ÖMER MADRA

ROMANIMLA SANA BİR SES...

REMZİ KİTABEVİ

Hemingway'in de bir zamanlar dediği gibi, edebi yapıtlardaki karakterleri gerçek insanlarla özdeşleştirme yönünde bir eğilim var. Dolayısıyla, şunu belirtmek yerinde olur: Bu kitaptaki karakterler -ve isimleri- gerçek değildir: Sözkonusu karakterler yalnızca roman kahramanlarıdır. Kitapta okura sunulan kişiler ve olaylar ile gerçek hayattaki insanlar ve olaylar arasında görülebilecek herhangi bir benzerlik, tümüyle raslantısaldır.

ÖMER MADRA

ROMANIMLA SANA BİR SES...

GÜNÜMÜZ TÜRK YAZARLARI: 12

Kapak: *Ersu Pekin*

Birinci Basım: Aralık 1991

ISBN 975-14-0232-8

KTB 91.34.Y.0030.0292

Remzi Kitabevi A.Ş.
Selvili Mescit S. 3 34440 Cağaloğlu-Istanbul
Tlf: 522 7248 - 522 0583, Fax: 522 9055

Evrim Matbaacılık Ltd. Şti.
Selvili Mescit S. 3 34440 Cağaloğl -Istanbul, 1991

ROMANIMLA
SANA BİR SES...

'Oyundur aslolan.'
William Shakespeare

Canım, bir roman işte.'
Jane Austen

Biri yalan söylemiyorsa,
yeterince özgündür.
Ludwig Wittgenstein

Esme'ye,
sevgi ve pislik-pasaklılıkla

π için

BİRİNCİ BÖLÜM

1

Odanın kapısı hafifçe vuruldu. Ardından da usulca aralandı. Oğuz başını kaldırıp soran gözlerle baktı: Annesinin yeşil gözleri. O tanıdık koku odaya yayılıverdi. Çok hafif, ama kadınsı ve belirgin. Eskiden olmuş bir sürü özel şeyi aynı anda hatırlatan... Kadın bir süre onu süzdü gülümseyerek. O da gülümsedi ve bekledi.

"Nasıl gidiyor?"

Söylemek istediği başka birşey var, ama beklemek gerek. Bırak o söylesin.

"İyidir. Neden sordun?

"Hiiç... Bir yoklayayım dedim."

Bir süre daha geçti.

"... Cüneyt Bey'le kızı geldiler. Hani sana bahsettiğim kız var ya, o... Sen de gelip biraz oturmaz mısın bizimle?"

Hafifçe yüreği çarptı. İçerde, salonda oturan güzel bir kız! Yirmiiki yaşında. Evlenip ayrılmış. Bakire değil! Oniki metre ötede. Orda! Oniki metre sonra büyük bir macera başlayabilir. Müthiş bir macera! Neden olmasın?

"Hayatta olmaz. Feci çalışmam lazım. Pazartesi matematiğe giriyorum. Arkasından da tarih var. Yahu, ben her gece sabahlasam mı diye düşünüyorum, sen de gelmiş şey diyorsun... Kız güzel mi gerçekten?"

Annesi güldü: "Valla, çok hoş bence..." Sonra hızlı hızlı konuştu: "Bak, beş dakika bir çay içersin bizimle. Sonra da 'kusura bakmayın, çalışmam lâzım' der kalkarsın istersen..."

"Canım, benim için gelmediler ya bunlar. Hem şimdi matematik havamdayım. Gelemem."

"Peki, sen bilirsin," dedi annesi. "Biraz pencere aç bari, çok duman olmuş burası." Kapıyı yine usulca örttü arkasından. Kokusu odada asılı kaldı.

Oğuz kalemi bırakıp sandalyesinden kalktı, ellerini ceplerine sokup odada dolanmaya koyuldu. Bir ara pencerenin kulpuna uzanacak oldu, sonra hemen vazgeçti ve voltasına devam etti. Derken durdu, yatak olarak kullandığı divanın altına eğildi. Oradan çıkardığı plastik topu hızla duvara fırlattı. Aynı anda kendi de bir uçuş yaparak, duvardan dönen topu 'bloke etti' ve onunla birlikte divana düştü. Şâhâne bir plonjon!

Sonra kalktı. Çalışma masasının karşısındaki aynaya bakarak saçlarını fırçaladı eliyle ve odadan çıktı. Koridorda güvenli adımlarla yürüdü. Salondan sesler geliyordu: Cüneyt Bey'in davudî konuşması, annesinin onu onaylayan mırıltısı ve birden hepsini bastıran çıngıraklı, şuh bir kahkaha. Bu Nevra herhalde. Nevra. Ne biçim isim. Osmanlıca ne demekse artık. Babası koymuş olmalı. Sanatçı kaprisi işte. Sesler yaklaştı, netleşti ve birden kesildi: Oğuz salona girmişti. İki adımda kızın önüne vardı, elini sıktı ve gözlerine inanamadı: Upuzun siyah saçlar, harikulade bir yüz, gri gözler ve mevzun bir vücut! Ağır ağır döndü, Cüneyt Bey'in de elini sıktı. Çok kibardı; içindeki fırtına, kıpırtısız yüzünden asla dışa yansımıyordu. Sonra herşey olağan seyrini aldı. Gündelik, alabildiğine sıradan konuşmalar yapılırken bile, kızın kendisini ilgiyle seyrettiğini, ona hiç bakmadan biliyordu Oğuz. Ayrıca o ağır, genizden gelen konuşma tarzıyla herkesi etkilediğini de biliyordu. Sohbeti büyük bir ustalıkla kitaplara ve edebiyata sürükledi. Kendini en rahat hissettiği alana yani. Az sonra meydana gelen gelişme ise Oğuz'u bile şaşırttı. Kızla aralarında kurulan uyum inanılır gibi değildi: Ezberde aynı dizeler; aynı ince noktalara takıl-

malar; bayağılığa, çirkinliğe, küçük olana karşı aynı isyan!... Öteki insanlar yavaş yavaş silindi. Kalktıklarını kimse farketmedi. Kendileri bile. Bir rüyada yüzer gibi yürüdüler. Oğuz'un odası. Raflardan rasgele çektikleri kitaplardan şiirler okudular. Yatağın üzerine oturup konuştular. Oğuz kalkıp pikaba çok yumuşak bir müzik koydu ve bu onları hem ayrı yerlere, hem aynı yere taşıdı. İşin şaşırtıcı yanı, gerek müzik konusundaki değerlendirmeleri, gerekse birer birey olarak müzikten etkileniş biçimleri aynıydı. Oğuz'un yüreği çatlayacak gibiydi. Bir anlık bir sessizlikten yararlanarak bütün cesaretini topladı ve sordu: "Herhalde pek çok kişiden duymuşsunuzdur ama ondokuz yaşında biri size çok güzel olduğunuzu şöylemiş miydi daha önce?" Oldukça uzun ve çetrefil bir cümleydi bu, ama -Oğuz'un kendi yaşına yaptığı 1 yıllık ilâve hariç- içtenlikle söylenmişti. Ve coşkuyla. Kız, bembeyaz dişlerini göstererek güldü. İkisinin, divan kenarında yanyana duran elleri, serçe parmakları hizasından birbirine değiyordu. Havadaki elektrik dayanılmaz hale gelmişti. Oğuz, son derece doğal ve yumuşak bir hareketle uzandı, elinin dışını kızın yanağında gezdirdi. Aynı anda da, önü alınmaz bir çekim gücüyle birbirlerine doğru eğilip öpüştüler. Ve Oğuz, yaşantısının en büyük aşkını yaşamaya başladı... Her gün buluşuyorlardı artık. Her fırsatta da yatıyorlardı. Uzun, sancılı sevişmeler... İçine yuvarlandığı bu girdaptan başı dönmesine karşın, Oğuz duruma tamamen hâkimdi. Fen derslerini bile idare ediyordu. Arkadaşlarına ise birşey söylememişti tabii. Nâzım'dan aşk şiirleri fısıldadığını söyleyemezdi ya sevişirlerken. Sevişirlerken, olağanüstü bir uyum içindeydiler. Oğuz'un bu konudaki deneyimsizliği, safça erkekliği, sevişmenin romantizmini büsbütün canlandırıyor, tamamlıyordu... Sonra, yattıkları yerde sigara içiyorlar, şiirden, sanattan ve edebiyattan konuşuyorlardı mırıl mırıl, sonra gene heyecanlanıyor, gene sevişiyorlar, sonra da, yorgunluktan bitap, uykuya ge-

çiveriyorlardı. Derken, gece yarısı, birinden biri mutlaka uyanıyor, ötekine dokunuyor, usulca uyandırıyordu onu. Gene hummalı bir sevişmeden sonra birbirlerinin kollarında yeniden uykuya geçiyorlardı... Bir gece, bir gece kulübünde sarmaşdolaş dansederlerken, Nevra: "Hadi," dedi. "Size gidip yatalım artık." Oğuz da: "Aklımdan geçenleri ânında anlamakta üstünüze yok. Size her zaman biraz daha âşığım, biliyor musunuz?" dedi. (Bunca zaman sonra birbirlerine hâlâ 'siz' diye hitap ediyorlardı ve bu da aşklarını sürekli canlı tutan bir başka ögeydi.) Hemen bir taksiye atlayıp eve geldiler. Sessizce fısıldaşarak Oğuz'un odasına süzüldüler ve kapıyı arkalarından kapar kapamaz üstlerindekileri yırtarcasına çıkartarak çılgınca sevişmeye koyuldular. Birbirlerinin içinde erimişlerdi.

Birden kapı vuruldu. Oğuz süratle toparlandı, döndü: Annesiydi.

"Ne yapıyorsun orda?"

Oğuz bir anda pençe pençe kızardığını hissetti. Elindeki topa şaşkınlıkla baktı. Sonra usulca divanın altına yuvarladı onu.

"Hiiç... Bir problem var da... Matematik problemi. Bir saattir düşünüyorum, bir türlü çözemedim."

"İyi ya. Hadi biraz içeri gel. Ara vermiş olursun. Cüneyt Bey de seni soruyordu."

"Anne! Lütfen rahat bırak beni... Bakalım, belki biraz sonra gelirim."

Kapı yeniden örtüldü. Koku kaldı. Oğuz aynada kendi yüzüne daldı: Yer yer ışıldayan kumral sakallar. Küçük kıvrık bakır teller gibi. Sınav dönemi sakalı. 'Biraz daha sarışın olsaydım, bırakırdım' diye düşündü. 'Biraz da daha gür olsalardı tabii.' Yine de fena değildiler aslında; bir hava veriyorlardı. Aynadan gözlerini ayırmadan bir sigara

yaktı. İçine derin bir nefes çekti. Sonra, dumanı dudaklarının arasındaki incecik delikten bir ışın gibi üfledi. Birkaç gün önce benimsenmiş yeni bir içiş tarzı. Kaşlarını kaldırdı, alnını kırıştırarak. Saçlarını eliyle taradı. Yüzünü aynaya iyice yaklaştırdı. Dişlerini göstererek sırıttı. Gülümsemeyi derhal sildi sonra yüzünden. Bu çirkinlikle nasıl çıkabilirim insan içine? Sakal bile kurtarmıyor. Ayaklarına baktı. Dikiş yerlerinden patlamış terlikler. İçini çekti.

Pikabı kapatıp ışığı da söndürdükten sonra çıktı. Banyoya girdi. İşedi. Saçlarını ıslatıp uzun uzun fırçaladı. Alnında başvermiş sapsarı sivilceleri perçemiyle örttü. Yürüdü. Sokak kapısının önünde terliklerini çıkarıp ayakkabılarını giydi. İşaret parmağını çekecek gibi kullanıyordu. Parmağının sızısı arasında nefesini tutup salondan gelen sesleri dinledi. Cüneyt Bey'in tanıdık kalın sesiyle yaptığı bir espri. Annesinin ölçülü kahkahası. Gene espriyi anlamadı herhalde. Konuşmalar bir süre yüksek tonda devam etti, gülüşmelerle karışık. Esprinin devamı. Oğuz, salon girişinin hemen yanında siper aldı, kimseye görünmeden durup bekledi. Yüreğinin çarpıntısı azalınca, birden girdi. Konuşmalar yarıda kesildi. Üç çift göz kendisine baktı. Oğuz birşey göremedi, kimseye bakacak hali yoktu. Cüneyt Beyin piposundan yayılan hoş tütün kokusunu içine çekti.

"Ooo, sonunda teşrif ettiniz demek," dedi annesi. Sözde kendisine hitaben, ama aslında ötekiler için söylenmiş sözler. Oğuz gülümsedi. Göz ucuyla kıza doğru baktı bir an, şimşek hızıyla. Vay canına, gerçekten güzelmiş. Kayıtsız bir tavırla yürüdü. Bedeninin üst kısmını futbol takımı kaptanları gibi hafifçe öne doğru eğerek elini uzattı: "Hoşgeldiniz." Kız da oturduğu yerden elini uzattı. Bacak bacak üstüne atmıştı. Birbirine sıkıca dolanmış iki bacağı tek bir diyagonal çizgi oluşturuyor, yere değen ayağı bilekten kırılmış gibi bir açı yapıyordu. Oğuz bakışlarını kaçırdı.

"Bu ne hummalı faaliyet yahu!" dedi Cüneyt Bey, el sı-

kışırlarken. Babacan bir tavrı vardı. Yoksa 'canbaba' mı? Kalın sesli, yakışıklı bir canbaba?

"Valla Cüneyt Bey, bu matematik canıma okuyor. Anlıyorsanız bir iki problem göstereyim size. Karşılığında ben de sizin paletlerinizi temizlerim."

Bir iki gülüşme oldu. Oğuz da gülümsedi. Kendisinin farkındaydı.

"Aman sakın sakın!" dedi Cüneyt Bey. "Ben gösterirsem, bildiklerini de unutursun." Yine gülüştüler.

"Ne içiyorsunuz?" diye sordu Oğuz, oturup bir sigara yakarken. Çok saçma bir soruydu. Kızın elinde bir balon kadeh, önündeki sehpada da 'kanyak' şişesi vardı. Ötekilerin çay bardakları da daha tam boşalmamıştı.

"Ben evden kendi içkimi getirdim," dedi Nevra. "Bundan başka şey içemiyorum da."

"Ben de size katılabilir miyim?" dedi Oğuz. Annesine döndü: "Konukseverliğimize de diyecek yok doğrusu." Tekrar kıza döndü: "Kadeh bizim mi, yoksa onu da siz mi getirdiniz?" Herkes güldü. Kız, kahkahasının sonunda dilinin ucunu dolgun üst dudağında gezdirdi. Oğuz gidip içerden getirdiği kadehe kanyak doldururken, annesinin soran bakışlarını üstünde hissetti. "Daha fazla çalışmayacağım bu akşam," diye bir açıklama getirdi alelacele ve kanyak bir anda damarlarına yayıldı.

Cüneyt Bey, onun ders durumlarıyla ilgilendi. Oğuz, kendisini iyice alaya alan bir özet sundu. Kız hafif gülümseyerek onu seyrediyordu. Çelişmeli bir durum vardı ortada: Oğuz'un, kendisinden başka herhangi bir konudan sözedilmesine tahammülü yoktu. Şu ortamda ilgiyi sürekli üzerinde tutmasına yarayacak tek konu da, yaklaşan sınavlardı ne yazık ki. Mümkün olsa derhal unutup, bir daha sonsuza dek hatırlamayacağı sınavlar... Bir hafta önce, Hanri'yi, dostlukların insana yüklediği kaçınılmaz borç yükünden dem vurarak resmen eve kapatmış, kendisine zor-

la matematik öğrettirmeye kalkmıştı. Hanri, üç gün boyunca bir peygamber sabrıyla aynı problemleri tekrar tekrar gösterirken, Oğuz inanılmaz bir inatla hiçbir şeyi kavramamakta direnmiş, kavrayamadıkça büsbütün paniğe kapılıp büsbütün aptallaşmıştı. "Oğlum, mahsus mu yapıyorsun, beni delirtmek için?" "Vallahi Hanro'cuğum, tam bir şimşek çakıyor, tam o anda da ipin ucunu kaçırıveriyorum." Sonunda, o paniğin içinde Oğuz'un kafasında gerçekten bir şimşek çakmış, Lise Üç 'Fen' matematiğini asla kavrayamayacağını bir anda kavramıştı. Hanri'nin Yahudi zekâsını bile hayran bırakan büyük buluşunu da işte tam o noktada ortaya attı: "Hanro, koçum benim, dinle. Ne yapacağız biliyor musun şimdi?" Hanri bilmiyordu. "Şimdi sen bana, imtihanda gelebilecek soruların bir listesini çıkaracaksın. Cevaplarını da yazacaksın güzelce. Ben de hepsini tek tek ezberleyeceğim. Hadi bunun şerefine bir kadeh birşey içelim şimdi." Hanri'nin aklıselime dayanan tüm itirazlarına azimle göğüs germiş, onun son direniş kalelerini de anneannesinin kendisine karton karton taşıdığı Amerikan sigaralarını rüşvet vererek yıkmıştı. Son iki günü, Hanri'nin o işlek yazısıyla hazırladığı soru-cevap listesini sıkıntılar içinde ezberlemekle geçirmişti Oğuz.

İçini çekti: "Okuyup adam olmak hayli zorlaştı, farkında mısınız?"

"Öyle deme," dedi Cüneyt Bey. "Kendi meselelerinizden başka bir hasmınız yok sizin. Okumayı delicesine arzulayıp, nice imkânsızlıklardan dolayı bunu realize edemeyen nesilleri düşün." Oğuz, o nesilleri düşünmeye çalışıyordu ki, Cüneyt Bey bunu engelledi: "...Bak, otuzdokuzda papaz okulundan zor kurtulup kapağı Fransa'ya atmışız. Bir yandan çalışıyorum, bir yandan da atölyeye devam ediyorum..."

"Baba!" diye kesti Nevra, gözlerini umutsuzluk içinde yukarı kaldırarak. "Yine tarih dersine başlama n'olursun."

Bir an sessizlik oldu. Cüneyt Bey anlayışla gülümsedi: "Peki."

Oğuz'un içi burkuldu. "Siz devam edin lütfen," dedi. "Genç kuşağın yüzde ellisi sizi dinliyor." Kızla ilk çatışma. Ufak bir elense daha doğrusu.

"Yok canım, mühim değil. Sadece, insanın, istese de değiştiremeyeceği harici maniler yüzünden kaderinin değişebileceğini söylemek istiyordum."

Ama Oğuz girişimi ele almıştı bir kez; diretti: "Yok, gerçekten ilginç bir öykü. *Ben* dinlemek istiyorum. *Lütfen.*" Ortama öylesine egemendi ki, biraz zorlama bir durum olmasına rağmen, Cüneyt Bey savaş dönemi Fransa serüvenlerini anlatmak zorunda kaldı. Oğuz, gövdesini ilgiyle ona doğru döndürdü ve kıza hiç bakmamaya çalışarak dinlemeye koyuldu. Daha doğrusu, Marsilya'ya kadar onunla birlikte gitti de, ondan sonra Cüneyt Bey'den koptu. Aix-En-Provence'a ondan çok önce vardı. Durmadı, ilerledi. Klorofilleri akan yemyeşil vadilerde, Van Gogh sarısı ovalarda büyük bir hızla dolandı. Ama, kırlık alanlardan çabucak sıkıldı. Resim yapmaya oralara gidilir mi? Paris'e Paris'e! Vardığı yerleri yaşayıp tükettikçe duruyor, Cüneyt Bey'in kendisine yetişmesini bekliyordu. Durakladıkları kasaba-köy arası yerlerde evlere birlikte giriyor, kanlı canlı Fransız kadınlarının neş'eyle hazırladıkları tavuk kızartmalarını yiyip şarap içiyorlardı. Kadınların bembeyaz tenli çıplak kolları vardı ekmek somunu gibi, güçlü kuvvetli. Erkekler de yuvarlak tahta pipolarını tüttürüyorlardı kır evlerinin bahçelerinde. Bütün Fransızlar gibi biraz kaba ve küstahtılar, ama bilge ve sevecen bir halleri de yok değildi. Hava iyi hoştu da, bu işin sonu nasıl gelecekti peki? Taşrada bize hayat yok Cüneyt Bey; Paris'e *Paris'e!* Hayatın, sanatın, tarihin içine!

Cüneyt Bey de o sırada tarihin önünde kaçmakla meşguldü. Savaş vardı ve açık arazide günlerdir yol alan bir

konvoyun içindeydi. Tam hava kararırken, açıkta bir yerde mola vermeye karar verdiler. Herşeye rağmen neş'eleri yerindeydi. Akşam yemeği hazırlıkları yapılırken birden havada bir fevkalâdelik hissedildi: Uzaklardan, alacakaranlık semanın içinden bir motor sesi duyuldu. Ses hızla yaklaştı, büyüdü büyüdü ve bir homurtuya dönüştü. Bir Nazi uçağı mı? Düşmanla ilk karşılaşma! Tam o sırada çevredeki tüm gürültüyü bastıran bir ses duyuldu: "NE BOUGEZ PAS! YERİNİZDEN KIPIRDAMAYIN!" Müthiş kalın sesli bir Fransız, ânında kumandayı ele almış, tek doğru hareketi, yani hareketsizliği emrediyordu... Sesi Cüneyt Bey'inkinden bile daha kalın bir Fransız! İnanılacak gibi değil! "...Hiç kıpırdamadık tabii. Uçak üstümüzden geçip gitti ve bir daha görünmedi." Düşman değildi herhalde. Ya da bizi görmedi. Kurtulduk Cüneyt Bey, ***kurtulduk!***

"Ya, işte böyle," dedi Cüneyt Bey. Sönmüş piposunu çekiştirdi: "Bizim tahsil hayatı da bu macera ile sona erdi. Apar topar memlekete döndük. Arkasından, bir lisede resim öğretmenliği... Atölye açacak para ne gezer? Tam bir sefalet tablosu. Yine de güzel günlerdi..."

"Çok ilginç bir öykü," diye mırıldandı Oğuz. Aynı anda da bakışları Nevra'nınkilerle karşılaştı. Kızın gözlerinin içinde hınzırca bir gülücük pırıldadı yeşil yeşil. Kırmızı, sivri bir dilin ucu hafif hafif üst dudakta gezinmekteydi. Oğuz bakışını bir saniye daha uzun tutunca, başını belli belirsiz iki yana salladığını da farketti kızın: 'Seni senii. Seni küçük yağcı seni!' Yüzünün kızarmasını engelleyemediği için kendinden nefret etti. Tam o sırada annesi çayları tazelemek üzere ayağa kalkınca, derhal atıldı: "Ben koyarım." Sesi olağandan yüksek çıkmıştı ama buna aldıracak zaman değildi şimdi. Gümüş tepsiyi kapıp bardakları yerleştirdi ve mutfağa seğirtti.

Demlik, süzgeç, çaydanlık. Çayları bir kimyager dikkatiyle koyup bekledi. İçerde olağan konuşmalara yeniden dönüldüğüne kanaat getirince çok ağır, dikkatli bir yürüyüşle salona döndü. Gözlerini bardaklardan bir an ayırmıyordu. Annesiyle Cüneyt Bey, ikili bir konuşmaya geçmişlerdi. Oğuz çayları önlerine koyarken her ikisi de bakmadan teşekkür ettiler mırıldanarak. Oğuz, kızın bakışlarının kendisi üzerinde sabitleşmiş olduğundan emindi. Ortadaki sehpadan yeni bir sigara alıp yaktı. Nevra'nın kadehine bir göz attı; henüz boşalmamış olduğunu görünce kendi kanyağını tazeledi ve oturdu, Yalnız bu işlerle meşguldü. Yavaş yavaş sâkinleşince kıza döndü. Kendisini süzüyordu gerçekten. Yürek temposu yeniden yükseliverdi. Buna rağmen, sordu: "Nerede okuyorsunuz?" Ve hemen pişman oldu. Onun bir yerde okumadığını hatırlamıştı. Annesi, birkaç gün önce bu kız hakkında bir sürü şey anlatmıştı. Kahvaltıda. Ama hem gazete okuyup hem dinlemek olmuyordu. Bundan sonra insanları dinleyeceğim. Herşeyi aklımda tutacağım. Bir daha böyle utanç verici bir durumda kalmayacağım.

"Okumuyorum," dedi Nevra. "Avusturya Lisesi'ndeydim. Âşık oldum. Okulu bıraktım. Evlendim." Sonra da sustu. Bu sususş, Oğuz'u dezavantajlı bir duruma sokuyordu. Ortada bir haksızlık vardı: Hakkında herşeyi biliyorlardı; kendisi ise başkaları hakkında hiçbir şey bilmiyordu, hatırlamıyordu. Ama artık yapılacak birşey yoktu. Çarnâçar ikinci soruyu da sordu:

"Nerede çalışıyorsunuz peki?"

"Hiçbir yerde. Evde oturuyorum."

"Ya... Anlıyorum... Çok güzel."

Nevra bir kahkaha attı. Neş'eli, küçük ve şuh. Sonra hemen ciddileşti: "Belki garip gelecek ama çok yoğun bir yaşantım var."

"Ne yapıyorsunuz? Kitap mı okuyorsunuz?"

"Hayır, hiç okumam. Enteresan gelmiyor okumak. Sağolsunlar, arkadaşlar yeterince okuyup bana anlatıyorlar; herşeyi öğreniyorum. Asıl satranç oynarım ben. Bir de at binerim."

' "Ata binerim" demek istiyor herhalde,' diye düşündü Oğuz. Ama düzeltmedi. Kız konuşmasını sürdürdü: "Piyano da çalıyordum, ama babamın yanına taşındığımdan beri bıraktım. Bu evde piyano yok çünkü."

"Yazık olmuş. Piyano çok—"

"Yoo, niye yazık olsun? Ben bir işi iyi yapamayacağımı anladım mı, hiç yapmam daha iyi. Her gün devamlı çalacak bir piyano olmayınca bu iş olmaz. Eller durur. Ben de hemen bıraktım. Bir daha tuşlara elimi bile sürmem. Satrançla at çok vakit alıyor zaten. Babama da yardım ediyorum, yetiyor."

"Modellik mi yapıyorsunuz?"

Bir kahkaha daha patladı: "Modellik mi? Bu güzel işte... Yok canım, rahat çalışsın diye bazı gündelik işleri üstünden alıyorum..." İçin için güldü. Oğuz yine kızardı ama o da güldü. Nevra ötekilere döndü: "Baba bak Oğuz ne diyor. Sana iyi model olur muydum dersin?"

Cüneyt Bey kendi sohbetinden koptu, konuyu kavramak için bir an duraladı. Sonra güldü: "Nevra'cığım," dedi. "Sen bu sanat için lâzım gelen en mühim unsurdan, sabırdan mahrumsun bir kere." Ardından, Oğuz'un annesine baktı: "Ben asıl modeli çoktan buldum ama kendilerini ikna edemiyorum bir türlü."

Bu kez, Oğuz'un annesi kızardı hafifçe: "Benim yüzümün bir portre için enteresan bir tarafı yok ki."

"Lûtfen bırak da buna ressamın kendisi karar versin," dedi Cüneyt Bey, şakadan kızarak. Sonra atıldı: "Nermin, çok ciddiyim. Mutlaka yapmalıyım bu portreyi. Onbeş günde bitiririm... Lûtfen."

"Nee, onbeş gün mü?" dedi Nermin Hanım, abartmalı bir hayretle. "Onbeş gün karşında mı oturacağım? Dünyada olmaz!"

"Peki peki, bir hafta. Buna da itiraz edemezsin ya artık."

Onlar pazarlığı sürdürürlerken Nevra kendine döndü yine: "Babam doğru söylüyor," dedi. "Model olacak sabır ne arar bende?"

Oğuz sordu: "Ama satranç da sabır işi değil mi?"

"O başka. Satranç 'iş' değildir. Hayatın kendisidir. At binmek de öyle. Bunlar yaşanır."

Oğuz, satranç ve atlarla yaşam arasındaki bu bağlantıyı kavrayamadı. Herhangi bir bağlantıyı kavrayacak gibi hissetmiyordu kendini zaten. Kanyak içti. Sonra, uykuda gibi, sordu: "Onları iyi yapıyorsunuz herhalde, öyle mi?"

"Neleri? Ha, atla satrancı mı? Evet, ikisini de iyi yaparım. Eve gelen herkesi yeniyorum satrançta. Arkadaşlarımı, babamın arkadaşlarını... Satranç bilir misin?"

Sen.

"Ee, hayır... Yani, kurallarını bilirim tabii de... Hiç oynamadım. Çok karmaşık bir oyun."

"Yoo, çok kolaydır aslında. Kendini verirsen—" Birden Oğuz'a eğildi: "Sana satranç öğreteyim mi, ister misin? Takımın vardır herhalde. Saçmalıyorum ben de: Satranç takımı olmayan ev olur mu? Hadi kalk. Bak ne seveceksin... Uff, bileğim!... Şu şişeyi de al... Hadisene."

Oğuz, çaresizlik içinde ötekilere baktı: Kendi dünyalarına dalıp gitmişlerdi. Nevra'yla Oğuz salondan çıkarlarken, annesi onlara doğru dönüp, görmeyen gözlerle baktı.

"Yavaş yürü lütfen. Ayak bileğim sakat, çok acıyor... Nerde oynayacağız? Odan nerde? Ama önce tuvaletin yerini göster... Tamam. Şu kadehi de alıver. Işığı nerden yanıyor bunun? Hah, tamam. Sen taşları dizedur, ben geliyorum..."

Oğuz, banyo kapısının önünde hiçbir şey düşünmeden durdu bir an. Sonra, içerden gelecek şırıltıyı duymamak için hemen uzaklaştı ve odasına girdi. Kapıyı arkasından ayağıyla itti. Karanlıkta iki adım attı. Sehpanın yerini ezbere biliyordu. Kadehlerle şişeyi onun üzerine koyarken 'çın' diye bir ses çıktı ufacık. Oğuz, ışığı yaktıktan sonra koşup pencereyi açtı. İçeriye taze hava dolarken, pencereden sarkıp dışarı baktı. Kar yağıyordu. Galiba. Doğruldu. Ellerini ceplerine sokup odanın içinde iki tur attı. Sonra yine pencereye gitti. Dirseklerini pervaza dayayıp karanlığı seyretmeye koyuldu. Şimdi ne halt—

"Uuu, buz gibi burası. Kapa kapa, çabuk kapa!"

Oğuz kızın girdiğini farket—memiş gibi yaptı. Hemen itti kanadı, ama tam kapatamadı. Araya birşey sıkışmıştı. Bir süre uğraştı. O telâş içinde bile, odaya dolan olağanüstü kadın kokusunu derin derin içine çekmeyi ihmal etmedi.

"Uff, dondum dondum!" dedi Nevra. "Bak!"

Oğuz, kolsuz bluzdan çıkan zeytin tenli kola baktı. Omuzla dirsek arasındaki tüyler diken dikendi. Ayva tüyleri.

"Bak ne kötü oldu," dedi Nevra. "Elini sür de bak."

Ürkek bir el uzattı Oğuz. Beceriksiz bir hareketle parmaklarının ucunu kola dokundurdu. Tüy dipleri pütür pütürdü.

"Hm, kötü olmuş..." Zorlukla yutkundu. "...Üşümüşsün gerçekten."

Sen.

"Kan dolaşımımda bir bozukluk var," dedi Nevra. "Hemen üşüyüveriyorum."

"Bir kazak ister misin?"

"Yok. Öyle şeyler giyemiyorum. Sıkıyor beni. Neyse, şimdi geçer. Sen en iyisi bana bir kanyak ver."

Oğuz hemen doldurdu bardağı, verdi.

"Sağol," dedi kız. "...Bak bu iyi geldi işte. Ha, ne diyordum? Evet, bu gereksiz giyim eşyalarına dayanamıyorum. Kışları hiç sevmem bu yüzden. Uzun kollu bile giyemiyorum. Koldan geçtim, uzun saça bile tahammülüm yok. Baksana nasıl kestirdim: Fare gibi."

Oğuz bir nezaket kelimesi mırıldanacaktı, vazgeçti. Sesini denetleyememekten korkuyordu. Üstelik, bu erkek kesimi saçların da kızın incecik yüz hatlarına müthiş yakıştığını düşünüyordu. Birşey demedi. Anlamsızca gülümsedi sadece.

Nevra divana oturmuştu. "Baksana," dedi. "Ben şu lânet çizmeleri de çıkaracağım. Terliğin var mı?"

"Tabii," dedi Oğuz. Der demez fırladı, portmantodan terlikleri kaptığı gibi döndü. Nevra, onun elindekileri görünce güldü: "Amma matrak şeyler!... Neyse, şunları çıkarmama yardım etsene."

Oğuz bir an ne yapacağını bilemeden öylece durdu. Sonra kızın önünde eski zaman şövalyeleri gibi bir dizi üstüne çöküverdi. Nevra bir ayağını öne doğru uzatıp havada tuttu. Oğuz çizmeyi topuk kısmından yakalayıp asıldı. "Böyle mi?" Çizme bir direndi, önce yavaş yavaş, sonra hızla, yağ gibi sıyrıldı bacaktan. Kız, gülümseyerek öteki bacağı uzattı: "Dikkatli ol." Oğuz ikinci çizmeye el atarken parmaklarının dış yüzü öteki bacağa değdi. Naylon çorabın pürüzsüz, yarı kaygan teması. Boğazı sıkıştı. Yutkundu.

"Aman! Ne yapıyorsun! Dikkat etsene biraz!"

Oğuz, ateşe değmiş gibi birden çekti ellerini. Panik içinde başını kaldırdı. Yüzünü ateş basmıştı. Nevra, acıdan buruşmuş yüzüyle iyice eğildi ve iki eliyle bileğini usulca kavradı. Dikkatle yokladı onu. Özenle.

"Afedersin..." dedi Oğuz. "Şeyedemedim."

"O bileğimdi işte," dedi kız. "Neyse, geçiyor... Çok acıdı ama." Hâlâ bileğini ovuşturuyordu. Oğuz'a baktı: "Ge-

çen hafta manejde oldu. Namussuz hayvana engeli bir türlü atlatamadım. İnatçı keçi. Habire 'red' yapıyordu. Sonunda o beni attı sırtından... Millet hemen başıma üşüştü tabii. Ama yürüyemiyordum ki..."

Nevra'nın yüzünde küçük bir gülümseme belirtisi farkeden Oğuz, fırsatı ganimet bildi: "Yardıma gelenlere 'Ben zaten inecektim' deseydin," dedi. "Nasrettin Hoca gibi." Gülüştüler. Oğuz'un yüzündeki yanma geçmedi.

"Espri yapacak hal mi kalmıştı bende? Gözümden ateş çıkıyordu yahu. Neyse, hadi şunu çıkaralım artık. Korkma canım, şöyle yavaşça... Tamam, oldu işte."

Nevra'nın küçük ve biçimli ayakları, patlak terliklerin içinde kayboldu. Komik bir görüntüydü: Miki Maus'un sevgilisi Mini gibi.

Nevra, elinde kadehiyle ayağa kalktı. Ağır adımlarla dolaşıp odayı incelemeye koyuldu.

"Mm, amma da güzelmiş odan. Vay vay vaay! Şu seramik masa Füreya'nımın ha? Çalışma masamız da antik... Müthiş."

"Hepsi annemin düzenlemesi. Olduğu gibi o döşedi. Ben hiç anlamam bu işlerden."

"Zevkli kadın doğrusu. Tevekkeli değil, babam boşuna vurulmamış ona."

Oğuz ne diyeceğini bilemedi. Nevra da ondan bir yanıt beklemiyordu zaten; konuşmasını sürdürdü: "... Annene dehşetli âşık, biliyorsun değil mi?"

Kendi konumunu kestiremiyordu Oğuz. "Öyle mi?" diye mırıldandı. "Farkında değildim."

"Yok canım?" dedi kız gülerek. "Demek değildin... O kadar açık ki aslında. Gözü başka kimseyi görmüyor. Çocuk gibi oldu." Durdu. Yine güldü: "Ee, Nermin'ciğim de az buz güzellerden değil hani!"

"Öyle mi düşünüyorsun?" dedi Oğuz, sesine kayıtsız bir ton vermeye çalışarak.

"Tabii," dedi kız. "Sen aynı fikirde değil misin yoksa? Annen çok güzel bir kadın. Ama...oynuyor."

"Oynuyor mu?"

"Oynuyor tabii. Siz anlayamazsınız. Kadınlar anlar bunu."

Kadın.

"Babacığım da, yazık... O ***hiç*** anlamıyor. Yutuyor hepsini, n'apsın?.. O tarih hikâyesi falan, hep bu yüzden..."

Konuşma tehlikeli bir mecraya sürükleniyordu. Oğuz, 'yağcılık' suçlamasıyla karşı karşıya gelebileceğini hesaplayarak acele bir cevap düşünmeye çalıştı. Hazırcevap bir cevap. Hiçbir şey bulamadı ama. Kafasının içi karmakarışıktı.

"Hey baksana," dedi Nevra birden. "Hani takımı hazırlayacaktın ben gelmeden? Nerde?" Bir an durdu. "Doğrusu, ikisini içerde yalnız bırakmak için bulmuştum bu numarayı," dedi. "Ama satranç işinde ciddiyim bak. Her işi ciddi yaparım... Sakın 'evliliği niye ciddiye almadın?' diye sorma. O uzun hikâye. Sonra anlatırım... Hadi, çok vakit kaybettik, getir de bir maç yapalım."

"Bir dakika yalnız," dedi Oğuz. "Nerde olduğunu bilmiyorum, aramam lâzım."

"E, hadi öyleyse. Vaktimiz azalıyor."

Oğuz uslu uslu gitti, dolapları karıştırmaya koyuldu. Bu arada Nevra da bir yandan içkisini yudumlayarak odayı incelemeye devam etti. "Epiy kitabın varmış. Hepsini okudun mu? Söyledim değil mi, ben hiç okumam... Hmm, plakların da fena değil... Hiç fena değil... Bak bu bende de var... Oğuz! Şunu koysana, n'olur!" Oğuz, alt dolaplardan birinin sürgülü kapağını açmış, önünde de diz çökmüş, öyle duruyordu. Ayağa kalktı, robot gibi yürüdü, plağı kızın elinden alıp pikaba koydu, âleti çalıştırdı, sonra da dolabının başına döndü. Görkemli kilise müziği odayı birden dolduruverdi. Bin türlü şeyi hatırlatarak. Oğuz, dolabın içindeki tozlu

raflarda elini dolaştırdı görmeden. Eski satranç tahtasını diplerden bir yerden bulup çıkardı. Şöyle bir üfledi. Minik bir toz bulutu kalktı tahtadan. Taşlar görünürde yoktu. El yordamıyla aranmayı sürdürdü ve bir mukavva kutu çıkarıp içine baktı: Kaleler yoktu bu sefer de. Birden yüreği hopladı. Tabii eksik olacaktı kaleler! Telâşla rafın derinliklerine uzandı, arandı arandı ve ağır, kocaman bir torba çıkardı sonunda. Amerikan bezinden evde dikilmiş torbanın rengi tozdan griye çalıyordu. Ağzını saran ipi çabucak çözüp torbaya daldırdı elini. Birden cıvıl cıvıl bir bilya denizinin içine gömülüveren parmaklarını büyük bir hazla kıpırdattı. Vee...işte kalelerimiz! Minik cam kürelerin arasında bulduğu iri tahta kaleleri halının üstüne dizdi yanyana. Sonra, kendini alamayıp, bilyaları tek tek incelemeye koyuldu.

"Oğuz! Ne yapıyorsun orda?"

Oğlan birden dünyaya döndü ve kıza şaşkınlıkla baktı. Nevra, elindeki albümleri masaya bırakıp ona doğru yürüdü: "Hey, ne çok misket! Nerden buldun bunları? Hepsi senin mi yoksa?"

Oğuz, çömeldiği yerden doğrulmaya çalıştı: "Evet, benim... Çok eskiden oynardım... Neyse boşver. Buldum taşları. Hadi satranç oynayalım..." Bir yandan da, bilyaları yeniden içine doldurduğu torbanın ağzını büzüp bağlamaya çalışıyordu telâşla.

"Aa şuna bak, saklıyor! *Benden* saklıyor! Utanmıyorsun değil mi?! Ne yapıyordun bu kadar misketle? Anlatmazsan dünyada satranç öğretmem ben de sana."

Oğuz torbanın ağzını bıraktı. Yere saçılan bilyalara bakıp gülümsedi: "Anlatacak birşey yok ki... Çocukluktan kalma saçma sapan birşey..."

Nevra onu süzdü. Gözlerinden bir öfke kıvılcımı geldi geçti. Oğlanın yanına çömelip avuçlarını göğsünün üstünde birleştirdi: "Beni yalvartmak mı istiyorsun? Anlat şunu hadi."

"Yahu, çocukça bir oyun işte," dedi Oğuz. "Bir zamanlar iyi vakit geçirirdim bunlarla... Sonra, büyüyünce, bıraktım... Peki peki kızma, anlatacağım. Gülme ama! Gülmeyeceksin, söz mü? Peki... Bak şimdi, ben yıllar önce bu 'bilya maçı'nı icad ettim. On yaşındayken filan... Yani belki başkaları da aynı oyunu bulmuşlardır ama ben kimseden görmedim, anlatabiliyor muyum? Hiçbir zaman öbür çocukların oynadığı oyunları oynamadım ben. Hani kaptan, kafakarış, mors filan vardır, sen bilmezsin. Ben bilyalara *futbol maçı* yaptırmaya başladım. Bayağı futbol. Şöyle: Onbirerden iki takım yapıyorsun. İkisini de kendin oynatıyorsun. Zevki burda zaten. Gerçek futbol kurallarına göre oynanıyor oyun. Ofsayt mofsayt hepsi geçerli yani. Şu halı var ya, o saha oluyor. Bak, ta o zamandan kalma. Renginin yeşil olması da benim şansım işte. Yoksa, meselâ kırmızı bir sahada maç yapıldığını düşünebiliyor musun? Epey zevksiz olurdu herhalde. Neyse. Halıya bir iğneyle incecik çiziyorsun sahanın çizgilerini. Bak, yıllar sonra hâlâ izleri duruyor üzerinde, kaybolmamış... Satranç kalelerini de futbol kalesi yapıyorsun. Çünkü bunlar masif biliyor musun: Ağır ve sağlam. Top vurunca devrilmemeli. Direkten dönmeli top. Yoksa tatsız olur, anladın mı? Gerçek dışı olur. Tabii, üst direğin yok bu durumda. Sahici kaleden biraz farklı, ama olur o kadar. Neyse işte, kaleleri koyup oyuncuları diziyorsun istediğin sisteme göre. Ben genellikle WM dizilişiyle başlatırdım takımlarımı. Biraz eski bir sistemdir, ama bilya maçında çok etkilidir. Bak, şu küçük beyazlar var ya, onlar toptur. Görüyor musun nasıl çentik çentik olmuş üstleri? Çok darbe yemekten. Bir takımın topa üç kere vurma hakkı vardır: İster şut çekersin, istèr paslaşırsın, orası sana kalmış. Üç vuruşun sonunda hak öbür takıma geçer. Yalnız, arada vuramazsan, ıskalarsan filan, gene öbür takıma geçer. Taç, aut, korner filan sahici futboldaki gibidir: Tek vuruş olarak yapılır. Böyle oynarsın işte... Şunlar kalecidir.

Onlar her zaman öteki oyunculardan daha büyüktür. Kaleci onsekiz çizgisini aşarsa, serbest vuruş olur. Bir oyuncu top yerine karşı taraf oyuncusuna vurursa, faul yapmış olur: Gene serbest vuruş. Ha, önemli bir kural daha var, söylemeyi unuttum: Oyun böyle faul gibi durumlarda kesildiğinde, her iki takımın oyuncularını da istediğin gibi yeniden dizebilirsin. Defans oyuncularıyla baraj kurarsın meselâ. Baraj mesafesi, benim elimle bir karıştır. Forlar, yani hücumcular ayrıdır. Oyuncuların hepsinin ayrı görevi vardır. Şimdi inanmayacaksın tabii, ama hepsinin ayrı adları da vardır; kişilikleri ve oyun stilleri de değişiktir. Gülme. Oyuncuların adları gerçek hayattakine uygundur. Bu işlere çok meraklı bir arkadaşımla günlerce oturup onun defterlerinden derlemiştik. Çılgının biriydi bu herif: Böyle koca koca kareli defterleri vardı. Bu defterlere dünyadaki bütün spor olaylarını kaydederdi. Bütün milli takım oyuncularının adları, bütün atletlerin dereceleri yazılıydı. Etierverassingham diye Seylanlı bir yüksek atlayıcının derecesi bile yazılıydı adamda, hiç unutmuyorum... Neyse, bak şimdi, bu torbanın içinde on tane takım olması lâzım. Halıya dökelim de gör. Dünyanın belli başlı milli takımlarıydı bunlar. Onbirerden yüzon oyuncu eder. Yedekler de var tabii; onlarla birlikte yüzotuz. Ve ben, ayıptır söylemesi, bunların hepsini tek tek tanırdım. Hoş, hâlâ da çoğunu hatırlıyorum ya neyse. İstersen sor. Bak meselâ, şu beyaz üstüne incecik yeşil çizgileri olan, Grosicz'tir: Macar milli takımı kaptanı ve kalecisi. Çok ünlüdür. Macarları 3-1 yendiğimiz maçta bize karşı oynamadı. Sakattı. 'Cacık' derdik biz ona, arkadaşımla. Şöyle bakınca cacığa benzemiyor mu biraz? Bakma, korkunç iyi bir kalecidir. Dünya karması yaptığımda kaleyi her zaman o korur. Korurdu yani. O zamanlar, yılda iki üç kez Dünya Kupası düzenlerdim. Aylarca sürerdi turnuva. Maçların hepsini kendim oynatırdım tabii. Başka arkadaşlarla oynamazdım. Bu adları birlikte bulduğu-

muz arkadaşla bile. Müthiş ustayımdır çünkü: Topa açı vermede üstüme yoktur. Bilya maçında da en önemli meselelerden biridir bu açı işi. Bu kadar usta olunca, başkalarıyla zevki çıkmıyor. Bir iki kez denedik. Hangi takımı ben oynattımsa o ötekileri hezimete uğratıyordu. 11-0, 14-1 gibi garip skorlar çıkıyordu ortaya. Sahici dünyadaki gibi olmuyordu. Ben de bu uygulamadan hemen vazgeçtim tabii, kendi kupalarımı kendim yürüttüm. Bir de defterim vardı...buralarda bir yerde olacak, bulursam gösteririm sonra. İşte bütün sonuçlar, golleri atanlar, gollerin atıldığı dakikalar, gol kralları, yıldız kralları filan... Hepsi o deftere kaydedilirdi. Bak, şu kırmızı-beyaz alacalı, Kopa'dır: Fransız'ların büyük yıldızı. Benim yaptığım son Dünya Kupası'nın gol kralıydı. İlerlemiş yaşına rağmen çok iyi oyuncuydu. Golü 'koklardı' adeta. Bak, bu da Metin. Metin Oktay. Dünya çapında bir oyuncudur. Hatta dünyanın en iyi santrforudur bence. Yani gerçek hayatta. Ben de bu bilyayı uzun aramalardan sonra özel olarak seçtim zaten. Ama, işte burada bir trajedi yatıyor: Onu gerçek maçlarda hiç oynatamazdım ne yazık ki. Objektif olamayacağımdan korktuğum için, Türk Milli Takımı'nı dünya kupalarına sokmazdım. O zaman Metin de oynayamazdı tabii. Onu yalnız özel maçlarda oynatırdım, bir de dünya karmasında. O maçlarda da harikalar yaratırdı. Milliyetini değiştirip bir başka milli takımda da oynatamazdım ya adamı... Gül bakalım sen."

Nevra, güldüğünü belli etmemek için elini ağzına sımsıkı kapatmıştı, ama omuzlarının sessiz kahkahalarla titremesini engelleyemiyordu. Oğuz da gülüyordu tabii. Biraz bekledi, sonra yine gülerek devam etti: "Bu arada seyirciyi de unutmamalıyız. Bilya maçlarını çok sayıda seyirci izler. Daha doğrusu, seyirci sayısı o gün oynanan maçın önemine göre değişir. Bu nasıl belirlenir, biliyor musun? Şöyle: Şu yaslandığın divanla koltuklar, tribündür. Sahayı çepe-

çevre saracak biçimde çekersin tabii bunları maçtan önce. Sonra, şu karton kutuyu alırsın. İçine bakmadan avucunu daldırırsın, bir avuç taş çıkarırsın. Önemli bir maçsa, bir avuç daha çıkarırsın. Bunları güzelce yerleştirirsin tribünlere. Sonra da sayarsın. Her piyon, bin kişiyi temsil eder. Daha büyük taşlar, yani atlar, filler filan da beşer bin kişiyi temsil ederler. Sembolik bir yöntem kullanıyorsun yani burada. Sonra da oturur, her maçın seyirci sayısını bir güzel kaydedersin deftere. Son İspanya-Brezilya finalim tam yetmişaltı bin seyirci önünde oynanmıştı. Yani, bütün kutu kullanıldı... Seyirciler, oyuncular gibi değil tabii, onları tek tek tanımam. Seyirci anonim bir kitledir, tanınmaz. Tezahürat yapar sadece. Evet, maçı oynatırken bir yandan da anlatıyorsun elbette. Aynen radyodan anlatıldığı gibi. Anlatmazsan hiç zevki olmaz ki... Bütün oyuncuları bildiğin için gayet canlı bir anlatım sağlarsın. Tehlikeli pozisyonlarda, kaçan fırsatlarda, gollerde filan avaz avaz bağırdığın olur. Bir heyecan kasırgası halinde geçen maçların sonunda ses kısılması, oldukça sık raslanan bir olaydır... Maçı anlatırken, arkadan korkunç bir tezahürat yükselir. Böyle:"

Oğuz, ağzını kalın bir boru gibi yaptı. Bir cama hohlar gibi, tribünlerden yükselen muazzam uğultuyu taklit etti.

Sonra da sustu artık. Kulakları kendi sesiyle doluydu.

Nevra, iki küçük yumruğuyla gözlerinin yaşını sildi. "Off," dedi. "Âlemsin. Senin gibisini hiç görmemiştim." Uzanıp Oğuz'un paketinden bir sigara aldı: "Şu bileğim geçsin, seninle mutlaka bir 'bilya maçı' yapalım, olur mu?"

"Olmaz," dedi Oğuz, onun sigarasını yakarken. "Futbolu bıraktım, jübilemi yaptım, spor malzemesi satan bir dükkân açtım. Her gün oradayım. Gelirsen, eski büyük maçlardan konuşuruz." Sonra, kızın gülmesine aldırmadan, olanca ciddiyetiyle bilyalarını topladı, torbayı kaldırıp kalktı. Yine kendisinin farkındaydı. Pikaba, plağın arkasını koydu. Masaya oturdu. Taşları karşılıklı dizdi. Sonra, demin-

den beri kendisini yoğun bir dikkatle seyreden Nevra'ya baktı: "Hadi, gelmiyor musun?"

Nevra çöreklendiği yerden dolaba tutunarak güçlükle doğruldu. Kalktı, Oğuz'un karşısına oturdu.

Satranca başladılar.

Beyazları Oğuz çekmişti. İlk hamleyi o yaptı. Hayatının ilk hamlesiydi bu. Fakat sonuçsuz kaldı. Çünkü, o sırada Nevra onun satranç tahtasını yanlış yerleştirdiğini farketti. Beyaz karenin sağ alt köşeye gelmesi gerektiğini böylece öğrendi Oğuz. Taşları baştan dizdiler. Oğuz hayatının ikinci ilk hamlesini yaptı:

"İşte kusursuz bir Ruy-Lopez açılışı," dedi. "Nasıl?"

Nevra gülmekten kırıldı: "Harika! Bakalım 'oyun sonu'nu nasıl getireceksin?" Sonra, hemen hamlesini yaptı.

Bilya hikâyesinden sonra açık oynamaya karar vermişti Oğuz: "Dünyadaki her konuda biraz bilgim vardır," dedi. "Ama maalesef hiçbirini de tam bilmem." Bunu der demez pişman oldu ve nedamet duygusunu hemen bastırmak için de büyük satranççıların hayat hikâyelerini anlatmaya koyuldu. Bu ikinci fon müziğinin eşliğinde bir süre oynadılar. Arada oyun gittikçe karmaşıklaşmaya başlamıştı.

"Ben de rok yaparım," dedi Oğuz.

"Yapamazsın," dedi Nevra. "Artık çok geç. Şahının geçeceği kare tehdit altında."

Oğuz, bu zor durumdan bir çıkış yolu bulmak için zaman kazanmak zorundaydı: Stefan Zweig'ın 'Bir Satranç Oyuncusu' adlı öyküsünü anlattı bu kez. Ormandan çıkma, neredeyse geri zekâlı bir Rus ayısının, sonunda dünya şampiyonu olduğu bölüme gelince, bundan da pişman oldu. Nevra'ya korkuyla baktı, ama kızın yüzünde bir değişiklik yoktu.

"Peki bu piyon niye gitti şimdi durup dururken?"

"Buna *'en passant'* derler. Satrançta böyle özel durumlar vardır."

Kendi kabahati olmadan, ilgisiz bir karede bir piyon yitirmesi Oğuz'u sinirlendirdi. Herşeyi aynı anda düşünmenin nasıl mümkün olduğunu sordu rakibesine. İnsan, bir yerden sonra karşısına milyonlarca olasılık çıkınca nasıl karar verebiliyordu? Nevra, başka birçok şey gibi satrancın da uzaktan bakıldığında güç sanıldığını, oysa insanın kendini vermesi, olayı yaşaması durumunda çok basit birşey olduğunu söyledi.

"Şah ve mat!"

Oğuz, bu âni ve ağır darbe karşısında acı acı gülümseyerek başını salladı. Tahtadaki yenilgi tablosunu seyretti uzun uzun. Sonra, gözleri hâlâ tahtada, ayağa kalktı. Ellerini ceplerine sokup odada bir tur attı ve tekrar Nevra'nın karşısına dikildi: "Peki," dedi. "Satranç kitaplarının bu işte bir rolü yok mu? Yani, bir yığın kitabı var. Okusan ilmini alamaz mısın?"

"Bilmem," dedi kız. "Bana o kadar önemli gelmiyor. Ben de bir iki kitap okudum başta. Ama sonra o faslı hemen kapadım. İşin özü orda değil... Bak, biri var bunun meraklısı. Genç bir oğlan. Yakışıklı da kerata. Boğaz'da bir evde tek başına yaşıyor. O güzelim evde oturup İngilizce satranç kitapları deviriyor bütün gün. Parası da bol. Anlayacağın, satrançtan başka işi yok adamın. Derece de almış ha: Türkiye üçüncüsü mü ne!..."

"Ee?" dedi Oğuz, sıkıntılı bir merakla.

"E'si şu. Onunla oynadım. Bütün gece, nerdeyse sabaha kadar bir yığın parti oynadık. Hiçbirinde de beni yenemedi, anladın mı? Hep pata kaldık, ikisinde de ben yendim. Ne oldu peki bütün okudukları?"

'Ne bileyim ben ne oldu?' diye düşündü Oğuz. 'Asıl sabaha karşı Boğaz'daki evde ne oldu, onu söyle sen bana. Ha, neler oldu?!' Sonra silkindi, tekrar tahtanın başına otur-

du ve yeni bir oyun için taşları dizmeye koyuldu ağır ağır. Birden durdu. İyice öne eğildi. Kızın nemli ve dolgun dudakları pırıl pırıldı. "Bu Boğaz'daki herif," dedi esrarengiz bir sesle. "Satranç olayını yaşamasını bilmiyordu herhalde. Ondan yenilmiştir."

İkinci partiyi oynayamadılar. Tam başlamışlardı ki, telefon çaldı. Oğuz, pikabın sesini kısıp açtı telefonu.

"N'abersin iki gündür?" dedi Hanri. "Sesin çıkmadığına göre arılar gibi çalışıyorsun herhalde." Sonra, cevap beklemeden devam etti: "Ne yapıyordun şimdi? Çalışıyor muydun sahiden?"

"Pek sayılmaz," dedi Oğuz. "Satranç oynuyordum."

"Ne? Satranç mı?"

"Evet. Kafam matematiği daha iyi alsın diye. İdman."

Hanri güldü: "Ha ha." Oğuz, başını hafifçe döndürüp Nevra'ya baktı. Kız önüne bakarak dinliyor ve gülümsüyordu. Oğuz şımardı: "Hanro, biliyor musun, benim eski bilyaları buldum bugün."

"Aman ne iyi," dedi Hanri. "Onların da zihin açmaya bir katkısı oluyor mu bari?"

"Tabii aptal. Satrançtan yorulunca bilya oynayarak kafa dinliyorum."

Hanri yine güldü. Oğuz, yine dönüp kıza baktı: Gülümsüyordu.

"Yanında biri var senin," dedi Hanri.

"Korkunç zekisin. Daha önce tek başıma satranç oynadığımı görmüş müydün?"

"Daha önce satranç oynadığını görmemiştim ki... Söylesene kim var?"

"Bir arkadaş."

"Saçmalama. Çabuk söyle kim?"

"Valla tanımazsın..."

"Ulan bir kız mı tavladın yoksa imtihan öncesi?"

Oğuz direndi: "Bir arkadaş dedim ya."

"Anlaşıldı anlaşıldı," dedi Hanri. "Arkadaş canlısı arkadaşım benim. Sana hayatta başarılar dilerim."

"Dur bir dakika!" dedi Oğuz. "Niye aradın, niye kapatıyorsun?"

"Hal hatır soralım dedik. Cevabımızı aldık. Hadi eyvallah."

"Dur, Allah cezanı versin. Polonez gezisini bile konuşmadık. Gidiyor muyuz imtihanlardan sonra?"

"Elbette. Programda niye değişiklik yapalım ki?.. Ne, yoksa senin durumunda bir yenilik mi var?"

"Saçmalama!"

"Yok, söyle de önceden haberimiz olsun hani... Ha, az kaldı unutuyordum. Yeni bir sorun çıktı..."

Oğuz merakla bekledi. Hanri susuyordu ama.

"Söylesene ne oldu gene?"

"Canım önemli birşey değil,"dedi Hanri. "Sadece düşündüm ki..."

"Oğlum çıldırtmasana adamı!"

"Yani düşündüm ki..." dedi Hanri. "Biz Jacqueline'le beraber olacağız orda iki sevgili, sen de yalnız kalacaksın... Sıkılırsın belki. İyisi mi, satranç takımınla bilyalarını da yanına al. Kendi kendine oynarsın!"

Oğuz kahkahalarla güldü.

"Seni oyun arkadaşınla başbaşa bırakıyorum," dedi Hanri. "Adiyö!"

"Yarın görüşürüz," dedi Oğuz ve kapattı.

Masanın başına otururken hâlâ gülümsüyordu.

"Şu matematik sorularını sana hazırlayan çocuk mu?" diye sordu Nevra. Biraz dalgın gibiydi.

"Evet. En iyi arkadaşlarımdan biri," dedi Oğuz. "Nefis bir heriftir. Seneye Paris'e gidiyoruz birlikte. İnşallah."

"Paris'e mi?"

"Hı-hm, okumaya."

"Çok iyi. Ne okuyacaksınız?"

"Valla ne yapacağımızı tam bilmiyoruz. Ama sanata, edebiyata filan bulaşırız herhalde..."

Kız başka sorular da sorsun diye sustu Oğuz. Ama Nevra da sustu. Susuştular. Biraz ağırlaşan hava içinde kapının vurulduğu duyuldu.

"Ne yapıyorsunuz bakalım çocuklar?" Annesi bir bakışta odayı baştan aşağı gözden geçirdi. "...Sesiniz soluğunuz çıkmıyor. Eğleniyor musunuz?"

"Satranç yaşıyoruz," dedi Oğuz ve hemen kıza baktı gözucuyla. Nevra birşey demedi. Hülyalı bakışlarla gülümsedi sadece. Oğuz onun sarhoş olup olmadığını kestiremedi.

Nermin Hanımın ardından Cüneyt Bey de belirdi, puantiye ipek fularıyla. Gülümsüyordu. Piposunu ağzından çıkardı: "Nevra'cığım, yavaş yavaş gidelim mi artık, ne dersin?" dedi sevecen bir sesle.

"Olur baba...gidelim," dedi kız ve dalgınlığından gözle görülür biçimde sıyrıldı.

"Çok şeker bir oğlunuz varmış Nermin Hanım," dedi kalkarken. "Niye daha önce söylemediniz?" Oğuz kızardı.

"Aah ah!" Öyle görünür o, ama dışı seni yakar, içi beni," diye şaka yaptı kadın. "Yok yok, iyidir oğlum," diye hemen ekledi sonra ve Oğuz'un beline sarıldı. Oğuz da sigarasız elini onun beline at—armış gibi yaptı. Aslında eliyle annesinin beli arasında ufacık bir mesafe kalmıştı görünmeyen. Herkes birbirine gülümsemekle meşguldü.

Önce Cüneyt Bey çıktı. Ötekiler onu izlediler. Giriş kapısının önünde duruldu, küçük bir sohbete başlandı. Nevra, terlikleri çıkarıp çizmelerini giyerken bir eliyle Oğuz'un omuzuna yaslandı. Oğuz, annesiyle bir an gözgöze geldi ama hemen Nevra'ya döndü: "Merdivenlerden inmene yardım edeyim mi, ister misin?" dedi.

"Yok canım, o kadar da değil," dedi kız. Güldü. "Seni çok korkuttum galiba... Babam yardım eder. Onu bu günler için yetiştirdim ben." Herkes güldü. Biraz da nezaketen.

El sıkışmalar başladı. Nevra, doğal bir hareketle yanağını uzattı Oğuz'a. İki yanaktan öpüştüler. Oğlan, kızın kokusunu bir kez daha, çok belirgin biçimde duydu.

"Baksana," dedi Nevra, kapıdan çıkarlarken. "İhmal etme, ara beni." Oğuz'un kalbi çarptı.

"Hakikaten," dedi Cüneyt Bey de. "Kapı komşusu sayılırız. Sık sık gel, olur mu?"

"Tabii Cüneyt Bey," dedi Oğuz. "Hele şu imtihan haftasını bir atlatayım..." Daha cümlesini bitirmeden yüreği sıkıştı. Sınavları kafasından hemen uzaklaştırmak için süratle bir şarkı mırıldandı içinden.

"İyi akşamlar."

"Size de..."

Nevra babasının koluna girdi. Dikkatli adımlarla birkaç basamak indiler. Cüneyt Bey: "Portreyi unutma," diye seslendi bir kat aşağıdan. "Bakalım, konuşuruz," diye seslendi Nermin Hanım da. Daha sonraki basamaklarda babayla kızın sesleri birbirine karıştı. Cüneyt Bey'in bas sesi egemendi tabii.

Salona geçtiler. Nermin Hanım balkon kapısını açtı, içeriyi havalandırdı. Oğuz, eskisini söndürmeden yeni bir sigara yakıp koltuklardan birine çuval gibi bıraktı kendini. Dumandan halkalar çıkartmaya başladı. Annesi, sigara tablalarını toplayıp mutfağa götürdü. Az sonra elinde yenileriyle döndü ve Oğuz'un önüne de bir tane koydu. "Çok sigara içiyorsun," diye mırıldandı. Sonra eşyaları yerli yerine oturtmaya girişti: Koltukları azıcık çekiyor, santimi santimine eski yerlerine getiriyordu. Kanapenin yastıklarını pat pat kabartırken, Oğuz'a bakmadan konuştu: "Bu gece çalışa-

madın, ama halinden şikâyetçi görünmüyorsun." Biraz önceki sıkıntı yeniden saplandı Oğuz'un içine. Hemen konuyu değiştirdi: "Satranç öğrendim." Bir süre konuşmadılar. Nermin Hanım halının püsküllerini düzeltiyordu tek tek.

"...Sempatik kızmış gerçekten," dedi Oğuz. Bir halka daha.

"Dememiş miydim? Anne sözü dinle biraz... Hoş, epey sivri dilli ya neyse."

Oğuz sigarasını söndürdü. Nemli tablada küçük bir cızırtı oldu. "Hadi ben yatıyorum." Yerinden kalkarken, giriş kapısında dönen anahtarın sesini duydu. "Hah," dedi. "Geldi işte seninki de." Hole seğirtti. Anneannesini tam içeri girerken kapıda yakaladı.

"Geldi işte!" diye haykırdı. "İstanbul'un poker kraliçesi geldi."

Kadın nefes nefeseydi. Oğuz onu öptü. Yanakları soğuk kokuyordu.

"Uff, sakalların battı," dedi anneannesi. "Yarın kesiver artık şunları. O güzel yüzüne bakamıyorum."

"Pazartesiye," dedi Oğuz. "Söz." Kadının kürk mantosunu çıkartmasına yardım etti: "Sen boşver şimdi sakalı makalı. Kazandın mı onu söyle." Anneannesinin yüzünde yeni bir gülücük belirdi. Sesini alçalttı kadın: "Evet evet," dedi. "Verdiğin uğur parası şans getirdi. Yalnız ben kazandım bu gece." Sonra, içeriye doğru korkuyla bir göz attı. Mutfaktan bardak çanak sesleri geliyordu. Kadın aceleci hareketlerle çantasına daldırdı elini. Küçük para çantasını çıkarıp çıtçıtını açtı. Oğuz'un eline süratle bir kâğıt para tutuşturdu: "Al, hemen cebine koy." Oğuz bakmadan geri uzattı parayı: "Saçmalama Allahaşkına annane, istemem." Kadın işaret parmağını dudaklarına bastırdı: "Suss!" Mutfak yönüne doğru bir ürkek bakış daha. "Al çabuk! Bu senin hakkın." Oğuz bir kahkaha attı: "Dünyada almam!" Artık o da fısıltıyla konuşuyordu. Holün loş ışığı altında sessiz bir itiş

kakış başladı aralarında. Oğuz'dan kısık kahkahalar yükseliyordu arada bir. "Al diyorum," diye fısıldıyordu anneannesi. Bak kuvvetim tükeniyor. Sonra fena olacak!" Bir yandan da, Oğuz'un elini paranın etrafına kapatmak için uğraşıyordu. "Parmaklarım tutmuyor zaten, uğraştırma beni!"

"Ne yapıyorsunuz orda? Delirdiniz mi ikiniz de?!" Mutfağın o taraflardan gelen bu uyarı üzerine bir an hareketsiz kaldılar. "Bak gördün mü, gelecek şimdi! Al çabuk şunu, eşek kafalı." "Aman peki," dedi Oğuz da. "Tekerrür etmesin ama..." Sonra süratle mırıldandı: "Sağol." Buruşmuş parayı pantalonunun cebine indirdi. Anneannesini bir daha öptükten sonra içeriye bağırdı: "Hadi ben yatıyorum. İyi geceler!" "İyi geceler," diye seslendi annesi. Oğuz banyoya doğru yürüdü. "Yarın kaçta kaldırayım?" diye arkasından seslendi anneannesi. "Sekizde filan," dedi Oğuz. "Çalışacağım."

İşerken, pipisinden yukarı, memelerine doğru birşeyin hızla yükseldiğini duyumsadı: Sızıya benzer bir duygu. Ama sızı da değil... Dişlerini fırçalarken bir yandan da aynada gözlerini seyretti. " *'En passant'*, diye mırıldandı kendi kendine. "Anpasan." Ağzı köpükle dolu olduğu için boğuk çıkıyordu sesi. Fırçalamayı mekanik hareketlerle sürdürdü. Aynada hızla gidip gelen fırça birden durdu. Oğuz birkaç saniye öyle kaldı. Sonra, ağzını yarım yamalak çalkalayıp banyodan fırladı.

Odası tertemiz kokuyordu. Yatağı da yapılmıştı serin serin. Oğuz, pencereyi bile kapatmadan kütüphaneye atıldı. Kitapları büyük bir süratle tek tek gözden geçirmeye başladı. Sonunda, en üst rafta gördü aradığını. Çalışma masasının sandalyesini oraya taşıdı. Ayakkabılarıyla üstüne basıp rafa uzandı ve çekti kitabı. Eski bir kitaptı bu. Bez cildin üzerinde kocaman bir satranç atı vardı. Sandalyeden inmeden hemen oracıkta açtı. Allah kahretsin, *Rusça!*

2

Oğuz, Cumartesi saat sekizde uyandı, dokuzda masa başı yaptı ve iki gün boyunca aralıksız çalıştı. Sınav sabahı çok erken kalktı. Dişini fırçalarken midesi bulandı, gözlerinden yaşlar gelerek tuvalete koştu, azıcık kustu, sonra kızarmış gözlerle kendini seyrederek traş oldu ve giyindi. Odasından çıktığında kahvaltısı hazırdı. Tereyağlı ve kaşarlı kızarmış ekmeğin ilk lokmasını çiğnerken yine gözünden yaş geldi. Tabağı itti, masadan hızla kalktı, anneannesinin itirazlarını bir öpücükle susturdu. İçeri gidip kalemlerini, silgisini askıdaki ceketinin ceplerine dikkatle yerleştirdi. Koridorlarda amaçsızca dolandı, yatak odasında uyuyan annesine bir göz attı, sonra biraz daha dolandı. Sonunda çıkmaya karar verdi. Kapının önünde botlarını giydi, fiyakalı bir hareketle atkısını boynuna doladı ve her yerde kendisini izleyen anneannesiyle vedalaştı: "Hayır efendim, tabii ki bütün gün aç kalmam, imtihandan sonra yerim. Ben çocuk muyum?" Kapıyı kapatmadan çıktı. Anneannesi: "Ben dua ediyorum senin için!" diye seslendi onun arkasından. Terlikleri ve geceliğiyle sofada bir an kaldı. Torununun hayaline gülümsedi. Sonra kapıyı usulca örtüp yemek odasına döndü. Birden sokak kapısı anahtarla açıldı. Oğuz soluk soluğa içeriye girdi. Büyük bir hızla gocuğunu, atkısını sıyırıp yere attı, portmantodan ceketini alıp giydi. Koridorun başında kendisini sessizce seyreden anneannesine baktı: "Heh heh, ceketi giymeyi unutmuşuz. Ne iş yahu!" Yeniden gocuk, yeniden atkı. Hışım gibi çıktı.

Merdivenleri üçer üçer indi. Anneannesi, ardından kapıyı kapatırken, kilidin üzerinde unutulmuş anahtarı farketti ve çıkarıp portmantonun rafına koydu.

Oğuz dolmuşa doğru hızlı adımlarla yürüdü. Durağın orada Hanri onu bekliyordu.

"Selâm," dedi. "Ne haber?"

"Bombok!" dedi Oğuz, sapsarı bir suratla. "Hiçbir şey bilmiyorum. Çakacağım."

"Saçmalama," dedi Hanri. "Hep böyle dersin zaten."

"Bu sefer gerçek ama. *Hissediyorum.*"

Dolmuşa girdikten sonra pek konuşmadılar. Yol kenarlarında birikmiş kirli kar yığınlarını seyrettiler dalgın dalgın.

Oğuz okul bahçesine girince içinde derin bir sıkıntı duydu. Sırf konuşmuş olmak için yapılan konuşmalar. Kısa cümleler. Kabalık sınırında gezinen şakalar. Bir iki kesik kahkaha...

Sonra salona girildi. Paltolar, gocuklar, atkılar askılara asıldı, sıralara oturuldu, kalemler yerleştirildi. Küçük sohbetler. Yüksek tavanlarda yankılanan hafif bir uğultu. Ardından kısa bir açıklama, dağıtılan teksir kâğıtları, beyaz kâğıtlar ve ölümcül bir sessizlik.

Kâğıdından yükselen ispirto kokusunu derin derin içine çekti Oğuz. Sonra içini çekti ve soruları süratle gözden geçirdi. Mavi satırlarla garip şekiller hızla netleşirken yüreği birden hop etti. On sorunun en az altısını yapabilecek durumdaydı. Başını kaldırıp Hanri'nin sırasına baktı yanda: Oğlan kara kafasını çoktan kâğıda gömmüş, harıl harıl yazıyordu. Oğuz gülümsedi ve önüne döndü. Ne herif!

Sonra Hanri'yi ve herşeyi unuttu artık. Hummalı bir faaliyete girişti: Okudu, düşündü ve yazdı. Kafasında inanılmaz bir berraklık vardı. Adeta kendiliğinden geliyordu yanıtlar. O hızla, 'Hanri-dışı' sorulardan birini de kendi çözü-

verdi. Vay canına! Olacak iş değil. Daha bir alay sınav vardı, ama Oğuz biliyordu: Bu iş olmuştu. Bir aylık hakiki tatil geliyordu. Başını çevirip baktı: Hanri gitmişti. Salonda üç dört kişi kalmışlardı zaten. Bir soru daha? Yok, tamam. Bokunu çıkarmayalım. Kalktı, kâğıtları verdi, çıktı. İçinde tuhaf bir boşluk duygusu vardı.

Kantinde Hanri oturmuş çay içiyordu. Oğuz'u görünce önce tepeden tırnağa bir süzdü onu parlak kara gözleriyle. Sonra hafifçe gülümsedi, birşey demedi.

"Ulan ne büyük adamım ben!" dedi Oğuz. Masaya oturdu. Göğsünü Tarzan gibi iki eliyle güm güm yumruklad: "Gördün mü nasıl söktü metodum? Kafa oğlum bu, kafa!" İkisi birden güldüler.

"... Sen hepsini yaptın tabii, eşşek!"

Hanri, anlaşılmaz birşeyler mırıldandı.

"... Ama ben de yetmiş çekerim, biliyor musun?"

"Harika," dedi Hanri. "Hadi şurda birşeyler ye yiyeceksen de, eve gidelim. Daha işin başındayız."

Oğuz'un içindeki boşluk geri geldi: "Tamam tamam, gideriz şimdi... Ayrıca, yarın birşey yok. Akşama Veli'de iki kadeh atıp bu zaferi kutlasak ne olur yani? Ölür müyüz?"

Son sözlerin tümüyle anlamsız olduğunu her ikisi de biliyordu aslında. Oğuz, görmüş geçirmiş bir eda takınarak kalktı, iki sandviç söyledi. İkinci çaya geçtikleri sırada Emre, Onur ve Sedat sökün ettiler. Sandalyeler çekildi. Hararetli bir sınav değerlendirmesi yapıldı. Oğuz, önce sessiz kaldı ama sonra dayanamayıp hayatının başarısını nasıl kazandığını anlattı.

"Ulan, sen hep böylesin zaten," dedi Sedat. Ötekilere döndü: "Bu var ya bu, hep böyledir ha. Sabah görürsün: 'Öldüm bittim, hayatım söndü, çakıyorum' der, sonra da en baba notları gene bu çeker. Hasta bu herif namussuzum! Bakbakbak, şimdi de yetmiş çekiyormuş. Ulan inek, altmışı öpüp başımıza koyuyoruz biz!"

"Benim sıyıracağım bile şüpheli zaten," dedi Onur. "Oğuz çok zekidir oğlum, sen bilmiyo musun? Hiç hafızlamaz, ama hep iftihara geçer." Gülüştüler.

"Siktirin gidin!" diye bağırdı Oğuz. "Zekâyla ne ilgisi var bu işin? Asıl zekâ, 'Oğuz metodu'nu bulmaktaydı. Şansımız yâver gitti, Hanri'nin soruları çıktı, n'apalım yani?"

"Neyse," dedi Sedat. "Öbür imtihanlarda görürüz bakalım." Sonra döndü: "Ee, n'apıyoruz şimdi? Bütün gün burada pinekleyecek halimiz yok ya."

"Kahveye inip bğiç oynayalım," dedi Emre. "Akşama da Veli'ye gideğiz." R'leri söyleyemezdi.

Oğuz, o âna kadar lâfa karışmayan Hanri'ye baktı.

"Bana ne bakıyorsun oğlum," dedi Hanri. "İmtihanlar bitmeden bir yere gitmem ben."

"Ama yarın boş günümüz..." dedi Oğuz. "Bütün gün—"

"Yahu seni tutan mı var? Sen git onlarla canın istiyorsa. Ben gelmi n."

Bir an sessizlik oldu. Oğuz: "Yok canım..." diye mırıldandı duyulur duyulmaz bir sesle. "Ben de yorgunum zaten. Ayrıca, biraz tarih baksam iyi olur..."

"Hadi o zaman," dedi Hanri. Ötekiler briç için bir 'dördüncü' arayışına girmişlerken, Oğuz'la Hanri kalktılar. Gocuklarının kürklü yakalarını kaldırdılar. Tam çıkacakları sırada, Emre çatlak sesiyle arkalarından bağırdı: "Hey, Oğuz! Bi gelsene." Oğuz döndü, geldi.

"Sen de iyisin valla," dedi Emre. Oğuz'a bir kitap uzattı: "Bütün gün yanımda dolaştığttın bunu, şimdi de almadan gidiyoğsun. Sonra gene başımın etini yeğsin."

Oğuz baktı: *'Satranca Giriş'*. Gülümsedi. "Sağol... Unutmuştum. Onbeş gün sonra getiririm."

"Değt değil," dedi Emre. "Yalnız kaybetme de... Abimin çünkü."

Oğuz kitabı gocuğunun geniş cebine yerleştirdi. Kantinden çıktı. Yokuştan aşağı doğru yürümekte olan Han-

ri'ye yetişmek için koştu. Belkemiğinin ortasında bir nokta sinsi sinsi ağrıyordu.

Evde kapıyı Ayten açtı. Oğuz şaşırdı: "Hey, sen döndün mü?" Kızın cevap vermesine meydan bırakmadan hızla yürüdü, koridorda ıslak ve çamurlu izler bıraktı. Kitabı çalışma masasına koydu. Üstündekileri sabırsızlıkla çıkarıp oraya buraya atarken dışarıya seslendi: "Bizimkiler yok mu?" Cevabı beklemeden bir daha seslendi: "Bana bir çay koyuver. Olunca ben alırım..."

Lambanın düğmesini çevirdi. Işık, havanın alacakaranlığını büsbütün belirginleştirdi. Oğuz teypi çalıştırdı. Sonra, alışık hareketlerle bir bant takıp kendini koltuğa attı. Bir yandan müzik dinlerken, bir yandan da satranç kitabını karıştırmaya koyuldu. Bir anda oda kapısının buzlu camında flu bir görüntünün hareket ettiğini farketti. Yerinden fırlayıp kapıyı açtı: Ayten, elinde çay tepsisiyle duruyordu.

"Ben kendim alırım dememiş miydim?...Neyse, sağol."

"Yorgunsundur diye ben getiriverdim işte."

"Peki, sağol."

Kulpları işlemeli küçük gümüş tepsiyi alırken, parmakları kızın kaba ve küt parmaklarına değdi. Hemen arkasını dönüp tepsiyi seramik sehpaya özenle yerleştirdi. Çaya iki şeker attı ve büyük bir dikkatle karıştırmaya başladı. Gözünü bardaktan ayırmıyor, kaşığı tekdüze hareketlerle bitevi ye döndürüyordu. Karıştırma faslı iyice uzadı. Kızın orada, eşikte durmuş, kahverengi gözlerinde sabit bir bakışla kendisini seyrettiğinin farkındaydı. Sonunda, çayı içmek için başını kaldırmak zorunda kaldı. Bakıştılar.

"Sana birşey—"

"Bak Ayten, bugün olmaz. Çok zor bir imtihandan çıktım. Yorgunluktan ölüyorum. Kendi başıma biraz müzik dinlemek istiyorum, tamam mı?... Sonra konuşuruz."

Kız bir süre daha durdu eşikte. Birşey daha söylemek için ağzını açtı. Sonra vazgeçti. Hızla dönüp çıktı. Oğuz onun ardından baktı. Çayını bir yudumda içip bitirdi. Oda-da dolanmaya başlarken telefon çaldı.

"Oğuz'cuğum, geldin mi güzelim?" Anneannesi.

"Gelmedim," dedi Oğuz. "Dışarıdayım hâlâ. Bu konuşan da ben değilim zaten; başkası."

"Hadi güzelim, hadi canım. Bırak şimdi zevzek zevzek konuşmayı. İmtihanın nasıl geçti?"

"Çaktım."

"Amaan, hep böyle dersin... Muhakkak iyi geçmiştir."

"Yok, yanlış anladın. İmtihan iyi geçti de... Salonda sigara içtiğim için çaktırdılar. Hep senin yüzünden. O sigaraları getirmeseydin—"

"Ne? Amaan, eşek kafalı. Ben de ne diyor demişim. Üzmekten zevk alıyorsun değil mi yaşlı anneanneni?... İyi geçti tabii. İyidir iyidir. Bak şimdi ne diyeceğim: Ayten izinden döndü. Ona talimat bıraktım. Dolapta sana kadar bonfile var, sen söyleyince kızartacak. Karnabahar haşlamıştım... Greyfrutlu pelte de yaptım, seversin diye. İstediğin kadar yersin. Dolapta bira var..."

"Yemeğe gelmiyorsunuz anlaşılan. Annem nerede? Birşey söyledi mi?"

"Aman, o adamla gitti annen. Hani ressam. Onikide dönerim demiş... Ben Nüveyr'anımlarda oyundayım. Bir isteğin var mı? Evde herşey var gerçi. Ayten'e de biraz para bıraktım. Meyve filan istersen aldırırsın. Hadi güzelim... Bana şans dilemiyor musun?"

"Hadi canım, sana şans diliyorum," dedi Oğuz. Ahizeyi bezgin bir hareketle yerine koydu. Teypin sesini yükseltip kendini boylu boyunca divana bıraktı. Sınavı bir kez daha baştan aşağı aklından geçirmeye çalıştı, ama bir noktadan sonra yorgun düştü ve bıraktı. Nevra'yı düşünmeye çalıştı bu kez. Onu da başaramadı.

Kapının tıklatılmasıyla toparlandı.

"Eti koydum," dedi Ayten. "Beş dakikaya yemek hazır. Gelir misin?"

"Tamam, geliyorum," dedi Oğuz. Kalktı. Ağrıyan belini tutarak tuvalete yürüdü. Çıktığında, mutfaktan yayılan kızarmış et kokusunu duydu. Ağzının içi zehir gibiydi. Odasına döndü. Teypi durdurup kapattı. Çıt sesiyle birlikte âletin 'göz'ü sanki ikiye bölündü. Yeşil parıltı iki yana doğru kaydı, inceldi inceldi, büsbütün kayboldu sonra ve yerini cansız bir griliğe bıraktı. Oğuz, kitabını kapıp çıktı.

Yemek odasının hüznü. Yeri hazırdı. Bonfilenin üzerinde erimeye yüztutmuş tereyağı. Köpüğü titreşen birası.

"Sağol," dedi Oğuz. Oturdu. Kitabı da açıp yemeğine başladı. Temel kavramların öğretildiği sayfaları hızla atladı. Bunları biliyoruz. 'Açılış'lara geldi.

"Nedir o okuduğun? Ders kitabı mı?"

"Hı-hm."

"Santraç tahtasına benziyor ama resimler."

"Hı-hm."

"Ama temin ders dedin."

Oğuz başını kaldırdı: "Ayten, bırak biraz okuyayım, olur mu?"

Kız, oğlana baktı uzun uzun. Sonra omuz silkti ve mutfağa döndü. Oğuz, yeniden okumaya çalıştı. Ama satırlar gözünün önünde uçuşuyordu. Sürekli baştan aldıysa da, başaramadı.

Yemek bitince kalktı, odasına geçti tekrar. Seramik sehpanın üstünde bir fincan kahve kendisini bekliyordu. Satranç tahtasıyla taşları çıkardı. Çalışma masasının başına geçip kitaptan uygulamalara girişti. İstediği kadar hızlı ilerleyemiyordu. Canı sıkıldı. Herşeyi bırakıp divana uzandı yine. Vezir gambitini düşünmeye devam etti. Yattığı yerden çok daha kolay kavradığını farkedince sevindi.

Ertesi sabahtan itibaren yepyeni bir yaşantıya başladı: Biri açık, öteki 'gizli', iki ayrı boyutu bulunan ilginç bir yaşantıydı bu. Birinci boyutta 'çalışkan öğrenci Oğuz' yer alıyordu: Bütün gün hafızlayan, imtihanlarda birbiri ardından başarılı sonuçlar elde eden. Yalnızca yemek ya da tuvalet gibi zorunlu ihtiyaçlar için çıkıyordu odasından. Öylesine yoğun çalışıyordu ki, evdekiler endişelendiler. Arada bir kapısını vurup başlarını korka korka içeriye uzatıyor, 'İyisin ya? Birşeye ihtiyacın var mı?' cinsinden sorular soruyor, Oğuz'un dalgın dalgın başını sallaması üzerine, dudaklarında kaygılı ve çarpık bir gülümsemeyle yeniden örtüyorlardı kapıyı. Anneannesi kendini mümkün olduğu kadar silmişti: Arada Ayten aracılığıyla torununun odasına çay, kahve ya da kesilip şekerlenmiş greypfrut gibi şeyler gönderiyordu. Birer gün arayla girilen imtihanlar iki hafta sürdü. Oğuz, onbeş gün boyunca aynı disiplinli tempoyu sürdürdü. Aradaki boş günlerde, Veli'de ya da Lefter'de kafa çekme yönündeki tüm önerileri azimle reddediyor, her imtihanın ardından eve koşup odasına kapanıyordu. İşte Oğuz'un 'gizli ikinci hayatı'nın sırrı da bu kapanmalarda yatıyordu. Çünkü, o kapalı kapıların ardında, derslerin dışında yepyeni bir alanda daha uğraş veriyordu: Satranç. Emre'den aldığı kitabı üç gün içinde hatmetmiş, Tünel'deki kitapçılardan İngilizce ve Fransızca yeni satranç kitapları edinmişti. Roman okumaya hâlâ pek yetmeyen Fransızcası burada mükemmelen işe yarıyordu. Giriş ya da özet niteliğindeki kitapların işi üç dört günde bitti. Hepsinde ilkeler aynıydı zaten. Bunları kısa sürede aşınca, hemen daha karmaşık kitapların peşinden gitti. Hayli ileri bir düzey gerektiren bu kitapları da birbiri ardından yalayıp yuttu. Sonunda, akıllara durgunluk veren bir gelişme oldu: İmtihanlar bittiğinde, Oğuz da usta sayılabilecek bir satranççıydı artık. İşin hoş tarafı, kendisini bile şaşırtan bu ilerlemeden kimsenin haberi yoktu: Mr. Hyde'lığını herkesten gizlemeyi

başarmıştı. Birisi geldiğinde, satranç kitaplarını ders kitaplarının altına saklıyordu. Satranç tahtası ise orada, sehpanın üzerinde sürekli bir biblo ya da aksesuarmış gibi duruyordu zaten. Girenlerin, 'Aa, bu piyonların yeri değişmiş, demek sen ders yerine gizli gizli satranç oynuyorsun' diyecek halleri yoktu ya... Tatile girdikleri günün akşamı, annesine sordu: "Yahu anne, Cüneyt Bey'lerden ne haber? Neden hiç görmüyoruz onları?" Bunu sorarken, sesine son derece kayıtsız bir ton vermeyi de başardı tabii: Ulaştığı müthiş düzey belli olmamalıydı. Düşmanı apansız bastırıp tuzağını fendini yıkacaktı çünkü. *Düşmanı* mı? Hemeyse işte... Annesi, zaten akşama onlara yemeğe davetli olduklarını söyleyince, heyecanı doruk noktasına ulaştı. Ama bu heyecan, insanda tutukluk yaratan türden değildi; Oğuz'un özgüveni bu noktada tamdı. Saatler hızla geçti. Sonunda, beklenen an geldi. Oğuz'la annesi, artlarında hoş bir koku bulutu (after-shave ve parfüm) bırakarak evden çıktılar. İki blok öteye yürüdüler. Küçük bir bahçe kapısından içeri süzüldüler. Japon fenerleriyle ışıl ışıl bir bahçeden geçip eve girdiler. Cüneyt Bey'le Nevra onları neşeyle karşıladılar. Gece rüya gibiydi. Nevra da rüya gibiydi. Omuzlarını olduğu gibi açıkta bırakan dekolte siyah tuvaleti içinde dayanılmaz güzellikteydi. Oğuz, dudaklarını kızın yanağına uzattı. Kokusuyla bir anda başı döndü ve sarhoş oldu. Yemeğe oturuldu. Şarap kristal kadehlerde yakut gibi yanıp sönüyordu mum ışığında. Gene de Oğuz, ilk başdönmesinden kurtulmayı, sonra da yeniden sarhoş olmamayı başardı... Yemekten kalkıldı. Salona geçildi. Kahveyle konyaklar içilirken havadan sudan konuşuldu. Oğuz, hayatından memnundu. Hiç telâşlanmadan bekliyordu. Bir kedi gibi. Bir kobra hatta! Sonunda, beklediği oldu ve Nevra birdenbire sordu: "Bir parti satranca ne dersin?" "Boşver şimdi," dedi Oğuz gaddarca. "Güzel güzel oturuyoruz şurada. Hem biliyorsun, ben bu oyunu doğru dürüst oynayamıyorum." "Ta-

mam canım," dedi kız. "Ben sana öğreteceğim dedim ya." Oğuz'un boyun eğmekten(!) başka çaresi kalmıyordu bu durumda. Son bir kez nazlandıktan sonra, kabul etti. Satranca oturdular. Onyx taşlar! Sedef kakma tahta! Beyazları Oğuz'a bıraktı Nevra. Oğuz da bir Vezir Gambiti ile oyunu açtı. Dördüncü hamlesini yaptıktan sonra, Nevra'nın kendisine dikkatle baktığını farketti, ama gözlerini tahtadan ayırmadı. En ufak bir heyecan yoktu içinde. Herşey önceden o kadar belliydi ki! Onikinci hamleden başlayarak Nevra'nın oyunu yavaşladı. Eski güvenli tavrı kalmamıştı. Oğuz, yüzüne hiç bakmadığı halde, onun büyük bir şaşkınlıkla kendisini süzdüğünü biliyordu... Derken, müthiş bir 'feda' numarası çekti! Bundan bir hamle sonra, rakibesini son derece zor bir duruma düşürmüştü bile. Balon kadehi eline aldı, arkasına yaslandı. Engin bir sükûnetle dudaklarına kaldırdığı kadehin buğulu kristalinin içinden karşısındakine baktı: Nevra sararmıştı. Oğuz, muzaffer gülücüğünü bir yudum konyağın arkasına gizleyip, Nevra'nın kıvranmasını seyretmeye koyuldu. Gerçekten güzel bir hamleyle matt n kurtulmayı başardı kız. Ama işi bitikti; oyun artık tümüyle Oğuz'un denetimi altındaydı. Ve o, bunu istediği kadar uzatabilirdi. Minik ve muzip pençe darbeleriyle fareyi oradan oraya savuran, ama son darbeyi bir türlü vurmayan, sürekli erteleyen hınzır bir kedi gibi. Ne müthiş bir tatmin duygusu! Birden sıkıldı ama. Bitirmeye karar verdi. Üç hamle sonra kesin matı sağlayacak hareketi yaptı ve yeniden arkasına yaslandı. İki hasım gözgöze geldiler. Uzun bir bakışma. Kızın yeşil gözlerinde önce hayret, sonra öfke, sonunda da yakarı... Ve, aniden kararını verdi Oğuz: Sigara almak üzere ayağa kalkarmış gibi yaparken, diziyle masaya 'çarpıverdi'. Taşların birçoğunu devirmeye yetecek şiddette bir çarpmaydı bu. Sonra da özür dileyerek, oyunun oracıkta noktalanmasını sağladı. Gerçi, devrilen beş altı taşı Nevra'nın ânında yerine koyabileceğinden

emindi, ama onun da işi orada kapatmak isteyeceğini adı gibi biliyordu. Nitekim, aynen öyle oldu. Kız hiç sesini çıkartmadı. Oğuz'a biraz da müteşekkir gözlerle baktı hatta, ve kalktılar. Bu satranç meselesi de böylece biterdi burada. Salona doğru yürürlerken, Nevra beklenmedik bir inatla durdu: "Hadi bir parti daha yapalım." Oğuz içini çekti ve 'Kendi düşen ağlamaz' diye geçirdi içinden. "Peki canım, nasıl istersen," dedi dışından, gülümseyerek. Mermer sehpanın başına döndüler. Çok geçmeden, ikinci bir zafere doğru pupa yelken yol almaya başladı Oğuz. 'Acaba bundan sonrası ne olacak?' diye düşünmeye başlamıştı ki, harika birşey oldu: Nevra, kendi şahını küçük bir fiskeyle deviriverdi: "Yendin beni! İnanılmaz bir adamsın sen!" Masanın üzerinden uzanıp Oğuz'a sarıldı ve onu—dudaklarından öptü! Oğuz, dehşet içinde salondakilere baktı. Allahtan, annesiyle Cüneyt Bey derin bir sohbete dalmışlardı ve hiçbir şeyin farkında değildiler. Sonra Nevra daha da inanılmaz bir hareket yaptı: İşaret parmağını dudaklarına götürüp "Gel benimle!" diye fısıldadı ve Oğuz'u elinden tutup içerdeki odalara doğru sürükledi. Karanlık yatak odasına paldır küldür daldıkları anda Oğuz, Nevra'nın ateşli öpücüklerine boğuldu. Yatağın üzerine yavaşça yuvarlandılar. Yekvücut! Oğuz, içerdekileri de herşeyi de boşverdi artık. Karanlığın içinde kendini bu coşkun duygu seline—

"Oğuz!...Bir bakar mısın?"

Oğuz hızla doğrulurken sehpanın üzerindeki kahve fincanını devirdi. Kucağındaki satranç kitabı da pat diye yere düştü.

"Ne var?"

Ses gelmedi. Oğuz soluklandı. Sonra kalktı, kapıya yürüdü. Başını dışarı uzatıp koridora doğru seslendi:

"Ne var Ayten?"

Yine ses gelmedi. Dışarıda ışık yanmıyordu. Ayten'in oda kapısının aralığından hafif, mavimsi bir aydınlık sızı-

yordu sadece. Oğuz kendi odasından çıktı. Koridorun başında durdu. Sessizliğin içinde kendi solukları. Sesi pürüzlü çıktı: "Ne var dedim."

"Beş dakka bakar mıydın? Bişey diycem."

Kızın sesi karanlığın içinde olağanüstü yakından geliyordu. Oğuz yutkunurken kuru gırtlağından çıkan sesin boşlukta yankılandığını duydu. Yine durdu. Kalbinin atışı.

"...Gel, bişey diycem... N'olursun."

"Sonra konuşuruz demiştim," dedi Oğuz. Ama sözleri kendisine bile inandırıcı gelmedi. Ayten bir daha yalvarınca, artık durmadı. Aradaki birkaç metrelik mesafeyi iki adımda alıp kapıyı itti ve içeriye daldı.

Böyle birşey beklemiyor değildi, ama yine de şaşırdı. Küçücük hizmetçi odasının köşesindeki yatakta Ayten çırılçıplak yatıyordu. Ampulüne mavi yağlı kâğıt sarılmış gece lambasının soluk aydınlığı, kızın bembeyaz vücuduna adeta gerçeküstü bir görüntü kazandırıyordu. Kıpkırmızı boyanmış aralık dudaklar, o mavimtrak beyazlığın ortasında müthiş göz alıcı morumsu bir leke oluşturuyordu. Oğuz zorlukla yutkundu. Ayten, fettan bir bakışla ona dikmişti gözlerini. Bir süre öyle gözgöze kaldılar. Sonra, mor leke hafifçe kıpırdadı: "Gelsene..." Oğuz bir adım daha attı ve kendini bir anda yatağın yanıbaşında buluverdi. Kalbi çarparak kıza doğru eğildi. Aynı anda da kızın çıplak vücudundan yükselen ağır kokuyla irkildi. Kapıyı itip odaya girdiği andan itibaren kendisini tedirgin eden şeyin bu olduğunu anladı. İnanılmaz bir kokuydu bu. Hacıyağı kokusu. 'Altın Damlası' filan. Dayanamazdı. Hemen fırlayıp çıkmalı, çok uzaklara gitmeli...

Bütün bunları bir saniyeden kısa bir süre içinde düşündü ve hemen doğrul—mak istedi, ama başaramadı. Kız, yattığı yerden, mavi-beyaz güçlü kollarını onun boynuna sıkıca dolayıverdi çünkü, ve onu kendine, yumuşak vücuduna, kokunun tam ortasına çekti. Oğuz, can havliyle, kı-

zın lastik gibi dipdiri memesine yapıştı ve dudaklarını memenin karaduta benzeyen ucuna kapattı. Ayten hafifçe inledi. Kollarını azıcık gevşetti. Aynı anda Oğuz da kendinden geçti. Hızla gidiyorlardı. De Soto'nun arkasında, döşemenin tam ortasından geçen yuvarlak yükseltinin üstünde, ayaktaydı. Küçük oval arka camdan geriye baktı: Yoğun bir toz bulutu kilometrelerce geriye doğru gidiyordu. Hemen öne döndü. Yol. Uçsuz bucaksız yol. İki yandan kalkan tozlar. Toz kokusu. Her yanı kaplayan, ağzın içinde biriken, genizde gezinen... Melahat Abla arkaya dönüp endişeli gözlerle baktı:

"İyi misin? Biraz kolonya vereyim mi?"

Bitkin bir tavırla başını salladı. Ama, Melahat Abla, tırtıllı yuvarlak şişenin siyah plastik kapağını açıp avucuna kolonya doldurdu ve onun burnuna uzatıp koklattı. Tozla karışan kolonya kokusu daha da kötü geldi. Melahat Abla'nın gözlerinde kaygı.

"Cahit Bey... Biraz duralım isterseniz."

Babası, aynadan onun gözlerini buldu: "Hay Allah! Gene mi? Durayım mı, ister misin?" Sesinde sabırsızlık.

"Yok bişey... Devam edelim baba."

Ama toz ve kolonya vardı.

"...Biraz daha sabret. Yakında mola vereceğiz. Olur mu?"

Başını salladı.

"Hep öne bak oğlum. Gözünü ön camdan ayırma. O zaman bulanmaz miden."

Öne baktı. İki yanda ağaçlar. Hızla yaklaşıyorlar yaklaşıyorlar, sonra bir anda yokolup gidiyorlardı. Sarı-beyaz topraklar, kırmızı-sarı kayalar ve yine toz. Hep toz...

"Biraz duralım Cahit Bey!"

Babası tekrar baktı aynadan. Kara gözlerinde merak. O da baktı ve kahramanca gülümsedi. Babasının yüzünde sıkıntılı bir gülümseme belirdi: "Peki peki."

De Soto yavaşladı, yolun sağına doğru yöneldi ve hışırtıyla durdu. Toz kokusu. Motordan çıtırtılar. Açılan kapı.

"Sen sakın gelme Melahat Abla. *Gelmeyeceksin*, anladın mı!"

Derin bir sessizlik... Uzaklarda bir yerde cırcırböcekleri. Güneş. Son sözlerinin kendi kulaklarındaki yankısı. Toprak yolda kendi hışırtılı ayak sesleri. Renginin daha da uçtuğunu görmeden bilmesi. Bakma! Arkana bakmak yok! Bir çalı. Arkasına geçti. İki büklüm oldu. Katlandı katlandı ve derinden öğürdü. Öğürmekle öksürmek arası birşey. İkisi birden. Hiçbir şey çıkmadı. Yeniden, bütün varlığıyla, ruhunu teslim edercesine öğürdü. Allahım! Yine birşey çıkmadı. İçinden bir irkilme yükseldi şimşek gibi, bir burkulma. Başını iki yana salladı umutsuzca. Ensesine hafifçe dokunan bir el. Hızla doğruldu. Kendisini Ayten'in kollarından kurtarıp ayağa kalktı ve derin derin soluk aldı.

Yattığı yerde kollarıyla memelerini örttü Ayten: "Gönlün mü bulandı?" Sesi kırıktı.

"Yoo," diye inledi Oğuz. Sonra, duyulur duyulmaz bir sesle ekledi: "Söyledim sana. Çok yorgunum bugün."

Daha fazla dayanamadı. Koşar adım çıktı odadan. Kız, mahzun bir yüzle kalakaldı.

Sonraki günlerde hayat düzenli ve monotondu. Oğuz, günaşırı sınavlara girdi çıktı. Herşey normaldi. Evde de bir sorun yoktu. Ayten, o geceden sonra iyice mesafeli bir tavra girdi. Anneannesinin talimatına uyarak Oğuz'a durmadan yiyecek içecek birşeyler taşıyor, sonra da hemen çekiliyordu. Oğuz, anneannesiyle ancak geceyarısı, onun poker dönüşlerinde görüşebiliyor, annesini ise hemen hiç görmüyordu. Havalar da beklenmedik derecede iyiydi. Güneşin şaşırtıcı bir neşeyle parladığı o hafta sonunda Hanri'yle buluşup, mahallenin parkında uzun ve hoş bir

yürüyüş yaptılar. Oğuz, belki de hayatında ilk kez ağzını sıkı tuttu ve beklentileri konusunda Hanri'ye fazla bilgi vermedi. İşin uğrunun kaçmasından korkuyordu. Ayrıca, bozum olmaktan da... Annesini gördüğü ender zamanlarda, sözümona kayıtsız bir tavırla Cüneyt Bey'le kızını soruyordu ama elle tutulur bir cevap alamıyordu. Kız, sürekli ata binmekle meşguldü anlaşılan.

Sınavlar süresince Nevra'dan hiç haber çıkmadı.

3

"Bütün Avrupa'da olduğu gibi, bunlar da 1830'da ayaklandılar. Bir özgürlük savaşı veriyorlardı. Ama Çar ayaklanmayı bastırdı. Anayasalarını kaldırdı. Orduyu dağıttı. *Diète*'i ve üniversiteleri de kapattı. Kaçanlar—"

"Diyet ne?"

Jacqueline durakladı. "Diète? Parlamento gibi birşey işte. Meclis... Neyse, kaçan isyancılar ülkeyi kurtarmak için direnişe geçtiler. Sizinkiler bu bağımsızlık mücadelelerini destekliyorlardı. 1848 ayaklanmasından sonra da kaçan pek çok Polonyalı sizin devlete sığındı. Müslüman oldular. Önemli mevkilere yükseldiler. *'Pacha'* oldular..."

"Yaa?"

Oğuz'un yüzünde öylesine gerçek bir hayret ifadesi belirmişti ki, Jacqueline bir an durup gülmekten kendini alamadı. Sonra, hâlâ gülümseyerek yürümeye devam etti. Ötekiler de onu izlediler.

"İşte sevgili dostum," dedi Jacqueline, pürüzsüz Fransızcasıyla. "1830'un bastırılmasından sonra Paris'e sığınan Prens Adam Czartoryski, 'sürgündeki Polonya Kralı' oldu. 1842'de sizin Sultan'ın izniyle bizim *Lazarite* papazlarından muazzam bir arazi satın aldı ve Adampol adıyla burayı kurdu. Sultanın adı neydi? Aklıma gelmiyor şimdi."

Oğuz sustu. Bir fikri yoktu.

"Mecit," dedi Hanri. "Abdülmecit." Elleri arkasında kenetli, sakin sakin yürümesini sürdürdü.

"Evet, tamam, *Médjid*," dedi Jacqueline. Minik kahkahası ağaçların arasında dağıldı gitti.

Hava müthiş soğuk, ama çok da berraktı. Taksiden indikleri anda Oğuz'un içini kaplayan mutluluk duygusu biraz azalmıştı şimdi. Yüksek ağaçlarla dolu korunun içinde kıvrıla kıvrıla uzanıp giden patikada ötekilerle birlikte hızlı adımlarla yürürken sürekli yere bakıyor, ama birşey görmüyordu.

Jacqueline, o cıvıl cıvıl Paris şivesiyle tarih dersine devam etti: "Daha sonra, ünlü Polonyalı şair Adam Mickiewicz de Kırım savaşından sonra buralara geldi ve koleralıları ziyaret ederken hastalanıp öldü, biliyor muydunuz?"

Oğuz'un içindeki huzursuzluk büyüdü: 1830 ve 1848 ihtilalleri kulağına çalınmıştı gerçi, ama bunların niye yapıldığı hakkında fikri yoktu. Kim kime başkaldırmıştı? Sonra ne olmuştu? Hadi padişahın kimliği o kadar önemli değildi, ama ya ötekiler? Adam Bilmemneiski ile Adam Miçkieviç? Adam olamayacağım bu gidişle! Kendi kendine acı acı güldü. Jacqueline'e bak, her bir haltı biliyor! Biliyor, meraklı çünkü: Okuyor. Fransızların hepsi böyle işte. Bütün gün oturup hahaha hihihi dalga geçmiyorlar. Bir yere mi gidecekler? Hiç üşenmezler. Okuyup öğrenirler bir güzel. Bu kadar basit! Hoş, biraz da ukalâdırlar ya aslında, neyse! Şimdi bütün bu bilgileri neden satıyor ki durup dururken? Durup dururken mi? Bırak saçmalamayı. Bütün söyledikleri ilginç. Belki sıradan bilgiler ama bizim haberimiz yok işte. Hem ne farkeder ki? *Şairi* bilmemek! Korkunç!

"Aman herşeyi de pek bilirler bunlar!" dedi Hanri. "Turist işte." Sonra, gülümsedi ve kolunu Oğuz'un omuzuna attı: "Sen ne düşünüyorsun öyle arpacı kumrusu gibi?"

"Hiç," dedi Oğuz, zorla gülümseyerek. Sonra birden Hanri'den kurtuldu. Patikanın kenarına doğru yürüdü. Eğildi. Yerde gördüğü ince uzun bir çomakla doğruldu. İyice ıslaktı çomak. Durdu, kabuklarını özenle soymaya

başladı. İşin uzun süreceğini anlayınca koştu, öndekilere yetişti.

"Tamam tamam," dedi Jacqueline. "Kaçmana gerek yok. Artık tarih anlatmayacağım." Oğuz da ona gülümsedi. Rüzgârda dalgalanan sarı saçları ve ateş saçan gök mavisi gözleriyle ağaçların arasından fırlayıp Kazakların üstüne yalın kılıç at koşturan Polonya süvarilerini düşünmeye çalıştı. Ama bir türlü dikkatini toplayamıyordu.

Tatlı bir meyille inişe geçen patikada konuşmadan yanyana yürüdüler. Buz gibi bir güneş dalların arasında bir parlıyor, bir kayboluyordu. Ormanda insanın içine huzur veren bir loşluk vardı. Bir cami ya da kilisenin içi gibi.

"Amma güzel, değil mi?" dedi Hanri. Bir güneş huzmesi, ağzından çıkan buğuyu bembeyaz bir dumana dönüştürüverdi.

"Hı hım," dedi Oğuz. Onun da ağzından burnundan beyaz dumanlar çıktı.

"Hava epey keskin ama ha," dedi Hanri. "Geçen ay o korkunç soğuklar oldu ya, buralara kurt inmiş, biliyor muydun?"

"Tatilde buraya gelmek için bizim gibi sivri akıllı olmak lâzım işte."

Yine konuşmadan yürüdüler. Bir ara Hanri kolunu Jacqueline'in omuzundan çekip Oğuz'a baktı:

"Bakıyorum keyfinden ölüyorsun(!)" dedi. "Böyle eğleneceğini bilseydim, seni her hafta getirirdim buraya."

"Canım sıkılıyor," dedi Oğuz.

"Çok şımarıksın, biliyor musun?" dedi Hanri. "Son günlerde herşey istediğimizden de iyi gidiyor. Şimdi de cennet gibi bir yerde tatil yapıyoruz. Daha ne?"

"Bilmiyorum," dedi Oğuz ağlamaklı bir sesle. Sonra patladı: "Söylesene ne olacağım ben? Ne yapacağım Paris'te?... Sen rahat idare edersin. Ama *ben?* Onca kültürlü adamın ortasında kaybolup gideceğim." Arada Jacqueli-

ne'e göz atıyor, söylediklerinden hiçbir şey anlamasın diye çok hızlı konuşuyordu. Ama kızın anlayacak hali yoktu zaten; kendini doğaya kaptırıp gitmişti.

"Bak azizim," dedi Hanri. "Benim babam var ya, babam? Dünyanın en karamsar adamıdır. Hani anlatmıştım ya sana. Adam her gün yeni bir sorun çıkarır, annemi de oyar durur. Ona bakarsan geçen hafta fabrika iflas etmişti. Bu hafta da İsviçre'deki dayımın işleri kötüye gidiyor diye ağlaşıyor. Düşünebiliyor musun? İsviçre'deki Frank milyoneri dayımın! Ama böyle işte. Elinde değil adamın. Hasta! Her Allahın günü kendisine dert edinecek yeni bir mesele bulmazsa yaşayamaz..."

Durdu. Oğuz da durdu. Hanri, beş altı metre önlerinde dalgın dalgın giden Jacqueline'i gösterdi başıyla: "Şimdi bizim peder, kendimden üç yaş büyük bir kızla dolaştığımı bilse ne olur, biliyor musun? Hem de Yahudi olmayan bir kızla? Hele onla burda iki gece geçireceğimi bilse?! Ha?"

"Herhalde çok bozulur," dedi Oğuz.

"Bozulur mu?! *Dalga* mı geçiyorsun? Üşütür namussuzum! Ne yapar, biliyor musun? Kafasında bizi bir güzel evlendirir gizlice. Bir de çocuk doğurtur hemen. Sünnetsiz filan. *Gentile* bir çocuk! Cemaatin içine çıkamaz artık. Aile şerefi iki paralık olmuştur. Eh, seyret artık sen onu. Yataklara düşer. 'Senin yüzünden ölüyorum' der. 'Bana bunu yapmayacaktın.' Dünyayı zindan eder yani."

"Biraz abartmıyor musun?"

"Abartmak mı? Az bile söyledim. Sahici bir kalp krizi bile geçirir belki, beni iyice üzmek için." Hanri birden silkindi. Çevrede birşeyler arandı telaşla. Aynı anda Oğuz'un elindeki çomağı farketti. Ortanca parmağını kıvırıp ona vurdu tık tık. Sonra kendi kulak memesine asılıp, öpücük sesi gibi bir ses çıkarttı. Bütün bu tören boyunca son derece ciddiydi. Oğuz kendini tutamayıp güldü.

"Ne yapıyorsunuz orada? Delirdiniz mi?" Jacqueline,

işaret parmağını şakağına bastırıp iki yana oynatarak 'terelelli?' işareti yapıyordu gülerek.

Hanri eliyle belirsiz bir işaret yaptı: "Sen devam et," diye seslendi Fransızca. "Biz sana yetişiriz." Jacqueline omuz silkti. Döndü ve yürüdü. Hanri de Oğuz'a döndü yeniden:

"Yahu sana başka birşey söyleyecektim, lâf dağıldı... Ha, hatırladım. Şimdi, ne diyeceğim: Pederin paranoyasından bende de var tabii. Ne yapalım, tevarüs etmişiz... Ne sırıtıyorsun oğlum: Yanlış birşey mi söyledim? Öyle demezler mi?"

Oğuz başını salladı. "Doğru doğru. Hayır, Türkçe'yi bile benden iyi konuşuyorsun da ona gülüyorum."

"Saçmalama," dedi Hanri. "Sözümü de kesme ikide bir... Bak, valla diyorum, bana da geçmiş hastalık. Hayatta herşeyi dert edindiğimi bilmez misin? Ama bak, şurda tek arkadaşımsın. Hiç olmazsa *sen* buna ortak çıkma, ha? Bırak, karamsarlık hakkı da bende kalsın, olur mu? Başımıza kültür mültür kompleksleri çıkarıp da sabah sabah şu tatilin içine etme gözünü seveyim."

Oğuz gülümsedi: "Tamam tamam."

Yeniden yola koyuldular. Jacqueline ortalarda görünmüyordu. Ama biraz bakınınca gördüler. Kız, patikadan ayrılıp ormanın iyice içlerine girmişti. Onun yere çömelmiş olduğunu farkettiler, uzaktan. Yanına yaklaştılar. Büyük bir dikkatle yerde birşeye bakıyordu. Onlar da baktılar: Kıvrılmış, boğum boğum olmuş kocaman bir ağaç kökü.

"Ne enteresan, değil mi?" dedi Jacqueline, gözlerini kökten ayırmadan. "Hiç böyle birşey görmüş müydünüz?"

Oğlanlar da merakla eğildiler. Ellerini dizlerine dayayıp baktılar. Üç kafa, birbirine değecek kadar yakınlaştı. Oğuz dikkatle inceledi, ama farklı birşey göremedi. Basbayağı bir köktü işte. İçini çekti. Tam doğrulacakken Hanri'yle gözgöze geldi. Oğlanın parlak kara gözleri yalancı bir umutsuzlukla yukarı kalktı. Oğuz dayanamayıp bir kah-

kaha patlattı. Günün ilk kahkahası. Hanri de, kendine özgü kalın kahkahasıyla cevap verdi ona. Ve birden ipin ucu kaçtı: Makaraları koyverdiler. Jacqueline, yüzünde yarım bir gülümsemeyle önce Oğuz'a, sonra da sevgilisine baktı. Gözlerinden bir hiddet bulutu süzülür gibi oldu. Sonra yine Oğuz'a baktı ve yine Hanri'ye, ve sonra o da güldü. Hepsi birden deliler gibi gülmeye başladılar. Kim kimle gözgöze gelse, büsbütün gülüyordu. Derken, Hanri kaykıldı ve zembereği iyice boşalmış iri gövdesini usulca yere bırakıverdi. Ardından, ötekiler de onu izlediler. Üçü de yerlerdeydi şimdi. Ormanın çürümüş ıslak yapraklarla kaplı yumuşak zemininde çılgın kahkahalarla sarsılarak yuvarlanıp durdular...

"Allah cezanızı vermesin," diye inledi Hanri, neden sonra. "Üşütüp hastalanacağız hepimiz!" Bir elini yere koyup güçlükle doğruldu: "*Levez-vous* ulan deliler!" Yeni bir gülme krizi.

"Ne yapsın kızcağız," dedi Hanri, biraz yatışınca. "Memleketinde ağaç kökü görmemiş. Fabrikadan ağaç kalmamış ki!" Gözyaşlarını gocuğunun koluyla sildi. Oğuz, yattığı yerden yüzünü buruşturdu. Gülmekten karın kasları ağrıyordu. Hanri birer elini uzatıp ayağa kaldırdı onları. Üçü de, üstlerine başlarına yapışan yaprakları beceriksiz hareketlerle temizlediler. Sonra, Hanri'nin uyarısı üzerine geri döndüler. Dalların arasından parlak bir güneş sızıyordu.

Köyün küçük ve ıssız meydanına vardıklarında aralarında bir kararsızlık buhranı başgösterdi: Hanri, sabah anlaştıkları pansiyona dönüp yemeğe kadar biraz dinlenmeyi öneriyor, Jacqueline'se erkenden eve tıkılmanın anlamsız olacağını belirtiyordu. Oğuz önce pansiyon fikrini destekledi, ama hemen arkasından da bundan vazgeçip 'açık hava' teorisine yanaştı.

"Yahu ne insanlarsınız," dedi Hanri. Türkçe ünlemlerle karışık garip bir Fransızca konuşuyordu. "Anladık, temiz

hava, bol gıda. Ama bu soğukta! Zaten kaç kilometre yol teptik. Bütün ormanı dolaştık... E, harika kökler(!) de keşfettik..." Yan gözle Jacqueline'i süzdü. Kızın kötü kötü baktığını görünce şakayı kesti. "Yok, sahiden buz kestim," dedi. "Bakın ne diyorum: Şimdi girelim eve. Şömine yanıyordur sıcak sıcak. Bir kadeh birşey atarız. Bir el de pişti çevirirriz. O zamana kadar da yemek hazır olur zaten. Fena mı bu program?"

İçki lâfını duyunca Oğuz'un aklı bu işe yatar gibi olduysa da, Jacqueline inatla direnince yine kıza katıldı. Hanri kızdı: "Boş boş konuşuyorsunuz. O zaman *siz* birşey söyleyin de onu yapalım. Ama ben daha fazla yürümek istemiyorum, anladınız mı?" Sonra Oğuz'a döndü: "Biliyor musun, onsekiz yaşına geldin. Senin de bağımsız bir fikrin olabilir artık."

Oğuz bozulmadı. "Tatildeyiz oğlum," dedi istifini bozmadan. "Herkes serbest. Kimse kimseyi engell—" Birden, apansız bir çağrışımla bağırdı: "Hey, ata binelim mi? Hani sabah görmüştük ya şurada!" Büyük bir heyecanla Jacqueline'e döndü: "At," dedi. *"On monte aux chevaux?"*

Sonra, cevabı beklemeden, bacaklarının arasına soktuğu çomağı at gibi sürerek, küçük bir tur attı.

"Pardon, sözümü geri alıyorum," diye seslendi Hanri onun ardından. "Henüz bağımsız karar alma yaşına gelmemişsin."

Oğuz aldırmadı. 'Dörtnala' koşusunu Hanri'nin tam önünde bitirdi. Ardından, çomağını şaha kaldırdı ve başarılı bir kişneme taklidiyle gösterisini tamamladı.

"Hadi," dedi sonra, soluk soluğa. "Ata ata!"

"Saçmalama," dedi Hanri. "Dünyada binmem."

"Niye? Sabah gördün. Dünyanın en yumuşak hayvanlarıydı."

"Okul tarihinde jimnastikten çakan tek adam benim, unuttun mu? Şimdi *ata* mı bineceğim sanıyorsun?"

"Ulan ne mıymıntı herifsin. Bunlar at bile sayılmaz yahu!"

"Oğuz, uzatma Allahını seversen. Ölsem binmem!"

Tartışma boyunca bir ona bir ötekine bakarak, olan biteni anlamaya çalışan Jacqueline, usulca Oğuz'un koluna girdi: "Haklı adam, niye ısrar ediyorsun?" dedi Fransızca. "Bırak istediğini yapsın. Ben seninle geliyorum ya."

"Hah," dedi Hanri. "Bir çatlak da bu işte. Tam senin kafada. Hadi gidin kırın kolunuzu bacağınızı da, tatilimizi hastanelerde geçirelim!"

Oğuz hem sevindi, hem buruldu: "Peki sen ne yapacaksın?... Sıkılmazsın ya? Biz de hemen döneriz zaten... Bak, bozulmadın, değil mi?"

"Saçmalama," dedi Hanri. "Gidin hadi." Sonra durdu. Cüzdanından biraz para çıkarttı, Oğuz'a uzattı: "Al şunu da."

"Bu ne?"

"Atlara bedava bineceğini düşünmüyordun herhalde. Bütün para da bende olduğuna göre..."

Oğuz utandı. Gülerek aldı parayı.

"Lütfen düşürme, olur mu?" dedi Hanri. "Biraz da pazarlık et herifle!" Eğildi, Jacqueline'in dudaklarına bir öpücük kondurdu: "Hadi, ben pansiyondayım. Adamı ağaç etmeyin ama..."

Oğuz'un içi sevinçle doldu. Hanri'ye çomağını uzattı. "Hadi aslanım," dedi çok ciddi bir ifadeyle. "Şunu ahıra çekiver. Bugün buna binmeyeceğim artık." Hemen arkasından, Jacqueline'in koluna girdi ve sabah atları gördükleri yere doğru koşar adım sürükledi onu. Hanri, arkalarından baktı. Gülümseyerek başını salladı. Sonra da, çomağı bir bavul gibi taşıyarak pansiyonun yolunu tuttu.

Sabahki yerde yoktu atlar. Oğuz, içinden 'Ya Allah!' deyip meydanın ucundaki kahveye daldı. İçerde duman ve

erkekler. Atların sahibinin biraz önce gittiğini söylediler. Oğuz diretti. Sonunda, genç bir oğlan, adamı bulmaya gitti. Jacqueline'le Oğuz, meraklı bakışlar altında çay ve sigara içerek bir süre beklediler. Tam ortada gürül gürül bir soba yanıyordu. Odun sobası. Kokusu hoştu. İkinci çaylar içilirken oğlanla adam geldiler. Oğuz baktı: İki de at. Hanri'nin sözüne uyarak azıcık pazarlık etti ve bir saatliğine kiraladı atları.

"Ben de sizinle geleyim," dedi adam. Oğuz itiraz etti: "Yok, sağolun. Biz idare ederiz." Daha neler!

"Önceden binmişliğin var mı?" dedi adam.

"Olmaz olur mu?" dedi Oğuz. "Daha neler!"

Jacqueline, koyu kestane renkli gözlerinde kadifemsi bir ışıltıyla dinliyor, konuşulanları anlamaya çalışıyordu. Oğuz'un anlaşmayı sağladığını anlar anlamaz beklenmedik bir hareket yaptı: Orada bekleşen atlardan doru olanına yaklaştı, üzengiye ayağını attı ve hayvanın boynunu tutup çevik bir hareketle sırtına atlayıverdi. Sonra eğilip hayvanın boynunu okşadı pat pat, ve o dingin gülümsemesiyle Oğuz'u bekledi. Oğuz, burnundan dumanlar çıkaran öteki ata biraz ürkerek yaklaştı. Üzengiye ayağını büyük bir dikkatle uzattı. Tam çıkacakken, havada şöyle bir sallandı. Ama adam, tam zamanında arkasında bitivermişti; onu kolundan ve sırtından kolaylayıp ata bindirdi. Oğuz, kendini birdenbire yerden çok yükseklerde buldu. Başı döner gibi oldu. Kıçını sağa sola kıpırdatıp eğere daha sağlamca yerleşti. Sonra hemen eğilip o da atın yelesini okşadı beceriksiz bir hareketle. Atın sahibi ona dikkatle baktı. Sonra dizginleri uzattı:

"Ne yana çekersen o yana döner. İki elle asılırsan durur. Sağrısına bir dokundun mu yürür. Ama fazla zorlamayacan."

"Tamam canım, biliyoruz."

"Yumuşaktır huyu, ama bazı inadı tutar da yürümezse,

kıçına bir şaplak atıver... Bak, yenge biliyor bu işi. Dizgini gevşek tut. İş, hayvanı zorlamayacan."

"Tamam aga tamam, sen merak etme. Hadi eyvallah."

Oğuz, bacaklarının ilk dokunuşuyla atın kendiliğinden hareketlendiğini sevinçle farketti. Yavaş yavaş uzaklaşan Jacqueline'in peşisıra yola doğru sürdü hayvanı. Ağaçlar arasında uzanıp giden hafif yokuş patikadan aşağı atları 'rahvan' koyverdiler. Oğuz, bacaklarının olanca gücüyle hayvanın karnını iki yandan sıktığı için, özellikle baldırlarının üst kısımlarının sızladığını hissediyordu. Bir süre öyle gittiler. Derken, Jacqueline dönüp Oğuz'a doğru bir bakış attıktan sonra Fransızca bir ünlem haykırdı ve neredeyse dörtnala, fırladı gitti. Oğuz, telâşlandı. "Deh!" diye bağırıp bir şaplak attı atın kıçına. Hayvan tırısa kalktı. Oğuz'un poposu eğerin üzerinde hızla inip kalkmaya başladı. Popo eğere küt küt vurdukça kalça ve leğen kemikleri sızım sızım sızlıyordu. Oğuz dizginleri şaklattı birkaç kez: " Deh! Hadi yavrum, deeh!" Bana mısın demedi ama at; sarsıntılı tırısını sürdürdü. Oğuz öfke, çaresizlik ve ıstırap içinde başını kaldırıp baktı: Jacqueline ta uzaklardaydı. Ama kız, birden atını durdurdu, başını zorla çevirip döndürdü onu ve sonra da Oğuz'a doğru bir koşu kopardı. Hâlâ tırıstaydı Oğuz. Ağrıyan bacaklarını gevşetmeyi akıl etti sonunda; sonra da dizginlere asılıp bağırdı: "Çüüş. Duur!"

At, büyülenmiş gibi birden durdu. O anda da Jacqueline ve atı yanıbaşlarında bittiler.

"Niye gelmedin?" diye sordu Jacqueline. Nefes nefeseydi.

"Nasıl koşturulur bilmiyorum ki?" dedi Oğuz.

Her ikisi de ana dillerinde konuştuklarından, garip bir durum çıkıyordu ortaya.

"Nasıl bilmiyorsun?"

"Çünkü ata ilk defa biniyorum."

Jacqueline inanmaz gözlerle baktı: "Şaka ediyorsun,

değil mi?" Ama sonra, oğlanın yüzündeki ciddiyeti görünce, anladı ve ağzı açık kaldı: "... Biliyor musun, sen çatlaksın."

"Ama koşturamadım, ne yapayım?"

Kız donmuş bakışlarla ona baktı bir süre daha. Sonra, yüz hatları yavaş yavaş gevşedi. Bir kahkaha. Oğuz da güldü. Vücudunun üst kısmını ileri geri sallayarak yürütmeye çalıştı atı: "Deeh! Deh hadi." Hayvan kımıldamadı. Jacqueline gülmekten yere düşecekti neredeyse. Oğuz, gösterisini sürdürdü: "Hadi Rosinante! Deh kızım! Yürü!"

"Bak," dedi Jacqueline, gülmesi bitince. "Böyle yapacaksın." Hareketleri gösterdi. Oğuz onu taklit edince atı tırısa kalktı. Jacqueline de kendi hayvanını tırısa kaldırdı. Bir süre yan yana gittiler, sarsılarak.

Oğuz, telaş içinde bağırdı: "Ama böyle de popomu acıtıyor hop hop!"

Kız gülümsedi: "Çok kolay. Atına galop yaptırmak için topuk vuracaksın karnına... Böyle!"

Jacqueline'le atı ok gibi fırladılar. Oğuz arkalarından baktı. Sonra, o da topukladı. Hayvan, tırısın temposunu arttırdı sadece, Oğuz'un poposuna yeni acılar vererek. Ama oğlan topuklarını kaldırıp bir kez daha sağrıya dokundurunca, âniden müthiş bir değişiklik olduğunu farketti. Hayvanın sert, kesikli hareketleri birden kesildi. Oğuz'un altında yağ gibi kayan, yaylı kocaman bir araba vardı şimdi. Bir salıncak! Oğuz, insiyakî olarak öne doğru eğildi, dizginleri tamamen boşaltıp atın boynuna sarıldı ve bacaklarıyla da hayvanın sağrısını iki yandan sıkı sıkı sardı. Aynı anda, ciğerlerine rüzgârla birlikte keskin bir sevinç doldu. Canlı salıncağında, kolan bile vurmadan, uçup gidiyordu. Atın sırtı olağanüstü yumuşak bir ritmle inip çıkıyor, Oğuz'u büyük ama tehlikesiz bir Okyanus dalgası gibi havada taşıyordu. Oğlanın kıçı, hayvanın geniş sağrısıyla neredeyse temas bile etmiyordu artık. Oğuz, atın kendisini ta-

mamen anladığı, hatta yönettiği hissine kapıldı. İkisi koştular. İki yanı ağaçlarla kaplı yumuşak toprak yolda hızla mesafe aldılar. İlerde kızla atı gördüler sonra. Sonra çok daha yakından gördüler. Atın geniş, kocaman kıçını, şiş gibi duran karnını, kızın havada bir inip bir çıkan küçük siyah topuzunu, kalkık burnunu, hafif şiş gözkapaklarının altında şaşkın bakışlarla kendilerine bakan kestane renkli gözlerini, atın kocaman patlak siyah gözünü, burnundan çıkan beyaz dumanları gördüler. Güldü Oğuz. O hem yumuşak, hem de sert ve gergin sağrıyı bir daha topukladı.

Daha da hızlandılar. Rüzgâr gibi koştular. Dakikalarca, saatlerce, günlerce koştular. Nevra'yla birlikte koştular. Ağaçların arasından sıyrıldılar. Güneşin parlattığı yemyeşil bir otlağa ulaştılar. Orada koştular. Adeta doğaüstü bir yeşildi bu. Otlağın sonunda yeni bir koruya daldılar. Bir dereden geçtiler, suları iki yana fışkırtarak. Oğuz, alçak dallara çarpmasın diye başını eğdi usulca. Güneş ve gölge vardı. Güneşte ve gölgede koştular...

Derken, at birden koşmamaya başladı artık. Yavaşladı, azıcık tırıs gitti, sonra daha da yavaşladı, rahvan oldu. Sonra, birkaç dingin adım daha attı ve tamamen durdu. Başını dikip bir yerleri dinledi. Terden pırıl pırıl yanan boynundan buharlar yükseliyordu. Sessizliğin içinde, yakında bir yerde akan suyun şırıltısı duyuluyordu sadece. At bir homurtu çıkarttı. Başını sertçe iki yana salladı. Koşumları şangırdadı. Yerlerde otlayacak birşeyler bakındı. Sonra birden kaldırdı başını ve yeniden kulaklarını dikip dinledi... O anda da sessizlik bozuldu: Öteden, ağaçların arasında bir yerden, ıslak toprağın üstünde koşturan bir atın nal sesleri geldi, tok ve boğuk. Hemen sonra da, dumanlar arasından Jacqueline'le doru atı belirdiler. Koşup geldiler. Onların yanıbaşında durdular.

"Espèce de—! Pisse adame! Nitschïne bécquelémiorsounne?"

Oğuz, hülyalı bakışlarla güldü: "Harika!" dedi. "İnanılmaz!"

Jacqueline küsmüştü. Başını çevirip başka tarafa baktı. Oğuz yine güldü. "Akıl almaz birşey bu!" dedi Fransızca olarak. "İnanamıyorum." Jacqueline hızla döndü ve baktı. Oğuz'u Fransızca konuşurken ilk kez duyuyordu.

"Dünyada ne müthiş güzellikler var ve biz hiçbirinin farkında bile değiliz..." diye devam etti Oğuz. Adeta kusursuz bir Fransızca konuşuyordu. Biraz fazla edebî belki, ama hatasız. Jacqueline şaşkınlıktan küskünlüğünü unuttu:

"Evet ama," dedi Fransızca. "İnsan daima yeni bir güzellik de keşfediyor." Gülümsedi: "Siz Paris'e geldiğinizde birlikte öyle güzel şeyler yapacağız ki... Her gün yeni şeyler. Düşünebiliyor musun, her gün..."

Oğuz, dalgın dalgın içini çekti. "Düşünemiyorum," dedi. "Düşünmekten korkuyorum daha doğrusu... Fazla güzel geliyor."

"Aptal gibi konuşuyorsun yine," dedi Jacqueline. "Hanri de senin gibi... Neye kızıyorum, biliyor musun? İkiniz de her an her şeyi abartıyorsunuz. Her olayı dramatik hale getiriyorsunuz. Hayatı sürekli zorlaştırıyorsunuz."

"Ama öyle zaten. Hayat çok zor ve—"

"Hayır canım! Aksine, o kadar *basit* ki aslında...."

Oğuz, sakin sakin otlayan atının üstünde huzursuzca kıpırdandı. Benzer bir cümleyi bir yerden hatırlar gibiydi. Bir kitaptan. Yoksa bir filmden mi? Bulamadı.

"Bana hiç de öyle görünmüyor ama," dedi. "Bir satranç bile öğrenemedim daha."

Jacqueline gülmekle yetindi.

"Yok, sahiden," diye üsteledi Oğuz. "Bak, dün Hanri'yle konuşuyorduk. Bana ne dedi biliyor musun?..."

"Hanri'nin ne dediği beni hiç ilgilendirmiyor!" diye kesti kız öfkeyle. "Anlatmak istediğim de buydu işte: Siz ikiniz bir araya gelip durmadan konuşuyorsunuz lak lak

lak. Sürekli birbirinizi etkiliyorsunuz. Kendi dünyanıza kapanıyorsunuz ve komplo teorileri kuruyorsunuz devamlı. Oysa gerçek dünya—"

"Ne? Ne teorileri?" diye atıldı Oğuz. "İşte gördün mü bak, gene aynı şey! Hep bilmediğim şeyler. Hiçbir şey bilmiyorum. Kültürüm yetmiyor..." Binicilikteki başarısı hafif şımartmıştı onu.

"Aptallaşma," dedi kız. "Önünde koskoca bir hayat var. Yapabileceğin şeyleri bir düşünsene."

"Düşünemem," dedi Oğuz. "Korkarım." Yüzünde acıklı bir ifade vardı.

Jacqueline, içinden yükselen kahkahayı zorlukla bastırdı. *"T'es incorrigible,"* dedi sonunda. "İflâh olmazsın."

"Mais si!" dedi Oğuz. *"Corrige-moi! Vite!"*

Ardından, kızın tepkisini beklemeden, atın başını çevirdi, dizginleri şaklattı ve "Deh!" diye haykırıp hayvanı koşturmaya başladı. Jacqueline'le atı da hemen peşlerinden yetişti. Uzun süre birlikte gittiler. Sonra, yokuşun başlarına yaklaşırlarken Oğuz'un hayvanı birden hızlanıverdi. Oğlan da fırsatı kaçırmadı, bastı topuğu. Meydana muzaffer bir komutan edasıyla dörtnala girdi. Kahvenin oradaki insanlar baktılar. Oğuz olanca gücüyle dizginlere asıldı ve hayvanı durdurdu. Jacqueline'in atının nal sesleri de alanda yankılandı. Atın sahibi iki adımda yanlarına geldi ve hayvanın başını tuttu hemen. İfadesiz yüzünden ne düşündüğünü anlamak olanaksızdı. Oğuz, inmek için hamle yaparken birden kuşkuya düştü: Acaba hayvan, kendiliğinden mi durmuştu sahibini görünce? İçinden omuz silkti. Ne önemi var? Üzengiden kurtardığı sol ayağına havada bir kavis çizdirerek çevik bir hareketle aşağı atlamaya davrandı. Ama aynı anda dengesini kaybettiğini anladı. Tepe üstü düşüyordu! Birden adam uzanıp onu kolundan tuttu güçlü pençesiyle ve usulca yere indirdi. Oğuz, ânında pençe pençe kızaran yüzüyle etrafına baktı: Jacqueline atının üstün-

den ona tatlı tatlı gülümsüyordu. O da gülümsedi çaresiz. Hemen cebinden paraları çıkarıp ödedi ve dönüp kıza doğru yürüdü. Adam arkasından seslenip paranın üstünü uzattı. Oğuz, anlaşılmaz birşeyler mırıldandı, ama bunun bahşiş olduğunu söyleyecek cesareti kendinde bulamadı ve bozuklukları aldı adamdan. Sonra da, elinde ne yapacağını bilemediği paralarla Jacqueline'in yanına gitti. Kız çoktan inmiş, atının yumuşak, ipeksi burnunu okşamakla meşguldü. Oğuz'un geldiğini görünce, atı bırakıp onun kolına girdi. Atların sahibine veda edip pansiyona doğru yürüdüler.

Yeşil çitin kapısını gıcırtıyla açıp bahçeye girdiler. Toprak yolda eve doğru yürürlerken mutfak kapısı açıldı ve pansiyon sahibesi göründü. Başını Avrupa köylülerinin tarzında beyaz bir tülbentle sıkıca bağlamıştı. Aynı anda da mutfaktan nefis bir kızartma kokusu açık havaya yayıldı.

"Bonjour madame!"

Jacqueline'in bu cıvıltılı selâmı, kadının sert yüz hatlarında anlık bir yumuşamaya yol açtı. Başıyla evin yandaki ana giriş kapısını gösterdi: "Arkadaşınız içeridedir. Anahtar kapının üzerinde. Kendiniz açabilirsiniz." Aksanlı bir Türkçe konuşuyordu. Bu da hoş, ama niye bu kadar asık suratlı?

"Teşekkürler," dedi Oğuz. Peki anadilini nasıl konuşuyor? Lehçe'nin hangi lehçesi acaba?

Giriş kapısının eşiğinde botlarını iyice sildi. Pansiyon sahibesi farketsin diye biraz da abartıyordu. Ama kadın ona dikkat bile etmeden mutfağa girdi, kapıyı da örttü. Pencereden, mutfağın loşluğunda bir genç kızın sarışın başı göründü, dışarıdakileri süzdü, sonra kayboldu.

"Aïdï, tchabouq biraz. Uchuïoroume!" Jacqueline, çizmelerini çıkarıp eline almıştı.

Oğuz onu taklit etti: "Péqui péqui, tamam-mö!"

Kapının üstündeki kocaman demir anahtarı gıcırtıyla çevirip eve daldılar paldır küldür.

Salonda gürül gürül bir ocak yanıyordu. Ayrıca bir de soba vardı. Hanri, ateşin karşısındaki kocaman eski koltuğa gömülmüş, ayaklarını iyice uzatmış, kitap okuyordu. Başını yarım çevirip onlara baktı: "Hmm, geldiniz mi? Nasıldı bakalım?"

"Müthişti," dedi Oğuz, gocuğunu bir tahta iskemleye fırlatırken. "Balkanların ve Ortadoğu'nun en iyi binicisi olduğumu biliyor muydun?" Etrafa hızla göz gezdirdi. Dip tarafta, pencere kenarında kurulu bir sofra. Kırmızı kareli beyaz örtü, kalın porselen tabaklar, kaba saba bardaklar, salamlar, jambonlar, peynirler ve toprak testilerde şarap. Güzel! Bayağı büyük bir mekândı burası. Arka bahçeye bakan öbür pencerenin önünde eski siyah bir piyano vardı, yer yer boyaları dökülmüş.

"Çok iyi," dedi Hanri. "Ya sen? Sen de memnun kaldın mı, *ma chérie?*"

Gocuğunu çıkartmış, sobanın başında ısınan Jacqueline, gözlerini kocaman açarak başını salladı. Hanri, ciddiyetini hiç bozmadan tembel bir hareketle elini kıza uzattı oturduğu yerden. Jacqueline gülümseyerek yaklaştı. Hanri'nin havada gevşekçe sarkan elini tuttu. Sonra da onun koltuğunun kenarına ilişiverdi. Hanri, kolunu sevgilisinin incecik beline doladı. Kızın beliyle kalçası arasındaki nahiyeyi hafif hafif okşarken, serbest kalan öbür eliyle kitabını kaldırdı ve büyük bir sükûnetle okumayı sürdürdü. Orada, ocağın alevlerinin önünde bir mutluluk tablosu gibiydiler. Oğuz baktı: Bu durmuş oturmuş adam, evliliğinin üçüncü ya da dördüncü yılını sürdürüyor olabilirdi pekâlâ. Onyedi yaşında! Ne yapalım, *c'est la vie.* İçinden omuz silkti. Ve, o an yüreği sımsıcak duygularla dolup taştı. Bir sigara yakıp öksürdü: "Yemek yemiyor muyuz yahu," diye homurdandı. "Açlıktan geberdik."

"Göründüğünüz an servisin başlatılması için talimat verildi efendim," dedi Hanri. "Neredeyse hazır olur."

"Hmm," dedi Oğuz. "İyi ya, biz de göründük işte."

Ağır adımlarla dolandı. Masanın üstündekileri bir bir inceledi. Sonra testiden bir bardağa azıcık şarap koyup tadına baktı. Başını hoşnutlukla salladı. Bardaklara eşit miktarda şarap koydu. Beceriksiz parmakları arasında üç bardakla bir sigarayı güçbela idare ederek dikkatli adımlarla koltuğa yürüdü.

"Efendiiim... İşt—"

Başını kaldırınca, Hanri'yle Jacqueline'in ateşli ateşli öpüştüklerini gördü. Ötekiler onun yanıbaşlarındaki varlığını farkedince usulca birbirlerinden ayrılıp Oğuz'a gülümsediler ve bardaklarını aldılar.

"Şerefe," dedi Oğuz. "Daha doğrusu, aşka."

Bardaklarını tokuşturdular ve sessizlik dağılıverdi. Hepsi birden içtiler ve gülüştüler. Şarap Oğuz'un damağında buruk buruk dolandı ve onu ânında sarhoş etti. Koltuğun çevresinde küçük bir tur attı Oğuz. Başladığı noktaya döndüğünde eğildi, Hanri'nin açık olarak yere bıraktığı kitabı almaya davrandı. Ama âniden durdu: "Hiii! Buraya bunu getirdin ha? İki günlük yere *dersini* getirdin! Üstelik, tatil başlamadı bile daha. Resmen Pazartesi başlıyor ve sen son imtihandan yirmidört saat sonra ders çalışmaya oturuyorsun! E pes namussuzum. Vallahi pes!..."

Hanri itiraz edecek oldu, ama Oğuz'un bir kez bu havaya girdi mi artık durdurulamayacağını bildiği için hemen vazgeçti ve yüzünde çaresiz bir gülücükle tiradı dinlemeye koyuldu.

Oğuz, gittikçe yükselen bir tempoyla konuşarak onu tutuculukla, hatta gericilikle suçladı. Bu daracık 'filisten' kafası ile sonunda hayatı oruca çevireceğini; asla bir sanatçı yaratıcılığına sahip olamayacağını; boş hayaller peşinde koşmaktan vazgeçmesini; Paris'i Maris'i kafasından çıkarıp

atalarının izinden giderek bir an önce Tahtakale'ye postu sermesi gerektiğini; zaten ithalatçılığın ona çok yakışacağını, bu yoldan kısa zamanda milyoner olacağını, vergilerini zamanında ödeyen namuslu ve yurtsever bir iş adamı, çalışarak kazanmanın erdemine inanmış bir kimse olarak memnun mesut bir hayat süreceğini; çocuklarına da hanların, hamamların, apartmanların yanı sıra, ödevlerine, ailesine ve devletine bağlı, çalışkan ve vazifeşinas bir yurttaşın tertemiz, lekesiz ismini miras olarak bırakacağını söyledi. Sonra da birdenbire sustu.

Bu ateşli nutkun içeriğini zerrece anlamamakla birlikte olayı ilgiyle izleyen, bir Oğuz'un elâ gözlerinde çakan şimşeklere, bir Hanri'nin büsbütün kararan esmer yüzüne, arada sırada oynayan şakaklarına bakan Jacqueline, sevgilisinin nasıl bir savunma yapacağını görmek için ona döndü. Oysa, Hanri, Oğuz'un 'rezil herif!' finalini çekmesini bekleyerek susuyordu, kurnaz ve sâkin.

"... Velhasıl sen, bir boka yaramaz rezil ve rüsva herifin birisin ve Allah belanı versin!" dedi Oğuz. Ardından da bardağını kafasına dikti.

Hanri, sessizliğin içinde sigarasından bir nefes çekti.

"Bitti mi?" dedi sonra, olağanüstü dingin bir sesle. "Öyleyse sen dinle şimdi. '*Don Kişot*'un sırf ödev olarak okunmayacağını anlamayacak kadar kalın kafalı olamazsın. Tatilde okumak üzere bize rasgele birşey vermiş olsalardı, ben de buraya getirmezdim herhalde. Bunu bilmiyor olamazsın tabii, ama bilmezden geliyorsun. Bilmemek işine geliyor çünkü. Niye böyle yaptığını da söyleyeyim mi sana? Bunu düşünmekten huzursuzluk duyuyorsun da ondan. Hatta, eminim sen de düşündün getirmeyi ve sonradan vazgeçtin. Ha? Ne dersin?

Oğuz'un içinden hırp diye birşey aktı.

"... Peki," diye sürdürdü Hanri. "Diyelim ben ödevimi getirdim. Ya sen? Okuyacak birşey aldın mı yanına? Tatili

edebiyattan nasıl ayırırsın? Bak, ben de sana, senin şu bayıldığın kelime oyunlarıyla bir nasihat çekeyim: Edebiyat ebedîdir beyim, bunu asla unutma. Tatilde okumayacaksın, Cumartesi Pazar okumayacaksın, yolda okumayacaksın... İyi de, ne zaman okuyacaksın peki? 'Boş zamanlarında' mı? Bana Paris nutukları çekmeden önce bir düşün dostum. Böyle edebiyatçı filan olunmaz. Ha, sen dünyanın ilk *'part-time'* yazarı ben olacağım diyorsan, o başka. Ona benim aklım ermez."

"Hanri saçmalıyorsun. Ne *part-time*'ı—?"

"Bak, sakın yanlış anlama. Kızmış filan değilim. Ama genel olarak kızıyorum sana... Azizim, senin hayatta tek eksiğin ne, biliyor musun? Çalışkan olmayışın. İlerde ne kaybedeceksen bu yüzden kaybedeceksin. Tembelliğini örtmek için de habire bahane buluyorsun... Öte yandan, çok da kızamıyorum doğrusu. Harika bir herifsin çünkü. Dünyanın en harika heriflerinden birisin..."

"*Ah oui,* ariquà!" diye onayladı Jacqueline. Uzanıp Oğuz'u yanağından öptü. Birşey daha söyleyecekti ama Hanri onu bir el hareketiyle susturup Oğuz'a döndü yine: "Çok sempatiksin. Seninle birlikte olmaktan muazzam bir zevk duyuyorum. Ama...kendini zora sokman şart değil ki. Kendini de hayatı da. Yani birşey üretmesen, böyle hoş bir herif olarak ortalıkta dolaşsan sade, ne olur? Dünya mı batar? İlla yazar-çizer ya da sinemacı olmaya *mecbur* musun birader?"

Uzunca bir sessizlik oldu.

"... Evet, mecburum," dedi Oğuz sonunda. Rengi atmıştı.

"Tamam canım," diye atıldı Hanri. "Elbette. Ama o zaman da ona göre ayarla kendini... Neyse, boşverelim şimdi bunları. Ulan ciddiyetten ölecez be!..."

Kolunu Jacqueline'in beline doladı: "Yahu bu hatuncağız da sıkıntıdan patlamıştır bizim saçmalıklarımızı dinlemekten... Ha, *chérie?* Çok sıkıldın mı?"

Jacqueline güldü. Tam ağzını açıp cevap verecekti ki, Hanri birden elini onun ağzına kapattı. "Aman, sus canım!" dedi telâşla. "Sakın konuşma! Yanlışlıkla sordum. Ağzımdan kaçtı... O harika Türkçenle ne cevap versen pornografik olacak çünkü, biliyorum."

Oğuz boş gözlerle baktı bir an. Sonra anladı ve kahkahayı patlattı. Hanri de güldü. Sonra, Oğuz'a bir göz kırpıp bardağını kaldırdı: "Hadi bakalım şerefe!"

İçtiler.

O sırada, salonu mutfağa bağlayan kapı sertçe açıldı ve beyaz tülbentli pansiyon sahibesi göründü. Elinde devasa bir kayık tabak, içinde de dumanı tüten kızarmış piliçler... Kadının ardından, Oğuz'un az önce mutfak penceresinden hayal meyal gördüğü sarışın kız girdi. Onyedi-onsekiz yaşlarında olmalıydı. Onun da elinde, tepeleme pilavla dolu kocaman bir servis tabağı vardı. İnce uzun narin parmakları, özellikle eklem yerlerinde şeffaflaşmış gibiydiler efordan. Neredeyse bir albinonunkiler kadar açık, beyaza yakın sarı saçları sımsıkı toplanıp at kuyruğu yapılmış, küçük pembe bir kurdeleyle arkadan bağlanmıştı. Griye çalan çelik mavisi gözleri, soluk maviyle rimellenmiş uzun kirpikleri, ince ve keskin bir burnu vardı. Besbelli evde dikilmiş ama çok şirin pembe elbisesinin üstüne beyaz bir önlük takmıştı. Oğuz, dikkatle bakınca kızın annesine adamakıllı benzediğini farketti. Üçü birden, ana-kızın tabakları özenle masaya yerleştirmelerini, "buyrun" gibilerden bir nezaket cümlesi sarfettikten sonra tekrar mutfağa çekilmelerini sessizce seyrettiler.

"Hadi bakalım, *à table!*" dedi Hanri sonunda. Bir hamlede sofraya oturdular üçü, şarap bardakları ve sigaralarıyla. Bir süre hiç konuşmadan, yemekleri adeta huşû içinde süzdüler. O sırada, kadınla kızı tekrar sökün ettiler. Kadın bu kez altın renginde kızarmış patateslerle dolu bir tabak getirmişti. İnce burunlu kızı da hepsinin önüne kü-

çük birer tabak içinde ılık, sabunlu elbezleri koydu ayrı ayrı.

Oğuz bir teşekkür mırıldanmak üzere başını kaldırınca, kızın rujsuz ince dudaklarının kenarcığına iliştirilmiş minicik bir gülücüğün gölgesini farketti, utangaç ve titrek, ve derhal vuruldu.

Müthiş bir aşk yaşamaya başladılar. Atla uzun gezintilere çıktılar, kırmızı toprak yollarda elele dolaştılar, sonra okul bitti, onlar da atlayıp kızın Varşova yakınlarındaki akrabalarının yanına tatile gittiler, orada kayın ormanlarında koşuştular, sonra hareketli şehir hayatı Oğuz'un gözünde tütmeye başlayınca Paris'e geçtiler trenle ve küçücük ama şehrin damlarını gören alabildiğine sevimli bir çatı katına yerleşip gece gündüz sevişmeye koyuldular.

"Ne piliç ama!"

Oğuz şimşek gibi dönüp baktı: Hanri, elindeki kızarmış budu sallıyordu sırıtarak. Üçü sofrada yalnızdılar. Dişlenmiş but, tehditkâr bir şekilde Oğuz'un burnuna doğru uzandı: "Nevra'yı ne çabuk unuttun?"

Jacqueline de kaşlarını çatıp anlamlı anlamlı gülümseyerek oyuna katıldı.

"Allah cezanızı vermesin!" diye hırladı Oğuz. Kıpkırmızı olmuştu. Hanri-Jacqueline safından bir kahkaha koptu. Sonra, aç karnına yuvarladıkları şarapların etkisiyle biraz da aşırı hal alan bir neş'eyle piliçlere saldırdılar.

"Adı Maria," dedi Hanri. Ağzı dolu olduğundan sesi biraz boğuk çıkıyordu. Jacqueline'le Oğuz hayretle ona baktılar.

"Ne bakıyorsun oğlum? Senin için soruşturup öğrendik işte, siz at sefası yaparken." Şarabından bir yudum alıp lokmasını kolayladı. "...Maria Borowska. İsmi de kendi gibi güzel, değil mi?... Onyedi yaşında ve Avusturya Lisesi'nde okuyor. Sormadım ama bir sevgilisi olduğunu sanmıyorum..."

"A Maria alors," dedi Jacqueline.

Oğuz bardağını bir yudumda boşalttı. Ondan sonra da, kendini yiyip içmenin şehvetine terketti artık.

Gittikçe yavaşlayan bir tempoda, ama hiç ara vermeden saatlerce yediler. Piliçleri, patatesleri, pilavı, jambon ve salamları, salatayı, pansiyoncu kadının sonradan getirip bıraktığı birtakım garip otları, peynirleri, portakal ve elmaları, hepsini yediler ve şişelerce şarap içtiler.

"Amma yedik ha!" dedi Hanri sonunda, sandalyesini geri iterek.

"Sadece Jacqueline değil, biz de Fransızlar gibiyiz namussuzum," dedi Oğuz. "Hem *gourmet,* hem *gourmand.*"

Jacqueline güldü ve başını salladı.

"*Üç Silahşörler*'de müthiş bir yemek sahnesi vardır," dedi Oğuz. "Hatırlıyor musun?... Aramis'le Dartanyan dünyayı yerler hani."

"Mmm, pek hatırlamıyorum..." dedi Hanri.

Oğuz sigarasını yakıp gülümsedi: "Nasıl unutursun yahu? Hani aşk kırgını Aramis yeniden kilisenin hizmetine girmek üzeredir. Başında takkesi, sırtında cübbesiyle derin dinî meseleleri tartışmaktadır Cizvit rahipleriyle..."

"Ee...?" dedi Hanri, yavaş yavaş meraklanıyormuş gibi yaparak. Oğuz'u konuşturma fırsatını kaçırmak istemiyordu.

"...Tam o sırada Dartanyan gelir. Önemli bir mesajı vardır. Yemeğe otururlar. Ama, Aramis dünya nimetlerinden el etek çekmiş olduğu için, yiyecek birşey de yoktur ortada. Dartanyan'a sadece haşlanmış labada ile yumurta ikram edecektir. Ama Dartanyan çarıklı erkânıharp tabii, yer mi? Hiçbirşeyin farkında değilmiş ayağına yatıp Aramis'e metresinden gelen mektubu verir. Aramis çılgına dö-

ner derhal, dinsel elyazmalarının üstünde tepinmeye başlar. O anda uşağı Bazin de elinde labada tepsisiyle sökün eder. Aramis bir bakar, 'Yıkıl karşımdan bedbaht!' diye zılgıtı çeker Bazin'e. Takkesini onun başına çalar ve haykırır: 'Bu adi otlarla kokmuş yumurtaları derhal yok et, sefil!'..." Oğuz, kendi kendine bir kahkaha attı ve ayağa kalktı: "Sonra ne yaparlar biliyor musun? Bazin'e şaraplı bir tavşan yahnisi getirtirler. Ardından semiz bir horoz kızartması, sonra bol sarmısaklı bir koyun budu...ve bir ton Burgonya şarabı. Sonra da—"

"Aman yarabbi!" diye inledi Hanri. "Olamaz!" Jacqueline de yarım yamalak anladığı hikâyeye gülüyordu.

Oğuz, istifini bozmadı: "Yemek dediğin böyle yenir." Sonra birden ciddileşti: "Bu müthiş yemek bir simgedir aslında," dedi. "Aramis'in yuvaya, yani bizimkilerin arasına dönüşünü müjdelemektedir. Ve nitekiim, bu şâhâne şölen biter bitmez, yeni maceralara dalarlar... Hele dört İngilizle bir karşılaşmaları var ağbi, olacak şey değil."

Sigarasını alelacele tablaya bastırdı. Sonra koştu, iki adımda şöminenin yanına vardı. Sabahki çomağı Hanri oraya dayamıştı. Onu kapıp döndü: "... Lüksemburg Sarayı'nın arkasında buluşurlar. Batan güneşin son ışıklarıyla ortalık kıpkızıldır. Orada müthiş bir kapışma olur ve İngilizleri perişan ederler." Oğuz, sol elini zarif bir hareketle beline koyduktan sonra Hanri'ye doğru şık ve öldürücü bir epe hamlesi yaptı: "...Böyle!"

Hanri, gülümseyerek ellerini beceriksizce havaya kaldırmıştı ki, kapı yine birdenbire açıldı ve pansiyoncu kadın elinde gümüş bir tepsiyle göründü. Tepside, kan kırmızısı bir içkiyle ışıldayan küçük kristal bir sürahi ve üç küçük kristal kadeh. Oğuz'un elinde kılıcıyla tam hamlenin ortasında kalakaldığı bir sessizlik anı doğdu. Oğlan, o gün belki dördüncü kez kıpkırmızı oldu. Ama epey şarap içmişti. Kendini toparladı, kılıcını indirdi, başındaki eflatun

tüylü geniş hayalî şapkayı fiyakalı bir hareketle çıkararak eğildi ve kadının önünde zarif bir reverans yaptı:

"Mille merci, madame!"

Kadının asık yüzünde bir gülücük yanıp söndü: "Bizim *framboise*'lardan yapılmıştır," dedi. Sonra, her birinin önüne koyduğu minik kadehlere dikkatle doldurdu likörü. Arkasından Maria göründü. Küçük yuvarlak bir tepside üç fincan kahve getirmişti.

"Hepsi orta şekerlidir," diye açıklama yaptı kadın. "Bay öyle söyledi," diye ekledi sonra, başıyla Hanri'yi göstererek.

Teşekkür sözleri mırıldanarak kahveleri aldılar. Maria'nın parmakları yine ince ve narindi. Annesi sobaya birkaç odun attı, şöminedeki büyük kütüğü de ekseni etrafında döndürdü. Ana kız sofrayı şaşılacak bir süratle kaldırdılar ve çıkıp gittiler.

Onlar çekildikten sonra bir süre daha masada oturuldu. Herkesin üstüne hafif bir ağırlık çökmüştü.

Sessizliği bozan yine Oğuz oldu: " Mm, âhududu likörü harika." Hanri'ye döndü: "Biliyor musun," dedi. "Eskiden kitap okurken iki şey müthiş ağzımı sulandırırdı: Böğürtlen ve sülün. Habire karşıma çıkarlardı. Korkunç merak ederdim ama bir türlü yiyemedim ikisini de. Şimdi burada âhududu var. Eh, böğürtlen yerine geçer. Ne de olsa aynı familyadan. Diyorum ki...acaba madama sorsak bize sülün kızartması yapar mı akşama, ha?"

"E, çüşünüz artık!" dedi Hanri. "Boşanınız ve semerinizi de yiyiniz."

"Ama belki buranın sülünü meşhurdur," dedi Oğuz. "Ne biliyorsun?"

Jacqueline atıldı: "Bu şehirde her yerin birşeyi meşhur zaten. Kanlıca'ya gidiyoruz, yoğurt meşhur. Beykoz'a gidiyoruz, paça meşhur... Meşhur şeyi olmayan yer yok ki burada."

Bunları söylerken yüzünde öyle ciddi bir ifade vardı ki, oğlanlar kendilerini alamayıp katıla katıla güldüler.

"Meşhur Polonez güzeli konuştu," dedi Hanri. "Peki, bil bakalım *cherie*, Nişantaşı'nın nesi meşhur?" Jacqueline'le Oğuz baktılar. "Yakışıklı erkekleri tabii!" dedi Hanri. Yine gülüştüler. Jacqueline, sinek savar gibi bir hareket yaptı eliyle: *"Boş!"*

Oğuz, sandalyesini yavaşça geriye iterek kalktı. Odada küçük bir tur attı. Sonra piyanoyu gördü. Ağır ağır yanına gitti. Bir süre durdu. Ardından, kadehini dikkatle enstrümanın üstüne yerleştirdi. Yıpranmış deri tabureye oturdu. Piyanonun kapağını açtı. Sigarasını dudağının kenarına iliştirdi ve iki parmakla *Für Elise*'yi çalmaya başladı. Birkaç nota çıkardıktan sonra takıldı. Baştan aldı. Yine takıldı. Hemen detone oluyordu. İçini çekti. Umutsuzlukla başını kaldırınca, Jacqueline'i gördü: Yanıbaşında ayakta durmuş kendisine gülümsüyordu. O da gülümsedi: "Akordu bozuk bunun galiba." Kız, gülümsemesini bozmadan usulca kolundan tutup kaldırdı onu. Piyanonun başına kendisi oturdu ve çalmaya başladı.

Oğuz, kızın kemikli çevik parmaklarının tuşlar üzerinde hızla gezinmesini seyrederken, içini bir anda heyecanla dolduran tanıdık melodiye kulak verdi. Neydi bu? Telâş içinde Hanri'ye baktı. Oğlan, şöminenin karşısındaki eski yerine yayılmış, gözleri yarı kapalı, sırıtarak dinliyordu. Oğuz, ondan hayır gelmeyeceğini anlayınca tekrar Jacqueline'e döndü. Ama neydi bu?

Birden, Chopin'in polonezi olanca hüznüyle içine doldu. Aynı anda da panik. Sabahleyin demek istediği buydu işte: Kültür edinecek kültürü yoktu! Herşeyi kulaktan dolmaydı. Paris'e gidince ne yapacaktı peki? Paris düşü ilk kez bir *korku* olarak şekillendi içinde. Merkezinde kendisinin bulunmadığı bir dünyayı ilk kez somut olarak içinde duymanın verdiği kaygıyla yüreği pır pır ederek yürüdü.

Kesme sürahiden kendisine likör koyup bir yudumda kafasına dikti. Hemen bir tane daha doldurup onu da içti ve birden herşey değişti: Polonez damarlarında uğuldadı. Hanri'nin yanına gitti. Koltuğunun koluna oturup oğlanın kulağına eğildi, gırtlağını temizledi: "Biliyor musun," diye fısıldadı. "Çok şanslı bir herifsin sen." Hanri, onun yaşlarla dolmuş gözlerine şaşkınlıkla baktı bir an. Sonra hemen kavradı. Sevgi dolu bakışlarla başını salladı. Sonra, ikisi birden döndüler, tuşların üzerine sonsuz bir dikkatle eğilmiş olan Jacqueline'e baktılar. Kızın ince yüzü gerilmiş, iyice güzelleşmişti şimdi. Ellerinden bir biri, bir öteki kalkıyor, ürküp âniden havalanan bir kuş gibi piyanodan kopuveriyor, sonra usulca yeniden yere konup tuşların üzerindeki gezintisine kaldığı yerden devam ediyordu. Oğuz, bundan sonra ne zaman bir yerde piyano çalınsa hep bu ânı hatırlayacağını hissetti. Ömrü boyunca.

Melodiler birbiri içine akıp gitti. Neden sonra, ellerden biri son bir kez kalktı ve bir daha konmadı artık; öylece havada kaldı. Bitti polonez. Salonda dolaşan derin sessizliğin içinde son mezürler bir süre daha Oğuz'un kafasında yankılandı durdu.

"Nasıl? İyi bir *digestive* mi?" Jacqueline, piyanoyu kapatmış, yanlarına gelmişti bile. Oğlanlar cevap vermediler.

"Haydi iskambil oynayalım," dedi Jacqueline. "Pişti!" Havadaki büyüyü dağıtmak ister gibiydi. İlk önce Hanri silkindi: "Tamam, oynayalım." Beklenmedik bir çeviklikle yerinden fırladı. Hiç yanından ayırmadığı bez çantasının sayısız ceplerinden birinin tokasını çözdü ve elini daldırıp bir paket oyun kâğıdı çıkardı. Üçü yemek masasının başına geçtiler. Ağızlarında likörün ekşi-tatlı tadı.

Hanri kâğıtları yaydı. Jacqueline en küçük kâğıdı çekip oyun dışı kalınca gitti, pencerenin önünde sigara içmeye koyuldu. Hanri'yle Oğuz oturdular ve sessizce oynamaya koyuldular. Oğuz hızla kaybetmeye başladı.

"Keşke Ayşe'yi de getirseydik," dedi Hanri, birinci partinin sonunda puanları sayarken. "Dörtlü pişti daha zevkli. Böyle hep biri dışarda kalıyor."

"Hangi Ayşe'yi?" dedi Oğuz.

Hanri dikkatle onun yüzüne baktı ve oğlanın kendisiyle dalga geçmediğine kanaat getirince: "Dalga mı geçiyorsun ulan?" dedi. "Kaç defa söyleyeceğiz. Jacqueline onun küçük kardeşine bakıyor ya, o Ayşe işte."

Oğuz sarardı: "Çağırdınız da gelmedi mi yoksa?"

Hanri güldü: "Sana sormadan çağırır mıyız dıngıl?"

"Ya, hiç yapar mısınız böyle sürprizler!"

"Fıstık gibi kız yahu. Fena mı olurdu—?"

"Olur mu ağbi? Benden kaç yaş büyük... Ne gülüyorsun? Hem 'iyi aile kızı' o. Bizimle gelir mi böyle yerl—"

Kırdığı çifte potu birden kavrayıp sustu. Hanri yine güldü kıs kıs, ama birşey demedi.

"Senle Jacqueline başka oğlum!" diye atıldı Oğuz. "Kıvırtmıyorum valla. Siz başkasınız. Yani, ne bileyim, bir müessese gibisiniz...gibisi fazla, resmen müessesesiniz siz."

"Ne ne? " Jacqueline, yanıbaşlarında bitmiş, gülüyordu. "Ne demek *mu-mu-mussésée*?"

Hanri'yle ikisi gülüştüler. Ama Oğuz ciddiydi. *"L'institution,"* dedi. Kızın ince kaşlarının bir soru işareti halinde kıvrıldığını görünce, sakin bir sesle ekledi Fransızca olarak: "Bir anıt hatta. Siz bir anıtsınız ikiniz. 'Aklıbaşında Aşk'ın Anıtı."

Karşısında ikisinin de şaşkın şaşkın baktıklarını görünce, bu okkalı lâfı hazmetmeleri için onlara zaman tanıdı. "Hadi Hanri, dağıtsana şu kâğıtları!" dedi sonra. Hanri denileni yaptı. Bir süre sessizce oturup kendilerini oyuna verdiler. Yenilen Oğuz kalktı, onun yerine Jacqueline oturdu. Bir süre de onlar oynadılar, Oğuz seyretti. Sonunda ikinci oyun da Hanri'nin zaferiyle sonuçlandı. Gün onundu.

"Hadi biraz daha dolaşalım," dedi Jacqueline. "Yoksa uyuyacağım."

Hep birlikte kalkıp çıktılar. Açık havada başları döndü. Ormana giden patikaya girerlerken Jacqueline Oğuz'un koluna girdi. "Oğuz, sana birşey soracağım," dedi Fransızca olarak. Oğuz baktı: "Ne?" diye sordu, o da Fransızca.

"Neden benimle hiç Fransızca konuşmadın bugüne kadar?"

"Neden mi? Bilmem... Espri yapamadığım dilde konuşmak hoşuma gitmiyor, ondan belki."

Jacqueline bir kahkaha attı. "Çok tuhaf adamsın. Sen de espri yap o halde."

"Şimdi aklıma komik birşey gelmiyor," dedi Oğuz. Hepsi birden güldü.

"Serseri," diye mırıldandı Hanri.

"Peki, neden o kadar Fransızca ders aldın?" diye sordu Jacqueline.

Oğuz bir an düşündü. "Camus'yü kendi dilinden okumak için," dedi. Sonra ekledi: "Bir de, ben küçükken, bizimkiler evde benden gizli birşey konuşmak istediklerinde hep Fransızca konuşurlardı. O zamandan içimde kalmış herhalde..."

Yarı donmuş halde döndüklerinde hava kararmıştı. Oturup salonda şarap içtiler. İyice ısındıktan sonra, oğlanlar Jacqueline'e, Paris'te 'şefkat ihtiyacı' içindeki sokak kızlarına nasıl psikolojik yardımda bulunduğunu anlattırdılar. Kız hiç nazlanmadan bütün hikâyesini yeni baştan anlattı. Şöminenin yalımları yüzünde yansımalar yapıyordu konuşurken. Oğuz'la Hanri, her zaman olduğu gibi, ciddi ciddi başlarını sallayarak dinlediler önceleri. Sonra yavaş yavaş gevşemeye başladılar. Hanri, bir ara kızın sözünü kesip, kendisinin Paris fahişelerinden daha büyük bir 'şefkat ihtiyacı' içinde olduğunu söyledi. Oğuz da fırsatı kaçırmadı ve

kendisinin de Hanri'yle tamamen aynı duyguları paylaşan bir zavallı olduğunu belirtti. Jacqueline, mesleğinin hafife alınmasına fena halde içerledi ve her ikisiyle de tam bir saat konuşmayacağını bildirerek sustu ve küstü. Oğuz, kim ne derse desin, kendisinin bir 'şefkat çölü' olduğu gerçeğinin değişmeyeceğini, bir 'sevgi gölü'nde boğulmak istediğini söyledi. Bunun üzerine Jacqueline bütün küslüğünü bir anda unutarak, bir kaplan gibi Oğuz'un üstüne çullandı. Birlikte yere yıkıldılar ve dakikalarca altalta üstüste boğuştular. Sonra nefes nefese kalktılar ve yeniden şarap içtiler.

Jacqueline, pençe pençe kızarmış yüzüyle tuvalete gidince Hanri Oğuz'u bir kenara çekip, Jacqueline'in ne de olsa bir kadın olduğunu, ona biraz daha yumuşak davranmak gerektiğini hatırlattı. Sözlerini dikkatle seçerek büyük bir sevecenlikle konuşuyordu. Oğuz, ona kolundaki derin tırnak izlerini gösterdi hemen, ama yüzündeki kızarıklık Jacqueline döndüğünde henüz geçmemişti.

Şöminenin başında, yerde otururak hafif bir akşam yemeği yediler. Daha şarap içtiler. Yemekten sonra yine likör içtiler, sessiz sinema oynadılar ve sinemadan konuştular. Derken, Oğuz birdenbire heyecanlandı: "Size bir sürprizim var," dedi. "Biraz bekler misiniz? Azıcık hazırlık yapmam lâzım." Hanri'yle Jacqueline meraklı bakışlaria beklediler. Oğuz salonun öbür ucuna çekilip onlara arkasını döndü. Bir süre çantasını karıştırdı. Arkasından, birtakım kâğıt hışırtıları çıkardı. Sonra da kafasını çantasına gömüp yüzüne gözüne esrarengiz birşeyler yaptı.

"Hadi oğlum, geleceksen gel," diye seslendi Hanri, uzandığı yerden. "Uykumuz geldi, yatıyoruz bak!"

"Tamam ulan, geldik işte," diye homurdandı Oğuz. Âni bir koşu koparark onların önüne geldi ve selam verdi.

Jacqueline'le Hanri, önlerindeki manzara karşısında gözlerine inanamadılar: Oğuz, güneş gözlüğünü takmış, Yeni Harman paketinin yaldızını büküp gözlüğün burunlu-

guna takarak kendisine muhteşem bir burun imal etmişti. Elindeki beyaz kapaklı kitabı onlara sallayarak bağırdı: "*Cyrano de Bergerac!* Beş perdelik manzum dram. Huzurlarınızdaaa, alkışlarınızla!"

Hanri, bakakalmıştı. Sonra birden ayıldı. Kolunu sevgilisinin omuzundan çekip alkışlamaya başladı. Jacqueline de onu izledi. Oğuz, usta bir oyuncu edasıyla gülümsedi ve abartılı bir selam daha verdi. Sonra doğruldu, kitabı açarak 'sahneye' fırladı ve yaklaşık bir saat boyunca büyük bir 'show' çekti onlara. Bütün karakterleri tek başına canlandırarak, oyunun belli başlı bölümlerini neredeyse baştan sona oynadı. Günün kahramanı olan değneği elinden düşürmüyor, salonun dörtbir yanında koşturup duellolar yapıyor, arada sesini değiştirerek tiradlar atıyor, gerektiğinde yerlere yatıyor, sonra kalkıyor, yeni bir coşkuyla okuyor okuyordu. Kendinden geçmiş bir haldeydi. Jacqueline, sözlerini ancak mealen anladığı bu hareket seli karşısında büyülenmiş gibiydi. Hanri'nin elini sıkı sıkı yakalamış, ağzında tıpkı onunki gibi unutulmuş bir gülücükle 'oyuncu'yu seyrediyordu. Sonunda Oğuz, nefes nefese durdu. İşin sonuna gelmişti:

"Her şeyimi koparın, bekletmeyin ölümü:
Alnımdaki defnemi, göğsümdeki gülümü
Koparıp alın! Fakat size rağmen, bir şeyim,
Öyle bir şeyim var ki, alıp götüreceğim..."

diye sürdürdü.

"Bu benim..."

Değneğini elinden atıp kanter içinde Jacqueline'in kucağına düştü. Gözlüğünün dumanlı camlarının ardından kıza baktı, şöminenin alevinde alazlanan yaldızlı burnunun altından gülümsedi ve sözünü tamamladı:

"Gururum!"

Bir sessizlik. Jacqueline âniden eğildi ve kucağında öylece 'ölmüş' yatan Oğuz'un dudaklarına bir öpücük kondurdu. Hanri gülerek onlara bakıyordu. Sonra silkinip Oğuz'u alkışlamaya başladı. Arkasından Jacqueline de ona katıldı. Oğuz kalkıp onları selamladı. Üçü de gülüyordu şimdi. Üçü de sarhoştu. Birbirlerine sarıldılar. Konuşacak şey bulamıyorlardı.

"Artık yatalım mı?" dedi Hanri sonunda.

Oğuz itiraz etti: "Biraz dışarı çıkıp dolaşalım. Gece çok güzel."

Ama itirazı kabul edilmedi. Hanri'yle Jacqueline iyi geceler dilediler, onu öptüler ve odalarına çıktılar. Oğuz kaldı.

Işığı söndürüp şöminenin önüne oturdu. Kafasının içinde binbir garip düşünce. Bir süre sonra kalktı. Sallanarak pencereye yürüdü. Dışarıya baktı: Dolunay, bahçeyi olağanüstü bir görüntüye kavuşturuyordu. Adeta dünya dışı. Aklına Don Kişot geldi nedense. Dönüp, korların aydınlığında koltuğun oraya baktı. Yoktu kitap. Hanri giderken götürmüştü anlaşılan. Kendi kendine güldü. Ne herif! Loş ışıkta el yordamıyla arandı. Şişeyi buldu. Dibinde iki parmak birşey kalmıştı. Kafasına dikti. Olduğu yerde sallandı. Sonra başını salladı. Peki, ne yapalım? Şişeyi masaya bırakıp çıkış kapısına yöneldi. Tam o sırada ayağına birşey takıldı. Eğilip baktı: Değneği. Sevinçle eğilip yerden aldı onu ve baston gibi kullanarak merdivenleri çıktı.

Üst katta, Hanri'yle Jacqueline'in odasından boğuk kahkahalar geliyordu. Gülümsedi. Odası buz gibiydi. Kapıyı arkasından kapattı. Bir süre ayakta dikilip etrafı süzdü ayışığında. Değneğini duvara dayamaya çalıştı. Durmadan yere düşüyordu lanet şey. Sonunda başardı. Duvara tutunup pantalonunu güçlükle sıyırdı. Üstündekileri hiç çıkarmadan yatağa daldı. Çarşaflar ıslak ıslaktı. Ürperdi. Bacaklarının derinden sızladığını duydu. Yarın yürüyebilirsek

iyi. Soğuk bir Paris gecesinde köhne bir çatı katını düşünmeye çalıştı sonra. Ama gözlerini kapatınca müthiş başı dönüyordu. Onun için, orada, mehtabın soğuk ışığı altında, öyle gözleri açık, kalıp gibi yattı durdu.

İKİNCİ BÖLÜM

4

"Adamların niyeti kötü," diye fısıldadı Doğan ve onu kolundan kuvvetle çekti. Gerçekten iyi bakmıyordu adamlar. Kendisi de bir iki özür sözü mırıldandı ama kimseye duyuramadı. Leğenin içindeki balıklar kıpırtısızdı. Doğan, adamların bir an boş bulunmalarından yararlanarak, başıyla bir işaret yaptı: 'Beni takip et'. Kendisi, korkuyla adamlara baktı: Birşey farketmemiş gibi duruyorlardı. Doğan'a döndü. Ama o, salonun kapısını aralayıp tüymüştü çaktırmadan. Bir kez daha adamlara göz attı. Olup bitenden habersiz görünüyorlardı. Balıklı leğeni sıkıca tutup dışarı süzüldü. Upuzun ve karanlık koridorun ta ucundaki aydınlıkta minicik bir gölge gibi görünen Doğan'ın peşinden seğirtti. Adamlar ardından geliyorlardı. Görünürde yoktular gerçi. Üstelik çıt çıkmıyordu. Ama emindi geldiklerinden. Kesinlikle emindi. Yüreği çarparak gölgelerin içinden çabuk çabuk yürüdü. Gittikçe hızlanarak yürüdü. Doğan'ı gözden kaybederse bir daha hiç bulamayabilirdi. Daha da hızlandı. Koşar adım yürümeye, sonra koşmaya başladı. Nefes nefese kaldı. Sessizliğin içinde kendi solukları kulaklarında uğulduyordu. Balıkları yerlere saçmamak da ayrı bir meseleydi; büyük bir dikkat gerektiriyordu. Koridorun ucundaki ışık yaklaştı ve büyüdü. Hızlı hızlı solumaları. Kendini birden açık havada buldu. Çok geniş bir caddedeydi. Müthiş bir kalabalık vardı. Sağlı sollu sel gibi akan insanların arasında Doğan'ı görmeye çalıştı. Göremedi. Gözlerini kısıp iyice baktı. Karşı kaldırımdaydı işte. O ken-

disini görmemişti ama. Gözlerinde böyle bir işaret yoktu. İçinden yükselen bir panik duygusuyla fırladı. Korkunç bir trafiğin tam ortasındaydı. Arabalar vızır vızır geçiyordu— önünden, arkasından, *yanıbaşından*! Ezilmemek için ustaca hamleler yaptıkça, leğendeki balıklar canlı gibi kıpırdıyorlardı. Gökyüzünde gri-kara bulutlar dolanıyordu. Siyah-beyaz bir korku filmiydi sanki. Daha doğrusu, korkulu bir rüya. Karabasan. Bir an başını çevirdi: Adamlar görünürde yoktu. Ama hâlâ peşlerindeydiler. Bunu biliyordu. Döndü: Doğan uzaklaşıyordu. Hızla koştu. Nihayet karşı kaldırıma geçmeyi başardı. İnsanları yara yara ona yetişmeye çalıştı. Ama aralarındaki mesafeyi bir türlü kapatamıyordu. Bu tempoyla ona yetişmesi imkânsızdı. Peki niye beklemiyordu? Aralarına durmadan yeni insanlar giriyordu. Bir yığın yabancı surat. Doğan'ı göremiyordu artık. Hava daha da kararmıştı. Nefes almak gittikçe zorlaşıyordu. Balıkları zaptetmek de. 'İyice kötü bir rüyaya döndü,' diye düşündü. 'Bir an önce uyanmalıyım.' Neyse, tam o anda Doğan'ı yeniden gördü. Sandığı kadar uzakta değildi. Yeniden koştu ve birden kavuştular. Doğan hiçbir şey söylemeden onu kolundan çekti ve bir yan sokağa doğru sürükledi. Sanki o kalabalık caddeye açılmıyormuş gibi, bomboş bir sokaktı bu ve sessiz. Ama, birdenbire ayak sesleri duydular. Adamları hâlâ silkeleyememişlerdi demek ki. "Burdan!" diye fısıldadı Doğan o her zamanki güvenilir haliyle, ve bir apartmandan içeri daldılar. Kocaman demir bir kapısı vardı apartmanın, simsiyah. Zemini mermerle kaplı loş bir sahanlıktan geçtiler. Mermer merdivenlere atıldılar. Sayısız basamaklar. İkişer üçer tırmandılar. Arada bir, aşağı bakıyorlardı telâşla, ama trabzanlarda kimsenin eli görünmüyordu. Şimdilik. En tepedeki dairenin önüne geldiklerinde, soluk soluğa durdular. Çatlayacak gibiydiler. Büyük tahta kapıya Doğan bir omuz vurdu ve açıldı kapı. İkisi birden paldır küldür içeriye daldılar. Çok uzun, neredeyse uçsuz

bucaksız bir koridordaydılar. Tamamen boştu koridor. Buraya açılan herhangi bir kapı filan da görünmüyordu. Bu durumda, heriflerden kurtulmalarına imkân ihtimal yoktu. Can havliyle bir koşu kopardılar. Koridorun sonunda beyaz boyalı bir kapı. Yuvarlak porselen tutamağı çevirip kapıyı açtılar ve öbür yana attılar kendilerini. Doğan kapıyı hızla kapattı arkalarından ve kilitledi. Küçücük bir odadaydılar. Buz gibi bir rüzgâr esiyordu. Tam karşılarına gelen camlı balkon kapısı ardına kadar açıktı. Beyaz tül perdeler rüzgârda savruluyor, balkonun dövme demirden yapılmış alçak siyah korkuluğuna dolanıyordu. Balkona çıkıp etrafa baktılar: Aşağısı korkunçtu. Belki 100 metre yüksekteydiler! İnsanlar karıncalar gibi yürüyor, minik oyuncak arabalar gidip geliyordu durmadan. Rüzgâr kulaklarında uğuldadı. Hapı yuttuklarının resmiydi. 'Mutlaka uyanmalıyım bu rüyadan,' diye düşündü. Birdenbire, odanın kapısı zorlanmaya başladı. Rezelerinden sökülürcesine sarsılıyordu. Doğan'la çaresizlik içinde bakıştılar. İşte o anda çok korkunç birşey oldu: Doğan bir adım geri attı, beli o alçak korkuluğa çarptı, sadmeden dengesini yitirir gibi oldu, gövdesi ileri geri yalpaladı ve— DÜŞTÜ DOĞAN! Boşluğa uçtu! Hızla küçüldü küçüldü ve gitti! Kendisi ise...kolunu bile uzatamadı. İçini katıksız bir dehşet doldurdu. Öylesine tam ve mutlak bir duyguydu ki bu, değil ağlamak, soluğunu koyvermeyi bile düşünemedi. Öylece kaldı, kaskatı. Beyaz kapı şiddetle yumruklanmaktaydı: Güm güm güm! Balkon demirlerinin arasından aşağıya baktı. Sadece boşluk ve rüzgâr vardı. Bir de kapının gümgümleri...

Yüreği pırpır ederek hızla doğruldu Oğuz. Saatine baktı: 10'u 3 geçiyordu. Derin bir nefes aldı: Doğan vardı, herkes vardı, hayat güzeldi. Açık pencereden gelen esinti, perdeleri sesli sesli kıpırdatıyordu. Kapı yeniden vuruldu.

"Tamam tamam kalktım," diye homurdandı Oğuz. Esnedi. Don paça fırladı yataktan. Ürpererek pencereyi ka-

pattı. Kapının arkasında asılı robdöşambrını bir hamlede sırtına geçirip ipek püsküllü kuşağını bağladı. Aynada kendine yıldırım hızıyla bir göz attı: Dedesinden miras, şal örneği desenli ağır ve haşmetli sabahlığın içinde biraz komik bir hali vardı. Kapıyı hışımla açtı: Ayten.

"Ne var?! Sabah sabah ne oluyorsunuz böyle güm güm güm?"

Kız dana gözlerini kırpıştırdı. Grotesk bir hareketle ona beyaz birşey uzattı sonra: "Bunu bıraktılar kapıdan... Aceleymiş."

Oğuz baktı. İkiye katlanmış bir zarftı bu. Üzerine yatık ve okunaksız bir elyazısıyla kendi adı yazılmıştı.

"Neymiş bu—?" Daha sorusunu tamamlamadan anladı. Yüreği çarparak arkasını döndü ve açtı zarfı. Bir anda nefis bir kadın kokusu burnunu yaladı geçti. Kanyaklı gece ve bütün müzikleriyle. Okudu:

" Kaçak Oğuz!

Ayıp ayıp. Hani imtahanlar bitince arayacaktın? Neyse erkeklik bende kalsın. 10 buçukta kahvaltıya bekliyorum. İşallah kahvaltı yapmamışındır. Yoksa iki sefer yapmış olacaksın. Gelmessen bir daha bende seni aramam ona göre!

NOT: Adres: Şakayık sok. No: 4/A.
Not 2: İç kapıyı vurmadan gir.

N."

Oğuz, pusulayı birkaç kez üstüste okudu. Her seferinde imlâ hatalarını zihninde otomatik olarak düzeltiyor, bundan dolayı da kendinden nefret ediyordu. Son okumadan sonra bir süre ne düşüneceğini bilemeden durdu. Saatine baktı, ama kaç olduğunu farketmedi. Ayten'e döndü:

"Kim getirdi bunu?"

"Ali Efendi'ye bırakmışlar, o getirdi."

"Ona kim getirmiş?"

"Ne biliyim? Şu aşağıki sokakta şey var ya...Cüneyit Beyler. Hani küçük hanımın arkadaşı. Onların bahçıvanı mı ne, o getirmiş."

"Bahçıvan mı?"

"Öyle dedi valla."

"Olur mu öyle şey canım? Kapıcı demek istemiştir. Neyse peki, sağol."

Oğuz tam banyoya girecekken durdu:

"Annemler yok mu?"

"Çıktılar," dedi kız. "Büyük hanım sen kalkınca kahvaltını vereyim diye tembih etti. Portakal suyunu sıkayım mı?"

"Yok sıkma. Çıkacağım hemen."

"Kahvaltı yapmıycan mı?"

Oğuz ters ters baktı: "Hemen sözcüğünün başka bir anlamı mı var yoksa, benim bilmediğim? Kahvaltı *etmeden* çıkacağım."

Sonra biraz üzüldü: "Bir yere davetliyim." Bunu derdemez de dediğine pişman oldu. "Sen bana bir çay ver hadi," dedi kıza bakmadan ve banyoya girdi. İşerken, kuşağının püsküllleriyle oynadı. Ulan ne iş be. Sadece giyinmek yarım saat alır...

Ama almadı. Yıldırım hızıyla giyinip tarandı. Soğumuş çayını bir yudumda içtikten sonra kapıdan fırlarken saat onbuçuğu beş geçiyordu.

Merdivenleri üçer üçer atlayarak indi. Zincire ayağı ile basıp kapıyı açarken, mokasenlerinin pırıl pırıl boyanmış olduğunu farketti ve gülümsedi. Anneannesi. Tam o sırada, yer hizasındaki küçük kapıcı penceresine takıldı gözü. Ali Efendi, soğuk çakır gözlerini dikmiş, onu gözlüyordu tabii. Zarfın içindeki pusulayı okumuş gibi pis pis sırıttı. Oğuz da yüzüne zoraki bir gülücük takıp kendini dışarıya dar attı.

Hava rüzgârlıydı ama gökte güneş de vardı. Oğuz gözlerini kıstı, zonklayan şakaklarını ovaladı ve yokuş aşağı koyverdi kendini. Koşar adım yürürken, gocuğunun cebindeki filtresiz Pall Mall'uyla küçük metal çakmağını şöyle bir yoklamayı ihmal etmedi. İki sokak aşağıda köşeyi döndü ve döner dönmez de 4/A'yı gördü. Ondüle tellerle örülmüş eski yeşil bir kapı. Mekanizmanın kolunu çekince gıcırtıyla açıldı. Oğuz bir adım attı ve küçük bir şok geçirdi: Tropik bir bahçedeydi. Şehrin ortalık yerinde! Yerdeki tarhların ortasında bodur palmiyeler boy vermişti. Yapraklı bölümleri naylonlarla sarılıp sarmalanmış palmiyelerin arasından yürüdü. Bahçenin tam ortasında heybetli bir fıstık çamı semaya doğru yükseliyordu. İki yanda, muntazam çiçeklikler vardı. Oğuz, bahçıvan sözüyle neyin kastedildiğini o zaman kavrayıverdi.

Bahçede kimseler görünmüyordu. Dipte, paslı bir tulumbanın hemen yanında, kırık dökük bir büst: Garanti iki bin yıllık bir Grek delikanlısı, şehvetli, alaycı ve biraz da küstah dudaklarla ona gülümsüyordu. Oğuz başını kaldırdı ve güneş ışınlarının arasında salınan kozalaklara baktı. Tam o sırada güneş birden gidiverdi. Bahçe duvarını örten gür sarmaşık dalga dalga ürperdi, âni bir rüzgâr çamın dallarında uğultuyla gezindi ve Oğuz, çocukluğunun bütün yazlarını geçirdiği kıyı kasabasını iyiden iyiye içinde duydu.

Bir iki kez derin derin soluklandıktan sonra, daracık beton yoldan eve doğru yürüdü. Amerikan tipi, tek katlı beyaz bir ev. Giriş kapısı büyük ölçüde camdı. Amerikan evin Fransız pencereleri. Zili aranırken birden notu hatırladı. Nottaki notu. Bir daha soluklanıp kulpa asıldı. Camlı kapı hafif bir gıcırtıyla açıldı ve Oğuz kendini içerde buldu. İlkten bir tiner kokusu, belli belirsiz. Ve sessizlik. Sonra, öteki kokular: Boya, buhar, nem—ve kadın!

"Oğuz?..." dedi içerlerden bir ses. Nevra'nın sesi. "Oğuz, sen misin?"

"E hmm, benim," dedi Oğuz, boğazını temizleyerek.

"Hoşgeldin... İki dakka oyalar mısın kendini? Hemen geliyorum."

Oğuz boşluğa doğru gülümsedi: "Olur olur. Rahatına bak." Gocuğunu çıkarıp bir koltuğa attı. Gözü loşluğa alışmıştı. Kocaman tek bir salondan ibaret gibiydi burası. Bir düzlem farkıyla iki ayrı bölüme ayrılmıştı: Birkaç rahat koltuk ve bir sehpadan oluşan bir 'oturma odası' ve iki basamakla çıkılan bir 'yemek salonu'. Yemek masasının üstünde iki kişilik bir kahvaltı sofrası duruyordu. Reçeller ve portakal suları. Evin bütünü rahat bir dağınıklık içindeydi: Duvarlarda, aralarına tuğla konmuş enli tahtalardan meydana getirilmiş 'ev işi' kitaplıklar, birtakım alçı ya da bronz büstler, irili ufaklı yağlıboya resimler, kalın kalın ciltli kitaplar, albümler, yerlerde kilimler, köşede bir pikap, yanında üstüste yığılmış plaklar, ortada alçak bir sehpa üzerinde tahtadan oyulmuş bir satranç takımı, yalın ve kaba saba, seramik vazolar, ayaklı 'spot' lambalar... Dipte bir bölüm, atölye olarak düzenlenmişti: Yerlerde bir sürü teneke kutu, bezler, duvara dayalı irili ufaklı tualler ve tam ortada, şövale üzerinde bitmemiş, devasa bir tablo. Oğuz merakla birkaç adım attı, eğilip dikkatle baktı ve tabii— annesinin portresi! En yakındaki spotun düğmesini arayıp buldu, ışığı yaktı ve dönüp resmi incelemeye koyuldu: Vahşi kırmızı bir fonla içiçe geçmiş, hatta onunla bütünleşmiş sarı saçların arasından kocaman iki yeşil göz kendisine bakıyordu. İnce dudaklarla birlikte bu gözlerde de belli belirsiz bir gülümsemenin izleri okunmakla birlikte, yüzün bütünü öylesine sert fırça darbeleriyle resmedilmişti ki, insanın içine garip bir huzursuzluk veriyordu. Nermin hanıma müthiş benziyordu portre, ama yine de bir eksiklik seziliyordu sanki. Oğuz durakladı. Bakışlarda birşey vardı... Birşey *yok* gibiydi daha doğrusu. Bir yetersizlik. Bakışlarda yetersizlik ne demekse—

"Beğendin mi anneni?"

Nevra! Biraz öteden o da yemyeşil gözlerle bakıyordu. Ama annesininkilerden çok daha...muzip bir bakışla. Dudakları da çok daha dolgun ve ıslak ıslaktı. Gülünce, ön dişleri biraz öne fırlıyordu, tavşan gibi. Kızın üstünde bir parlak beyazlık. Bir kimono. Oğuz bunu farkedince şaşırdı. Kızın o saatte giyinmiş olacağını düşünmüştü çünkü. Silkindi: "Günaydın!" Hızla yürüdü. Buluştular. Kızın yanakları parlak, gergin ve tazeydiler. Oğuz, kesik kesik içini çekti. Tiner kayboldu. Öbür kokular da. Yalnız Nevra kaldı.

"Evet, çok güzel olmuş," dedi Oğuz. İkisi birden dönüp tabloya bir daha baktılar.

"Bence yüz hatları çok sert," dedi Nevra. "Babam, annenden korkuyor herhalde." Yine güldü. Oğuz, ön dişlerdeki tavşanlığı nasıl daha o ilk geceden farkedemediğini düşündü.

"Yok canım," diye güldü.

"Neyse bırakalım şimdi bunları," dedi Nevra. "Hadi gel. Bak ben de sana ne güzel kahvaltı hazırladım—tablo gibi." Oğuz'un koluna girdi. "Kıymetini iyi bil ha. Son kahvaltıyı iki sene önce hazırlamıştım... Kocama."

Oğuz, aptal aptal gülümsemekten başka bir çare bulamadığından, kendini kızın koluna bırakıp yürüdü. Nevra'nın ayaklarında yumuşak, beyaz tüylü terlikler. Kız, Oğuz'u masaya oturttuktan sonra döndü, iç tarafa doğru yürüdü. Kimonosunun sırtındaki kırmızı-pembe-yeşil-sarı çiçekler, kuşlar, pagodalar bir perdenin arkasında gözden kayboldular. Orası mutfak olmalıydı. Perdenin altından görünen küçük terlikler, bir iki kıpırdadılar, durdular, sonra yeniden hareketlendiler ve döndüler. Perde aralandı. Nevra, elinde demlik ve çaydanlıkla göründü. Masaya doğru iki seri adım atınca kimonosunun eteği ortadan iki yana savruldu hafifçe. Zeytin renkli pürüzsüz iki bacak, bir görünüp bir kayboldu.

Oğuz'cuğum," dedi Nevra, çayları koyup oturunca. "Şu yaktığın spotu söndürüver hadi. Gözümü alıyor."

Oğuz yerinden kalktı. Söyleneni yaptı. Eski loşluğuna kavuşan salonda otomatik adımlarla yerine döndü. Oturunca, ellerini koyacak yer bulamadı. Hemen portakal suyuna saldırıp iki yudum içti. Sonra şeker arandı bir süre. Buldu. İki şeker atıp çayını karıştırdı uzun uzun. Ardından, çok dikkatli ama beceriksiz hareketlerle tabağına yağ, peynir ve reçel aldı. Ekmeğine kalın bir tabaka yağ sürdü. Bir lokma ısırdı ve sonunda başını kaldırdı. Nevra'nın gözlerinde yeşil bir kıvılcım yanıp söndü. Güldü kız. Tavşan gibi. Oğlan da güldü. Sonra, ikisi birden kahkahalarla gülmeye koyuldular ve kahvaltı başladı.

O kesif sis ağır ağır dağıldı. Oğuz açıldı. Konuştu ve güldürdü. Konuşurken, farkında olmadan francala dilimlerini birbiri ardından gövdeye indiriyordu.

"Sana ekmek de kızartacaktım ama üşeniverdim," dedi Nevra.

"Dert değil," dedi Oğuz. "Bunlar taze. Hem sabahları fazla yemem ben, âdetim değildir."

Kız güldü. Oğuz kendini giderek iyi hissediyordu.

"Daha çay?"

"Lütfen. Çok güzel pişirmişsin."

Nevra minik bir kahkaha daha attı: "İlâhi, ona *demlemişsin* denir ayol." Sonra ciddileşti: "...Ama farkettiğine sevindim. İyi çaya meraklıyımdır bak. Söyledim ya sana, belki az şeyden anlarım ama yaptığımı da iyi yaparım."

Birkaç övgü sözü daha söylemeye hazırlanan Oğuz, birden durdu. Konu satranca gelir diye bir korku sarıverdi içini. Ekmeğini alelacele ısırıp hızla çiğnemeye koyuldu. Bir süre sonra, kızın iki göğsü arasındaki yarıktan gözlerini güçlükle ayırarak sordu: "Rüya tabirinden anlar mısın?"

Nevra, biraz şaşırarak baktı: "Tabii anlarım. Hayırdır?"

"Şey, söylesene, ölü balık görmek ne demek?"

"Olü balık mı?" Dilin ucu üst dudakta dolandı.

"Evet, bir leğen dolusu hem de... Niye gülüyorsun? Kötü birşey mi demek?"

"Yok canım. Amma alınganmışın sen de. Hoşuma gitti, ondan güldüm... Yeni mi gördün?"

"Dün gece. Niye? Eskiden görmüşsen bayatlar mı yoksa?"

Nevra güldü: "Rüyalar mı?"

"Hayır, balıklar."

Nevra yine güldü. "Çok komiksin. Anlat bakalım nasıldı? Yüzüyor muydun? Deniz var mıydı? A, ama yok, leğen demiştin, değil mi?"

"Evet. Bak...bir arkadaşla birilerinden kaçıyorduk. Elimde de bunlar. Koştukça, canlı gibi sallanıyorlardı. Neyse işte, böyle birşey. Ne anlama geliyor sence?"

"Şimdi, bu balık işi biraz karışıktır. İki anlamı var: Bir kere, şans ve servet. Eline bir servet geçecek..."

"Yaşasın! Tam şu sıra bir servete ne kadar ihtiyacım vardı bilemezsin."

"Ha ha!" dedi Nevra. "Dur ama. Kullanamayacaksın ki."

"Neden? Servetimi kim alabilir ki elimden? İki günde pavyonda yesem gene yeter."

"Yok ama, senin balıkların hepsi ölü... İkinci anlamını sormayacak mısın? Ben olsam meraktan çatlamıştım şimdiye."

"Peki soruyorum, neymiş? Elimden balık gibi kayıp gidecek biri mi yok—?"

"Canım patlamasana! Bak, o balıklar var ya, cinsî iktidarsızlık demek oluyor maalesef." Yeni bir kahkaha. "Hem ne kızarıyorsun? Freud'a göre böyle işte bu."

Sahiden de kulakları cayır cayır yanmaya başlayan Oğuz, karşı taarruza geçmeyi denedi: "Peki sen nereden biliyorsun? Hani hiç kitap okumazdın?"

"Okuduğumu kim söyledi. Dedim ya sana, arkadaşlar anlatır. Ama bak kızmaca yok. Sen sordun. Freud amca böyle diyorsa ne—"

"Kızan kim yahu?" dedi Oğuz. Hem koskoca Freud bu kadar ayrıntıya iner mi hiç? Buna inanamam." Yine de emin değildi. İçinden kendine sövüp saydı.

"Sevgilim, belki farkında değilsin ama bayağı bozuldun sen."

Oğuz, sahiden kızdığını o zaman farketti. 'Sevgilim'e rağmen. Hiçbir zaman anlaşılamayacak mıyım ben? Kalkıp gocuğun cebinden—

Nevra, masanın üzerinden zeytin tenli bir el uzattı ve—Oğuz'un elini tuttu! Sadece birkaç saniye süren bir temastı bu. Ama herşey düzeliverdi.

Oğuz, hiçbir şey bozulmasın diye içinden dualar ederek kalktı, sigarasıyla çakmağını aldı, geri döndü ve oturdu. Karşılıklı birer sigara yaktılar, ciğerlerine duman çekip karşılıklı üflediler ve sustular. Sessizlik oldu.

'Baban yok mu?' Çok saçma. 'Baban evde yok herhalde.' Daha saçma. Korkunç hatta! 'Baban nerde?' Sana ne ulan? Nerdeyse nerde. 'Baban erken çıkıyor galiba? Hep bu saatlerde mi çıkar?' Allahım! 'Baban nasıl?' Berbat! Yok, biraz daha iyi galiba. Yok be, feci! 'Peki baban—?' Off!

"Baban ne yapıyor, iyi mi?"

"Babam mı? İyi iyi, turp gibi. Bizim Ahmet Efendi'yle Sedef'e gittiler bugün. Hafta sonu için evi hazırlayacaklar."

Oğuz bön bön baktı.

"Ahmet Efendi var bizim. Her gün sabahtan gelir, kaloriferi yakar, bahçe, alışveriş filan da yapar. Notu onunla yolladım sana. Çok iyidir fakir. Bugün de babamla gittiler tin tin. Hallerini görecektin..."

Nevra durdu. Oğuz'a baktı. "Nermin söylemedi mi?" diye sordu sonra, hayretle. "Hafta sonu hep birlikte Sedef'teyiz üç günlüğüne: Partimiz var. Doğrusu bugün be-

nim de gitmem lazımdı ya, üşeniverdim. Sağolsunlar ikisi hallediyorlar zaten..." Yine durdu: "Ne o, Sedef işi hoşuna gitmedi mi yoksa?"

"Deli misin," dedi Oğuz. "Harika bir fikir."

Sonra, adanın uçsuz bucaksız kumsallarında uzun uzun dolaştılar, ikisi, elele, ve güneş batarken çok sakin bir denize açıldılar sandalla, guruba doğru kürek çektiler, sessizliktę sadece kürek şıpırtıları duyuluyordu, tatlı bir yağmur başladı derken, denizin pürüzsüz yüzeyinde küçük küçük balonlar çıkararak, telâşsızca döndüler, eve girdiler, kimsecikler yoktu, üstlerindekini çıkardılar ve beyaz bornozlarını giyip ateşin başına oturdular, Oğuz'un kolu—

"Ömür kadın yani," dedi Nevra. "İnsan bunu unutur mu?"

"Unutur," dedi Oğuz. Beyaz bornozlu kolunu yavaşça uzattı. "Bugünlerde çok dalgın. Herşeyi unutuyor."

Tam o sırada hatırladı: Kendisi unutmuştu. Annesi birkaç gün önce bahsetmişti bu Sedef projesinden. Ama kafası başka birşeyle meşgul olduğundan, kendisinin de davetli olabileceğini algılayamamıştı. Niye dinleyemiyorum? Beyaz bornozlarını çıkardılar... Yoksa kimonolarını mı? Niye dinleyemiyorum?

Nevra kalktı: "Bitirdinse kaldırıyorum bunları." Sofranın bir bölümünü süratle toplayıp mutfağa gitti. Oğuz bir an kararsız durdu. Sonra, geri kalanları tek bir kerede toplamaya çalıştı. Başaramayınca, ellerinin aldığı kadarını yüklenip kızın arkasından seğirtti. Mutfak niyetine kullanılan bölüm hayli küçük, epeyce de dağınıktı. Koyu renkli taş tezgâhın üstüne birkaç günlük bulaşık tepeleme yığılmıştı. Nevra, Oğuz'un elindekileri alıp yığının çeşitli yerlerine ustaca yerleştirdi. Oğlan, içeri dönüp ikinci ve son partiyi de getirdi ve kıza teslim etti. Bu devir teslim töreni sırasında ikisi de ağızlarını açmadılar; ara sıra birbirlerine gülümsemekle yetindiler sadece. Oğuz son bir kez içeri

geçti. Mutfağa doğru seslendi: "Örtüyü bahçeye silkeliyorum, tamam mı?"

"Tamam canım," diye seslendi Nevra da, tabak çanak tangırtıları arasından. "Ha, baksana..."

Oğuz hızla dönüp baktı: Perdenin altında beyaz moh moh tüylü terliklerin içinden çıkan incecik ayak bilekleri.

"Dönerken kapıyı da kilitle, olur mu? Anahtar üstünde. Rüzgâr açıveriyor da bazen..."

Sahiden de insanı rahatsız eden kuvvetli bir rüzgâr vardı dışarıda. Oğuz, pır pır ederek beceriksiz parmaklarının arasından kurtulmaya çalışan örtüyü güçlükle silkeleyip katladı. Hemen içeri daldı sonra, ürpererek. Kapıyı kilitledi. Acaba...? Yok be, saçmalama!

'Yemek odası'na döndüğünde Nevra ortalarda yoktu. Mutfak perdesinin altından terlikler de görünmüyordu. Örtüyü yeniden masaya serdi. Bir ucu yere kadar sarktı örtünün. Havalandırıp bir daha serdi. Yine tam olmamıştı, ama bıraktı artık. Durdu. Soluklanıp bekledi. Saçmalama!

"Oğuz!..."

Hızla başını çevirdi. Bu sefer başka bir perdenin ardından geliyordu ses.

"Buraya gelsene..."

Ürkek, kararsız adımlarla perdenin önüne kadar gitti. Bir an duraladı. Sonra perdeyi aralayıp başını uzattı: Yatak odası. Küçücük bölmeye normal boyda bir karyola ile normal boyda bir tuvalet masası başarıyla sığdırılmıştı. Nevra, aynanın karşısında oturmuş makyaj yapıyordu.

"Otursana," dedi Oğuz'a, aynadan. Oğlan sessizce içeri sızdı. Odada -tuvalet masasının pufu dışında- oturulacak tek yerin, yatağın bir ucuna ilişti. Aynı anda da hayvanı farketti. İnanılmaz büyüklükte, duman rengi bir kediydi bu. Yatağın başucunda tortop olmuş uyuyordu. Oğuz'un yarat-

tığı hareketlilikten rahatsız olmuş gibi bir hali yoktu. Karnı düzenli aralıklarla hafif hafif inip çıkıyordu.

"Vay anasını, kim bu?"

Kız, kediye aynadan sevecen bir bakış fırlattı: "O mu? O benim Garip işte... Aman pek nazlıdır, pek tembeldir."

Oğuz, hayvanı okşaması gerektiğine karar verdi ve beceriksiz, ürkek bir el uzattı. Parmak uçları değdiği anda Garip birden silkindi. İri yuvarlak kafasının ortasında muazzam bir çift sarı göz parladı. Gözler tekrar kapandı, tekrar açıldı. Sonra da devasa bir ağız, sipsivri beyaz dişleri ve pürtüklü, uzun, pembe-beyaz diliyle, hayli gerilerde kalmış bir vahşet dönemini olanca korkunçluğuyla çağrıştırarak, dev bir esnemeyle açıldı. Aynı anda ön bacaklar ileriye doğru uzadı, yaylandı, gerildi ve koca pençelerin ucundan keskin tırnaklar fışkırdı. Hayvan bir yandan gerinirken, bir yandan da yatak örtüsünü haşur huşur didikledi o korkunç tırnaklarıyla. Garip, birkaç kez silkelenip tepeden tırnağa yalanarak bu görkemli gösteriyi tamamladıktan sonra, kendinden son derece emin hareketlerle yere atladı ve perdenin altından süzülüp gözden kayboldu. Oğuz, onun ardından bakakaldı.

"Okşanmaya hiç gelmez haspa," diye güldü Nevra. "Şimdi gidip baksan, içerdeki divana yerleşmiştir bile. İki saat da orda uyur artık."

"Amma da kocaman yahu."

"İriliği şeyden... Yumurtalıkları alındı da ondan. Mahallede ne kadar erkek varsa işi pişiriyordu. Biz de dayanamadık, ameliyat ettirdik. N'apalım."

"Zavallı," diye mırıldandı Oğuz, gayri ihtiyari.

"Aman nesi zavallı ayol? Ondan rahatı mı var? Bütün gün yiyip içip yatsın sâde. Kaprisli domuz..."

Oğuz söyleyecek birşey bulamadı. Nevra da sustu ve makyaj faaliyetini sürdürdü. Sıra ikinci gözdeydi şimdi: Kalemin inceltilmiş ama yumuşak ve yağlı ucu, göz pınarın-

dan başladı işe. Alt kirpiklerin diplerini boylu boyunca izleyerek badem şeklinde bir yol çizdi. Sonunda, gözün dış ucunu da geçip şakağa doğru uzandı ve yeniden göz pınarına döndü. Bu kez de üst kirpiklerin diplerindeki hattı izleyerek yayı tamamladıktan sonra yukarıya doğru yoluna devam etti. Böylece, üstten ve alttan gelen çizgiler, yanağı belli belirsiz geren o narin elmacık kemiğinin biraz üstünde sivri bir bıçağın ucu gibi birleştiler. Şakağa doğru kıvrılan yeşil bir kuyruk.

Nevra, kendisini merakla karışık bir hayranlıkla seyreden Oğuz'un yüzündeki ifadeyi görünce güldü:

"Ne o? Gözünü boyayan kadın görmedin mi hiç?"

'Kimin gözünü boyayan?' diye aptalca bir kelime oyunu geçti Oğuz'un aklından. Ağzını açmadan gülümsedi. Nevra da cevap beklemiyordu zaten. "Biliyor musun," dedi. "Çok ender boyanırım. Ancak akşam bir yere çıkarsam filan."

Bir yere çıkarsan mı? Kiminle? Hem öyleyse niye şimdi, öğle vakti? Dudağına bir sigara taktı. Tam çakmağı çakacaktı ki, kız aynadan müdahale etti: "Onu yakma olur mu? Yatak odasında kimseye içirmem."

*Kim*seye? Kim bu kimse? Buraya girenler kim? Kimse kim? Sana ne? Hayır, *sana* ne?!

Nevra'nın elinde bir ruj vardı şimdi. Ama bunu dudaklarına değil, yanaklarına sürdü. Daha doğrusu, önce birine sonra da ötekine bir dokundurup kaldırdı. Ardından, bu kırmızı lekeleri eliyle iyice ovuşturarak bütün yanağa dağıttı. Sonunda, elmacık kemiklerinin üzerinde alazlı birer pembelikten başka birşey kalmadı. Nevra, uzun kirpikli yeşil gözlerini kısıp kendine dikkatle baktı aynada. Sonra, başını azametle çevirdi, güldü ve sordu:

"Nasıl oldum?"

Aynadaki surete iyice alışmış olan Oğuz, birden asıl Nevra'yla karşılaşınca gafil avlandı. Yutkundu:

"Çok güzel..." sin.

"Sahi mi? Güzel oldum mu sahiden?" Başını döndürüp yüzünü aynada dikkatle inceledi. Oğuz, kızın sesinde çok hafif, belli belirsiz bir güvensizlik yakalar gibi olmuştu. Ama emin değildi. Hiçbir zaman da olamayacaktı tabii. Nevra yeniden Oğuz'a döndü. Ama bu kez, sadece başını değil, bütün vücudunu döndürmüştü. Hareketi tamamladığı anda kimonosunun eteği açıldı ve zeytuni bacaklar yeniden ortaya çıktı. İyice yukarılara kadar açılmıştı etek. Oğlan tam bakamadı ama yine de baktı. Göz ucuyla, kaçamak. Kız, oğlanın bu bakışını gördü. Oğlan da kızın kendi bakışını gördüğünü gördü. Ve kızardı.

"Ama ben senin sözüne inanmıyorum!" dedi kız birdenbire. "Hem biliyor musun, çok bozuluyorum sana."

Hoppala! Şaka mı bu şimdi?

"Neden?" diye mırıldandı Oğuz, bitkin bir sesle.

"Bilmiyor musun sahiden? Bir düşün bakalım." Kızın gözlerinde yeşil kıvılcımlar çakıyordu. "... Peki, bugün ben seni aramasam ne olacaktı?... Efendim? Sizden ne zaman bir haber çıkacaktı acaba beyefendi? Cevap bekliyorum... Ayriyeten, verdiğiniz bazı sözler de vardı galiba. Onlar da unutuldu mu acaba?"

Oğuz, konuşursa bir gaf yapacağını biliyordu. Ama, yine de dayanamadı:

"H-hangi sözler?"

"Hii! E pes doğrusu!" Kız, ellerini hayretle ağzına kapattı. "...Peki Hıristo muydu, Lefter miydi neydi, oraya kim götürecekti beni içmeye? Komşu Ahmet Bey mi?"

Oğuz rahat bir nefes aldı. Ama sonra hemen yeni bir panik.

"İmtihanlar..." diye mırıldandı. "...Daha yeni bitti. Ben de seni hemen—"

"Arayacaktın değil mi?" Yeşil gözlerde muzip bir pırıltı. "Hadi hadi, bahane uydurmayı da beceremiyorsun... Ama tatlı çocuksun. Gel bir öpücük ver bari de barışalım."

Oğuz bir darbe yemiş gibi sarsıldı. Yavaşça yerinden kalktı. Kızla aralarındaki iki metrelik mesafeyi aştı. Çekine çekine eğildi. Kızın omuzuna hafifçe dokundu. Bacağı hâlâ görebiliyordu gözünün ucuyla. Ama artık flu bir leke olarak. İki göğsün arasındaki yarığa ise bakacak durumu yoktu, mesafe çok yakındı. Azıcık daha eğildi. Şakakları atıyordu. Kızın yanağına minnacık bir öpücük kondurdu nihayet. Kendi nefesiyle birlikte kızın kokusunu da içine aldı. Hemen ardından da doğrulmak, geriye, sislerin içine çekilmek istedi. Ama bırakmadı kız. Âni bir hareketle elinden tutarak durdurdu onu. Buğulu bir bakışla baktı:

"Öyle olur mu hiç...yanaktan?"

Mırıl mırıl söylenmiş bu beş kelimelik cümle, bir Uzakdoğu sarayının esrarengiz gongu olup çınladı ve oğlanın beyninin kıvrımları arasında binbir titreşimle dolandı. Oğuz, başını çevirip arkasına bakmak için dayanılmaz bir istek duydu içinde. Kime söylüyor bunu? Sana, aptal. Anladın mı?! Sana! Olabilir mi ama? Mümkün mü bu? Aması filan yok, oldu işte! Sana. Sanasanasanasana!

Ve, doğrulmaktan vazgeçti. Kıza eğildi... Ya herru... Birden, o alt dudağı olanca dolgunluğuyla duydu ağzında. Portakal suyunun çok hafif, acımtırak tadı, sonra sis yine, sis sis...

"Böyle çok rahatsız..." diye fısıldadı Nevra. Oğlanın kollarının arasından usulca sıyrıldı ve ayağa kalktı: "Gel, şuraya uzanalım." Oğuz öyle kaldı. Nevra, yatağın yanında durdu. Döndü. Oğuz'a deminki buğulu bakışıyla baktı. Sonra, kuşağını çözdü ve...omuzlarının tek bir hareketiyle ayaklarının dibine düşürüverdi kimonosunu! İçinde hiçbir şey yoktu! Altın zincirli minicik bir madalyon, hepsi o kadar.

Oğuz'un yüreği sıkıştı. Ömründe ilk kez çıplak bir kadın görüyordu. Ayten'le Güler? Onlar sayılmazdı. Abanoz'dakiler de. Onlar başka birşeydiler. Yıldırım hızıyla ar-

kasına baktı. Perde örtülü ve kıpırtısızdı. Nevra gülümsedi. Gözlerini Oğuz'un gözlerinden hiç ayırmadan yavaşça yatağa bıraktı kendini. Oğlan olduğu yerde sallandı. Kafasında çatırtılar.

"...Söyle bakalım, kimi hatırlatıyorum sana?"

Oğuz zorlukla yutkundu. Çaresiz bakışlarını kızın üzerinde gezdirdi. Kendini iyi hissetmiyordu. Boş boş gülümsedi.

"Ünlü birine benzemiyor muyum sence?"

Oğuz yeniden yutkunmaya çalıştı. "Olympia...mı?" dedi, duyulur duyulmaz bir sesle.

"Kim?... Hayır, git git. Binlerce sene geriye git."

Oğuz baktı. Artık panik bile kalmamıştı.

"Bulamadın ha? Peki sana bir ipucu daha: Eski Mısır'a in."

Mısır. Eski Mısır. Piramitler. Sfenks. Çatırtılar. Allahım!

"Off, sen de! Hâlâ bulamadın mı? Aşkolsun! Kraliçe Nefertiti? Nefertiti'ye benzemiyor muyum peki?"

Oğuz ancak başını sallayabildi. Gerçekten benziyordu. Hayır tıpatıp aynıydı, kendisiydi onun. Ve Allahım ne güzel! Boğazını temizledi: "Evet... Gerçekten benziyorsun. Ama sen daha..." Devam edemedi. Dışarıda deli deli esti rüzgâr. Fırtına çıkıyordu.

Nevra, uzandığı yerden çırılçıplak gülümsedi: "Daha?... Daha mı güzel?" Sonra elini uzattı:

"Gelsene...üşüyorum."

Oğuz bir daha sallandı olduğu yerde. Sonra, arkasını döndü. Bir saniye içinde soyundu. Üstünü başını parçalarcasına. Sonra birden, önünde kabaran küçük uzantıya takıldı gözü. Aman yarabbi! Şimdi mahvolduk işte! Gözlerini sımsıkı yumdu. Mahvolduk.

Ama gitti ona. Herşeye boşverdi artık ve gitti.

Nefertiti onu tuttu, kendine çekti ve uzun uzun öptü. Kalçasındaki çürükleri gösterdi sonra, mavi ve yeşil. Sonra

da zeytin renkli teninin, adlandırılamaz Akdeniz kokularının başdöndürücü dünyasına çekti aldı. Oğlanın kumral başını kendi esmer ellerinin arasında tuttu ve aşağılara doğru ustaca yönlendirdi. İstediği yere gelince durdu. Parmakları, dalgalı saçın buklelerini sımsıkı kavradılar ve bir daha bırakmadılar. Kraliçe, bir enstrüman gibi kullanıyordu onu. Olsun. Ne yapalım. Olsun Allahım. AllahımAllahımAllahım!...

Arkasında başka biri yoktu. Dışarıda rüzgâr esiyordu sadece.

Birden bir tıkırtı oldu sanki. Nevra durdu. Başını dikip kulak kesildi. Ormanı dinleyen vahşi bir hayvan gibiydi. Kesik kesik soluduğu işitiliyordu sadece. Sonra birden fırladı ve aynı anda da Oğuz'u müthiş bir güçle itti. Oğlan gafil avlanmıştı: Paldır küldür düştü yataktan. Çıplak bedeni, halının tam örtemediği taş zeminde şlap diye bir ses çıkardı.

"Babam!" diye fısıldadı Nevra. "Giyin çabuk!" Şimşek hızıyla kimonosunu sırtına geçirdi. Oğuz yerden kalkıp eşyalarına uzandı. Dış kapının kulpunun zorlandığı işitiliyordu şimdi. "Geliyorum!" diye bağırdı Nevra. Oğuz'a döndü: "Hemen çık!" diye fısıldadı ve kapıya koştu. Oğuz, garip bir dinginlik içindeydi nedense. Süratli ama sakin hareketlerle eşyalarını topladı: Pantalonunu, gömleğini, kazağını ve ayakkabılarını. Odadan çıktı. Bir an duraladı. Sonra perdeyi aralayıp mutfağa daldı. Tuvaletin yerini bilmiyordu ki! Orada büyük bir hızla giyindi. Salonda Cüneyt Bey'in bas sesi işitildi. Ardından da Nevra'nın sinirli kahkahası. Kapıyı fırtına yüzünden kilitlediğini anlatıyordu babasına. Galiba. Oğuz, yavaş yavaş bastıran panik içinde giyinmesini bitirdi. Sadece çoraplar ve ayakkabılar kalmıştı. Allah! *Çoraplar!* Orada, yatak odasında kalmışlardı. Neyse, giyecek vakit yok zaten. Gülecek vakit de yoktu. Ayakkabılarını ya-

lapşap ayaklarına geçirdi, arkalarına basarak. Alelacele saçlarını taradı. Sonra derin bir nefes aldı ve içeriye, konuşmanın tam ortasına attı kendini:

"Merhabalar Cüneyt Bey, nasılsınız?"

Adamın gözleri ışıldadı: "Oo Oğuz, ne haber bakalım? Nevra söyledi burada olduğunu..."

El sıkıştılar. Hafif bir istihza? Yok aslında. Neyse canım, varsa da var. Bundan sonra ne önemi olabilir? Neyin önemi? Aşktan başka. İçi ürperdi.

"Ya işte, kızınız bana kahvaltı ikram etti... Bana da sofrayı toplamak düştü." Sırıttı.

Cüneyt Bey de güldü: "Çok güzel. Ben de adaya gidiyordum. Baktım hava bozuyor, bir çay içip geri döndüm."

"Ya, bayağı fırtına çıktı galiba."

"Yok canım, o kadar değil. Bizim Ahmet Efendi bindi motora, gitti. Artık eve çeki düzen vermek ona kalıyor."

"Evet efendim."

Bu anlamsız cümlenin ardından tuhaf bir sessizlik oldu. Bir an için kimse ne yapacağını kestiremedi. Sonra Nevra, âniden kedice bir hareketle babasının koluna girdi: "Biliyor musun baba, Nermin hafta sonu partisinden bahsetmemiş Oğuz'a."

"Ha ha! Unutmuştur canım. Neyse, beraber gidiyoruz nasıl olsa. Öyle değil mi Oğuz?"

"Öyle efendim," dedi Oğuz. İçi sıcacık bir duyguyla dolup taştı. Elini yüzüne doğru götürdü ve kimseye belli etmeden Nevra'yı kokladı parmaklarında. Yeniden heyecanlanıyordu.

"Eh, ben gideyim artık," dedi.

"Dur bakalım, nereye kaçıyorsun hemen? Oturalım, iki kelime konuşalım canım."

"Valla çok isterdim ama—"

"Nevra'cığım Oğuz'u yemeğe tutmayacak mısın? Birşeylerimiz vardır herhalde."

"Aman baba insaf! Çocuk söyledi ya, daha şimdi kalktık kahvaltıdan."

Cüneyt Bey utangaç utangaç güldü: "Kızım, bu kadar dobra olmaya mecbur musun?" Böyle gülerken çocuk gibi oluyordu.

"Yok, çok sağolun ama gitmem lâzım. Bir arkadaşla buluşacaktık da..." Yere baktı. Neyse, çorap vaziyeti farkedilmiyordu.

"Eh peki, ne yapalım?" dedi Cüneyt Bey. "Israr etmeyeyim... Yine uğra ama, olur mu?"

"Tabii efendim, uğrarım," diye mırıldandı Oğuz. Gocuğunu giydi. Kanapede uyuklayan kediye baktı. Döndü. Yeniden el sıkıştılar.

"Hoşça kal Nevra," dedi kapıda. "Herşey için çok teşekkürler." Yanaktan öpüştüler. Kokular, kalp çarpıntıları, ısılar birbirine karıştı.

"Güle güle," dedi Cüneyt Bey.

"Tablonuz çok güzel olmuş," dedi Oğuz, giderayak. Niye böyle bir yalana gerek duyduğunu kendisi de kestiremeden. Cüneyt Bey anlayışla gülümsedi.

Oğuz palmiyeli bahçeye çıktı. Birden esen rüzgâr saçlarını karıştırdı. Yeniden çocukluğunun kasabası. Dönüp el salladı. Baba kız da ona el salladılar. Oğuz gıcırtılı demir kapıyı açıp sokağa indi. Aynı anda içinden dayanılmaz bir kahkaha yükseldi.

Yokuş yukarı deli gibi bir koşu kopardı. Etraftan ona baktılar.

5

"Üzülme oğlum, kavrayamaman normal. Üçbinbeşyüz yıllık bir aşktan bahsediyorum ben, anladın mı? Dile kolay."

"Hmm... Dur bakayım, bu durumda sen de firavun oluyorsun yani ha? Muhteşem!"

Nişantaşı. Hanri'nin o küçük odasında halının üstüne serilmişler, zincirleme sigara içerek dumanaltı olmakla meşguldüler.

"Saçmalama," dedi Oğuz, yattığı yerden. "Bir yarıtanrıçayla kölesi arasındaki ilişki bu."

"Köleyi sevsinler! Ama bizim elimiz de armut toplamıyor beyim. Seninle konuştuktan sonra ne yaptık? Gittik, pederin ansiklopedilerinde sistematik araştırma yaptık herhalde."

" 'Armut devşirmiyor' denir bir kere. Hanri'ciğim, çok üzgünüm ama Türkçe'yi asla öğrenemeyeceksin."

"Kıvırtma. Bak, asıl önemli olan kadın değil, kocasıymış. Kara kaplı kitap öyle diyor. Adam devrimci bir kere. Bir bakıyorsun, pat, Tanrısını değiştirmiş. Düşün, o dönemde! Bu arada bütün tebasına da değiştirtmiş tabii. Neredeyse tek tanrılı bir din kurmuş. Kendi adını bile Amenofis'ten Akhenaton'a çevirmiş. Tanrının hizmetçisi yani..."

"E çüş. Domes mi bu yahu? Hizmetkârı diyecektin..."

"Ne haltsa işte. Gene kıvırtıyorsun... Ama adam nasıl sana benziyor, biliyor musun?"

Oğuz halıdan başını kaldırdı: "Bana mı, nasıl yani?"

Hanri onun ilgilendiğini farkedince sigarasından uzun uzun iki nefes çekti ve sustu. Neden sonra, hiç oralı değilmiş gibi, dersini sürdürdü: "Bütün kaynaklar adamın 'sapkınlığı' üzerinde birleşiyor..." Bir nefes daha çekti. Dumanı tavana doğru üfledi: " 'Aykırı' diyenler de var... Gördüğün gibi, adamın ruhu sana geçmiş. Tarih ötesi bir genetik aktarım. Muhteşem!"

Oğuz, içinden yükselen kahkahayı zorlukla zaptetti: "Ne yani, ibne filan mıymış bu Akhenaton?"

Hanri dudağını ısırdı: "Valla, iktidarsız olduğuna dair söylenti yaygın. Vücudu da bir acaipmiş sanki. Kadın gibi. Ama gene de..."

"Gene de ne?"

"Gene de altı kızı olmuş adamın." Hanri, ciddiyetini bozmadı.

"Ulan bir kere iktidarsız olsa, sülale nasıl sürerdi yüzyıllarca?... Gerçi şey de olabilir— Aman bana ne be elin firavununundan! Ben basit bir köleyim sadece."

Hanri hınzırca gülümsedi: "Ansiklopedi Nefertiti ile kölesi arasındaki sapık ilişkiden söz etmiyor. Mısır o kadar da *décadent* değildi."

Oğuz bir dirseği üzerinde doğruldu. Elini başına yastık yaptı: "Sen dalga geçiyorsun ama iyi değilim," dedi vahim bir sesle. "Ne halt edeceğimi bilmiyorum. Benden dört yaş büyük bir karı. Bir yığın program. Tanımadığım insanlar. Önümüzde de son sömestir... Ve ben resmen âşığım, anlıyor musun?!"

Birden ayağa fırlayıp odada dört dönmeye başladı: "Hanro, bana bir akıl ver. Berbat durumdayım. Ama bırak filan deme sakın, olur mu? Yapamam. Seviyorum. Deli gibi seviyorum."

Hanri, yattığı yerden Oğuz'a baktı. Başını salladı. Sonra, ıkına sıkına kalktı. Tepeleme dolu sigara tablalarını alıp çıktı. Yarı karanlık koridorda bir an durup etrafı dinledi.

Ardından sessizce mutfağa süzüldü. Lambayı yakmadan buzdolabını açtı. Dolabın ışığında tablaları çöpe boşalttı. Sonra iki bira aldı. Şişeleri, açacağı, tablaları alıp dolabı ayağıyla kapattı ve odaya döndü. Kesif duman bulutu içinde Oğuz pikaba bir plak koymakla meşguldü.

"Aman fazla açma," dedi Hanri. "Bizimkiler yatmışlar. Hır çıkmasın şimdi." Şişelerden birini açıp Oğuz'a uzattı. Arkadan da gidip pencereyi ardına kadar açtı. Keskin bir soğuk içeri süzülürken dumanlar da anaforlanarak hızla dışarı kaçıştılar. Hanri, aşağıda sokak lambasının donuk ışığına baktı: "İki dakka havalansın, kaparız."

O sırada Mina'nın yorgun sesi yükseldi âletten; hem hüzünlü, hem hayat dolu: *'Il Cielo In Una Stanza'.*

Hanri, ne diyeceğini bilemeden durdu. Dudağında buruk bir gülümsemeyle kendisine -belki de Mina'ya- bakan Oğuz'a doğru kaldırdı şişesini: "Mutluluğuna." İkisi de biralarını kafalarına diktiler. Hanri gırtlağı yanıncaya kadar içti. Elinin tersiyle ağzını sildi. Öksürdü:

"Sana yaş farkı üzerinde nutuk çekecek değilim... Bunu yapacak son adam benim herhalde. Hayır, o değil... Yalnız, bu işte beni rahatsız eden birşey var. Söyle desen söyleyemem. Ama, ne bileyim...dikkatli olmalısın sanki." Sıkıntıyla kıpırdandı. Oğuz'un delici bakışlarından kurtulmak için döndü, gidip pencereyi kapattı. Camdaki hayaline daldı. Sonra birden döndü: "Ne diyeyim istiyorsun! Kızı görmedim, etmedim. Tanıyan sensin!..."

"Ben ne tanıyacağım," dedi Oğuz, sakin bir sesle. "Bir kere...yattık işte. Hepsi bu." Dalgın dalgın gülümsedi: "Ama âşık olmak için tanımak gerekli mi?" Bu kez o yürüdü pencereye doğru. "Güzellik...yetiyor." Aniden döndü: "Olağanüstü bir yaratık Hanri," dedi. "Mutlaka görmelisin... Bakma öyle. Vallahi abartmıyorum. Müthiş birşey! Ayak bilekleri nasıl ince biliyor musun? İnsan böyle—"

"Kocasından niye ayrılmış?"

Soru havada sallandı.

"B-ben ne bileyim niye ayrılmış? Hıyarın biriymiştir, ondan herhalde. Sormadım."

Hanri birşey demedi.

"...Lâf mı söylüyorsun yani? Ne alâkası var şimdi kocasının?"

Hanri'den yine ses çıkmadı.

"... Peki peki, bir de sevgilisi var tamam mı? Binicilikten..."

"Hmm," dedi Hanri.

"Hanri, darılma ama çocuk gibi konuşuyorsun bazen. Böyle kızı bırakırlar mı yahu?"

Hanri birasından okkalı bir yudum aldı ve sustu.

"... Ama epeydir görüşmüyorlar..."

"Anlıyorum."

"Bir halt anladığın yok, anladın mı?"

Oğuz odada dört dönmeye başladı. Bir yandan da konuşuyordu. Pencereye, kitaplıktaki kitaplara, duvardaki resme, artık neresi rastgelirse oraya hitaben.

"Adamın tavrı da harika doğrusu. Sadece homurtular çıkarıyor iki saattir. Dostluğundan geçilmiyor. Harika..." Hanri'ye döndü: "Sağol yahu. Korkunç yardımcı oluyorsun insana." Dolanmayı sürdürdü: "Hayır, gerçekten iyi değilim... Şimdi bu kızı gezdirmek lâzım... Yemesi içmesi... Ne ders kalacak ne birşey... Bütün bunları ben de görmüyor muyum sanıyorsun? Ama umurumda bile değil. Seviyorum onu çünkü! Bu kadar basit: Seviyorum. Yüreğim onunla dolup taşıyor. Paralansa da farketmez, anlıyor musun? Hatta ne iyi olur biraz daha acısa. Kanasa!..."

Hanri irkildi. Mazoşizm teması yeniydi. Bu boyutu kestirememişti. Bir sigara daha yaktı. Kamburunu çıkardı. Ve düşündü.

"Bak azizim," dedi sonra. "Sana nasıl geliyorsa öyledir. Önemli olan sensin. Kim ne diyebilir? Benim tek diyece-

gim, kendine dikkat et. Öyle *vulnerable* bir adamsın ki birader. Yani, şimdi ka—"

'Kaşarlanmış' diyecekken son anda tuttu kendini ve lâfı çevirdi: "...karı tutar, olmadık birşey yapar, hadii! al başına belâyı. Beyimiz bir ay kaput ondan sonra...komada. Ben bu sahneyi görmek istemiyorum artık, tamam mı?"

"*Artık* mı? Ben ne zaman—?"

"Oğuz, beni bilirsin. Ne korkak Yahudiyimdir. Hayatta bütün tedbirlerimi almadan hareket etmem. Ben *senin* için korkuyorum şimdi. Yani azıcık dikkat et, olur mu? Koru kendini... Bu son tatilimiz. Bundan sonra rahat yüzü yok artık. Eşekler gibi çalışmak zorunda kalacağız. Onun için diyorum, tadını çıkaralım şunun... Yani bak, işine karışıyorum filan sanma, ama gözünü seveyim bir trajediyle bitmesin bu da."

Sonra sustu. Plak da susmuştu. Odada kesif bir sessizlik oldu.

Oğuz, kendini Hanri'nin yatağına bıraktı boylu boyunca. Ellerini ensesinde kenetledi: " 'Bu da' derken neyi kastediyorsun?" diye sordu cılız bir sesle. "Herşeyi berbat mı ediyorum sence?"

Hanri gülümsedi: "Hani, önceki aşklarını düşününce..."

Oğuz öfkeyle doğruldu: "Ama ben ne yapabilirim? Hiçbir şey kontrolumda değil ki! Benim dışımda güçler var... Öyle bakma... Sana onun kedisini anlatmadım, değil mi?"

Hanri anlamadan baktı.

Oğuz yerinden kalktı: "Nah böyle, hayvan gibi birşey. Bütün gün uyuyor."

Hanri omuz silkti: "Ee?"

"... Hâlâ anlamadın mı?"

"Neyi?"

"O hayvan var ya," diye fısıldadı Oğuz. "İlişkimize o hükmediyor... Mısır'ın meşhur Kedi-Tanrısı o!"

Oğuz son sözlerini söylerken Hanri de birasından bir yudum daha almakla meşguldü. Birden bir patlama oldu. Hanri ağzındaki birayı olduğu gibi odanın ortasına püskürttü ve boğulurcasına öksürmeye başladı. İki büklüm olmuş, yüzü de kızıl-kara bir renk almıştı. Oğuz endişelendi: "Ne oluyorsun yahu?" Arkadaşının yardımına koştu, sırtına pat pat vurmaya başladı: "Su getireyim mi, ister misin?"

Hanri, eliyle 'istemem' gibilerden bir işaret yaptı ve alı al moru mor, öksürmeye devam etti. Neden sonra, nöbeti yatışırken, Oğuz'a döndü:

"Ölümüm senin yüzünden olacak alçak herif!" diye inledi. "Neyse, anlat bakalım şu...öhhö!...çorap hikâyesini."

Oğuz, lambaların yarım yamalak aydınlattığı loş caddeye çıkınca gayri ihtiyari gocuğunun yakasını kaldırdı, ellerini ceplerine soktu ve hızlı hızlı yürümeye koyuldu. Gecenin içinde kendi ayak sesleri. *'Il Cielo'*... 'Son' tatil mi? Çok saçma. Asıl tatil seneye. Öğrencilik asıl o zaman başlayacak çünkü. Şimdiki gibi olmayacak. Gülümsedi. Caddenin iki yanında vitrinler ışıl ışıldı. Olağanüstü güzellikte mankenler. Ellerini ceplerinden çıkardı. Sevgilisinin kolunu kendi iki koluyla sarıp yan yan yürümeye başladı. Onun kola girme usulü böyleydi. Noel. Gökyüzünde çiçek açan rengârenk havai fişeklere bakmak için durdular. Başını indirdi. Ellerini tekrar ceplerine soktu. Korkuyla etrafa bakındı. Neyse, caddede kimseler yoktu o saatte. Sonmuş! Neden son olsun? Şeamet kuşu gibi herif. Ama iyidir biliyor musun? Çok iyidir. Şefkat gösterir adama. Babası gibi. Baksana nasıl koruyor beni benden? Yo, babam da iyidir de, müşfik değildir. Şefkat göstermeyi akıl edemez daha doğrusu. Bir halt düşünmeyi akıl edemez aslında. Şaşkındır Allah kahretsin. Allah kahretsin! Babamlara gitmeliyim! Bu hafta sonu şart artık. Bu hafta sonu olur mu sersem?! Bu hafta sonu neredeyiz biliyorsun. Midesinden yukarıya

doğru keskin bir heyecan dalgası yükseldi. Öteki hafta sonu öyleyse. Yani son hafta sonu. Tatilin sonu! İçi üşüdü birden. Derhal bir şarkı mırıldandı:

" Bay-lan to negro zumbo
Re-fi-ka-lasya rumba..."

Kendi kendine güldü. *'El Bayo'*. Aşçı Gülsüm Abla'nın oğlu Erman'da, radyodan işitildiği gibi yazılmış 'Türkçe' sözleri vardı. Daha doğrusu, hiçbir dilde olmayan sözler. Hangi filmdi acaba? *'Acı Pirinç'?* Saçmalama. O İtalyan filmiydi. Bu, İspanyolca. Ne İspanyolca ama! Yine güldü. Gören olsa ayvayı yedik. Adımlarını daha da hızlandırdı.

Kapıyı anahtarla açıp sessizce içeriye süzüldü. Holde ışık yanmadığına göre, anneannesi daha gelmemişti. Koridorun ucundaki ışık yanıyordu ama. Gocuğunu asarken içerden annesi seslendi: "Oğuz... Sen misin?"

Hayır anneciğim, ikizimim. Kısa kibriti o çektiği için bu gece o geldi. Yani *ben* çektim ikizim olarak ve geldim. O mu, ben mi? Uf, amma karışık. "Evet anne, benim."

Terliklerini sürüyerek yürüdü, yatak odasının aralık duran kapısını itti ve girdi. Annesi, küçük abajurun pembemsi ve loş ışığında tuvalet aynasının önüne oturmuş, makyajını siliyordu. Üstünde mavi çiçekli pazen geceliği.

"Şimdi mi geliyorsun?"

Hayır ben yarın geliyorum. Dedim ya şimdi gelen, ikizim. Aptalca sorulara hazır cevaplar. Amerikan mizah dergileri okuyup kültürünü arttırmanın faydaları işte.

"Evet... Hanri'yle oturup lâfladık biraz. Sen de yeni geldin herhalde."

"Hı hm," dedi annesi.

Dinlemiyor. Demek ki kafasında bir sorun var. Söylemek için zaman kolluyor. Öyle olsun.

"... Annanemlerin 'gelgel'leri de uzadı anlaşılan."

"Hı hm..."

Pekâlâ, zamanın doldu. Şimdi çıkarttırırız o baklayı dilinin altından.

"Hadi ben yatıyorum. Yarın erken kaldırmayın lütfen."

"Dursana bir dakika. Nereye hemen? Bütün gün birbirimizi görmüyoruz zaten. Otur da iki dakika konuşalım."

"Bir dakika mı, iki dakika mı? Karar ver."

"Aptallaşma. Hayır, cidden alınıyorum. Bir tek bana ayıracak zamanın yok nedense. Varsa yoksa Hanri."

"Anne, n'olursun bırak sitemi. Burdayım işte. Seni dinliyorum."

"Lûtfediyorsun!"

"Anne, Allahaşkına!"

Bir sessizlik.

"Ee...?"

"Aman ne sıkboğaz ediyorsun? Şaşırdım işte söyleyeceğimi."

Bir sessizlik daha.

"... Böyle suratıma bakıp durursan konuşamam."

Oğuz sırıttı. Sonra yatağa oturup sırtını annesine döndü ve duvarın karşısında kollarını kavuşturdu. "Böyle iyi mi?"

"Anlaşıldı," diye içini çekti Nermin Hanım. "Senle konuşulamayacak bu akşam... İyi geceler."

Oğuz yine sırıtarak döndü: "Tamam yahu, tamam. Ne bozuluyorsun hemen?"

"Hayır, zorla olmaz. Canın istemiyorsa—"

"Anne, vallahi tamam! Allahını seversen uzatma."

Nermin Hanım boyalarını silmeye devam etti. Ağzını küçük bir 'o' harfi halinde büzüp yüzünü geriyor, nemli ve yuvarlak bir pamuk parçasını iki parmağıyla gözünün etrafında dolaştırıyordu çepeçevre. Üçüncü sessizliğin uzamasından çekinen Oğuz, boşluğu doldurmak için bir sigara yaktı. Uzanıp yatağın başucunda duran pembe camdan mi-

nik sigara tablasını aldı: "Sen de ister misin bir tane, yakayım mı?"

Cevap gelmedi.

"Oğuz... Sana birşey soracağım," dedi Nermin Hanım. Sesinde deminki kırgınlıktan eser yoktu. "... Ama bana ciddi cevap vereceksin."

"Hı hm," dedi Oğuz ve böyle derken annesine ne kadar benzediğini farkederek irkildi. "Elbette."

"... Cüneyt Bey hakkında ne düşünüyorsun?" Aynadan.

"... Bilmem." Yüzünün kızarmasına engel olamadığını nefretle düşündü. Allahtan az ışık vardı. "... Ressam olarak—"

"Bırak şimdi ressamlığını, onu sormuyorum. İnsan olarak nasıl sence?"

Oğuz sorunun nereye varacağını çoktan kestirmişti, ama bu dolambaçlı yol onun da işine geliyordu.

"Valla çok iyi tanımıyorum, biliyorsun. Hiç fena değil... Yani gayet hoş bir adam... Niye soruyorsun?" Kulakları yanıyordu.

"... Bana evlenme teklif etti de."

"Hmm...sen ne cevap verdin?"

"Cevap vermedim. Sana soruyorum işte."

"Ben ne diyebilirim yahu? Önemli olan senin fikrin. Duyguların, daha doğrusu. Sana nasıl geliyorsa öyledir." Ah Hanri ah. İnşallah derin uykulardasındır ve inşallah telepati yoktur evrende. "...Yani, sen istiyor musun?"

"Bilmiyorum, biliyor musun? Karar vermek öyle güç ki."

Ah, bilmez miyim?

"Niye? Adamı beğeniyor musun, beğenmiyor musun? Artık bu kadarını biliyorsundur."

İki parmağın arasındaki pamuğun dairevî hareketi durdu. Nermin Hanım başını çevirdi ve o gece ilk kez oğluyla doğrudan gözgöze geldi: "O kadar basit değil. Cüneyt fevkalade bir insan, ama..." Yine ayna. Yine pamuk. "Ama bir

erkek olarak? Bilemiyorum... Kocadan çok, bir baba gibi sanki."

"Valla ne diyeyim, senin bileceğin şey," dedi Oğuz sessizliğin içinden. Gene kaçış. Gelmiş geçmiş bütün adaylar ordusu içinde Oğuz'un gözü en çok Cüneyt Bey'i tutmuştu, soylu ve kibar tavrıyla. Hem de sanatçı adam. Ama dur! Sakın kesin tavır alma. Hiçbir ahval ve şerait altında kendini ortaya koyma, açığa çıkarma! Koru kendini!

Annesine baktı ve ömründe ilk kez, güzelliğin de tıpkı çirkinlik gibi insanın başına belâ olabileceğini sezinledi. Hatta belki de ondan daha fazla. İçinde bir kıpırtı yükseldi. Ama kendisini topladı:

"Yalnız," dedi, vahim bir sesle. "Kararın ne olursa olsun, adamcağızla oynama sakın, olur mu?"

Pamuk birdenbire durdu yine. Annesinin gözlerinde bir öfke şimşeğinin çakıp söndüğünü gördü Oğuz ve aynı anda da, fazla ileri gitmiş olabileceğini farketti. Ama düzeltmek için geç kalmıştı. Büsbütün üstüne gitti. Mecburen.

"... İyi adam çünkü. Perişan etmesen diyorum."

"Söylesene kimin fikri bu?" dedi Nermin Hanım, buz gibi bir sesle. "Senin olamaz."

Oğuz dehşetle irkildi. Kadın sezgisinin nerelere kadar uzanabileceğini ilk kez bu kadar derinden kavrıyordu. Ama, müthiş bozulmuştu. Hasmını yaralamak için en elverişli cümleyi aradı kafasında ve buldu da:

"Niye?" diye güldü. "Ben senin kuyruğunda dolaşan kişiliksizler alayından biri miyim ki başkalarının fikirlerini satayım?"

Yeşil şimşek yine çaktı. Oğuz başarmıştı.

"Müsaadenle yatmak istiyorum artık," dedi Nermin Hanım. "Çıkarken kapımı da çeker misin lûtfen?"

Oğuz gülümsedi: "Tabii, neden olmasın?" Sigarasını minik pembe tablada ezdi. Sonra kalktı ve kapıya yürüdü: "İyi geceler." Son söz gene bizde kaldı.

"Oğuz," diye seslendi annesi, arkasından. Sesi hâlâ buz gibiydi.

"Efendim."

"Hatırlatmak bana düşmez ama babana gitsen iyi olur."

Oğuz'un içi kasıldı: "Biliyorum anne, gideceğim."

"Yalnız hep böyle diyorsun, sonra da gitmiyorsun. Tatil bitiyor."

"*Biliyorum* dedim! Gideceğim... Gelecek Pazara."

"Hayır, bana göre hava hoş. Sade Paris lâfı dilinden düşmüyor da, ondan söyledim. Babanın laçkalığını benden iyi bilirsin. Nafakanı kaç telefondan sonra yolluyor... Döviz işini de şimdiden konuşmazsan, açıkta kalırsın sonra. Neyse benden söylemesi..."

"Tamam, çok teşekkür ederim. Söyledin işte. Şimdi *sen* müsaade edersen gidip uyuyacağım."

Dedi ve gitti.

Şakakları ata ata işerken hatırladı kapıyı çekmeyi unuttuğunu. Allah kahretsin! Biraların etkisi geçmişti. Zombi gibi uyanıktı. Odasına geçti. Işığı açmadan, üstündekileri bir hamlede çıkardı ve yerlere attı. Örtüyü sıyırıp yatağa daldı. Sakinleş yavrum. Kendine hâkim ol ve cici cici uyu. Futbol düşün ve UYU ARTIK!

Bir tıkırtı oldu. Koridorda annesinin terlikleri. Bir kibrit iki defa çaktı. Üçüncü sürtüşte yandı. Hayır, dördüncüde. Bir ağız dolusu duman dışarı üflendi. Nermin Hanımın ayak bileklerindeki eklemler çıtırdadı. Sonra sessizlik. Bir ağız dolusu duman daha üflendi. Oğuz yattığı yerde hırsla döndü. Yorganı kafasına çekti. Yok, futbol düşünmek de para etmiyordu.

"Kalksana artık tembel! Bu ne uykusu böyle?"

Oğuz kirpiklerini zorlukla araladı: Siyah mokasenler, dar paçalı siyah pantalon, gri balıksırtı ceket, ceketin için-

de lacivert kazak, sarkık yanaklar, bağa çerçeveli gözlük, gülen sarı gözler, kısa sarı saçlar: Doğan.

"Doğan! Nerden çıktın?"

Uyandı. Ciğerlerinden yükselen zifir kokusunu hissetti. Ürperdi. Dışarı baktı. Hava soğuk ve yağmurluydu.

"Seni rüyamda gördüm."

Doğan güldü: "Bu saate kadar uyursan, hepimizi ikişer ikişer görürsün."

Oğuz yattığı yerde gözlerini kapatıp homurdandı: "Espriye gel. Hem dün geceden bahseden kim?"

"Hadi kes gevezeliği. Kalk da lâflayalım biraz. Fazla vaktim yok."

Bu herif asla değişmeyecek.

"Ulan tatildeyiz şurda. İki gün uyumayalım mı?... Ama korkunç bir rüyaydı biliyor musun?" Hâlâ öyle yatıyordu: Yüzükoyun, kolları yastığın altına gümülü.

"Söyledin ya demin," dedi Doğan. Gidip pencereyi kapattı. Sonra döndü, sandalyeye bırakılmış giysileri alıp Oğuz'a fırlattı: "Giy şunları da gidip bir yerde oturalım. Ağbime gideceğim, çok vaktim yok."

"Söyledin ya demin," diye homurdandı Oğuz yeniden. "Ulan aylardır görmemişiz birbirimizi, gene vakti yok adamın. Harikasın valla."

Ama sevinmişti. Bir hamlede fırladı, kalktı: "Bizimkiler evde mi?" diye sordu giyinirken.

"Kapıyı kız açtı. Başka kimseyi görmedim."

"Hmm," dedi Oğuz. Esnedi. Bir sigara yaktı. Yürek atışları hızlandı hemen.

"Bu mereti nasıl içiyorsun aç karnına, anlamıyorum."

Oğuz duymazlıktan geldi. Yeniden dışarı baktı. "Tatilde şu havaya bak! Neyse, Doğan'cığım sen otur iki dakika. Elimi yüzümü yıkayayım, geliyorum." Ama çıkmadan önce pikabı çalıştırdı. Yerde duran plaklardan birini aldı. Koluy-

la tozunu silip âlete koydu: "Bu yeni geldi Hanri'ye. Miles'ın son numarası. Bakalım nasıl bulacaksın?"

O çıkar çıkmaz, Doğan pikabın sesini kıstı. Sonra, raflarda gelişigüzel duran kitapları gözden geçirmeye koyuldu.

Oğuz'un kuru öksürüğü duyuldu kapıda. Hemen ardından da öksürüğün sahibi göründü: "Nasıl ama Miles?" Pikabın sesini yükseltti. Yüzünde damla damla sular kalmıştı. "Herif bir İspanyolun gitar konçertosunu alıp bu hale getirmiş, iyi mi?"

Trompetin ince, hüzünlü çığlığı odaya iyice hâkim olunca Doğan gitti, yeniden kıstı sesi: "Dur be Oğuz. İki satır konuşacağız şurda. Müziğin sırası mı şimdi?"

Oğuz'un neşesi soldu. Ama bir an. Sadece bir an. Sonra, yeniden gülümsedi: "Tamam tamam. Anlaşılan sen bu işleri toptan bıraktın ha?"

"Yok canım," dedi Doğan. "Ara sıra klasik dinliyorum. Ama itiraf edeyim, pek vakit olmuyor. Ankara öyle değişik bir ortam ki... Ancak buraya gelince annemlerde filan. Ha, az kaldı unutuyordum. Yahu, anamı aramışsın geçenlerde. Çok şaşırdım. Hayrola, hangi dağda kurt öldü?"

Yalancıktan somurttu Oğuz: "Ne var yani bunda şaşıracak, anlamadım. İnsani bir iş yapmışız şurda, aramışız kadıncağızı. Kötü mü etmişiz?"

Doğan güldü: "Kusura bakma ama senin bir yakınını aradığın tarihte görülmüş değildir. Hele bizimkileri? Ben de onun için anlayamadım. Ama, anama da birşey dememişsin..."

"Birader bırakmıyorsun ki anlatayım. Rüya gördüm dedim ya... Dün gece değil, ta o zaman. Bizi haydutlar kovalıyordu. Epey kaçtık. Sonunda sen gökdelenden düştün... Ben de merak ettim, bir arayayım dedim. Ama bakıyorum domuz gibisin maaşallah!"

Yine güldü Doğan: "Gökdelenden mi?"

"Evet. Yüzüncü kattan filan. Düştün ve öldün!"

Gülüştüler. Ama Oğuz o dehşeti yeniden yaşadığı için tedirgin olmuştu. Bir sigara arandı. Tam o sırada kapı tıklatıldı. "Gel," dedi Oğuz. Ayten, elinde kahvaltı tepsisiyle göründü: "Günaydın Oğuz Bey." Oğlanlar baktılar: Greypfrut suları, peçetelere sarılı kızarmış ekmekler, peynir, reçel, yağ ve demli çaylarla mükellef bir kahvaltıydı.

Kız tepsiyi ortadaki alçak seramik masanın üstüne bıraktı. Sonra doğruldu: "Buyrun," dedi Doğan'a.

"Teşekkür ederim, ben kahvaltı ettim. Yalnız şu meyva suyunu içerim."

"Evet, sağlığımızı korumalıyız," dedi Oğuz da. Sonra Ayten'e döndü: "Doğan Beyin çayı kalsın, belki içer sonra." Konuşurken yere doğru bakıyor, kızla gözgöze gelmemeye özen gösteriyordu.

Kapı kapandıktan sonra Doğan Oğuz'a dönüp anlamlı bir kaş-göz işareti yaptı. Oğuz anlamazlıktan geldi ve tepsinin başına çöktü. Olmaz, zevzeklik etmeden *duramaz.*

Öteki üsteledi: "Düdüklüyor musun hâlâ?"

"Doğan bırak Allahaşkına. Kırk yıl önceki hikâye..."

"Merak ettim yahu, ne kızıyorsun?... Bana bak, fena parça değilmiş ha! Çoktandır görmedim de, unutmuşum... Üstelik, baksana nasıl hazırlamış kahvaltını... İdeal eş!"

Oğuz cevap vermedi. Öfkeyle lokmasını çiğnemeye devam etti. Doğan oyunu sürdürmekte kararlıydı ama:

"Dostum, iyi hoş da, sevişirken ellerine nasıl katlanıyorsun? Böyle bulaşıktan çıkmış, kırmızı kırmızı, ha?"

Oğuz hiddetten kıpkırmızı kesilmiş bir suratla baktı, ama birşey söylemedi.

"Mamafih, ışığı söndürünce sorun kalmıyordur. Elleri—"

"Doğan! Sıçıcam ama şimdi çarkına! İyi ki birşey anlattık sana da. Bir daha nah anlatırım!"

"Tamam tamam," dedi Doğan. "Amma alıngan olmuşsun görmeyeli." Greypfrut suyunu bitirdi.

"Senin de gözünü karılar bürümüş görmeyeli," dedi Oğuz. "Ama haklısın bir bakıma. Ankara Allahın dağı tabii. Karı-kız ne arar orda?" Doğan'a Nevra'dan bahsetmeme kararını bir an gözden geçirdi, ama hayatta bir kez olsun iradeli olmaya azmederek bundan vazgeçti ve rahatladı.

Doğan da birden ciddileşti: "Şaka bir yana, Ankara birçok bakımdan ilginç bir kent. Bir kere—"

"Bırak Allasen, resimlerden görüyoruz işte. Taşra kasabasının irisi. Sana şaşıyorum valla."

"Bir dakika sözümü kesmezsen anlatacağım. Evet, haklısın, dışardan bakınca fazla bir numarası yokmuş gibi görünür. Donuk, cansız, hareketsiz. Ama içinde yaşamaya başladın mı, herşey değişir. O donuk yer capacanlı olur. Gerçek bir başkenttir orası. Ülkenin nabzının attığı yerdir. Bambaşka canım. Yaşamı oluşturma olanağın vardır Ankara'da..."

Oğuz, soğumuş çayından bir yudum aldı. "Nasıl yani, yaşamı oluşturma? Asıl hayatın burada yaşandığını nasıl yadsıyabilirsin?" O da öztürkçe'ye geçmişti.

Doğan anlayışla gülümsedi: "İyi anlatamadım da ondan herhalde." Koltuğundan kalktı. Oğuz'un çalışma masasının üstündeki darmadağınık yığının arasından birkaç tabaka kâğıt çekti. Ceketinin iç cebinden de yeşil bir dolmakalem çıkarıp yeniden Oğuz'un karşısına oturdu.

"Bak, sana kâğıt-kalemle açıklamaya çalışayım." Kapağı dikkatle açıp kalemin arkasına taktı. Sonra, yazmaya başladı. O bildik, inci gibi elyazısıyla kâğıdın üzerini süratle dolduruyordu. Ortada sol tarafa:

aydınlar
bilim adamları
öğretmenler
öğrenciler ve gençler
ilerici bürokratlar
ilerici Kemalist subaylar

yazdı ve bu grubu bir daire içine aldı. Dairenin hemen üstüne, büyük harflerle 'ZG' ibaresini düştü. Başını kaldırıp Oğuz'un soran gözleriyle karşılaşınca, küçük bir açıklamada bulundu:

"Bunlar Zinde Güçler dediğimiz grubu oluşturuyor."

Sonra, arkadaşından bir cevap beklemeden, yeniden yazmaya koyuldu. Yine sayfanın ortasına, ama bu kez sağ tarafa:

kapitalistler
büyük toprak sahipleri ve ağalar
eşraf
gerici subaylar ve bürokratlar
ara tabakalar

yazdı. Bunları da bir daire içine alıp üstüne 'GI' harflerini ekledikten sonra açıkladı: "Bu da Gerici İttifak."

Oğuz, bütün dikkatini toplamış, bakıyordu. Doğan'ın sağ elinin orta parmağında, onun parlak öğrencilik kariyerini apaçık ortaya koyan bir işaret vardı: İlk boğumun işaret parmağına bakan kesiminde çok belirgin, yusyuvarlak bir nasır oluşmuştu. Yıllar boyu yığınla not tutmak, binbir türlü defter doldurmak için kullanılan sayısız kalemin o orta parmakta bıraktığı bu silinmez iz, gelecekte neler olacağının da en sağlam göstergesiydi tabii. Şaşmaz bir bilici. Büyüyünce ne olacaksın oğlum? Mühendis. Havada, karada, denizde giden otomobili icat edeceğim... Eski Mısır'da, Akhenaton'un sapkın yazılarını, aşk şiirlerini kaleme alan yazıcıların orta parmaklarında da böyle bir nasır oluşmuş muydu acaba? Hayır, olanaksız. Onlar yazıcı değil, kazıcıydı bir kere. Yazıları taşlara kazırlardı. Dolayısıyla, parmakları değil, başka yerleri, yani avuçları filan nasır tutuyormuştur herhalde. Ama ya papirüs? Papirüsler ne güne duruyordu peki? Böyle elverişli bir madde varken dağa taşa yazmanın ne âlemi olabilir? Papirüs yazıcılarının da orta

parmaklarının ilk boğumunda böyle bir nasır olduğu kesin. Heriflerin işi gücü yazmak çünkü. Sınıfları o!...

Doğan, kâğıdın neredeyse tümünü doldurmuştu. ZG ve Gİ dairelerinin altına, ortaya bir dikdörtgen içine:

sanayi işçileri
tarım emekçileri
diğer çalışanlar

yazmıştı. Dairelerin üstüne geniş tabanlı bir üçgen çizdi ve içine:

Anayasa
Meclis ve Senato
Siyasal Partiler

yazılarını oturttu. Sonra, bu şekillerin arasına oklar çizmeye başladı: Birbirlerine doğru gidip gelen, orta yerde kesişen oklar. Aynı okların daha küçükleri, şekillerin kendi içlerinde, alt birimler arasında da gidip gelmekteydiler.

Doğan karmaşık şemasını bitirdi sonunda ve kalemini sükûnetle kapatıp yeniden ceketinin cebine yerleştirdi. Oğuz da eğilip dikkatle inceledi:

"Hmm, çok ilginç. Hiçbir şey anlamadım."

Yazıcı güldü: "İlk bakışta biraz karışık gözüküyor ama çok basit aslında... Dostum, Ankara bu işte. Böyle bir dinamizmin odağı. İçinde yaşayınca olayı kavramaya başlıyorsun. Ben 27 Mayıs'ı, 61 Anayasası'nı orada kavradım. Her şey yerli yerine oturdu. İnsanın önünde yepyeni bir evren açılıyor. Bu büyülü mekanizmanın adı da siyaset... İşin hoş yanı, sen de bir birey olarak bunu etkileyebiliyorsun. Oluşuma dolaysız katkıda bulunma olanağın var. Anlatabiliyor muyum?"

Oğuz kafasını kaşıdı. Şemaya bir daha göz gezdirdi: "Peki biz nerdeyiz şimdi?"

Doğan, işletilip işletilmediğini anlayabilmek için uzun uzun süzdü Oğuz'u: "Mahsus yapıyorsan hiç de komik değil," dedi sonunda.

"Namussuzum dalga geçmiyorum. Tam konumumuzu anlamak istedim, o kadar."

"Yani öyle bir soru soruyorsun ki bazen, insanın nutku tutuluyor," dedi Doğan. Ama yumuşamıştı. Parmağıyla gösterdi: "Tabii ki şu kesime giriyoruz. Şunlarla da etkileşim içindeyiz. Başka bir olasılık var mı Allahaşkına?"

"Anladım," dedi Oğuz. Anlamamıştı.

"... Gerek geniş halk kitleleriyle, gerekse siyasal sistemin somut ögeleriyle etkileşim halindeyiz. Yani, etkileniyoruz elbette, ama etkileyebiliyoruz da. Diyalektik bir süreç... Ha, zamanla bu etkinlik alanının yaygınlaştığını, somut bir güce dönüştüğünü görüyorsun. Senin İstanbul'unda bu yok işte. Burası Bizans. Dükalık. Bu yozluk içinde ne yapılabilir ki? Mustafa Kemal'in niye burayı terkedip Ankara'yı genç Cumhuriyetin başkenti yaptığını biliyorsun tabii."

Oğuz bilmiyordu. "Biliyorum tabii," dedi.

"... Beşyüz yıllık Bizans entrikalarının içinde kaybolmamak için. Adamın bazı hataları var elbette, ama çok uzak görüşlü ve zeki olduğu da tartışma götürmez. İstanbul'u merkez yapsa çok zorluk çekebilirdi."

"Peki ama yıllarca burada oturmadı mı? Dolmabahçe Sarayı'nda filan?"

"Bir dahaki gelişimde sana iyi bir tarih kitabı getireceğim! Adamın kaç yıl bu kente ayak basmadığını sen de benim kadar biliyorsun ama böyle boş boş konuşmak hoşuna gidiyor işte."

"Biliyor musun, Hanri'yle biz komünistiz zaten," dedi Oğuz birdenbire, damdan düşer gibi. Cümlesini bitirdiği anda Doğan'ın yüzünde beliren ifadeyi görünce derhal pişman oldu, ama iş işten geçmişti. Doğan Oğuz'un yüzüne uzun uzun baktı. Sonra, âniden ayağa fırladı: "Anlaşıldı... Ben ağbime gidiyorum. Görüşürüz. Greypfrut suyu için teşekkürler."

Ses tonunun olağanüstü sakinliği Oğuz'u kaygılandırdı: "Dur be, ne bozuluyorsun hemen? Lâf olsun diye söyledim... Ama vallahi öyleyiz. Hem Brel de Parti üyesiymiş, bunu biliyor muydun?"

"Sizin saçmalıklarınızla uğraşamam. Vaktim değerli benim. Haydi hoşça kal."

Oğuz telâşla koşup onun önüne geçti: "Bak gidersen bir sene konuşmam senle... Vallahi şakaydı. Hadi otur şuraya. Kahve ister misin? Ben içeceğim."

"Bırak Allahaşkına Oğuz. Seninle ciddi birşey konuşulamayacağını unutmuşum. Hadi çekil şurdan da gideyim."

"Bak, bir daha en ufak bir cıvıklığımı görürsen gidersin, tamam mı? Ağzımı bile açmayacağım. Şimdi adamı küfrettirme de otur... N'olur. Sana kendi elimle bir kahve yapayım ha?"

Onun bu şirinliği karşısında Doğan bir saniye duraklayınca Oğuz fırsatı ganimet bildi: "Orta şekerli, değil mi?"

Doğan itiraz etmek için ağzını açtı ama Oğuz fırlamıştı bile. Kapıyı açıp dışarı seslendi: "Ayten, bize iki orta kahve!" Sonra Doğan'a döndü: "Şimdi ben yapsam sohbet bölünecek... Hem ben iyi köpürtemiyorum."

Doğan başını salladı: "Hiç değişmeyeceksin... Ver bakalım bir sigara şurdan."

Oğuz, sevincini dışarı vurmamaya özen göstererek sigarayı koşturdu ve yaktı. Doğan içine çekmeden içmeye başladı sigarasını. Onun değiştiğini düşündü Oğuz. Eskiden olsa, bir saniye durmaz giderdi. İlk gençliklerini geçirdikleri kıyı kasabasında Rahmi'yle üçü kâğıt oynarlarken bir noktada Oğuz'un dikkati dağılır, cıvıtmaya başlardı. Yüzündeki saf ifadeyi hiç bozmadan en olmayacak kâğıtları atmaya başlayınca Doğan bu değişikliği hemen farkeder, ilk uyarısını yapardı: "Adam gibi oynayacaksan oyna." Doğan'ın azarı gerekli etkiyi yaratır, oyun masasına ciddiyet

geri gelirdi. Ama, yalnızca üç dört dakika için. Ondan sonra Oğuz yavaş yavaş yeniden öteki âleme kayar, sonunda yeniden sululaşırdı. Bu kez, olup biteni her zaman biraz geç kavrayan Rahmi de 'oyun'a katılmış olurdu. O zaman, ikinci uyarı gelirdi. İkinci ve son: "Bakın çocuklar, bir daha yaparsanız kalkarım." Çok sakin bir sesle söylenmiş bu basit cümlenin altında yatan tehdidin ne kadar ciddi olduğunu, Doğan'ı çok iyi tanıyan Oğuz gayet iyi bilirdi ama meydan okumanın çekiciliğine kapılmaması olanaksızdı. İki dakika sonra olanlar olurdu zaten: Oğuz'un üstü örtülü 'rest'ini gören Doğan, kâğıtlarını pat diye masaya bırakır, sandalyesini gürültü çıkarmadan arkaya iter, kalkıp giderdi. Pişmanlık duyguları daha o anda baskın çıkan Oğuz'la Rahmi de masanın başında bakışarak kalakalırlardı. Bir çeşit âyindi bu, zaman zaman tekrarlanan.

"Bizim eski üçlü poker partilerini hatırlar mısın?" dedi Oğuz, kahveler gelince. "Rahmi'yle... Ne gülerdik. Sen bize çok kızardın ama."

"Ben mi? Niye?"

"Bazen cıvıtırdık. Sen de masayı terkederdin."

"Anımsamıyorum," dedi Doğan. "Doğrusunu istersen o günleri pek anımsamak da istemiyorum." Kahvesinden bir yudum aldı, höpürdeterek: "Boş işlerle öyle çok zaman yitirdik ki... Sence de öyle değil mi?"

"Öyle," dedi Oğuz. Bu meseleyi daha önce hiç düşünmemişti.

"Bak beni dinle," dedi Doğan. Birden ciddileşmişti. "Kusura bakma ama çok dağınıksın, biliyor musun?"

Oğuz'un içi burkuldu.

"... Düşüncen de ordan oraya atlıyor sürekli. Şimdi karşımdasın. Sonra bir bakıyorum, ohhooo nerelere uçmuşsun. Şu masanın haline bir bakmak yeter." Oğuz baktı: Doğruydu.

"...Kitaplar, kâğıtlar, plaklar... Hepsi yerlerde. Hani işi-

ne karışmak gibi olmasın ama kendine biraz çeki düzen versen iyi olacak. Bak bu son tatilin..."

Oğuz'un yüreğine bir hançer saplandı. Allah kahretsin bu herifleri, 'son tatil'leriyle. İkisini birden gebertecegim!

"... İyi düşün. Zaman göz açıp kapayıncaya kadar geçiveriyor. Sonra bir bakacaksın, üniversite sınavları gelip çatmış. Yeterince hazırlıklı mısın? Hayatta ne yapacağına bile karar veremedin. Nereye gideceksin? Yönün yören belli değil... Yalansa yalan de."

Oğuz susmaya devam etti.

"... Hayır, böyle konuşmak benim de hoşuma mı gidiyor sanıyorsun? İlgisi yok. Ama söylemeden de duramıyorum işte. Kaç yıllık arkadaşımsın. Ta şu kadarcıktan. Onun için böyle konuşma hakkını görüyorum kendimde... Hey, bana kızmıyorsun değil mi?"

"Ne münasebet yahu," diye mırıldandı Oğuz. Bir bitse artık şu konuşma.

Bitmedi.

"... Kendini geleceğe biraz olsun hazırlamalısın oğlum. Donanımlı olmazsan çok çekersin. Bütün gün müzik dinleyip yan gelmekle olmaz ki. Hepsinin yeri—"

"Ne yan gelmesi?" diye protesto etti Oğuz. "Daha sınavlardan yeni çıktık. Hepsi de gayet iyi geçti."

"Canım ben sana tembelsin demiyorum ki. Aptalsın da demiyorum. Yalnızca bu dağınıklığın kötü, o kadar. Bir de kararsızlığın." Doğan durdu. Sonra âniden sordu: "Ankara'ya gelecek misin?"

Oğuz çoktandır bekliyordu bu soruyu, ama yine de bocaladı: "Bilmiyorum ağbi," dedi. "Siyasal'ı yazdım tabii ama bilmiyorum. Gerçekten bilmiyorum."

Doğan onun sıkıntısını sezdi. Sustu ve bekledi.

"Bütün dediklerinde haklısın aslında," dedi Oğuz, neden sonra. "...Ama ben böyleyim işte." Durdu: "Hanri'yle birlikte Paris'e gitmek istiyorum..."

"Neden?"

Oğuz'un bütün kararlılığı uçup gidiverdi: "Neden mi? Bilmem. Sanat filan yapacağız. Film çevirirız belki ..." Bir sigara yaktı aceleyle.

"Bak ben sana birşey söyleyeyim mi?" dedi Doğan. "Hanri'ye Manri'ye o kadar güvenme."

"Ama neden?"

"Bak dostum, o Yahudi. Şimdi sanat manat diyor ama ailesi onu yola getirecektir sonunda. O da gerçeği görüp tüccarlığı seçecektir. Ataları gibi. O zaman zibek gibi kalırsın ortada, kel başına. Benden söylemesi."

"Saçmalıyorsun, o—"

"Görürsün bak. Er ya da geç, benim dediğim gibi olacaktır."

"Doğan... Hanri'den hiç hoşlanmıyorsun, değil mi?"

"Sorun bu değil ki. Evet, soğuk nevale herifin biri. Burnundan kıl aldırmaz. Ama bunlar ikinci planda gelen şeyler. Asıl önemli olan şu: Hanri farklı bir kesimin insanı. Sonunda mutlaka ailesinin yolunu tutacaktır."

"Onu tanımıyorsun. Tanısan, başka türlü düşünürdün."

"Belki. Ama tanımak için yeterince fırsat vermiyor insana. Yeterince açık biri değil."

"Sen de böyle bir çaba harcamaya değmez diye düşünüyorsun tabii."

"Elbette öyle düşünüyorum yahu. Benim vaktim değerli. Neyse, boşver şimdi Hanri'yi. Her koyun kendi bacağından asılır. Biz kendi sorunumuzu konuşalım."

Oğuz sinirlenmişti. Cevap vermedi. Ayağa kalktı. Eller cepte, odada dolanmaya başladı. Bacaklarından çengellere asılı yüzülmüş koyunlar geçiyordu gözünün önünden

"Bak, demin kal dedin, kaldım," dedi Doğan. "Seni kızdırma pahasına konuşuyorum. Oğuz, sen Paris'e gidersen büsbütün dağıtırsın... Hadi diyelim, benim dediğim çıkma-

dı. Hanri seni bırakmadı. Ama o gene de kendine bir yol tutturup sonuna kadar gidecektir. Senin gibi biri değil çünkü. Ne bileyim, bir sanat tarihi profesörü filan olabilir. Ama sen? Sen gene ordan oraya atlayacaksın. Ve bir baltaya—"

"...sap olamayacağım, değil mi? E, bu durumda senin önerin ne?".

"Bilmemezlikten gelme. Söyledim sana. Adam gibi hazırlanıp bizim üniversiteye gel."

Oğuz'un öfkesi yükseldi. Sonra yine alçaldı: "Ankara'da...sanat yapılabilir mi peki?"

"Dalga mı geçiyorsun? Üniversite diyorum sana! Bambaşka bir dünya. İster sanat kulübüne gir, ister sinema kulübüne."

"Sinema kulübüne mi?"

"Sen ya çok safsın, ya sürekli işletiyorsun insanı," dedi Doğan. "Bomba gibi sinematek açıldı yeni. Ben gitmiyorum ama, bir sürü film oynatıyorlar her gün. İstersen okulun tiyatrosuna girersin hemen. Fıstık gibi kızlar var. Her gün kantinde görüyorum, topluca geliyorlar."

"Kantine?"

"Oğlum, anlamadın galiba. Üniversite burası, ilkokul değil. Derslere ister gir, ister girme. Çayını sigaranı iç, tartış. Ne istersen onu yap. Sana kim karışacak? Bizim okulda da var bunlar diyeceksin, ama inan bana üniversite çok farklı."

Oğuz oturdu. Bir sigara yaktı. 'Saçma Tiyatrosu' üzerine sıkı bir tartışma başlattı. Gerçi bu, uzunca bir söylev niteliğindeydi tartışmadan çok, ama olsun, önemi yoktu. Araya kattığı parlak esprilerle etkili bir konuşmacı kompozisyonu çizdiği muhakkaktı. Konuşurken, bacağı masanın altında başka bir bacağa değdi. O uzun saçlı sarışın kız. Ani bir elektriklenme oldu. Kız bacağını çekmedi. Kantin dumanlı ve loştu.

"Doğan, birşey soracağım, ama kızmayacaksın... Siyasal'dan mezun olunca ne çıkıyorsun?"

Doğan baktı ve kulaklarına inanamadı. Sonra bir kahkaha patlattı. Çaresizlikten. "Ne adamsın!" diyebildi sonunda. "Birinci tercihin olan okulu soruyorsun değil mi? Seni tanımasam, inanmazdım. Ama işletmiyorsun, eminim. Demin söylemek istediğim de buydu işte. Kimseye söyleme bari, rezil olursun. Neyse, bak: Hariciyeci çıkıp dünyayı dolaşabilirsin. Tabii ülkenle bağlarını koparmadan. Ya da, okulda kalırsın istersen; bilim yaparsın. Dünyayı somut biçimde kavrayıp değiştirme olanağın doğar..."

"Anladım... Yahu, ilgisiz birşey daha geldi aklıma. Senin şu Eliot çevirilerin ne oldu?"

"Hoppalaa. Neleri anımsıyorsun sen de. Kaç yıl önceki hikâye... Yok canım, vakit yok şimdi. Bilim önemli. Bir de siyaset."

"Anladım."

Bir sessizlik oldu.

Doğan kol saatine bir göz attı. "Saat bir olmuş!" Aniden ayaklandı. "Geç kaldım. Haydi bana eyvallah. Bir hafta daha buradayım, ara beni."

"Olur ararım," dedi Oğuz.

Öpüştüler. Doğan fırladı çıktı.

Oğuz onu kapıya kadar uğurladıktan sonra döndü. Odasında turlamayı sürdürdü. Sonra durdu. Eğilip masanın üstünde kalan şemayı inceledi biraz. Tekrar doğruldu. Gidip pikabın kolunu yeniden başa aldı. Miles Davis'in trompeti. Kasden soluk, boğuk ve tiz.

Bir süre sonra Ayten kahve fincanlarını almak için kapıyı tıklatıp içeri girdiğinde Oğuz'u yeniden yatakta buldu. Oğlan, yorganın altında büzülmüş, yüzünü de duvara çevirmiş, öylece yatıyordu. Uyuyup uyumadığı belli değildi.

6

Zil çaldı. Evin içinde telâşlı bir koşuşturma başladı. Hole üşüşüldü. İlk davranan Ayten oldu. Ama Nermin Hanım onu engelledi: "Bırak ben açarım." Ve açtı. Eşikte Cüneyt Bey. Şık ve janti. Siyah ekose çizgili kırmızı bir ceket, 'kanadyen'; ipek fular ve siyah bask beresi. Nermin Hanım gülümsedi: "Merhaba Cüneyt. İçeri girsene." Cüneyt Bey de gülümsedi. Önce annesinin, sonra da Nermin Hanımın ellerini öptü bir Fransız nezaketiyle. Ayten'i de başıyla selamladı.

"Hazırsanız hemen çıkalım isterseniz," dedi. "Nevra takside bekliyor da."

"Tamam biz hazırız," dedi Nermin Hanım. İçeriye doğru seslendi: "Oğuz! Cüneyt Bey geldi. Seni bekliyoruz."

Oğuz, odasından çıkmadan önce aynaya bir göz attı: Çenesine doğru bir sivilce azmıştı yine. Aldırmadan yürüdü. Cüneyt Beyin elini sıktı. "Siz inin," dedi. "Hemen geliyorum." Cüneyt Bey çantalardan birini taşımak istedi ama Oğuz buna kibarca karşı çıktı. Onlar merdivenden inerlerken, gocuğunu giydi. Anneannesiyle öpüştü: "Hadi eyvallah, iki gün sonra görüşürüz." Tam çıkarken herşeyi bırakıp bir koşu döndü, portmantonun aynasında saçını eliyle düzeltti, bir daha vedalaştı ve merdivenlere koştu. Sahanlıkta ufak pencere aralandı. Ali Efendinin çakır gözleri ve bıyığının altındaki sırtlan gülümsemesi. "Hoşça kal Ali Efendi." Onu deli etmek için otomatiğin zincirine ayağıyla basıp kapıyı açtı ve çıktı.

Gökyüzü kül rengindeydi. Ne şans! Gözleriyle arandı. Yokuşun biraz aşağısında Tahir Efendinin emektar yeşil-beyaz Chevrolet'si. Adam inmiş, onu bekliyordu. İyi bir başlangıç. Hızlı adımlarla arabanın yanına vardı. Cüneyt Bey öndeydi. Arkada, annesinin yanında, bir tüy furyası içinde oturan karaltıyı seçince heyecanlandı. Daha dikkatli bakacak cesareti yoktu. Hemen şoföre döndü. Bari. "Selam Tahir Efendi, ne haber?" "Ne olsun Oğuz Bey? Hoşgeldiniz." İyi adamdır. O bakıyor mu acaba? Mutlaka bakıyordur. Çantaları yere bıraktı. Farkında olmadan elini yine saçına götürdü. Şoför çantaları bagaja yerleştirirken Oğuz da hamle edip arka kapıyı açtı: "Herkese günaydın!"

Nevra gri-sarı tavşan kürkünün içine büzülmüş, başını da iyice içeri çekmiş, oturuyordu. Hiç makyaj yapmamıştı. Belki azıcık göz boyası. Kısa kızıl saçlarıyla tavşan tavşan güldü ve Oğuz'a üşümüş, nazlı bir el uzattı. Dolaşım bozukluğu. Oğuz'un içini acımayla karışık bir özgüven duygusu kapladı. Günün ilk esprisini yapabilirdi artık: "Herşey tamam mı? Mayonu almayı unutmadın inşallah?" Kız birşey söylemek için ağzını açtı, ama öylece kaldı. Balık gibi. "Baba!" diye bağırdı sonra. "Eve dönelim! Ben bu adamla bir yere gitmek istemiyorum." Cüneyt Bey güldü.

Oğuz arabaya girdi ve Nevra'yla annesinin arasında kendisine zorlukla bir yer açıp oturdu. Nevra hemen kapıyı kapatıp yine köşesine büzüldü. Cüneyt Beyin talimatıyla hareket ettiler.

"Arabanın içi fena değil aslında," dedi Oğuz. "Bayağı sıcak." Nevra kürkünün içinde kıpırdandı: "Birisi de esprileriyle soğutmasa..." Oğuz, ona doğru eğilip mırıl mırıl sordu: "Neyin var Allahaşkına? Niye surat asıp duruyorsun?"

"Şu havanın haline baksana," dedi kız. "Kırkta yılda bir bir hoşluk yapacağız, onun da içine edildi. Halbuki meteroloji güneşli ve açık demişti."

"Hayret," dedi Oğuz. "Meteorolojinin yanıldığını ilk defa duyuyorum."

Cüneyt Bey ön tarafta kalın kalın güldü. Oğuz, Tahir efendinin de gülümsediğini gördü aynadan. Oysa, o âna kadar konuşmaların tamamen dışında gibiydi. Göz ucuyla annesini kontrol etti. Kadın hiç gülmeden dümdüz önüne bakıyordu. Asıl o başka yerdeydi sabahtan beri.

"Ha ha, aman ne komik!" dedi Nevra. Oğuz'a yüzünü buruşturdu. Sonra da azıcık sokuldu. Mu?

Nişantaşı'ndan Dolmabahçe'ye inen ağaçlı yola vurdular. Herkes susuyordu. Yalnızca lastiklerin parke taşları üzerinde -Oğuz'a nedense hep yağmuru hatırlatan- tıpırtısı ve bir de, ön taraftaki garip yuvarlak kaloriferin üfürmesi... Tıpırtı, başladığı gibi birdenbire bitti ve tekerleklerin asfaltta çıkardığı tekdüze fısırtı başladı bu kez. Hâlâ kimse konuşmuyordu.

Arabalı vapura sıra beklemeden girdiler: Trank trunk! Tahir Efendi, öteki arabaların arasına ustaca bir manevrayla park etti Chevrolet'yi. Sonra motor da, kalorifer de sustu, arabanın içi hareketlendi, insanlar kıpırdadılar ve canlandılar. Dışarı çıkıp çıkmama tartışması yapılırken Oğuz döndü, arka camdan baktı: Feribotun tırtıllı kapağı ağır ağır kalktı ve kapandı; camileri ve set set apartmanlarıyla kıyı, vapurdan usulca kopup yavaş yavaş geri gitmeye başladı. Ta diplerden gelen bir sarsıntı sonra: Geminin düzenli, küçük küçük yaylanmaları...

Cüneyt Bey kolunu arkaya atıp döndü: "Haydi yukarı çıkıp bir çay içelim."

Nermin Hanım boğazını temizledi: "Olur."

Cüneyt Bey kapıyı açıp çıktı. Sonra başını tekrar içeriye uzattı: "Siz gelmiyor musunuz çocuklar?" Oğuz, çaresizlik içinde, Nevra'ya baktı. "Yok," dedi kız. "Ben böyle iyiyim."

"Siz gidin Cüneyt Bey," dedi Oğuz da. "Biz de biraz sonra geliriz...belki."

Cüneyt Bey başını salladı: "Peki, nasıl isterseniz." Sonra şoföre döndü: "Haydi Tahir Bey, buyrun."

"Sağolun," dedi Tahir Efendi. "Ben biraz hava alayım buralarda."

Nermin Hanım vapurun demir merdivenlerine doğru yönelmişti. Cüneyt Bey hızlı adımlarla ona yetişti. Tahir Efendi de arabadan çıkıp vapurun ön tarafına doğru yürüdü.

Arabanın içinde iki kişilik bir sessizlik oldu. Oğuz, gocuğunun içinde bir iki kıpırdandı. Sonra birden Nevra'ya döndü: "Özledim," diye fısıldadı. Sesi titriyordu. Nevra, gözlerini önündeki koltuktan ayırmadan dalgın dalgın gülümsedi. Oğuz'un içinde birşeyler söndü: "Neyin var?" Nevra susuyordu. Oğuz, bütün gücünü toplayıp bir soru daha sordu: "B-bana mı bozuldun?" Yine ses çıkmadı.

Nevra birdenbire ona döndü: "Bu kadın benden ne istiyor?" Onun da sesi titriyordu. Ama sinirden.

Oğuz anlamazlıktan geldi: "Hangi kadın?"

"... Bir merhaba olsun demedi. Hanımefendi bütün yol boyunca konuşmaya bile tenezzül etmedi. Zül saydı herhalde. Ben ona ne yaptım?" Ağladı ağlayacaktı. Oğuz kendini karanlık bir âlemin içinde buldu. Ne yapması gerektiği hakkında en ufak fikri yoktu.

"... Ne yaptığını bilmiyor bugünlerde," diye mırıldandı, aceleyle. Zorla güldü: "Menopoza giriyor galiba." Annesini bir kalemde sattığının farkındaydı. Ama o anda umurunda bile değildi bu. Bu kötü durum bitsin. N'olur hemen bitsin. Güzel durumlar başlasın. Kızın elini tutmak istedi. Ama ya tutturmazsa. Çekerse?... Vazgeçti. Öylece, hiçbir şey düşünmeden durdu.

"Biraz hava alacağım," dedi Nevra. Bir hamlede kapıyı açıp çıktı. Oğuz ses çıkarmadan onun arkasından seğirtti. Kız önde, o arkada, yan güverteye çıktılar. Korkuluğa dayandılar. Etraflarında kimsecikler yoktu. Oğuz'un gözleri

yaşla doldu esintiden. Muazzam çaresizliği içinde yine de şaşıracak birşey buldu ama: Deniz, garip, adeta doğaüstü bir yeşildi. Ara sıra hiç yoktan beliren bembeyaz köpük çizgileriyle gerçeküstü bir dünyanın içine çekiyordu insanı. Öbür dünyanın.

Birden, bu inanılmaz deniz kadar, hatta ondan da müthiş birşey oldu: Nevra, Oğuz'un koluna giriverdi! Hiçbir şey söylemeden, usulcacık bir hareketle. Daracık, buz gibi eli de, kendine bir yol bulup, oğlanın gocuğunun cebine bir kedi gibi sokuldu. O ılık ve tüylü cebin içinde Oğuz bu beklenmedik konuğu yavaşça okşadı. Ve, herşey bir anda düzeldi, harikulade oldu. Oğlan, tek kelime bile söylese bunun büyüyü bozacağını bilmesine rağmen, kendini tutamadı:

"İkimizin tatili bu," diye mırıldandı rüzgâra. "Sadece ikimizin. Kimsenin bunu bozmasına izin veremeyiz." Nevra cevap vermedi.

Epey bir süre öyle, elele durdular. Çaycı geldi. Çay içtiler. Yine konuşmadan durdular sonra. Sonra ağır ağır, konuşmadan yürüdüler. Vapurun çevresinde küçük bir tur atıp yeniden merdivenin başına gelince, ayrılmak zorunda kaldılar. Orası daracıktı çünkü. İndiklerinde herkes arabadaydı. Karşı kıyı iyice yaklaşmıştı. "Bak, sana söz veriyorum, hava da açacak!" dedi Oğuz. "Açmak zorunda!" Nevra kısacık güldü.

Oğuz, arabaya girer girmez, önceki ağır ve durgun havanın dağılmış olduğunu sevinçle farketti. Cüneyt Bey, annesine Topkapı Sarayı'nın mimarî özellikleri konusunda birşeyler anlatıyor, Nermin Hanım da en azından dinliyor gözüküyordu. Sohbete Oğuz da katıldı.

Karayoluna çıktıkları sırada Nevra arka koltukta kaykıldı, yeniden Oğuz'un koluna girdi ve gözlerini kapadı. Annesinin bunu gözucuyla gördüğünü gözucuyla gördü Oğuz, ama boşverdi. *C'est la vie,* anneciğim. O da gözleri-

ni yumdu. Aynı anda Nevra'nın kokusunu duydu ve içine çekti. Önce biraz gergindi. Vücudunu ve özellikle kızın koluna değen kolunu kaskatı tutuyordu, tüfek gibi. Ama az sonra gevşedi. İçini kaplayan rehavet, saf ve katıksız bir mutluluğa dönüştü...

Yolboyu öylece gittiler: Kolkola, dizdize. Oğuz, bundan fazla birşey istemiyordu zaten; sonsuza dek böyle gidebilirdi.

Cüneyt Bey motoru önceden ayarlamıştı. Çantaları sırtlayıp ona doğru yürüdüler. Kaptanla selamlaştılar. Tekneye yerleşirlerken Oğuz durdu: "Bir dakika, şimdi geliyorum," deyip fırladı. Daha arabadan inmeden gözüne kestirmiş olduğu bakkala yollandı. Dört şişe birayı kocaman bir kesekâğıdına koydurtup geri koştu. Yarı yolda topuklarının üzerinde bir fren yaptı ve yüzseksen derecelik bir dönüşle soluğu tekrar bakkalda aldı: "Üstad, bir de açacak ver gözünü seveyim. Dönüşte getiririm." Babacan bir adamdı bakkal. Paslı bir açacak uzattı: "Sende kalsın." Oğuz nefes nefese koştu. Herkes kabindeydi. Kaptan motoru çalıştırmış, alesta bekliyordu dümende. Oğuz çevik bir hareketle içeri sıçradı ve kesekâğıdını iki eliyle havaya kaldırdı: "Size bira getirdim!"

Nermin Hanım itiraz etti: "Bu saatte bira içilir mi canım?"

Oğuz da ona itiraz etti: "Bunun saati mi olurmuş? Hem tatilde saat kullanılmaz." Oturdu, biraları afili bir şekilde patlatarak açtı. Kaptan ön camdan içeri seslendi: "Tamam mıyız?" Cüneyt Bey başıyla onayladı. Büyük bir gürültüyle kalktılar. Oğuz, ilk şişeyi Cüneyt Beye uzattı. Adam, başını sallayıp aldı. Sonra kızına döndü: "Nevra'cığım," diye bağırdı. "Şu sandviçlerimizi de çıkarır mısın bir zahmet?" Kız hemen kalktı. Dipteki çantaların birinden kocaman bir pa-

ket çıkardı. İpler çözülüp paket açılınca ortaya çıkan manzaraya hep birlikte "Ooo!" diye bağırıldı. Özel hazırlatılmış nefis sandviçlerdi. Anında paylaşım yapıldı. Cüneyt Bey başıyla kaptanı işaret edince Oğuz uyandı ve sandviçlerden birini kapıp bir şişe birayla birlikte 'kaptan köşkü'ne çıkardı. Kaptan, bir elini dümenden ayırıp Oğuz'un verdiklerini aldı ve başıyla bir teşekkür selamı verdi. Oğuz, kabine döndüğünde içerde yüksek sesle konuşuluyordu. Verdiği birayı Cüneyt Beyle annesi paylaşmışlardı. Annesinin giderek neş'elendiğini görmek Oğuz'u iyice keyiflendirdi. Dönüp Nevra'ya baktı: Küçücük ellerinden birinde koca tekel şişesi, ötekinde de aynı derecede iri sandviçiyle komik bir görüntüsü vardı kızın. Oğuz motorun ortasında dikildi ve o sarsıntının içinde işaret parmağıyla Nevra'yı gösterip sessiz bir kahkaha attı. Kız da ona dilini çıkardı: Pespembe, minicik ve sipsivri. Herşey öylesine yolundaydı ki, Oğuz kimseye çaktırmadan kabin duvarına tık tık vurdu. Sonra gitti, kızın yanına oturdu. "Keyfin yerinde mi?" diye bağırdı. Kız, ağzı dolu, 'evet' işareti yaptı başıyla. Oğuz birasından üstüste iki yudum aldı ve hemen başının döndüğünü hissetti. Nevra, sandviçini bitirdikten sonra kalktı, üstünü başını silkeledi. "Hadi, dışarıya!" diye seslendi Oğuz'a. Oğlan hemen itaat etti.

Yan tarafta, korkuluk demirlerine tutunup etrafı seyrettiler. Bayağı serindi hava. Ama fazla rüzgâr yoktu. Burada deniz normal rengindeydi. Önde, kaptan heykel gibi duruyordu: Başında eski gemici kasketi, uzamış kırçıl sakalları.

"Çok kötü," dedi Nevra. "İçerde klostrofobi basıyor, dışarda üşüyorum."

"Kazağımı vereyim mi, ister misin?" dedi Oğuz ve hemen çıkarmaya davrandı. Nevra durdurdu onu: "İstemem. Ama içeri girmek de istemiyorum. Çifte kumrular başbaşa kalsınlar biraz."

Oğuz yan pencerelerden içerisini kolaçan etti. Görün-

mediklerinden emin olunca, kolunu kızın omuzuna atmaya karar verdi ama son anda buna cesareti yetmedi. Birasını dikti onun yerine.

Üşüdüler. Yeniden içeri döndüler. Oğuz hafifçe sarhoş olmuştu. İyice neş'elendi, herkese lâf yetiştirdi. Adaya vardıklarını farketmedi. Sonra, çantaların ikisini alması için uyarılması gerekti. Kıyıya atladığında kara ayağının altında sallandı. Ama önemli değildi. Herşey çok güzeldi. Bir uğursuzluk olabileceği düşüncesi geçtiyse de zihninden, bunu ânında aklından kovalamayı başardı.

Motor yavaş yavaş uzaklaşırken, taş merdivenleri tırmanmaya başladılar. Şimdi martılar vardı. Ve olağanüstü bir sessizlik. Yarı yolda durup soluklandılar. Herkesin ağzından küçük beyaz dumanlar çıkıyordu nefes aldıkça. En güzel soluk Nevra'nınkiydi.

Tırmanış bitti. Toprak bir yola çıktılar. Nevra'yla Oğuz, ötekilerin birkaç adım önünden gidiyorlardı. Ağaçlar arasına yarı gizlenmiş bir dizi villanın önünden geçtiler. Cüneyt Bey adanın tarihçesini anlatıyordu. O müthiş dinginlik içinde, sesi normalden biraz daha uzaktan geliyormuş gibiydi sanki. Birden, havanın renginde bir değişiklik farketti Oğuz. Durup baktı: Güneş çıkmıştı! Pek öyle ortalığı ısıtmayan, ama yine de pekâlâ pırıl pırıl bir güneş işte. Çantaları pat diye elinden bıraktı ve bağırdı:

"Demedim mi? Açacak demedim mi?"

Diğerleri durup ona baktılar. Nevra gülümsedi.

"Pek neş'elisin bakıyorum," dedi Nermin Hanım. "Allah artırsın." Onun sesi de uzaklardan geliyordu.

Yürümeye devam ettiler. Toprak yolda kırt kırt ayak sesleri. Güneş ve martılar.

"Tamam, burası..." dedi Nevra. Durdular. Cüneyt Bey öne geçti. İki katlı küçük villanın kapısını anahtarıyla açtı ve herkesi buyur etti. Üst kattaydılar. Burası, L şeklinde büyükçe bir salondan ibaretti. L'nin uzun bacağını oluştu-

ran kesimde iki büyük yatak duruyordu yanyana. Yorganları, ekose yün battaniyeleriyle hazırdılar. Kısa bacak ise yemek odası niyetine kullanılıyordu besbelli: Yuvarlak ahşap bir yemek masası ile dört tahta sandalye. Beyaz kireç badanalı duvarlardan birinin tam ortasında, çevresi bir sıra tuğla ile örülü büyük bir şömine göze çarpmaktaydı. Bunun hemen önüne, taş zeminin üstüne sahici bir ayı postu seriliydi. Hayvan biraz yorulmuş olmalıydı orada yata yata: Ürkünç irilikte 'köpek dişleri'nin sarı sarı göründüğü üst çenesi biraz düşmüş gibiydi çünkü. Pirinç saplı maşa ve karıştırma âletleri ile şöminenin yanıbaşına istif edilmiş iri odunlar dışında başka 'eşya' yoktu bu katta. Bir de, bütün duvarlara asılmış resimler tabii. Küçük balkona açılan camlı kapı ile pencerelerden görünen manzara nefes kesiciydi: Ta kıyıya kadar inen yemyeşil çam ağaçları, ondan sonra da gözalabildiğine uzanan ışıltılı, metalik bir deniz... Ve martılar.

"Aferin Ahmet'e," dedi Cüneyt Bey. "Biraz adam etmiş burayı."

Nevra salona açılan birtakım kapıları açıp kapattıktan sonra geldi, babasının önünde dikildi: "Uff baba, çok soğuk burası! N'olur hemen hallet."

"Tamam tamam, şimdi..." diye güldü babası. Çantalardan birini açtı. İçinden küçük, ama modern görünüşlü yuvarlak bir elektrik sobası çıkardı. Nevra hemen aldı onu ve fişini yataklardan birinin başucundaki prize taktı. Sonra da, kürkünü çıkarmadan yatağa uzandı. Cüneyt Bey, kanadyen ceketini çıkarıp özenle astıktan sonra, şöminenin başına gitti:

"Eveet, sıra bunda." İstifin üstünden birkaç parça odun seçti. Bunları şöminenin içine dikkatle piramit şeklinde yerleştirdi. Bu sırada Nermin Hanım, oğluna bir baş işareti yaptı: 'Sen de yardım etsene.' Oğuz sektirmedi:

"Benim de bir yardımım olabilir mi?"

"Sağol Oğuz, yardımlık birşey yok. Hemen yanar." Nermin Hanıma döndü: "Sen de çok üşüdün mü?"

"Yok yok, iyiyim ben."

"Aman," dedi adam. "Tatil matil derken sizi hasta etmeyelim de burada." Sonra durdu: "Mamafih, ortalık ısınıncaya kadar sizi üşütmemenin bir yolunu buluruz belki." Oğuz'a döndü: "Bak, şu lacivert çantayı açarsan, bazı 'ısıtıcılar' bulacaksın. Şu mutfak dolabından da bardak çıkarırsan..."

Oğuz denileni yaptı. Çantadan iki şişe Fransız konyağı çıktı! Onları masanın üstüne yanyana koydu. Sonra, mutfak kapısını açtı. Karşısına tuvalet çıktı! Hemen kapayıp Nevra'ya doğru kaçamak bir göz attı. Kız, yatakta yatıyordu, gözleri kapalı. Neyse. Acele öbür kapıyı açtı. Bu kez tamamdı. Raflarda dizi dizi bardaklar. Dört tanesini içeri getirdi. Şişelerden birini açıp bardaklara ikişer parmak koydu. Herkese servis yaptı. Sonra, kendisi de bir yudum aldı. Rayihalı bir alkol buharı yüzünü yaladı. İçine bir anda derin bir sıcaklık yayıldı. Nefis. Olağanüstü hatta. Ardından, annesini gözlemeye koyuldu farkettirmeden. İlk yudumu aldığı anda yüzünü ıstırapla buruşturmasını seyretmek istiyordu. Ama Nermin Hanım, ona inat, içkisini içmeden elinde tutup Cüneyt Beyle sohbetini sürdürdü.

Beş dakika içinde şömine gürül gürül yanmaya başlamıştı. Ortalık ısınınca keyifler de iyice yerine geldi. Nevra, nihayet kalkıp kürkünü çıkardı ve herkese nescafé yaptı. Hafif bir reçine kokusu yayan ateşin çevresine çöreklendiler. Cüneyt Bey piposunu yaktı. Biraz insanın içini bayıltan tatlımtırak duman bulutunun arasından gülümsedi sonra: "Ee, nasıl buldunuz bakalım bizim fakirhaneyi?"

Nevra güldü: "Övgü duymadan iki dakika duramazsın, değil mi sevgili babacığım?"

Nermin Hanım itiraz etti: "Valla, böyle bir evim olsa, ben de övgü beklerim doğrusu." Nevra'ya ilk doğrudan hitabı bugün. Harika!

"Doğrusu, haklısın anne."

Nevra Oğuz'un dizini tuttu: "Gel öyleyse, sana aşağıları da göstereyim." Oğuz'a tutunarak doğruldu. Oğlanı da elinden tutup kaldırdı.

"Canım bırak iki dakika nefes alsın çocuk," dedi Cüneyt Bey.

"Olmaz, sonra alır nefesini. Evin her tarafını bir görsün bakalım, madem beğenmiş."

Oğuz, Cüneyt Beyle annesine çaresizliğini gösteren bir işaret yaptı ve aynı anda da kendisinden nefret etti. Sonra, elinden çekiştirip duran Nevra'nın peşinden seğirtti.

Ahşap bir merdivenle indikleri alt kat, yukarıdan biraz daha küçüktü. Duvarlara kapatılmış tualler, terebantin kutuları, ayakları katlanıp duvara yaslanmış bir şövale, çıplak bir somya ve bir köşede, tahta iskelesine yatırılmış küçük bir deniz motoru: Johnson, 5 HP. Bahçeye açılan nefis bir veranda görünüyordu camlardan. Birlikte baktılar: Verandanın büyük kesme taşlardan örülü yan duvarına soyut bir desen kondurulmuştu. Bahçedeki meyva ağaçlarıyla bodur palmiyelerin arasında, rastgele toplanmış taş parçalarından yapılmış bir 'modern heykel' vardı.

"Şurada ilginç birşey duruyor," dedi Oğuz. "Heykel gibi. Babanın mı?"

"Güzel mi?" dedi Nevra, tavşanca gülerek.

"Çok," dedi Oğuz. "Giacometti gibi."

Nevra'nın şen kahkahası boş mekânda çın çın çınladı: "Ben yaptım onu!"

O anda Oğuz, kendisini bile şaşırtan bir davranışta bulundu: Dünyanın en doğal şeyini yapıyormuş gibi uzandı, kollarını kızın narin omuzlarına doladı—ve büyük bir aşkla öptü onu!

Nevra'nın omuzları bir an dikleşti. Küçük diri vücudu bir iki saniye direndi. Sonra âniden gevşedi kız ve kendini bırakıverdi. Uzaklardan bir üzüm tadı, ardından sis...

Çok çok sonra, iki küçük el Oğuz'un göğsüne dayandı. Kız, kendinden beklenmeyen bir güçle Oğuz'u itip kendinden uzaklaştırdı. "Delisin sen!" Göğsü hızla inip kalkıyordu. "Gerçekten delisin." Azıcık konyak kokan nefesi Oğuz'un yüzünü yaladı geçti.

"Özledim," diye fısıldadı Oğuz, sislerin arasından.

Kız hiçbir şey söylemedi. Kollarını uzattı sadece ve oğlanın yüzünü iki elinin arasına alıp gözlerinin içine dikkatle, uzun uzun baktı. Orada, verandaya açılan camlı kapının önünde sessizce bakışıp durdular.

"Hadi çıkalım artık," dedi Nevra sonunda. Sesi sakin ve güvenliydi. Basamakları gıcırdatarak çıktılar. Merdiven başında durakladılar. Cüneyt Bey piposunu ağzından çekti: "Nasıl?" dedi Oğuz'a. "Beğendin mi?"

Oğuz iç geçirdi. "Harika," dedi. "Olağanüstü." Kulakları zonkluyordu. "İnsan bu evde sanatçı olmaz da ne olur?"

Cüneyt Bey gülümsedi: "Ada yazın çok güzel olur. Gelir kalırsınız, birlikte yüzeriz."

"Tabii, inşallah," dedi Oğuz. Yaz, o kadar uzaktaydı ki.

"Acıkan var mı?" diye sordu Cüneyt Bey. Herkes başını iki yana salladı. "...Peki, bakın ne diyeceğim. Şimdi Nermin Büyükada'ya gidelim diyor. Nostaljisi tuttu. Çocukluğunu geçirdiği evi görmek istiyor. Ben derim ki, atlayalım motora, küçük bir Ada turu yapalım. Orada birşeyler atıştırırız, sonra da akşamüstü döner, burada erkenden yeriz. Ne dersiniz?"

"Baba, ben bugün çok üşüdüm, gelemem," dedi Nevra. "Siz Oğuz'u da alın, gidin güzel güzel."

Oğuz paniğe kapıldı: "Şey, sağolun... Yani, ben de gelmesem iyi olacak..."

Nermin Hanım bardağından bir yudum aldı, yüzünü buruşturdu, sonra güldü: "Dedenin evini görmek istersin sanmıştım."

"İsterim tabii. İstemez olur muyum? Da, şimdi şey... Üşeniyorum biraz." diye mırıldandı can havliyle.

"Canım, çocuk tatilde," dedi Cüneyt Bey. "Bırakalım istediğini yapsın."

Oğuz'un kalbi minnet duygularıyla dolup taştı.

"A elbette canım," dedi Nermin Hanım da. "Zorla güzellik olur mu?" Anlamlı bir gülüş sonra: "Burada herkes istediğini yapmakta serbest."

Oğuz derin bir nefes aldı.

"Bravo!" dedi Cüneyt Bey. "Haydi öyleyse. Yolcu yolunda gerek."

Kalktılar. Cüneyt Bey Nermin Hanımın spor paltosunu tuttu.

"Durun, biz de sizinle gelelim," dedi Nevra birdenbire ve Oğuz'un yüreğine indi. "... İskeleye kadar."

Oğuz soluğunu koyverdi. Öldürür bu kız insanı. Mahsus yapıyor. Namussuzum mahsus yapıyor.

"Hemen dönecekseniz şömineyi söndürmeye lüzum yok," dedi Cüneyt Bey. "Önünü örtmek kâfi." Gidip tel kafesi aldı, ateşin önünü kapattı, elektrik sobasının fişini prizden çekti.

Birlikte çıktılar. Havada belirgin bir iyot kokusu vardı.

Sanki insanları uzun bir yolculuğa uğurluyorlarmış gibi, motor iyice uzaklaşana kadar arkalarından el salladılar.

"Gel, dedi Nevra. "Öteki yoldan dönelim. Adayı görmüş olursun."

Taş merdivenleri tırmanıp başka bir toprak yola girdiler. Gökte buzlu bir güneş. Sonsuz dinginliğin içinde yalnızca kendi ayak sesleri işitiliyordu. Tek tük de martılar... Bir esinti oldu. Çamların kokusu. Nevra durdu. Aşağılarda bir yeri gösterdi. Kıyıda, ağaçların arasında geniş bir düzlük vardı. "Bak, buraya kort yapılıyor... Tenis oynar mısın?"

Oğuz eski bir yazı hatırladı. Dayısının Amerika dönüşü getirdiği kocaman tenis raketleriyle arkadaki taşlıkta evin duvarıyla yaptığı sonu gelmez maçlar. Güneş ve gölge. O yaz tek yenilgi almamıştı. Adı sanı bilinmeyen bir ülkenin adı sanı duyulmamış genç bir yeteneği olarak uluslararası alanda korkunç bir hızla yükselmişti. Kritik maçlarda olmadık hatalar yapıyordu bazen. Tecrübesizlikten. Ama herşeye rağmen, olağanüstü hırsıyla bütün turnuvaları kazandı. Ona 'tenisin genç büyücüsü' diyenler vardı. Bu yaşta bu stili nasıl kazandığı büyük merak konusuydu. Son büyük turnuvada Rod Laver'la karşılaştı. Akıllara durgunluk veren bir final oldu. Binlerce seyircinin nefesini kesen maç günbatımına kadar uzadı. Durum 2-2 idi. Oğuz, arada önemli bir de sakatlık geçirip uzun süre yerlerde kıvrandı. Ama toparlanmayı bildi ve beşinci seti 31-29 kazandı. Filenin üstünden çevik bir hareketle sıçrayıp, dünyanın en büyük raketi olan rakibiyle centilmence tokalaştı. Olay bütün dünyada büyük yankı yarattı. İnanılmaz güzellikte kızlar Oğuz'un çevresini sardılar tabii hemen. Ama Oğuz, onlara yüz verip vermeme konusunda kararsızdı. Formdan düşebilirdi. Başdöndürücü yükselişinin âni bir çöküşle noktalanması işten bile değildi. Böyle bocalarken, Pasifik kumsallarından birinde rastladığı bir melez güzeline çılgınca âşık oldu. Aynı gece, bütün spor âlemini şaşırtan bir kararla, tenisi bıraktığını açıkladı. Kızı da alıp inzivaya çekildi. Korkunç baskılara karşın, vazgeçme kararından vazgeçmedi. Bütün gazeteler onu manşet yaptılar. Adı ansiklopedilere geçti...

"Oynardım," dedi Oğuz. "İyi oynardım. Hatta bir keresinde Rod Laver'ı yenip Avustralya turnuvasını kazanmıştım. Sonra bıraktım."

Gülüştüler. Yürümeye devam ettiler. Hafif bir tırmanış başladı.

"Niye bıraktın?"

"Emre diye bir arkadaşım var. Onunla çok oynardık. Sonunda bir gün kavga ettik. Hevesim kaçtı, bıraktım."

"Kavga mı ettiniz? Neden?"

Oğuz güldü: "Uzun hikâye... Maçka Palas'ın arkasındaki kortları bilir misin? İşte oraya giderdik sık sık. Bu Emre bayağı atletik bir tiptir. Benden iyi oynardı aslında ama çoğunlukla ben yenerdim. Neyse işte, maç yapıyorduk bir gün. Ben her zamanki gibi defansif bir strateji izliyordum..."

"Ne ne ne?"

"Yani pusuya yatmak gibi birşey. Dümdüz oynayıp sürekli savunmada kalarak onun hata yapmasını bekliyordum. Şimdi o da tersine, fileye çıkacak, vole vuracak filan. Böyle oynamaktan hoşlanır. Tabii, üstüste hata yapmaya başladı. Ben maçı götürüyordum gene. Sonunda bir lob daha attım. O da vurdu smaçı. Gene fileye takınca deliye döndü. Çaldı raketi yere. Sonra bir baktı, çerçeve çatlamış. Raket de ağbisinin, iyi mi? Büsbütün kudurdu. Raketin üstüne çıkıp ter ter tepindi. Güzelim toprak kortu mahvetti. Raketi paraladı. Sonra da bana küstü. 'Ben gidiyoğum,' dedi -öyle konuşur da- aldı raketini gitti. Teller meller sarkıyordu giderken. Gidiş o gidiş. Bu da bizim tenis macerasının sonu oldu işte."

Nevra, gülmekten yaşaran gözlerini sildi: "İyi de, sana niye küsüyor?"

"Öyle oynamama bozuldu. Daha sonra bizim Hanri'ye anlattım olayı. Çok akıllı bir Yahudi olduğu için hep ona danışırım. 'Emre haklı,' dedi. 'Niye?' dedim. 'O bu işi zevk için yapıyor, sense illa kazanmak için oynuyorsun,' dedi."

"E, ne varmış bunda?"

"Sonra düşündüm, haklıydı."

"Kim?"

"Hanri. Aslında Emre de haklıydı."

"Peki ya sen? Sen değil miydin?"

Oğuz gülümsedi. "Valla, aslına bakarsan, ben de haklıydım tabii. Nasrettin Hoca'nın fıkrası gibi. Yani, maç yapıyorsak, ben daima kazanmaya çalışırım. Oyun ciddi bir iştir."

Nevra durdu. Oğuz'u süzdü. "Biliyor musun," dedi. "Tipik bir yengeçsin sen. Gizli iddialılardan... İflah olmazsın."

Oğuz'un burçlar konusunda herhangi bir bilgisi yoktu. "Biliyorum," diye mırıldandı yine de, kendini acındırmak için. Bir süre sessizlik içinde yürümeye devam ettiler. Az sonra, Nevra'ların villası göründü.

"Bak geldik işte," dedi Nevra. "Gördün mü adamız ne kadar küçük?"

Oğuz başını salladı. Gırtlağından çıkacak sese güvenemediği için konuşmadı. Evin önüne geldiklerinde Nevra'nın uzattığı anahtarı aldı ve eli ayağına dolaşarak kapıyı açtı. Girdiler. Şömine keyifli keyifli yanıyordu. Odunların bir kısmı kora dönmüştü. Nevra koştu, elektrik sobasının fişini tekrar prize soktu. Çantaların başına çömeldi. Oğuz'a seslendi oradan: "Şuna bir iki odun daha atsana. Şöyle iri bir kütük koy da bütün gün onunla uğraşmayalım. Bak, şunu meselâ... Becerebilecek misin?"

Yerinde bir soruydu. Eve girdikleri andan itibaren Oğuz'u tuhaf bir titreme almıştı zira, önünü alamadığı. Hiç konuşmadan, elinden geldiğince kayıtsız bir tavır takınarak, tel kafesi kaldırdı. Kızın gösterdiği kütüğü aldı ve ateşin ortasına oturttu. İyi ki Cüneyt Beyi gözlemişti şömineyi yakarken. Kütük, çatırtılar çıkararak tutuştu. İki yanından dolanan mavi hareli sarı alevler Oğuz'un gözünü aldı. Arkada Nevra gidip geliyor, birşeyler yapıyordu.

Çok garip bir durumdu. Oğuz orada efsunlanmış gibi, gözlerini kırpmadan ateşe bakıyor, bir yandan da içinin derinliklerinde bir yerden kopup gelen ürpertiyi dinliyordu. Çocukluğunun pembe çini sobasına, onun yaldızları gitmiş demir kafesinin oymaları arasından görülen alevlere

ve halının üstüne dizili resimli tahta küplere dönmek istiyor, ama bir türlü dönemiyordu. Az sonra burada olacak şeyleri düşünmeye kalktığında da, bedenini tepeden tırnağa saran sarsıntı büsbütün azıyordu. Öyle, iki zaman arasında bir yere hapsolup kalmıştı.

"Ne düşünüyorsun bakayım?" Nevra. Geldi, yanına çömeldi. "Güzel yanıyor, değil mi?... Ama, çıkarsana şunu. Burası iyice ısındı artık." Becerikli parmaklarla tahta düğmeleri bir bir çözdü ve gocuğu çıkardı.

"A, sen titriyorsun!"

Oğuz, içgüdüsel bir hareketle kendini geri çekti: "B-bir ürperti geldi birden... Şimdi geçer." Ağzından çıkan, bir yabancının sesiydi.

"Dur," dedi Nevra. Ayağa kalktı. Masada ilk eline geçen bardağa konyak doldurup getirdi: "Al iç şunu."

"Üşüdüğümden değil... Öyle nöbet gibi birşey. Geçer şimdi..." Titremesini gizleyecek takati yoktu. Bardağı bir dikişte yarısına kadar içti. Burnundan ateş çıktı.

"Sen dur bir dakika," dedi Nevra. "Hemen geliyorum." Köşedeki çantadan küçük, portatif bir pikap çıkardı. Arkasından da birkaç 'long-play'. Hızla bir plak çıkardı, kabını yere attı, pikabı taktı ve çalıştırdı. Oğuz mecalsiz gözlerle seyrediyordu. Bir çıtırtı. Ardından hüzünlü bir müzik salona doldu. Tanıdık birşey. Bach?

Nevra seri hareketlerini sürdürdü. Bütün perdeleri birbiri arkasından şak şak kapattı: "Bak ne biçim şömine sefası yaptıracağım sana... Aklın duracak!"

Ortalık birden loşlaştı. Ateş canlanmıştı.

Nevra yanıbaşında belirdi, elinde içkisi. Dizlerini kırıp oraya kıvrıldı: "Tamam mı efendim: Konyak... 'İki Keman İçin Konçerto'...ve ateş. Başka bir arzunuz?" Gözlerinde pırıltılar. Bir yudum aldı. İçkiyi ağzının içinde biraz gezdirip öyle yuttu. Sonra Oğuz'a baktı. Konyakla ıslanmış dudakları pırıl pırıldı.

Tam sırası. Oğuz öne doğru eğildi. İkisinin ağızları arasındaki mesafe kapandı... Yapamayacağım!... Halbuki daha bir saat önce— Bir saat öncesi bir ışık yılı kadar uzaktaydı şimdi. İlkokulda matematik sınavında boş kâğıdın karşısında sürenin bittiğini hissettiği ânın dayanılmaz paniği... Bir yerinden birşeyler akacakmış gibi. Ölmek istedi.

Nevra imdada yetişti. Oğuz'u iki omuzundan tutup kendine çekti ve onun başlattığı hareketi tamamladı. Oğuz, dişlerinin korkunç zangırtısını durdurmaya çalışarak kızın dudaklarına yapıştı. Usulcacık yere devrildiler. Dişleri birbirlerininkine çarptı. Nevra bir an gözlerini kapadı. Sonra tekrar açtı ve Oğuz'un dudaklarına ufak ufak öpücükler kondurmaya başladı. Önce üst dudağa, sonra alt...sonra ağzın kenarı... Titreme durmak bilmiyordu ama. Oğuz, can havliyle elini Nevra'nın kazağının altına soktu. Sıcacık ten! Kazağın altına birşey giymemişti kız.

"Ya gelirlerse," diye sordu Oğuz titrek bir sesle.

"Gelmezler. Akşam lokantada buluşacağız ya."

"Ama—?"

"Unut onları. Başbaşa kaldılar artık..."

Başbaşa. Başbaşa evet. Ve ben—Allahım! Gitgide içinde büyüyen bir dehşetin verdiği çaresizlikle elini kızın beline attı ve pantolonundan içeriye doğru kaydırdı. Şimdi ne—?

Birdenbire bir patlama oldu. Bir infilak! Oğuz korkuyla yerinden sıçradı ve gayri ihtiyari dönüp baktı: Şömine! "Neydi o?!" diye sordu dehşet içinde. Sorusu havada kaldı. Nevra cevap verecek halde değildi çünkü. Yattığı yerde ellerini yüzüne kapatmış, omuzları sarsılarak gülüyordu. Birkaç kez konuşmaya çalıştıysa da, sonunu getiremedi. Nihayet konuştu: "İyi çam kullanırsan—" Yeni bir gülme krizi. Ağır ağır duruldu. "Ku-kusura bakma. Halin o kadar matraktı ki?" dedi sonunda. "İyi çam, biliyor musun? Yağlı. Çıra gibi... Patlar tabii... Bak, İngiliz asilzadeleri bunu ara sıra

tekmelerler... Böyle." Doğruldu. Çizmesinin topuğuyla kütüğü dürttü.

Gülebiliyor! Bu durumda gülebiliyor! Ne korkunç! Kulakları uğulduyordu. Ömründe bu kadar aşağılanmadığını düşündü. Herşey bitti!...

Sonra, birden, durdu. Birşey olmuştu. Bir anda bütün varlığını saran bir değişim duydu içinde. Birşey *yok*olmuştu! Görünmez ellerle bedenini yokladı. Durdu. Bir daha yokladı. Ve buldu: Titreme geçmişti! Buhar olup gitmişti. Kahkahalarla gülmeye başladı. Bu kez Nevra dikilmiş, ona bakıyordu. Kıza sarıldı. Birlikte yeniden devrildiler.

"Asılzade," diye fısıldadı kızın kulağına. "Asilzade değil... Ya da asiller."

"Aman, ukalâ," diye fısıldadı kız. Güldüler. Öpüştüler. Oğuz, Nevra'nın çizmelerini çıkardı. Bir kez daha. Kız kalktı sonra. İnanılmaz bir rahatlıkla, oğlanın karşısında çırılçıplak soyundu. Şöminenin ateşi kızın diri ve yuvarlak memelerinde, hafif çıkık karnında alazlandı. Oğuz bakamadı. Sonra o da kalktı. Aynı doğal hareketleri taklit ederek fütursuzca soyunmaya başladı. Şimdi Nevra oturmuş, dizlerini göğsüne kadar çekmiş, ona bakıyordu. Fotoğraf dergilerindeki gibi. Nü.

Oğuz, işin sonuna geldiği anda, sürdüremeyeceğini anladı. Kıza belli etmeden yarım döndü ve önünü ondan gizleyerek soyunmasını hızla tamamladı. Sonra da koştu, kızın yanına balıklama daldı, ona sımsıkı sarıldı ve herşeyi unuttu. Unuttuğunu sandı, daha doğrusu. Çünkü aynı anda Ayten'in elleri belirdi gözünün önünde. Doğan'ın dediği gibi kırmızı filan değildiler aslında; ama bir gariptiler, orası doğru: Sürekli bulaşık suyuna girip çıkmaktan gerginleşmiş, yarı-saydam hale gelmiş derileri, uçları kalın küt parmakları. Öff. Muazzam bir çaba harcayarak kafasından çıkardı onları. Nevra'nın sımsıcak bedenine, göğsündeki kızıl-kahverengi çillerin arasına gömüldü.

Müzik çoktan bitmişti. Sıklaşan solukları işitiliyordu sadece. Bir de ateşin çıtırtısı. Oğuz bulutlara doğru yükseldi yavaşça, kulaklarında Bach... Birden, beline doğru birşey dokundu. Canlı, yabancı bir nesne! Kıza çaktırmadan elini yavaşça arkaya kaydırıp yokladı. Bir kulaktı bu! Ayının kulağı! Kuruyup sertleşmiş, ama yine de esnekliğini tam yitirmemişti. Oğuz, içinde yükselen bir gülücükle bedenini biraz öne aldı, kulaktan kurtuldu ve ayıyı aklından kovdu.

Bu kez hazırlıklıydı.

Çıktıklarında hava kararmıştı. Sıkı bir soğuk vardı. Denizin bir ucundan mehtap doğuyordu. Oğuz, başıyla Nevra'ya gösterdi onu. Kız, kürk yakasının içine gömdüğü başını salladı. Makyaj yapmıştı. Denizden kopup ta başlarının üstüne kadar gelen, sonra hızla pike yapıp uzaklaşan martılar çığlık atıyorlardı: İnsan çığlıkları. Büyükada'da tek tük ışıklar. Yürüdüler.

"Şu biraz gerideki Burgaz, değil mi?" dedi Oğuz. "Niye hiç ışık yok?"

Nevra bir kahkaha koyverdi: "İşletecek başka adam bulamadın mı? Neandros orası. Tavşanadası. İnsan yaşamaz ki."

Oğuz da güldü. "Valla dalga geçmiyorum," dedi. "Coğrafyadan hep dokuz filan alırım ama bakma, ezber. Aslında yön duygum sıfırdır. Sürekli kaybolurum."

Bir kıkırdama daha: "Çok komik. Ama tahmin etmiştim. Yengeç işte."

"Hoppala! *Bunun* ne alakası var peki burçlarla?"

"Olmaz olur mu cahil? Bütün yengeçler böyledir: Yan yan gittiklerinden yollarını şaşırırlar."

Nevra, elini uzattı. Denizin öte yakasında, uzaktan ışıkları belli belirsiz seçilen karayı gösterdi: "Peki, söyle bakalım, orası neresi?"

Oğuz'un hiçbir fikri yoktu. Oyuna katıldı ama. Gökte güneş varmış gibi elini alnına siper yaptı: "Dur bakayım. Orası... Rami olacak. Bak, Topkapı Sarayı'nın ışıkları görünüyor." Nevra'ya döndü: "Nasıl bildim ama?"

Kız iki büklüm olmuş, gülüyordu: "Aman deli. Bu soğukta durmuş, senin saçmalıklarını dinliyorum ben de."

Yürümeye devam ettiler. Nevra'nın rehberliğinde ana yoldan saptılar. Ağaçların arasında ilk bakışta farkedilmeyen bir sokak-merdivenden indiler. Bir alt yoldaydılar şimdi.

"Şimdi seni enteresan bir dostumla tanıştıracağım," dedi Nevra. "Çok hoş bir insandır."

İki katlı güzel bir evin önünde durdular. Pencereleri aydınlıktı. Oluklu ağaç kapının bronz tokmağını tıklattı Nevra. Az sonra açıldı kapı. 44-45 yaşlarında bir kadın göründü. Kumral, gri-mavi gözlü. Tepeden tırnağa siyahlar giymişti. Son derece alımlıydı.

"Nevra! Ne güzel sürpriz." Sarmaşdolaş oldular. Hafif bir aksanla konuşuyordu kadın. Alman olabilirdi. Oğuz'a döndü: "Hoşgeldiniz, buyrun." Tanıdık birisine benziyordu sanki, ama Oğuz çıkaramadı. Nevra onları tanıştırdı: "Lotte, Oğuz."

Birkaç basamak inip salona girdiler. Burada da şömine yanıyordu. Modern eşyalarla antik bazı aksesuarın garip bir bileşimi. Ayrıca rüstik de. Oğuz, buranın zevkli döşenmiş bir yer olup olmadığı konusunda bir karara varamadı. Şöminenin iki yanında, siyah deriyle kaplı büyük koltuklar vardı. Onlara oturdular.

"Çok oturmayacağız Lotte," dedi Nevra. "Beş dakika seni göreyim istedim. Sonra babamla yemek yiyeceğiz restoranda."

Lotte gülümsedi. "Nasıl isterseniz." Kime benziyor yarabbi? Oğuz etrafa göz gezdirdi. Duvarlarda güzel röprodüksiyonlar. Daha dikkatli baktı: Sahici olabilirler mi?

"Yaz kış burada mı oturuyorsunuz?"

"Hayır, fakat çok sık gelirim. Kışlar, her hafta sonu."

Ortadaki Çin işi alçak sehpadan goblen işlemeli bir sigara tabakası aldı. Oğuz'la Nevra'ya tuttu. Kendi sigarasını ince siyah bir ağızlığa yerleştirdi. Oğuz davranıp hemen yaktı. Kadının yanağında, ağzının kenarına doğru irice bir ben vardı. Ve Oğuz birden buldu: "Biliyor musunuz, Senta Berger'e benziyorsunuz. Hani şu *'Marienbad'*daki oyuncu..."

Kadınların ikisi birden güldüler.

"Öyle mi?" dedi Lotte.

Oğuz, yüzünün kızarmasına engel olamadı. "Evet, çok."

"Öyleyse bu bir kompliman."

Oğuz ne diyeceğini bilemedi. Hafif erkeksi sesi, beni, siyahlı giysileriyle nefis bir kadındı. Oğuz'un tapındığı orta yaş. Ama artık Nevra vardı.

"Lotte ondan güzel değil mi peki?" dedi Nevra. Oğuz anlaşılmaz birşeyler mırıldandı. Neyse ki, Lotte bu güç durumdan kurtardı onu:

"Nevra, zorluk yapma arkadaşına." Nevra'nın son hecesini uzatamıyordu. Sonra, Oğuz'un konuşmasına fırsat vermeden sordu: "Ne içersiniz?"

"Bilmem," dedi Oğuz ve Nevra'ya baktı.

"Bir sherry verebilirim, severseniz."

Oğuz daha önce hiç sherry içmemişti. "Tabii," dedi. "Çok severim."

Kadın gülümseyerek kalktı. Salonun öte ucuna zarif adımlarla yürüdü. Orada birtakım kristal sürahiler vardı. Nevra da kalkıp onun yanına gitti. Aralarında Almanca konuşmaya başladılar. Oğuz da, fırsattan istifade, biraz önceki sevişmeyi düşünmeye daldı. Akışı bir yerde kesip yeniden başa alıyordu durmadan... Kadının getirdiği sherry'yi

büyük bir keyifle yudumladı. Hem tatlı, hem buruk bir tad. Çok güzeldi. Herşey çok güzeldi.

"Adaya daha önce geldiniz mi?"

"Hayır, ilk defa geliyorum. Ama bayıldım, çok güzel."

"Değil mi? Nevra'mızla nereden arkadaşsınız? Liseden mi?"

"Yo, hayır. Ailecek tanışıyoruz... Daha doğrusu, onun babasıyla benim annem arkadaş." Galiba kızarmamıştı bu kez.

"Talebesiniz herhalde?"

"Evet. Liseyi bitiriyorum bu yıl. Seneye de Paris'e gitmek istiyorum."

Bu bir pot. Gibi. Sorulmadan ne ağzını açıyorsun, hayvan!

"Ya, çok güzel. Üniversite mi?"

"Evet."

"Niçin Avrupa?"

Dilimin belası işte. Oturduğu yerde kıpırdandı: "Valla, sanat için daha elverişli bir ortam var orada..." Battıkça batıyoruz. Daralarak bir sigara daha yaktı.

"Lotte, sıkboğaz etmesene oğlanı," diye lâfa karıştı Nevra. "Biraz Avrupa havası almak istiyor çocuk. Fena mı?"

Her iki anlama da çekilebilecek sözlerdi bunlar. İki tarafı keskin bıçak. Ama Oğuz, buna can simidi olarak sarıldı. Sanat-kültür konularına daldı. Oradan oraya atlayan dağınık bir sohbete girdiler. Kadının cevaplarında biraz istihza sezer gibi oldu Oğuz. Ayrıca, kendisinin pek birşey bilmediği, kulaktan dolma sığ biri olduğu iyice açığa çıkıyor gibiydi. Bir sherry daha aldı. Lotte'nin Nat 'King' Cole koymasından yararlanarak sözü müziğe getirdi. Frank Sinatra ve Ella Fitzgerald dışında şarkıcı tanımadığını, daha doğrusu, bu ikisi dışında kimsenin tekniğini beğenmediğini söyledi. "Belki bir de Brel, o kadar... Jacques Brel'i biliyorsunuz, değil mi?" Gözucuyla da Nevra'nın tepkilerini ölçme-

ye çalışıyordu bunları söylerken, ama kız pek oralı görünmüyordu. Oğuz, artık ipin ucunu koyvermişti: Durmadan babasının fikirlerini satıyordu. Yok, Brel hariç. O, kendi buluşuydu. İşin kötüsü, Lotte'yi etkileyip etkileyemediğini anlayamıyordu bir türlü. Kadının yüzünde hep o ölçülü gülümseme. Biraz sinirlendi. Zaten çok uzun boylu! Üçüncü sherry'yi de içecekti ki, Nevra müdahale etti, kalktılar.

Karanlığı yer yer delen sokak lambalarını bir bir geçerlerken, gittikçe büyüyen sessizlikten tedirgin oldu Oğuz. Güzelim günün büyüsü bozuluyor muydu? Uygun bir konu bulmaya çalışırken Nevra yavaşça koluna girince müthiş rahatladı.

"Çok hoş kadın," dedi hemen şımararak. "Amma ilginç dostların var."

"Lotte bir tanedir," dedi Nevra. "Çok şey yaşamıştır. *İyi* yaşamıştır... Biliyor musun, sabahları dörtte kalkar, balıkçı tekneleriyle balığa çıkar..."

"Yaa?"

"Evet... Başından dehşetli bir aşk hikâyesi geçti. Onu da başka gün anlatırım."

"Benden hoşlandı mı dersin?"

"Bilmem. Hislerini hemen belli etmez o. Ama, tabii ki beğenmiştir. Yoksa götürür müydüm seni?"

Bu iğreti cevap Oğuz'u tatmin etmedi. Herkes tarafından sürekli sèvilmek istiyordu. Yine de, bu ufak pürüzün mutluluğuna gölge düşürmesine izin vermedi. Lotte'yi unuttu ve hemen sevişme sahnesine döndü.

"Yarın partim var," dedi Nevra.

Oğuz şaşırarak baktı: "Parti mi?"

"Hmm. Bir sürü insanla tanıştıracağım seni."

Bir sürü insan. Bir insan sürüsü. Nefret!... Boşver, idare ederiz.

Lokantaya girdiler. Bol ağaç malzeme ve loş ışıklarla, Orta Avrupa'dan bir kartpostal. Nermin Hanım'la Cüneyt

Bey denize bakan bir masaya oturmuşlardı. Derin sohbetteydiler. Önlerinde şarap. Onlarınkinden başka üç dört masa daha vardı. Avrupai giyimli, orta yaşlı Sedef sâkinleri. Herhalde.

"Merhabalar," dedi Oğuz ortaya. "Nasıl geçti Ada?"

Nermin Hanım onu tepeden tırnağa bir süzdü. "Fevkalade," dedi sonra. "Keşke gelseydiniz."

Fevkalade bir cevap. Herşey yolunda anlaşılan. Oturdular.

"Dedemin evi nasıl? Yerinde duruyor mu?"

"Hem de nasıl," dedi Cüneyt Bey. "Çok da iyi bakım görmüş."

"Troçki'nin kaldığı evi de gördük," dedi Nermin Hanım. "Üstüne çıkıp kitap okuduğu ağacı bile buldum."

"Yaa?" dedi Oğuz. "Keşke gelseymişiz gerçekten." Kuyruklu yalan artık. Neyse, olur böyle şeyler.

Bu sırada garson geldi. Yemekleri söylediler. Herkesin kurtlar gibi aç olduğu anlaşılıyordu. Nevra'yla Oğuz masadaki şaraplara saldırdılar. Kadehler kaldırıldı. İki taraf da birbirine günün nasıl geçtiğini anlattı. Oğuz'un hikâyesi adamakıllı sansürlüydü tabii. Derken, etler geldi. Masaya gitgide şenlenen bir hava hâkim oldu. Sesler yükseldi. Nermin Hanımla Nevra o gün ilk kez ikili bir sohbete girdiler. Oğuz da Cüneyt Bey'le 27 Mayıs üzerine hararetli bir tartışmaya dalmıştı. Adam darbeyi onaylıyor, ama idamların yersiz ve gereksiz olduğunu, bunların Batı dünyası nezdinde ülkeyi küçük düşürdüğünü söylüyordu. Oğuz ise biraz da saldırgan bir biçimde, bütün devrimlerin ancak kelle alarak başarıya ulaşabileceğini savunuyordu. Zinde güçlerin topluma öncülük edebilmesi, özgürlüklerin önündeki engellerin patlatılıp atılabilmesi için bir bedel ödenecekti elbet. Biraz Doğan'dan ödünç alınmış bir tezdi bu. Ama, tıpkı babasının Ella'sı gibi, Doğan'ın devrimciliği de doğruydu. *Çok* doğruydu. Oğuz biraz daha konuştuktan sonra,

adamı bu konuda ikna etmenin olanaksız olduğuna karar verdi ve tartışmayı kesti. Ne yapalım, yaşı müsait değil. Herkes mükemmel olamaz ki. Salata? Evet. Krem karamel? Ona da evet. Şarapla birlikte biraz saçma, ama olsun. Peki, siyasetten başka şeylere geçelim. Don Kişot'a ne dersiniz? Ama o da radikal bir insan Cüneyt Bey; bilmem ruhuna varabilecek misiniz işin? Neyse, bir deneyelim de bizden günah gitsin. Şarap mı? Tabii, sorulur mu? Felaket içildi bugün. Ne olacak bu işin sonu? Evet, ama size nasıl anlatsam? Bin sayfalık dava. Şimdi örnekler falan vermek gerekecek. Uzun iş. Boşverin. Dünyanın en güzel kızını yetiştirmişsiniz ya, siz ona bakın! Yaa, daha güzel bir varlık düşünebiliyor musunuz? Böyle birşey olabilir mi? Daha iki saat önce... Üff, müthiş müthiş! Filme alınabilseydi. Tabii ışık mışık durumları var. Canım zor tabii, ama Antonioni için sorun olmazdı meselâ. Elbette siyah-beyaz. Basit bir aşk hikâyesi. Evet kahve, ama konyakla. Ama zaten, biliyor musunuz, bütün bunların hiç önemi yok. Sinemanın bilmemnenin yani. İki vücut işte, aslına bakarsanız. Bu kadar basit. Şu güzelliğe bir baksanıza. Ve sizin eseriniz. En güzel eseriniz! Şurada konuşuyor işte. Bakın bakın, gülüyor! Olağanüstü! Cüneyt Bey, büyüksünüz!

Gecenin bir vakti kalkıldı. Lokantada kimseler kalmamıştı. Oğuz sallanarak yürüdü. Yol boyu herşeye kahkahalarla güldü. Mehtaptan arta kalanı aradı, ama bulutların arasındaydı maalesef. Eve girdiklerinde Oğuz, yataklardan birine boylu boyunca serildi ve yattığı yerden olan biteni izlemeye koyuldu: Salonda sürekli bir hareket. İnsanlar kapıları açıp kapıyorlar; arada bir eğilip kalkıyor, bir yerlere girip çıkıyorlardı. Deli saçması bir durum. Biraz daha konyak. Ama kalkıp mutfağa gitmek, sonra dönüp masadan şişeyi almak, bardak bulmak, tıpayı açmak, yeniden takmak... Bu sırada Nermin Hanım şişeleri toplayıp mutfağa götürdü. İşgüzarlık bu, başka birşey değil. Cüneyt Bey ya-

kınına geldi, ağzında sönmüş piposuyla. Çantasını açıp eşyaları yerleştirmeye başladı. Bu ne nizam ve intizam yahu, aşkolsun! Nevra nerelerde peki? Yokoldu kız. Şömine de sönmüştü. Mahut kütüğün kalıntıları duruyordu küllerin arasında, siyah siyah. Yan duvarda Dali'nin 'Çarmıhtaki İsa'sı. Öyle uzay boşluğunda. Korkunç şişmiş boyun kaslarıyla güçlü omuzlarını babası seyrediyordu tepeden. Allah babası. Resme baktıkça başı döndü. Bir kapı. Nermin Hanım içeri girdi. Dışarı ne zaman çıkmıştı yahu? Kadın, kararlı adımlarla Oğuz'a doğru geldi. Varlığı iyice büyüdü büyüdü, koskoca bir yüz oldu ve herşeyi kapladı. "Kalk," diye fısıldadı pembe rujlu dudaklar. "Yatma böyle. Çok ayıp oluyor insanlara!" Oğuz, elini sallayarak birşeyler mırıldandı. Ama annesinin gözlerindeki bakışı görünce hemen toparlandı. Kadın arkasını dönüp hışımla uzaklaştı. Bir kapı daha örtüldü. Nevra. Nevra'cığım, neredesin? Kızın üzerinde pazen bir gecelik, küçük pembe çiçekli. Makyajını silmişti. Oğuz'un baktığını görünce güldü, çocuk gibi oldu. Dişlerini fırçalamış. Ağzı nane kokuyordur. Onu koynuna sokup yatmak için dayanılmaz bir istek duydu içinde. Ee, kader ânı geldi çattı. Nasıl yatacağız şimdi? Bir hışırtı oldu. Cüneyt Bey bir duvara dayanmış, resimli bir kitabın sayfalarını karıştırıyordu. Bir kapı açılıp kapandı. Nermin Hanım girdi gecelikle. O da dişlerini fırçalamış. Herkes diş fırçalıyor. Ben yapamayacağım valla. Bir gecede çürümezler ya.

"Cüneyt, nasıl bir düzen düşündün yatmak için?"

Yat borusu. Zamanıydı aslında. Düşüncesinin adamakıllı yavaşlamış olduğunu düşündü Oğuz.

"Hepimiz burada yatacağız," dedi Cüneyt Bey. "Başka bir yeri ısıtamayız."

Oğuz, içinden ellerini çırptı. Yaşasın komün!

Nermin Hanım bir an durup düşündü. "Olur, dedi sonra. "Kışla düzeni ha?" Ardından, oğluna döndü: "Oğuz,

kalk da şu yatakları birleştiriver hadi." Oğuz hemen itaat etti. Cüneyt Beyle iki yatağı bir çırpıda birleştirdiler.

"Ben bu uçta yatıyorum," dedi Nevra ve bir hamlede koşup yatağa dalıverdi. "Uu, buz buz," diye inledi sonra, battaniyelerin altından. Nermin Hanım da birşey söylemeden gitti, onun yanına yattı.

"Hadi Oğuz," dedi Cüneyt Bey. "Sen de yat istersen annenin yanına. Lambayı ben söndürürüm."

Demek böyle Cüneyt Bey? Alacağınız olsun! 61 Anayasası'na aykırı ama bu yaptığınız. Cinsiyet ayrımı! Anayasa suçu işliyorsunuz, haberiniz olsun! Bir gün sorulur bunun da hesabı. Kazağını, gömleğini çıkartıp, pantalonla yatağa girdi.

"Sobayı söndürüyorum," dedi Cüneyt Bey. O da kısa kollu bir atletleydi şimdi. Cevap beklemeden sobayı söndürdü. Ardından çıt: Karanlık oldu.

"Hepinize iyi geceler çocuklar."

Ötekilerden karışık, uykulu bir mırıltı yükseldi. Derken, Cüneyt Beyin de yatağa girdiği hissedildi. Ardından herşey duruldu. Sessizliğin içinde elektrik sobası bir iki çıtırdadı, sonra o da sustu.

Birşey yanıyor. Yanık et. Kızaran et. Kızarmış ekmek! Oğuz uyandı. Nerede olduğunu anlayamadı. Sonra anladı. İçine tatlı bir sevinç düştü. Başını çevirip baktı: Nevra. Uyuyordu. Birleştirilmiş çift yatağın içinde ikisi yalnızdılar. Oğuz hâlâ sarhoştu. Dilini ağzında zorlukla oynattı. İçkiyi karıştırmamalıydım. Dişlerimi fırçalamalıydım. Başını kaldırıp etrafa göz gezdirdi. Kimseyi göremedi. Saat onbire geliyordu. Başını yeniden yastığa bıraktı. Kafatasının içinde bir ağırlık sallandı. Hindistan cevizi gibi. Biraz içi geçmiş bir hindistan cevizi. Mutfak tarafından bir konuşma çalındı kulağına. Kızarmış ekmek kokusunu şimdi daha be-

lirgin bir biçimde duyuyordu. Battaniyeyle çarşafları üstünden sıyırdı ve binbir zahmetle doğruldu. Nevra mışıl mışıl uyuyordu. Usulca kalktı. Odada hoş bir sıcaklık hüküm sürüyordu. Şömine! Cüneyt Bey yakmış. Harika.

Ayaklarının ucuna basarak yürüdü. Mutfaktakilere yakalanmadan tuvaletten içeri sızdı. Kan çanağına dönmüş gözlerini inceledi aynada. Çenesinin altındaki sivilceyi eliyle yokladı. Azmış. Yapılacak birşey yok. Gürültü çıkarmadan süratle dişlerini fırçaladı. Sallanan başı büyük rahatsızlık veriyordu. Girdiği gibi hırsızlama çıktı banyodan. Annesiyle Cüneyt Bey hâlâ mutfaktaydılar. Yine parmak uçlarına basarak koştu ve yatağa daldı. Nevra'nın bir eli, yarıaçık, yastığın üzerindeydi. Ne kadar güzelsin. Biraz daha dikkatli bakınca, kızın göz kapaklarının altında bir kıpırtı farketti. Aklına hemen şeytanca fikirler geldi. Kan dolaşımı hızlandı. Yatakta aralarındaki mesafeyi ufak ufak azaltmaya girişti. Az sonra, kızın sıcaklığını kendi bedeninde duymaya başladı. Solukları hızlandı. Kulağına doğru eğilip "günaydın!" diye fısıl— Mutfak tarafından bir hareket oldu. Oğuz da hemen başını yastığa bırakıp uyuma taklidine geçti. Kapalı kirpiklerinin arasından annesini gördü. Gözlerini kapakların altında sabitleştirerek tam uyku durumuna getirdi. Çocukluğunun en başarılı numaralarından biri.

"Hâlâ uyuyorlar," diye mırıldandı Nermin Hanım. "Uyandıralım mı artık?" Yine yutturduk.

Cüneyt Beyin sakin, davudî sesi işitildi arkadan: "Biraz daha uyusunlar canım." O da alçak sesle konuşuyordu sözde, ama bunu tam olarak başarması mümkün değildi. Nermin Hanım fısıltılı bir itiraz getirdi: "Ama misafirler gelecek birazdan. Kalın fısıltı: "Ancak bir'de burada olurlar. Yarım saat daha bırakalım çocukları. Biz kahvaltımızı edelim." İnce fısıltı: "Sen bilirsin."

Oğuz onların tekrar salondan çıkmalarını bekledi. Sonra deminki hareketini tamamladı: "Günaydın," diye fısılda-

dı. "Yarım saat kazandık." Nevra gözlerini açmadan belli belirsiz gülümsedi. Oğuz, nereden bulduğunu kendisinin de anlamadığı bir cesaretle, elini çarşafın altından yavaşça uzattı ve kızın bacağını tuttu. Yumuşacık pazen. Kalbi deli gibi çarpıyordu. Nermin Hanım yeniden salona girdi. Oğuz derhal gözlerini yumdu, ama elini pazenli bacaktan ayırmadı. Çanak tabak sesleri. Oğuz elini yavaş yavaş indirdi ve dokumanın bitip tenin başladığı bölgeyi buldu. Sonra, tekrar yukarılara. Ama bu kez geceliğin altından. Kahvaltı sesleri. Parmaklar usul usul ilerledi. Yukarıya, daha yukarıya... Geceliğin altında—Aagh! Hiçbirşey yoktu! Oğuz'un kalbi bir an tekledi. Sonra yeniden atmaya başladı. Daha hızlı. Yavaş. Çok yavaş. Ağrılı beyni zonk zonk atıyordu şakaklarında. Nevra kıpırtısızdı. Salonun öbür tarafında alçak tonda konuşmalar, çatal bıçak sesleri, çıtırtıyla ısırılan bir dilim ekmek, kırt kırt kırt, ateşin harı, gırtlaktan geçen bir yudum çay, mırıltılı bir evet, bir iç çekiş, bir susuş, evet yavaş, çok çok yavaş, evet böyle işte, şırıl şırıl akan sular, korularla örtülü tepeler, yapışkan çağlayanlar, nazlı nazlı salınan yosunlar, koyaklar, midyeler, Allahım! Nevra'nın bedeni yatağın içinde ritmik hareketlerle usul usul inip kalkmaya başladı. Hareket gitgide belirginleşti. Kızın solukları hızlandı. Olacak gibi değildi. Böyle gidemezdi. Nereye gidemezdi? Bilen yoktu ki. Nereye giderlerse gitsinler, Oğuz'un umurunda bile değildi. Gitsinler de. İsterse gelmesinler, hiç gelmesinler.

Bir sandalye ayakları yere sürtünerek geri çekildi. Kız birden taş kesildi. Oğuz da. İkinci sandalye. Ayak sesleri. Nevra'nın eli. Oğuz'un elini yakaladı. Tutup yana çekti. İkisi öyle yattılar. Elele, gözleri kapalı. Sonra, bir hareketlenme oldu yatakta.

"Hey, bana da kahvaltı yok mu? Kurt gibi açım!"

Oğuz gözlerini açtı. Nevra, yatağın ortasında oturmuş, kedi gibi geriniyordu. Oğuz da gerinir gibi yaptı.

"Benim bildiğim, önce günaydın denir Nevra'cığım." Cüneyt Beyin elinde bir bardak çay vardı. Nermin Hanım da mutfaktan başını uzattı: "Uyandınız mı? Hele şükür." Günaydınlaşıldı.

Oğuz, yataktan çıkmak için hamle etti, ama Nevra kolundan tutup durdurdu onu. Elini yastığın altına soktu. Oradan birşey çıkarıp gizlice Oğuz'a aktardı örtünün altından. Yumuşak, yünlü birşey. Top gibi. Oğuz arkasını dönüp, ötekilere çaktırmadan baktı: Çorapları! Nişantaşı'ndaki evde arkasında bıraktığı suç kanıtları. Yıkanıp içiçe geçirilmişlerdi. Dönüp Nevra'yı arandı. Kız fırlayıp kalkmıştı bile. Pazen geceliği içinde muzipçe gülüyordu. Oğuz da güldü. Sonra kalktı ve bir gün daha başladı.

Hepsi birden geldiler. Ellerinde nevaleleri. Kısa bir tanışma merasimi oldu. Uzun saçlı, yün takkeli, bohem görünüşlü genç bir kız, Oğuz'un tanışır tanışmaz adını unuttuğu. Onun arkasında, herkesin tanıdığı ünlü bir yazar. Sonra gösterişsiz, sade bir kadın. Sonra onun kocası, tanınmış bir ressam. Oğuz, onu biliyordu ama tek bir resmini bile görmemişti. Sonra ufak-tefek, sakallı biri: Heykeltraş. Derken, sürpriz: Cemal Ağabey. Bir iki yıl önce annesine sürekli kur yapan, evlenelim diye durmadan yalvaran biri. Profesör. Hıyarın da biri. Yok, yani çok zekidir de, hıyardır aynı zamanda. Nerden çıktı şimdi? Epeydir yoktu ortalıkta. Oğuz, Cüneyt Beye kaçamak bir göz attı. Duruşundan birşey belli olmuyordu adamın. Her zamanki gibi ölçülü ve kibar. Hm, parti ilginç geçeceğe benzer: Nermin'ciğim ikili oynayacak. Sonra, çok uzun boylu, gençten biri: Oral mı Ural mı ne. Tuhaf bir yüzü vardı, maske gibi. Dik yakalı kazak, lacivert blazer, gri pantalon. Tepesindeki saçlar dökülmüştü. Oğuz o anda ondan nefret etti. Züppenin teki. En arkada da sarışın, düz saçlı, sâkin görünüşlü bir oğlan: Cem. Oğuz onun hakkında bir karara varamadı.

Salona doluşuldu. Getirilen paketleri elbirliğiyle mutfağa taşıdılar. Kocaman ıslak bir kesekâğıdının içinde de bir yığın balık vardı. Oğuz, evsahipliği rolünü üstlenmenin doğru olacağı kanısına vardı. Nevra neş'eyle teşrifatçılık yapıyordu. Ev birden hareketlendi. Ural(?) pikabı çalıştırdı, Los Machucambos'un canlı ve kıvrak cha-cha'sı ortalığa yayıldı, şömineye yeni kütükler yerleştirildi, şişeler süratle açıldı, bardaklar elden ele geçirildi, kahve isteyenlere servis yapıldı, merak edenlere ev gezdirildi, Cemal Ağabey Nermin Hanımın peşinden mutfağa girip çıktı, üç ayrı sohbet grubu oluştu, ayı postunun çevresinde oturan bir topluluk meydana geldi, sigaralar ve pipolar yakıldı, inceli kalınlı kahkahalar yükselmeye başladı, ortalık iyice ısındı, camlar buğulandı.

Oğuz biraz rakı içtikten sonra başağrısının geçtiğini farketti. Tek tek saydı hemen: Oniki kişiydiler. Topluluğun en genç üyesi olduğunu saptayınca kendini büsbütün iyi hissetti. Oradan oraya dolaşıyor, bir süre insanların yanında dikiliyor, konuşmalara kulak veriyordu. Ama aklı fikri, hep Nevra'nın yakınında olmaktı. İşin kötü tarafı, kız da sürekli yer değiştiriyor, salona girip çıkıyor, sonra bir gruba takılıp onlarla uzun uzun lâflıyordu. Neredeyse bir saat olmuştu. Zaman akıp gittikçe paniğe kapılmaya başladı Oğuz. Parti sonsuza kadar böyle sürüp gidebilirdi. Tam o sırada bir fırsat doğdu. Kız, ressamın karısıyla oturmuş sohbet ediyordu. Oğuz bir punduna getirip onlara yaklaştı. Ama tam o sırada yolunun üstüne Cemal çıktı koca gövdesiyle: "Nasılsın Oğuz yahu, görüşemiyoruz."

"İyiyim," dedi Oğuz ve hemen kaçmaya davrandı.

Ama Cemal diretti: "Sen bilmezsin ama biz yakın akrabayız seninle. Benim babamla senin deden -dede mi diyorsun Faik Sabri Beye bilmiyorum- kardeş çocukları. Hasip amcayı tanıyorsun. O da benim babam işte. İzmir'de rahmetli dedenle komşu otururduk..." Lanet olsun! Yakayı ele

verdik. Bir yudum rakı daha aldı. Cemal, aile hattında epeyce daha gezindikten sonra, Oğuz'a hiç bitmeyecekmiş gibi gelen sorular sormaya koyuldu bu sefer de. Okul durumu? Geleceğe ilişkin planlar? Üniversite? Oğuz, kadehini yudumlayıp hepsine kısa kısa cevaplar verdi. Cemal bir yandan onu dinliyor, bir yandan da bilya gibi mavi gözleriyle fıldır fıldır etrafı kolaçan ediyordu. Nermin Hanım o sırada mutfakta balıklarla meşgul olduğundan, o dönene kadar Cemal'in kendisini tutuklu bulunduracağını anladı Oğuz. Ve müthiş canı sıkıldı. Ama çaresizdi. Gidip içkisini tazeledi.

Cemal peşindeydi: "Siz sabahtan geldiniz herhalde?"

Oğuz'un beyninde bir şimşek çaktı. Bilmiyor demek. İşte intikam saati geldi: "A, bilmiyor muydun Cemal Ağbi, biz iki gündür buradayız annemle."

Cemal saniyenin yarısı kadar bir süre durakladı, ama sonra hemen toparlandı: "Çok iyi etmişsiniz gelmekle." Ne adam! Sonra ekledi: "Nasıl ama, güzel kız değil mi Nevra? Aranız iyi mi bari?" İğrenç herif. Bu da onun karşı saldırısı.

"İyidir," diye kesip attı Oğuz. Yüzünün al al olmasını önleyemediği için kendisinden nefret etti. Cemal'den de tabii. Başını çevirdi: Nevra, yine yer değiştirmişti. Oral denen adamla konuşuyordu şimdi de. Bir köşeye çekilmiş ayakta duruyorlardı. Adam, o sırık gibi boyuyla kızın üstüne sarkmıştı. Kim bu herif Allahaşkına? Bir yudum daha çekti: "Yeni tanıştık sayılır, ama iyi arkadaş olduk."

Cemal sırıttı: "Çoktandır tanırım bu aileyi. Nevra enteresan kızdır. Biraz fevridir ama iyidir." Kocaman kulakları ve yassı burnuyla bir fili hatırlatıyordu Cemal. Profesör Jumbo. Oğuz tekrar baktı gözucuyla: Kızla o yarma hararetli hararetli konuşuyorlardı. Ne bu samimiyet yahu?

"Kim o konuştuğu çocuk, tanıyor musun?" diye sordu Cemal.

"Hayır hiç tanımıyorum," dedi Oğuz ve o anda beyninde korkunç bir şimşek daha çaktı. O görüşmediği eski sevgilisi olmasın sakın?! Ama olamaz. Benle kaç gündür böyle—? Hem ben burdayken—? Yüreği hırp etti. O tabii. Ta kendisi! Öyle üstüne abanması. Tepeden tavırları. Allahım. Dipsiz bir kuyunun karanlıklarına doğru hızla düştü. Ama biz bu kadar iyiyken bunu nasıl yapabilir? Yok canım o değildir. Alakası yok.

"Motorda gelirken biraz konuştuk," dedi Cemal. "Mühendismiş. General Electric'te çalışıyormuş."

Daha Cemal "mühendis" dediği anda Oğuz'un son ümit ışığı da sönüverdi. Annesi, lâf arasında bir mühendisten bahsetmişti çünkü. Düşecek gibi oldu. Ama niye yaptı bunu bana? Ayakta sallandı ve içkisini dibine kadar içip bitirdi. Kendisini de elindeki bardak kadar boşalmış hissediyordu. Bu benzetmeden de nefret ederek yüzünü buruşturdu.

"... Ama palavra," dedi Cemal, mutfak girişini kollayarak. "Bir iki yokladım, mühendisliğin 'm'sinden haberi yok. Teknik'ten de değil zaten. Artık kara cahillere de bedavadan diploma veriyorlar." Oğuz bir an sevinir gibi oldu, ama sonra yine karardı. "... Zaten şu surata bak. Japonların Kabuki Tiyatrosu var ya, onların maskesi gibi surat var adamda. Bundan mühendis olsa ne olur?" Oğuz, o derin acısı içinde bile gülmeden edemedi. Bundan daha uygun bir benzetme olamazdı doğrusu. Aynen o, Kabuki! İçinden Cemal'e doğru sıcak bir duygu akımı oldu. Zevzek mevzek ama, zehir gibi zekâ var herifte.

"Biliyor musun Cemal Ağbi, biz de annemle burada sıkıldık biraz." Kendine acıma duygusu o kadar baskındı ki, bundan daha ileri gitmeye bile hazırdı.

Kapı çalındı. Cüneyt Bey, herkesten önce davranıp açtı. Oğuz, dumanın arasından Lotte'nin çekici yüzünü seçti. Siyah pelerin. Altına da yine siyahlar giymişti kadın. Her-

kesi başıyla selamladı. Oğuz, kadehini alelacele bir kenara bırakıp koştu. Kadının üstündekini aldı. Ne içki istediğini sordu. Lotte biraz şaşkın gözlerle ona baktı. Rakı istedi sonra. "Su ve buz lütfen." Oğuz içkiyi koyarken kafasında kadına sormak üzere sorular hazırlamaya çalıştı. Ama aklına hiçbir şey gelmiyordu. Sonunda götürdü bardağı. Karşılıklı gülümsediler ve susuştular.

O sırada Nermin Hanım göründü ve buğulamanın hazır olduğunu anons etti. Ortalık dalgalandı. Tepsi orta masaya getirildi. Bu kadar kısa zamanda böylesine nefis bir şölen hazırladığı için Nermin Hanıma tebrikler sunuldu. Kâğıt tabaklar dağıtıldı. Cüneyt Bey servis yaptı. Büyük bir uğultu vardı. Herkes konuşuyor, gülüşüyordu. Oğuz baktı, Nevra'yı göremedi. Oral, pikabın başında tek başınaydı.

Mutfağa yöneldi. Nevra oradaydı. Salata hazırlıyordu. Oğlan eşikte durdu: "Selam. Görüşemez olduk. Sana şey diyecektim—"

"Oğuz, sonra konuşuruz, olur mu?" dedi kız. "Şunları götürmem lâzım şimdi." Büyük salata çanağını kaptı, içeriye götürdü. Oğuz bir süre onun arkasından baktı. Sonra o da çıktı mutfaktan.

İçerde hafif müzik çalıyordu şimdi. Ray Coniff gibi birşey. Oral'dan başka ne beklenir ki? Yemek dağıtım kargaşası dinmiş, ateşin çevresinde epeyce büyük bir grup oluşmuştu. Yazar, bir yandan yiyor, bir yandan da ressamla karısına lâf yetiştiriyordu. Nevra da oradaydı, babasıyla birlikte. Lotte, Nermin Hanım ve Cemal'le konuşuyordu. Herkes birbiriyle konuşuyordu. Sadece, o sarı saçlı çocuk, Cem, ötekilerden ayrı bir köşede tek başına rakı içiyordu. Geldiğinden beri pek kimseyle konuşmamıştı zaten. Oğuz bir an ona baktı, ama kimseyle ilgilenecek hali yoktu. Nevra'nın grubuna yöneldi.

Söz yazardaydı: "... Valla kardeşim, benim bu teknik sorununa hiç aklım ermiyor. Ama, sözüm meclisten dışarı,

bunun çok abartıldığı kanısındayım... Kimse alınmasın, gücenmesin ama bir tür entelektüel snobizm yapılıyor burada. Bakın, şimdi şöyle bişey söyleniyor. Deniyor ki, örneğin şu tabloda bütün herşey yerli yerinde. Deseni de renkleri de. 'Aman ne dengeli resim!' deniyor. Hani sanırsınız ki, o bir tek sarı leke eksik olsa iş şirazesinden çıkacak. Denge ossaat bozulacak. Tablo da çerçevesinden kurtulup pat diye yere düşecek. Resim değil, kuyumcu terazisi mübarek. E bu kadarı da olmaz ki canım!..." Birkaç kişi güldü. Aralarında Nevra. Canım benim! Oğuz, kendi payına bu yaklaşımı da, espriyi de biraz bayağı bulmakla birlikte, ötekilerle birlikte güldü. Seni sansar! Bardağını başına dikti. Salon iyice ısınmıştı.

Cüneyt Bey cevap veriyordu şimdi. Oğuz, aradan onu dinlemeye başladı. "...olduğu gibi, burada da ifrattan kaçınmak lâzım. Yani, haklı bir tenkid, meselenin diğer tarafını görmemize mani olmamalı bence. Mevzua hâkim olmak hayati ehemmiyet taşır. Beğendiğimiz adamların hepsi, senelerce çalışarak, büyük ustaları kopya ederek vâkıf olabilmişlerdir o tekniğe. İşte bu denge meselesi de böyledir. Ciddi çalışma ve fedakârlık ister. Ha, ondan sonra başka: Ondan sonra herkes kendi müstakil yoluna gider. Kübizm mi, sürrealizm mi, ifade tarzı neyse artık, işte o tekniğin üstüne inşa eder...Bakınız, şurada meselâ..." Sönmüş piposuyla, yan duvarda asılı resmi gösterdi. Herkes dönüp baktı. "Adam, Rafael'e yakın bir tekniğe, Leonardo'nun anatomi bilgisine sahip. Ama, onun üstüne başka şeyler ilave etmiş tabii..." Oğuz'un başı döner gibi oldu. Bu resimle başım dertte.

Kalktı. Orta masaya uzanıp kendisine yeni bir rakı koyarken, Don Kişot'un adının geçtiğini duyar gibi oldu. Alelacele döndü. Yine Cüneyt Beydi: "... Barcelona'da. Sergi de denemez ya. Hani şu Amerikalıların yaptıkları *'happening*'ler var ya, onun gibi birşey işte. Adam, koca salona

Don Kişot'un bütün macerasını resmetmiş. Devasa tablolar. Ama bunlar bildiğimiz mânâda pentür değil. Meselâ büyük bir panoya gökyüzü boyanmış; bulutlar bunun üzerinde devamlı hareket halinde... Aşağıda başka bir panoda da Don Kişot'la Sançó Panza resmedilmiş, yeldeğirmenleriyle beraber. Bir an geliyor, bulutla değirmen öyle bir kompozisyon içinde bütünleşiyor ki, karşınızda resmen bir dev görüyorsunuz. Yani, Don Kişot öyle görüyor en azından. İşte tam bu noktada, seyirci olarak sizin elinize bir tüfek veriyor Dali. Don Kişot'un kafasının bulunduğu yere ateş ediyorsunuz. Tüfeğinizde fişek olarak boya tüpleri var. Renk renk fişekler. Siz ateş edince Don Kişot'un beyninde bir tayf patlıyor... Yani, yeldeğirmenine hücum eden zavallı Don Kişot, devin sillesini yiyince, zihninde böyle bir reaksiyon husule geliyor... Enteresan, değil mi?" Başlar sallandı. "Hani adama deli meli diyorlar, ama böyle renkli bir dünyası var işte..."

Cüneyt Bey sustu ve piposunu yeniden yaktı. Karmakarışık konuşmalardan oluşan bir uğultu başgösterdi. Tam o sırada Oğuz, nasıl olduğunu anlamadan, kendini sahnede buluverdi birden:

"Çok ilginç," dedi. "Harika bir buluş gerçekten... Ama zayıf noktası da tam burada galiba... Buluşun çekiciliği gerçek sanatı örtüyor gibi... İşin 'show' yanı ağır basıyor sanki...".

Konuşmakta güçlük çekiyor, aradığı kelimeleri bulamıyordu. Çok sıcaktı. İnsanlar da durmuş kendisine bakıyorlardı. Ama aldırmadı, lâfını inatla sürdürdü: "Yani şu... Şimdi değirmenlere saldırma sahnesini bilmeyen yoktur... Hatta Don Kişot deyince insanın aklına hemen değirmenler gelir. Dali de bu ünlü sahneyi kullanmış. Buluşunu bunun üstüne kurmuş. Halbuki, o kadar iyi bilinmeyen, ama adamın ruhunu çok daha iyi yansıtan bir sahneyi seçebilirdi pekâlâ..."

Karşısındaki şekilsiz, bulanık suratlar yığınına görmeyen gözlerle baktı. Duraladı. Ama artık 'söz'ünü bulmuştu. Makineli tüfek gibi sürdürdü: "... Bir yerde Don Kişot, yolun ortasında birtakım tüccarları durdurur. Ve onları Toboso'ya gidip sevgili Dulcinea'sına saygı sunmaları için zorlar. Zavallı tüccarların ne Dulcinea'dan haberleri vardır tabii, ne de onun güzelliğinden. Aslında Don Kişot'un kendisi de bunlardan bihaberdir. Ama o, Dulcinea'nın güzelliğini bilmeye ihtiyaç duymaz ki. Hatta onu görmesine bile gerek yoktur. Çünkü Dulcinea, Don Kişot'un o hastalıklı dedikleri beyninin ürettiği soyut bir fikirden başka birşey değildir zaten. Don Kişot'un tüm varlığı, tüm eylemleri, böyle soyut, harikulade, rüya gibi birşeyin parçasıdır. Onun itici gücü budur. Evet, adam gerçek olmayan bir dünyada yaşamaktadır belki. Ama belki de tek gerçek, *yaşanan* gerçek budur: Hülya ile gerçeğin bu garip karışımıdır, kimbilir?..."

Etrafına ateşli gözlerle baktı: "... Sanki Dali de, boyalı fişek oyunuyla kolaya kaçmak yerine, Don Kişot'un zihnindeki bu kargaşayı çizmeliydi asıl. Bence gerçek sanat asıl bunu yansıtabilmektir." Nutkunu bitirdi. Önüne baktı. Kadehini kafasına dikti. Sessizlik.

"Evet, enteresan..." dedi Cüneyt Bey. "Değişik bir bakış. Fakat—"

"Beyler! Sözünüzü kesiyorum ama kahve isteyen var mı?" Nermin Hanım.

"Oo, iyi fikir!" dedi yazar. "Benimki sade olsun lütfen."

Bulanık yığında bir dalgalanma oldu. Gruptaki hanımlar, fazla iş çıkmasın diye hep birlikte orta kahve içmeye karar verdiler. Cüneyt Bey kafaları saydı ve özür dileyip servise yardımcı olmak üzere Nermin Hanımın yanına, mutfağa gitti. Nevra sessizce kalktı. İnsanlar yeni sohbet konularına daldılar. Dali meselesi kapanmıştı. Oğuz, elinde boş kadehiyle orada kalakaldı. Hafifçe terliyordu. Etrafa

göz gezdirdi. Nevra yeniden Oral'la konuşmaya başlamıştı. Biraz temiz havaya— Omuzuna bir el dokundu yavaşça. Döndü: Cem. Yana taranmış dümdüz sarı perçemin altında sevecen bakışlı kahverengi gözler.

"Don Kişot'u çok seviyorsunuz," dedi oğlan. "Yani şövalyeyi." Sıcacık gülümsedi. "Konuşmanıza kulak misafiri oldum. Çok etkileyiciydi."

"Ya, ne demezsiniz," dedi Oğuz. "İnsanlar etkiden deliye döndüler(!)"

Cem yine gülümsedi. "Normal ama bu," dedi. "Kitabı okumuş olan yoktu ki aralarında."

"Yok canım, olur mu?" dedi Oğuz. "Koskoca yazarlar, ressamlar filan?"

"Aman yarabbi! Bu kadar saf olamazsınız. Edebiyatçılarla sanatçılar bir de kitap mı okuyacaklardı?"

Birlikte güldüler. Oğuz, gittikçe bastıran yorgunluğuna rağmen, oğlanın gülen gözlerinde derin bir hüznün gizli olduğunu farketti. İçinde ona karşı sıcak bir sevgi dallanıp budaklandı.

"Nevra'nın babası hariç tabii," dedi oğlan. "Onun gerçekten esaslı biri olduğuna inanıyorum. Ama şimdi bir özürü vardı: Evsahipliği yapmak zorundaydı. O yüzden tartışmayı sürdüremezdi."

"Elbette," dedi Oğuz. "Orası öyle. Ama mesele Cüneyt Bey meselesi değil... Bilmiyorum... Yani ben..." Yine zorluk çekmeye başlamıştı kelimeleri bulmakta. "Ben boyumdan büyük lâflar ettim orada. Ve ölçüsünü de aldım... Boyum pek uzun değil, gördüğünüz gibi."

Cem gülmedi bu sefer. "Orası pek belli olmaz," dedi. "Belki de onlar kısa kaldıklarını anladılar. Kırk yılın bir başı onları düşünmeye zorladınız çünkü. Kalıpların dışına çıkmaya... Bu da zındıklık tabii. Düpedüz zındıklık sizin yaptığınız... Neyse, kahve imdatlarına yetişti de, sizi sessiz-

ce afaroz ettiler. Hoş, o hanım -anneniz galiba- kahve sormasaydı, başka bir gerekçe bulmakta güçlük çekmezlerdi emin olun."

Oğuz gömleğinin yakasını açtı: "Ama gene de kabahat bendeydi. Ağzımı açmasaydım hiç sorun olmayacaktı."

"Belki. Ama insanların düşünmek gibi bir alışkanlıkları olmadığını nereden bilebilirdiniz?... Afedersiniz, yaşınız kaç?"

"Onsekiz. Şey, bu topluluktan pek hoşlanmıyorsunuz, değil mi?"

Kahverengi gözlerin içi güldü: "Yok, hoşlanmamak değil de... Etik bir sorun var ortada. Bakın, bu insanların çoğu sahici değil aslında. Kendisi değil yani. Herkesin 'ben' dediği o varlık için seçtiği birtakım kalıp tümceler var. Bu tümcelerle konuşup duruyorlar. Tüm ciddi kavramlar da, daha ağızlarından çıktığı an, birer karikatüre dönüşmüş oluyor."

"Nasıl yani?"

"Yani habire yaşamın anlamsızlığından, saçmalığından, ölümden filan söz ediyorlar. Bunları kendileri gibi insanlara anlatıp duruyorlar. Ama hiçbiri inandırıcı değil."

"Peki ama, bütün bunların etikle ne ilgisi var?"

"Bakın, yapılan, ahlâksızlıktan başka birşey değil. Bu insanların söyledikleri herşey aslında başka bir anlama geliyor... Günümüzde pek bir güncel olan toplumculuğu ele alalım. Bu konuda atılıp tutulanları siz de biliyorsunuzdur herhalde. Binlerce palavra. Şimdi sizinle bir bahse girelim isterseniz: Ben diyorum ki, önümüzdeki yarım saat içinde bu partinin seçkin konukları pek derin bir toplumculuk tartışmasına girecekler. Burada Lenin'i yaya bırakacak nutuklar atılacağından eminim. Var mısınız bu iddiaya?"

Oğuz'un yüzünde uçuk bir gülümseme belirdi: "Bilmem?"

Cem rakısından bir yudum aldı. "Türkiye'de hiçbir toplantı, böyle bir konu tartışılmadan sona eremez. Bu bir yasadır. Matematiksel verilerden söz ediyorum."

Oğuz yorgun argın gülümsedi.

Öteki, olanca ciddiyetiyle sürdürdü konuşmasını: "Sosyalizm, bu karikatürleştirilen kavramlardan yalnızca biri. Başka bir konuya geçelim isterseniz: Edebiyata. Her Allahın günü bunalım ve intihar üzerine sular seller gibi mürekkep akıtılıyor. Peki, siz hiç intihar eden bir yazarımızı biliyor musunuz? Ben söyleyeyim: Tek bir istisna dışında böyle biri yok."

"Ama bu konuda yazmak, mutlaka intiharı gerektirir mi? Camus meselâ, o trafik kazasında—"

"Meseleye öyle bakmayın. Hoş, benim o 'kaza' konusunda da derin kuşkularım var gerçi, ama sorun o değil zaten. Camus, müthiş tutarlı bir yazar. *Kendisi* o. Somut olarak intihar edip etmemesi hiç önemli değil. Orhan Veli de öyle örneğin. Her zaman kendisi oldu... Trakl'ı biliyor musunuz?"

"Hayır, hiç duymadım," diye mırıldandı Oğuz. Başı dönüyordu.

"Evrenin bir tabut olduğunu söyleyen biri. *'Bir taş cehennemde öldü yüzüm...'* diye yazıyor. Sonra da intihar ediyor. Yirmiyedi yaşında!"

Oğuz zorlukla soluk aldı: "Siz... Siz birşey yazıyor musunuz?"

Cem, gözlerinin o derin hüznüyle gülümsedi: "Almanya'da bir doktora tezi hazırlıyorum. Buna yazmak denirse tabii."

"Edebiyat üzerine mi?"

"Ha ha!...Maalesef hayır. Söyleyeceğim ama gülmeyin, olur mu? Madencilik üzerine."

Feri kaçmış gözleriyle ona baktı Oğuz. "İlginç," dedi. "Ama ben başka şey kasdetmiştim yazı deyince. Edebiyat

gibi daha...ciddi birşey." Kırdığı potu düşünecek hali yoktu.

Cem bir kahkaha patlattı. İlk kez. Ama bunda bile bir burukluk seziliyordu sanki. "Yok, 'ciddi' bir iki şey de var. Ama yayınlamayı düşünmüyorum. Ya siz? Sizde var mı birşeyler?"

"Hayır hayır," dedi Oğuz aceleyle. "Ben birşey yazmıyorum." İçinin derinliklerinden hafif bir bulantı yükselmeye başlamıştı. Başını dik tutmakta güçlük çekiyor gibiydi. Gözucuyla baktı: Nevra hâlâ o herifleydi. Dizdize!

"Ya..." dedi Cem. "Oysa ben sanmıştım ki— Ama siz başka birşey düşünüyorsunuz galiba... İyi misiniz? Açık havaya çıkalım mı?"

"Yo, iyiyim iyiyim," dedi Oğuz. "Biraz sıcak bastı, o kadar." Kendini gittikçe kötü hissediyor, ama oğlana da ayıp etmekten çekiniyordu. Annesini uzaktan görünce, fırsatı kaçırmadı. "Ben... biraz yardıma gitsem iyi olacak galiba," dedi. "Kusura bakmayın. Birazdan görüşürüz."

Uğultulu salonda bir iki kararsız adım attı. Cemal'le sohbet eden annesine doğru yürüdü. Sonra hemen vazgeçti. Ayakta sallandı. Şöminenin çevresinde oturanlara doğru yöneldi bu kez. Bazı kelimeler yavaş yavaş netleşti: Yazar, Türkiye İşçi Partisi'nin zayıf sınıfsal tabanından bahsediyordu. İçinden güldü: Bahsi kaybettik! Daha fazla duramadı. Oturacak bir yer arandı. Kadehini güçbela bir kenara bıraktı ve hemen oracıkta bir duvara yaslandı. Uzun uzun esnedi. Bahçeye açılan kapı çok uzaktaydı. Duvarın dibine çöktü. Başını ellerinin arasına aldı. Yine esnedi. Ama artık esnemekle filan geçiştirilebilecek gibi değildi. Çok kötüyüm, çokçokçok.

Derken, beklenen oldu. Müthiş bir bulantı nöbeti, ta derinlerden geldi geldi, üstüne çöktü. Sırtından buz gibi bir ter boşandı. Ve alnından. Burkulan midesi kopup olduğu gibi ağzından çıkacak diye ödü koptu. Tonlarca ağırlı-

ğın altında kalan başını dik tutmak için olağanüstü bir efor sarfediyor, ama yerdeki taşlardan gözlerini ayıramıyordu bir türlü. Dayanamayıp bir an için kapadı gözlerini. Ve korkunç bir merkezkaç makinesinin içine savruluverdi. Hemen açtı: Gri granitin içinde uçuşan minicik beyaz noktalar. Her an yüzlerce şekil değiştiriyorlardı. Bunlara bakmamalıyım. Başımı kaldırmalıyım. Allahım, ölüyorum! N'olur geçsin. Birazcık geçsin. Dışarı... Dışarı çıkmalıyım. Terden vıcık vıcık olmuş sırtı ürperdi. Yeniden esnedi. Çeneleri ayrılırcasına. İçinde ne var ne yok hepsini salonun ortalık yerine boşaltması an meselesiydi. Bir kasılma oldu. Herşey ağzına kadar geldi. Yanaklarını balon gibi şişirip onları ağzında tuttu bir an, sonra hepsini yeniden yuttu. Dışarı. Allahım! Nasıl çıkacağım? İnsanüstü bir çabayla başını kaldırıp Cem'i arandı. Uğultu, konuşmalar, hareketler, kahkahalar ve müzik. Annesini arandı. Yoktu. Kimse yok işte! N'olur Allahım, bir tek şey istiyorum senden: Bitsin bu! Bir daha içmeyeceğim. Hiç içmeyeceğim!... Bitsin ama! Lütfen bitsin...!!

Omuzuna bir el dokundu: "Hayrola ahbap, iyi misin?"

Gözlerini ağır ağır kaldırdı: Oral! Ta tepelerde bir yerden, Kabuki maskesinin içinden, ciddi, meraklı ve kaygılı gözlerle kendisine bakıyordu.

Cesurca gülümsemeye çalıştı Oğuz. "İyiyim," demek için ağzını açtı, ama başını sallamakla yetindi sadece.

Kabuki gülümsedi: "Rengin bembeyaz. Dışarı çıkmak ister misin? Temiz hava iyi gelir."

Hayır hayır, sen karışma. Burası iyi. Git başımdan, tamam mı, defol! Dudaklarını kıpırdattı ama tek söz çıkaramadı.

"Gel bakalım," dedi adam. Oğuz'un herhangi bir itirazda bulunmasına fırsat bırakmadan onu kolundan sıkıca kavradı kocaman eliyle ve önüne katıp sürdü. Direnmek anlamsızdı. Hole dolanıp kapıyı açtılar. Çıktıklarını kimse

farketmedi. Hava kararmaya başlamıştı. Oğuz, ensesinden aşağı bir ürpertinin indiğini duydu. Bahçeyi çabucak geçtiler. Ağaçların başladığı yere vardıklarında, adam durdurdu onu.

"Hadi bakalım ahbap," dedi. "Burada işini rahatça halledebilirsin."

Güçlü parmakların mengenesi gevşedi. Oğuz serbest kalınca, yokuş aşağı paldır küldür yürüdü, ağaçlardan birine yaslandı, başını öne eğdi ve âni bir patlamayla deli gibi kusmaya başladı. Hiçbir şeyden çekinmeden. Böğürürcesine öğürerek. Asırlarca. Neden sonra, bitkin, ağaca tutunarak doğruldu. İçinde hiçbir şey kalmamıştı. Sadece, derin, sonsuz, garip bir rahatlık. Başını çevirip baktı: Alacakaranlıkta Oral, boyu büsbütün uzamış görünerek orada onu bekliyordu. Sigarasının kızıl koru bir an parlayıp söndü.

Dilinin ucunu cayır cayır yanan genzinde gezdirdi Oğuz. Sonra, kendi kendine mecalsizce gülümsedi. Ahbap.

7

Ding-dong. Yeni bir dünyaya açılan kapı. Uygarlığa. Önlüklü hizmetçiye gocuğunu verdi: "Uyuyorlar mı?"

"Evet. Siz içeri buyrun."

Aferin kız, sen de uygarlığın bir parçasısısın. Önlüğün ve 'içeri buyrun'unla. Buyuralım bakalım ne olacak? Ding-dong. Yüz metrekarelik devasa salonda ılık bir dalga benliğini sardı. Her yer sessizdi.

"İkizler de uyuyorlar mı yoksa?" diye sordu, yumuşak koltuklardan birine yayılırken.

"Yok, odada oynuyorlar."

Bak, işte bu olmadı. 'Oynuyorlar *efendim*'. Bunu öğretmemişler sana anlaşılan. Ama üzülme. Daha küçüksün, zamanla herşeyi öğreneceksin.

"Peki," dedi. "Biraz sonra geçerim oraya." Sonra ekledi: "Babamları uyandırma sakın." Sanki böyle bir olasılık varmış gibi.

Hizmetçi çıkınca etrafa bakındı. Sonra kalktı, möble radyonun kapağını açtı. Üçüncü sınıf bir 'pop' programı. Kapadı. Hangi tuşuna basılırsa o tuşu aydınlanan lüks teyple ilgilendi: Melez müzik. Tuşlarla oynadı biraz. Geri sardı, biraz daha çaldı, stop ettirdi. Ne teknoloji! Çok gürültü çıkarıyor olmaktan korktu. Kapattı. 'Babasının evindeymiş gibi hareket ediyor,' derler sonra. Aman ne komik! Ding-dong. Koltuklardan birinin üzerine bırakılmış gazete destesini aldı. Pazar gazeteleri. Hepsi Devrim karşıtı tutucu gazeteler. Sen bu hale gelecek adam mıydın baba? Ding-

dong ding-dong. Heriflerin spor sayfaları bile gerici. Burnuna matbaa mürekkebi kokusu çalındı hafiften. Yüzünü buruşturarak gazeteleri hızla gözden geçirdi. Sonra, hepsini aynen bulduğu gibi katlayıp koltuğa bıraktı ve hole çıktı.

Evin içinde sessizlik hâkimdi. Ensiz bej halının üstünde ses çıkartmadan yürüdü. Koridorun ortasında durdu ve etrafı dinledi. Büyük yatak odasından hiç ses gelmiyordu. Uçta, çocukların odasında bazı hayat belirtileri. Kararlı adımlarla yürüdü. Kapıyı açıp birdenbire içeri daldı.

Aynı anda, dadı, o da önlüklü, gizli ve ayıp birşey yapıyormuş da suçüstü yakalanıvermiş gibi, eteğini hışırtıyla toplayıp, üzerinde uzandığı divandan kalkmaya davranırken, odanın ortasındaki sarı halının üstünde oturmuş sakin sakin oynayan ikizler, kırmızı tokalı minik esmer başlarını kaldırdılar ve ellerindeki oyuncakları bırakmadan kocaman kara gözleriyle ona baktılar.

Eşikte durup gülümsedi: "Günaydın kızlar!"

"Oo, siz miydiniz Oğuz Bey?" Dadı ayağa kalkıp önlüğünün kırışıklarını eliyle düzleyerek kendine çeki düzen verirken, ikizler de yerde bir iki debelenip güçlükle doğrulduktan sonra ona doğru koştular.

Kızlardan birini sağ, ötekini sol koluyla kavrayıp kucağına aldı. Bendim ya, ne sandın? Baba evine döndüm işte. Ama sen bundan hiç hoşlanmadın değil mi kocakarı? Sen üvey anne tarafını temsil ediyorsun çünkü. Hem dur, ben girdiğimde sen ne yapıyordun bakayım? Bir taraflarını mı karıştırıyordun? Ah ah, bu yaşta olur mu Şerife Hanım? Hiç yakışık alıyor mu? Durulmalısın artık. Al, sana da bir ding-dong.

"Birer öpücük!" dedi kızlara. İkizler hemen hatırladılar oyunu ve aynı anda olmasa da, farkedilmeyecek kadar küçük bir zaman aralığıyla dudaklarını onun yanaklarına dayadılar. İçi sevinçle doldu: "Ooh, nefis! Kimin kazandığını

anlayamadım ama. Bir daha!" Kızlar bir daha yapıştırdılar dudaklarını. "Harika! İkiniz birden kazandınız! İkinize de çikolata." Kızlar çikolata lâfını duyar duymaz kucağında kıpırdandılar ve güldüler. Onları dikkatle yere bıraktı ve biraz bollaşmış siyah kadife pantalonunun cebinden iki küçük kırmızı silindir çıkarttı. Bu sefer unutmadım işte. "Bu senin, bu da senin."

Dadı gözle görülür bir telâşla atıldı: "Şimdi vermeseydiniz. Güzin Hanım yemek arasında birşey yemelerine çok kızıyor."

Omuz silkti: "Ne yapalım Şerifanım, o kadar olur artık. Zaten kırk yılda bir görüyorlar ağabeylerini." Gammazlama işini daha sonra yaparsın.

Kadın sahte bir üzüntü ifadesi takınarak çaresizliğini gösterdi. İkizler, paketlerini yırtarak açtılar, para şeklindeki çikolataları ağızlarına burunlarına sıvaştıra sıvaştıra yemeğe başladılar. Çok güzeldiler.

"Şerifanım, bari bir bez getiriver şunlara."

Gereksiz bir uyarıydı. Çünkü, kadın büyük bir hamaratlıkla fırlamış, tülbent gibi kocaman bir bezi kapıp yetiştirmişti bile. Kızlar ağızlarını sildirtmemek için inatla direndiler ama sonunda teslim oldular. Önce Zeynep, sonra Zehra. İkisi birörnek giydirilmişlerdi: Kırmızı-sarı-lacivert ekose plili etekler, askılı. Her zaman Avrupa'dan giyinirler. Küçük haspalar. İsimlerinin aynı harflerle başlaması iyi de, sonları uymuyor. Kafiyeli değil. Ne yapalım, bu kadarı bulunabilmiş. Ne yani, Zehra ile Zebra mı olacaktı? Ding-dong.

Kızlardan biri yanına geldi, pantalonunu çekiştirdi. Zeynep. Yoksa öteki mi? Amân yarabbi, ayırdetmek ne kadar zor bazen. Ama, ne farkeder? Belki de aynı insan aslında. Tek damlanın ikiye bölünmüş hali. İki küçük 'ben'. Belki de aynı adı koymalılardı: Zeynep I, Zeynep II diye çağırırdık. Adamın aklı karışıyor.

Zeynep yeniden pantalonu çekiştirdi: "O, po!" dedi. "Oo, po!"

Dadı sırıttı: "Sizinle top oynamak istiyorlar. Bakın 'Oğuz, top!' diyorlar."

Eşşek değiliz ya, anladık biz de o kadarını. Hem, ikisinin birden oynamak istediğini nereden çıkardın? Yalnız Zeynep söyledi bunu. Şey, belki de Zehra'ydı... Neyse.

"Yahu, bunlar iki yaşına geliyorlar, hâlâ yarım yarım konuşuyorlar," dedi. "Mahsus yapıyor olmasınlar?"

Kadın kınama pozisyonuna geçti: "O nasıl söz Oğuz Bey. El kadar çocuklar! Hem konuşmanın yaşı hiç belli olur mu? Benim eski yerde baktığım çocuk, ta üç yaşına kadar—"

"Yok yok, mahsus yapıyorlar. Ama haklılar da. Az heceyle konuşmak daha kolay."

Kadın, onun yüzüne dikkatle baktı. Başını salladı. Sustu. Gene onayınızı kazanamadık Şerifanım. Bunu da gammazlayınız.

Bu sırada 'oo, poo'lar ikileşmiş, bir düo olmuştu.

"Peki, oynayalım hadi. Getirin bakalım şu topu..."

Zeynep pantalonun paçasını bıraktı. Badi badi koştu. Oyuncak sepetinden kocaman kırmızı bir top getirdi, plastik. Üçü birlikte oynamaya koyuldular. Arada top kaçtıkça, sevinçle telâş karışımı bir çığlık yükseliyordu ikizlerden. Üçü de sadece topu düşünerek uzun süre oynadılar.

Kapı, boya çatırtıları çıkartarak aniden açıldı. Güzin Hanım, açık kumral saçlarını bigudilerle sarmış, üstlerine de uçuk yeşil şifon bir eşarp bağlamıştı. Kapitone sabahlık. Yüksek topuklu yeşil terlikler.

"Hoşgeldin Oğuz. Nasılsın? Çok oldu mu geleli?" Sesi kalın kalın çıkıyordu. Sigaradan.

"Sağolun, iyiyim. Biraz önce geldim."

Güzin Hanım, cevabı dinlemeden çocuklarla ilgilenmeye geçti: "Nedir bu haliniz?" Elini enselerinden içeri so-

kup sırtlarını yokladı. "Şunlara bir hırka giydir dadı." Sonra vazgeçti: "Yok yok, üstlerini değiştirmek lâzım. Baksana kanter içinde kalmışlar."

Durum tehlikeli. Dadıdan önce davranmalı: "Benim suçum aslında... Biraz top oynadık da."

Güzin Hanım birşey demedi. Çocukların pembe etajerine doğru yürüdü. Kendinden emin, seri hareketlerle çekmeceleri çekip çekip kapattı. Çıkardığı yeni giysileri, yanıbaşında alesta duran dadıya uzattı: "Bunları giysinler."

Böyle buyurdu Zerdüşt.

"Hadi bakalım soyunun. Yüzünüz kıpkırmızı olmuş terden. Çabuk çabuk!"

İkizler, korkuyla baktılar. Birinin elinde top. Dadı yanlarına çömelip onları soymaya girişti. Güzin Hanım, durumu kontrol altına aldığını görünce, kapıya doğru yürüdü. Tam çıkarken döndü:

"Birazdan kahvaltı yaparız. Baban da şimdi kalkar..." Cevabı beklemeden çıktı gitti.

Dadı, kendini çocuklara adamıştı. Odada uzayıp giden sessizliği yine Zeynep bozdu: "O, poo!"

"Hayır efendim, top mop yok artık. Annenizi duydunuz. Ne kadar kızdı."

Zeynep, bu sözler üzerine durdu. Bir baktı. Sonra, birden alt dudağını bükerek ağlamaya başladı. Baltayı taşa vurduk gene. Zehra da baktı baktı, tıpkı kardeşi gibi dudağını büktü sonra. Yeni bir düo başladı. Allahım, ne kadar komikler!

Yine dadıdan önce davranıp, kızları bir hamlede kucağına aldı. Ağlayan çocuğa tahammül edemem. Hele iki tanesine birden! Onlara yeni bir oyun sunmak istedi, ama o anda aklına birşey gelmedi. Neden sonra, 'çevrim çevrim bahçecik'i çıkardı belleğinin derinliklerinden. Kanapeye oturdular.

"...Bir kuş gelmiş, konmuş kenarınaa. Bu tutmuş..."

Çocukların ağlaması ânında kesildi. İkisi birden gülmeye başladılar. Yanaklarında ikişer yaş duruyordu, çiğ taneleri gibi. Ellerini avuçlarının içine aldı ve parmakları tek tek inceledi: Hepsinin orta boğumlarında üçer belirgin kırışık.

Minik ve tombul serçe parmağı ucundan tutup hafifçe silkeledi: "... Bu da okuldan gelmiiş..." İkizler sevinçli bir telâşla beklediler. Başını kızların karnına gömdü: "...'Hani bana' demiş', 'hani bana!'" Kızlar katıla katıla güldüler.

Oyun, her seferinde yeni bir heyecan fırtınası yaratarak, sürüp gitti.

Sonunda sıkıldı: "Hadi bakalım, biraz da kendiniz oynayın." Kızlar şaşılacak bir uysallıkla boyun eğdiler. Onları oyuncak sepetinin başına bırakıp kalktı ve sessizce kapıya yürüdü.

"Gidiyor musunuz Oğuz Bey?"

"Gidiyorum. Kahvaltı hazırdır herhalde."

Kadın yanına geldi: "Size birşey diyecektim..."

Söyle bakalım cadı dadı, herşeye hazırlıklıyım. "Buyur Şerifanım."

"... Şey, yanlış anlamayın Oğuz Bey, ama..." Kapıdan yana telâşlı bir bakış. "Hani Güzin Hanım..." Sesini iyice alçalttı: "... Şeye çok üzülüyor da."

"Neye üzülüyor Şerifanım?"

"Yani, onunla konuşurken...birşey söylemiyorsunuz da."

"Nasıl birşey söylemiyorum?" Dediği anda kavradı. Haa, anlaşıldı! Ama bekleyeceğim. Baklayı dilinin altından çıkartıncaya kadar bekleyeceğim, anladın mı?

Kadın sustu. Uygun kelimeyi aradığı besbelliydi. Çok açık, beyaza yakın renkte sulu mavi gözleri, inanılmaz derecede kalkık bir burnu vardı. Bebek mavisi gözler, bebek burnu. Ama, beyaz saçlı ihtiyar bir kadında çok tuhaf duruyorlardı. Çocuk maskesi takmış biri gibi.

Maske konuştu sonunda: "... Yani, diyor ki, 'Bu evde benim bir adım yok mu?' diyor. 'Bana hiç olmazsa *teyze* diyemez mi?'"

Hiç olmazsa, ha? Yani, asıl 'anne' dememiz lâzım da, 'teyze'ye de razı! Bunu böyle mi yorumlayacağız şimdi? Ortak dans hocamız da değişik bir 'anne' yorumu yapmıştı. Ona da durumu izah edememiştik vakti zamanında. Peki dadı, 'cicianne' desek? Bu nasıl sence?

"Valla..." Kelime arama sırası ondaydı şimdi. Allahın belası yüz, tutmaz ki!

Dadı onun duraksamasını yanlış değerlendirdi. "Oh, Oğuz Bey, bir gayret söyleyiversen şunu. Öyle mesut bir insan olacak ki."

"Tamam tamam," diye kestirip attı. "Bakarız... Belki ilerde." Yalak!

Kadın âni bir dönüş yaptı: "Bak, sakın birşey söyleme," dedi. "O da bana birşey demediydi zati. Ben kendimden söyledim. Hani iyiliğiniz için..."

Sen bana 'sen' mi diyeceksin, 'siz' mi? Önce ona karar ver de.

"Dur bakalım. Düşünürüz..."

Kapıyı açtı: "Şimdilik hoşça kalın kızlar," dedi.

İkizler, aralarında bebek oynamaya dalmışlardı; onu işitmediler.

Koridor. Mutfaktan Güzin Hanımın emirleri duyuluyordu, kısa ve kesin. Portmantonun aynasında yüzüne baktı. Selam! Yeniden salona geçti. Yemek bölümünde mükellef bir kahvaltı sofrası. Porselenler ve gümüşler. Güzel. Yeniden gazetelere doğru bir hamle yapmıştı ki, babası girdi. Lacivert robdöşambrının altından mavi ipek pijaması görünüyordu. Ayak parmaklarının üzerinde hafifçe yaylanarak yürüdü.

"Günaydın baba."

"Günaydın oğlum." Tepeden iyice açılmış saçlarını dikkatle fırçalamıştı. Hayli yakışıklıydı.

"Çok oldu mu geleli?"

"Yok, yarım saat kadar. Kızlarla oynadık... Çok büyümüşler gene."

Cahit Beyin yüzüne sıcak bir gülümseme yayıldı. Gözlerinde siyah, sevecen bir pırıltı: "Altı ayda bir gelirsen, böyle değişiklikler görürsün tabii." Ardından, hırıltılı bir kahkaha. Dolu dolu ciğerler.

Yıllar önce, kıyı kasabasındaki evlerinde babasının bir akşamüstü belirivermesini hatırladı. Yüzünde tozlu gibi duran bir yorgunlukla. Eşyalarının odasına çıkarılmasına yardım gerekti. İçinde mobilyalı lavabosu olan o tuhaf, beyaz eşyalı odaya çıkıldı. Lavabonun, kızıl-kahverengi damarlı beyaz mermerden yapılmış 'tezgâh'ına dörtköşe bordo bir çanta koydu Cahit Bey. İlk iş onu açtı: Düzgün sıralar halinde istiflenmiş Bafra'lar. Belki yüz paket! "Aa, ne çok sigara baba! Ne yapacaksın bunları?" Cahit Bey gülümsedi: "İçeceğim oğlum." "Ama niye bu kadar çok getirdin? Burada bulunmuyor mu?" Yine yorgun bir gülümseme: "Bulunuyordur mutlaka ama, ya bulunmazsa diye..." "Anladım." O zamanlar her konuşmanın sonunda böyle "anladım" demeyi âdet edinmişti. Cümlenin sonuna nokta koymak gibi birşeydi bu. Saatler sonra, yatmak üzere yine o odaya çıktılar. Cahit Bey soyunurken, o da onun hareketlerini taklit etti. Bâbası cibinliğin içine kendini kapattı sonra. O da kapattı. Ama hemen uyumadılar. Cahit Bey *The Times* gazetesinin çapraz bulmacasını çözmeye koyuldu. O da kendi cibinliğinin içinde, elindeki çizgi romanın sayfalarını karıştırarak bekledi. Sessizliğin içinde küçük hışırtılar. Babası sordu birden: "Sen bunu bilirsin: Amerikalı şarkıcı _ _ _ _ James?" Yüreği çarparak hemen cevap verdi: "Joni." Cibinliğin ardında çok kısa bir süre geçti. "...Ama

dört harf." Yine yüreği çarparak: "Evet baba, J-O-N-I. Kadın şarkıcı..." Bir saniye daha sessizlik. Sonra: "...Tamam." Ne sevinç. Az sonra yeni hışırtılar. Gazetenin katlanması. "Işığı kapıyorum. Hadi iyi geceler." "Sana da baba." O karanlıkta dakikalarca uyuyamamak.

"Yok baba, o kadar da olmadı, insaf. Geçen ay buradaydım ya... Sonra araya imtihanlar filan girdi, uğrayamadım."

Cahit Bey yine öksürüklü öksürüklü güldü: "Sonra da tatil geldi, ondan uğrayamadın."

Gülümsedi. Söyleyecek birşey bulamadı. En yakın koltuğu arandı.

"Dur, oraya oturma da içeri geçelim. Kahvaltı hazır galiba."

Başını salladı. Babasıyla birlikte yemek salonuna doğru yürüdü. Masanın başına geldikleri sırada servis kapısı açıldı ve Güzin Hanım girdi. Mükemmel zamanlama!

"Tam zamanında," dedi babası. "Biz de şimdi oturuyorduk... Siz bu sabah görüştünüz mü?"

"Evet, biraz önce konuştuk," dedi Güzin Hanım. Sonra mutfağa seslendi: "Kızım çayı getir." Döndü: "Oğuz, sen şuraya, babanın karşısına otur istersen."

İsterim. Yine de hemen oturmadı. Ellerini arkasında kenetleyip Güzin Hanımın oturmasını bekledi. Ve seyretti: Fistolu beyaz örtünün üstünde muazzam bir çeşitlilik: Salamlar, peynirler, gümüş yumurtalıklarda rafadan yumurtalar, dilimlenmiş kan portakalları, binbir çeşit reçel —ve balık yumurtası! Oturuldu. Önlüklü genç kız, gümüş bir tepside yakut gibi ışıldayan çayları getirdi. Şekerler kondu. Bardaklarda kaşık tıngırtıları. Kahvaltı başladı.

Sessizliği Güzin Hanım bozdu: "Ee Oğuz, nerelerdesin bakalım? Yüzünü gören cennetlik."

"Valla okul filan, koşturuyoruz işte."

Babası güldü: "Nasıl, iyi gidiyor mu bari?"

"İyidir..." Derin bir nefes aldı: "... Edebiyata geçiyorum."

Bitti işte. Bu da söylendi.

"Ya? Neden?"

"Matematikten zorlanıyordum. Israr etmenin anlamı yok—diye düşündüm."

Babası, yumurtasının tepesini bıçakla uçurdu: "Hmm... Ama bu sömestr iyi not almıştın matematikten? Sınıf beşincisi mi ne demiştin? Telefonda yanlış mı anladım yoksa?"

Kızardı. "Yok, doğru da... Tesadüfen oldu. Bizim Hanri'nin ezberletmesiyle. Zorla yani... Aynı sıkıntıyı bir daha—"

"Hanri hangisi? Şu yazlığa getirdiğin esmer oğlan mı?"

"Evet."

"O kaldı herhalde fen'de?"

"Evet. Onun aklı iyi yatıyor böyle şeylere."

"Peki böyle yıl ortasında değiştirmene izin veriyorlar mı?"

"Evet, fen'den edebiyata her zaman geçilebiliyor."

Hadi artık. Boşverin bunu da, Paris konusunu konuşalım. Şu döviz meselesini halledelim.

Balık yumurtasından iki kalın dilim daha kesti. Hadi baba, açın artık Paris meselesini!

"Eh, ne yapalım," dedi Cahit Bey. "Madem gönlün bu tarafta..."

Güzin Hanım birden lâfa girdi: "Oğuz, karışmak gibi olmasın ama, bu kadar hayati bir konuda karar alırken iyi düşünseydin derim."

Balık yumurtasının eşsiz lezzeti bir anda yokolup gitti. Geriye tuzlu-acı birşey kaldı. Karışmak gibi *oldu* ama işte! Paris konuşmasını sabote ettin Güzin 'teyze'.

"Valla, epey düşündüm. Zaten matematikle ilgili birşey yapmak istemiyorum ileride."

"Ne yapmak istiyorsun peki?" diye sordu Güzin Hanım. "... Bak edebiyat, sanat, bunlar çok güzel de, karın doyurur mu acaba?"

"Doğru," dedi Cahit Bey. "İşin bu tarafını da iyice düşünmek lâzım."

Babam benim! Bir saniyede değişirsin. Çok iyi adamsın ama çok da zayıfsın be baba, farkında mısın? Dünyanın en iyi zayıf adamı.

Bir yaz akşamı, babası kıyı kasabasındaki eve yeni gelinle geldiğinde, nedense onlara 'ev sahipliği' yapmak zorunda hissetmişti kendini. Ne yağlar artık, ne şaklabanlıklar! Üst kattaki banyoya sabunlar, havlular taşımalar, 'zifaf odası'na bavulları çıkartmalar... "Bu ampul de ancak kendi içini aydınlatıyor maalesef" gibisinden espriler. Güzin'den mesafeli bir gülümseme, metalik. Cahit'ten öksürüklü zoraki bir kahkaha. Ne yapsın adam? Küçücük sıska oğlunu da korumak zorunda, gülecek tabii. Ama bu 'ikinci başlangıç' da pek umut verici sayılmaz. Ne İsa'ya yaranabiliyorsun, ne Musa'ya. İnce bir ip üstünde acıklı bir cambazlık gösterisi. Ne tuhaf, insanlar kendi durumlarını başkalarının gördüğü gibi göremiyorlar. *Başkaları* mı?

Önlüklü kız girdi ve çayları tazeledi. Konuyu değiştirmenin tam zamanı!

"Bugünkü maça gidiyor musunuz baba?"

Cahit Bey yerinde kıpırdandı, Güzin Hanım'a kaçamak bir bakış fırlattı. "Yok," dedi sonra. "Misafir gelecek."

"Öyle mi? Yazık, iyi maç olacak... Neyse, ben de radyodan dinleyeceğim... Bu yıl fena gitmiyoruz, değil mi baba? Ne dersiniz, şampiyon olur muyuz?"

"Bilmem," diye gülümsedi Cahit Bey. "Oluruz herhalde."

Babasına ne zamandan beri 'siz' demeye başladığını düşündü. Hatırlayamadı. Bu evdeki hitap sorununu ne yapacağız? Bu konuda büyük bir belirsizlik hüküm sürüyor:

Dadı kararsız bir kere, vaziyeti idare ediyor; Güzin'e 'teyze' denemiyor. Ne yaptığını bilen bir tek ikizler var: 'O' diyorlar, bitiyor. 'O, poo.' Bir de 'cığım'lar sorunu var tabii: 'Babacığım' denemiyor. Hiç kimseye hiçbir şey denemiyor... Yoksa *'S..'* mi demeli: 'Siz' değil, 'sen' de değil; ikisinin ortası. 'Baba[cığım] acaba bu hitap konusunda *'S..'* ne düşünüyorsun—uz? Allah kahretsin! Çayını içip bitirdi.

Az sonra kahvaltı faslı da sona erdi. Kalkıldı, içeriye geçildi. Karşılıklı sigaralar yakıldı.

"Siz oturun baba-oğul," dedi Güzin Hanım. "Benim biraz işim var..."

Onun arkasından sessizce sigara içerek oturdular. Fransa işini konuşmanın tam zamanı. Hadi baba, bir gayret!

Ama olmadı. Kapı tekrar açıldı ve ikizler salona doluştular. Arkalarında dadıları. Ortalık bir anda kızların cıvıltısıyla doldu. Babaları onları kucağına oturttu ve oynamaya başladı. Ding-dong: Gençlik programı sona erdi. Şimdi çocuk saati.

İçinde gittikçe büyüyen bir sıkıntıyla onları seyretti. Dikkatini toplayamıyordu. Sonunda dayanamadı: "Ben gideyim artık baba..."

Cahit Bey hayretle baktı: "Ne o, bu kadar erken mi?" Sonra, hemen kabullendi: "Peki, ne yapalım. Haftaya Pazara gene gel ama. Bu sefer bahane dinlemem bak.

"Olur," deyip hemen kalktı. Çocuklarla babasını öptü. Dadıya da "Allahaısmarladık," dedi ve kendini hole attı. İç daraltısı had safhadaydı. Aynadaki hayaline dalmamaya çalışarak gocuğunu giyerken hizmetçi kızı gördü: "Ben gidiyorum. Hanımına da Allahaısmarladık dediğimi söyleyiver, olur mu?"

Ama bu cümle boşa gitti. Aynı anda koridorun ucunda Güzin Hanım göründü çünkü, bigudileri ve şifon eşarbıyla. "Ne o Oğuz, gidiyor musun? Çok erken değil mi?"

"Yok gideyim. Biraz dersim var. Haftaya gene gelirim."

"Peki, sen bilirsin... Ha, bir dakika beklesene."

Bekledi. Güzin Hanım yatak odasına girip gözden kayboldu. Az sonra tekrar göründü. Süratli adımlarla yaklaştı. "Güle Güle canım," derken, kapalı avucunda birşey uzattı: "Al şunu, harçlık yaparsın."

"Ama—!"

"Aması maması yok. Yeni senede sana birşey alamadım, bununla kendine birşey alırsın. Hadi bakayım, uzatma!"

Daha fazla diretemedi. Teşekkür edip parayı aldı ve bakmadan cebine sokuşturdu. Bir sıfır mağlubuz gene. Orada, kapının önünde yanaklarını birbirine değdirerek 'öpüştüler'.

Karmakarışık duygular içinde çıktı. Kar atıştırıyordu. Yakasını kaldırıp hızlı adımlarla yürüdü.

" *'...bu kesmiş, bu pişirmiş, bu yemiş'...*" Aman Allahım, ne korkunç!

İçeriyi dikkatle dinledi. Evde kimse yoktu. Islak gocuğunu portmantoya astı. Ayakkabılarını çıkarmadan mutfağa daldı. Havagazı ocağına çay suyu koydu, çıktı. Odasına girer girmez radyoyu açtı: Reklamlar. Yürüdü. Alışık bir el hareketiyle topu kanapenin altından çıkarttı. Sadece bir maç ama. Tek bir maç. Oyunu başlattı. Sekiz on saniye kafasından oynadıktan sonra, duvarın en uzak köşesine hızla fırlattı topu ve aynı anda kendisi de uçarak 'ters eliyle' tokatladı. İlk büyük tehlike savuşturulmuştu: Korner. Gözlerini kapattı. Bir süre yattığı yerde devam etti. Defansın iyice bunaldığı bir sırada telefon çaldı. Silkindi, kendine geldi ve açtı.

"Nerdesin yahu?" Hanri.

"Babamlardaydım."

"Ha iyi. Döviz işini ayarladın mı?"

Çok kısa, farkedilemeyecek kadar kısa bir an durakladı. "Tamam. Konuştum onu da... Hallettim yani."

"Sahi mi? Harika! Biliyor musun, sende büyük gelişme var. Büyüyorsun artık."

"Yaa, tabii," diye güldü. Aksine, ne kadar küçüldüğümü bir bilsen.

"Şimdi ne yapıyorsun?" diye konuyu değiştirdi Hanri. "Bize gelsene. Jacqueline de burada."

"Olmaz. Maçı dinleyeceğim."

"Ne, maçı mı? Deminki sözümü geri alıyorum. Sen hiç büyümeyeceksin... Sahi kararlı mısın? Bak bak Jacqueline ne diyor. Saçmalamasın da gelsin diyor."

Kızın kahkaha attığı zaman sallanan atkuyruğu geldi gözünün önüne. "...Yok, önemli maç," dedi.

"Allah cezanı vermesin. Ne halt edersen et. Tatilin son günü be. Göm bakalım iki saatini... Birşey söyleyeyim mi, Paris'ten bile İstanbul radyosunu dinlersin sen Pazarları."

"Paris mi? Orası da neresi?"

"Senin gibi bir dıngılın asla ayak basmaması gereken bir yer, anladın mı?... Hadi be, uzatma da gel şuraya. Bak bira da var."

Yine duraladı. "Yok valla," dedi sonra. "Yalnız maç meselesi değil. Akşama sözüm var."

"Yaa?! Bak bu mühim işte. Nevra'nımla mı buluşuluyor?"

"Evet."

"Sahi, nasıl gidiyor?"

"İyidir."

"Hmm. Konuşmadığına göre vaziyet vahim demek ki. Aman oğlum, dikkat et."

Dikkat. Dik kat. Tırmanırken dikkat etmeli.

"Neye dikkat edeceğiz?"

"Kendine. Sen daha bize lâzımsın, unutma."

"Olur, unutmam."

"Bazen çok tatsız oluyorsun. Neyse, gelmiyorsun yani. Peki, akşamki program nedir? Yoksa bu bir sır mı?"

"Bir yere yemeğe çıkıyoruz işte."

"*'İşte'* ha? Vahim, çok vahim!... Mangiz durumu iyileşti anlaşılan. Allah versin. Neyse, yarın o zaman. Dolmuşta anlatırsın, tamam mı?"

"Olur." Dolmuş kelimesi okulun yeniden başladığını hatırlattı. İçindeki huzursuzluk birden büyüdü.

"Hadi hoşça kal Kazanova. Jacqueline sevgilerini yolluyor..."

Uzandığı yerden ahizeyi güçlükle yerine koydu. Yine zorlanarak bir sigara yaktı. Radyoda alaturka. Kapatamazsın ki cenabeti, maç kaçar. Sigara da sporculuk hayatımı kısaltacak. Topu arandı. Bulamayınca vazgeçti. Toparlanıp Hanri'ye mi gitmeli? Vazgeçti. Yattığı yerde sigarasını tüttürdü. Kapalı gözle içilmiyor. Dumanı görmeyince hiç tadı yok. Yine de öylece yattı. Hadi artık. Hadiartık.

Nihayet müzik yayını bitti ve maç başladı. Stadyumun uğultusu odayı kaplayınca biraz heyecanlanır gibi oldu ama az sonra o duygu da geçti. Bu karda birşeye benzemeyecek. İşte *'çamur deryası'* edebiyatı başladı. *'Başladığı gibi bitti'*yle de bitecek herhalde... Belki şansına bir tane atarsak... Konsantre olamıyorum... Derken konsantre oldu. Oturup dinledi.

Devre arasında oyuncular çamur içinde soyunma odalarına giderken, bir koku! Yıldırım çarpmışçasına yerinden fırladı ve koştu. Mutfağa girdiği anda elini alnına vurdu. Çaydanlık tamamen yanmıştı! Yol yol siyahlıklar. Galiz bir küfür salladı. Ocağı kapattı. Sapını güçbela bir bezle tuttuğu çaydanlıkla ne yapacağını bilemeden mutfakta dolandı. Sonunda musluğu açıp suyun altına tuttu. Canhıraş bir cazırtı koptu ve beyaz bir duman bulutu ortalığı kapladı. Bir küfür daha salladı. Çaydanlığı lavaboya atıp mutfaktan çık-

tı. Ayten'i kalayladı: Hayvan karı! Bok mu var Pazar günü izne gidecek? Yangın çıkabilirdi! Gülmeye başladı. Çaresizlik içinde odasına döndü, ikinci devreyi beklemeye başladı.

1-0 yenildiler. Bozuk moralle kalkıp radyoyu kapattı. Nefret! Neyse, başladığı gibi bitmedi hiç değilse. Başlamadığı gibi bitti. Odadan çıktı. Holde hâlâ yanık bakalit kokusu. Koridorda volta atmaya başladı. Birden durdu. Banyo! Tek çare! Hemen şofbeni yaktı. Deliği dikkatle tıkayıp musluğu açtı. Gürültüyle dolan suyun çıkardığı yumuşak buhar bulutunun içinde süratle soyundu ve kendini sıcak, kucaklayıcı bir ortama bırakıverdi. Sular gövdesini kaplayınca musluğu kapattı. Banyoda sessizlik oldu. Birkaç şıpırtı, o kadar. Sürekli terleyerek orada yattı durdu. Birbirinden bağlantısız binlerce şey düşündü. Sonra ter geçti. Adamakıllı ılınan su tenini ürpertmeye başlayınca, hiç yıkanmadan çıktı, taşların üzerinde ıslak izler bırakarak odasına gitti.

Çalışma masasının aynasına baktı. Kederle başını salladı. Ayna çok küçük, birşey görünmüyor.

Bitişikte, annesinin odasına geçti. Boy aynasına daldı. Bu ayna iyi de, başka şeyler çok küçük. *Herşey* çok küçük! Ayak parmaklarının üzerinde yükselip bir de öyle baktı: Yunan heykelleri gibi işte, küçük ve orantısız.

Gardrobun çekmecesinden yuvarlak teneke dikiş kutusunu buldu. İçinden çıkardığı mavi mezurayla gidip kapının pervazında kendi boyunu ölçtü. Olamaz! Allah bin belasını versin! Kısalıyorum! Pervazdaki eski ölçüm işaretlerine baktı. Sinirli sinirli güldü. Yahu, nasıl olur? Daha geçen hafta 1,75'ti. Bir haftada birbuçuk santim gitmiş neredeyse! Bu boyla ne yapılabilir? Mezurayı hiddetle yere çaldı. Sonra birden, dehşetle doldu içi: *Ya o?* O da kısalmış olabilir mi?! Onu ölçmeye cesareti yetmedi. Islak saçlarından ensesine, oradan da sırtına inen buz gibi damlalar tenini ürpertiyordu. Mezurayı kaldırıp odasına döndü.

Çapraşık duygular içinde başını kurulamaya girişti. İyice sersemleyip kulakları çınlamaya başlayıncaya kadar durmadı. Sonra, giyinmeye koyuldu. Gardroptan tiril tiril bir gömlek çıkarıp giydi. Altına dar siyah pantalonunu çekti. Gömleğin üstüne metal tokalı ip kravatını bağladı. Sonra ceket ve yüksek topuklu çizmeler.

Bitişik odaya koştu. Işığı açıp aynanın önünde boy gösterdi. Ulan hayvan herif, rodeoya mı gidiyorsun? Altıpatlarını da kuşansaydın bari.

Odasına koştu. Kendi lambasını da yaktı. Üstündekileri çıkarıp yatağın üzerine gelişigüzel fırlattı. Gardrobun önünde dikilip bir süre düşündü. Sonra, siyah dik yakalı kazağını giydi. Uzun boyunlular için ideal. Balıkçı yakayı gözlerine kadar çekti. Kazağa sinmiş 'after-shave' losyonunun kokusunu derin derin soludu. Yakayı indirip düzelttikten sonra İtalyan takımını çıkardı dolaptan. Ceketin kumaş kol düğmelerini, pantalonun fitillerini hayranlıkla inceledi. Giyindi. Bordo krokodil kemeri de takıp yine bitişik aynaya koştu. Gördüğü manzara karşısında irkildi. Manyak! Açık gri takımla akşam yemeğine gidene kıçlarıyla gülerler! Güzel takım ama... Saçmalama, git çıkar şunu hemen!

Odasına koştu. Herşeyi çıkarıp bir yana fırlattı. Don paça dolanmaya başladı. Durdu, dolabın önünde dikildi. Beyaz gömlek, spor örme kravat, balıksırtı ceket. Pufladı. Sakin sakin hepsini çıkardı. Çok basit: Giyinemeyeceğim için gidemeyeceğim. Bir sigara yaktı. İki nefes çekip söndürdü. Yavaş. Tekrar gardrobun önünde durdu. Giyecek birşeyim yok ki. Yavaş. Sakin sakin. Yok ama. Hiçbir şeyim yok. Saçlarını deli gibi karıştırdı. Hâlâ biraz nemliydiler. Şimdi bir kibrit çakıp— Birden buldu: Lacivert takım! Şanjanlı. Nasıl unutulur? Ona uygun açık mavi bir gömlek seçti. Yakasından başlayarak bütün düğmelerini ilikledi. Son düğmede, hepsini yanlış iliklediğini farketti. Çok çok yavaş. Derin bir nefes aldı, düğmeleri çözdü, gömleğin

eteklerini denk getirerek hepsini yeniden ilikledi. Sonra, kırmızı puanlı lacivert kravatını bağlamaya girişti. Ama üçgen düğümü bir türlü oturtamıyordu. Defalarca çözüp bağladı. Sonunda oldu. Ceketi de giyip küçük aynada baktı. Fena görünmüyordu. Pantalona uzandığı sırada kapı çaldı. Açmaya gitti. Üstü tekmil giyimli, altında don ve siyah çoraplar.

Ali Efendi bir saniyede onu tepeden tırnağa süzdü: "Ekmek alıyor musunuz?"

Sepetten bir ekmek çekti: "Sağol, parasını yarın alırsın, olur mu? Üstümde para yok şimdi." Hoş, altımda da yok ya.

Adam gidince ekmeği kaloriferin üstüne bırakıp içeri koştu. Kemer, yüksek topuklu rugan pabuçlar, mendil. Boy aynasına koştu. Lacivert takım, en ufak hareketinde ışıltılar saçıyordu. Fena değil. Oldu galiba. Çekmece, teneke kutu, mezura, pervaz. Şeridin yerle bitiştiği noktadaki rakamı okuyunca gözlerine inanamadı. Olamaz! Bu topuklarla da aynı! Hakikaten olamaz. Bir yanlışlık olmalı. Başını iki yana salladı. Sonra, omuzlarını silkti. Yapacak birşey yok. Zaman kalmadı.

Banyoya koştu. Karpuz lambanın ışığında saçlarını ıslatıp taramaya başladı. Yatmıyorlardı. Terlemeye başladı. Ceketini çıkarıp mutfağa koştu. Lavabodaki çaydanlığa bakmamaya çalışarak buzdolabından bir limon aldı. Acele kesip banyoya koştu. Limonu avucuna sıkıp musluktan su ekledi. Bulanık renkli sıvıyla kafasına iyice friksiyon yaptı. Ardından tarakla girişti: Önce bütün saçlarını arkaya yatırdı. Sonra uzun uzun uğraşıp iki yandan boru gibi ortaya döndürdü ve kabarttı onları. Saçlar, tarağın dişlerine uygun biçimde tel kümelerine ayrıldılar ve 'muz' oldular. Fena değil, fena değil. Tarağı bırakıp usul usul elledi: Tel kümeleri sertleşmiş, kemik gibi olmuştu. Tamamdır, çıkabiliriz.

Cüzdanını yeni ceketine aktardı; sigarasını, çakmağını, anahtarlarını ceplerine yerleştirdi. Losyonunu sürdü. Devetüyü paltosunu sırtına geçirdi. Deri eldivenlerini giydi. Portmantonun aynasında kendini son bir kez inceledi. Işıkları söndürdü. Çıktı.

Tekrar girdi. Taşların üzerinde tak tak topuk sesleri çıkararak yürüdü. Çalışma masasının çekmecesini açtı. Kalın siyah çerçeveli kelebek güneş gözlüğünü çıkardı. Taktı. Ortalık birden karardı. Umursamadı. Aynada iyi duruyordu. Yeniden çıktı. Merdivenlerin son basamağında tökezledi. Kalbi çarparak etrafa bakındı: Kimseler yoktu. Alttaki küçük pencere de açılmadı. Kapıcı makulesi yemek yiyor olmalı.

Camlardan bahçeye sızan ışık insanın içini ısıtıyor, bir an önce içeriye sığınma isteği uyandırıyordu. 'Fransız pencereleri'ne yanaşıp içeri baktı: Birşey görünmüyordu. Yutkunarak camı tıklattı ve bekledi. Perdenin ardında iri bir gölge belirdi. Anahtar döndü ve kapı açıldı.

"O Oğuz sen misin? Hoşgeldin."

Gerekli nezaket cümlelerini sarfedip içeri girdi. Gözlük camları ânında buğulandı. Eldivenin deri parmaklarıyla onları sildi ve etrafına bakındı: "Selam." Nermin Hanım, odanın tam ortasındaki divanda ayaklarını altına almış, kedi gibi oturuyordu. Elinde konyak kadehi. Ona hayret dolu bakışlarla baktı: "Oo beyefendi, bu ne şıklık?"

Hiç gülmeden yürüdü. Annesinin yanına vardı. Öpüştüler.

"Mmm, koku da harika. *'Suave'* mı derler?"

Öyle derler herhalde. Paltosunu, eldivenlerini çıkardı, pantalon bacaklarını biraz yukarı çekerek oturdu. Taşları dizili satranç takımı, büstler, üstü örtülü tual... Meşhur tablo hâlâ bitmemiş anlaşılan. Dayanamayıp yatak odasına doğru bir göz attı: Perde kıpırtısızdı.

"Oğuz, bu gözlüğü hatırlıyorum. Şu senin şarkıcı... Neydi adı, Ray bişey...?"

Yine gülmedi: "Ray değil, Roy. Roy Orbison. Evet, onun gözlüğünden... Kötü mü?"

"Yok canım. Yalnız, ne bileyim, böyle kapkara... Gözlerini göremiyorum. Akşam akşam seni rahatsız etmiyor mu?"

"Yoo, ben iyiyim böyle."

Kimseye sormadan kendine bir konyak koydu. Bacak bacak üstüne attı, kendini hazırladı ve sordu: "Nevra yok mu?"

"Giyiniyor," dedi Cüneyt Bey. "Şimdi gelir." İçeriye seslendi: "Nevra! Bak Oğuz geldi. Çıkmıyor musun?"

Perdenin ardından ses geldi: "Oğuz, hoşgeldin... Geliyorum."

Yüreği çarptı.

"Ee, yarın okul başlıyormuş ha? Nasıl hissediyorsun kendini?"

Berbat.

"Gayet iyi." dedi ve bir sigara yaktı.

"Günün nasıl geçti babanda?" diye sordu Nermin Hanım. Paris meselesini konuştunuz mu?"

Babamda değil, babam*larda*.

"Konuştuk. Halloldu o mesele." Yüzünü kadehin ardında sakladı.

"Dövizin tamamını karşılayacağına dair garanti verdi mi?"

"Tabii canım, niye hep aynı şeyi sorup duruyorsun?"

"Ne sinirleniyorsun? Konuşuyoruz... Hem Cüneyt'i ele geçirmişken soracaklarını sor işte. Ondan iyi malûmatı kimden alacaksın?"

"Yapma Allahaşkına Nermin," dedi Cüneyt Bey. "Fi tarihinde kaldı bizim Paris. Ona malûmat mı denir?"

"Hayır ama, öyle deme. Madem sanat istiyor... Senin

de sanat muhitlerinde o kadar tecrüben olmuş... Hoş Oğuz'cuğum da biraz maymun iştahlıdır ya: Şimdi sinema der, yarın bambaşka birşeye merak sarmıştır bakarsın."

Aranıyorsun ama.

"... Ne bakıyorsun öyle kötü kötü? Yalan mı? O kadar ısrar ettin, aldırdın o makineyi, ne çektin sonra?" Döndü: "E vallahi öyle Cüneyt. Israr kıyamet aldırdı o âleti. Bir sürü kedi çekti. Makaralar dolusu. Sonra da bıraktı. Elini bile sürmüyor şimdi..."

Diplerden bir yerden korkunç bir öfke nöbetinin kopup gelmekte olduğunu hissetti. Tam o sırada Nevra göründü: "Ne olmuş bakayım kedilere, bana da söyleyin." Sadece gözlerini boyamıştı. Üstünde siyah, çok sade bir elbise, kadife, kucağında kocaman kedisi. "Hey, çok şıksın!"

Pancar gibi olduğunu hissetti. Hemen hamle yaptı, yanaktan öpüştüler.

"İlahi Oğuz," dedi Nevra, oturduklarında. "Vallahi ömürsün. Ama n'olursun çıkart şunu. Gözlerini göremiyorum."

"Peki canım, çıkartırız." Çıkartıp mendil cebine koydu. Ortalık aydınlanıverdi. Bakmadığı halde, annesinin kızgın bakışlarının farkındaydı. Boşver. Haketti. Kamera işinden bahsetmeseydi o da. Hadi gitsek artık.

"Satranç oynuyor musun?" diye sordu Nevra.

"Öğreniyoruz işte. Belli olmaz, yakında bir sürpriz yaparım belki sana."

"Oo, bravo! Hadi bakalım." Kucağında hareketsiz yatan kedisini dalgın dalgın okşadı.

Hadiartık!

Vakit daha çabuk geçsin diye kıza Yeni Harman paketini tuttu. Nevra sigarayı çakmağın alevine uzatmadan önce bir saniye durakladı sanki. "Mersi."

"Nevra, sen hazır mısın?" dedi Cüneyt Bey. "Geç kalmıyor musunuz?"

"Tamam baba, şu sigaramı içeyim..."

Bekleyiş sürdü. Hoş ve boş konuşmalar. İnsanlar, haberler, havalar, hastalıklar.

Birden Garip, o derin uykusunun içinden sıyrıldı. Başını kaldırıp bir yerleri dinledi. Sonra da Nevra'nın kucağından yere atlayıp kapıya doğru koştu sessiz adımlarla. Aynı anda da salondakilerin hepsi, sokaktan gelen ısrarlı bir korna sesi duydular. Nevra da ayaklandı ve pencereye gitti. Perdeyi aralayıp karanlığın içine baktı. Konuşmalar kesilince, korna çok daha belirgin bir şekilde işitildi. Nevra perdeyi bıraktı. Askıdan mantosunu çekip sırtına aldı ve kapıya yöneldi.

"Nereye?" dedi Cüneyt Bey.

Nevra bir an durdu: "Arkadaşlar..." dedi arkasına bakmadan. "Bir bakayım, geliyorum."

"Dur bir dakika," dedi Cüneyt Bey ve kalkıp kızının yanına gitti. Orada, kapının hemen önünde alçak sesle tartışmaya başladılar. Biri kalın, biri ince iki ayrı mırıltı. El kol hareketleri görülüyor, ama söylenenler anlaşılmıyordu. Bir tür sözsüz oyun gibi. Tartışmayı Nevra bitirdi. Döndü, kapıyı açtı ve hışım gibi çıktı. Salonda soğuk hava dalgalandı. Neler oluyor? Cüneyt Bey döndü, yerine oturup bir pipo yaktı.

Uzayan sessizliği de Nermin Hanım bitirdi: "Bir problem mi var?"

"Yok canım, mühim değil," dedi Cüneyt Bey. Ama öfkeliydi.

"... Bu kızı anlamıyorum," diye homurdandı dumanların arasından. "Arkadaşlık mefhumunu da... Ne yani, arkadaşsa medeni bir insan gibi evimize gelir, kapımızı çalar. Ne bu böyle korna çalıp dışarı çağırmak?"

Kimse birşey söylemedi. Nermin Hanım koltuğunda kıpırdandı. "Cüneyt," dedi. "Bir müzik koyar mısın şuradan?"

"Tabii. Ne istersin?"

"Bilmem, ne olursa... Şu geçen gün çaldığını koysana."

Adam kalktı. Yerde duran portatif âleti çalıştırdı. Mozart. Sonra konyak, sigara, yeniden konyak, çarpıntı...

Nevra girdi. Ayaklarını pat pat yere vurarak çamurları temizledi. "Dışarısı buz gibi!" diye mırıldandı. Kimseye bakmadan salonu geçti, yatak odasına girdi. Bir dakika geçti.

"Oğuz...bir dakika gelir misin?"

Annesiyle Cüneyt Beye hiç bakmadan kalktı, robot gibi yürüdü. Neler oluyor? Perdeyi araladı. Nevra yatağın üzerine oturmuş, çizmelerini giyiyordu. Başını kaldırdı: "Oğuz'cuğum..." dedi. "Çok önemli bir işim çıktı. Gitmem lâzım." Kızıl saçlarında birkaç su damlası ışıldadı.

"Hemen şimdi mi?"

"Evet, maalesef."

"Anladım."

Çizmelerin işi bitmişti. Nevra kalktı: "N'olur anla beni. Çok önemli. Kızmadın değil mi? Yarın ararım ben seni. Bu akşamı telâfi ederiz. Oldu?"

"Oldu."

Kız gülümsedi: "Öyle bakma ama, üzülürüm sonra." Eğilip yanağından öptü onu: "Hadi canım, *ciao*." Omuzundaki mantonun iki yakasını bir eliyle kavrayıp salondan koşar adım geçti, kapıyı açtı ve çıktı gitti.

Parantez, soldan çıkar, parantez. Hepsi italik.

Durduğu yerde bir sallandı. Düşünmeye çalıştı. Birşey bulamadı. Sonra buldu: Tuvalet. Yerini kolayca keşfetti. Klozetin kapağını kapatıp üstüne oturdu. Uzun uzun düşündü. Kalktı, sifonu çekti. Boşalan suların hoşurtusu arasında çıktı ve salona döndü. İnsanlara yiğitçe gülümsedi. Ortadaki ölüm sessizliğinin içinde eski yerine oturdu. Hm, nerde kalmıştık?

Konyağını bir yudumda bitirdi ve hemen kalktı. Koşa koşa eve gitti. Üstündekileri çıkarmadan telefona sarıldı.

Nefes nefese bekledi. Gülsen, incecik sesiyle "Alo?" dedi. "Merhaba, ben Oğuz." Telefonun öbür ucunda kızın gencecik yüzünün aydınlandığını görür gibi oldu. "Oğuz! Nereden çıktın?!" Kısa kesti: "Biliyorum, saat pek erken değil, ama benimle yemeğe çıkar mısın? Bugün benim için çok özel bir gün de... Teşvikiye'de şu yeni açılan lokantada birşeyler yeriz. Sonra seni eve bırakırım." Kızcağız çok sevindi: "Bilmem ki, anneme bir sorayım." Heyecanla bekledi. Gülsen hemen döndü: "Olur, ama geç kalmayın, diyor." Yine kısa kesti: "Olur olur, kalmayız. Ben gelene kadar hazır ol ama." Kapattı. Sokağın başında bir taksi çevirdi. Yolda içi içine sığmadı. Vardığında kız hazırdı. O kadarcık sürede nasıl giyinip boyandı bu? Aşk işte. Annesinin 'erken gelin' talimatına baş salladı. Çıktılar. Bir taksi daha. Lokanta tam beklediği gibi çıktı: Mumlar, şaraplar ve müzik. Yemeğin sonuna doğru Gülsen'in o minicik elini tuttu. Kız çeker diye korktu bir an, ama öyle birşey olmadı. Kız sordu: "Nereden geldim aklına birdenbire?" "Hep aklımdasın aslında, ama bir türlü denk düşmedi." "Sahi mi?" "Tabii sahi." Parmakları birbirine kenetlendi. Sonra öylece kalktılar. Takside kız başını onun omuzuna dayayıp gözlerini kapadı. Eve gidip biraz müzik dinleme önerisine de tatlı tatlı başını sallayarak cevap verdi. Evde uzun uzun dansettiler. Sonra, aynı yumuşak hava içinde usul usul seviştiler. Fazla ileri gitmediler ama. Çok olgun kız gerçi, ama daha onyedi yaşında. Herşey muhteşemdi.

Konyağını bir yudumda bitirdi ve kalktı: "Eh, ben gideyim artık."

Yeni bir sessizlik daha.

"Peki, nasıl istersen," dedi annesi, neden sonra. "...Ben de gelirim birazdan."

"Canım sen otur, ne geleceksin." Dedi ve paltosunu giydi. Zengin kalkışı. Yok, pek öyle de sayılmaz; orta halli kalkışı diyelim.

Cüneyt Bey onu kapıya kadar geçirdi. "Oğuz," dedi tam çıkarken. "Ne kadar mânâlı olur bilemiyorum, ama Nevra adına özür dilerim." Öksürdü: "... Ne yapalım, Kafkas an'anelerine uygun bir çocuk yetiştirmeye muvaffak olamamışım demek ki..."

Kulaklarının dibine kadar kızardığını hissetti. "Ama siz..." Sözünün sonunu getiremedi. "...Hoşçakalın."

Dışarıda lapa lapa kar yağıyordu. Paltosunun önünü açtı, mendil cebinden gözlüğünü çıkartıp taktı ve sokak lambalarının soluk ışığında lacivert takımından ışıltılar saçarak ağır ağır yürüdü. Böyle giderse tutar bu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

8

Taksi. Okulun dolambaçlı yokuşunu binbir bulantı içinde tamamladı. Soğuk havaya çıkınca kendine gelir gibi oldu. Parça parça karlarla kaplı futbol sahasından koşarak geçti. Capp'in âmirliğini yaptığı yatakhane binasına girdi. Ortalıkta uyku sersemi dolaşan bir iki 'erkenci'. Merdivenleri ikişer ikişer tırmanıp lojman kapısının önünde durdu. Bir soluklandıktan sonra tıklattı kapıyı ve telâşla saatine baktı. İlk dersin başlamasına daha epey vardı. Kapı aralığından Charlie'nin başı göründü: Kalın çerçeveli gözlük, kalın hipermetrop camlar, biraz mahmur ama cin gibi bakan iki çipil göz ve darmadağın kumral saçlar.

"Merhaba Charlie," dedi Oğuz, İngilizce olarak. "Günaydın."

"Hey bak sen, kimler gelmiş!"

"Bir dakika içeri girebilir miyim?"

Adam burnunu kırıştırdı. Böyle yapınca gözlüğü havalanırdı azıcık, yine öyle oldu. "Bak, Don Quixote'u tartışmak için sabırsızlıktan öldüğünü biliyorum, ama yarım saat daha bekleyemez miydin ha? Hiç olmazsa şu kahrolası başağrısı biraz hafifleyene kadar."

Oğuz güldü: "Bir konuda senin tavsiyene ihtiyacım var. Âcil."

"Hmm," dedi Charlie, çenelerini ayırmadan zorlukla esneyerek. Sonra, başını arkaya çevirip içeriye seslendi: "Rosie, hayatım, bir fincan daha koyar mısın masaya— Oğuz için." Oğuz'un adını yumuşak g'siz telaffuz ediyor-

du, ve ilk heceyi vurgulayarak: Ouz. Bir adım yana çekildi: "Girsene, ne duruyorsun orada?"

Oğuz, her yana yayılmış zengin kahve kokusunu içine çekti. Dağınık bir masa. Kahvaltı sona ermiş gibiydi. Tam otururken Charlie'nin karısı girdi, üstünde sabahlık.

"Merhaba Ouz!" dedi, mavi gözlerinin içi gülerek. "Günaydın."

"Merhaba Rosie."

"Okuluna hoş geldin," dedi kadın. "Biraz kahvaltı eder misin?"

"Teşekkürler," dedi Oğuz. "Ettim. Ama bir fincan kahve içerim."

Kadın mavi mavi gülümsedi: "Tabii." Lacivert saplı kocaman bir porselen maşrapaya kahve doldurup Oğuz'un önüne sürdü. "Sütle şeker orada bak, önünde."

Oğuz kahvesini yudumlarken, tatillerini nasıl geçirdikleri konusunda bilgi alışverişi yaptılar. Sonra Rosie kalktı: "Kusura bakmazsan ben gidip giyineceğim. Sen rahatına bak." Çıkarken ekledi: "Kocamı dersine geç bıraktırma sakın. Daha saçını taraması lâzım."

Oğuz güldü: "Merak etme."

Başbaşa kaldılar. Capp yine yüzünü buruşturdu ve iki yandan alnını sıktı: "Allah kahretsin, başım çatlıyor... Alkol zehirlenmesi herhalde." Sonra, maşrapasını eline aldı: "Peki, dökül bakalım. Kız seni ektiyse ben ne yapabilirim?"

Esprideki isabet payı öylesine yüksekti ki, Oğuz bir an dondu kaldı. "Yok, öyle birşey değil," diye gülümsedi sonra. "Akademik bir sorunum var."

Hocası kaşlarını kaldırıp bekledi.

"... Ben bu sömestr edebiyat şubesine geçmek istiyorum. Ne dersin?"

"Deli saçması derim."

"Ama Charlie—"

"Bütün derdin buysa, söyledim işte: Deli saçması."

Uzun uzun esnedi. "Şimdi müsaade edersen, gidip *'yüzleşeceğim yüzlerle yüzyüze gelmek için bir yüz hazırlayacağım'* kendime."

"Charlie, ciddiyim. Bütün tatil bunu düşündüm. Üç ay daha bu matematik saçmalıklarına dayanamayacağım. Mümkün değil."

Adam gözlüğünü çıkarıp, ağrıyan gözlerini ovuşturdu: "Bak... İstersen bunu dersten sonra konuşalım, ha?"

"Yok, çok geç olur. Bu işi hemen halletmek istiyorum."

"Sen zaten kararını vermişsin dostum, bana ne soruyorsun o zaman?" Gözlüğünü taktı: "Bu konuyu danışmanınla konuştun mu?"

"Danışmanın canı cehenneme," diye patladı Oğuz. "Benim için senin fikrin önemli. Çünkü, ben de senin gibi bir...bir edebiyat adamı olmak istiyorum, anlıyor musun?"

Capp bir an durdu ve uzun bir hayret ıslığı çaldı: "Senin şu kafatasının içinde ceviz kadar bir beyin taşıdığından hiç şüphe etmemiştim zaten," dedi. "Yazık, alkolik olmak için o kadar gençsin ki."

Oğuz sözün gerisini heyecanla bekledi.

"... Bu parlak gerekçeni Müdüre söyleme sakın," dedi Capp. "Bana geldiğini de söyleme istersen."

Oğuz'un içi sevinçle doldu. Teşekkür kabilinden birşeyler söylemek için ağzını açtı ama adam susturdu onu: "Şu siktirici dilekçeni vermek için on dakikan var. Kahveni bitir ve yıkıl... Ha, dersime bir dakika geç gelirsen, sınıfa almam bak, ona göre. Hadi yokol şimdi!"

Oğuz kapının yolunu tutmuştu bile. "Teşekkürler!" diye bağırdı çıkarken. "... Hoşçakal Rosie!"

Charlie Capp, onun arkasından baktı. Havaya dikilmiş, dörtbir yana uçuşan saçlarını eliyle yatırmaya çalıştı, ama nafile.

Futbol sahasını yine koşar adım geçti Oğuz. Müdürlüğün bulunduğu binaya nefes nefese girdi. Kapılardan, hol-

lerden geçti ve sonunda sekreterin odasına ulaştı. Kadın, kocaman elektrikli daktilosunun başında tırnaklarını törpülüyordu. Başını kaldırıp, soran gözlerle Oğuz'a baktı.

"E-hmm...Mr. Horn'u görebilir miyim? Kendisine bir dilekçe verecektim de."

"Bu saatte mi? Tabii ki göremezsiniz. Hem sizin dersiniz yok mu şimdi?"

Oğuz öfkeyle yutkundu: "Derse biraz daha var. Ayrıca bu çok önemli." Tuzağa düştüğü için kendine küfretti.

"Dilekçenizi bana bırakın öyleyse," dedi kadın ve tırnaklarını törpülemeye devam etti.

"Ama onu mutlaka görmem lâzım."

"Bakın, size söyledim. Bu saatte kendisini rahatsız edemem, anladınız mı?"

"Siz etmeyeceksiniz ki. Ben edeceğim olsa olsa... Kendi derdimi anlatabilirim. İngilizce biliyorum."

Törpü birden durdu: "Olabilir, ama *Türkçe* anlamıyorsunuz galiba. Onu göremezsiniz. Kâğıdınızı verecekseniz verin..." Tırnaklarını yakın incelemeye aldı. Oğuz bir daha yutkundu. Aklına hiçbir cevap gelmiyordu. Oysa, odadan çıktığı anda binlerce iyi cevap bulacağından emindi.

"Pekâlâ," dedi sonunda. "Boş dersimde gene geleceğim."

"Nasıl isterseniz," dedi sekreter ve Oğuz'la ilgisini kesti.

Oğuz hışımla kapıya yürüdü. Elini kulpa uzatmıştı ki, arkasında bir kapı açıldığını duydu ve gayri ihtiyari döndü. Müdür Horn'un genç yaşta ağarmış gümüşi saçları, tatilde iyice bronzlaşmış teni, keskin bakışlı mavi gözleri. Sekretere birşey söylemek için ağzını açtı Horn, ama aynı anda Oğuz'un varlığını farkedip ona baktı: "Merhaba. Birşey mi istedin?"

Oğuz, sekreter kızın konuşmasına fırsat bırakmadan atıldı: "Önemli bir konuda sizinle görüşmek istiyordum."

"Şimdi mi? Dersin yok mu?"

"Evet, ama daha on dakika var. Biraz önce Mr.Capp ile görüştüm..."

Bunu söylediği anda pişman oldu, ama ok yaydan çıkmıştı artık. Ayrıca, tam yalan da sayılmazdı. Capp'e söyleyip durumu kurtarabilirdi.

"Hmm," dedi Horn. Bir an düşündü. "Peki, gel bakalım, neymiş bu 'önemli mesele'." Sekretere bir iki talimat verdikten sonra odasına girdi. Oğuz da, kadını yok sayarak müdürün ardından seğirtti. Ağır kapıyı kapatıp yüzünü döndü: Eski masif masanın ardında duvarlarda eski müdürlerin sıra sıra resimleri: Alabros saçlı, cübbeli, Amerikan suratlı Amerikalılar.

Horn, masasının önündeki rahat maroken koltuğa oturdu; tam karşısındaki koltuğu da Oğuz'a gösterdi: "Evet, seni dinliyorum."

Oğuz bütün cesaretini topladı: "Bu dönem edebiyat şubesine geçmek istiyorum efendim."

"Ne? Son sömestrde mi?" Başını iki yana salladı. "İmkânsız." Sonra dikkatle Oğuz'a baktı: "Sebep?"

"Fen derslerinde zorlanıyorum. Ayrıca, bunlar kararlaştırdığım meslekte hiçbir işime yaramayacak."

"Hangi meslekmiş bu seçtiğin, sorabilir miyim?"

"Ee...sanat tarihi."

"Kararlılığından dolayı kutlarım, ama bu bir sebep değil. Yarın fikrini değiştirebilirsin. Başka birşey söyle."

Oğuz sıkıntıyla kıpırdandı. Duvardaki müdürlere baktı. Canı sigara istiyordu. Derin bir nefes aldı ve sustu. Horn, çelik mavisi gözlerini ona dikti: "Olmaz, burada sigara içemezsin; lise kurallarına aykırı."

Günün ikinci şokunu yaşayan Oğuz kekeledi: "S-sigara içmek istemiyordum ki..."

Horn'un karlı dağların güneşinde yanmış yakışıklı yüzü, hafif bir gülümsemeyle buruştu. Kısa bir sessizlik.

"... Peki şube değiştirmek de lisemizin kurallarına aykırı mı?"

"Küstahlaşma. Burada kuralların hiçbir önemi yok... Söylesene, *asıl* sebep ne?"

"Matematikten anlamıyorum. Fizikten de."

"Hm, tuhaf. Yanlışsam beni düzelt, ama dönem sınavlarında en yüksek notlardan biri senindi, öyle değil mi?"

Oğuz, müdürün güçlü belleğine hayranlık duydu. "O büyük bir raslantıydı," dedi. "Söz veriyorum bir daha olmayacak."

Horn güldü: "Saçmalama. Sana bu okulda öğrettikleri gibi, matematikte raslantıya yer yoktur... Bu da olmadı. Başka bir sebep söyle. Benim de kabul edebileceğim birşey olsun."

Oğuz, umutsuzca sustu. Zaman daralıyordu.

"Danışmanınla konuştun mu peki?" dedi Horn. "Önce ona gitmen gerekirdi."

"Hayır efendim," dedi Oğuz. "Görüşmedim. O da matematikçi zaten... Tercihsizliği tercih ettiğimi anlayabileceğini sanmıyorum..."

"Hey, dur bir dakika! Hocaların hakkında böyle konuşamazsın."

"Özür dilerim. Kabalık etmek istemedim. Efendim, demek istiyorum ki, ben...Mutlu değilim!..."

"Ouz, herşeyi birbirine karıştırıyorsun. Burası 'mutluluk okulu' değil. İstediğin anda istediğin sınıfa gidemezsin."

Oğuz içini çekti. Kalkmaya davrandı. Mutlaka sigara içmesi gerekiyordu.

"Otur oturduğun yerde," dedi Horn. "Gidebilirsin demedim." Sonra, aralarındaki küçük sehpanın üzerinde duran Türk işi kutuyu aldı. Kapağını açıp Oğuz'a bir sigara tuttu. Oğuz bir an donup kaldı. Horn'a tarifsiz bir şaşkınlıkla baktı. Sonra dayanamayıp kutuya uzandı. Horn da

kendine bir sigara aldı. Oğuz ikisini de yaktı çakmağıyla. Dumanı birlikte içlerine çektiler.

Sessizliği Horn bozdu: "... Ama çocuklarımızın mutsuz olmasını da istemeyiz tabii."

Oğuz, öksürerek dumanı koyverdi. "Yani, siz şey mi demek—?"

"Hiçbirşey demek istemiyorum," dedi Horn. "Sadece, meseleyi düşüneceğim. Kurulda ne tavır alacağımı henüz bilmiyorum, ama düşüneceğim."

Oğuz gülümsedi.

"... Yalnız, bir şartım var: Sen de kararını bir kez daha gözden geçireceksin, tamam mı?"

"Evet efendim," dedi Oğuz, içi içine sığmayarak. Hafifçe başı dönüyordu.

"Pekâlâ," dedi Horn. "Gidebilirsin." Yüzünden ne düşündüğünü anlamak olanaksızdı. "Dilekçeni kıza ver."

"Çok teşekkürler efendim," dedi Oğuz ve hemen kalktı.

"Çıkmadan sigaranı söndür," dedi Horn, oturduğu yerden. Oğuz sehpanın üzerindeki kocaman yuvarlak metal tablaya alelace bastırdı sigarasını. Tam o sırada elektrikli zilin sinir bozucu cayırtısı binanın derinliklerinde yankılandı. Oğuz, müdüre başıyla bir selam verip telâşla kapıya yönelirken Horn'un metalik sesi durdurdu onu: "Birşey daha..."

Oğuz döndü. Horn'un gözlerinde haşarı kıvılcımlar: "Bir daha yalanını yakalarsam, sana bu sömestri zindan ederim."

"Ne yalanı efendim?"

"Charles W. Capp'in, burada çalıştığı üç sene içinde hiç kimseye dersinden kaytarma izni verdiğini duymadım," dedi Horn, o seçkin Boston lehçesiyle. "Bundan sonra da bu tavrını değiştireceğini hiç sanmam. *Senin* için bile... Hadi fırla şimdi!"

Kulaklarına kadar kızaran Oğuz, bu sözü ikiletmedi. Dışarıda daktilosunu çatırdatmakta olan sekreter kızın önüne dilekçesini bıraktığı gibi, çılgınca bir koşu kopardı. Kız, arkasından hayretle baktı.

Oğuz, hızını hiç kesmeden dershane binasına daldı. Herkes girmişti. Ama içerden gelen uğultu, henüz dersin başlamadığını gösteriyordu. Bir kere daha soluklanıp kapıyı tıklattı ve bir hırsız gibi içeri süzüldü. Ön sırada Onur, Hanri ve ötekiler. Capp, sandalyesine oturmuş, masaya ayaklarını dayamış, her zamanki gibi uğultunun dinmesini bekliyordu sessizce. Sağlam botlarının, traktör lastiklerini hatırlatan kalın ve kaba tırtıllı tabanları görünüyordu. Oğuz'un ürkek adımlarla sırasına sızdığını görünce burnunu kırıştırıp gözlüğünü havalandırdı, sonra da derse başladı.

Hiç konuşmadan yürüdüler. Futbol sahasını geçtiler. Taş basamaklardan indiler. Terasa çıktılar. Birer sigara yakıp susmaya devam ettiler. Çok küçük kar taneleri savruluyordu havada, adeta ağırlıksız. Soğuktan yaşaran gözlerle aşağılara, her mevsim hatta her an değişen inanılmaz güzellikteki manzarayı seyre daldılar. İkisi de Don Kişot'la meşguldüler.

"Ne herif ama, değil mi?" dedi Oğuz sonunda. "Dünyanın en baba hocası."

"Charlie değil mi? Olağanüstü!"

Yine sustular.

"... Az kalsın kaçırıyordun ama," dedi Hanri. "Niye geç kaldın?"

"Horn'a gittim, konuşmak için."

"Sabahın köründe mi? Hiç çekilmez valla. Niye çağırtmış?"

"Yok, kendim gittim. Dilekçe vermek için."

"Dilekçe mi? Ne dilekçesi?"

"Edebiyata geçmek için."

Hanri, ağzında sigarası, kalakaldı. "İnanmıyorum!" diye haykırdı sonra. "Böyle bir hıyarlık yapmış olamazsın!"

Oğuz zorla gülümsedi: "Niye? Özgürleşiyorum. Kurtuluyorum o iğrenç matematikten... Hem sen de benim vıdı-vıdımdan kurtuluyorsun işte, fena mı?"

Hanri uzun uzun onun yüzüne baktı. Sigarasından üstüste iki nefes çekti. "Biliyor musun," dedi. "Çok garip bir adamsın."

Oğuz iyice zorlama bir kahkaha attı: "Nedenmiş o?"

"Çok ciddiyim. Bazen dostluğumuzdan bile şüpheye düşüyorum."

"Manyaklaşma. Ne ilgisi var?"

"Bak... En canalıcı sorunlarını paylaşıyorsun benimle. Saatler saati konuşuyoruz. Sonra da bir bakıyorum, hayatını kökten değiştirecek bir kararı tek başına alıvermişsin. Bunda bir gariplik yok mu sence?"

"Yahu, bu konuyu daha geçenlerde konuşmadık mı?"

Hanri'nin ağzının kenarları buruk bir gülümsemeyle büküldü: "Doğru, laf arasında bahsetmiştin bu niyetinden. Nasıl da unutmuşum? Hayret?"

"Valla haksızlık ediyorsun ama."

"Yanlış anlama: Şube değiştirirken bana danışmadın diye bozulacak değilim ya? Ben deli miyim? Sade, garip bir ikili tavrın var, ona şaşırıyorum. Hem Hamlet gibi kararsız olduğundan şikâyet ediyorsun ikide bir, hem de, canın istedi mi, öyle çabuk karar alıyorsun ki."

"Peki bu kötü mü sence?"

"Boşver şimdi kıvırtmayı. Sorunun bu olmadığını sen de biliyorsun... Seninle dostluğumuzda nerede durduğumu bilemiyorum, anladın mı?"

"Nasıl yani?" Oğuz paniklemeye başlamıştı.

"Yani öyle bazı davranışların var ki, önceden kestirmeye imkân yok. Kendince bir şeyi doğru belledin mi, ta-

mam! Kimseye birşey sormazsın artık. Kendine bir özel alan yaratmışsın, canın istemezse kimseyi sokmazsın oraya. *Dünyada* sokmazsın. Hani ben olduğum için söylemiyorum, böylesin işte..."

Oğuz acı acı güldü: "Bayağı egoist bir insan tablosu çiziyorsun."

"Hayır hayır, egoist değil. Ama...egosantrik belki. Sırf kendine dönük. Yani bak, sende şu var: Herkesi şaşırtmaktan özel bir zevk alıyorsun. Kendini bile! Böyle bir fırsat yakaladın mı, Allaah, gözün kimseyi görmüyor... Çok tuhaf ama zedelenmekten senin kadar çekinen bir adam görmedim hayatımda. İncinmekten... Kendini korumak için yapmayacağın şey yok, değil mi?"

Sönmüş sigarasından duman çekmeye çalıştı, sonra öfkeyle fırlatıp attı izmariti. "... Böyle söylüyorum diye bozulmuyorsun inşallah?... Yok, harika bir herifsin. Gerçekten. Ama böyle de bir tarafın var işte. Ne yapalım, kadı kızı meselesi."

"Ama..." dedi Oğuz. Ama neye itiraz edeceğini bilemedi ve sustu. Hanri'nin söylediklerini kafasında tartmakla meşguldü harıl harıl.

Hanri saatine baktı: "Vay canına. Amma tatava etmişiz! Hadi dönelim artık."

Yanyana sessiz sedasız yürüdüler. Dershane binasına girerlerken Hanri durdu ve sırıttı: "Ulan seni nasıl kıskanıyorum, biliyor musun? Biz kanter içinde hafızlarken, sen o serseri takımıyla keyif çatacaksın." Bir an düşündü. Sonra ekledi: "İpin ucunu kaçırmazsan tabii."

Edebiyat şubesine geçiş, beklendiğinden kolay oldu. Müdür Horn iyi çalışmıştı. İzin bir günde çıktı. Asıl zor olan, bu değişiklik sonucunda birbirleriyle çakışan ve örtüşen ders saatlerinin ayarlanmasıydı. Oğuz bu konuda okul

idaresine gönüllü yardımcı olmayı üstlendi. Özel hayatındaki derin acıyı unutmak için bundan iyi fırsat bulamazdı. Sonuçta, biraz garip bir program çıktı ortaya: Gün boyunca, çürük dişler gibi duran bir sürü boş ders, buna karşılık kimi günler akşamlara kadar uzayan saatler. Yine de Oğuz'un umurunda değildi. Bütün değişiklikler, Amerikalılara özgü bir pragmatizmle iki günde tamamlandı ve yeni bir hayat başladı.

Perşembe sabahı ilk derse girdiği gün biraz şaşaladı Oğuz. Eski sınıfının neredeyse iki katı insan vardı dersanede. Oğuz hepsini daha önceden tanıyordu ama hiçbiriyle yakın arkadaşlığı yoktu. İstisnasız hepsi daha önceki yıllarda en az iki kez çakmış olduğundan, yaşça kendisinden büyüktüler. En arkada oturan Ermeni oğlanın saçları kırlaşmaya başlamıştı bile.

Oğuz, arkalara doğru boş bir sırayı gözüne kestirip oturdu. Kimse kendisiyle meşgul değildi. Türkçe edebiyat hocası sınıfa girdi ve öğrencilerle şakalaşmaya koyuldu. Garip bir hava esiyordu ortada. Edebiyat sınıfı kendi içine dönük bir tür klandı. İnsanlar, önceden kendi aralarında belirlenmiş bir kod uyarınca hareket ediyormuş gibiydiler. İşin garip tarafı, fen sınıflarına da gelen aynı hoca, burada bambaşka davranıyordu. Yaptığı şakalar çok daha kaba ve bayağı idi. Aldığı tepkiler de tabii. Burası başka bir okuldu sanki.

Ardarda iki saat Türkçe yaptılar. İkinci dersin sonuna doğru Oğuz, kendini adamakıllı rahatsız hissetmeye başladı. Dinmek bilmeyen uğultu ve sağda solda yapılan eşek şakaları insanın keyfini kaçırıyordu. Oğuz huzursuzluk içinde yerinde kıpırdandı. Hızla Hanri'yi özledi. Uğultu kafasının içinde büyüdü. Kasıklarından yukarı doğru bir hareket oldu. Daha üç ay! Olacak iş değil!

Omuzuna bir el dokundu. Arkasına döndü: Usturayla traş edilmiş bir kafa, simsiyah kalın çerçeveli bir gözlük,

inanılmaz esmerlikte bir yüz: Hikmet. Zaman zaman kaçıklığa varan garip davranışlarıyla okulda ün salmış biri.

"Niye tırnaklarını kemiriyorsun durmadan?" diye fısıldadı. Olağanüstü ciddiydi.

Oğuz irkildi. Sonra, öfkeyle onu süzdü. Ötekiler olup biteni kayıtsız bir ilgiyle izliyorlardı. Birden kararını verdi ve tıslad: "Sana ne!"

Hikmet, asabi bir hareketle dazlağını sıvazladı: "Sinirime dokunuyor."

Oğuz bembeyaz oldu. "Tırnak yesene sen de," dedi. "Sinirlerine iyi gelir."

Çevrede bir iki kişi kıkırdadı. Hikmet'in kalın camların ardında küçücük görünen kara gözlerinden âni bir ışıltı geçti. Mora çalan etli dudaklar bir öpücük gönderecekmiş gibi büzüldüler ve öne doğru uzadılar. Ardından, o esmer çehre son derece mahçup, neredeyse çocuksu bir gülümseme ile aydınlanıverdi.

"Hey sen, önüne dön!"

Oğuz, kürsüden gürleyen sese doğru hızla döndü: "Ben mi?"

"Yok *ben!*" dedi hoca. "Arkanda sinema mı oynuyor?"

Oğuz sustu ve önüne baktı.

"... Peki söyle bakalım: Viktor Hügo, tiyatro hakkındaki görüşlerini hangi piyesinin önsözünde anlatır?"

Oğuz yavaşça ayağa kalktı ve öylece durdu. Sınıfın uğultusunda bir azalma oldu sanki. Hoca da, öğrenciler de onun bekleyişini yanlış yorumladılar. Oğuz, evde dedesinden miras kalan Fransızca kitapların durduğu rafları yıldırım hızıyla gözünün önünden geçirmiş ve cevabı bulmuştu bile. Duraksaması başka sebeptendi: Sınıftaki ilk gününde böyle bir çıkış yapmanın konumunu nasıl etkileyeceğini kestiremiyordu sadece.

İki saniye daha geçti ve Oğuz birdenbire kararını verdi: "*Cromwell*'de efendim."

Sınıfta bir dalgalanma. Ardından mutlak bir sessizlik.

"Bak sen!" dedi hoca. "... Doğru, aferin." Sonra, küçük ciltli not defterini açtı, sayfalarını karıştırdı. "Adın neydi senin?" Oğuz adını söyledi. Hoca, yontula yontula küçücük kalmış kurşun kalemiyle onun adını kaydetti ve yanına bir işaret koydu.

Sınıf eski gürültüsüne kavuşmakta gecikmedi. "Kesin şamatayı!" diye bağırdı hoca. Ama uğultuda pek fazla bir değişiklik olmadı. Az sonra zil çaldı. Hoca olağanüstü irilikteki gövdesinden beklenmedik bir hareketlilikle toparlanıp çıktı. Arkasından da bütün güruh boşaldı.

Futbol sahasına çıktıklarında Hikmet, iki arkadaşıyla birlikte Oğuz'un yanına geldi ve koluna girip onu kantine doğru sürükledi. Çıplak başı soluk kış güneşinin altında parlıyordu. Hep birlikte kantine girdiler: Eski dumanlı hava, yeni insanlar.

Cumartesi sabahı.

Oğuz, sırtında robdöşambrı, Kıbrıs meselesindeki son gelişmeleri okuyordu, kendinden ve herşeyden sıkılarak. Sokak kapısının çalındığını duyar gibi oldu. Aldırmadı. Kimseyi beklemiyordu. Çayından bir yudum daha aldı. Haşırtılar çıkartarak gazeteyi tersine katladı ve devam sayfasını okumaya geçti. Bir günce mi yazmalı acaba? Düşününce üşendi ve vazgeçti. Sigara yakmaya davrandığı sırada kapı vuruldu. Anneannesinin güleç yüzü. Kadın sessizce içeri süzüldü: "Misafirin var."

"Kimmiş o?"

"Şu Cüneyt Beyin kızı. Verda mı, Nevra mı ne?"

Oğuz'un yüreği hop etti: "Nerde, burda mı şimdi?"

"Evet, salona buyur ettim. Aman bekletme sakın, çok ayıp olur. Annen de yok, yalnız kalmasın kızcağız."

Oğuz çalışma masasının aynasına bir göz attı. Suratı

bembeyazdı. Parmaklarını dağınık saçlarının arasından geçirip bir an düşündü. "Şimdi görüşemeyeceğim," dedi sonra. "Baktım, evde yokmuş dersin."

Kadın korkuyla gözlerini açtı. Artritli parmağını dudağına götürdü: "Aman ne yapıyorsun, sus!" diye fısıldadı. "Sen şaşırdın mı evlâdım? Evimize gelmiş misafir. Ben nasıl derim öyle şey?"

"Burada olduğumu söyledin mi?"

"Gayet tabii söyledim. Şimdi çağırırım dedim."

"Gece geç yatmış de o zaman, uyuyor de... Birşey söyle işte. Görüşmeyeceğim." Gazeteyi yüzüne kaldırıp konuşmayı bitirdi.

"Amanın, neler söylüyorsun?!" dedi kadın, elini yanağına vurarak. "Olur mu öyle şey?" Yüzü tam bir dehşet maskesi halini almıştı. Sonra, düpedüz yalvarmaya başladı: "Oh benim güzelim! Hadi kalk giyin de gidiver. Beni bu yaşta rezil rüsva mı edeceksin elâlemin kızına?"

Oğuz gazeteyi öfkeyle indirdi: "Seninle ne ilgisi var canım? Olursam ben rezil olurum. Hadi git söyle: Uyuyormuş de."

Anneannesi birden sinirlendi: "Ne halin varsa gör! Ben birşey söyleyemem." Arkasını dönüp çıkmaya davrandı. Ama ağırdan alıyordu. Oğuz dayanamayıp güldü: "Dur peki, dur... Söyle, buraya gelsin bari, ne yapalım?"

Kadın bu yeni şokla irkildi: "Ne? Buraya mı alacaksın...? Bu halde?"

Oğuz omuz silkti: "Nesi varmış buranın? "Beğenmeyen küçük kızına almasın." Sonra, bütün olası itirazları elinin bir hareketiyle giderdi: "Annane, ısrar etme. Kararım kesin. Gelecekse buraya gelsin."

"La havle vela kuvvet!" dedi anneannesi ve başını sallaya sallaya çıktı.

Oğuz durup dışarıya kulak kabarttı: Anneannesinin terlikleri, sonra kibar tonlaması, Nevra'nın küçük gülüşü,

yaklaşan topuklu ayakkabılar, hızlanan nabız, buzlu camda bir karaltı, tekleyen yürek, aynaya son bir bakış, kapıda minik bir tıklama ve birden odaya dolan Nevra: "Meraba!"

Sadece gözler boyalıydı yine. Daracık siyah kazaktan fışkıran göğüsler Oğuz'un gözünü aldı.

"Merhaba...hoşgeldin." Yerinden kalkmadan. Ama kız, oğlanı kendine doğru çekip iki yanağından öptü. O koku. Ayrıldılar. Gözgöze geldiler.

"N'aber?" dedi Oğuz, kayıtsızca. Daha uzun bir cümle kurmaya cesareti yoktu.

"İyiyim. Seni sormalı."

"İdare eder... Otursana."

Kısa bir sessizlik. Oğuz, seramik sehpanın üzerinden Yeni Harman paketini alıp kıza ikram etti: "Sigara?"

"Sabahları içmiyorum. Şu dolaşım bozukluğu var ya— Neyse, hadi alayım bir tane."

Dumanlı sessizlik içinde boğazını temizledi Oğuz: "Baban nasıl?"

"İyidir herhalde. Öğrencilerini bir geziye götürdü. Bir hafta yok. Oh, ben de kafa dinleyeceğim..."

Oğuz'un yürek atışları müthiş hızlandı yeniden. Ama aklına birden hücum eden imgeleri büyük bir irade gücüyle kafasından uzaklaştırdı. Hiçbir şey olmamıştı, hiçbir şey olmayacaktı.

Üçüncü sessizlik faslı sürerken kapı açıldı ve anneannesi girdi. Tepsi, iki fincan kahve. "Nasıl içtiğinizi sormadım küçük hanım. Siz de Oğuz gibi orta şekerli içersiniz diye düşündüm. İnşallah hata etmemişimdir."

"Aman efendim, ne demek? Çok teşekkür ederim."

Kadın, odanın dağınıklığından dolayı Oğuz adına uzun uzadıya özür dileyip çıktı.

"Çok şeker kadın," dedi Nevra. "Tam bir İstanbul hanımefendisi."

"İyidir," dedi Oğuz ve kahvesine gömüldü.

"Maaşallah ne kadar konuşkansın bugün! Sohbetine doyum olmuyor." Baktı: "Birşeye canın mı sıkıldı?"

"Yo, iyiyim..."

"Oğuz'cuğum biliyorum çok bozuldun geçen akşam. Ama hakkaten gitmek zorundaydım... Tekrar özür diliyorum. Onun için geldim. Hadi—"

"Lütfen saçmalama. Ortada birşey yok ki. Gerçekten yok."

Nevra dikkatle baktı bir an. Sonra kalktı, onun koltuğunun koluna ilişti ve bir kedi gibi mırıldandı: "Beni sevdiğini söyle. Hemen!"

Oğuz'un şakakları attı. Kızın sırtına dokundu yavaşça: "Nevra... Yapma Allahaşkına..." Oracıkta eriyip yokolmak istiyordu. Ama tuhaf bir üstünlük duygusu duymuyor da değildi.

"Oğuz..." dedi kız. "Bu akşam dansa götürür müsün beni?"

Kızın sırtında usul usul gezinen eli birden durdu. Yo, bu kadarı da fazla ama! Sen Kabuki'ye söyle de o gezdirsin seni. Yoksa yok mu? O da mı öğrencileriyle geziye çıktı? İşim var bu akşam. Ders çalışacağım. Arkadaşlarla buluşacağım, tamam mı?

"Kusura bakma, bu akşam biriyle buluşacağım."

"Hmmm? Kiminle, sorabilir miyim?"

"Tanımazsın."

"Olsun, sen söyle bakayım kimmiş bu."

Oğuz'un kafası kalbinin hızına ayak uydurmuş, deli gibi çalışıyor, ama tek isim çıkaramıyordu. Kendince anlamlı bir gülümseme tutturmaktan başka çare bulamadı.

"... Yeni sevgilin mi yoksa? Ek o salak karıyı!"

Oğuz'un içinden vahşi bir keyif dalgası yükseldi: "Niye öyle konuşuyorsun? Cici bir kız aslında... Sizin okuldan... Ama senden küçük tabii, tanımazsın."

Nevra'nın gözlerinde kıvılcımlar çaktı: "Ek onu!"

Oğuz, denetimi elden kaçırmamak için son çabasını harcadı: "Yapamam."

Nevra durup baktı: "Şimdi sen beni dansa götürmüyor musun bu akşam?" Sesi tehlikeli ölçüde sakindi.

Oğuz sustu. İç organlarında bir burkulma hissediyordu. Nevra da sustu. Sonra, oğlanın içine ürperti salan bir gülüşle güldü: "Pekâlâ. Ben gidiyorum öyleyse." Oğuz'un koltuğunun kolundan kalktı. Küçük el çantasını kaptı ve kapıya yöneldi. Oğuz da ayağa fırladı.

"Zahmet etme, yolu biliyorum."

Oğuz'un midesine korkunç bir kramp girdi birden. Yerlerde yuvarlanmak, hastanelere kaldırılmak, günlerce yatmak ve bakılmak istedi. "Görüşürüz," dedi inler gibi.

Kız, tam çıkarken döndü: "Kimbilir," dedi alaycı bir gülümsemeyle. "Günün birinde... Neden olmasın?"

Kramp tırmanıyordu. Oğuz, acıyla yüzünü buruşturdu: "Saçma olur ama..." diyebildi son nefesiyle.

"Saçma maçma," dedi kız. "Ben böyleyim işte: Ya hep ya hiç."

Önce pişmanlık, sonra hırs, sonra yine pişmanlık, sonra öfke, sonra kıskançlık, intikam, umut ve aşk... Sen öylesin ha? Ya ben? Ben nasılım peki? Kimim ben?

" Ben şimdi...ararsam...bu kızı? Ne diyeceğim? 'Midem ağrıyor, gelemiyorum,' desem...olur mu dersin...?"

Teslim yani. Tuş! Tuşe. Ve mat hatta.

Nevra birden güldü; tavşan gibi oldu. Oğlan da güldü ve satrancı asla kıvıramayacağını oracıkta bildi. İşin kötüsü, kızın bunu bildiğini de biliyordu.

Mide krampından eser kalmamıştı ama.

Üniformalı, sırma apoletli, şoför şapkalı bir adam karşıladı onları. Pos bıyıklarına ters düşen ince bir nezaketle

buyur etti. Vestiyerde üstlerini çıkarıp bıraktılar. Devetüyü palto, tavşan kürkü manto. Oğuz, elini kalp nahiyesinin üstüne pat pat vurdu: Domuz derisi cüzdanı yerli yerindeydi. Gülümsedi. Bir sürü hayvan: Develer, tavşanlar, domuzlar. Aynadaki görüntüye baktı. Çok şıktılar. Kızın dekolte siyah elbisesinin bele kadar açık bıraktığı pürüzsüz esmer sırta hafifçe dokundu ve onu merdivenlere doğru yönlendirdi. Güvenle. Kırmızı yol halısının üzerinde merdiveni telâşsız adımlarla tırmandılar. Duvarlar da kırmızı kadifeyle kaplıydı. Müzik giderek yakınlaştı: *'Dancing in the Dark'*.

"Canlı müzik derken haklıymışsın," dedi Oğuz. "Baksana paraya kıyıp Frank Sinatra'yı getirtmişler." Kendini çok iyi hissediyordu. Yemekteki şaraptan herhalde.

Kız güldü: "Aman, zevzek şey."

Salona girince durdular, ayakta dikildiler. Her yer doluydu. Nezih bir uğultu, latif bir parfüm buğusu. Cam fanuslar içine yerleştirilmiş mumların alevleri kıpır kıpırdı masalarda. Yarı karanlığın içinde alçak sesle konuşmalar, arada kadın kahkahaları, şuh fakat ölçülü. Gece kıyafetleri, inciler, küpeler, saatler, hızla koşuşturan garsonlar... Parke dans pistinin öbür yanındaki yükseltide sahiplerini bekleyen dizi dizi âletler: Davul takımı, kontrbas, vibrafon, elektrikli gitarlar, yarı yatık saksafonlar, üzerinde küçük küçük ışıklar yanıp duran amplifikatör ve yerlerde bir yığın kablo, kıvıl kıvıl...

"Hoşgeldiniz efendim. Rezervasyonunuz var mıydı?"

Oğuz, karşısında azıcık eğilerek sırıtan şefgarsona baktı. Sonra o da sırıttı ve adını verdi. Adam, elindeki deri kaplı küçük listeye bakıp başını salladı: "Böyle buyrun."

Oturdular ve çevreyi incelemeye koyuldular. Oğuz, oradaki insanların muhtemelen en genci olduğunu tespit etmekten hoşnut, Nevra'ya döndü. Kız, büyük bir dikkatle belli bir noktaya bakıyordu. Oğuz da aynı yöne baktı: İki

masa ötelerinde alımlı bir sarışın. O da Nevra'yı tepeden tırnağa süzmekle meşguldü. Nevra, gözlerini ondan kaçırıp Oğuz'a döndü. Birbirlerine gülümsediler. Fanustaki mumun alevi kızın gözlerinde harelendi.

"Sen çok daha güzelsin," diye fısıldadı Oğuz. "...Hepsinden."

Kız utangaç utangaç güldü. Masanın üzerinden elini uzatıp oğlanınkini okşadı: "Nasıl baktığını gördün mü?"

"Kaçar mı?" dedi Oğuz. Güldüler.

"Beğendin mi burayı?" dedi kız. "Hoş, değil mi?"

Oğuz başını salladı. Herşey mükemmel gidiyordu. Shirley Bassey başlamıştı. Kanyaklar geldi. Kadehleri tokuşturdular. Sohbet koyulaşırken orkestra elemanları, tek tip kıyafetleriyle birer ikişer gelip yerlerini almaya başladılar. Bassey âniden kesildi. Enstrümanlar denendi. Grubun lideri amplifikatörle birkaç deneme yaptıktan sonra vibrafonun başına geçti, ayaklı mikrofonu ayarladı, dönüp ekibini gözden geçirdi, başıyla küçük bir işaret verdi ve 'canlı müzik' başladı: *'I'te Vurria Vasa'.*

Bir İtalyan orkestrası olmalıydı bu. Büyük davulun üstünde de İtalyanca bir isim vardı zaten. Oğuz'un içi güldü. Pist bir anda dansedenlerle doldu. Nevra, elini uzattı: "Beni dansa kaldırmayacak mısın?" Kalktılar. Üç dört adım yürüyüp piste ulaştılar. Dans eden çiftler arasında kendilerine bir yer buldular. Oğuz, kızı çıplak belinden kavradı ve çok küçük ritmik hareketlerle yönlendirmeye çalıştı. Bacağı, kızın bacaklarının iç kısmına temas ediyordu. Pistin üzerine düşen ışıklar giderek azaldı ve iyice loşlaştı ortalık. Oğuz, sol kolunu serbestçe aşağı sarkıtmıştı. Bunun daha etkileyici bir görüntü sağladığı kanısındaydı. O sıkışıklıkta bir süre öylece kımıldadılar, dansetmekle dansetmemek arasında. Derken, Nevra Oğuz'un sol elini buldu, hiçbir şey söylemeden tutup usulca kendi beline yapıştırdı. Oğuz, iki koluyla birden kızı sarmalamış oldu ve o karan-

lıkta kızardı. Üstündeki cekete rağmen, kızın göğüslerinin yumuşak basıncını hissediyordu. Yavaşça başını eğdi, yanağını onun yanağına yasladı, acımtırak parfümü derin derin içine çekti ve uçtu artık. Büyükada'daki partiler, Çiftehavuzlar'daki sıcak ve durgun yazlar, Lale, Mine ve ötekiler, incecik altın halka küpeler, sabaha karşı deniz kenarında elele tutuşmalar, derin sessizlikler, cesaretsizlikler, başarısızlıklar, sonuna kadar götürememeler, uyku tutmamalar, pişmanlıklar...

Işıklar yandı. Tempo değişti, hızlandı: *'Peptto mi Corazon'*. Pistte dansedenlerin sayısında hatırı sayılır bir azalma oldu. Oğuz kararsızlık içinde durdu. Ama, Nevra ondan kopmuş, cha-cha'ya geçmişti bile. Oğuz silkindi, belleğini zorladı ve dansa girdi. "... Bütün mesele, kareyi bozmamak... Kendi etrafında bir kare çizeceksin, hepsi bu. Yüzün hep partnerine dönük, tamam mı? Yerdeki kareyi izle..." Figürü tastamam hatırladı ve uygulamaya koyuldu. Çevredekilerin kendisini seyrettiklerini biliyordu. Bakmadan biliyordu. 'Kareyi koru.' Hızla terlemeye başladı. Yüzünde sabit gülümsemesiyle, cha-cha'sını yaptı durdu. Uzaklaştılar. Nevra, kıvrak hareketlerle kalçalarını çalkalarken ona takdir dolu bir bakış fırlattı. Yaklaştılar.

"Çok iyi," dedi kız. "Nereden öğrendin?"

Oğuz utangaç utangaç sırıttı: "Geldik işte. Ne diyeceğiz şimdi? Sen konuş." Merdivenlerin başı. İzbe bir yer. Küf kokulu. Aşağıyı gösteren kırmızı bir ok, kocaman: 'FATOŞ DANS STÜDYOSU'. Doğan'ın azarı: "Yahu Oğuz, sen değil misin iki aydır başımın etini yiyen? Tabii ki sen konuşacaksın!" Enseden aşağı bir ürperti: "Peki ulan, ben konuşacağım. Ama önce şurada bir bira içelim." Atlantik. Sidik gibi 'Arjantin'ler. "Hadi bir tane daha." "Ben başka içmem. Sen iç. Sarhoş olursan karışmam ama." "İki Arjantinle? Yok deve!" İkinciden sonra ayakların hafifçe yerden kesilmesi. Beyoğlu'nda bir tur. Dönüş. Merdiven başı. Ok:

FATOŞ DANS STÜDYOSU. Diz bağlarının çözülüşü. "Şu yandaki yerde iki el langırt oynayalım, sonra kesin gireriz, tamam mı?" "Yahu iki saattir dolanıyoruz. Yeter artık. Gireceksek girelim. Yoksa gidiyorum ben." "N'olur, sadece iki el." "İki el ama. Yoksa dönerim." Tilt salonunun puslu havası. Elektronik ve mekanik sesler. Çıkış. Merdiven başı. Bir türlü girilmez ki Allah kahretsin. Abanoz gibi. O da başka hikâye ya: Meyhane çıkışı tütsülü kafalarla, ordu gibi. Sonra da deli danalar gibi. Sokağın bir başından ötekine. Bütün kapılar. İlk anda kabaran iştah, sonra pörsüme. Saçma sapan şakalar: "Bak, şu etli butlu tam sana göre, ha ha ha!..." Ayaklara inen kara sular. Dörtbir yanda çamur. Dönüş hazırlığı. Âniden, Emre'nin manyaklığı: "Sizin bi halt edeceğiniz yok. Ben şuna giğiyorum ağkadaş." Sporcu adımlarıyla bir hamlede karının yanına çıkışı. Kapı ağzında konuşmalar. Ne konuşulur ki orada? Numarasını sor, çık işte! Yok, sohbet edecek. Birden, korkunç: Karının dönüp bakması. Bir yığın bıyıklı abazan herif arasından seslenişi: "Hadi çocuklar, siz de gelin bakalım... Bu yakışıklı tek mi kalsın?" Emre'nin puştluğu, başka birşey değil. Yarabbi. Ayıların arasından sıra halinde geçiş. Salonun bunaltıcı sıcaklığı. "Şöyle çıkın." Gıcırtılı tahta merdiven. Sahanlık. Ölü gözü gibi lamba. İlk önce Emre tabii. Cesaretin ödülü. "Siz burda uslu uslu bekleyin bakalım çocuklar. Merak etmeyin, hepinizi alacağım." Kapanan kapı. Bekleşme. Bastıran çiş. Fısıltılar. Kısık kahkahalar. Saçma şakalar. Açılan kapı. Kadının yana süzülüşü. Maşrapa sesi. Emre. Nötr gülüşü. "Nasıldı?" "İyiydi işte." Çekip gidişi. Nasıl 'işte'? Gıcırtı. "Sıra hanginizde?" Saçlarıyla yüzü aynı kırmızılıkta bir Sedat'ın gidişi. Kapı. Fısıltılar. Kapı. Maşrapa. Şırıltı. Bembeyaz bir Sedat. Kadın. "Şimdi hanginiz?" Hanri için hakikat ânı. Sedat'ın tersine sapsarı. Kuzu kuzu gidişi. Aralık unutulan kapı. Onur'la kaçamak bakışma. Ortak suç kararı: 'Rontgencilik'. Hanri'nin esmer, kıllı çıplaklığı, kıçı. Yarı

kambur sevgili sırtının hareketi. İnsanın kendi bedeni dışına çıkıp kendini seyretmesi. Ürperiş. Gözlerin kapanışı. Onur olmasa ânında tüyülür. Ama *var!* Zorlanan mesane. Gıcırtı, kadın, şıpırtı, Hanri. Kırık bir gülüş: "Saray'da buluşuruz." Kadın dönmeden âcil durum planı: Onur'un arkasına geçilir, o girince tüyülür. Kadının çıkışı. Yeni fetih seferi. Plana uygun vaziyet alış. "Sen mi, sen mi?" Onur'un ibneliği: "Arkadaş gelsin. O önce istiyor." "Olur güzelim, sen gel." Onur'a son bir bakış. Ölüm bakışı. Boşlukta yürüyüş. Gıcırtı. Gıcırtı. Tavandan sarkan çıplak ampulün vahşi aydınlığı. İri iri delikli naylon tül perdeler. Kırmızı güllü basma yatak örtüsü. Burulup burulup bir bacağa dolanmış siyah naylon don. Kısmi felç. Ne varsa, kazak, çorap filan hepsi üstte, bodoslama yatak. Çiçek bozuğu tatar yüzün yaklaşması, iyice yaklaşması. Total anestezi. "Oop-paa! Dur canım, meraklanma. Yıldız Ablan halleder. Rahat bırak kendini. Rahat bırak... A, hadi ama...Hah, biraz daha gayret. Oluyor oluyor... Afferim sana. GOOOL!" Onur hayvanı duyuyordur şimdi. "...Kocam benim!" Duyarsa duysun. Gülme ile ağlama arası bir duygu. Ama çok tuhaf, *minnet* de! İstese, adamın hayatını kaydırırdı. Bir otorite bu Yıldız, kendine göre. Tıpkı dans hocası gibi. İyi niyetli ve yardımcı. Haydaa, gene o hikâye. Doğan'ın zoruyla merdivenlere yöneliş. Aşağıda bir ok daha: 'Sağa'. Kapıda yazı: 'FATOŞ DANS EVİ'. Karar verin, stüdyo mu, ev mi? Düşünecek zaman yok. Kapı. Masa. Gençten biri. En fazla 25. Geniş paça, dar pantalon, hafif dökülmüş saçlar. Biraz İstanbul piçi. Belki Kadıköy tarafından. "Buyrun, hoşgeldiniz." Çaresiz üç adım daha. Kaçışın sonu. Kendisinin bile zor tanıdığı madeni bir ses: "Biz...ders almak istiyorduk da..." Madeni ve medeni. "Tabii. İkiniz birden mi?" "E, evet." Uzatılan iki sarı karton. Amatörce, kötü basılmış yazılar:

ERCÜMENT - FATOŞ
Türkiye Dans Şampiyonları
(1961, 1962, 1963)

3 AYDA 10 DANS
GARANTİ VERİLİR!

Garantili öğretilen bu dansların listesi, saatler ve günler, adres, amblem vesaire. "Hangi günleri arzu edersiniz?" Bakışma. Soru işaretleri. "Peki, ben sorayım: Pazartesi-Çarşamba-Cuma nasıl? Bu saatlerde?" "Tamam, çok iyi." "Kartları doldurun lütfen." Hâlâ bir umut: "Evde doldurup getirelim isterseniz?" "Yok canım, iki satır birşey. Hemen doldurabilirsiniz." "Peki." İsim, soyadı, adres. Doldurulan kartonları Ercüment'in süratle gözden geçirişi. Acaba benim tepem de 9-10 yıl sonra böyle açılacak mı? "Oğuz Bey hanginiz, siz misiniz?" "Evet." "Güzin Hanımla bir akrabalığınız? Ablanız filan mı oluyor?" Hoppala! Duraklama. "Hayır... Babamın karısı." Kırışan bir alın: "Anneniz oluyor yani?" Doğan'ın gözbebeklerinde çılgın bir kahkaha. "Hayır...yani şey...üvey annem." "Ha, anladım. Hayır, şundan sordum: Kendisi bizim çok iyi bir talebemizdi de geçen sene. Sizi o mu tavsiye etti diye merak ettim." "Hayır, o etmedi." Ücretin ilk aylık bölümü peşin. Stüdyoda bir gezi. Boy aynaları, yere beyaz boyayla çizilmiş numaralı ayak işaretleri...ve kareler. Çıkış. Doğan'ın daha merdivenlerde tutan gülme krizi. Nişantaşı dolmuşlarına kadar devam eden. Deli diyecekler. Sonra aylarca Doğan'ın alaylarını dinle artık: " 'Anneniz oluyor yani?' 'Hayır, babamın karısı!...' Ha ha ha!" Üstelik de yanlış hatırlayarak. Sonra aylarca o izbe salonun aynalarında kendileri: Tangolar, mambolar ve rock and roll'lar. Yerdeki işaretler ve kareler. Platine saçlı, dökük ojeli Fatoş'un ilk seanstan sonra ortadan kaybolup bir daha görünmemesi. Onun yerine Ercü'nün ince beline dolanan kollar. Türkiye dans kralının kollarında aynadan aynaya kuşlar gibi uçuşan Doğan...

Uzaklaştılar. Orkestranın yakınındaydılar şimdi. *'Negra Maria Esther'*. Oğuz'un gözü marakazcıya takıldı. Sürekli gülüyordu adam. Yüzü terden pırıl pırıldı. Oğuz da terliyordu. Yerdeki parkeler, inip çıkan ışıklar, marakazlar, Nevra'nın hoplayan yuvarlak göğüsleri, tumbalar...

Bir spot yandı, yüzlerdeki terler yeniden parıldadı, ritm hızla değişti. Elektro gitarlar, davuldan tenekemsi sesler, saksafon ve—rock 'n'roll! Pistten yeni kopmalar oldu. Ortada kendilerinden başka tek bir çift kalmıştı şimdi. "Sakın oturma!" diye seslendi Nevra, davulun 'duk duk'ları arasından. "Oturan kim?" diye cevap verdi Oğuz. "Hadi!"

Birleştiler. Tek bir beden halinde büküldüler, doğruldular, yeniden büküldüler, açıldılar. Oğuz kızı tek eliyle döndürdü. Tam dönüş biterken bu kez de aksi yöne döndürdü. Kızın etekleri bir yelpaze gibi açılıp kapandı. Tekrar kavuştular. Tekrar büküldüler. Tekrar açıldılar. Nevra, dudaklarında donmuş bir gülücük, görmeden bakıyordu. Pistin çevresindeki insanların onları seyrettiğini biliyordu Oğuz. Kızın kolunu kendi beline dolayıp bir topaç gibi döndürdü onu. Açıldılar. Kavuştular. Kendi eksenlerinde döndüler. Aksi yönlerde savrulurlarken beklenmedik birşey oldu birden: Oğuz, kızın elinin kendisininkinden kurtulduğunu, parkenin ayakları altından çekildiğini, ışıkların bir çizgi halinde uzadığını, kendi arkasında karanlık bir boşluk açıldığını hissetti ve müthiş bir moment kazanan bedenini doğrultmak için insanüstü bir çaba harcamasına rağmen sırtüstü piste devriliverdi! Kimsenin duymadığı bir gümbürtüyle! Boylu boyunca! *'...Con Venti Quattro Mila Ba-a-cit!...'*

Orada kıpkırmızı suratlı bir kaplumbağa gibi yatarken, parke zeminden yansıyan müzik titreşimlerini duydu bedeninde. Onların büyüyüp dev bir depreme dönüşmesini, yerde korkunç yarıklar açılmasını, bunların kendisini de içine alıp sonra da hemen kapanmasını istedi. Böyle şeyler

olmadı. Müzik devam etti. Başucunda Nevra. Gülmekten iki büklümdü. Oğuz da gülmeye başladı. Ondan daha fazla gülmeliyim. Herkesten daha fazla gülmeliyim! Güldü de. Kızın uzattığı eli tuttu ve çevik bir hareketle ayağa fırladı. Orkestra *'Jet Twist'*e geçmişti. Twist yapmaya başladılar. Oğuz, o yaralı haline bile espri yapmayı denedi. Ağzını kızın kulağına yaklaştırdı: " 'Sallan-yuvarlan' dansında üstüme yoktur!" Gözlerinden yaş geliyordu.

Sonunda müzik bitti, orkestra dinlenmeye gitti, onlar da masalarına çekildiler. Terlerini kuruttular, maden suyu ve kanyak içtiler, çakırkeyif oldular, yüzlerinin yanması yavaş yavaş geçti. Sonra tekrar dansa kalktılar, birbirlerine sarılarak slow yaptılar. Romantik bir havaya girildi, Oğuz'un düşüşü unutuldu, Oğuz'dan başka herkes unuttu daha doğrusu, sonra o da unuttu.

9

Yeni bir hayat. Bunun baharı da getirmesi beklenirdi belki, ama olmadı. Yeni sömestrin ilk haftalarında da korkunç soğuk, karlı ve tatsız havalar inadına devam etti günler boyu. Buna karşılık, Oğuz, bahar gelmişçesine, büyük bir enerji patlaması yaptı. Yaşantısını kökten düzenleme yönündeki çok yönlü programının ilk adımı olarak günce tutmaya başladı bir kere. Aylar önce anneannesinden hırsızladığı defteri sakladığı yerden bulup çıkardı. Üzerine altın yaldızlı harflerle Almanca olarak 'MİSAFİRLERİMİZ' yazılı, kahverengi ciltli kalın defteri önüne açtı. Dolmakalemine mürekkep doldurup masasının başına geçti. Neredeyse karton kalınlığındaki fildişi kâğıdı sevecenlikle okşadı ve yazmaya hazırlandı. Sonra durakladı. Odada volta atarak üstüste iki sigara içti ve yeniden girişti:

" .. Mart 1964

Merhaba!... "

Kelimeyi uzun uzun inceledi ve âniden ünlem işaretini karaladı. Fazla laubali bir görünüşü vardı ünlemin. Yine durup uzaktan baktı. *'Merhaba'*yı da karaladı. Güzelim kâğıdı daha ilk satırdan mahvettiği için müthiş canı sıkıldı. Defteri örselememeye özen göstererek sayfayı koparıp attı ve yeniden denedi:

"Güncelere tarih konması gelenektendir ama ben bunu yapmayacağım. Şunu belirtmek yeter: Paris rüyasının başlamasına altı aydan az kaldı. (İnanılmaz dere-

cede uzun bir süre!) Fransa toprağına ayak basar basmaz, bunu bırakıp yeni bir günceye geçeceğim doğal olarak. (Saint-Germain-des-Près'de bir café'de kahvemi yudumlarken.) Ama o zamana değin belki de her gün bu günce ile birlikte olacağım. Bir gölge bağlılığıyla yaşantıma ayna tutacak olan bu defteri (gene doğal olarak) benden başka kimse bilmeyecek. Tıpkı şiirlerim gibi..."

Burada durdu. Paragrafın altına bir çizgi çekti ve devam etti:

PROGRAM

1. *Her sabah bir saat jimnastik yapılacak. (En az!)*
2. *Sigara günde 10 taneye indirilecek. (Md.1'e bak.)*
3. *Toplumsal-siyasal olaylarla yakından ilgileniş.*
   a) *Her gün en az 2 gazete okunacak*
   b) *Başka yayın organları incelenecek (Time vs.)*
   c) *Haftada bir özet çıkarılacak*
4. *Siyasal ve yazınsal konularda kapsamlı bir okuma listesi çıkarılacak ve bunlar okunacak!*
5. *Her akşam en az 1 saat Fransızca çalışılacak*
6. *Akşamları en az 1 saat klasik müzik dinleme (İstanbul İl Radyosu Programı izlenecek)*
7. *Aile ilişkilerinde yapıcı tutum (Nermin'le ciddi konuşma yap. Pedere her hafta sonu ziyaret!!)*
8. *Aşk ilişkilerinde akılcı ve dengeli tutum (A. sorununa kesin son ver. N. durumları???)*
9. *Dersler hiçbir şekilde aksatılmayacak. (Paris'i riske sokacak herşeyden kaçın!)"*

10. Maddeyi bulamadı. Birden sıkıldı. *"... Bugünlük bu kadar. Yarın gene yazacağım..."* diye yazıp kalktı.

Ama ertesi gün yazamadı. Daha sonraki günlerde de. Günlük'ten daha önemli uğraşlar çıkıyordu. Gazetelerin sık sık haber yaptığı 'gericilik olayları' bir süredir adamakıllı canını sıkmaktaydı zaten.

Bir gece âni bir dürtüyle oturdu, ülkenin içinde bulunduğu durumu hicveden alegorik bir hikâye yazdı. Hayvan-

lar arasında geçiyordu olay. Ormanda yaşamın uyum içinde geçmesini sağlayan temel kurallar gitgide daha çok çiğnenmeye başlıyor, erdem yavaş yavaş ortadan kayboluyordu. Özellikle çakalların gemi azıya almaları ve sürekli olay çıkarmaları sonucunda kargaşa başlıyordu. İşlerin iyiden iyiye sarpa sardığı bir sırada, orman kasırgalarla sarsılırken, kurtlar duruma egemen oluyordu birden. Önderleri olan sarı tüylü genç kurdun akıllı ve yürekli öncülüğünde zorlu bir kavga vererek çakalları hizaya getiriyorlardı. Sonuçta erdem geri geliyor, dirlik ve düzen yeniden kuruluyordu, ama uzun ve kanlı çatışmaların silinmez izleri de sonsuza dek kalıyordu ormanda...

Oğuz, okuyanın ağzında buruk bir zafer tadı bırakacak biçimde kaleme aldığı metni, annesine rica edip daktiloda temize çektirdi. Sonra da altına: *"Selamlar, Oğuz"* yazıp Doğan'a postaladı. İçi içine sığmamasına rağmen, kimseye de bundan söz etmedi. Doğan'ın görüşlerini aldıktan sonra, makaleyi okulun gazetesinde bastırıp herkese sürpriz yapmak niyetindeydi.

Ankara'dan merakla beklediği cevap bir hafta sonra geldi. Kocaman sarı zarfın içinden bir mektup, bir sürü de belge çıktı. Doğan, işlek elyazısıyla her zamanki gibi hiç karalama yapmadan yazmıştı:

"Sevgili Dostum,

Üç gün önce mektubun elime geçince (bu metne mektup demek bilmem doğru mu?) ne denli sevindiğimi anlatamam. Ülke sorunlarına böyle eğildiğini görmek beni mutlu ediyor. Çünkü bunlar zaten hiçbirimizin kayıtsız kalamayacağı, sorumluluğunu üstlenmeden duramayacağı sorunlar. Ayrı kentlerde yaşıyor olsak da aynı düşüncede birleşiyoruz elbet. Özellikle, gericilerin Tepebaşı Tiyatrosu'nda Brecht'in oyununu basmaları karşısında ne denli büyük bir tepki duyduğunu çok iyi anlayabiliyorum. Bunu satırlarının arasından kolayca okumak da olası.

Bozkurt'lu fabl'i bana yolladığına göre, fikirlerimi öğrenmek istiyorsundur diye düşündüm. Öncelikle şunu söyleyeyim: çok güzel bir Türkçe kullanmışsın. Akıcı ve duru bir anlatımı var. Türünün en iyi örneklerinden biri midir bilemem ama kolayca okunan ilginç bir metin olduğu kesin.

Bununla birlikte, sevgili dostum, yazının bana göre bazı aksayan yönleri olduğunu da söylemeden geçemeyeceğim.

Şimdi, çok eskilere dayanan dostluğumuzun bana verdiğini sandığım haklara dayanarak birkaç noktayı eleştirmek istiyorum:

1) Tür sorunu: Yazarlar bir konuyu herhangi bir tür ya da biçimde anlatmakta özgürdürler elbette, ama özellikle fabl gibi bir tür seçilirken, bunun konu açısından en uygunu olup olmadığını da dikkatle düşünmek gerekir bence. Böyle bir seçimin en büyük tehlikesi, simgesel ve mecazi anlatımların insana yanlış şeyler düşündürebilme olasılığı. Açıkçası, bazı yerlerde ne demek istendiği pek iyi anlaşılamıyor. Bana kalırsa, ülke sorunlarını irdeleyen bir yazı, ayrıntılı çözümlemelere yer veren düz anlatımlı bir 'makale' olsa, daha iyi sonuç verirdi.

2) İmge sorunu (Birinci soruna bağlı olarak):

Fabl'in kahramanının bir bozkurt olması, yanlış yorumlara yol açabilir. Özellikle, bu imgenin yazıda asıl yerilen 'düşünce' sahipleri tarafından benimsenmiş olması, kafaların karışmasına, istenilenin tam tersi bir sonuca varılmasına neden olabilir.

3) İdeoloji sorunu: Yazının fazlaca 'Kemalist' bir ton taşıması, çözümün de yanlış yerde aranması sakıncasını doğurabilir, diyorum. Oysaki, çok daha bilimsel bir dünya görüşünün sunduğu çözümler hemen önümüzde durmakta. Ayrıyeten, yazında 'emperyalizm öğesi'ne hiçbir gönderme yapmıyorsun, ki bu önemli bir eksik bence...

Sevgili Oğuz, umarım, büyük bir içtenlikle yazdığım bu görüşlere kızmadın. Ekte, yararlı bulacağını umduğum küçük bir kitap listesi var.

İkinci olarak, sana, geçen ay 1. Kongresini yapan Türkiye İşçi Partisi'nin 'Program Taslağı'nı yolluyorum. Çok önemli bir belge. İstanbul'a geldiğimde uzun boylu konuşur, tartışırız...

Bana gelince, yaşantım oldukça dolu geçiyor. Ara sınavlarda iyi sonuçlar aldım. Burada inanılmaz soğuklara karşın (geçenlerde -20 derece oldu!) öyle canlı ve sıcak bir toplumsal ortam var ki, neredeyse 24 saat yetmeyecek! (Darısı başına.) Şimdi de, bu mektubu burada kesmem gerekiyor. Hoşçakal. Gözlerinden öperim, sevgili kardeşim. Doğan.

NOT: Yazından, Paris sevdasından vazgeçtiğine ilişkin bir izlenim edindim. Doğru mu? Umarım yanılmıyorumdur.
Not 2: Kızı benim için de düdükle. (Kızma, şaka şaka!)"

Oğuz, yeisle karışık bir tedirginlik içinde mektubu elinden bıraktı ve derin düşüncelere daldı. Neden sonra, dönüp zarftan çıkan öbür nesnelere baktı. Gazeteden kesilmiş bir yayınevi ilanı, kâğıda yapıştırılmıştı. Yayınevinin yeni kitaplarını gösteren listeden bazı isimler kırmızı kalemle işaretlenmişti:

- Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu ..... F. Engels
- Diyalektik Materyalizm ..... F. Engels
- Kapitalist Ekonominin Tenkidi ..... Jean Baby
- Jean-Paul Sartre ve Marksizm ..... Roger Garaudy
- Sanat ve Sosyalizm ..... Plehanov/Lecercle /Albory

Gazete kesiğinin altında Doğan'ın bir notu daha:

"İlk üç kitap çok önemli. Son ikisini de, sanata olan merakını düşünerek işaretledim. Hepsini alabilirsin. Tümü 22 TL birşey tutuyor zaten! Selamlar."

Ardından, öteki belge. Oğuz, sarı saman kâğıda teksir edilmiş parti programının yer yer okunamayan satırlarına

bezginlik içinde göz gezdirdi: *"İşsizlik", "Sarı Sendikacılık", "Toprak Reformu"* bölümlerinin altı çizilmişti.

Sayfalara dalgın dalgın baktı. Sonra hepsini toplayıp çalışma masasının çekmecesine tıktı ve kendini dışarı attı.

Hikmet dudaklarını büzdü, metni büyük bir dikkatle sonuna kadar okudu. Sonra döndü, kendisini beş dakikadır merakla bekleyen Oğuz'a baktı. Ardından da, tek kelime etmeden kâğıtları geri verdi. Kantindeydiler.

"Ee?" dedi Oğuz, epey sonra.

"İlginç," dedi Hikmet ve yine sustu.

"Başka birşey söylemeyecek misin?"

Hikmet gülümsedi: " 'Ormanda uğultulu uğursuzluk rüzgârları' lâfı güzel."

"Başka da bir halt yok değil mi?"

Hikmet cevap vermedi.

Oğuz, acı acı gülümsedi. Alegorik hikâyesini aldı ve son derece sakin hareketlerle parça parça edip masaya bıraktı.

Hikmet, önünde yığılmış duran küçük kâğıt tepeciğine baktı bir süre. Sonra kocaman beyaz mendiliyle gözlük camlarını parlatmaya girişti. Gözlüğünü çıkardığı zaman yüz ifadesi tamamen değişiyordu.

Oğuz, alan değiştirmeye karar verdi: Artık edebiyat üzerine kalem oynatacaktı. Zamanı boldu, ama âcilen konu bulmaya ihtiyacı vardı. Aradığını bulmakta gecikmedi. Charlie Capp'in o deniz manzaralı harika lojmanında beş kişilik küçük bir öğrenci grubuna verdiği Shakespeare dersleri, bu iş için biçilmiş kaftandı. Oğuz, *'Hamlet'in İç Dünyasındaki Değişim'* konusunda bir ödeve talip oldu. İki hafta boyunca neredeyse gece gündüz bunun üzerinde

çalıştı, Hanri'yle derin tartışmalar yürüttü ve sonunda 26 sayfalık 'dev ' bir inceleme hazırladı.

Birçok alıntıyla desteklediği özgün teze göre, genç Danimarka Prensinin bir türlü eyleme geçememesi, Wittenberg'de öğrenim görmüş olmasından kaynaklanmaktaydı. Alman felsefesiyle erken yaşta derinlemesine içli dışlı olan delikanlıda her türlü eylemin yerini düşüncenin alması doğaldı. *'Çığrından çıkmış olan zamanı düzeltmek'* için yalnızca kendi aklına -ya da felsefeye- dayanmak zorundaydı o. Bu da, babasının ruhunun buyurduğu öc alma eylemini yerine getirmekte *'zaman ve tutku bakımından geç kalmış bir oğul'* haline gelmesine yol açmıştı tabii. Sonuç olarak, Oğuz'un tezine göre *Hamlet*, bir 'felsefe trajedisi' olarak okunmalıydı.

Oğuz, titrek ellerle teslim ettiği ödevden iyi bir not aldı. Capp, yüksek notlarıyla ün kazanmış bir hoca olmadığından, adamakıllı sevindirici bir sonuç sayılmalıydı bu. Ama Oğuz için pek öyle olmadı. Capp, ödevi iade ederken sonuna eklediği ayrıntılı notta, Alman felsefesinin genç Hamlet üzerindeki etkisi konusunda Oğuz'un geliştirdiği tezin hayli özgün bir yorum olduğunu, ama bu eser üzerinde ciltler dolusu yazı yazmış olan eleştirmenlerin gözünden kaçmış olan böyle bir görüşün daha güçlü kanıtlarla pekiştirilmesi gerektiğini, aksi takdirde bunun 'güzel bir buluş' olmaktan öteye geçemeyeceğini yazmaktaydı. Bir kere, Alman felsefe sisteminin neden 'eylemsizliği' teşvik ettiği gösterilmeliydi. Ayrıca, özellikle Polonius'un öldürülmesinden başlayarak Hamlet'in bir dizi eylem gerçekleştirdiği, hatta kendisine kurulan bazı tuzakları boşa çıkarttığı gözönüne alınırsa, 'eylemsizlik' savının öne sürülmesinde daha dikkatli olunması gerektiği de belirtiliyordu notta. Charlie Capp, son bir nokta olarak da, 'İç Dünyadaki Değişim'i konu edinen bir incelemede, herhangi bir değişme üzerinde durulmayıp, duraganlığın, zihinsel ataletin ve

hatta 'değişmezliğin' böylesine vurgulanmasının biraz tutarsız olduğunu kaydetmekteydi.

Oğuz edebiyat eleştirisini bıraktı.

Ama yılmamıştı. Hemen o akşam oturup saatlerce çalıştı ve 'deneme' türündeki ilk eserini kaleme aldı: *'Mastürbasyon Üzerine'*.

Çalışmada, uzun zamandır zihninde geliştirdiği 'gerçekçi-hayalcilik' kuramını işliyordu. Bu kurama göre, mastürbasyon sırasında, insanın ancak gerçekten elde edebileceği kadınları hayal etmesi gerekirdi. Örneğin, Brigitte Bardot ya da Jeanne Moreau gibi 'ulaşılmaz sevgili'lerin düşlenmesi büyük ölçüde düş kırıklığı ve hüsran getireceği için, onların yerine, yakın çevrede bulunan somut ve kanlı canlı dişilerin imge -ya da 'düş objesi'- olarak alınması daha iyi olacaktı. Böylece, mastürbasyonu -ve hayatı- daha yoğun, dolayısıyla daha anlamlı kılmak mümkündü. (Düşlenen bu somut dişiler ne kadar kusurlu, hatta ne kadar çirkin ve bayağı olursa, o kadar iyiydi. Oğuz'un kuramına göre, 'haz yoğunluğu, kadınların elde edilebilirliği ile doğru orantılı' idi çünkü.)

Denemenin ikinci bölümünde, meseleye bir başka açıdan yaklaşılıyor, 'soyut-somut sorunsalı' bu kez tersyüz ediliyordu: İmge yaratırken kullanılan araç ne kadar soyut olursa, ulaşılan duyum düzeyi de o kadar yüksek ve elle tutulur olacaktı. Başka bir deyişle, bu imgeleme işlemi sırasında yabancı gazete ve dergilerde, resim sanatı konusunda yazılmış kitaplarda yer alan fotoğraflara (örneğin, nü röprodüksiyonlarına) ya da el altından dolaştırılan açık saçık resimlere değil, elde edilebilirlik katsayısı yüksek kadınların bellekteki soyut görüntülerine başvurulması, en yüksek haz değerinin elde edilebilmesi açısından, şarttı... Esasen, geliştirilen bu tez -sembolik olarak seçilmiş olan- mastürbasyon konusunun dışında, yaşamın tüm öteki alanlarına da pekâlâ uygulanabilirdi...

Oğuz, denemesini sabahın ilk ışıklarıyla birlikte bitirdi. Arkasına yaslandı ve bir yorgunluk sigarası içti. Yazdıklarını bir kez daha okuyup hoşnutlukla gülümsedi ve hemen yattı.

İki saat kadar sonra anneannesi tarafından uyandırıldığında, kendini son derece zinde hissediyordu. Hızla kahvaltı edip fırladı.

Taksim'deki durakta Hikmet'le buluştular. Üstünkörü selamlaşıp eski püskü Amerikan arabasının strapontenine sığıştılar. Dolmuş daha yeni hareket etmişti ki, Oğuz elyazmalarını çantasından çıkarıp Hikmet'e uzattı. Öteki, birşey söylemeden aldı kâğıtları, gözlük camlarını parlattı ve okumaya koyuldu. Arada bir, birkaç milimetre uzamış saçlarını sıvazlıyordu.

"Güzel," dedi okuyup bitirince. "Son bölümde 'el'le ilgili kelime oyunlarını çok iyi bulmuşsun. Denemenin konusuna çok uygun."

Oğuz bu sözlerden birşey anlamamıştı, ama bilgiç bilgiç gülümsedi: "Sağol."

Hikmet, onun anlamadığını anlamıştı; gösterdi: "Bak... *'elle tutulur'... 'el altından'... 'elde edilebilirlik'*... falan... Bilerek yaptın, değil mi?"

"Öyle sayılır," dedi Oğuz.

"Yalnız," dedi Hikmet. "Biraz daha cesur olabilirdin."

Oğuz'un yüreği daraldı: "Nasıl yani?"

"Yani ne bileyim, meselenin üstüne daha çok gidebilirdin... Bazı şeylerin adını koyabilirdin."

Oğuz, bu kez itiraf etti: "Anlamadım."

"*Ben* iyi anlatamıyorum da ondan. Bak, 'yakın çevredeki somut dişiler' diyorsun ya? Bunlara 'en yakınlar' da dahil edilemez mi? Arkadaşlarının sevgilileri ya da kızkardeşleri meselâ? Ya da kendi annen? Bunlar da mastürbasyon konusu olamaz mı?"

Oğuz, daha cümlenin ortasında felç olmuştu. Etraftaki

insanlara baktı. Anormal bir durum göze çarpmıyordu. Herkeste, olağan sabah mahmurluğu. Ama ya biri çaktırmadan dinliyorsa?

Hikmet, sakin bir ses tonuyla devam etti: "Şöyle söyleyeyim. Bu aslında ne olmalıydı biliyor musun: 'Mastürbasyon Üzerine Mastürbasyon'."

Oğuz dehşet içinde kaldı. Deliydi bu Hikmet. Zırdeliydi! Kantine gidene kadar beklememesi akıl alacak şey değildi. Ön tarafta oturanları telâşla bir daha gözden geçirdi: Tanıdık bir ense yoktu. Allahtan! Dönüp, arkada oturanlarla gözgöze gelmeye cesaret edemedi. Gözucuyla Hikmet'e baktı. Oğlan, bıyıkaltından gülüyormuş gibiydi.

"Hmm, belki..." dedi Oğuz. Bu anlamsız cevapla konuyu kapatabilirdi belki.

Ama Hikmet oralı olmadı: "Başlığı demiyorum. Yazının *kendisi* böyle olabilirdi, anlıyor musun? Bir mastürbasyon ritmiyle yazılabilirdi yani. Sonlara doğru iyice hızlanarak filan. Gidip gelerek..."

Oğuz içinin çekildiğini hissetti. Uykusuzluktan. Tansiyonu da düşmüş olabilirdi. Kantinde bir tuzlu ayran... Yavaşça gözlerini kapattı. Sonra ağır ağır açtı: "Bilmem," diye mırıldandı bitkin bir sesle. "... Belki de haklısın." Dolmuştakileri ve herşeyi unutmalıydı. Başka çare yoktu.

"Neyse boşver," dedi Hikmet. "Saçmalıyorum galiba."

Yolun geri kalan kısmında konuşmadılar.

Oğuz'un arayışı sürüyordu. İki gün boyunca boş derslerde Hikmet'le oturup üç perdelik bir 'müzikal komedi' yazdılar. Yedi kat göklerde geçiyordu olay. Sonsuzluk krallığında 27 Mayıs İhtilali'ni andıran bir darbe gerçekleştirilmişti. Ama bunun kime karşı yapıldığı pek belli değildi. İhtilal liderinin Şeytan olduğu kesindi sadece. Başlangıçta çok eğlendiler. Ama iş uzadıkça tavsamaya başladı. Şarkı-

ların bestelenmesi de istenen hızda yürümüyordu. Özellik le Hikmet iyice savsaklamaya başladı işi. Son perdeye yeni girmişlerdi ki, bitirmeye karar verdiler. Aniden koroyu devreye sokup 'Anayasa' marşını söylettiler *('Anayasa Anayasa/Sen göklerden gelince/Kalbimizi delince /Bize ne dert, ne bir tasa...')* ve perdeyi indirdiler.

Bu deney, Oğuz'a ortak çalışmanın zorluklarını göstermesi bakımından önemliydi. Yoluna tek başına devam etmek zorundaydı o. Etti de. Bitmek tükenmek bilmeyen bir yaratma humması içinde kantinde, dolmuşta, evde, yatakta, her yerde yazmayı sürdürdü. Üstelik, kendini sırf yazma eylemiyle de sınırlı görmüyor, başka sanat dallarında da at oynatmak istiyordu.

Bir Cumartesi sabahı yeni bir faaliyete girişti: Elektronik müzik yapacaktı. Saatler süren bir uğraştan sonra gerekli donanımın büyük bir bölümünü tamamlayıp odasına yığdı: Birisi Hanri'den edinilmiş iki teyp, irili ufaklı tahta kutular, teneke dikiş kutusu, kangal kangal sicim, 6 kristal kadeh, bir tarak, büyük bir çelik yay, boy boy boya kalemleri, selofan ve zımpara kâğıtları, ikizlerden 'ödünç alınmış' koca bir topaç, bir rende, çeşitli sebzeler... Bunları teypin seyyar mikrofonunun önüne özenle yerleştirdi. Odasının kapısını kilitledi, teypi çalıştırdı, son kontrolleri yaptı ve artık hazırdı.

Bestesini, icra yoluyla gerçekleştirecekti. Büyük bir süratle çalışması gerekiyordu. Topacın sarmal çubuğunu yavaş yavaş kaldırdı, derin bir nefes alıp hızla indirdi çubuğu ve beste başladı:

Uçan daire şeklindeki topaç fırıl fırıl dönerken, çevresindeki sıra sıra deliklerden çıkan vınlama giderek tüyler ürpertici bir uğultuya dönüştü. Oğuz, topacı kendi başına dönmeye bırakıp kalemleri aldı eline ve onlarla kutuları takırdatmaya koyuldu. Takırtıyı bir elle sürdürürken, öteki eliyle tarağı alıp tırnağını onun dişlerinde gezdirdi. Sonra

yeniden topaca koşup ivmesini artırdı. Derken, elindekilerin hepsini birden yere fırlattı, ipi kaptı ve bir ucunu dişleriyle kıstırıp gerdikten sonra onu gitar teli gibi tınlatmaya girişti. Beyninde titreşen tınlamalar azalmaya yüz tutarken, uzanıp kalemlerden birini aldı ve içleri farklı düzeylerde suyla dolu kadehleri çınlatmaya koyuldu. Bu arada, yan yatıp durmuş olan topacı yeniden harekete geçirdi. Artık odanın ortasında topaçla birlikte dört dönmekteydi. Yeniden kutular, kutular ve tarak, tarak ve ip ve yay... Onların farklı tınıları söner gibi olurken, kristalin çınlaması dalga dalga yükseliyordu. Aynı anda, alelacele yaktığı sigaranın dumanını mikrofona üflüyordu Oğuz, sonra kibriti söndürmeden selofanı tutuşturup onun çıtırtılı yanışını kayda alıyor, ardından telâşla hepsini söndürüp, alıcıya yakın mesafeden kesik kesik inliyor, sonra koşup topacın uğultusunu hızlandırıyor, yayı gerip bırakıyor, ardından kutuları çalıyor, tahtaları zımparalıyor, yeniden kâğıt yakıyor, derken mikrofonu hoparlörlerin önünde yukarı aşağı hareket ettirerek kulak paralayıcı elektronik vınlamalar elde ediyor, sesin dayanılmaz hale geldiği noktada bunu kesip bir nâra attıktan sonra yine topacın uğultulu ıslığına dönüyordu... Tam bu sırada kapının telâşlı telâşlı vurulduğunu duydu, ama bunun da kayda geçeceğini ve bestesine 'dışarıdan' spontane bir katkı olacağını düşünerek sevindi. Zaten final bölümüne geçmek üzereydi: Hızla bir havuç rendeledi, boya kalemlerini çat çat ortalarından kırdı ve bitirdi besteyi. Nefes nefese kalmıştı.

"Yavrucuğum, ne yapıyorsun Allahaşkına?" dedi anneannesi, kapı açılınca. "Tahammül fersa bir gü—" Aynı anda gözü odaya ilişti ve büsbütün afalladı: "Hiii! Yangın yerine çevirmişsin burayı."

Oğuz da onun gözüyle baktı: Kavrulmuş kâğıtlar, kapkara kıvrılmış kibrit çöpleri, kırık kalem parçaları, havuç kalıntıları, sular... Gayri ihtiyari bir kahkaha koyverdi. Bun-

dan daha iyi bir benzetme yapılamazdı. Ama kadına prim vermedi:

"Annaneciğim, karışmasana! Çalışmamı niçin kesiyorsun? Ben toplarım sonra." İtirazlarına aldırmadan onu usulca itekleyerek odadan çıkardı ve kapıyı yeniden kendi üstüne kilitledi.

Oturup bir sigara yaktı, bandı başa aldı ve eserini baştan sona büyük bir dikkatle dinledi. Hiç fena değil yahu. Bandı çıkarıp kutusuna koyarken, bir an durdu ve âni bir esinlenmeyle, kutunun üstüne okunaklı harflerle yapıtının başlığını kaydetti: "KÜÇÜK BİR YANGIN MÜZİĞİ". Gülümsedi. Hiç akla gelir miydi? Paris'te konservatuara da devam etmeli mi acaba? Hiç değilse haftada birkaç gün? Hanri'ye sormalı.

Telefona gitti. Artık beyninin bir uzantısı haline gelmiş olan numarayı çevirmeye başladı ve birden vazgeçti. Birşey.... Birşey eksikti. Ama ne? Telefonun başından kalktı. Tırnaklarını yiyerek odada dolaşmaya başladı... Çok sonra, derinlerden bir yerden gelen esintiyle irkildi: Söz! Evet, uygun bir 'söz'le tamamlanması gerekiyordu bestenin. Mutlaka!

Ve Oğuz üşenmedi. İçi içine sığmayarak, ama aynı zamanda derin bir dinginlik içinde masasının başına oturdu. Kâğıt kalem çıkarıp yazmaya başladı. Satırlar birbirini izledikçe kendini büsbütün kaptırdı ve giderek zamandan koptu. Sabahki o büyük şamatanın ardından odanın bu kez de derin bir sessizliğe gömülmesinden kaygılanan anneannesi bir ara korka korka kapıyı tıklattı:

"Kahve?"

"Efendim?... Ha, evet. Lütfen."

Oğuz yazmayı sürdürdü. Bir ara Ayten geldi, yemek yeyip yemiyeceğini sordu kapının ardından.

"Sonra," dedi Oğuz. "Daha sonra..." Yazdı sonra. Saatlerce yazdı. Günlerce ve aylarca.

Bitirdiğinde hava kararmıştı. Uyuşan parmaklarına yapışan kalemi zorlukla ayırıp kalktı. İçi kazınıyordu. Ensesini ovuşturarak odadan çıktı.

Koridorda anneannesi: "Oğuz'cuğum, seni çok merak ettim. İyi misin?"

Oğuz yorgun argın gülümsedi: "İyiyim iyiyim."

"Ama böyle olmaz ki. Sabahtan beri ağzına lokma koymadın. Sigara kahve, sigara kahve... Çok üzülüyorum vallahi."

"Merak etmee," dedi Oğuz. Şimdi yerim birşeyler."

Kadının maviye çalan ela gözleri ışıldadı: "Hemen hazırlatayım." Koştu, mutfakta Ayten'e bir sürü talimat verdi, döndü.

"Senin pokerin yok mu bu akşam?"

"Gideceğim, gidemiyorum. Aklım sende kalacak..."

"Annane kızdırma beni. Oturmuş çalışıyorum işte, ne var bunda?"

"Oğlum niçin sen de çıkıp dolaşmıyorsun biraz, herkes gibi? Olur mu böyle otur otur otur? Pek üzülüyorum bu haline." Gözleri buğulanmıştı.

"Annane, lütfen benim işime karışma. Sen de üzülmek için bahane arıyorsun yani... Annem yok mu bu akşam?"

Sanki Oğuz karanlık bir sırdan söz açmış gibi, kadın elini telâşla dudağına götürüp 'sus' işareti yaptı. "O ressam olacak adamla gitti gine," diye fısıldadı. "Yarın sabaha anca döner."

Oğuz yorgundu ama bu fırsatı kaçıramazdı. Sesini Ayten'in duyabileceği şekilde âniden yükseltti: "Ne olmuş yani onunla gittiyse?"

Beklediği tepkiyi aldı. Anneannesi büyük bir telâş gösterisiyle elini onun ağzına kapattı: "Aman, yavaş!"

Oğuz gülmemek için kendini güçlükle zaptetti: "Ayrıca o ressam—!" Ama kadının perişan halini görünce oyunu daha fazla sürdürmedi. "Tamam tamam. Hadi sen oyununa

git artık." Onu narin omuzlarından tutup usulca koridora doğru yönlendirdi.

Izgara et kokuları yayan mutfağın önünden geçip hole girdiler. Oğuz, anneannesinin paltosunu tuttu: "Hadi bakalım. O ihtiyarları yolmadan dönme sakın. Uğur param sende mi hâlâ?"

Kadın başını salladı. Yüzündeki kaygılı ifade tam olarak kaybolmuş değildi. Kapıdan çıktıktan sonra bile talimat vermeyi sürdürdü: "Güzel güzel yemeğini ye. Sonra da çık biraz hava al, olur mu güzelim benim? Ayten de kapıcılarla sinemaya gidecek, izin verdim..." Yüzünü ekşiterek torununun kulağına eğildi: "Bir sineması eksikti haspanın," diye fısıldadı. "O da tamam oldu...Neyse, bakkal çıraklarının peşinden koşmasın da, sinemaya razıyım."

"Annane! Neler söylüyorsun?!"

Kadın baktı. Sonra anladı: "Aman, eşek kafalı! Ben de birşey söylüyor zannettim." Nihayet gülmüştü. "...Hadi bir öpücük ver bakayım ihtiyar anneannene."

Oğuz, burnunda Chanel No.5, onun ihtiyatlı adımlarla merdivenlerden inişini seyretti.

Sonra içeri dönüp sofraya oturdu ve sakin sakin yemeğini yedi. Daha bir sürü işi vardı. Bunu düşününce içinden bir heyecan dalgası yükseldi. Alelacele kalktı, ağzını yıkayıp odasına daldı. "Bana bir kahve!" diye bağırdı oradan. "Hemen."

Kahvenin üstüne uzun bir hazırlık devresi. Önce plak dolabının önünde düşünceye daldı. İstediği üç uzunçaları uzun aramalardan sonra buldu. Yazdığı metni önüne aldı ve ince bir hesaba girişti. Plakların her birini defalarca çalıp, saptadığı bölümleri bir yana kaydetti. Ardından bir dizi hesap daha: Metni yüksek sesle ve normal bir tempoda okuyarak, her bölümün kaç dakika tuttuğunu ölçtü ve bunları da not etti. Daha sonra, plaklardan seçtiği kısımları baştan dinleyerek, bunları hangi sürelerle kullanacağını

buldu. Süreleri plakların üzerinde işaretlemesi imkânsız olduğu için, hepsini dikkatle belleğine yazdı. Sözle müziği böylece kâğıt üzerinde birbirine uydurduktan sonra, plakları bırakıp teype geçti. Aynı işlemi bu kez kendi bestesine uyguladı. Tekrar başa döndü. Plakları sıraya dizdi. İkinci teype yeni bir bant yerleştirdi. Her iki cihazın sayaçlarını sıfırladı. Bütün âletler arasındaki bağlantıları kontrol etti. Mikrofon ayarını yaptı. Ve başladı.

Başlar başlamaz da, işinin ne kadar zor olduğunu anladı. Daha ilk cümlede dili sürçtü. Baştan aldı. Aynı yerde bir daha tekleyince, bir zamanlar çılgınca peşinden koştuğu disk cokeylik sevdasından vazgeçmekle ne kadar akıllıca bir iş yapmış olduğunu düşündü. Metni birkaç kez içinden okuyup antrenman yaptı. Yeniden kayda girdi. Bu kez hatasız okudu. Ama bandı geri alıp dinleyince, sesinin berbat çıktığına hükmetti. Çocuksu bir ton. Kadınsı hatta. Yapay! Baştan aldı. Yeniden başa dönüp dinledi. Yine kötüydü. Yine başa aldı. Allah belasını versin! Başka birisinin sesi gibi. Aldırmadı artık. Tam ikinci bölümü okurken telefon çaldı. Herşeyi durdurup koştu. Tanımadığı bir adam annesini soruyordu. "Evde yok efendim," dedi ve kapattı. 'Nermin mi? Öyle birini tanımıyorum,' demek gerekirdi. Neyse. Telefonları prizlerden çekti. Yeniden çalışmaya döndü. Farklı müzik parçaları arasındaki geçişler bir türlü tam olmuyordu. Defalarca tekrarlamak zorunda kaldı. Bayağı ince bir işti bu. Parmakları sızlıyordu. Ama usta bir kurgu teknisyeni olmaya başladığını farkederek keyiflendi. Yeni bir bölüm okumaya geçti. Sesi de daha tok çıkıyordu sanki. Tam o sırada kapı vuruldu. Ayten sinemadan dönmüş, bir isteği olup olmadığını soruyordu. İçinden korkunç bir küfür salladı. "Sağol, istemem," dedi dışından. "Yalnız Allahaşkına bir daha girme buraya—ve gürültü etme!" Bıraktığı yerden devam etti. Bir bant kopması dışında başka vukuat olmadı.

Herşey bittiğinde saat bir'i on geçiyordu. Oğuz, kafasının içinde uğuldayan binbir sesle odadan çıktı. İşerken, gözü aynaya ilişti: Yüzü çok solgundu. Banyodan çıkıp koridorda sarsıntılı adımlarla yürüdü. Evin içinde çıt çıkmıyordu. Anneannesi henüz dönmemişti. Mutfağa girdi. Buzdolabını açtı. Onbeş saat! Vay anasını! Kesintisiz hem de! Peki sonuç? Onbeş dakikayı bile bulmaz. Ne onbeşi sayıklıyorsun, on on! Peki canım, on dakika otuzbeş saniye olsun, tamam mı? Bir dergide gördüğü karikatürü hatırladı: Matematik hocası sınıfa bir denklem gösteriyordu. Bütün karatahtayı baştanbaşa kaplamıştı denklem. Sinüsler, kosinüsler, karekökleri satırlarca uzayıp gidiyordu. Milyonlarca rakam ve işaret. Tahtanın en dibinde 'eşittir sıfır' yazıyordu. ' = 0. ' Öğrencilerden biri de ayağa kalkmış: 'Bütün bu çalışmanın sonucu sıfır ha?' diye hayıflanıyordu. Kötü bir Amerikan esprisi. Çocukça. Neyse, niye gelmiştik buraya? Ha, bira. Şişeyi buzdolabından alıp yanağına yapıştırdı. Camın serin temasıyla biraz dirilir gibi oldu. Yok, daha kuvvetli birşey. Şişeyi yerine koyup kendine bir büyük cintonik hazırladı. Derhal bir yudum aldı. Sonra ışığı kapatıp çıktı. Karanlık koridorda yürürken bardağın içindeki buzların tıngırdadığını duydu.

Odasında kesif dumanın içinden yürüyüp pencereleri açtı. Yarın toplarız artık. Gitti bandı başa aldı. Sonra bütün ışıkları söndürdü. El yordamıyla teypi çalıştırdı ve kendini yatağa attı. Cihazın minicik yeşil gözü, odadaki tek ışık kaynağıydı şimdi.

Ve, hoparlörden yükselen o on dakika otuzbeş saniyelik küçük ses parçası mekânda bir dolandıktan sonra açık pencerelerden uçup gitti, uzayın sonsuz boşluğunda korkusuzca ilerledi, en uzak yıldıza uzandı, usulca dokundu ona, yansıyıp geri geldi sonra ve odayı yeniden sarıp sarmaladı.

'Olağanüstü...' diye düşündü yattığı yerden. 'Bu sefer oldu işte!'

Şlakşlakşlakşlakşlak... Oğuz uyandı ve sesin nereden geldiğini kestirmeye çalıştı. Teyp. Hâlâ çalışıyordu. Bant sonuna kadar çalıp bitmiş, ama makara durmamıştı. Yuvasında biteviye dönüp durdukça, bandın başıboş kalan ucu da savruluyor, sağa sola sürtünüp duruyordu. Oğuz fırlayıp kalktı ve cihazı susturdu. Üstündeki bumburuşuk pantalonla gömleği hayretle gözden geçirdi. Hava kapalıydı.

Odadan çıktı. Evin içinde hayat belirtileri. Kimseye görünmeden banyoya süzüldü. Aynaya bakmamaya çalışarak şofbeni yaktı. Hemen soyunup duşa girdi ve kendisini ıstakoz gibi haşlanmaya bıraktı. Süzgeçten aşağı doğru fışkıran basınçlı sıcak su, kafatasının tepe kısmında şiddetli bir yağmur gibi tıpırdamaya başlayınca beynine binlerce düşünce üşüşüverdi. Orada sonsuza dek kalabilirdi. Bu aklına gelince korkuya kapılıp kafasını şampuanlamaya girişti—ve birden dondu. Elleri köpüklü saçlarının arasında, öylece kalakaldı. *Karikatür doğruydu!* Bütün gün çalışıp çabalayarak ortaya çıkarttığı 'yapıt', bir deli saçmasıydı aslında! Yok, o bile değil. Saçma'nın, *absurde*'ün de bir şerefi vardır. Bu naif, çocuksu, ilkel, iğrenç birşey. Kocaman bir sıfır! Allahım!

Duşunu tamamlamadan dışarı fırladı. Peki ama ya dün gece—? Dün gece başkaydı. O, *geceydi* sersem! Hem cin vardı... Ama, o kadar da kötü olabilir mi? Oldu bile! Sıfır o, anlıyor musun? Sıfırın altında hatta.

Banyo çıkışında Ayten'le burun buruna geldi: "Günaydın Oğuz Bey."

Başlatma şimdi günaydınına. "Günaydın... Evde başka kimse yok mu?"

"Küçük hanım dün gece gelmedi. Büyük hanım da alışverişte. Siz kahvaltı yapacak mısınız?"

Belki de bir umut vardır ha? Ufacık da olsa? Çok kötü değildir belki. Hanri! Ona sormalı.

"... Buyur? Ne dedin?"

"Ne?... Ha, yok sana birşey demedim... Hayır kahvaltı etmeyeceğim. Bir kahve yaparsan içerim ama." Hanri, evet.

Salonun girişindeki telefon daha yakındı, ona koştu. Belinde, peştemal gibi sarındığı havlusu, sağa sola sular sıçratarak.

"Alo, buyrun?" dedi Hanri her zamanki tok ve boğuk sesiyle.

"Selam," dedi Oğuz. İçinde hem sevecen duygular, hem endişe ve telâş.

"Oğuz! Dün akşam aradım seni. Nerelerde sürtüyordun bakayım?"

"İmkânsız. Bütün gün evdeydim. Gece yarılarına kadar çalıştım... Haa, dur. Telefonları çekmiştim sahi."

"Hayrola? Âlem mi yapıyordun?"

"Yok be, dedim ya deliler gibi çalıştım."

"Yeni şubenin bu kadar kazık olduğunu bilmiyordum doğrusu."

Oğuz gülecek halde değildi: "Ders filan değil, başka bir numara... Bak, sana birşey dinletmek istiyorum. Fikrin benim için çok önemli... Öğleden sonra ne yapıyorsun? Bana gelsene."

"Jacqueline'le sinemaya gidiyoruz. *Sen* gel."

"Sinema havamda değilim. Bak, çok garip bir çalışma yaptım. Müzikle söz filan... Ama emin değilim. Hiç emin değilim. Mutlaka dinlemen lâzım. N'olur gel."

"Allah müstahakını versin. Ben de sana yeni bir plak filan geldi zannettim. Nedir bu bahsettiğin dalgametre? Yeni bir makale mi?"

"Valla bilemiyorum ağbi... Hikâye gibi birşey. Ama türü mürü belli değil."

"Hikmet'e niye göstermiyorsun? Tam ona göre bir numara anlaşılan."

'Bunu haketmiştim,' diye düşündü Oğuz. Bütün cansıkıntısına rağmen, espri yapmayı denedi: "Hepinizin yeri ayrı Hanri'ciğim. Bu, edebiyata yakın olduğundan, senin kompartmanına giriyor daha çok."

Hanri güldü: "Doğru kelime! Bu katarda hepimizi ayrı ayrı kompartmanlarda oturtuyorsun aslında, değil mi?"

Oğuz burkuldu. Teşbihte pek hata yoktu. Ama bunu düşünmenin sırası değildi şimdi: "Hanri, çok ciddiyim. Mutlaka dinlemelisin bandı. On dakka birşey zaten..." İçi çekilir gibi oldu.

"Bak merak ettim şimdi. Ama sinemaya gitmemiz şart."

"Yahu doğru dürüst bir film yok ki bu sıra."

"Olmaz. Jacqueline'e söz verdim. Sevgili Fransızlarını görecek... Ama peki, sinema dönüşü uğrarız belki yarım saatliğine."

Oğuz için o kadar uzun zaman beklemek ölümden beterdi. Ama, Hanri'yi tanıyordu. Israr etmedi.

Telefonu kapatır kapatmaz, saatlerce çalışarak odasını topladı. Hamarat bir ev kadını gibi. Sonra anneannesi geldi. Onunla birlikte yemeğe oturdular. Ama birası unutuldu diye hadise çıkardı Oğuz ve sofrayı terketti. O kasvetli evde daha fazla kalamayacağına karar vererek dışarı çıktı. Biraz sokaklarda dolandı. Açık bir yer bulup üç şişe Buzbağ şarabı ve biraz fındık fıstık aldıktan sonra eve döndü. Anneannesi çıkmıştı. Buzdolabını açtı: Şişelerce bira. Oğuz, şaraplardan birini açtı, yanına üç kadeh alıp odasına kapandı. Radyoyu karıştırdı. Zerrece ilgilenmediği Ankaragücü-Beşiktaş karşılaşmasını sonuna kadar inatla dinledi. Sıfır sıfır bitti maç. Herşey sıfır kere sıfır zaten. Şarap içti. Ruh halinde bir değişiklik olmadı. Divana uzanıp biraz uyukladı. Sonra kalkıp odada volta attı. Beş dakika jimnastik yaptı. Tekrar divana yattı ve tavanı seyretmeye koyuldu.

Tam umudunu kestiği anda geldiler.

Jacqueline, kendini olduğundan biraz yaşlı gösteren

bir tayyör giymişti. Güzel kokuyordu ve gözleri ışıl ışıldı. Hanri'yse kamburu ve abus çehresiyle... Oğuz onları buyur etti.

"Kimse yok mu? Yalnız mısın?"

"Bizimkiler Pazar günü evde dururlar mı yahu? Ayten vardı bir tek, o da kapıcılara indi... Nasıldı film, güzel miydi?"

"Bombok," dedi Hanri. "Bir sürü vakit kaybı. İyi ki gelmemişsin."

"Oui," diye onayladı Jacqueline de. *"C'tait emmerdant."*

"Oh olsun!" dedi Oğuz. "Size söyledik değil mi?"

Sonra, onlara şarap sundu. Hanri eliyle durdurdu onu: "Ben içmem. Akşama çalışacağım." Oğuz ısrar etmedi. Jacqueline'le ikisi şaraplarını yudumladılar. Susuldu. Radyodan pestenkerani bir müzik...

"Ee, hadi oğlum," dedi Hanri birden. "Ne dinleteceksen dinlet bakalım. Fazla vaktimiz yok, hemen kaçacağız."

Oğuz'un yüreği hopladı: "Bak, tam bir rezalet oldu herhalde ama gene de sonuna kadar dinle, olur mu?"

"Herife bak yahu," dedi Hanri, dizine bir tokat aşkederek. "Asıl *sen* fikirlerini kendine sakla. Bırak da kendi kulaklarımızla dinleyelim."

Oğuz, bembeyaz bir suratla gitti, radyoyu kapattı. Herşeyi önceden hazırlanmış olan teypi çalıştırdı. Jacqueline kıs kıs gülerek onu seyrediyordu.

Kısa bir sessizlik daha. Çok kısa. Bandın ilk birkaç saniyelik boşluğunun fısırtısı. Sonra birden, topacın ıslığı yükseldi. Islık, uğultuya döndü. Arttı arttı ve bütün odayı kapladı. Ardından Afrika tamtamları, tarak, ip 'pizzicato'ları, tel, yay ve curcuna...

Oğuz, olanca dikkatini elindeki şarap kadehine vermiş görünüyor, kimseye bakmıyordu. Ötekilerse, ağızlarının ucunda unutulmuş bir gülücükle, sesin kaynağına doğru

bakıyorlardı sabit bakışlarla. 'Giriş' tam birbuçuk dakika sürdü. Sonlara doğru yavaş yavaş alçalarak bir 'fon müziği'ne dönüşürken Oğuz'un mekanik sesi sahneye çıktı:

'Küçük Bir Yangın Müziği'. Giderek hafifledi, iyice soldu ve bitti.

Sessizlik.

"Siz hiç ÜÇ ÖYKÜLÜ TOPLAM'ı dinlediniz mi? Yo, dinlemiş olmanıza imkân yok. Çünkü, şimdiye dek kimseye anlatmadım onu. Ama, şimdi anlatacağım: Tuhaf birşey bu 'Üç Öyküllü Toplam'... Adından da anlaşılacağı gibi, üç 'başlangıç'la (isterseniz eğer) bir 'sonuç'tan ibaret—varsa eğer.

N.
için

BİRİNCİ ÖYKÜ

Erik Satie'nin 'Dört El İçin Piyano Müziği' nden 3 Morceaux en forme de poire'ının birinci parçası: hınzır, muzip ve lirik ve yumuşak

Bu, karşılıklı iki tribünde ellerini kollarını tuhaf harekellerle sallayarak yırtınırcasına bağıranları; paltosunu, atkısını ikide bir havaya fırlatanları boş gözlerle seyretti. Komik bulur gibi oldu, ama yüzü ifadesizliğini hiç kaybetmedi...

Çıktı.

Daha yeni gelmişti halbuki. Olsun.

... Bomboş asfaltta sessizliği bozan tok topuk seslerini dinleyerek yürüdü.

Yürüdü.

Adımları onu bir partiye götürdü nedense. Romantik bir saksafon eşliğinde yarı karanlıkta yanak yanağa danseden, fısıldaşan insanları seyretti. Güzel kızlarla şık erkekleri.

Biri geldi yanına, birşey söyledi. Başını salladı 'evet' makamında. Hepten ifadesizdi yüzü. Sevdiği bir şarkı başladı. Biri, plağı çizerek sertçe kaldırdı iğneyi. Eskiden olsa, çok bozulurdu. Duman gözlerini yakıyordu.

Çıktı.

yavaş

yavaş

azaldı,

soldu

ve

bitti.

Sessizlik.

Bu kez yürümedi. Taksiyle geldi eve. Kitabını bıraktığı yerden aldı. 'Yabancı' birşey demedi. Kitabı kapattı ve üstünde sigarasını söndürdü. Gözü masaya ilişti birden. Ne zamandır beklediği mektup gelmişti. Açmadı. 'Hayret' diye düşünecekti, düşünemedi. Daha başlamadan donmuştu hayreti.

İçindeki ince kristal boru sessizce çatladı. Kırıldı daha doğrusu. Çatlak yürüdü yürüdü, büyük bir çizgi oldu, boruyu boydan boya katetti ve ikiye ayırdı.

Bu, daha fazla düşünmeden kararını verdi. Basamakları sakin sakin indi ve uçsuz bucaksız düzlüğe çıktı.

İfadesinde değişiklik yoktu.

İKİNCİ ÖYKÜ

Charlie Parker ve arkadaşlarından 'Cool Blues' Hareketli ama aynı

Elindeki makası bir köşeye, yarı tamamlanmış gece mavisi tuvaletini de tam aksi yöne fırlatarak kalktı. İyice açılmış gözlerle kendisine bakan orta yaşlı kadına bakmadan: 'Patrona söyle, yerime birini bulsun,' dedi ve çıktı. Yan odada önlüğünü üstünden fırlatıp topuklularını giyerken, hatırladı: Kar yağıyordu dışarıda. Çizmelerine el attı. Sonra vazgeçti. Aynada kendine baktı: Saçları oldukça düzgün bir topuz yapılmıştı. Her zamanki gibi. Sakin üç el hareketiyle darmadağın etti onları. Çantasını tutan elini kullanarak zorlukla açtı kapıyı ve kapatmadan çıktı. Kır saçlı kadın, arkasından başını salladı.

... Çamurlu caddelerde yürüyordu şimdi. Bir kulübenin önünde durdu. Yabancı bir dergiyi, sırf adındaki harfleri beğendiği için aldı. Sonra ikiye katladı dergiyi ve içinde bulanık bir su bulunan bir çukura bırakıverdi.

zamanda içinde derin bir hüznü de gizleyen.

Sıçrayan suların pardesüsü üzerinde bıraktığı kahverengi lekeler hoşuna gitti. Pudriyerini çıkarıp onu da attı suya. Birden koşmaya başladı gülerek. Yorulunca durdu. Eve gitmesi gerekiyordu. Bu aklına gelince bir sinemaya girdi. Perdeyi seyretti biraz. Sonra kalktı. Gidip sinemanın tuvaletindeki bekçi kadınla hasbıhal etti bir süre. 'Gitmem gerek,' dedi âniden. 'Kocam bekler.' Halbuki kocası, bayağı yoktu.

Yine caddeye çıktı. Çok ışıklı mağazalar. Birine girdi. Bir çift rugan gece pabucu aldı son parasıyla. Parayı ödedi. Tezgâhtar kızın özenle hazırladığı paketi aldı. Sonra sordu: Paketi yarım saat sonra gelip alsa, olur muydu? Biraz işi vardı da bir yerde. Bıraktı, çıktı.

Uzun bir yürüyüşten sonra merdivenin başına geldi. Topuklu ayakkabılarını çıkardı. Çantasıyla birlikte bir kenara güzelce yerleştirip bıraktı onları.

Trabzandan kayarak indi ovaya: Döne döne.

Âniden kesildi.

ÜÇÜNCÜ ÖYKÜ

Anatol Lyadov'un 'Büyülü Göl'ünün giriş kısmından bir bölüm.

'Vay, ne haber!' diye sarıldı adamın biri. 'Yıllar oldu değil mi görüşmeyeli?' Ötekinin boş, tuhaf gözlerinden cesareti kırılır gibi oldu sonra. 'Yahu, tanıyamadın mı...?' Cümlesinin sonuna doğru sesi iyice bozulmuştu. 'Sen—o değil misin?' Öteki bakmaya devam edince alelacele özür dileyip uzaklaştı. Dönüp dönüp bakıyordu hâlâ.

O, yürüdü. Bir börekçinin önünde durdu. Eliyle işaret etti: İki tane şunlardan. Kapıdan çıkarken seslenip parasını vermediğini söylediler. Ceplerini karıştırdı. Birşeyler bulup öde-

Azaldı

azaldı

ve bitti.

Sessizlik.

di. Bu sefer de paranın üstünü koşturdular arkasından. Yürüdü. Yürüdü. Böreklerini cebine koydu ve yol boyunca bir daha çıkarmadı.

Bir sokak geldi sağına, girdi. Küçük, çıkmaz bir sokak. Sonunda da merdiven. İndi basamakları.

Ovadaydı artık.

TOPLAM

İgor Stravinski'nin 'Bahar Âyini'. Giriş bölümünden bir parça.

Başını elleri arasına almış, düşünmüyordu bu. Öteki, yani şu, gördü onu. Sonsuzluğun ortasında otururken. Kâh koşarak, kâh amuda kalkıp elleri üstünde yürüyerek yaklaştı ona. Yani, şuna. Yanına gelince durdu. Öteki görmemişti. Şu, sırtını vererek oturdu buna. Öyle kaldılar. Sırt sırta. O'nun yanlarına geldiğini ikisi de duymadılar. O, ayakta bekledi.

İlk, bu farketti diğerlerinin varlığını. Üç gün sonra. Birkaç ay sonra da, şu. Çok çok sonra, üçünün bakışları aynı noktada birleşti.

Olanca gizemi ile önce yavaşça, sonra hızla yükseldi,

Ve birden, birleşme noktasında, yarı ışık, yarı müzik bir küp belirdi küre şeklinde. Elele tutuştular üçü. Dansederek ilerlediler. Biri bale, biri oriental, biri step yapıyordu. Hep birlikte, küre şeklindeki yarı-ışık, yarı-müzik kübe girdiler. Yeni bir ova vardı orada. Bomboş. Ama sonsuz değildi. Dansettiler.

Son gördüğümde, kaybolmuşlardı... "

giderek kulak tırmalayıcı bir uğultu halini aldı, bütün mekâna egemen oldu ve birden kesildi.

Sessizlik adeta elle tutulur haldeydi şimdi. Oğuz başını usulca kaldırıp göz ucuyla ötekilere baktı. Kulaklarında

Stravinski. Hanri oturduğu koltukta iyice kamburunu çıkarmış, başucundaki abajurun sarımtırak ışığında büsbütün kararmış görünen bir suratla sus pus oturuyordu. Yerdeki halıda kendisinden başka kimsenin göremediği lekeleri incelermiş gibi bir hali vardı. Stravinski'li sessizlik içinde Jacqueline hafifçe koltuğunda kıpırdandı. Birşey söylemek istermişçesine ağzını açtı, ama vazgeçti hemen ve susmasını sürdürdü. Yüzünde yine o unutulmuş gülücük.

Oğuz kalktı, teypi kapattı, yeniden yerine oturdu ve gırtlağını temizledi. Bu küçük öksürük kalıntısı bile odada yankı yaptı sanki.

Bir süre daha sustular.

Neden sonra Hanri yavaş yavaş kıpırdadı: "Valla Oğuz... Ne diyeceğimi bilemiyorum... İnanılmaz bir adamsın sen. 'Edebiyata geçme' lâfını harfi harfine uygulamışsın."

Oğuz kaşlarını kaldırdı. Anlamamıştı. Yüreğinin çarpıntısından başka birşey düşünecek durumda değildi zaten.

"Yani," dedi Hanri. "Sen *gerçekten* edebiyata geçmişsin!"

Oğuz bir soru sormak için ağzını açtı, ama Hanri bir el hareketiyle durdurdu onu: "Dur, birşey söyleme. Bırak ben konuşayım iki dakika... Şimdi bak, nasıl söylesem... Bu kişisel bir görüş tabii, ama bence edebiyata klasik tarzda başlamak gerekir... Yani, önce bildiğimiz düzyazı şekli denenir, bir birikim yapılır... Böyle Beckett'vari biçim numaraları filan daha sonra onun üstüne kurulur..."

Oğuz atıldı: "Ama burda biçimin rolü—"

"Kesme, konuşuyoruz işte," dedi Hanri. "... *Bence* dedim. Ama bu, kanun değil ya. Üstelik..."

Kafasında hazırladığı cümleleri uzun uzun tarttığı dışarıdan da apaçık görünüyordu. Sonunda vazgeçti: "Öff, ne konuşup duruyorum ulan burda!" dedi. "Siktiret lâfı. Ol-

muş işte bu iş! *Sen* yapmışsın, olmuş. Bence tersinden başlamışsın, sonundan yani, ama becermişsin!"

Oğuz kulaklarına inanamadı. Hafif başı dönüyordu.

"B-beğendin mi yani şimdi?" diye lâfı geveledi ağzında.

"Beğenmek mi? Bomba be, bomba!" dedi Hanri. "...Şuradan şarap ver bakayım biraz."

Oğuz sevinçten çıldıracak gibi oldu. Ağzı kulaklarında, koşup Hanri'nin kadehini doldurdu. Jacqueline'in kadehi de boştu ama farketmedi. Yüzü hâlâ bembeyazdı.

"Çok boktan değil, diyorsun yani?"

"Lâfa bak şimdi," dedi Hanri. Jacqueline'e döndü: "Görüyor musun *chérie*, nasıl şımardı hemen?"

"Mais il a raison, quand même..." dedi kız, gözleri parlayarak.

"Al bir tane daha," dedi Hanri. Yalancıktan suratını astı. Şarabını olduğu gibi içti bitirdi. Boş kadehi Oğuz'a uzattı. Oğuz, bu kez Jacqueline'i de farketti ve önce kıza sâkilik yaptı.

"Bak azizim," diye sürdürdü Hanri. "Çok baba bir varoluşçu hikâye döktürmüşsün. Yabancılaşma insanın yüreğine işliyor... Son cümle filan da çok iyi. Bayağı heyecanlandım. İlerde ne çıkaracağını çok merak ediyorum. Artık Fransa'da mı olur burada mı, bilemem ama birşeyler çıkaracaksın sen." Jacqueline'e döndü: "Ne dersin kız," diye sordu Türkçe olarak. "Haklı mıyım?"

Jacqueline gülerek başını salladı.

"Sağolun yahu," diye ezilip büzüldü Oğuz da.

Ama Hanri onu duymamış gibiydi. Şarabından bir yudum aldı, sonra birden ciddileşti: "Ama bak ne diyeceğim... Önemli bir nokta var: Senin yeteneğinden hiç şüphe etmemiştim zaten de...sebat meselesi ayrı hikâye. Ondan emin değilim işte." Durdu, baktı: "... Polonez'de sana söylediklerimi hatırlıyor musun: Şimdi bak, bu deminki dalgametre için ne kadar çalıştım demiştin telefonda? Sabaha ka-

dar filan, değil mi?" Sonra, Oğuz'un doğrulamasını beklemeden sözüne devam etti: "İşte hep böyle çalışman gerekecek, anlıyor musun? Gece gündüz! Ciddi iş çıkarmanın başka yolu yok çünkü..."

"Evet ama—"

"İşte azizim, tam bu noktada kuşkuluyum ben de. Darılma ama, sende bunu tam göremiyorum. Yani, oyun oynamaya bayılırsın da, işin tatsız tarafı geldi mi, kaytarıverirsin bazen. Yalan mı?"

"Doğru da, her zaman değil. Mecbur olunca eşek gibi çalışırım, sen de bilirsin."

"Hah işte! Kendi ağzınla söyledin: *Mecbur kalınca!* Ama hayat boyu mecbur hissedebilecek misin kendini bakalım, ha?"

Oğuz bunaldı. Aynı anda da Jacqueline cıvıl cıvıl Fransızcasıyla araya girdi: "Nutuk atıp ne sıkıyorsun adamı? Tamam, yeter."

Hanri ona baktı: "Sen de haklısın," dedi. "Bende de var bir manyaklık tabii." Sonra ayağa fırladı: "Hadi yürüyün, sizi yemeğe götürüyorum."

Oğuz büyük bir şaşkınlıkla baktı: "Sen ders çalışmayacak mıydın bu akşam?"

"Fikrimi değiştiremez miyim ulan?"

Oğuz, sevinçten ne diyeceğini şaşırdı.

Ara sıra gittikleri kuytu lokanta bomboştu. Bol bol şarap içtiler, güldüler, şakalaştılar ve sarhoş oldular.

Geceyarısına doğru Oğuz'un aklına birşey takıldı:

"Yahu Hanro, niye öyle dedin bizde?"

"Ne dedim?"

"Hani dedin ya: 'Fransa'da mı yazarsın, burada mı bilmem?' diye birşey söyledin... Ulan Paris'ten başka yolumuz mu var bizim?"

"Ha, öyle mi dedim?... Dedim sahi. Ee, dünya hali bu oğlum, belli mi olur? Beklenmedik birşey çıkar bakarsın, yollarımız ayrılıverir..."

Kadehini kaptı. "Boşver şimdi bunları," dedi. "Sırası mı? Hadi hikâyene içelim. Üç Öyküjü Toplama mı Çıkarma mı, neydi?" Jacqueline'e doğru kaldırdı kadehi: "Hadi *chérie*, şerefe!"

"Şeggefé!" dedi Jacqueline.

"Şerefe," dedi Oğuz.

Humma dinmişti.

10

Bir Nisan şakası gibi geliverdi bahar. Takvimlere göre hangi gün gelmesi gerekiyorsa, o gün. 'Şu işe bak!' diye düşündü Oğuz. 'Dün nasıldı ortalık, şimdi nasıl?' Ve hemen içindeki yeni kıpırtılara kulak verdi: 'Nevra'yı aramalı. Neredeyse bir hafta oluyor.'

Kız evde yoktu. Oğuz kapıya kısa bir not bıraktı: *'Akşam yemeği...sevgiler...Artık bir telefon edinseniz...'* Bu işi bitirdikten sonra sokakta başıboş dolanırken birdenbire yeni birşey keşfetti: Nevra'lara gidip gelmek, eskisi kadar panik verici değildi. Tuhaf. Bunu bir yere kaydetmeli.

O akşam Nevra'dan ses çıkmadı. Oğuz da içindeki dinginliğe bir anlam veremeden erkenden yattı. Ertesi gün, yine bahardı. Öğlene doğru, Nevra'dan cevabi nota geldi: *'Dün gelemezdim. Bir davet vardı. Bu akşama ne dersin? Sekizde. N.'*

Akşam insanlarla buluşacaktı. Bir an tereddüt etti. Ardından, bu tereddüdüne de hayret etti. Sonra, oturup cevap yazdı: *'Tamam. Özledim. O.'* Ayten'le yolladı.

Denilen saatte oradaydı. Ama Nevra hazır değildi. Oğuz oturup bekledi. Sonunda geldi kız: Çiçekli evaze etek. Bahar gibi kokuyordu.

"Çok beklettim mi?"

"Yok canım, resimlere bakıyordum... Çok hoşsun!"

"Mersi."

"Nereye gidelim?"

"Bilmem."

"Yekta iyi mi?"

"Olur."

Yol boyu ikisi de suskundu. Lokantaya girdiler. Cam kenarında bir masaya oturdular ve susmaya devam ettiler. Garson geldi, siparişleri aldı, gitti.

"Nermin nasıl?"

"İyi herhalde. Pek görüşemiyoruz bu sıralar."

"Niye?"

"Çalışıyorum falan. Sen görmüyor musun?"

"Hayır. Babamla araları pek iyi değil galiba."

"Öyle mi? Bilmiyordum. Nasıl, iyi mi baban?"

"Turp gibi. Her fırsatta adaya kaçıyor."

"Ne güzel."

Yine sustular. Sonunda Nevra güldü: "Hep böyle mi konuşacağız bütün gece?"

Oğuz da güldü. Ortadaki sıkıntının farkındaydı o da. Ama daha baştan karar vermişti: Yaratıcı çalışmalarından asla söz açmayacaktı. İlerde belki, çok ilerde. Ama böyle de zor oluyordu. Aklı fikri hikâyesindeydi. Başka konuda konuşmak istemiyordu. Yoksa çıtlatsam mı? Yok yok, olmaz. İthaf faslını es geçerek canım. Yok, hayatta olmaz. Garson geldi. Şarabı açtı. Oğuz, buruk rayihayı damağında dolaştırdı. Sonra, kendinden son derece emin bir ifadeyle garsona 'tamam' dedi başıyla. Şarap, ince cam kadehlerde olanca kızıllığıyla ışıldadı. Kadeh tokuşturdular.

Çevredeki insanlarla ilgili küçük gözlemler yapmaya başladı Oğuz. Arkadan da birkaç espri denedi. Kız güldü, ama diyalog ilerlemiyordu. Tutuk cümleler...

Derken, yemekler geldi: Altında hâlâ alevler yanan kapaklı gümüş bir sahan içinde et. Çevre masalardan birkaç baş onlara çevrildi. Meraklı gözler. Oğuz olayla ilgili alaycı bir yorum mırıldandı. Kız yine güldü. Oğuz da güldü. Yemeğe başladılar. Porselen tabakta bıçağın gıcırtısı. Oğuz'un sırtındaki tüyler ürperdi. İçerlerde bir yerden çok hafif bir müzik geliyordu.

İkinci şişe biterken Oğuz'un da çenesi açıldı yavaş yavaş. Baştaki kararını gözden geçirdi ve geri aldı. Uygun bir zaman kolladıktan sonra hikâyesini Nevra'ya anlatmaya koyuldu. Elektronik müzik çalışması hakkında ayrıntılı teknik bilgi verdi. Kadehin keskin kenarında işaret parmağını dolaştırarak, kristal uğultusunu nasıl elde ettiğini gösterdi.

"Böyle olmuyor ama," dedi sonunda. "Anlatılamıyor. Hadi bize gidip dinleyelim."

"Şimdi mi?"

"Yemek bitince canım. Topu topu on dakikalık birşey zaten." Yapıtı ona adadığını söylememişti. O sürpriz.

"Ama şimdi olmaz," dedi Nevra. "Çok enteresan tabii ama başka zaman dinleriz, olur mu?"

Oğuz'un bütün hevesi balon gibi söndü. *'...Eskiden olsa çok bozulurdu...'*

"Tabii canım. Ben de öylesine söylemiştim zaten..." Hemen garsona bakındı. Orada, dipte duruyordu. Elini kaldırdı. Garsonla gözgöze geldiler, ama adam başka birşey düşünüyordu herhalde; onu görmedi. Oğuz, havada asılı kalan elini hemen başına götürdü ve saçını düzeltirmiş gibi yaptı. Sonunda gördü adam. Oğuz yeniden işaret etti: 'Bir şişe daha lütfen.' Şarap geldi. İçtiler. Başka şeylerden konuşmaya daldılar. Daldan dala atladılar. Neden sonra, lokantadan çıkıp, dumanlı kafalarla tenha caddede kolkola yürürlerken, kendi kendine gülümsedi Oğuz. İçindeki tuhaf değişimleri çözümlemeye çalıştı, ama beceremedi.

Nevra baktı: "Hayrola?"

"Hiç, aklıma birşey geldi de."

Bunu da kaydetmeli.

Oğuz, yazı-çizi konusunda kurtlarını döktükten sonra adamakıllı rahatladı. Bir süre için bu uğraşları tamamen bıraktı, içgüdülerinin buyruğuna boyun eğdi ve kendini aşkı-

na verdi. Nevra'yla sık sık çıkmaya başladılar. Konjonktür de hayli elverişliydi: Nermin Hanım hemen hemen hiç uğramıyordu eve. Cüneyt Bey de adasına kapanmış olmalıydı. İki ev de elverişliydi yani. Kabuki'dense hiç ses yoktu! Oğuz, bu durumdan azami ölçüde yararlanmaya baktı. Lokantalarla meyhaneler birbirini kovaladı.

"Lefter Lefter diyip duruyordun," diyordu Nevra. "Bir yere götürdüğün yok." Oğuz onu Lefter'e götürüyordu. Daha önce hiçbir zaman bir kızla birlikte gitmediği, bir kızla birlikte gitmeyi aklının ucundan bile geçirmediği yerlere götürüyordu onu. Bazen, böyle yerler için kızın fazlaca şık giyinmiş olduğunu, bir sürü insanın dikkatlerini üzerine çekeceğini düşünüyor, ama birşey söylemiyordu tabii. Zaten tedirginliği de fazla uzun sürmüyordu. Balıkpazarı'nın eğri büğrü arnavut kaldırımlarında biraz telâşlı birkaç adım, sonra sigara dumanı, kızartma kokuları, ardından rakı rakı rakı, uğultu, uyuşma, âşinâ ayyaş sesleri, seslerin giderek birbirine karışması, sonra simaların da, hatta eğri çeneli tiyatrocuyla kızıl saçlı dev ressamınkinin bile, ve sonra Sahibinin Sesi marka taş plakların cızırtıları arasından Hafız Burhan'ın adeta karikatüre kaçan incelikteki sesi, Münir Nureddin'in içe dokunan ama biraz yapmacıklı vurgulamaları, ardından hepsini bir kalemde ikinci sınıf insanlar haline getiren Müzeyyen Senar: Tok, az yanık ve tam... Derken, Vasil'in kolu çevirmesiyle birlikte insanı Bizans'a ya da Ortaçağ'a ya da her yere ve her zamana birden çağıran, dipsiz bir kuyunun derinliklerine doğru çekip götüren laterna.

Oradan çıkılıyordu sonra ve Beyoğlu'nun dar ve karanlık arka sokaklarında bir tahta kapının demir tokmağı vuruluyordu tak tak, bir sürü basamak iniliyor, kemerli mahzenlerin gölgesinde büsbütün uzayan tahta masalarda kulplu toprak maşrapalarla şarap içiliyordu mum alevlerinin titrek ışığında, Pardayan'la arkadaşlarının içtiği Danju

şarabından... Nevra, yarı karanlıkta kedi gibi ışıltılar saçan gözlerini kocaman açarak soruyordu: "Nereden biliyorsun bu kadar yeri?" Oğuz, fırsattan istifade kızın elini tutup sesini de kalınlaştırarak cevap veriyordu: "Gecelerin kurduyum ben, bilirim!..." O saatlerde çenesi de düşmüş olduğundan, anlatıyordu artık : Kimlerle düşüp kalkarak buraları keşfettiğini, kimlerle hır çıkardığını, kimlerden dayak yemenin eşiğine geldiğini ama yemediğini, bir gece evé kadar yürüyemeyecek kadar sarhoş olup Nişantaşı'nda Nişan Taşı'nın dibine kıvrılıp nasıl sabaha kadar sızıp kaldığını. "Düşünebiliyor musun? Kaldırımın üstünde öyle yayılmış..."

Birlikte gülüyorlardı. Sonra, gecenin ilerlemiş bir saatinde oradan çıkıp Nevra'lara gidiyorlar, ve hâlâ konuşup gülüşüyorlardı, kulaklarında laterna... Garip, üstünde uyukladığı koltuktan kıpırdanmaya bile üşenerek karşılıyordu onları. Kocaman ve tüylü. Sonra, hafif terebantin kokuları arasında, perdelerin arkasında sevişiyorlardı. Bahardı. Oğuz, burada her zaman ikinci derecede bir rol üstlenmek zorunda kaldığı halde, şikâyet etmiyordu.

Sabaha karşı çıkıyordu sonra, gözlerinden uyku akarak. Islık çalarak yürüyordu ıssız sokaklarda ve eve geliyordu. Anahtarı zorlukla kapıya uydurmaya çalışırken, her seferinde aynı şey: Kapı kendiliğinden sessizce açılıyor, anneannesinin solgun yüzü beliriyordu eşikte. "Sen daha uyumadın mı?" diye soruyordu Oğuz da her seferinde. "Deli misin, niye bekledin?" "Ben beklerim," diyordu kadın. "Elimde değil. Sen gelmeden uyuyamam." Fısıltısı her zamankinden farklı çıkıyordu böyle derken: Alışılmadık ölçüde otoriter ve kesin. Oğuz'un ne tartışacak hali oluyordu o saatte, ne de cesareti. "Sen bilirsin valla," diyordu. "Uykusuz kalan sensin." Sonra, hemen odasına süzülüyor, ânında uyuyor, sabah uyanıyor, derslere on onbeş dakika bir göz atıyor, okula yollanıyordu.

Yoğun bir dönemdi. Herşeyi birden yürütebilmenin tek yolu vardı, o da uykudan fedakârlık etmek. Oğuz da bunu yapıyordu. Dur durak bilmeksizin koşuşturmakla geçen bir haftanın sonunda bir bütün gün uyuyarak yeniden kuvvet topluyor, sonra yeniden sefahat gecelerine dönüyordu.

Nevra ile ilişkisi nitelik değiştirmiş, modern bir evliliğe dönüşmüştü: Ayrı evler, ayrı hayatlar ama yine de birliktelik. Oğuz, bunu farkedince adamakıllı rahatladı. Artık Oral'ı bile sorabilecek duruma gelmişti. Bu serbest ilişki sistemi içinde kıskançlıklara, kalp ve hayal kırıklıklarına, bütün o gereksiz kaygı ve korkulara yer yoktu. Hepsinin üstüne çıkmıştı.

Tek bir mesele dışında: Dans! O düştüğü geceden sonra içinde garip bir korku belirmişti. Nevra'nın "dansa gidelim" diye her tutturuşunda, bütün benliğini saran anlamsız bir panik duygusuyla atlatıp duruyordu onu. Bu dans korkusunun rasyonel bir açıklaması yoktu, ama öyleydi işte. Oğuz, mutlu 'modern evliliğinin' üstüne düşen bu küçük kara gölgeden nasıl kurtulacağını bir türlü kestiremiyordu. Bir kulübün kapısından içeri adımını atabilse, herşey düzelecekti belki, içki ve müziğin etkisiyle. Ama, yapamıyordu. Öyle bir yere ayak basabileceğini hayal dahi edemiyordu.

Bir gece yarısı uyandığında çözümü buldu: Üçüncü bir kişi devreye sokulmalıydı! İyi dans eden, onun bu zaafını kapatabilecek biri. Emre! Oğuz, yattığı yerde kendi kendine gülümsedi, ellerini yastığın altına soktu ve huzur içinde uyudu.

Ertesi gün, dersler biter bitmez okuldan fırladı ve deniz kıyısındaki küçük kıraathaneye indi. Emre orada, ötekilerle briçteydi. Oğuz onu masadan kaldırıp bir kenara çekti ve hemen konuya girdi: "Bak ne diyeceğim. Benim Nevra'yı biliyorsun... Bu Cuma onunla dansa gidiyoruz. Bir işin yoksa sen de gelsene diyecektim."

Emre, sarıya çalan gözleriyle boş boş baktı: "Hoppala! Neğden icabetti bu şimdi?"

Oğuz bu soruyu bekliyordu; süratle yalan söyledi: "Dün futbol oynarken ayağım burkuldu... Doğru dürüst dansetmem imkânsız."

Emre onun ayağına baktı. "Ee, n'olmuş yani? Başka zaman gidin. Günleğ çuvala mı giğdi?"

Oğuz bu soru-cevabı da bekliyordu: "Yok, bizimki çok hevesli," dedi. "Kaç gün önce sözleştik. Ayıp olur şimdi ertelersek." Sonra, kayıtsızca ekledi: "Hani düşündüm de, sen dansı seversin..."

Emre yine sarı sarı baktı: "Yedek oyuncu olağak biz mi soyunacağız yani?"

"Eşşekleşme. Hoşluk olur diye düşünmüşüz işte şurda... İstemiyorsan, başkasına söyleyeyim."

Emre durdu. Sonra, âniden sordu: "Kim çekiyo?"

"Bu da lâf mı ulan? Ben tabii."

"Hayığ, söylemesi ayıp, bugünleğde çok kokozum da."

"Tamam canım, mesele değil, bende para var," dedi Oğuz. "...Cumaya o halde."

Sonra, buluşacakları yeri ve saati uzun uzun anlattı. Masadaki briççiler isyan ettiler. Oğuz onlardan özür diledi eliyle. Emre'ye "Eyvallah," dedi sonra ve dönüp kapıya doğru yürüdü. Yürürken hafifçe topallamayı da ihmal etmedi. Emre çoktan brice oturmuştu yeniden, ama ne olur ne olmaz.

Cuma akşamı Nevra ile buluştuklarında, maç sırasında sakatlanışını ayrıntılı olarak hikâye etti. Sonunda ekledi: "... Belki Emre de gelecek. Hani şu sana bahsettiğim meşhur 'tenisçi'."

Nevra birşey demedi, gülümsemekle yetindi.

Kısa bir yemeğin ardından gece kulübünün yolunu tuttular. Yeraltına indiler. Gözlerini karanlığa alıştırdılar. En kuytu köşeye geçtiler. Türk kilim motifleriyle bezeli sedirlere yerleştiler ve içkilerini söylediler. Kalabalık, hafif müzik, uğultu...

Bir süre sonra sahneye şarkıcı geldi: Çok uzun kızıl saçları olan incecik bir kız. Oldukça amatör bir söyleyişi vardı. Ayrıca, İngilizce bilmediği de apaçıktı: Telaffuzunu beceremediği kelimeleri ağzının içinde yuvarlıyor, İngilizce'ye benzeyen ama aslında hiçbir dilde olmayan şeyler söylüyordu. Yine de genel havasıyla idare ederdi. Oğuz sesini çıkarmadan dinledi.

Günün popüler şarkıları. Pistte sarmaş dolaş dansedenler... Oğuz gitgide huzursuzlandı ve farkında olmadan bacağını titretmeye başladı. Emre hâlâ ortalarda yoktu. İkinci kanyakları söylediler. Basık tavanlı mekânın havası ağırlaşmaya başlamıştı. Yine bacak. İçinden sunturlu bir küfür sallamaya hazırlanıyordu ki, Emre'yi gördü. Hele şükür! Oğlan levent endamıyla merdivenlerin dibinde dikilmiş, etrafı tarassut ediyordu. Oğuz ayağa fırlayıp elini salladı. Emre hemen gördü ve sırıtarak o yana doğru seğirtti. Oğuz tanıştırdı: "Bu Nevra, bu Emre." Böyle tanıştırmayı birinden öğrenmişti.

"Meğaba," dedi Emre. Çok şıktı. Üstünde, Oğuz'unki gibi gri takım elbise. Belki bir ton koyu. Ama, uzun boyu ve altın sarısı saçlarıyla Oğuz'dan çok daha iyi taşıyordu takımı.

"Oğuz senden çok bahsetti," dedi Nevra. Sen.

"Sağolsun," dedi Emre. "Seveğ beni."

Birkaç nezaket cümlesi daha sarfedildi. Sonra susuldu. Üçü de şarkıcıyı seyrettiler. Oğuz, huzur bozucu suskunluğun daha fazla uzamasına engel olmak için garsonu çağırdı. Emre votka-limon istedi. İçkiler geldikten sonra da buzlar çözülmedi. Şarkıcının onbeş dakika ara vermesinden

yararlanarak havadan sudan konuşmaya başladılar. Spor, atlar... Nevra konuşurken Emre hayranlıkla onu seyrediyordu. Beğendin değil mi eşek. Bir de naz edersin. Bakalım o da seni beğendi mi? Ama, kızın esrarengiz gülümsemesinden birşey çıkarmak zordu. Boş boş konuşmayı sürdürdüler.

Kızıl saçlı şarkıcı sahnede yeniden yerini aldı. Nevra, yumuşak bir hareketle Oğuz'un dizine dokundu: "Niye sallanıp duruyorsun?" Oğuz derhal durdurdu bacağı.

"Ee, hadi dansetmeyecek misiniz?" dedi. "Bakın ne güzel söylüyor kız."

Emre, ne yapacağını bilemeyen bir bakışla Nevra'ya baktı. Oğuz üsteledi: "Hadi bakalım, piste. Bileğime güvenebilsem ben de geleceğim ama... Belki daha sonra denerim."

Emre kalktı. Nazik bir hareketle kızı dansa davet etti. Birlikte piste yürüdüler ve kalabalığın arasında kendilerine bir yer buldular. Oğuz baktı: Emre kızın elini kendinden iyice uzakta tutmuş, onun bedenine değmemeye çalışarak dansediyordu. Kızın başı oğlanın geniş omuzlarının hizasına ancak geliyordu. Oğuz kendi kendine güldü. İçkisini yudumladı. Çağdaş bir koca... Birden, aklına parlak bir fikir geldi: Bir üçlü oluşturabilirlerdi pekâlâ! 'Nevra-Emre-Oğuz'. NEO! Düşününce, bu adı beğenmedi. Yok, böyle '*Jules ve Jim*'deki gibi canım. Film, olanca ayrıntısıyla gözünün önüne geldi. Birlikte kırlara açılabilirlerdi. Plajda gezintiler, dalgalarla oynaşmalar, bisikletle dolaşmalar, orman, domino... Güneş batınca da kır evinde... Fikri gittikçe daha çok beğeniyordu. Kadehini kafasına dikti. Piste baktı. Dalgalanıp duran bedenler arasında onları göremedi. Çok matrak ama. Daha elini bile doğru dürüst tutmaya utanıyor bizim Jules. Neyse, açılır açılır. Piknikte. Çırılçıplak ırmakta yıkandıklarını düşündü bir an. Birbirlerine su atarak... Herkesin diline düşeriz yahu! Olsun. Hanri filan çok güle-

riz sonra. Paris'e gitmeden mutlaka yapmalı şunu. Garsonu arandı ama bulamadı. Başını yeniden piste çevirdi. Onları ilk bakışta gördü bu kez ve dondu kaldı: Sarmaşdolaştılar! Emre, kızın elini kocaman avucunun içinde kaybetmiş, serbest koluyla da o incecik beli sarmalamıştı. Kulağına hararetli hararetli birşeyler anlatıyor, kız da gülümseyerek onu dinliyordu. Oğuz, nefes almakta zorluk çektiğini hissetti. Pezevenk! Kim? Asıl *sensin o!* Gözlerini yumdu. Tekrar açtı. Hâlâ o vaziyetteydiler. Bir farkla ama: Kız kahkahalarla gülüyordu şimdi. Oğuz'un yüreği daraldı. Panik içinde boş kadehine baktı. Garsonu bekleyemezdi. Bir hamlede Nevra'nın kadehinde kalanı içip bitirdi. Alnında soğuk terler. Emre'nin bardağına sarıldı bu kez. Limon suyu midesine lâv gibi indi. Ne yapmalı? Çekip gitmeli tabii. Derhal! Midesi yanıyordu. Artık bir daha o yana bakmamaya karar verdi. Baktı: Aynı durum. Bir sevişmedikleri kalmış! Orospu yakında onu da yapar. O kütük gibi Emre'yle hem de! İçindeki sancı, bir burkulmaya dönüştü. Güçlükle yerinden doğruldu. Ayağa kalktığı anda müthiş bir başdönmesi. Masaya tutunarak zorlukla dengesini buldu. Baktı. Kendisine bakmıyorlardı. Acı acı güldü: Birbirlerine bakmaktan fırsat kalıyor mu ki?

Sendelememeye çalışarak yürüdü. Kızıl saçlı şarkıcı, yok-İngilizcesi ve cırlak sesiyle kulak zarlarını zorluyordu. Karşısına çıkan ilk garsona tuvaleti sordu. Adam gülümseyerek yolu gösterdi. Sallana sallana yürüdü. Durdu. Dönüp baktı: Gülüşüyorlardı. Tuvalete girdi. Hemen orada bir kadın oturuyordu, önünde kâğıt peçeteler ve kolonya. *'Üç Öykülü Toplam'ın Devamı'*. Nefret. Hepsinden nefret. Kapalı bölüme girip klozetin üzerine iki büklüm eğildi ve öylece kaldı. Kusmayı da başaramıyordu ama. Epey bir süre daha uğraştı, yine olmadı. Çıktı. Aynada terli suratına baktı ölgün gözlerle. Ve limon suyuyla taranmış saçlarına. Nefret! Yüzüne musluktan su çarptı. Biraz rahatlar gibi oldu.

Biraz daha su çarptı. Tam o sırada, salonda müziğin kesildiğini farketti. Yine ara. Saçlarını düzeltip yürüdü. Bekçi kadının önünde durdu. Kadının uzattığı peçeteyle yüzünü gözünü kuruladı. Kâğıdı dertop edip çöp tenekesine attı. Masanın üstüne bir avuç bozuk para bıraktı. "Gitmem gerek..." dedi sonra. Kadın anlamadan baktı. Kolonya şişesine davrandı. Oğuz başını salladı ve çıktı.

Salonda uğultu ve sıcak. Pist boşalmıştı. Bulanık gözlerle masaya baktı. Oturmuş bakışıyorlardı. Düzgün adımlarla yürüdü. İyice yaklaştığında onu gördüler. Başlarına dikildi: "Merhaba."

"Neğeleğdesin yahu?" dedi Emre. "Heğ yeğde sana bakındık."

Dık. Seni ikiyüzlü alçak. Kendi adını bile telaffuz etmekten âciz herif!

Emre'yi hiç kaale almadan Nevra'ya uzun ve mânâlı bir bakış fırlattı: "Buralardaydım," dedi sonunda. Sanki soruyu soran Nevra'ymış gibi. "Birine rasladım. Lâfladık biraz."

Nevra, gözlerini Oğuz'unkilerden hiç kaçırmadan sürekli gülümsüyordu.

"Dansınız nasıl gitti bakalım?" dedi Oğuz. "İyi miydi?"

"İyiydi," dedi Emre. Sana sorduk mu ulan hergele? Sen sıran gelirse konuşursun.

"Şu tesadüfe bak," dedi Nevra'ya. "Gene sizin okuldan bir kız çıktı karşıma, iyi mi?"

Nevra yine güldü ve sustu.

"Kim olduğunu sormayacak mısın?" diye sordu Oğuz.

Nevra, istifini bozmadı. Oğuz'a keskin bir bakış yalnızca. "Farkeder mi?" dedi sonunda. "İyidir bizim okul."

Oğuz, kendini iyice zorlayarak bir kahkaha attı: "Bilmez miyim?" Sonra, bakışlarını Nevra'dan koparıp Emre'ye döndü: "Emre'ciğim, sen söyle Allahaşkına. Haklı mıyım değil miyim?"

Oğlanın yakışıklı çehresinde anlamsız bir gülümseme

belirdi: "Evet... Heğalde," dedi. Sen sırıt bakalım pişmiş kelle gibi.

Nevra'ya dönüp kendi de sırıttı: "Demek iyiydi ha?"

"Niye ayakta konuşuyorsun?" dedi Nevra. "Otursana."

Oğuz bir sallandı. Sonra, ne zamandır bu daveti bekliyormuş gibi, eski yerine çöküverdi.

Masada genel bir suskunluk oldu. Susun bakalım, susun!

"Demek vaziyetler böyleyken böyle?" dedi Oğuz. Kimseden yanıt gelmeyince, âniden döndü ve avaz avaz seslendi: "Garson!" Garson hemen sökün etti.

"Bakar mısınız," dedi Oğuz. "Hanfendiyle beyfendi ne istiyorlar?"

"Teşekkür ederim," dedi Nevra. "Ben birşey almayacağım." Sesi soğuktu.

"Ben de," dedi Emre.

Oğuz, hiddetle onlara baktı. "Yaa," dedi. Durdu. "Peki, öyle olsun..." Garson sabırla bekliyordu. "Ben sizin yerinize de içerim." Sesini yükseltti: "Bana duble kanyak lütfen."

Garsonun arkasından yine sessizlik. Kimse kimsenin yüzüne bakmıyordu. Süregelen suskunluğu Nevra bozdu bu kez:

"İçkini iptal et istersen de gidelim artık."

"Nereye gidiyoruz yahu? Kadın şimdi çıkar yeniden. Daha ne danslar edersiniz."

"Valla ben sıkıldım. Gitmek istiyorum..." dedi Nevra. "Siz kalın isterseniz." Çantasına uzandı.

"Saçmalama lütfen," dedi Oğuz ve derhal derin bir pişmanlık duydu. "Pekâlâ, kalkalım."

Emre, anlaşılmayan birşeyler mırıldanıp kalktı. Oğuz da telâşla yerinden fırladı. Beklenmedik bir süratle o daracık köşeden sıyrılıp koştu, garsonu buldu, siparişi iptal etti, hesabı ödedi, yüklü bir bahşiş bıraktı ve adama gülümsedi. Hareket iyi gelmişti; hızla açılıyordu.

Dışarıda bulutlu bir gökyüzü karşıladı onları. Daracık yokuşu sessizce tırmandılar. Uzaktan trafiğin homurtusu. Rüzgârı yiyince Oğuz daha da açıldı ve gerginliği iyice içinde hissetti. Konuşacak tek kelime bulamıyordu.

Dört yol ağzında eski püskü bir taksi. Sokak lambasının altında ıssız ve yalnız.

"Başka bir yere gidelim," dedi Oğuz. "Daha çok erken."

"Hayır, ben eve gitmek istiyorum," dedi Nevra.

"Peki," dedi Oğuz. Yüreğinde buzdan bir el. Emre'ye döndü: "Seni de eve bırakalım..."

"Saçmalama," dedi Emre. "Kendim gideğim."

"Peki, sen bilirsin."

Emre ikisine de teşekkür etti ve koca gövdesini döndürüp uzaklaştı. Oğuz'la Nevra taksiye yürüdüler konuşmadan. Tam binerlerken Oğuz uzandı, kızın kolunu tuttu. Nevra, seri bir hareketle ondan kurtuldu, arabaya girdi ve adresi söyledi. "Başüstüne," dedi adam. Yol boyu bundan başka birşey konuşulmadı. Yeşil telörgü kapının önüne geldiklerinde Oğuz durdurttu taksiyi. Şoförün istediği anormal parayı hiç itiraz etmeden ödedi ve çıktı. Nevra hâlâ arabada oturuyordu. Oğuz ona kapıyı tuttu. İçinde gittikçe büyüyen bir korku.

Bahçeye girdiler. Bir kablonun ucuna asılı tek bir ampul tepede hafif hafif sallanıyor, yerlerde oynak ve değişken gölgeler yaratıyordu. Daracık beton yolda yürüdüler. Camlı kapının önüne gelince Nevra durdu. Çantasında bir süre aranıp anahtarı çıkardı. Oğuz hemen davrandı ama kız bırakmadı: "Ben açarım."

Açamadı. Anahtar kilitte bir türlü dönmüyordu çünkü. Rüzgâr birden kuvvetle esti ve çam ağacının dallarında uğuldadı. Oğuz, ampulün cılız ışığında kızın ürperdiğini farketti ve içi karşıkonulmaz bir duygu seliyle dolup taştı. Âni bir inisyatif gösterisiyle anahtara uzandı ve bir hamle-

de açıverdi kapıyı. Anahtarı kıza uzattı ve yana çekildi. Şimdi o da titriyordu. Kız, eşikte bir an duraladı. Sonra döndü ve Oğuz'un ne zamandır dehşetle beklediği 'İyi geceler'i söylemek üzere ağzını açtı, ama Oğuz panik içinde atıldı:

"Nevra!..." dedi tıkanarak.

"Efendim?" dedi kız. Sesi bir mırıltıydı.

"... Evlen benimle!"

Kelimeler bahçenin ortasına birer gülle gibi düştüler. Rüzgâr bir daha esti. Oğuz hiçbir şey düşünemiyordu artık. Yalnızca istiyordu. Şimdişimdişimdi. *Şimdi!*

"Sarhoşsun sen," dedi kız. Neden sonra. "Hadi git yat artık. Yarın konuşuruz."

"Sarhoş filan değilim... Şimdi konuşalım."

Nevra, o ölgün ışıkta ona dikkatle baktı: "Biliyor musun, çok tuhaf bir adamsın."

"Ben...bilmiyorum," diye kekeledi Oğuz. "...Deliyim belki de..." Müthiş bir umutla bekledi.

Nevra başını salladı: "Yok, deli değilsin...Tuhafsın ama. Ne yapmak istediğini hiç anlamıyorum bazen." Çok yorgun bir hali vardı. "...İyi geceler."

Oğuz ağlamaya başladı. Ona sarılıp hiç bırakmamak...oracıkta düşüp ölmek...bir yeri kanatmak... Öylece ağladı.

"Yapma bunu," dedi Nevra. Sesi bezgindi.

"Ben...birşey yapmıyorum," dedi Oğuz. "Bak kesildi bile işte. Bitti... Bırak bir kahve içeyim hiç olmazsa. Sonra hemen giderim, merak etme. Valla hemen giderim..."

Nevra yine başını salladı: "Lütfen ısrar etme. Beni de zor durumda bırakıyorsun."

Oğuz, kirpiklerinde titreşen gözyaşlarının arasından baktı. İçlerine keskin ışıklar dolan gözlerini kırpıştırdı. Sonra kızı göremez oldu artık. Yanağının içindeki etleri dişledi. Kanatmak... Olduğu yerde sallandı.

Nevra, usulca elini uzatıp Oğuz'un yanağını okşadı. "Hadi git şimdi," diye fısıldadı. "Güzel güzel uyu. Rüyanda da beni gör olur mu?"

Sonra, Oğuz'un herhangi bir tepkide bulunmasına meydan bırakmadan hızla döndü, evine girdi, kapıyı kilitledi ve camların arkasında bir an beliriveren siluetini de çekip alarak ortadan kayboldu.

Oğuz, orada dikilip bekledi. Bir pencere aydınlandı içeriden. Ardından biri daha. Sonra, epey sonra, ikisi de ardarda karardılar ve her yanı rüzgârın uğultusu aldı.

11

"Paran, biletin, hüviyetin, hepsini kontrol ettin mi?"

"Merak etmeyin, herşey tamam. Hoşçakalın."

Kapıya dizilmişlerdi yine: Annesi, anneannesi ve Ayten.

"Hadi bakalım, iyi şanslar."

"Sağolun. Hadi eyvallah."

Hepsiyle öpüştü. Elinde çantası, merdivenlere yöneldi. Anneannesi arkasından seslendi: "Varır varmaz telefon et!"

"Olur."

Apartmandan çıktıktan sonra beş on adım yürüdü ve ardından gayri ihtiyari başını kaldırıp yukarı baktı: Sokağa bakan daracık balkona dizilmişlerdi. Anneannesi, küçük sürahideki suyu onun arkasından sokağa boca etti. Oğuz güldü, elini salladı ve koşa koşa caddeye çıktı.

Taksim meydanında dolmuştan indi. Otobüs terminaline doğru yürüdü. Onur'la Sedat, aralarında lâflıyorlardı. Sonra Hanri'yi de gördü: Kamburunu çıkartmış, somurtmakla meşguldü. Yanlarına gitti: "Selam." Sedat, duvardaki yuvarlak saate bir göz attı: "Ne soğukkanlı herifsin," dedi. "Bir'e beş var be, insaf!"

Oğuz gülümsedi: "Oğlum, mutlaka geç kalkar." Sonra sordu: "Nevale aldınız mı?"

"İki şişe aldık," dedi Onur. "Kendine de ayrıca istiyorsan, bak şu karşıki büfede var."

Oğuz, karşı kaldırıma doğru hamle edecekken, durdu: "Hanro, sen?"

"Mersi," dedi Hanri. "Ben içmeyeceğim."

Oğuz omuz silkti ve fırladı, karşıya geçti. Büfeden bir cep kanyağı ile bir paket çikolata alıp çantasına attı ve döndü.

Terminalde yolcular kıpırdanıyordu. Oğuz birden Hanri'nin babasını farketti. Resepsiyon masasına eğilmiş, şirketin yetkilisiyle birşeyler konuşuyordu.

"Baban da burda ha?" dedi Oğuz. Hanri'nin ağzından bir homurtu çıktı cevap olarak, ama ne dediği anlaşılamadı. Oğuz çantasını bagaja teslim edip döndüğünde, İzak Bey de ötekilere katılmıştı. Şişkince avurtlarıyla biraz armudî çehresi, kıvrık burnu, arkaya taranmış kapkara kıvırcık saçları.

"Nasılsın delikanlı?"

"Teşekkür ederim efendim, siz nasılsınız?"

Cevap yerine keh keh bir gülüş geldi: "Kuşlar yuvadan uçuyor, e? Bu imtihan, yolun ilk kilometrosu..."

"Öyle efendim," diye güldü Oğuz.

"Yerleriniz ayarlandı," dedi İzak Bey. "Modern Palas'ta."

"Evet," dedi Oğuz. "Hanri söylemişti. Sağolun." Sıkıntıyla ayak değiştiren Hanri'ye baktı bir an. Aynı anda şirketin bir adamı otobüsün kalkmak üzere olduğunu duyurdu. Herkes ayaklandı, çantalar kapıldı, çocuklar kucağa alındı.

"Aydi bakalım çocuklar," dedi İzak Bey. "Bon şans... Birbirinizi kollayın. Güle güle gidin, güle güle gelin." 'G'leri 'y' gibi söylüyordu biraz; ama aksanı Yahudi fıkralarındaki kadar belirgin de değildi.

Otobüsün içi otobüs kokuyordu. Yerlerini arayanların arasından zorlukla sıyrılıp oturdular. Hanri'yle Oğuz, Sedat'la Onur'un arkasındaki koltuklara yerleştiler. Hanri cam kenarındaydı. "Babasına 'sen git' işareti yaptı pencereden. Ama adam istifini bozmadan kaldırımda beklemeye devam etti.

"Boşuna sıkma canını," dedi Oğuz. "Biz kalkana kadar gitmeyecek nas'olsa." Hanri bir homurtu daha koyverdi.

Hafif bir gerginlik içinde birkaç dakika daha beklediler. Sonra, birdenbire kalktı otobüs. Sanki, dışarıda bekleyenler hareket ediyormuş gibi oldu. Eller sallandı. Ardından, uğurlayıcılar gözden kayboldu. Caddeler, binalar, ağaçlar ve azalan insanlar... Sigaralar yakıldı. Yanık ve duman kokusu. Oğuz'un midesini yolculuk heyecanı sardı.

Hava freninin dzzt dzzzt dzzzt sesleri arasında yokuşu indiler. Araba vapuruna girer girmez cümbür cemaat dışarı fırlayıp çayocağına çıktılar. 'Kanyakçılar' hemen arka ceplerine davrandılar ve küçük, yassı, bombe şişelerini silah gibi çekip çaylarına boca ettiler. Hanri onlara bakıp yüzünü buruşturdu: "Çok matraksınız valla hepiniz. Öğle sıcağında içilir mi bu meret? Sanki görev yapıyorsunuz!"

"Oğlum, öyle güzel oluyo ki, aklın durur," dedi Onur. İnce belli çay bardağını ona uzattı: "Bi tadına bak, ondan sonra konuş." Hanri, tiksintiyle ürpererek başını salladı.

İkinci 'punch'lar biterken karşı yakaya ulaşıldı. Otobüse döndükleri anda Hanri çantasından kocaman bir Fransızca roman çıkardı ve hemen okumaya koyuldu. Araç yeniden hareket eder etmez, üçü bu kez 'sek' kanyak içmeye giriştiler. İçki kısa sürede etkisini gösterdi ve Hanri ile ötekilerin arasında görünmez bir duvar oluşturdu. Oğuz, öne doğru kaykıldı, iki koltuğun arasından başını uzattı ve öndekilerin '20 Soru' oyununa katıldı. Üçlüden giderek artan bir gürültü yükselmeye başlayınca Hanri onları uyarmak zorunda kaldı. Ötekiler aldırmayınca da âniden kalktı. Arkaya yürüdü, gözüne kestirdiği boş bir koltuğa çöktü ve kitabına gömüldü yeniden. Oğuz, kısa bir vicdan muhasebesi yaptıktan sonra boşverdi ve şamataya döndü.

Aracın tekdüze sarsıntısı içinde yol aldılar. 20 Soru'da artık soracak kimse bulamaz olunca, 'Son Hece' oyununa geçip yüzlerce kelime türettiler. Dönüp dolaşıp bozuk

plak gibi aynı kelimelerde takılmaya başlayınca, bu kez de 'İsim-Şehir'e geçtiler. Oyunların düzeyinin her seferinde biraz daha düştüğünü farkedip epeyce gülüştüler. Sonra sıkıldılar. Sonra bitmez tükenmez düzlükler, susmalar, güneş, kanyak, ağaçlar, direkler, uyuklamalar, molalar, çaylar, sonra yeniden düzlükler, direkler, teller, sigaralar ve kanyak.

"Hşş, hemşeri... Gardaş... Galhsana, geliyürük."

"Hıh?"

Oğuz, omuzunu sertçe dürtüp duran elin etkisiyle silkindi. Gözlerini açtı: Tepede çiğ, keskin bir ışık. Hanri. Otobüs. Ankara. Sınav.

Toparlandı. Dışarısı karanlıktı. Camda kendi yorgun hayali—belli belirsiz. Dilini damağından güçlükle kopardı: "Saat kaç?"

"Dokuza geliyor," dedi Hanri. "Şimdi anons ettiler. Ankara'ya girmek üzereyiz."

"Vay canına, amma uyumuşuz... Başım çatlıyor."

"Leş gibi içtiniz. Sonra da zıbardınız tabii. Dört saattir uyuyorsun."

"Sen hiç uyumadın mı?"

"Hiç... Hadi şu iki ayıyı da uyandırıver."

Oğuz eğilip baktı: Sızmışlardı. Sedat, ağzı bir karış açık, başını Onur'un omuzuna yaslamıştı. Oğuz, tedirginlikle etrafa göz gezdirdi. Seyredenler başlarını hemen başka tarafa çevirdiler. Oğuz derin bir nefes aldı ve arkadaşlarını uyandırmaya çalıştı. Onlar toparlanırlarken başkente girdiler.

Serin hava hepsini kendilerine getirdi. Geniş bulvar karanlık ve tenhaydı. Sedat mahmur gözlerle çevreye baktı. "Ne boktan yer ulan burası," dedi. "Sokakta bir Allahın kulu kalmamış."

"Boşver," dedi Oğuz. "Ömür boyu kalmaya gelmedik ya."

Hanri harekete geçmişti bile, Şoföre yaklaştı. Son derece nazik bir ifade takınarak Modern Palas'ın yerini sordu. Adam, elini uzatıp yakında bir yeri işaret etti. Çantalarını omuzlayıp oraya doğru yürüdüler.

Otelde bütün işlemleri Hanri halletti. Onbeş dakika sonra buluşmak üzere sözleşip odalarına çıktılar. Aynı otobüsteki gibi iki iki kalacaklardı.

Oğuz odaya önden girdi. İki yatak, bir küçük komodin, bir dolap. Bunlar Oğuz'a Paris'i düşündürdü nedense. Hafifçe heyecanlandı. Banyonun aynasında saçına bir tarak vururken, içerde Hanri'nin hareketlerini duydu. Askının o bildik toklaması. Dolaba birşeyler asıyordu herhalde. İşeyip odaya döndü. Hanri çantasını boşaltmakla meşguldü.

"Hadi ben iniyorum. Şimdi elbiselerle filan uğraşamamam. Midem kazınıyor."

"Sen bilirsin. Ben de beş dakikaya kadar inerim."

Oğuz lobiye indi. Abajurların sarımtırak ışığının aydınlattığı alçak masalarda iki üç kişi oturuyordu. Oğuz da bir köşeye çöreklenip sigarasını yaktı ve tül perdelerin ardından dışarıyı seyretmeye koyuldu. İlk kez geldiği, yalnızca bir gün kalacağı ve belki de ömrü boyunca bir daha hiç görmeyeceği bu yabancı şehir, ürküntüyle karışık bir bağımsızlık duygusu veriyordu insana.

Kendisiyle yalnız kalmasına fırsat kalmadı. Sedat'la Onur sökün ettiler sırıtarak. "Açlıktan ölüyoruz yahu. Seninki nerede kaldı?" O sırada Hanri de geldi. Resepsiyona gidip iyi bir lokanta sordular. Adam, yakın çevrede bulunan iki restaurant'ın adını verdi. Washington'da karar kıldılar.

"Çok matrak şehir yahu," dedi Sedat, bulvarda yürürlerken. "Nereyi sorsan, iki adım."

Uzun ve neş'eli bir yemek yediler. Sonlara doğru Hanri'nin bile keyfi yerine geldi ve kendine özgü alçak tonda yaptığı gözlemlerle Oğuz'u güldürdü.

Döndüklerinde resepsiyonda yeni biri vardı, gençten. Hanri, ertesi sabah yedibuçukta uyandırılmaları konusunda sıkı tembihatta bulundu. Hiç oyalanmadan odalarına çekildiler.

Oğuz, çantasını hiç açmadan soyundu ve kendisine en yakın yatağa daldı. Serin çarşafların arasında ürperdi. Hanri'nin banyoda dişini fırçaladığını işitince utandı. Müthiş üşenmesine rağmen kalktı. Çantasından diş fırçasını çıkardı. Banyoya yönelirken dondu: "Allah kahretsin! Eve telefon etmeyi unuttum."

Hanri'nin boğuk kahkahası daracık banyoda yankılandı: "... Ben hallettim. Bizimkilerle konuşurken, seninkileri de aramalarını tembih ettim."

Oğuz sırıttı: Sağol valla. Sen olmasan..."

Fırladı, bir acele dişlerini fırçaladı, fırçasını aynanın kenarındaki bardağa koydu ve döndü. "İyi geceler ağbi."

Yeniden yatağa dalıp gözlerini yumdu. Ama uyuyamadı. Hanri ışığı söndürüp yattıktan sonra karanlıkta gözlerini tavana dikip epey lâfladılar. Caddede trafiğin homurtusu giderek söndü.

Sabahleyin erkenden kalktılar. Otelle hesaplarını kestiler. Çantalarını otobüs terminaline emanet bıraktılar. Caddeyle meydanın kesiştiği köşedeki büyük pastanede kahvaltı ettiler. Sonra da taksiye doluşup sınava yollandılar. İki yanı ağaçlı geniş caddeler, büyük bir demir kapı, heykelli kocaman bir bahçe, kızıl-kahverengi taştan dev bir bina, küçük pencereler, kasvet ve keder.

Bahçede onlardan başka onbeş yirmi kişi daha vardı. Yabancı yabancı bakışmalar. Bir köşeye çekilip beklemeye başladılar. Belirtilen saati biraz geçe, binanın azametli ahşap kapısının bir kanadı açıldı. İçeriden çıkan bir görevli, bahçedekileri içeri çağırdı. Hep birlikte kapıya doğru üşüş-

tüler. Ürpertici büyüklükte bir methal. Loş ve taş. Görevlinin önderliğinde, ahşap trabzanlı muazzam mermer merdivenlerden çıktılar. Büyük bir sınıfa sokulup ön sıralara oturtuldular. Ahşap zemin iyice silinip temizlenmişti, ama derinden bir küf kokusu duyuluyordu. Dershanenin bir köşesinde masif ağaçtan yüksek bir kürsü.

Esas yetkili belirdi birden: Fazla kullanılmaktan parlamış koyu takım elbise, yağlı kravat, iyice arkaya taranmış yağlı saçlar, ince siyah bıyık. Elinde kâğıtlarla kürsüye yürüdü, çevik bir hareketle tahta platforma çıktı ve adayları uzun uzun süzdü. Dershanedeki mırıltı kesildi. Adam, arkasında duran öteki görevlilere de kısa bir bakış fırlattıktan sonra gırtlağını temizledi ve konuşmaya başladı:

"Hoşgeldiniz arkadaşlar..."

"Hoşbulduk," diye fısıldadı Oğuz. Ama Hanri onu sert bir bakışla uyarınca sustu ve bacağını sallamaya başladı.

Kürsüdeki bıyıklı adam, bu kısa girişin hemen ardından esasa girdi: Döviz imtihanının amacının, yurt dışında tahsil imkânı bulan Türk gençlerinin iyi yetişmiş birer insan olarak yurda dönmelerine ve memlekete azamî fayda sağlamalarına yardımcı olmak olduğunu belirttikten sonra, bu imtihanı kazanacak olanların cumhuriyetçi, milliyetçi, devletçi, halkçı, laik ve devrimci Türk ulusunun Atatürkçü evlâtları olarak ülkeyi yurt dışında vakur bir şekilde temsil edeceklerinden emin olduğunu ifade ederek, devletin gösterdiği bu fedakârlığa en iyi karşılığın böyle verilebileceğini, esasen kimsenin de başka türlü olmasını beklemediğini sözlerine ilave etti.

"N'oluyoruz yahu," diye fısıldadı Oğuz. "Gazaya mı çıkıyoruz?"

"Ssst!" diye tısladı Hanri, gözlerini adamdan ayırmadan.

Konuşmacı, kısa bir 'es' daha verdikten sonra, sınavın

kurallarını açıklamaya girişti: "Arkadaşlar, ben 'Başla' dedikten sonra birbuçuk saat süreniz var. Sadece bir kâğıt kullanabilirsiniz, önlü arkalı. Onun için idareli kullanmanızı salık veririm. Biraz sonra yardımcılarım kâğıtları dağıtacak. Sol üst köşeye adlarınızı, soyadlarınızı, geldiğiniz liseyi yazacaksınız. Yazdıktan sonra, işaretli yerinden katlayıp yapıştırmayı unutmayın. Dikkat! İşlemleri eksik kâğıtlar, değerlendirmede kesinlikle dikkate alınmayacaktır..." Yine durdu, sonra ekledi: "Sınavda konuşmak, kopya çekmek, başını kaldırmak gibi konularda sizin seviyenizdeki arkadaşlara bir uyarıda bulunmayı gerekli görmüyorum... Sorusu olan var mı?... Peki, hepinize başarılar."

Dershanede hafif bir mırıltı. Yardımcılar süratle sıraları dolaştılar. Sarımtırak renkli kaba ve kalitesiz kâğıtların sol üst köşelerine iki yandan kalın bir tabaka zamk sürülmüştü. Oğuz merakla inceledi: Köşenin arka yüzü simsiyahtı; karbon kâğıdı gibi. Kapatıldığı zaman, yazılanlar görülmesin diye. Küf kokusunu yeniden duydu ve ürperdi.

İşlemler tamamlanınca teksir edilmiş soru kâğıtları dağıtıldı, başla işareti verildi ve başladılar. Oğuz, soruları gözden geçirince gayri ihtiyari gülümsedi ve Hanri'ye baktı. Oğlan, kafasını eğmiş, yazmaya başlamıştı bile.

"Ana okulu namussuzum," diye fısıldadı Oğuz. "Yuva yuva!"

Hanri, başını döndürüp cinaî bir bakış fırlattı. Oğuz'un yüzündeki gülümseme bir anda silindi. Sonra herşey silindi artık ve sınav kaldı bir tek.

Kırkbeş dakika içinde ikisi de bitirmişti. Aynı anda kâğıtları verip çıktılar. Mermer merdivenlerden inerlerken Hanri Oğuz'a çıkıştı: "Ulan ne biçim herifsin sen?! Bütün hayatımızı etkileyecek bir imtihana giriyoruz, sen hâlâ işin alayındasın. İnsaf be!"

Oğuz sırıttı: "Ama sen de kabul edersin ki, tam bir farstı."

"Ne bekliyordun beyim? Sorbonne'un sanat tarihi sorularını mı?"

Oğuz, Hanri'nin gerçekten öfkeli olduğunu farkedince üstelemedi. Bahçeye çıktılar. Sedat'la Onur, birer sigara tellendirmekteydiler.

"Amma enayi sorulardı değil mi?" dedi Onur.

Oğuz gözucuyla Hanri'ye baktı. Ondan bir tepki alamadı. "Hmm, kolaydı," diye geçiştirdi korkuyla.

"Ama sen belki yapamamışsındır, ha?" dedi Sedat. "Belki çakarsın da dövizsiz dövizsiz okursun Fransa'larda."

Oğuz bir küfür salladı.

"Neyse, bırakın zevzekliği de gidelim artık," dedi Hanri. "Bu iş erken bittiğine göre öğlen otobüsüyle dönebiliriz."

"Yok, hazır gelmişken ben teyzemlere bi uğrayım," dedi Onur. "*Akşam* dönelim."

Sedat'la Hanri hemen binip gitmekte direndiler. Oğuz kararsızdı. Orada, Fakülte bahçesinin ortasında, dönüş saati üzerinde hararetli bir tartışma başladı. Derken, Oğuz da Onur'a katıldı. Birdenbire Doğan'ı ziyaret etmeye karar vermişti. Sonunda, akşamüzeri dönülmesi yolunda bir karara varıldı zar zor.

Bir taksiye atlayıp kent merkezine döndüler. Meydanda indiler. Onsekiz otobüsüne bilet aldılar. Oğuz, kalkıştan yarım saat önce terminalde buluşmak üzere sözleşip onlardan ayrıldı.

Onur da ayrıldıktan sonra Sedat Hanri'ye döndü: "Biz de bir sinemaya gidelim bari," dedi. "Bu boktan şehrin bir sineması varsa tabii."

Yine geniş bulvarlar, asık yüzlü yüksek yapılar... Oğuz, meydanda sıra sıra dizili duran dolmuşlara doğru yürüdü. Bu cüce pikapları daha önce hiç görmemişti. Me-

rakla inceledi ama ne marka olduklarını anlayamadı. En baştakinin önünde durup bakındı. Açık pencereden yarı beline kadar dışarı sarkmış gencecik bir 'muavin' ona baktı. İnanılmaz derecede esmerdi. Neredeyse Hikmet kadar.

"Siyaset Bilgiler mi? Tamam abicim, hemen geç şöyle."

İçinde anlaşılmaz kıpırtılarla, station'ın orta koltuğuna sığıştı. Hemen hareket ettiler. İki yanda ağaçlar, Cumhuriyet binaları. Manzara yavaş yavaş taşralaştı. Bir şehrin aynı zamanda nasıl hem yeni hem de eski görünüşlü olabileceğini düşünüyordu ki, esmer muavin omuzuna dokundu: "Burda ineceksin abicim. Bak şurası."

İnsanın üstüne üstüne gelen koca gri binanın önünde duraladı. Sonra, kararsız adımlarla yürüyüp 'nizamiye'ye vardı. Bir sürü esmer insan. Hepsi bıyıklı. Doğan'ın adını, soyadını, sınıfını söyledi ve onu nerede bulabileceğini sordu. Adamlar güldüler: "Kardeş, senin işin zor. Birinci sınıf 250 kişi, biliyon mu?... Ama yarım saate kadar son ders bitiyor. İstersen kapısında dur bekle."

Oğuz âniden pişman oldu. Hemen İstanbul'da evinde olmak istedi. Dönmeye karar verdi. O sırada, konuşmaları uzaktan dinleyen gençten biri lâfa karıştı: "Kimi sormuştunuz kardeş?" Oğuz, gittikçe büyüyen bir iç sıkıntısıyla Doğan'ın adını soyadını bir kez daha söyledi. "Tamam," dedi oğlan. "Biliyorum. Gel götüreyim."

Birtakım loş ve uzun koridorlardan geçtiler. Arka kapıdan bir avluya çıktılar. Betonlu bir yoldan ufak bir yokuşu tırmandılar. Bir başka binaya girdiler. Sıvaları bile daha tam bitmemişti. Camlı kapıyı açıp hangar gibi bir salona ulaştılar. İçerde duman, is, uğultu, kara kara masalar, ve genç insanlar vardı. Oğuz'un başı döner gibi oldu.

"Biraz önce dersten çıktılar," dedi oğlan. "Buradadırlar. Şimdi buluruz."

Oğuz, dikildiği noktada ayak değiştirdi. Küçük dikdörtgen masaların çevresinde oturup sohbet edenlere bak-

tı. Yabancı bir hava. Burada herhangi birisini bulmak olanaksızdı. Eve dönme düşüncesi yeniden benliğini kapladı. Birden Doğan'ı seçiverdi uzaktan: Kumral kafası, bağa gözlüğü ile oturmuş, karşısındakilere birşeyler anlatıyordu. Masada dört kişiydiler. Oğuz'un içi aydınlanıverdi. "Hah, orada işte," dedi mihmandarına.

Çocuk sevindi: "Demiştim, kantindedir... Bana müsaade." Oğuz, çocuğa söyleyecek birşey bulamadı. Bir yarım teşekkür mırıldandı sadece. Oğlan gülümseyerek veda etti ve gitti. Oğuz, bu uğultulu yeni dünyanın içinde yalnız kaldı. Birden kararını verip masaya doğru yürüdü. Tam o sırada Doğan da başını kaldırdı ve onu gördü. Gözlük camları bir an ışıldadı: "Hey, kimler gelmiş!" Sarılıp öpüştüler. Doğan, her zamanki nezaketiyle onu masadakilere tanıştırdı: "Bu, benim çocukluk arkadaşım Oğuz. Hem de akrabam olur kendisi. İstanbul'dan gelmiş." Herkes başını salladı. "...Hep böyle yapar. Ne geleceğini bildirir, ne gideceğini."

Oğuz da olanca kibarlığıyla herkesin elini sıktı. Bir esmer kız, iki de bıyıklı oğlan. Hepsinin yakalarında aynı rozet. Kızın kısa konçlu beyaz şosonları vardı. Bacakları çok güzeldi galiba ama Oğuz'un bakacak vakti olmadı.

Ona yeni bir sandalye çektiler. Oturdu. Adlarını daha duyduğu an unuttuğu bu insanların gözlerini üstünde hissetmekten tedirgindi. Kravatını gevşetip gülümsedi ve sustu. Sigara tuttular, aldı. Bafra. Eh, ne yapalım? Çaycıya beş çay söylendi.

"Ee, seni hangi rüzgâr attı buralara?" diye sordu Doğan.

"Şey... Döviz imtihanı için geldik bu sabah... Arkadaşlarla. Akşama dönüyoruz. Seni bir göreyim dedim." Sıkıldıkça, daha fazla açıklama yapma gereği duyuyordu.

Doğan, ötekilere döndü: "Bizim Oğuz kafaya taktı: Fransa'ya gitmek istiyor gelecek yıl."

Delikanlılardan biri kaçınılmaz soruyu sordu: "Ne yapmak için?"

"Ben mi? Sinema." Sesi, kendini de şaşırtacak ölçüde kesin ve net çıkmıştı. Hızla kıza baktı. Onun da kendisine baktığını görünce gözlerini kaçırdı hemen. Ayrık gözlü!

"Hmm," dedi oğlan. "Zenginsin galiba." Masada ufak bir gülüşme oldu. Oğuz şimşek gibi bir bakış daha fırlattı: Siyah kazaktan adeta fırlayan koca göğüsler. O da gülüyordu.

"Şey..." dedi Oğuz. "Onunla pek ilgisi yok. Burs almak mümkün..." Kızardığını biliyordu.

Doğan durumu kurtardı: "Oğuz özellikle sanatsal konulara çok meraklıdır. Sık sık da fikir değiştirmesiyle ünlüdür. Belki seneye bizim buraya gelir. Ha, ne dersin Oğuz?"

Oğuz zoraki gülümsedi: "Tabii, hiç belli olmaz..." diye mırıldandı. Ana konu olmaktan bir an önce çıkmak istiyordu. Ama Doğan peşini bırakmadı: "Üniversite için burasını yazdı zaten."

Masadakilerden bir mırıltı yükseldi. İlk konuşan delikanlı güldü: "Çok iyi," dedi. "Gayet iyidir bizim Fakülte... Yalnız, senin işin zor dostum. Hangisini seçeceksin? Paris'i mi, Güzel Ankara'mızı mı?"

Oğuz, vakit kazanmak için çayını yudumladı. "Bilmem," dedi sonra. Paris diyerek soğukluk yaratmak istemiyordu. "Karar vermem için vakit var daha. Hem bakalım burayı kazanabilecek miyim?" Kıza kaçamak bir bakış. Evet, iyice ayrık kara gözler ve olağanüstü duru bir ten.

"Hadi canım," dedi Doğan. "Orası garanti. İş ki sen karar ver."

"Biraz kalsaydın seni kesin Ankaralı yapardık," dedi delikanlı.

"Neyse Ali," dedi Doğan. "Oğlan yeni gelmiş şimdi. Fazla sıkıştırmayalım." Oğuz'a döndü: "İstanbul nasıl?"

"Her zamanki gibi," dedi Oğuz. "Bildiğiniz Dükalık işte." Pek yeni bir buluş sayılmazdı bu benzetme, ama işe

yaradı: Konu, tanınmış bir köşe yazarına kaydı ve Oğuz da masanın odak noktası olmaktan kurtuldu.

Çaylar tazelendiğinde, sohbet bu kez de Köy Enstitüleri üzerinde yoğunlaştı. O sırada uzun boylu, gözlüklü, zayıf bir delikanlı belirdi. Sandalyesini teklifsizce çekti ve Oğuz'la hiç ilgilenmeden konuşmaya katıldı.

Oğuz, yalnızca kulaktan dolma bilgilere sahip olduğu bu konu ve kavram sağanağı altında biraz sersemlemişti. Yine de, fırsattan istifade, kızı tepeden tırnağa gözden geçirdi. Düzgün bacakları duman renkli bir naylon çorap sarıyordu. Dizin hemen üstünde biten -ya da başlayan- gri bir etek, sonra o dar siyah kazak, yuvarlak göğüsler ve bembeyaz bir elin ojesiz tırnaklı ince uzun parmakları arasında hiç sönmeden tütüp duran sigara. Nefis bir kız!

"Hâlâ acıkmadınız mı? Hadi yemeğe!" Doğan'dı bu. Herkes bu komutu bekliyormuş gibi birden ayaklandı. Bardakların dibinde kalmış çaylar ayaküstü kafaya dikildi, sigaralar ceplere, çantalara kondu, sandalyeler gürültüyle arkaya itildi. Camlı kapı arkalarından kapandığı anda, gürültü de birden kesildi. Dar bir asfalt yoldan caddeye indiler. Bir bahar esintisi. Havada tek tük polenler uçuşuyordu, kar gibi. Gülüşüp konuşarak yürüdüler. Beş erkek ve bir kız, beyaz şosonlu.

Salaş bir lokantaya girildi. Sıcak, sevecen bir atmosfer. Gülen yüzler, kızlı erkekli öğrenciler, ortalıkta koşuşturan ve herkese lâf yetiştiren garson. Beyaz muşambayla kaplı masalardan birinin çevresine doluştular. Kız, Oğuz'un yanına düştü. O sıkışıklıkta mecburen dizdize oturdular. Siparişler verildi ve sohbet kesildiği yerden devam etti. Garson, elleri kolları tabaklarla dolu olarak geldi. Tabaklar elden ele geçirilirken biri kıza adıyla hitap edince Oğuz bu kez fırsatı kaçırmadı ve ismi aklına yazdı: Ayfer.

Büyük bir iştahla yediler. Yemek boyunca politika konuşuldu. Özellikle Kıbrıs, Türk Dış Politikası ve emperya-

lizm meseleleri. Bu konulardaki derin bilgisi ile Doğan baş roldeydi. Ayfer, yemek boyunca ağzını açmadı. Ama, sıkılır gibi bir hali de yoktu. Yemediği zamanlarda sürekli sigara içiyor, zeki ve dikkatli bakışlarla konuşanları izliyordu. Oğuz bir espri yapıp dikkati üstüne çekmeyi düşündü, ama kendi dünyasına uygun bir konu yakalamayı başaramadı. Türkiye İşçi Partisi'nin dış politika çizgisi üzerinde konuşulurken, "Hadi kalkalım artık!" dedi biri. Oğuz baktı: Kendilerinden başka müşteri kalmamıştı.

Paraları 'Alman usulü' ödediler. Oğuz da hemen cüzdanına davrandı, ama herkes itiraz etti: "Sen misafirsin!" Garsonla bir iki şakalaşıldıktan sonra çıkıldı. Lokantanın önünde "şimdi ne yapalım?" tartışması başladı. Sonunda Ali herkesi evine çağırdı: "Demli çay ve—isteyene kanyak!" Rozetli delikanlılardan biri onlara veda edip ayrıldı. Ötekiler boş bir dolmuşa doluştular. Oğuz'la Ayfer yine yanyana düştüler. Naylon çorabın dizdeki gıcırtılı teması ve çok hafif bir sabun kokusu.

İndiklerinde, Oğuz, yol boyu kaskatı tutmaktan uyuşan bacağını ovuşturdu. Biraz yürüdüler. Bir yan sokağa girdiler. Eski yüzlü bir apartmanın önünde durdular. Ali koştu, bitişikteki izbe bakkala girdi, elinde gazete kâğıdına sarılı bir şişeyle döndü. Yemek kokuları arasında, karanlık bir merdivenin bitmek tükenmek bilmeyen basamaklarını tırmandılar ve çatı katına vardılar. Ali kapıyı anahtarla açtı. İçeri girer girmez ayakkabılar çıkarıldı ve sahanlıkta bırakıldı. Ayfer'in çoraplı ince uzun ayakları. Oğuz sıkıntıyla yerinde kıpırdandı. Sonra boşverdi ve o da ayakkabılarını çıkardı.

Salon. Pencerelerden, gri bir gökyüzü ve Ankara'nın çatıları. Bir 'bekâr evi'ydi burası. Sağdan soldan toplanmış olduğu besbelli külüstür eşyalar, yerlerde kilimler ve minderler, ortada bir soba, köşede bir kerevet, duvara asılı bir saz, ve bir duvarın yarısını kaplayan kitaplık. Tuğlaların

üstüne latalar atılarak evde imal edilmiş bu raflarda bir sürü kitap vardı. Hepsi Türkçe.

Minderlerle kereveti aralarında paylaştılar. Oğuz bir mindere ilişti. Bu kez Ayfer'den uzak düşmüştü. Doğan, Oğuz'un yanına çöktü ve ıkınıp sıkınarak zorlukla bağdaş kurdu.

Bir bekleyiş dönemi. Bölük pörçük konuşmalar. Sadece Ali serbestçe hareket ediyordu. İlk iş, sobaya birkaç kürek kömür attı ve onları tutuşturdu. Oğuz evin bayağı serin olduğunu ancak o zaman farketti. Ali sobayla işini bitirince gözden kayboldu. Salonda ikili konuşmalar yavaş yavaş genişledi ve üniversite sorunları üzerine genel bir sohbete dönüştü. Az sonra Ali, elinde bir büyük kanyak şişesiyle döndü: "Hani çay gelene kadar ısınalım diye..." Oğuz'un o âna kadar farketmediği küçük, camlı bir büfeden kalın bodur bardaklar çıkardı, Duralex marka. "Kimler içiyor?"

Uzun boylu, gözlüklü delikanlı ile Oğuz aynı anda ellerini kaldırdılar. Başka tâlip yoktu. Ali onlara birer bardak uzatıp ağızlarına kadar içkiyle doldurdu. En son kendisine de koyduktan sonra oturdu ve hemen sohbete katıldı. Fakültenin hocalarını ele alıyorlardı birer birer. Sanki arkadaşlarıymış gibi hepsinden ilk isimleriyle sözediyorlar, çoğunu keskin bir dille eleştiriyorlardı. Ama, kahramanlar da vardı. Özellikle genç bir doçenti, sağlam dünya görüşünden dolayı göklere çıkardılar. Oğuz, hiçbirini tanımadığı, adlarını bile duymadığı bu insanları, kürsüde konuşurlarken gözünün önüne getirmeye çalıştı. Salon yavaş yavaş ısınmaya başlamıştı.

Konuşmaları sessizce izleyen Ayfer, bir kedi gibi yerinden doğruldu. Sigarasını, önündeki teneke tablaya dikkatle bastırdıktan sonra usulca içeriye gitti. Ayak bilekleri incecikti. İçerden bardak çanak sesleri duyuldu. Sonra yeniden göründü: Elinde, renkli çiçeklerle bezeli kocaman te-

neke bir tepsi, tepsinin üzerinde de kırmızı kırmızı parlayan çay bardakları. Önce Oğuz'un önünde durdu. Hafifçe eğildi ve bekledi. Oğuz, biraz önceki sabun kokusunu yeniden duyabilme umuduyla heyecanlanarak uzandı. Bir sakarlık yaparım korkusuyla da içi titriyordu.

"Sağol-un." Üzeri yine renkli çiçek motifleriyle bezeli ince belli bardağı aldı. Sabun kokusu duyulmuyordu.

"Şeker?"

"Mersi...iki tane."

Çaylar sahiplerini buldu. Minik teneke kaşıkların bardaklardaki tıngırtısı bir süre sohbete eşlik etti, sonra kesildi. Ali fırlayıp içkileri tazeledi. Oğuz, Ayfer'in de kendi çayına bir lokma kanyak eklediğini gözucuyla farketti ve sevindi.

Sonra yine Ayfer, yine çay, çay ve kanyak, çay ve kanyak ve sigara, sobanın hırıltısı, genizlere yerleşen karbon monoksit ve gittikçe yükselen güven duygusu.

Ardından bir pencere açıldı. İçeriye hafif bir yağmur kokusu doldu derhal ve şehrin uğultusu. Sonra elektrikleri yaktılar. Oda kasvetli sarı bir ışığa büründü. Derken, uzun boylu oğlan yavaşça yerinden doğruldu ve apansız bir şiir okumaya koyuldu usul usul. Herkes sustu. Önce, kendi kendine konuşuyormuş gibiydi oğlan. Dizeleri birbiri ardından küçük dalgalanmalarla tonlarken, iyice çıkık adem elması da bağımsız bir varlık gibi oynuyor, inip kalkıyordu. Başlangıçta yumuşak, adeta bir mırıltı halindeki sesi, şiir ilerledikçe perde perde yükseldi, keskinleşti ve sonunda yırtıcı, vahşi bir çığlık halini aldı: "... GÜZEL GÜNLER GÖRECEĞİZ ÇOCUKLAR!..."

Odanın duvarlarında çın çın çınlayan son dize bitince, derin bir sessizlik oldu. Kimse kimsenin gözüne bakmıyordu. Oğuz, delikanlının siyah çerçeveli gözlüğünün ardında bir çift gözyaşının pırıldadığını gördü. Tüyleri diken dikendi. Hızla döndü: Ayfer'in de gözleri dolu doluydu. 'Vay ca-

nına,' diye düşündü. 'Vay canına!' Yüksek sesle birşey söyleyecek cesareti yoktu.

"Helal olsun be Nihat!" dedi Ali. "Hakkını verdin ozanın." Nihat boş gözlerle ona baktı. Kendisini şiirin büyüsünden yavaş yavaş kurtardı ve güldü sonunda: "Hadi bakalım. Bizden bu kadar. Şimdi sen zımbırdat şu sazını da havamızı bulalım."

"E yuf!" dedi Ali. "Hâlâ bulamadınsa havanı, ben sana ne diyeyim?"

Nihat aldırmadı. Kararlı adımlarla gitti, duvardan bağlamayı indirdi ve getirip Ali'nin kucağına koydu: "Nazı bırak. Patlat bakalım bir uzun hava."

Ali başını kaldırdı: "Seninkinin üstüne pek yavan kaçacak ya neyse, deneyelim bakalım..." Kerevetin üstünde bağdaş kurdu. Bir iki kıpırdanıp iyice yerine yerleşti. Tezeneyi çıkarıp bağlamanın tellerinde yumuşak hareketlerle uzun uzun gezdirdi. Sapın ucundaki anahtarlara el attı, telleri sıktı ve istediği sesi elde ettiğine kanaat getirinceye kadar oynadı. Sonunda durdu, tellerin son tınlaması solup gidene kadar bekledi ve sonra, birden, söylemeye başladı.

Salona yeniden hâkim olan sessizliğin içinde âniden bir patlama oldu sanki. Ali'nin sesi, normal konuşma tonundan ve gür siyah bıyıklarından beklenmeyecek ölçüde inceydi. Türkü sürüp gittikçe, bu ses gittikçe daha yüksek oktavlara çıktı ve neredeyse kulak tırmalayıcı bir tizliğe ulaştı. Oğuz, tüyleri bir kez daha diken diken, bütün bunlarda derin ve sarsıcı bir hüznün gizli olduğunu hissetti. Ali'nin türküsünde kimi kelimelerin son heceleri hiç bitmeyecekmiş gibi uzayıp dalga dalga yankılanıyor, sonra âniden kesilip yerini kesif bir sessizliğe bırakıyor, arada küçük küçük mızrap darbeleriyle titreşen tellerin tınısı bu sessizliğin altını büsbütün çiziyor, ardından tekrar yükselen tenor, bir sel gibi herşeyin üstünden geçip gidiyordu.

Oğuz, radyoda o güne kadar kimbilir kaç kez işittiği,

ama bir kere olsun kulak vermediği bu müziği şaşkınlık içinde dinledi. Radyoda çalınanlardan uzay müziği kadar farklıydı. Hiçbir notasını, düzenini bilmediği, tek tek her kelimesini anladığı halde sözlerin bütününden hiçbir anlam çıkaramadığı bu hava, onun hafif bulanmış zihninde karmakarışık yankılar, hiçbiri geçmişe ait olmayan yeni ve karmaşık çağrışımlar yaratıyordu. Yine de bir yabancılık hissetmiyordu nedense. Olayın dışındaydı elbette, ama garip bir şekilde içindeydi de.

Uzun hava birdenbire bitti... Kimse konuşmadı. Ali, o ağır ortamı yaratan kendisi değilmiş gibi, ânında sıyrıldı hüznünden ve Oğuz'a dönüp gülümsedi: "Sen bizim Doğan'ın akrabası oluyormuşsun mâdem, öyleyse sizin oralardan bir mızrap vuralım şimdi."

Başka birşey söylemeden başını sazının üstüne eğdi yeniden ve çalıp söylemeye girişti. Daha ilk nağmeler odaya yayılırken zaman değiştirdi Oğuz ve doğduğu kıyı kasabasına yollandı: Gülsüm Abla, onun çatlak ama neşeli sesi, Erman, şaşı Gülizar, kediler, kireç kuyuları ve fildişi yuvarlak düğmeli Aga radyo: *'...Yıkarız konakları...!'*

Bu sırada tuhaf birşey daha oldu: O âna kadar hiç konuşmayan, huzurlu bir dinginlik içinde oturup duran Ayfer, birden Ali'ye katıldı! Böylesine 'erkek' bir türkü içinde asla düşünülemeyecek, hatta gülünç kaçacak kadar ince ve cılız bir sesi vardı onun da. Ama, katılmasının etkisi müthişti! Çelişmeli bir şekilde, aynı anda hem hüzünlü ve ağır, hem de coşkulu ve neş'eli olabilen bu zeybeğe asıl gücünü veren, o cılız sesin güçsüzlüğüydü işte. Ve bir de, al al olmuş solgun yanaklarıyla, kıvılcımlar saçan ayrık siyah gözleri. Dünyanın en doğal işini yapıyormuşçasına sâkindi Ayfer. Ali'yle birlikte, onun gözlerinin içine bakarak, söyledikçe söyledi.

Başka bir türküye bağlandılar. Ali'nin hızdan görünmeyen mızraplı eli, gittikçe güzelleşen esmer yüzü, kızın çay

bardağının etrafına sımsıkı kapanmış uzun parmakları, dumanı uzayıp giden sigarası... Oğuz uçup gitmeden önce, Doğan'ı farketti son olarak: Başını iki yana beceriksizce sallayarak, nakarat bölümüne katılıyordu! Hayatında tek nota söylerken duymadığı Doğan...

Sonunda bitti. Ali, tezenesini sazın sapında tellerin bittiği yere sıkıştırdı ve bağlamayı dikkatle bir yana bıraktı.

"Yaa Oğuz kardeş," dedi sonra. "Bizim Paris'imiz de burada işte." Bardağını kaldırdı: "Hadi merhaba!"

Oğuz silkindi: "Merhaba..." İçtiler. Sohbet ağır ağır canlandı. Pir Sultan Abdal ve Celalî isyanları konuşuluyordu. Epey sonra, bir ara Doğan, Oğuz'un kulağına eğildi: "Senin otobüs altıda mıydı? Kaçırmayasın?"

İkinci uyanış.

"Saat kaç?"

"Beşi çeyrek geçiyor."

"Otobüs altıda!" diye inledi Oğuz. "Mahvoldum."

Doğan gülümsedi: "Burası İstanbul değil. Onbeş dakikada rahat yetişirsin." Sonra durdu. "Yahu kalsana iki gün! Bende yatacak yer var nasılolsa. Pazar'a dönersin."

Oğuz allak bullaktı. Gözucuyla Ayfer'e baktı: Kız oturmuş, sigara içiyordu. "Hmm? Kalayım mı?... Yok, sağol... Beklerler." Doğan'ın ısrar etmesini bekledi deli gibi. Ama korktuğu başına geldi: "Peki," dedi Doğan. "Beş dakika sonra kalkalım o zaman. Gene de biraz erken gitmekte yarar var." Doğan işte, sevgili Doğan.

Sallanarak kalktı. Son beş dakikasını Ayfer'le birlikte geçirmek istiyordu. Kızın yanına gitti. Durdu ve gülümsedi. Kız da ona gülümsedi oturduğu yerden. Âniden yanlarında Nihat belirdi:

"Şiirle aran nasıl, dost?"

"Fena değil," dedi Oğuz. "Okurum biraz."

"İstanbul'da bulabilir misin bilmem, ama Nâzım'dan birşeyler okumaya bak."

Oğuz'un zihninde bir şimşek çaktı ve cansıkıntısı birden dağıldı: "Bende *'Bedreddin Destanı'* var!" dedi heyecanla. "... Annem yıllar önce tümünü bir deftere çekmiş."

Ayfer atıldı: "Ciddi mi söylüyorsun? Biz onu okuyamadık." Tanıştıkları andan beri Oğuz'la ilk kez konuşuyordu—çaya şeker sorması dışında.

Oğuz gülümsedi: "Adresini verirsen, yollarım sana." Artık 'sen' diyebilirdi.

"Ama... mektubu açabilirler. Tehlikeli olur bu."

"Bir yolunu buluruz canım," dedi Oğuz, önemsemez bir edayla. "Belki ben getiririm." Kalbi deli gibi çarpıyordu.

"Sahi mi," dedi kız. "Çok sevinirim gerçekten." Sonra, çantasına davranıp kâğıt kalem çıkardı. Kızlar yurdunun adresini yazmaya koyuldu. Oğuz, ona şiirle birlikte göndereceği küçük mektubu kafasında yazmaya başlamıştı bile. Nihat, ciddi bir yüzle onları seyrediyordu.

Doğan geldi: "Hadi, gecikeceksin."

"Peki peki hemen," dedi Oğuz. Kızın uzattığı kâğıdı aldı.

Ayakkabılar. Merdiven başında kısa bir vedalaşma faslı. Takım toplandı. Ayfer'le herkesten belki bir saniye daha uzun el sıkıştı Oğuz.

Dışarıda tül gibi bir yağmur yağıyordu. *'...Seni benden aa-lır-lar...'*

Oğuz trençkotunun yakalarını kaldırdı. Toz-toprak kokusunu içine çekti: "Vay anasını," dedi. "Çok hoş." Başı felâket dönüyordu.

"Meşhur 'Kırk İkindiler'," dedi Doğan. "Her akşam yağar bu saatlerde."

Oğuz birşey demedi. Kulaklarında Ayfer'in ince-yanık sesi, Doğan'ın peşisıra yürüdü.

Durakta öpüşüp vedalaştılar.

"Sağol," dedi Oğuz. "... Herşey için."

"Gene gel," dedi Doğan. "Haberli gel ama." Durdu.

"Neyse siktiret—gel de!" Sonra ekledi: "Annene saygılar... Fatma'nıma da."

Dolmuş yolculuğunu zihni kayda almadı. Birdenbire 'Jet Turizm' logosunun geçtiğini farketti yalnızca. Dehşetle.

"...Burda durur musunuz!" diye bağırdı. İnsanlar ona baktılar.

Apar topar indi. Bir an bakındı. Sonra hızlandı. Nefes nefese koştu. Ayakları birbirine dolaşıyordu. Hanri oradaydı. Koluna girdi. Konuşmadan bindiler. Üzerlerine dikilmiş bir sürü göz, güldüren aynalardaki gibi garip suratlar ve yolculuk kokusu... Kendisine bakan gözleri hiç görmüyormuş gibi yaparak yürüdü. Hanri'nin gösterdiği koltuğa bir çuval gibi bıraktı kendini. Ön koltuktan kızıl saçlı bir baş uzandı: "Kendi rekorunu da kırdın! Tam altı. Seni almadan gidiyorduk namussuzum."

"Yapmazdınız," dedi. Nefesini kontrol etmek için büyük çaba harcıyordu. "...Siz ne yaptınız bütün gün?" dedi sonra. Konuyu kendinden uzaklaştırmak için aklına ilk gelen cümle buydu.

"Ne yapacağız," dedi Sedat. "Berbat yemekler yedik, kötü kötü filimler seyrettik..." Onur'a döndü: "Sen bunu biliyor musun? Şaire sormuşlar: 'Ankara'nın nesini seversin?' demişler. 'İstanbul'a dönüşünü severim,' demiş."

Kendi lâfına kahkahalarla güldü. Onur da ona katıldı. Sonra, Onur'un teyzesinden getirdiği 'otobriç' oyununa daldılar. Camda, ince ince yağmur çizgileri.

12

"... Noktalama işaretleri şunlardır iki nokta üstüste

Bir nokta parantez nokta parantez nokta noktalı virgül

İki nokta parantez virgül parantez virgül noktalı virgül

Üç nokta parantez üç nokta parantez sıra noktalar noktalı virgül

Dört nokta parantez iki nokta üstüste parantez iki nokta noktalı virgül

Beş nokta parantez noktalı virgül parantez noktalı virgül noktalı virgül

Altı nokta parantez ünlem işareti parantez ünlem işareti noktalı virgül

Yedi nokta parantez soru işareti parantez soru işareti nokta

Sekiz nokta parantez tırnak tırnak parantez tırnak işareti noktalı virgül

Dokuz nokta parantez parantez parantez parantez ayraç parantez parantez parantez noktalı virgül

On nokta parantez köşeli parantez köşeli parantez parantez köşeli ayraç parantez köşeli parantez parantez noktalı virgül

Bunların başlıca kullanılış yerleri virgül aşağıdaki bölümlerde gösterilmiştir iki nokta üstüste

a parantez tırnağa ve ayraç içine alınan sözlerden sonra virgül nokta virgül tırnağın ya da ayracın dışına konulur iki nokta üstüste

Tırnak Dil virgül milletimizin başlıca temelidir nokta O virgül ne kadar Türkçe olursa virgül biz o kadar Türk oluruz tırnak nokta."

Oğuz daha fazla dayanamayıp sessiz bir kahkaha koyverdi. 'Baykuş'un dersindeydiler. İçerde, sınıfın bir öğle sonrası rehavetini yansıtan monoton mırıltısı arasında Hikmet, *İmlâ Kılavuzu*'nu fısır fısır dikte ediyor, Oğuz da, arka sıradan başını uzatmış dinleyen Garbis'in meraklı bakışları altında, söylenenleri büyük bir sadakatle kâğıda aktarıyordu.

Köşedeki açık pencereden baharın sesleri süzülüyordu içeriye: Birkaç kuş, bir vapur düdüğü, arka bahçede top oynayanların kesik kesik haykırışları, çok uzaklardan gelen bir motor homurtusu... Baykuş, haşmetli göbeğini kürsüye dayamış, sandalyesinde iyiden iyiye arkaya kaykılmış, uyukluyordu. Sınıfın varlığını tümüyle unutmuş gibiydi.

Hikmet, Oğuz'un gülmesine rağmen, ciddiyetini bozmadı. Kalın gözlük camlarının ardından kürsüye kaçamak bir bakış fırlattıktan sonra diktesine devam etti: *"İki nokta Virgül parantez virgül parantez iki nokta.."*

Birden Baykuş kıpırdandı. Olağanüstü kalınlıktaki kırçıl kaşlarının altında kapalı duran şiş gözkapaklarını adeta gürültüyle açtı. En ufak mahmurluk belirtisi göstermeyen çakır gözleriyle fıldır fıldır sınıfı süzdü. Şalvar gibi pantalonunun ağında kocaman bir kabarıklık yapan takımlarını kalın, kıllı ve küt parmaklarıyla iyice tartıp soldan sağa aktardı. Ağır hareketlerle yeleğinin cebinden gümüş köstekli şimendifer saatini çıkardı, hipermetrop gözlerinden iyice uzağa tutarak baktı.

"Kesin şamatayı hergeleler," dedi sonra. Sesi hırıltılı ama sâkindi. Kimse aldırmadı.

"Dersin bitmesine on dakika var," diye sürdürdü Baykuş. "Dönem notunu şipşak düzeltmek isteyen yiğit varsa, buyursun tahtaya."

Mırıltı uğultuya döndü. Saniyeler geçti, ama gönüllü çıkmadı.

"Âlicenaplığı tuttu galiba," dedi Oğuz, fısıltıyla.

"Her zamanki tuzaklarından biri," dedi Hikmet. "Biz devam edelim."

Ama edemediler. Baykuş bir süre daha bekledikten sonra tekrar hırıldadı: "Ne o? Şu son bahsi toparlayacak bir taşaklı yok mu aranızda...?"

Yine yanıt çıkmadı.

"Peki, ne yapalım? Oğuz sen gel madem..."

Uğultu kesildi. Oğuz kurşun yemiş gibi sarsıldı. Daha iki hafta önce yazılıda en yüksek notu almıştı. Şimdi derse kalkması için en ufak sebep olmadığı gibi, 'son bahis' konusunda da en ufak fikri yoktu. 'Kötü bir şaka olmalı bu,' diye düşündü. Ama gülemedi. Geriye döndürülmesi olanaksız o ânın çaresizliği içinde ne yapacağını bilemeden olduğu yerde sallandı. Beyninde o bildik çatırtılar. Çanlar!

Uzayıp giden sessizliğin içinde büyük bir çaba göstererek ayağa kalktı: "Hocam ben..." Gerisini getiremedi.

Baykuş'un fırça kaşları hafifçe kalktı: "Sen ne? Tahtaya gelsene oğlum." Oğlum.

Garbis, iri gövdesini Oğuz'un ayakta sallanan ince bedeninin ardında saklamaya çalışarak telâşla fısıldadı: "Kalksana be! En sevdiği adamsın. Beş takkada ne anlatsan yer o!"

Söyledikleri doğruydu. Ama Oğuz sallanmaya devam etti. "... Ulan son Fener maçını anlat!" diye fısıldadı Garbis. 'Fener'in 'e'lerini *'é'* gibi söylüyordu.

Aniden kararını verdi Oğuz: "Hocam...hazır değilim...kalkamayacağım."

Uğultu yükseldi. Baykuş hakiki bir hayretle Oğuz'a baktı. Sonra, hiçbir şey söylemeden, küçük not defterini açtı. Bir süre sayfalarını karıştırdı. Dolma gibi işaret parmağını yukarıdan aşağı isim listesi üzerinde gezdirdi. aradığı ismi bulduktan sonra, karşısına kurşun kalemiyle küçük bir işaret kondurdu. Her zaman asık olan suratı şimdi adamakıllı kararmıştı da.

"...Otur."

Oğuz oturdu. İçi bomboştu.

"Pekâlâ, bugünlük bu kadar..." dedi Baykuş. "Haftaya yazılı. *Bütün* bahislerden... Burada olmayan arkadaşlarınıza da söyleyin." Sonra, çok ciddi bir yüzle ekledi: "Daha zil çalmadı. Çıkarken şamata edenin yakarım çırasını, ona göre..."

Herkes toparlandı. Yazılı haberine rağmen, beş dakika erken salıverilmenin keyfiyle hızla boşaldı sınıf. Baykuş hâlâ kürsüsünde oturuyordu. Oğuz, Garbis ve Hikmet'le birlikte çıkarken, birden kapıda durdu: "Siz gidin, ben hemen geliyorum."

"Dışarıda bekliyoruz," dedi Hikmet.

Oğuz, boş sınıfta çoğalan ayak seslerini duyarak yürüdü. Kürsünün önüne gelince, ne söyleyeceğini bilemeden birkaç saniye bekledi. Baykuş, defteriyle kitaplarını çantasına yerleştirmekle meşguldü. Oğuz'un varlığından haberdar olduğuna ilişkin hiçbir belirti yoktu.

"Hocam..."

"Hımm?"

"Birşey söylemek istiyorum..."

"Söyle bakalım."

"Şey... Hafta sonu Ankara'daydım bir iş için..."

"Eee?"

"İşte... Kitabımı yanıma almayı unutmuşum. Çalışamadım."

Kalın kırçıl kaşlar kalktı: "Ne demek unutmuşum?!" diye gürledi Baykuş. "Asker adam silahını unutur mu hiç?"

"Unutmaz," diye saçmaladı Oğuz. "Özür dilerim... Bunu en kısa zamanda düzeltirim." Konuştukça büsbütün battığını farkediyor, içi çekiliyordu.

"Benden ne özür diliyorsun?" dedi Baykuş. Gerçekten baykuşa benziyordu şimdi. "... Sen bu boktan sınıfın en çalışkanlarındansın. Ama bak söyleyeyim, gidişin gidiş değil.

Bu hergele güruhuyla düşüp kalkmaya devam edersen yakında ifsâd olursun."

"Ama hocam—"

"Bitirmedim," dedi Baykuş. "Bütün ders o Hikmet delisiyle beraber dalga geçtiğinizi görmedim mi zannediyorsun?.. Oğlum bak, her koyun kendi bacağından asılır. O şişgöbek Ermeniden de hayır gelmez insana. Şunun şurasında ne kaldı mektebin bitmesine? İmtihanları saymazsan, bir ay. Edebinle bitir şunu, ondan sonra ne halt edersen et. Dışarı mı gidersin, babanın işine mi girersin, sana kalmış. Benden söylemesi."

Oğuz cevap vermedi.

Baykuş, ağır cüssesini binbir zahmetle sandalyesinden kaldırdı. Sonra Oğuz'a döndü: "Başka birşey var mıydı?"

"Yok efendim, sağolun..."

"İyi. Hadi öyleyse, düş önüme bakayım. Söylediklerimi de unutma."

Birlikte ağır ağır yürüyüp çıktılar. Dershanenin dışında Hikmet'le Garbis. Oğuz'u bekliyorlardı. Baykuş onları görünce gözlerini kıstı: "Ulan çakallar, ne bekleşiyorsunuz burda?!" diye hırladı. Sonra, elinde eski püskü deri çantası, sallana sallana yürüdü gitti. Güdük ve kalın bacaklarını dev bir ördek gibi iki yana açа açа yürürken, çuvala dönmüş pantalonunun aşırı geniş paçaları sağa sola savruluyordu. Köşeyi dönüp gözden kaybolana kadar ardından baktılar.

"Bizi kötüledi, değil mi?" diye sordu Hikmet. Sonra, birdenbire, ancak delilerin atabileceği korkunçlukta bir kahkaha kopardı, kısa ve kesik. Oğuz, böyle bir kahkahayı daha önce nereden duymuş olabileceğini hatırlamaya çalıştı, ama başaramadı. Yoksa bir yerde mi okumuştu? Yine hatırlayamadı. Kahkahanın yankıları daha tam sönmeden, elektrikli zilin canhıraş cayırtısı koridoru kaplayıverdi: Ders sonu.

Oğuz, dayanılmaz bir yurtdışı özleminin ta iç organlarına kadar yayıldığını hissetti. Bitkin bir tavırla dershanenin duvarına dayanıp kahrolası zilin susmasını bekledi.

"Hadi terasa," dedi Garbis. "Bir sigara içelim."

Oğuz'un koluna girdi ve onu usulca dışarıya sürükledi. Oğuz, bedenini arkadaşının daha güçlü iradesine terketmekten garip bir rahatlık duydu. Ama bir an önce, hatta o saniye Paris'e kaçıp gitme isteği onu hâlâ terketmemişti.

Açık havaya çıktıklarında üçü de gayri ihtiyarî gözlerini kırpıştırdılar. Oğuz, parlak güneşin şakaklarını zonklattığını hissetti. Ama, her zamankinin aksine, bundan heyecan duymadı.

Futbol sahasını çevreleyen Viktorya tarzı binaların önünde, merdivenlere yayılıp güneşlenen, eşofmanlarıyla idman yapan insanların arasından yürüyüp terasa çıktılar ve hemen sigaralarını yaktılar. Küçük bir duman bulutu başlarının üstünde bir salınıp dağıldı. Boğaz'ın üstünde hafif bir pus, manzarayı biraz gerçekdışı kılıyordu. Az ötelerinde, ağaçların altında çimenlere uzanmış birbirleriyle fısıldaşan bir genç kızla bir genç oğlan, üniversiteli. Tenis kortunun telörgüsü önünde neş'eyle koşuşturup duran iki genç köpek.

Oğuz, terasın taş duvarına yaslanıp başını Boğaz'a doğru çevirdi ve sabit bir çizgi üzerinde ağır ağır süzülen şilebi seyre daldı.

"Neyse," dedi Hikmet. "Bitiyor artık. Bir ay sonra kurtuluyoruz..."

Garbis de cevaben birşeyler mırıldandı, ama Oğuz onun ne dediğini işitemedi. Uzaklaşan geminin ardından bakıyordu hâlâ.

"Ne sıkılıyorsun oğlum," dedi Hikmet. "Yakında her-

şey müthiş hareketlenecek. Mezuniyetten sonra ilk iş bu herifi evereceğiz bir kere. Değil mi Garbo?"

Oğuz kayıtsız bir merakla döndü: Garbis sırıtıyordu.

"... Düğününde acaip Ermeni yemekleri yiyeceğiz. Topik, uskumru dolması filan... Değil mi oğlum, konuşsana!"

Oğuz, 'ne diyor bu?' gibilerinden Garbis'e baktı yeniden. O da 'bırak dalgasını geçsin işte' gülümsemesiyle cevap verdi.

Hikmet diretti: "Yalan söylüyorsam, namussuzum. Bir yıldır amcasının kızını hallediyor."

"Bırak atmayı be," dedi Garbis. Ama yüzünde Hikmet'i doğrulayan yarı-gururlu bir ifade de yok değildi.

"Kızın da bir itirazı yok ha," dedi Hikmet. "Ama bizimkinin babası Nuh diyor peygamber demiyor... Neyse, geçen gece Garbo rüyasında *babasını* da düzünce, akan sular durdu: Artık herkes amca kızına râzı."

Garbis'le ikisi kahkahalarla güldüler. Oğuz da dayanamayıp gülümsedi.

"E, çüş!" dedi Garbis.

"Yalan de, şuradan atayım kendimi!"

"Seni palavracı!" dedi Garbis. İzmaritini bir fiskeyle fırlattığı gibi Hikmet'in üstüne çullandı. Oğuz bir süre onların boğuşmasını seyretti. Garbis, kalın kollarıyla Hikmet'e bir boyunduruk takmış, oğlanı yavaş yavaş boğuyordu. Hikmet'in koyu esmer yüzü önce kızardı, sonra da kızıl-kara bir renge dönüştü.

"Gözlüğüm..." diye inledi Hikmet. "...Gözlüğümü kıracaksın ulan Ermeni ayısı!"

Garbis, harcadığı efordan yüzü kıpkırmızı, hırlar gibi konuştu: "Özür dile, bırakayım."

Bir süre daha öyle kaldılar. Sonra, Hikmet'ten herhangi bir tepki gelmemesine rağmen, Garbis birden gevşetti kolunu. Ayrıldılar. Hikmet nefes nefese toparlandı, gözlüğü-

nü düzeltti, elleriyle ceketini temizledi pat pat. Tam o sırada uzaktan bir zil sesi duyuldu. Hikmet elini alnına vurdu: "Geç kaldık. Koşun!..." Futbol sahasına doğru koşmaya başladı.

Oğuz'la Garbis birbirlerine baktılar. "Başka ders yok ki bugün!" diye seslendi Garbis.

"Olsun, koşun!" diye bağırdı Hikmet de, arkasına bakmadan. Peşinden seğirttiler.

Hikmet Garbis'e bağırdı: "Kantinde bizim sınıftan kim varsa getir! Sahada şenlik var!"

Garbis fırladı gitti. Oğuz'la Hikmet sahaya ulaştılar. Herşey aynıydı: Merdivenlerde pinekleyenler, sohbet edenler, çalışanlar. Yalnız, şimdi, sahanın içinde yeni bir hareketlilik göze çarpıyordu: A, B ve C şubelerinin öğrencileri, üstlerine bol gelen çarşaf gibi şortları ve beyaz atletleriyle toplu olarak beden eğitimi dersine çıkmışlardı. Alabros beyaz saçlı, pırıl pırıl beyaz eşofmanlı dinamik öğretmenlerinin yönetiminde koşu idmanlarına başlamak üzereydiler. Oldukları yerde ısınanlar, üç dört metrelik kısa sprint'ler yapanlar... Sahayı çevreleyen pistin bir ucunda yardımcı öğretmenle birkaç öğrenci, iki direğin ucuna bir ip germekle meşguldüler.

"Ne oluyor yahu?" dedi Oğuz.

"Atletizm bayramına hazırlanıyorlar," dedi Hikmet. "Seçmeler yapılıyor." Sonra, Oğuz'un birşey söylemesine meydan vermeden sordu: "Kaç paran var?"

Oğuz iç geçirdi. Sıkıntıyla cüzdanını çıkarıp içindeki paraları saydı: "Otuz lira civarında. Ne olacak?"

"Yirmisini bana ver. Yarım saatte dört katına çıkaracağım."

Oğuz'un soran gözlerle uzattığı paraları kaptı. Teşekkür bile etmeden aceleci adımlarla uzaklaştı. Oğuz, gidip taş merdivenlerde kendine bir yer buldu, oturdu. Güneş

dostça ısıtmasına rağmen, içindeki sıkıntıyı dağıtmaya yetmiyordu. Biraz ileride Hikmet, ötede beride kümelenmiş insanların arasına hızla dalıp çıkıyor, el kol hareketleriyle onlara birşeyler anlatıp duruyordu. Az sonra, Garbis'le kantinden topladığı çocuklar da onların arasına katıldı. Sekiz dokuz kişilik bir grup olmuşlardı şimdi. Hararetli bir tartışma içindeydiler. Arada biri dönüp sahada ısınanlara bakıyor, sonra tekrar tartışmaya katılıyordu. Hikmet, kâğıt kalem çıkarmış, birşeyler not etmekle meşguldü.

Oğuz, kayıtsız bakışlarını sahadakilere çevirdi: Beyaz eşofmanının göğsünde kocaman kırmızı harflerle okulun adını taşıyan hoca, öğrencilerini gruplara ayırıyordu. Kümelenme işi bittikten sonra, altı kişilik ilk grup ötekilerden ayrıldı. Çocuklar, büyük atletler gibi yaylana yaylana başlangıç çizgisine geldiler. Kendi kulvarlarında sıraya dizilip birer dizlerini yere koydular. Hoca, yarışmacılara döndü ve bağırdı: "Dikkat!"

Çocuklar, parmaklarını köprü yapıp başlangıç çizgisinin üstüne özenle yerleştirdiler ve beklediler. Hikmet'in sürüklediği seyirci grubu da pistin kenarına doluşmuştu.

"... Hazır!"

Altı atlet, popolarını havaya dikip başlarını ileri verdiler. Hoca, kronometreye baktı.

"Çık!"

Atletler fırladılar. Beyaz atletleriyle koştular. Sahanın öbür ucuna vardıkları sırada orta kulvarlarda koşan iki kişinin öne geçtiği görüldü. Yarışçılar koştular, döndüler ve seyircilerin bulunduğu noktaya doğru yaklaşmaya başladılar. Seyirci grubu da dalgalandı. Ortadaki iki atlet hâlâ öndeydi. Son 50 metreye başabaş girdiler. Yüzlerinin acıdan takallüs ettiği açık seçik görülüyordu şimdi, titreyen yanaklarıyla birlikte. Herkesin gözü onların üstündeydi. 20 metre... Sonra 10...5...Ve ipi ardarda göğüslediler. Hoca kronometresine üstüste iki kez bastı.

İki atlet, hızlarını alamayıp birkaç metre daha koştuktan sonra bitkin bedenlerini pistin toprağına bırakıverdiler. Canları çıkmıştı. Seyircilerin bağırış çığırışları arasında ötekiler de yarışı bitirdiler.

Oğuz, az önceki çılgın kahkahayı duydu birden ve birden olayı kavradı: 'Mahalli at yarışları' oynatıyordu Hikmet! Okulun ortalık yerinde! Aynı salise içinde, kahkahanın da kaynağını buluverdi: *Bozkurtların Ölümü*'nde anlatılan kahkahaydı bu. Ötüken yüzbaşısı Sançar'ın kahkahası. Göktürkleri tutsak eden Çinli yağıların okları, kılıç ve kargıları altında gövdesi delik deşik olmuşken, uçmağa varmasına ramak kalmışken bile susmak bilmeyen Sançar'ın o inanılmaz kahkahası...

Oğuz, ilk gençliğinin kitabını kafasından sildi. Hikmet'in yanına gidip ona bir çift söz söylemeye davrandı. Kendini biraz kullanılmış hissediyordu çünkü. Ama buna fırsat bulamadı: Hikmet, ikinci koşu üzerine bahisleri başlatmıştı bile. 'Ganyan' kimdi acaba? Oğuz başını salladı, gidip bir kenara oturdu ve yarışlar bitene kadar bir daha kalkmadı.

400 metre seçmeleri dört yarışta tamamlandı. Yüksek atlamaya geçildiği sırada Hikmet'le Garbis, Oğuz'un yanına geldiler. Garbis'in ağzı kulaklarındaydı: "En kesat günümüz böyle olsun," dedi. Hikmet suskundu.

Kantine gidip oturdular. Çaylarını yudumlarlarkan Hikmet elini cebine soktu. Bir tomar para çıkardı ve Oğuz'a uzattı.

"Al, bu senin payın."

Oğuz, inanmaz gözlerle elindeki paraya baktı.

"Hiç sayma," dedi Hikmet. "Yüzyirmi lira."

Garbis, Oğuz'un şaşkınlığını görünce sırıttı: "Bu herif böyle işte," dedi. "Herkesi yoldu. Geçen sene de Spor-Toto'da 13 bildi, ondörtbin lira kazandı. Sonra da bir haftada hepsini yedi."

"Palavra atıyor," dedi Hikmet. "Onüçbin ikiyüz liraydı ve tam iki hafta eğlendik o parayla."

Yüksek sesle güldüler. Oğuz etrafı kolaçan etti, sonra gözlerini duvardaki kocaman Red Kit ve Daltonlar tablosundan kopardı, Hikmet'e eğilip sordu: "Peki bunu nasıl yaptın?"

Hikmet hemen cevap vermedi. Yavaş hareketlerle eğildi, ayaklarının dibinde duran çantasını aldı, açtı ve içinden bir dizi kart çıkarıp Oğuz'un önüne bıraktı: "Bunlarla."

Oğuz baktı: Kartlara Hikmet'in inci gibi yazısıyla tüm atlet öğrencilerin daha önce yaptıkları 400 metre dereceleri büyük bir düzen içinde kaydedilmişti. Oğuz fişleri merakla bir bir elden geçirdi. Sonra başını kaldırdı: "Ne zaman yaptın bunları?"

"Boş derslerde gidip çaktırmadan kronometre tuttum."

"İnanılmaz bir adamsın," dedi Oğuz.

Yüzbaşı Sançar cevap vermedi. Gözlük camlarını silmekle meşguldü.

Soğuk havalar iki gün içinde geri geldi. Deniz tarafından kopup gelen şiddetli rüzgârlar ara sıra âni anaforlarla ortalığı birbirine geçiriyor, futbol sahasında büyük toz bulutları kaldırıyordu. Ama farketmedi: Organizma canlanmış, baharın kokusu alınmıştı bir kere. Ve, burada *takvim* önemliydi!

Okulda müthiş bir canlılık: Öğleden sonraları, derslerin bitiminde, her tarafta hareketli öbekler. Tiyatro binasında, ellerinde mendiller, minik adımlarla renkli yılanlar gibi kıvrılan kızlı erkekli folklor grupları. Aynı binanın girişinde, bu kez Amerikan folk'u: Gitarları ve banjolarıyla oturmuş Kingston Trio'dan şarkılar söyleyen bir üçlü ve dinleyicileri. Uzun koridorlarda haşin smaçlarla ping pong oynayanlar ve seyircileri. Sahanın çevresinde geri geri yürü-

yerek tur atan delikanlılar: Centilmenlik Kulübü'nün çile çeken üyeleri. Pistte koşanlar, atlayanlar, boğuşanlar. Terasta flört edenler. Arkadaki küçük sahada iddialı çift- kale maçları: Ceketini fora etmiş, gözlüğünü iple arkadan bağlamış, sarı-kırmızı yollu parlak ipek kravatını sağa sola savurarak kanter içinde top koşturan Hikmet. İngilizce okutulan fizik derslerinde Türkçe tutulan notlar: 'Velositi taymz taym îkuılz...' Matematik ara sınavının ortasında bir ipucu elde etmek için hocanın başına kümelenip onu deliye döndürenler. Sonunda, adam galeyana gelip, *"Think man, think!"* diye isyan edince, koca gövdesini ağır ağır sıradan kaldırıp, o davudî sesi ve çok aksanlı İngilizcesiyle: *"Sir, we are 'Edebiyat' sir; we are not supposed to think!"* diye karşılık veren, sonra da kendinden son derece memnun, beşuş bir çehreyle yine ağır ağır yerine oturan Garbis... Oğuz'un keyfi yerindeydi.

Akşamüzerleri, duruma göre, ya terasta ya da Charlie Capp'in olağanüstü manzaralı lojmanında ya da Veli'de ağır sohbetler. Okul biter bitmez Fransa'ya gidip IDHEC'te sinema okumaya kararlı Önder konuşuyordu: "*'Gece*'nin finalindeki sevişme sahnesinde ağaçların durumuna dikkat ettin mi?" Oğuz hemen cevabı yapıştırıyordu: "Evet, inanılmaz bir estetikti." "Oğlum, sade estetikten bahsetmiyorum ben. Dört kez izledim. O kaydırmada iki ağaç önce birleşiyorlarmış gibi gözüktü, sonra da birbirinden kopup tümden uzaklaştı." "Eee?" "Giovanni'yle Lidia'nın tükenmiş aşkının simgesi tabii, nasıl atlarsın?" Oğuz'un yüreği, böyle bir ayrıntıyı kaçırabilmiş olmanın paniği ile hırp ediyor, ayrıca 'kaydırma' lâfını daha önce duymamış olmanın tedirginliğiyle daralıyordu. İlerde Önder kendisinden daha iyi bir sinemacı olabilir miydi yoksa? "... Valla ben de iki kere seyrettim ama öyle birşey farketmedim. Hem kusura bakma, Antonioni'de böyle kaba bir sembolizme yer var mı?" "Yaa, öyle mi? Peki kaç filmini gördün şimdiye kadar?"

Oğuz pençe pençe kızarıyordu: "İki... Ama, merak etme, yeterli." Kısa, gergin bir sessizliğin ardından *'Batan Güneş'*in finaline geçiliyordu bu kez: Tan yeri ağarırken kentin ıssız bir alanında şangur şungur sallanan uzun bayrak direklerinin anlamı sorgulanıyordu. "Yıldızların uzay boşluğunda dönerken çıkardıkları 'ses' değil miydi o sence?" "Tabii ki öyleydi. 'Kürelerin müziği'..." Yüzünün kızarması geçen Oğuz, içinde Önder'e, Antonioni'ye, Jeanne Moreau'ya, Monica Vitti'ye, bütün kadınlara ve bütün insanlığa karşı birdenbire kabarıveren derin sevgiden aldığı hızla uzun teorik tahlillerinden bir yenisine girişerek, De Chirico'nun tablolarındaki o bomboş, ya da 'yok-yüzlü' tahta mankenlerle taş heykellerden başka birşey barındırmayan zaman-dışı sokakların, zaman-ötesi meydanların insanda yarattığı boşluk, hüzün ve umutsuzluk duygularıyla Antonioni'nin filmlerindeki yabancılaşma atmosferi arasındaki kesin paralelliğin, hatta özdeşliğin altını çiziyor, o anda kendisini dinleyenlerin yüzlerinde gözlemlediği dikkatli ve ilgili 'izleyici' ifadesinin verdiği yeni cesaretle, hemen oracıkta konuşurken aklına gelen yeni bir bağlantıyı devreye sokup, bu yabancılaşmayı Pirandello'nun oyunlarına da uzatıveriyordu. Sonra ara. Sigara.

Bu duraklamalarda, Emre oradaysa, hemen ayaklanıyor, "Tamam biğadeğ, amma da tatava ettiniz iki saattiğ. Hadi ya bğiç oynayalım, ya keğaneye gidelim," diyor ve kalkıp gidiyordu genellikle, kendisine katılan olmayınca.

Gelen yeni sessizlik ânında ise Paris hülyası dayanılmaz bir kuvvetle bastırıyor, yakınlaşıyor ve içine alıyordu Oğuz'u: Bulvarları, meşe ya da çınar ağaçları, kızları, kahveleri, sinemaları, üniversite kantinleri, geceleri, art nouveau sokak lambaları, ışıkları, kokuları ve yine kızlarıyla. *Quartier Latin*'in o hiç görmediği parke taşlı dar sokaklarında Godard'a raslıyordu birden, sonra -olacak iş değil!- yeniden raslıyordu aynı akşam.

Lojmandaysalar, Capp, birasından okkalı bir yudum çektikten sonra burnunu kırıştırıp gözlüğünü havalandırıyor, ardından sözünü söylüyordu: "Çocuklar, sizin kadar zeki olmadığımı biliyorum. Onun için de anlayamıyorum: Habire İtalyanlardan söz ediyorsunuz, ondan sonra da Paris'e gitmek istiyorsunuz. Bu biraz tuhaf değil mi?" Oğuz hemen atılıyordu: "Çünkü İtalyanca bilmiyoruz." Hanri hemen atılıyordu: "Ayrıca, Camus ile Sartre *ordalar*, İtalya'da değil." Capp, uysalca eğiyordu boynunu: "OK, yeterince tatmin edici cevaplar." Ama Oğuz bu onayla yetinmiyor, Hanri'nin birinden dinleyip sonradan kendisine aktardığı kadarıyla Sartre'ın Sorbonne'da nasıl konferans verdiği konusunda bir konferansa geçiyordu: "Salon saatler öncesinden doluyor. Sartre son anda yanında yardımcısıyla geliyor. Felsefesini anlatmaya başlıyor. Bir süre konuştuktan sonra kesiyor ve sözü yardımcısına bırakıyor. Yardımcısı da: *'Monsieur Sartre vient de vous dire...'* diye başlıyor ve adamın anlattıklarını dinleyicilere tercüme ediyor. Sartre çok karmaşık bir 'üst-dil'le konuştuğundan, dinleyiciler birşey anlamıyorlar. Fransızcadan Fransızcaya çeviri yapmak gerekiyor yani..." Çocuklar, Oğuz'un bu açıklamalarını hayranlıkla dinlerlerken Capp, hafif bir gülümsemeyle yetiniyor. En fazla: "Çok canlı anlatıyorsun. Sanki sen de oradaymışsın gibi," diye bir yorumda bulunuyor, bu kez herkes gülüyordu. O âna kadar pek söze karışmayan Rosie dahil.

13

'Okul-aile birliği': Aynı günlerde evde de hareketlilik başgöstermişti. Nevra haklıydı: Cüneyt Bey devre dışıydı. Nermin Hanım 'boşamıştı' onu. Oğuz, kesin haberi anneannesinden duyduğunda biraz buruldu; adamı seviyordu. Nevra'nın bir yabancı şirkette çalışmaya başladığını da yine anneannesinden öğrendi: "Müdür sökreteri miymiş neymiş?"

Akşamüzeri. Salondaydılar.

"*Sek*reter, annane."

"Amaan, neyse ne. Bu yaştan sonra beni değiştirmeye kalkma. Zaten ölüp gideceğim yakında..." Birden ağlamaya başladı.

Oğuz hazırlıksızdı, şaşırdı: "Hayrola yahu, ne oluyorsun?"

"Anlamıyorsun. Sen de anlamıyorsun. Bu kadın beni öldürecek! Bir an önce ölsem de kurtulsam... Bak gine çarpıntı geldi işte. Bir su getiriver şurdan. Çabuk!..."

Oğuz koştu, suyu getirip anneannesine uzattı: "Al. İç şunu da anlat."

O gidip dönene kadar kadın, değişmez tarzı olan tek parça emprime elbisesinin üstteki düğmelerini çözmüş, göğsüne bağrına J. Maria Konti şişesinden kolonya dökünüyor, bir yandan da kenarları oyalı küçük ipek mendiliyle beyhude yere yelpazelenmeye çalışıyordu. Oğuz, kadının kombinezonundan bir kısmı görünen göğüslerinin bu yaşta hâlâ ne kadar diri ve güzel olduğunu hayretle farketti.

Oysa, ellerinin üzerindeki kahverengi benekler, bu görüntüyle tezat yaratıyordu.

Hapı yuttuk. Bir saat sürer şimdi bu iş. "Anlatsana," dedi dışından.

Kadın eliyle 'bir dakika bekle' işareti yaptı. Derin derin soluklandı. Bitkin bir görüntüsü vardı. Hiçbir zaman yanından ayırmadığı devasa el çantasına uzanıp çıtçıtını açtı. İçinde belki yüzlerce ilaç kutusu, tüp ve şişe bulunan çantayı, deforme parmaklarıyla karıştırdı. Sonunda bulup çıkardığı minik bir şişeden bardaktaki suya ilaç damlattı. ...oniki...onüç...ondört...onbeş. Azıcık bulanan suyu şöyle bir çalkalayıp ağır ağır içti. Sonra başını sandalyesinin arkalığına dayadı, gözlerini kapadı ve öyle kaldı. Göğsü hızlı hızlı inip kalkıyordu.

Oğuz birden endişelendi: "Annane...iyi misin?"

"İyiyim iyiyim, şimdi geçer." Gözlerini açmadı ama. Sonra, yavaş yavaş canlandı.

"İstersen biraz uzan," dedi Oğuz. "Sonra konuşuruz. Yorma kendini."

"Yok yok, geçiyor... Ama bana söz ver annenle konuşacağına. Daha fazla tahammülüm kalmadı artık."

"Peki konuşurum. Söylesene, ne oluyor? Cüneyt Bey de gitmiş işte. Daha ne istiyorsun?"

"Ah canım, sen bilmiyorsun. Biri gidiyor, bin beteri geliyor. Şimdi de bir şair bozuntusu çıktı. İtidal denen mefhumdan eser yok ki bu kadında..."

Oğuz sarsıldı: "Şair mi? Kimmiş bu? Adını biliyor musun?"

"Cemil mi, Cemal mi, her ne karın ağrısıysa. Şöyle bir gördüm, dehşete kapıldım. Bir *mahlûk!* Tam mânâsıyla fecî bir mahlûk..."

"Ama annaneciğim, bilirsin öyledir annem. Koskoca insan. Bu yaştan sonra değişecek hali yok ya. Hem ben ne desem—"

"HAYIIR!"

Kadın yerinden öyle bir fırlayış fırladı ki, Oğuz'un ödü koptu.

"...Hayır efendim, değişmek mecburiyetinde! Aynı çatı altında yaşıyorsak, değişecek! Suret-i kat'iyyede değişecek!" Torununa artritli bir parmak salladı: "Ve sen de, bu evin erkeği olarak, onunla konuşmak mecburiyetindesin. Yoksa, bak sana söyleyeyim, alıp başımı gideceğim. Vallahi de, billahi de, *tallahi de* gideceğim! Bok canına değsin. Yetti bu kadının yaptıkları!..."

'Eşek kafalı'dan sonra anneannesinin kelime dağarcığındaki en ağır söz 'bok'tu. Oğuz iyice kaygılandı:

"Tamam yahu, tamam. Konuşacağız dedik ya. İlk fırsatta...söz!"

Kalktı, kadının yüzünü okşadı. Yanağın hafif gevşek, hatta pörsük teması içini burktu: "Hadi üzme canını artık. Ayten'e söyleyeyim, sana bir kahve yapsın."

Kadın yüzünü buruşturdu: "Aman pis mundar. Bütün gün elâlemin kapıcılarıyla kırıştırsın, sonra da yatsın miskin miskin. Gölge etmesin de, başka ihsan istemem."

Krizin sona ermek üzere olduğunun işaretiydi bu. Oğuz yeniden ona sarıldı: "Hadii, büyütme artık. Şimdi şöyle kallavi bir kahve ha, tamam mı?"

Anneannesinin yüzünde bir gülümsemenin ilk ipuçları belirince Oğuz fırsatı kaçırmadan fırladı, gidip Ayten'e kahve talimatını verdi. Sonra banyoya girip uzun uzun tarandı ve düşündü. Çıkınca, son bir kontrol için salona döndü. Anneannesi sakin sakin kahvesini içiyordu. Fırtına sonrası.

"Ben bir Hanri'ye uğrayacağım. Yarım saat, kırkbeş dakika sonra dönerim. Sen de çık dolaş biraz istersen. Keyfine bak. Herşeyi hallederiz."

"Peki," dedi kadın. "Geç kalma ama... Akşama konuşacaksın bak, söz mü?"

"Söz söz," dedi Oğuz ve fırladı. Yüreğinde bir ağırlık vardı.

Üç saat sonra, içinde derin bir suçluluk duygusu, anahtarla sessizce kapıyı açıp eve süzüldü—ve işinin hiç de kolay olmadığını anladı: Yemek odası tarafından karmakarışık insan sesleri, kadın-erkek kahkahaları ve, işin kötüsü, anneannesinin tiksindiği sarmısak kokusu... Ceketini asarken içeriye kulak verdi ama neler olup bittiğini anlayamadı. Derin bir nefes aldı ve içeriye daldı: "Merhaba, iyi akşamlar!"

Manzara afallatıcıydı: Mükellef bir rakı sofrasında dört kişiydiler. Dikdörtgen yemek masasının baş köşesinde annesi...onun sol yanında ince bıyıklı, memur kılıklı gençten bir adam...onun yanında tombulca, kolları ince altın bilezikli akça pakça bir hanım...masanın öbür başında boş bir sandalye, sonra boş bir sandalye daha ve onun yanında...Oğuz'un ömr-ü hayatında gördüğü en çirkin insan: Kırkbeş-elli yaşlarında, kısacık boylu, kalın küt gövdeli bir adam! Ve kel, ve çipil! Üstelik—

"Merhaba Oğuz'cuğum," dedi Nermin Hanım. "Nerelerdesin? Hanri'yi aradım, biraz önce çıktığını söyledi."

Oğuz, kel adamdan gözlerini zorlukla ayırıp gülümsedi: "Biraz lâfladık, saatin nasıl geçtiğini farketmemişim."

"Bak seni tanıştırayım," dedi annesi. "Sevgi Hanım...İsmet Bey...Cemal Bey, şair."

Oğuz, son olarak Cemal Beyle tokalaşırken, anneannesinin 'mahlûk' sözünü hatırladı.

"Gel bakalım delikanlı," dedi şair. Sesi hırıltılı çıkıyordu. "Otur şöyle yanıma. Konuşacaklarımız var."

Oğuz oturdu. Kafası bomboştu. Annesi onun tabağını mezelerle donattı hemen: "Balığını da ısıtayım mı?"

"Şimdilik iyi anne, sonra yerim." Ertele ertele, herşeyi sonuna kadar ertele.

Aynı anda şair, karafaki'ye davrandı ve ona sormadan kadehine rakı doldurdu. Su ve buz. İntibak etmek lâzım. Anneannem?

"Anneannem yok mu?"

"Fahrünnisa'nımlara gitti. Hafta sonunu orada geçirecekmiş."

"Nasıldı, iyi miydi?"

"Gayet iyiydi. Neden?"

"Hiç, öylesine sordum." İki gün mühlet. Ertele yavrum ertele.

"Hadi bakalım, merhaba!" diye gürledi şair Cemal birdenbire. "... Valda'nım, oğlunun şerefine!"

Oğuz dehşet içinde kaldı: Üzerine dikilmiş dört çift göz. Çaresiz, herkesle birlikte kaldırdı kadehini. Neler oluyor? Bu insanların epey bir süredir sofra başında olduğunu, onların havasına girmedikçe rahat edemeyeceğini anladı ve hızla içmeye başladı. Nasıl olsa bir süre sonra ana konu olmaktan çıkacaktı. O zaman bakarız duruma.

Nitekim, sofra az sonra olağan seyrine kavuştu. Oğuz gözucuyla şairi inceledi: Yaşlı bir taşra delikanlısı. Erkek! Neredeyse bir boğanınki kadar kalın olan boynun üzerinde hemen hemen hiç girinti çıkıntı yapmadan dümdüz yükselen başta tüy nâmına birşey yoktu. Kristal avizenin altında pırıl pırıl yanan dazlak kafanın altında kaş ya da kirpik gibi şeylere raslamak da olanaksızdı. Naylon çorap geçirilmiş gibi. Soygun filminde miyiz yahu? Kendi kendine gülümsedi. Naylon çorap duygusunu bozan tek şey, yuvalarında fıldır fıldır dönen şeytanî gözlerdi. Kara, parlak ve patlak. E, âlemsin yani anne! Bunları uzun aramalardan sonra buluyorsun herhalde. Annesine baktı: Hafif boyalı yeşil gözlerinin içi gülüyordu. Döndü, ötekilere baktı: Memnun meşut oturuyorlardı. Bir mutluluk tablosu!

Belki de film değil, rüya bu. Birden, beyninde bir şimşek çaktı:

"Ben sizi tanıyorum," dedi şaire dönüp. "Bir kitabınızı gördüm."

Hırıltılı bir kahkaha: "Gördün ha? Ama okumadın." Ağzında birkaç tane diş, sarı-kara. *'Medeniyet dediğin...'*

Adam, Oğuz'un kızardığını farketmedi. "Neyse boşver şimdi kitabı mitabı," diye sürdürdü. Ağzının kenarına takılı duran ince sigarasının külü upuzundu. "... Sana üç kitabımı getirdim. Ama o iş, sonra. Şimdi biraz ciddi şeyler konuşalım."

Oğuz anlamadan baktı. Şair Cemal, sigarasının ucunu çiğneye çiğneye biraz düşündü. "Bak evlat," dedi sonra. "Şu karşındaki adam var ya, onunla beraber bir dergi çıkartıyorum ben. *'Yeni Adam'* diye. Ama dergi deyip geçme ha, çok şık birşey. Esaslı burjuva yani..." Karşılarında gülerek onları izleyen İsmet Beye baktı. Sigaranın ağız kısmını biraz daha çiğnedi. "... Annen senin resme meraklı olduğunu söyledi geçende. İyi İngilizce de biliyormuşsun... Eh, benim bu dergi için çeviri yapmaya ne dersin?"

Oğuz ne diyeceğini kestiremedi. Cemal onun duraksamasını yanlış anladı. "Karşılığında para da vereceğiz canım, merak etme. Profesyonelce çalışacağız senle."

"Yok, o değil..." diye bocaladı Oğuz. "Şimdiye kadar böyle bir iş yapmadım da..."

"İyi ya aslanım," dedi adam. "Başlamak için sana fırsat işte. Bir yazar doğuyor, ha?" Hırıl hırıl bir kahkaha daha. Aman ne komik!

"Dali var ya, Dali?" dedi şair. "Koca deli! Onu girecem bööle bütün görkemiyle. Elimde müthiş bir yazı var. Herifin ruhunu cascavlak çıkarıyor ortaya. Sen çevirirsin. Koca koca resimleriyle beraber böyle bir forma gireriz. Nasıl, ha?" 'Ha' derken, patlak gözlerini kocaman açtı: "... Dali'yi

sevmez misin? Sevilmez mi yahu? Ama bak, istemezsen başka birini öner, onu basalım. Bizde hürriyet var evlât."

"Yok canım, çok severim," dedi Oğuz. Herkesin gözü yine üzerindeydi. Yahu herif çiklet gibi çiğniyor sigarayı! Külünü de düşürmüyor. Nasıl oluyor bu iş?

Cemal, onun bakışını kaçırmadı. Seri bir hareketle ağzının kenarındaki izmariti çekip aldı, külünü silkti. Sonra masanın üzerindeki Sipahi paketinden bir sigara çekip bunu eskisiyle yaktı ve izmariti ezerek söndürdü. Tablada böcek gibi pis birşey kaldı.

"Sade bunu içerim," dedi Cemal. "Neden biliyor musun? Öteki sigaraların ucu yok. Halbuki bunu şu iki dişin arasına takıyorum, ağızlık gibi oturuyor namussuz. Nasıl, ha?" Küçük gösterisini tamamladıktan sonra kahkahayı patlattı: "Neyse, biz işimize bakalım. Ne zaman veriyorsun sen şimdi şu Dali'yi?"

Oğuz çaresizlik içinde etrafına bakındı: Pisbıyık İsmet Bey, bilezikli Sevgi Hanımla sohbetteydi. Annesi masanın baş tarafından onları izliyordu, yüzünde sevecen gülümsemesi.

"Ne zamana istiyorsunuz?" Sen bir koyunsun oğlum, güdül güdül!

"Ha ha! Aslanım benim! Sen he dedin ya, gerisi kolay." Pençeyi andıran elleriyle kadehini kavradı şair: "Hadi bakalım valda'nım!... Dali'nin şerefine!"

Bardaklar yeniden kalktı, ağızlara götürüldü, masaya bırakıldı. Nermin Hanım yüzünü buruşturdu.

Cemal, Oğuz'a döndü yeniden: "Şimdi bak. Ben onbeş günlüğüne Anadolu'ya gidiyorum. Kitap işleri falan. Dönüşte alırım çeviriyi. Beş sayfa birşey zaten. Sen onu iki günde parçalar atarsın! Tamam mı, anlaştık mı?"

"Tamam," dedi Oğuz. "Anlaştık." Yok, papağan başlı bir koyun. Bir hilkat garibesi! Baktı, herkes gülümsüyordu. O da gülümsedi.

Cemal âniden onun kulağına eğildi: "Bak sana bir sır vereyim," diye hırıldadı. "Ben dil bilmiyorum. Ama herşeyi de öğrenmek istiyorum, iyi mi? Gâvurun resmini, heykelini, *herşeyi*, ha?" Daha da eğildi: "... Dergiyi bunun için çıkarıyorum işte," diye fısıldadı rakı kokuları neşrederek. "*Kendim* için. *Öğreneyim* diye, anladın mı?"

"Anladım," dedi Oğuz. Adamın volkan gibi her an patlamaya hazır bir şahsiyeti vardı ve insanı gitgide kendi manyetik alanının içine çekiyordu.

Bundan sonra 'iş' konuşulmadı artık. Rakıyla dolu küçük kristal kadehler kalkıp kalkıp indi, mezeler tazelendi, balıklar ısıtılıp getirildi, sohbet koyulup yaygınlaştı ve Oğuz herkesi çok sevmeye başladı.

Gecenin bir vaktinde şiir konusuna geçildi tabii, kaçınılmaz olarak. Cemal kitaplarını imzaladı bakla gibi harflerle: *'Oğuz kardeşe... Dostça ve Adamca...'* Bir taşra kasabasında basılmış izlenimini veren kitaplar: Kötü kâğıt, kötü hurufat, kötü cilt. Ama, şaşırtıcı bir şekilde, hiçbir dizgi hatası barındırmıyorlardı. Aradaki karakalem desenler de çok güzeldi. Oğuz, birini eline alıp inceledi. Kitaba adını veren şiiri okuyunca sarsıldı: En temel ögesine, dizenin de ötesinde artık tek tek kelimelere, hatta hece ve seslere indirgenmiş, inanılmaz derecede yalın ve çarpıcı bir şiirdi bu. Oğuz, Cemal'in Türkiye'nin en iyi şairi olduğuna kesin karar verdi. Ama bunu ona söylemedi. Onun yerine kadehini kaldırdı; önce Cemal'le, sonra diğerleriyle tokuşturdu. Beyaz kollarıyla Sevgi Hanımı da hayli çekici buluyordu.

Tam birşey söylemeye hazırlanırken, Cemal ona doğru eğildi: "Delikanlı, bil bakalım, ben neye benziyorum?"

Haydaa! Bu da nerden çıktı şimdi? Oğuz anlamlı anlamlı gülümsedi, düşündü ve bulamadı.

Cemal diretti: "Sen çok zeki bir çocuksun, düşün. Hangi nesneye benziyorum ben?"

Oğuz yeniden düşündü ve yine bulamadı. Güldü.

"Anlaşıldı... Ben söyleyeyim öyleyse," diye hırıldadı şair. Oğuz'un kulağına eğildi ve fısıldadı:

"Yarağa!"

Oğuz bir an soluksuz kaldı. Benzetme müthişti. Korkuyla etrafına bakındı: İsmet'le Sevgi yoğun bir konuşmaya dalıp gitmişlerdi. Annesiyse tabağındaki balığın kılçıkları üzerinde nazik bir operasyona girişmişti; onları dinleyip dinlemediği belli değildi. Oğuz da kendi balığına eğildi ve hiçbirşey düşünmedi.

Koluna mengene gibi bir el yapıştı: "... Bir bak ama şöyle: Kocaman bir yarağa benzemiyor muyum, ha? Sünnetli?"

Oğuz kolundaki baskıya dayanamadı, başını kaldırıp baktı sonunda: "B-bilmem...belki."

Mengene daha da sıktı: "Belkisi falan yok, *öyle.*"

"Evet, doğru," dedi Oğuz ve soluğunu koyverdi. Satayım anasını, kendi istedi!

"Ha ha, doğru ya!" dedi adam. Ve o gece ikinci sırrını da ifşâ etti: "Biliyor musun, ben böyle değildim..."

Oğuz baktı.

"... Yok, yanlış anlama: Öyle yakışıklı, dalyan gibi biri olmadım hiç tabii. Ama benim de kaşım kirpiğim vardı bir zamanlar. Nasıl oldu bu iş, biliyor musun? Bir kadına âşık oldum... Dünya güzeli bir hatun! Derya gibi. O da beni sevdi ha, yanlış anlama. Veya ben öyle sandım. Neyse, sonra çekti gitti Paris'e. Oraya yerleşti. Ben de, birkaç ay sonra, neyim var neyim yok satıp savdım, gittim bunun peşinden. İndim Orly'ye, verdim adresi şöföre, dedim çek şuraya. Neyse dostum, az gittik uz gittik, vardık apartmana. Bahşişi verdik, çıktık, çaldık zili. Açtı hatun. Şöyle bir şaşı oldu beni görünce, biliyor musun? Ben anlamadım. Dedim işte böyle, çat kapı ben sana geldim artık..."

Cemal burada durdu, rakısını başına dikti. Kadehi tak diye masaya bırakıp devam etti sonra:

"Ve sonra ne oldu, biliyor musun dostum?... İçerden başka bir herif çıktı kazulet gibi!... Cemalim Cemalim, oy güzel Cemalim! Karı tutmuş başka birini kapatmış eve, iyi mi?... O gece otelde sabaha kadar döktük biz de bütün tüyleri işte. Altı saat içinde! Yolunmuş tavuğa döndük... Nasıl, iyi hikâye değil mi, ha?" Bir kahkaha. Çürük dişler. Sipahi sigarası. Yeniden doldurulan kadeh. Açılan gözler: "Hadi bakalım insanlar, merhaba!"

Oğuz'un nutku tutulmuştu. Boş boş gülümsemekle yetindi.

"...Ama bakma," diye fısıldadı Cemal. "Kadınlar hoşlanırlar benden! Bu halimle de hoşlanırlar. Bu Sevgi meselâ: Eski karım. Bende aşk bitti, ayrıldık. Ama aynı evde oturuyoruz... Şu bizim İsmet var ya, matbaacı arkadaş? Buna abayı yaktı. Gel gör ki, bizimki yüz vermiyor. Hâlâ beni istiyor. Daha doğrusu, oynuyor biraz bununla. Durum biraz karışık yani, senin anlayacağın... Şimdi, kadın denen bu yaratığı anlayabilir misin, ha?"

Çıplak kafasını kaşıdı. Düşünceli düşünceli kadehine uzandı sonra: "Hadi içelim Oğuz kardeş."

"İçelim," dedi Oğuz, evin erkeği olarak.

Vitrinlere baka baka yürüdü. Akşam güneşinin ışığında uzayan gölgesini görüyordu arada bir. Bir iki kişiye sorduktan sonra aradığı binayı buldu. Camlı kapıda yansıyan hayaline baktı, saçlarını düzeltti ve kapıyı itip içeri girdi.

Fluoresan lambalarının çiğ ışığına gözlerini alıştırmak için bir iki saniye bekledi. Sonra etrafına bakındı: Camlı bölmeler. İçlerinde oturan insanlar. Sessiz, sakin ve ciddi. İçine bir korku düştü. Geldiği kapıya bir göz attı. Sonra, en yakınındaki bölmeye doğru yürüdü. Camın önünde durdu ve bekledi. Kadın 'içeri gelin' işareti yapınca girdi. Çok nazik bir tavırla sordu. Çıkıp, kadının gösterdiği yönde yürü-

dü. Anti-statik halı ayak seslerini emip yok ediyordu. Cam bölmeler, koridorun sonuna doğru yerlerini cam kapılı birörnek odalara bıraktılar. Camların ardında ciddi yüzler.

Sonunda gördü: Bir odada tek başına oturmuş, telefonla konuşuyordu: Beyaz bebe yaka, kırmızı kazak, kısacık kesilip arkaya doğru fırçalanmış parlak kızıl saçlar. Eşikte durup bekledi. Kız onu görünce, belli belirsiz gülümsedi. 'Gir gir' işareti. Girdi. Şimdi doğrulacak, telefonu elinden bırakmadan yanağını uzatacak. Ama kız böyle yapmadı. Başıyla 'otursana' işareti yaptı yalnızca ve konuşmasını sürdürdü. Başka bir dünyanın küçük dedikoduları.

Deri taklidi siyah koltuğa oturdu. Bacak bacak üstüne attı. Uzaktan bir daktilo.

"Peki canım," dedi kız. "Seni sonra ararım, *ciao.*" Kapatıp oğlana döndü: "Merhaba, hoşgeldin."

Sıkıntılı bir gülümseme: "Hoşbulduk. Nasılsın?"

"Çok iyi," dedi kız. "Sen?"

"Fena değil, idare eder."

Sustular. Kaç gündür nerelerdesin diye soracak şimdi.

Sormadı.

"Kaç gündür görüşemedik," dedi oğlan.

"Ya, epiy oldu," dedi kız.

Birer sigara yaktılar.

"Ben de Ankara'ya gittim geldim işte," dedi oğlan. "İmtihanlar, okul, malûm terane..."

Sessizlik uzamasın diye ekledi hemen: "Bir de çeviri aldık şimdi başımıza...Dali. Yeni bir dergi için... Fena gitmiyor..."

"Çok iyi."

"Sen ne yapıyorsun? Sahi, hayırlı olsun: Çok güzel burası."

"Sağol."

"Memnun musun?"

"Çok. İlk hafta sıkılıyordum biraz, ama şimdi alıştım. Gayet iyi gidiyor. Almancamı da ilerletiyorum."

"Çok iyi... Ata biniyor musun?"

"Tabii."

"Düşmüyorsun ya?"

"Ha ha! Hayır." Azıcık tavşan.

Susuldu. Daktilonun mekanik tıkırtısı.

"Fransa hazırlıkları nasıl gidiyor?" dedi kız.

"İyidir," dedi oğlan. "Döviz imtihanını kazandım."

"Tabii kazanacaksın, akıllı çocuksun."

"Ya, ne demezsin?"

İkisi de gülmedi.

"Baban ne yapıyor?" dedi oğlan.

"Bildiğin gibi: Akademi, özel dersler, atölye... Babam işte."

Nermin konusu açılmadı.

"Birşey içer misin?" dedi kız. "Burası lüks. Nescafé'miz bile var."

"Mersi, almayayım," dedi oğlan. Uzanıp sigarasını söndürdü. "Kaçta çıkıyorsun?"

"Değişiyor. Bazen Genel Müdür'le birlikte kalmak gerekiyor. Ama umumiyetle altı civarında."

Oğlan saatine baktı: "İyi. Birazdan birlikte çıkarız istersen... Şey, belki birşeyler de yeriz. Ne dersin?"

"Yok sağol. Arkadaşlarla buluşacağım."

"Anladım. O zaman belki yarın akşam..."

"Zannetmiyorum Oğuz. Bu sıralarda çok doluyum."

"Anladım. Yani ne zaman istersen..."

Yeniden birer sigara yaktılar.

"Sana birşey söyleyeceğim..." dedi kız. Birden çok ciddiydi: "Gebeyim."

Herşey durdu. Daktilo da.

"K-kimden?"

Bir kahkaha patladı. Kısa ve kesik. "Bu soruyu sormamış olmanı tercih ederdim."

Oğlan da tercih ederdi. Yanak etlerini dişledi.

"Ama şey... Bir yere gidelim...konuşalım..."

"Dedim ya, arkadaşlarla çıkıyorum. Hem, ne konuşacağız ki?"

Oğlan dudağını ısırdı ve sustu.

"Ne yapacaksın peki?" diye sordu sonunda.

"Ne adamsın! Aldıracağım tabii."

Oğlan birden kötü oldu: Kanlar, bezler, ilaç kokuları...

"E-emin misin?"

Bir kahkaha daha. Biraz zoraki.

"Ne yapacaktım yani? Yedi ay on gün sonra kucağına nurtopu gibi bir evlât mı vermemi isterdin yoksa?"

Oğlan, dizlerindeki titreme geçsin diye dua etti.

"Hayrola, pek bir düşünceye daldın?" dedi kız. "Düşünmek için biraz geç değil mi?"

"Ben... Ben biraz para bulabilirim..."

"Ha ha! Yok, ben hallederim. Şekerim burada bayağı iyi para veriyorlar insana."

Oğlanın yüzü acıyla buruştu. Korkunç bir yarımbaşağrısı.

"O kadar acıklı bir suratla bakıp durma," dedi kız. "Olur böyle şeyler." Güldü: "Her genç kızın başına gelir."

Oğlan, dudağının içinden akan kanı hissetti tatlı tatlı. Camın arkasından bir gölge geldi geçti. Kız bir an onun arkasından baktı. Sonra saatine göz attı aceleyle.

"Bak sevgilim," dedi. "Kusura bakma ama çıkmam lâzım. Biri beni almaya gelecek. Şimdi müsaade edersen gidip bir gözümü boyayayım."

Seri hareketlerle masasının üstünü topladı. Çantasını aldı. Ayağa kalktı. Hâlâ öyle put gibi oturan oğlana baktı:

"Hey, ne oluyorsun? Hadi bakayım, durma öyle." Yanına gidip elini okşadı şefkatle: "O kadar üzülecek birşey yok. Sonra gene konuşuruz. Tamam?"

"Tamam," diye mırıldandı oğlan. Kendi sesini bile işitmekte güçlük çekiyordu. Sonra kalktı o da.

"Yarın ararım seni," dedi. Kıza belirsiz bir selam verip çıktı.

Caddeye çıkınca gözlerini kırpıştırdı. Dilinin ucunu pütür pütür kabarmış dudağında gezdirirken, kaldırımın kenarında duran Amerikan arabasına gözü takıldı. Şoför mahallinde Japon tiyatro masklarına benzer bir sima görür gibi oldu. Emin değildi ama. Bir daha arkasına bakmadan yürüdü gitti. Bu sondu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

14

Istırap ve sarsıntı dönemini çabuk atlattı Oğuz. Hanri'nin moral desteğiyle kendini kısa sürede toparladı. "Arama artık onu," dedi Hanri. "Bırak kendi halletsin." Oğuz da aramadı. "Bunun panzehiri yeni bir aşktır oğlum," dedi Hanri. Oğuz da tüm cesaretini toplayıp, eski gözağrılarından Gülsen'i aradı. İlk anlarda biraz mesafe vardı ortada ama Oğuz yılmadı. Çok içten ve sıcak konuşarak, neredeyse bir yıldır ortadan kayboluşunun yarattığı gediği onarmaya çalıştı. Kız hiçbir şey sormadığı halde, birbiri ardından sayısız gerekçe üretti. Bunların iler tutar yerleri yoktu tabii ve bunu ikisi de biliyorlardı ama Oğuz sonunda kendini bağışlatmayı başardı.

Bir yaz önce kimbilir kaç akşamüstü biraraya geldikleri pastanede buluştular. Gülsen çiçekli bir elbise giymişti. Terütazeydi, dümdüz ve hiç makyajsız. Gülerken, derin kahverengi gözlerinin içi de gülüyordu yine. Oturdular, bakıştılar ve konuştular: Bir önceki yazdan, denizden, her biri bir yere dağılmış ortak arkadaşlarından, havadan ve sudan. Oğuz'un içi titredi. Derin bir soluk aldı: "Onbeş gün sonra bizim mezuniyet balosu var," dedi. "Bana eşlik eder misin?" Gülsen al al oldu, bir an durdu ve "Olur," dedi sonra. Sonra da gözlerini indirdi. Oğuz'un yüreği kabardı, taştı ve bir ilkyaz aşkı tazelendi. Ondan sonra da her gün telefonlaştılar, saatlerce abuk sabuk konuştular, gülüştüler, biraz da dedikodu yaptılar.

Oğuz'la Hanri bir akşam kafa kafaya verip balo gecesinin ayrıntılı programını çıkardılar. Eğlence bittikten sonra

evde küçük bir parti planlandı: Sadece dördü, sabaha kadar...

"Peki, kıza nasıl izin çıkartacağız?" dedi Hanri. "Bütün gece hayatta seninle bırakmazlar onu, annesiyle babası."

"Babası yok," dedi Oğuz. "Annesiyle oturuyor."

"Daha da kötü ya, hiç bırakmaz."

Oğuz yeise kapıldı. Panik. Çareyi yine Hanri buldu:

"Oğlum, karşı tarafta oturmuyor mu bu kız? O saatte nasıl geçeceksiniz...? Bak şimdi, onun bu tarafta bir kız arkadaşı vardır mutlaka. Sen ayarla, Gülsen onda kalmış olsun o gece, tamam mı?"

Oğuz'un morali düzeliverdi. Hemen Gülsen'i aradı ve planı açıkladı. Onun duraksamasına aldırmadı, bastırdı: "Kızım, merak etme, yemeyiz seni, ha ha!" Hanri'nin bayginlıklar geçirmesine sebep olan kırkbeş dakikalık bir konuşmanın sonunda kızı kandırmayı başardı. Telefonu kapatır kapatmaz Hanri'nin boynuna sarıldı: "Sen bir dâhisin!"

Hanri onu itti: "Bırak gevezeliği de seninkileri ayarla şimdi. Yoksa bir çuval incir berbat olur."

"O hoo-o, o da iş mi yahu?" dedi Oğuz ve bir keyif sigarası yaktı.

Balo günü.

Öğle üzeri Niko'ya gitti. Sıra vardı. Sıkıntıyla bir sandalyeye çöktü. Sehpanın üstündeki bütün *Akbaba*'larla *Hayat*'ları okudu. Neden sonra çağırıldı. Koltuğa yerleşince Niko ona sitem etti aynadan: "Bizi unuttun pasam." Mavi örtü boğazını sıkarcasına boynuna bağlanırken Oğuz birtakım bahaneler gevelemek zorunda kaldı ağzının içinde. Sonra, başını adamın mahir ellerine teslim etti. Niko gür saçları hırsla avuçladı, çekiştirdi, darmadağın etti. Suyla iyice ıslattıktan sonra, sanki ömründe ilk kez saç görü-

yormuş gibi, uzun uzun inceledi onları: "Tsok uzamis bunlar be pasam. Baksana utslari kirilmis hep." Ondan sonra sustu ama. Usturasını çıkardı. Kayışa şak şuk sürerek biledi ve saçlara girişti. Uçları üzerinde minik minik dakikalarca uğraştıktan sonra Oğuz'un kafasını biraz da hoyratça lavaboya sokup el duşuyla iyice şampuanladı. Sıcak suyla birlikte kafa derisi üzerinde friksiyon yapan güçlü parmaklar, Oğuz'u bir anda derin bir rehavete sürükledi. O gevşeklik içinde aklına binlerce düşünce üşüştü. Derken, kafa aynı sertlikle geri alınıp havluyla örtüldü. Düşünceler dağıldı. Kurulama sırasında sallanıp duran kafasını dik tutmaya çalıştı Oğuz, ama boşunaydı. Sonra makasın bitmez tükenmez mekanik şakırtısı... Uğultulu sıcak yeni bir rehavet getirdi... Ensede dolaşıp kırt kırt tüyleri alan metalik âletin temasıyla vücudun tepeden tırnağa ürpermesi ve düşünce zincirinin yeniden kopuşu... Sonra ürperti geçti. Talk pudrası, pamuk ve pof pof tampon. Etrafta uçuşan minik beyaz zerrecikler. Arka tarafı göstermek için tutulan ikinci ayna. Geriye doğru fırçalanmış kısa saçlar ve hafif top ense... "Nasil?" "Gayet iyi Niko, eline sağlık." "Sihatler olsun pasam." Fırçanın ensedeki hem sert hem ipeksi teması, toplu iğnelerin çıkarılışı, boynun cendereden kurtuluşu, örtüde toplanan öbek öbek saçlar, pis ve kırık... Ceketin üzerinde çırağın aceleci fırçası, yerlerde saç kümeleri, ücret, uçuk mavi önlüğün cebine sıkıştırılan bahşiş, çırağa da bahşiş, o daha kolay, son konuşmalar, arkadaşlara selam, tamam söylerim ve tamam artık, traş bitti.

Ev. Üç düğmeli lacivert takım elbise, dar paça pantalon, beyaz gömlek, ince bordo kravat, uzun konçlu gri koton çoraplar, bağcıklı siyah ayakkabılar... Oğuz, giyinme töreninin sonunda annesinin boy aynasında kendini uzun uzadıya inceledi ve çok beğendi. Sabırsız bir hareketle saatine baktı sonra. Daha epey zaman vardı. Odasına geçti. Pantalonunu çizgisinden tutup özenle yukarı çekerek otur-

du ve teypi çalıştırdı. Zamanı acımasızca telefonlarla öldürdükten sonra âniden kalktı. Teypi yüklenip salona taşıdı, yanına bantları yığdı ve uçarcasına çıktı.

Taksi, vapur, taksi. Sokağı zorlukla çıkardı. Hafifçe kalbi çarparak indi. Koyu lacivert kapının önünde bir an duraladı. Üst katları amaçsızca süzdü. Sonra, derin bir nefes alıp zili çaldı. Otomatik bir cırlama oldu ve dış kapı açıldı. Apartmanın kendine özgü kokusu. Oğuz basamakları ikişer ikişer tırmandı. Kat sahanlığına vardığı anda Gülsen'in annesiyle burun buruna geldi ve ne yapacağını şaşırdı.

"Merhaba efendim."

"Hoşgeldin Oğuz," dedi kadın, gülümseyerek. Onu içeri buyur etti: "Sen otur şöyle, biraz dinlen. Nefes nefese kalmışsın. Gülsen şimdi geliyor."

Oğuz en yakındaki koltuğa yürüdü, ucuna ilişti ve etrafa bakındı: Bildik, sıradan eşyalar. *Bu evin* kokusu. Konuşacak şey bulamadığı için sürekli gülümsüyor, soluklanması bir türlü geçmiyormuş gibi yapıyordu. Kadının hal hatır sorularına kısa ve kibar cevaplar verdi, kahve ya da çay teklifini nazikçe reddetti, uzatılan rokoko porselen şekerlikten küçük bir çikolata aldı, yaldızını soyup yedi. Canı hemen müthiş sigara istedi. Ama kendini frenledi ve içmedi. Arkasına yaslanıp bacak bacak üstüne atmayı denedi, hemen vazgeçti, bacağını usulca indirdi ve gülümsemeye devam etti. Duvardaki rakkaslı saatin tik-takları. Kadınların erkekleri daima beklettikleri konusunda bir espri yapacak oldu, ama daha son kelime ağzından çıktığı anda pişman oldu ve kızardı. Çikolatanın kırmızı yaldızını parmakları arasında yuvarlayarak minik bir top haline getirmiş, habire onunla oynuyordu. Kadınsa, inadına rahat, beyaz soket çoraplı ayaklarından birini altına almış, sessizce örgü örüyor, arada bir, yakın gözlüğünün üstünden Oğuz'a bakıp bir soru yöneltiyordu. Oğuz terlemeye başladığını hissetti. Acaba şu ceketi—?

"Hoşgeldin Oğuz! Kusura bakma, beklettim."

Oğuz hızla döndü ve aklı başından gitti: Gülsen ışıklı bir bahar akşamı gibi dolmuştu odaya. Açık pembe ruj, alev alev yanan parlak elmacık kemikleri, özenle taranmış perçem, şakaklardan çeneye doğru uzanan 'Gina'lar, ışıl ışıl dişler ve dantel bluzu yırtacak gibi öne fırlayan iri göğüsler... Beş yaş birden büyümüştü sanki. Oğuz daha fazla bakamadı. Ayakta sallandı, elindeki yaldız topu koyacak bir tabla arandı, bulamayınca süratle ceketinin yan cebine kaydırdı onu ve nihayet elini uzattı. Ilık, yumuşak bir temas. Derinlerden gelen kokuyla başı döndü. Kızı yanağından bile öpmeye cesaret edemedi.

"Vaktimiz var mı? Birşey içer misin?"

"Valla kızım, ben teklif ettim ama istemedi. Hiçbirşey yiyip içmiyor bu oğlan."

Hep birlikte güldüler.

"Teşekkürler," dedi Oğuz. "Ama hemen gitsek iyi olur. Epey yolumuz var daha."

"Peki o vakit," dedi Gülsen. "Şalımı alıp geliyorum." Geldiği gibi kayboldu. Arkasından baktılar. Annesi, Oğuz'a döndü sonra: "Çok geçe kalmazsınız değil mi? Arkadaşı onu bekleyecek de gece."

"Yok efendim, kalmayız."

"İyi. Ha, bir de senden ricam, Gülsen'e hep göz kulak ol e mi? Pek kıymetlidir kızım. Yarın da öğlenden önce—"

"Anneciğim! Ne olursun..."

Gülsen'in döndüğünü farketmemişlerdi.

"Tamam tamam," diye güldü kadın. "Ne yapayım, ben böyle meraklı oldum işte."

Yine hep birlikte gülündü. Sonra, Gülsen'le annesi sarılıp öpüştüler. Oğuz gövdesini öne eğerek kadının elini sıktı. Sonra Gülsen'in omuzuna dokundu hafifçe ve çıktılar.

"İyi eğlenceler çocuklar," diye seslendi kadın arkalarından.

Sokağa çıkınca Gülsen hemen yürümeye başladı, ama Oğuz onu engelledi: "Dur bir dakika. Sana bir bakayım şöyle." Kız, gülerek durdu. Oğlan, onu büyük bir ciddiyetle tepeden tırnağa süzdü: Şalın altında dantel işleme beyaz bluz, onun altında tam dize kadar inen siyah kadife etek, ne dar ne bol... Oğuz, işaret parmağının ucuyla kızın omuzuna dokundu ve onu kendi ekseni etrafında yarım tur döndürdü: Geniş bir sırt, dizlerin arkasında gamzeli çukurlar. Etek tam o hizada bitiyordu. Daha aşağıda, hafif dolgun hatta kalınca bacakları saran ince naylon çoraplar; Sonra, arkadan bantlı, yüksek sivri topuklu siyah rugan ayakkabılar...

Gülsen zarif bir hareketle yüzünü döndü ve gözlerinin içiyle gülümsedi: "Teftiş bitti mi komutan?"

Oğuz, kendi jestinin sarhoşluğu içinde hiç gülmeden gözlerini kıstı, kızı uzun uzun süzdü ve sonunda fısıldadı: "Çok güzelsin!"

Gülsen ince fondöten maskenin altından kızardı. Gülüşerek ana caddeye doğru ilerlediler.

Taksinin farları önce futbol sahasını, sonra çevredeki binaları aydınlattı: 19.yüzyıl Anglo-Sakson mimarisinin insana huzur veren sağlam estetiğinden ayrıntılar. Sonra spor salonunun duvarlarındaki sarmaşıklar. Merdivenlerin önünde hatırı sayılır bir kalabalık dalgalanıyordu; renkli, canlı ve genç.

Arabadan indiler. Karmakarışık insan sesleri... Jacqueline'le Hanri biraz açıkta durmuşlar, onların yolunu gözlüyorlardı. Oğuz, Gülsen'i onlara doğru yönlendirdi. Jacqueline siyah muare taftadan bir elbise giymişti. Yüksek topuzu yüzünü azıcık geriyor, siyah rimelli kahverengi gözlerini büsbütün çekik gösteriyordu. Tam bir kadın. Öpüştüler. Chanel. "Büyükannem gibi kokuyorsun," dedi Oğuz. "Seni

seviyorum." Kız güldü. Hanri, her zamanki gibi kambur ve sıkkın. Sadece, Gülsen'le el sıkışırken zeki kara gözlerinde parlak bir ışık yanıp söndü. Tanışma-tanıştırılma faslı bitince Oğuz Jacqueline'i bir daha süzdü: *"Hé, t'es comme une pistache!"* Hanri, sevgilisinin boş boş gülümsediğini görünce, açıklama gereğini duydu: "Bu herif sana 'güzelsin' demek istiyor," dedi Fransızca. Jacqueline inci gibi parlak dişlerini göstererek güldü ve zarif bir reveransla bu garip iltifata karşılık verdi. "Hadi, burada dikilmeyelim," dedi Hanri. Kalabalığa karıştılar. Merhabalar, şakalaşmalar arasında ağır ağır ilerlediler. O sıkışıklık içinde bütün kızlar birbirlerini dikkatle incelemekteydiler.

Spor salonunun bütün ışıkları yanıyordu. Basket sahası gelin gibi süslenmişti: Yüksek tavandan parke zemine kadar inen rengârenk kumaşlar, dörtbir yandan sarkan renkli şeritler, serpantinler... Sahanın ön yarısında bembeyaz kolalı örtüleriyle yemek masaları yanyana dizilmiş ve dev bir dikdörtgen oluşturulmuştu. Üstlerinde kır çiçekleri, mumlar, suyla ya da portakal suyuyla doldurulmuş sürahiler, mezelerle dolu küçük porselen tabaklar, 'rostfrei' çatal-bıçak-kaşık takımları...

Sofranın iki başı hocalara ayrılmıştı: Smokin ve papyonuyla Hollywood'dan yeni çıkmış bir jön izlenimi veren Müdür Horn tam ortada oturuyordu. Yanında, gösterişsiz beyaz giysisi, dümdüz kesilmiş kumral saçları, yok denecek kadar az makyajlı yüzü ile bir sadelik anıtı gibi duran karısı. Horn'un öbür yanında, kordonla boynuna asılı gözlükleri ve rüküş kırmızı tuvaleti ile Amerikalılığından asla şüphe edilemeyecek yaşlı idareci hanım. Sonra, diğer Amerikalı hocalar ve idareciler. Oğuz bakındı, ama Charlie ile Rosie'yi göremedi. Masanın öbür başında Türk hocalar: 'Kaz' Melih, 'Pinokyo' Meliha, Naim Bey, 'Karı' Macide, 'Baykuş' ve ötekiler. Bir kadın-bir erkek düzeninde Menemen testileri gibi yanyana dizilmişlerdi. Hem neş'eli,

hem de ağırbaşlı bir görünümleri vardı. Dikdörtgenin iki uzun yanı ise öğrencilere ayrılmıştı. Çoğu oturmuşlardı gerçi, ama yeni gelenlerin yer bulma kargaşası da sürüyordu.

Oğuz şaşkın şaşkın etrafına bakınırken, uzaktan Hikmet'i gördü birden ve sevindi. Hikmet, karşısındaki boş sandalyeleri onlar için tuttuğunu işaret ediyordu. Oğuz çekinerek Hanri'ye baktı. Oğlanın yüzünün ifadesiz olduğunu görünce rahatladı ve grubu ustaca bir manevrayla o tarafa yönlendirdi. Hikmet, 'üç numara'ya vurulmuş gibi duran kısacık saçları, beyaz gömleği, koyu renk kravatı ve siyah takım elbisesiyle çok 'efendi' bir şekilde ayağa kalkıp onları konuk etti. Oğuz, Gülsen'le Jacqueline'i onunla tanıştırdı. Hikmet de yanındaki sarışın mavi gözlü kızı takdim etti: "Anne-Höhe... Kendisi Alman. Dün gece bir kulüpte tanıştık."

Onların karşısına oturdular. Alman kızın öbür yanında Garbis, hemen solundaki koca göğüslü, iri kıyım kızla gülüşüyordu. Oğuz masanın üzerinden karşı tarafa uzanıp Hikmet'in kulağına eğildi: "Meşhur amca kızı bu mu yoksa?" Hikmet başını salladı: "Ta kendisi." Aralarında kıs kıs güldüler. Sonra, ikisi de âniden kendilerine çeki düzen verdiler ve damlarına döndüler.

Herkes yerleşip ortalık durulmaya başlayınca, erkekler ufak ufak servise başladılar: Sofradaki çiçekler kızlara sunuldu, bardaklar dolduruldu, ekmek sepetleri elden ele gezdirildi. Hikmet, atik bir davranışla önündeki sürahiden Alman kıza, Oğuz'a ve kendisine portakal suyu koydu.

Bu sırada sofranın baş tarafından çın çın çın çın bir ses duyuldu. Bütün başlar o yana çevrildi. Horn, bıçağıyla önündeki bardağı birkaç kez daha çınlatınca, koca salonda uğultu tamamen kesildi.

Müdür, sandalyesini gıcırtıyla arkaya itip ayağa kalktı:

"Bayanlar baylar... Lise Üç Mezuniyet Balosu'na hoş

geldiniz," dedi güvenli metalik sesi ve müzikal İngilizcesiyle. Etrafa şöyle bir göz gezdirdikten sonra devam etti:

"Ne büyük bir sabırsızlıkla beklediğinizi biliyorum, ama boşuna ısrar etmeyin, bu akşam size okulun yüzbir yıllık tarihçesini anlatmayacağım..."

Gökgürültüsü gibi bir kahkaha basket salonunun duvarları arasında gidip geldi.

"... Üç saatlik esas konuşmamı da, bir ay sonraki mezuniyet törenine sakladım!"

Bir kahkaha tufanı daha. Gözler birbirini buldu. Herkes gülmeye hazır görünüyordu. Bu kez kendi de gülümseyen Horn, gürültünün dinmesini bekledi. Sonra, artık yeni bir espri yapmadan konuşmasını sürdürdü: Okulda genel olarak iyi bir eğitim dönemi geçirilmiş olduğunu, öğrencilerin de hayli gayretli bir çalışmayla tatminkâr bir performans gösterdiğini, şimdi de -henüz kesin sonuçlar alınmamış olmakla birlikte- bu çalışmanın karşılığında eğlenmeyi haketmiş olduklarını belirtti. Müdür, Balo Organizasyon Komitesi'ni de başarılı çalışmalarından dolayı ayrıca kutladı: "Gerçi burada da kesin sonuçları görmüş değiliz henüz -üç saat içinde bu salonun neye döneceğini bilmiyoruz- ama olsun, biz onlara yine de şimdiden teşekkür edelim."

Kahkahaların ardından Horn birden ciddileşti:

"Şimdi biraz tatsız bir konuya geçelim: Bu akşam size tek bir kısıtlama getirdik çocuklar. Korkarım bu salonda alkollü içki kullanımına izin veremiyoruz."

Hafif bir uğultu oldu.

"... Bu, Öğretmenler Kurulu'nun oybirliğiyle almış olduğu bir karardır. Onun yerine bol bol portakal suyu içebilirsiniz." Durdu: "...*İyi haber*'e gelince: Sigara yasak değil! Onu da engelleyip bu özel günde keyfinizi kaçırmak istemedik. Hem, o küçük beyaz silindirlere ne büyük bir aşkla bağlı olduğunuzu hepimiz biliyoruz. Ve yine hepimiz bili-

yoruz ki, ön teras, 'gizli içilen' sigara izmaritlerinin ağırlığından çökmek üzere!..."

Gülüşmelerin bitmesini bekledi: "... Kurul, sigarayı kesinlikle tavsiye etmemekle birlikte, bu gece içilmesini yasaklama yoluna da gitmemiştir. Ben de işte bu 'sıcak konu'ya ilişkin notla konuşmamı bitiriyorum. Gönlünüzce eğlenin, bunu hakettiniz!"

Horn, coşkun alkışlar arasında yerine oturur oturmaz, Organizasyon Komitesi Başkanı Apo ayağa fırladı:

"Bardağımı, okulumuz ve sevgili Müdürümüz şerefine kaldırıyorum!..."

Oğuz da herkesle birlikte bardağını başına dikti—ve gözlerinden ateş fışkırdı! Ağzındaki yakıcı sıvıyı masanın ortalık yerine püskürtmemek için büyük bir çaba harcayarak hepsini yuttu. Yemek borusu ve midesi alev almıştı. Kıpkırmızı bir suratla şimşek gibi döndü baktı: Hikmet, kalın camlarının ardından sakin sakin onu gözlüyordu:

"Evet bildin...Votka," diye fısıldadı. "Yarı yarıya... Öyle bakmasana, sonra bana dua edeceksin."

Oğuz birşey söylemek için ağzını açtı, sonra kapadı ve yarısı boşalmış bardağını usulca masaya bıraktı. Mezuniyet Balosu başlamıştı.

Yemek büyük bir neş'e içinde sürüp gitti. Ordövr'ler hızla tüketildi. Birörnek giyimli garsonlar servisi eksiksiz yaptılar. Etler ve pilavlar iştihayla gövdelere indirildi. Ayrıcalıklı bazı insanlar votkalı portakal suları içti. Sohbetler koyultuldu. Gülsen, Anne-Höhe ile Almanca; Oğuz ve Hanri, Jacqueline'le Fransızca; Hikmet, Anne-Höhe ile İngilizce konuştu. Herkes birbiriyle İngilizce, Fransızca, Almanca, Türkçe konuştu. Sonra erkekler kalkıp kızlara ve kendilerine pasta servisi yaptılar. Sonra pastalar yendi, dudakların kenarları çikolataya bulandı. Dudaklar silindi.

Sonra kalkıldı. Basket sahasının öbür yarısına geçildi. Duvar diplerine serilmiş minderlere oturuldu. Külotlar görünmesin diye etekler aşağı çekiştirildi. Temaslar arttı. Kol, bacak ve dizler birbirine değdi, ayrıldı, yeniden değdi. Parfümler birbirine karıştı. Sonra dans müziği başladı. Slow'dan Latin'e, oradan rock'n'roll'a, oradan twist'e atlandı. Ceketlerin etekleri havalarda uçuştu. 'Üç saniye koridoru' üzerinde sayısız figür denendi. Flaşlar ardarda patlayıp durdu. Yüzler terden pırıl pırıl oldu. Perçemler alınlara yapıştı. Yorgun tebessümlerle yerlere oturuldu. Portakal suları ve limonatalar içildi. Sonra müzik değişti. Yeniden kalkıldı. Ceketler fora edildi. Omuzlar titretildi. Göbekler atıldı. Amerikalı hocalara beceriksiz göbekler attırıldı. Yerlere yatıldı. Eller çırpılıp tempo tutuldu. Baykuş oturduğu yerden ulu göbeğini hoplata hoplata güldü. Herkes güldü. Biraz yorulundu. Nefes nefese tuvaletlere gidildi, yüzler yıkandı, makyajlar tazelendi, dönüldü, oturuldu. Derken müzik yeniden değişti, romans başladı, yeniden dansa kalkıldı, kollar bellere dolandı, yanaklar yanaklara yanaştırıldı, parke zemin üzerinde ağır ağır salınıldı, kulaklara aşk sözleri fısıldandı, fısıldanan sözlere gülümsendi, yürekler çarptı, sonra geç oldu, salon yavaş yavaş tenhalaştı, ceketler giyildi, şallara bürünüldü, kalkıldı, vedalaşıldı, çıkıldı, açık havada bir an ürperildi, durgun ve kokulu Mayıs gecesinin içinde ağır ağır yüründü, gölgeli ağaçlar arasından kolkola denize inildi, elele Boğaz seyredildi biraz ve balo bitirildi.

Kuartet merdivenleri sessizce tırmandı. Oğuz kapıyı sessizce açtı. Ötekiler onun ardından sessizce eve süzüldüler. Oğuz salonda tek bir abajur yaktı, konukları oraya aldı ve mutfağa geçti. Evin içinde çıt çıkmıyordu.

Bardakları çıkarırken Hanri belirdi birden: "Dur, sana yardım edeyim..." Sonra, salon tarafına bir göz atıp sesini

iyice alçaltti: "Yahu, ne hoş kız bu böyle. Jacqueline de çok beğendi... Bana bak, sakın bir aptallık edip elinden kaçırayım deme!"

Oğuz guruldadı: "Merak etme ağbi, idare ederiz."

Şişeyle bardakları kapıp döndüler: "İşte geldik, kızlar!"

Hanri içkileri koyarken Oğuz teype çok alçak tonda yumuşacık bir müzik koydu. Sonra, kimseye farkettirmeden usulca gidip salon kapısını kilitledi. Evin öteki kesimiyle ilgileri kalmamıştı artık. Ceketler, kravatlar çıkarılıp atıldı. İnsanın içini ısıtan loş ışığın içinde yıkanarak içkilerini yudumladılar, biraz balo dedikodusu yaptılar, biraz dansettiler, sonra da, yavaşça, farkına bile varmadan iki iki ayrıldılar ve kendi dünyalarına çekildiler.

Oğuz'la Gülsen, kendilerini kanapenin üstünde dizdize otururken buluverdiler. Bir süre hiç konuşmadan öylece bakıştılar... Hanri'yle sevgilisinin L-salonun iç kısmına doğru çekilip gözden kaybolduklarını farketmediler bile. Kanapenin üstüne yatak yapılmıştı önceden: Sakız gibi çarşafların üstünde ince bir yorgan, onun üstünde skoç yatakörtüsü ve kuştüyü yastığın örtü altından belli belirsiz hissedilen yumuşak kabarıklığı.

"Sen burada yatıyorsun," diye fısıldadı Oğuz.

"Arkadaşıma gitmiyor muydum bu gece?" dedi Gülsen. Gülünce, küçük ve biçimli dişleri ortaya çıktı.

"Yaa tabii, nasıl da unutmuşum?" diye güldü Oğuz da. "... Ama sen zaten oradasın şimdi. Yoksa...değil misin?" O mırıltı tonunda bile sesini kontrol etmekte güçlük çekiyordu.

"Değilim," dedi Gülsen. "Buradayım."

"Buradasın ya!... *Yanımdasın*!"

Onun gerçekten orada olduğunu kendine kanıtlamak istercesine elini uzattı ve kıza dokundu. Kolsuz dantel bluzdan görünen sedefsi omuz başını parmaklarının sırtıyla hafif hafif okşadı... Bir yıl önce koca yaz boyunca bir

türlü yapamadığı şeyi yaptı ve iki koluyla birden sımsıkı sarılıp öptü kızı! Beceriksiz dudaklar ağzını doldurdu. Çok hafif bir ruj tadı. Yepyeni bir lezzet. Oğuz, biraz uzaktan bakınca o kadar ince görünen bu dudakların aslında ne kadar diri ve dolgun olduğunu farkedince şaşırdı. Halbuki Nevra'nın— Bu hayali hemen aklından kovdu ve yeni bir telâşla saldırdı. Dudaklarını o narin, adeta şeffaf kulağın, dalga dalga ürperen uzun beyaz boynun üzerinde gezdirdi usulca. Birlikte kanapeye yıkıldılar sonra, sarmaşdolaş. Kesik kesik nefes alıyorlardı. Gülsen, bir an için dudaklarını kurtardı: "Işığı...kapatır mısın lütfen?"

Oğuz, bakmadan kolunu uzattı. Kordonu yakaladı. El yordamıyla anahtarı bulup lambayı söndürdü. Sokak lambalarının perdeden süzülen cılız ışığı kaldı yalnızca. Gülsen o karanlıkta, umulmadık bir arzu ve iştiyakla sevişmeye başladı. Oğlanın bütün dokunuşlarına karşılık veriyordu. Oğuz, kızın kulak memelerinden, ensesinden, saç diplerinden yayılan binbir kokuyla kendinden geçti. Yaz sesleri, yaz kokuları, sandalda kürek çeken diri bronz kollar, yanaklara yapışan ıslak, sıçan gibi saçlar, Lale ile Gülsen arasında bocalayarak yitirilmiş onca zaman. Ne saçmalık!

Gülsen, dudaklarını bir kez daha kurtarıp fısıldadı: "Dokuz aydır niye hiç aramadın?" Oğuz'un içi katıldı. "Salaklığımdan," diye inledi sonunda. Ama bu içtenlik gösterisinin de durumu kurtaracağından emin değildi. Onun için yeniden hırsla sarıldı kıza. Allahtan Gülsen de direnmedi ve kendini bıraktı. Gece hiç bitmeyecekmiş gibi öpüştüler. Sonra teyp sustu. Sessizliğin içinde kendi heyecanlı solumaları. Ve bir de, salonun öbür yanından, Hanri'lerin oradan gelen tafta hışırtıları, boğuk mırıltılar ve birkaç kısık kahkaha.

Oğuz'un eli yavaşça kızın eteğinin altına kaydı... Çorabın bitip sıcak tenin başladığı yere doğru dikkatle ilerledi. Gülsen'in bütün bedeni birden gerildi ve narin bir el,

Oğuz'un elini yakaladı. Sevecen, ama kararlı bir hareketle eteğin altından çekip çıkardı onu. Oğuz, içini çekerek boyun eğdi ve bir süre öyle kıpırtısız kaldı.

Sonra, yeniden. Bu kez, altta sıkışmış duran kol belli belirsiz hareketlendi... Usul usul yukarı tırmanan parmaklar bluzun fermuarının dilini buldular, onu ağır ağır aşağıya çektiler, açılan yarıktan içeri süzüldüler, öne doğru ilerlediler, sutyenin gergin kenarında biraz oyalandılar, sonra da içeriye sızıp dolgun memenin üstüne kapandılar, ılık, diri ve yumuşak... Gülsen sıcacık soluğunu koyverdi: "N'olur yapma!" Ama Oğuz duracak halde değildi. Oralı olmadı ve okşamasını sürdürdü. "Ahh, hayır!" diye inledi kız ve aynı kararlılıkla Oğuz'un elini tutup memesinden uzaklaştırdı.

Ama bu kadarı da fazla! Oğuz hışımla doğruldu. Işığı yaktı. Ceketini giydi. Kocaman açılmış gözlerle onu seyreden Gülsen'den tarafa bakma zahmetine bile katlanmadan, "Hadi kalk, gidiyoruz," dedi. "Seni arkadaşının evine bırakacağım." Kız donup kalmıştı. Oğuz gitti onu kolundan tutup sürükledi: "Sen bu işleri oyuncak mı sandın kızım?!" Gülsen direnmeyi bıraktı artık ve sessizce peşinden geldi. Kapıdan çıkarlarken, Hanri arkalarından bağırdı: "Ne oluyor?" "Birşey yok," dedi Oğuz. "Yarım saate kadar dönerim. Siz keyfinize bakın." Hanri'nin gereksiz bir müdahalede bulunmasını önlemek için süratle çıkarttı kızı. Merdivenden inerlerken Gülsen birden sendeledi. Tam tepe üstü çakılacakken Oğuz akıl almaz bir refleksle yakaladı onu. Hep böyle çabuktu. "Niye tuttun? Bıraksaydın!" dedi kız. Gözleri yaşlarla doluydu. "Dramatikleştirme Allahaşkına!" dedi Oğuz. Sesi buz gibiydi. Sokakta sessizce yürüdüler. Oğuz bir taksi çevirdi. Bindiler. Yol boyu tek kelime konuşmadılar. Apartman kapısından girdiler. Giriş holü karanlıktı. "Elveda," dedi Oğuz. "Bir daha...görüşmeyecek miyiz?" dedi Gülsen. "Hiç sanmıyorum" dedi Oğuz. "Anla-

dım," dedi Gülsen, hıçkırıklarını zaptetmeye çalışarak. Oğuz sertçe arkasını döndü. Tam çıkıyordu, Gülsen birden tuttu, sarıldı: "Al beni!" diye haykırdı. *"Şimdi, burda!"* Oğuz bir an durdu. "İstemem artık," dedi. "Değerli bekâretini kendine sakla." Kız diretti: "Hadi! Şimdi!" Oğuz'u duymamış gibiydi. Onu kendine çekti. Oğuz da daha fazla direnmedi artık. Sahanlığın zifiri karanlığında kızı yere yatırdı, bacaklarının arasına uzandı—

"Ne olursun canım... Olmaz!"

Oğuz başını kaldırdı. Bir an havada tuttu. Sonra yavaşça doğruldu. Kalktı ve abajuru yaktı. Işıkta kamaşan gözlerini kırpıştırarak etrafa bakındı. Bir sigara yakıp dolanmaya başladı. Gülsen de hemen toparlanmış, üstünü başını düzeltmiş, onu seyrediyordu sessizce. Oğuz salonda bir tur attı. Yanakları alev alev yanıyordu. Gitti, öbür taraftakilere baktı: İç kısımdaki öbür kanapede sarmaşdolaş uyuyorlardı. Kapkara iki kafa. Jacqueline'in topuzdan kurtulmuş saçları Hanri'nin çıplak göğsüne saçılmıştı. Üstlerinde ince bir örtü. Oğuz'a birden bir üşüme geldi. Döndü, ceketini yerden alıp sırtına geçirdi.

"...Gidiyor musun?"

Oğuz yorgun gözlerle baktı: Kız dizlerini bitiştirmiş, öylece oturuyordu.

"Evet. Yatıyorum. Yarın...yani sabah, erkenden alır götürürüm seni." Durdu. Sonra ekledi: "Küçük tuvalet hemen dışarda, sağda...Başka birşeye ihtiyacın var mı?" Sigarasını söndürdü.

"...Kızmadın, değil mi?"

"Deli misin?" diye güldü Oğuz. "Kızacak ne var ki?" Sesi kırıktı.

"Beni... Bir daha öper misin?... Son defa?"

Oğuz onun yanına gitti. Elini uzatıp saçlarını okşadı. Bir çocuğun kafasını okşar gibi. Sonra eğildi, kızın hafif şişmiş dudaklarına minik bir öpücük kondurdu ve hemen

doğruldu. Sessizlik. Gülsen gözlerini açtı. Karşısında öylece dikilip duran Oğuz'a baktı. Onun dışarı sarkmış gömlek ucunu pantalonundan içeri soktu usulca. Sonra durdu ve bekledi.

"Hadi yat artık," dedi Oğuz.

"Olur."

Oğuz arkasını döndü, yürüdü, anahtarı çevirdi ve kapıyı açtı.

"Teşekkür ederim," diye mırıldandı Gülsen. "Çok güzel bir geceydi."

Oğuz zorlukla gülümsedi: "Bence de... İyi geceler."

Çıktı. Kurşun gibi ağırlaşmış ayaklarını sürüyerek yürüdü. Ayakkabılarından birinin bağı gevşemişti ve büyük bir rahatsızlık veriyordu bu: Topalmış gibi bir duygu...

Koridorun sonunda anneannesinin odası. Kapının altından cılız bir ışık süzülüyordu. Meşhur gece lambası. Başka yerde ışık yoktu. Durdu. Etrafı dinledi. Sonra, hizmetçi odasının kapısını açtı sessizce. Küçücük havasız odanın içinde sesli sesli soluk alan Ayten'i hayal meyal seçti. Işığı açıp baktı: Kızın üstündeki örtü yere kaymıştı. Sıyrılmış geceliğinin altında iyice ayrılmış kalın bacaklarıyla neredeyse müstehcen bir pozda uyuyordu Ayten. Oğuz yüzünü buruşturdu. Işığı söndürdü, kapıyı örttü ve kendi odasına gitti.

Karanlığın içinde ceketinin ceplerinde bir sigara aradı, bulamadı. Salona dönecek hali yoktu. Pencere kenarındaki koltuğa çöküp dışarıya baktı. Tanyeri yavaş yavaş ağarırken odadaki eşyalar da hızla belirginleşiyordu. Çebinin bir köşesinde bulduğu minik yaldız topu parmaklarının arasında bir iki kez yuvarladı. Sonra bir sıkışta yamyassı etti onu, tablaya attı ve oturduğu yerde gözlerini ağır ağır kapadı.

15

Ayten gitti. Everildi ve birden gitti. Tam sınav döneminde hem de. Acı bir kayıp. Anneanne de ortalıklarda pek görünmüyor, Nermin Hanım'ın 'hödük' erkek arkadaşlarına dayanamadığından, vaktinin büyük çoğunluğunu ahbaplarında gece yatılarında geçiriyordu. Oğuz kendini yalnız ve bakımsız hissetmeye başladı. Çalışma masasında kitapların karşısında geçirilen bitmez tükenmez saatler, aynalar, koridorlarda uzun yürüyüşler...

Ayten'in yerine kaknem bir Sıvaslı gelmişti. Mezar taşı gibi dişleri ve üstüne hiç çıkmamacasına sinmiş ağır bulaşık kokusuyla, Hâcer Hanım. Limona 'leymun' diyordu, maymun gibi. İnisyatifi sıfırdı. Gülsen'in günde en az iki kez tekrarlanan ısrarlı telefonlarına, Oğuz'un önceden verilmiş sıkı talimatı uyarınca: "Yoh gızım, evde yoh..." demesi bile beceriksizlik ve sahtelik kokuyor, kızdan fellik fellik kaçan Oğuz'un vicdan azabını büsbütün keskinleştiriyordu. Kadının ayrıca birtakım cinsel saplantıları da olmalıydı. Lâfı dönüp dolaştırıp hep oraya getiriyordu çünkü.

Hanri'yle Oğuz'u bir akşam çok güldürdü ama. Yemekteydiler. Son sınav öncesinde yoğun bir çalışma yapmışlar, kendilerine bir 'serbest gece' hakkı tanımışlardı. Kadın, onların tabaklarını tıkabasa doldurduktan sonra, mutfağa çekilmek yerine başlarına dikildi. Daha önce Ankara'da yanında çalıştığı Amerikalı albayın, cıscıbıldak yıkanırken kendisini banyoya çağırıp "Hey, Heycır... Keyse

keyse!" diyerek sarkıntılık ettiğini ballandıra ballandıra anlattı. "Yanı, sırtımı kesele dimeye getiriyo, biliyon mu?..."

İğrenç karı, aklı fikri orasında! Bir de izahat veriyor! Ulan seni kim—? Neyse.

"Ee, sonra ne oldu Hâcer Hanım? Ne dedin gâvura? Ağzının payını vereydin hemen."

Hanri, masanın altından Oğuz'un bacağını tekmeledi: 'Uzatma akşam akşam.' Ama Hâcer Hanım bu masaaltı faaliyetinin ya hiç farkına varmadı, ya da vardı da oralı olmadı. Amerikalı'yı banyosunda kıstırıp nasıl onun 'ağzına sıçtığını', herife iyi bir ders verdikten sonra nasıl kapıyı 'gümbedenek' vurup çıktığını, kendisinin yetiştiği yörede kadının namusuna ne büyük önem verildiğini uzun uzun hikâye etti.

Yemeği kısa kestiler. Kadını zorbela başlarından defedip alelacele Oğuz'un odasına çekildiler.

"Yalancı orospu," dedi Oğuz, kapıyı sıkıca örterek. "Garanti düzdürmüştür kendini Amerikalıya."

"Garanti," dedi Hanri de. "...Aman ha! Karı aranıyor, ayağını denk al!"

Oğuz, Hanri'ye cinaî bir bakış attı. Aslında uyarının altında yatan imayı gayet iyi kavramıştı: Ayten. Hanri bu ilişki konusunda onca zaman tek soru sormamış, Oğuz da tek ayrıntı vermemişti o güne kadar.

"Peki ulan alçak," dedi Oğuz. "Zamanı geldi. Sana herşeyi anlatacağım."

Oturdu ve Ayten'i anlattı. Bir gün evde yalnızlarken banyodan bornozla çıkıp oturuşunu, kıza orasını burasını teşhir edişini, kızın buna karşılık olarak eteklerini yukarı kaldırıp bacaklarını ortaya serişini, kendisinin teşhire devam edişini, onun etek-bacak oyunuyla cevap verişini, işin garip bir oyuna dönüşünü, öpüşmelerini, sevişmelerini, her gece herkes yattıktan sonra kızın odasına sızıp, koynuna girip, oynaşıp, onun gelecekteki evliliğini ve aile şerefi-

ni düşünerek 'bikrini izale' etmemeye çok çok dikkat gösterip, yalnızca 'badana' ve başka şeylerle idare ederek, sonra kendinden ve herşeyden nefret edip, sonra apar topar dışarı fırlayıp bunu bir daha asla tekrarlamayacağına yüzlerce, binlerce defa yemin billah edip, hemen ertesi gece dayanamayıp, yeniden tıpış tıpış odaya süzülüp karanlıkta hırsızlar gibi, kızın kireç kaymağına benzer kokusundan içi dışına çıkarak, sonra banyoda sabunlanıp deliler gibi, kendi bedeninin kokusuna yeniden kavuşmaya çalışıp...

Hanri, ilk kez dinlediği bu grotesk hikâyeden hem keyif alıyor, hem de garip bir şekilde acı duyuyordu: Paylaşmanın keyfi, ama kendini arkadaşıyla özdeşleştirmenin acısı. Oğuz'sa, traji-komik anlatımının şehvetine kendini iyice kaptırmış gidiyordu. Birden durdu.

"Biliyor musun, karar verdim," dedi. "Bütün bunları yazacağım."

Kanyaklı çayından bir yudum aldı: "...Bir roman yazacağım."

"Hoppala! O da nerden çıktı?"

"Şu anda düşündüm. Sana anlatırken."

"Bir bu eksikti."

"Aynı fikirdeyim," dedi Oğuz. "Şimdi bu eksikliği gidereceğim işte."

Hanri güldü: "Ha ha."

"Gülme. Dinamit gibi bir roman yazıp Nobel'i alacağım, göreceksin."

Hanri yine güldü. Oğuz iyice havaya girdiğine göre bunu sürdürmeliydi. Kışkırttı: "Tek romanla Nobel alındığı nerede görülmüş?"

Tam tahmin ettiği gibi, hemen oltaya geldi Oğuz: "Benim durumum farklı oğlum. Bu öyle bir roman olacak ki, tek başına götürecek ödülü!"

"Hmm," dedi Hanri.

"Hem baş kişisi de kim olacak, biliyor musun?" dedi Oğuz. "Sen!" Hızla kuruyordu.

"*Ben* mi?! Neden?"

"Adın Hanri de ondan."

Hanri bu kez gerçek bir şaşkınlıkla baktı: "Anlamadım."

"Bak... Yabancı isimler romanda kulağa daha hoş geliyor. Türk isimleriyle bir tuhaf oluyor sanki. Nobelciler de garipseyebilirler... Şöyle birşey düşünebiliyor musun meselâ: *'Oğuz, Ayten'in odasına girdi. Ayten uyumamıştı. 'Seni bekliyordum Oğuz Bey,' dedi. 'İyi,' dedi Oğuz. 'Hadi geceliğini çıkar'*...? Aman Allahım, ne banal!"

Hanri, içinde yükselen coşkun kahkahayı zorlukla bastırıp çok ciddi bir yüz takınmayı başardı.

"Bunda hiçbir tuhaflık göremiyorum şahsen," dedi. "Banal olan Türkçe isimler mi, yoksa asıl konunun—"

"Dur bakayım," diye kesti Oğuz. Aklına yeni bir fikir gelmişti. "... Yoksa *'Henri'* diye mi yazsam? Daha Fransız olsun diye, ha? Hazır Jacqueline de var?... Tabii ya: *'Henri ile Jacqueline'...*" 'Roman'ın adını parmağıyla havaya yazdı. "Nasıl?"

Hanri dehşet içinde ellerini yüzüne kapadı ve parmaklarının arasından Oğuz'a baktı. Öteki, görmeyen gözlerle süzdü onu. Sonra kalkıp odada bir tur attı, durdu ve düşündü.

"Bir dakika," dedi sonra. "Belki de İngilizleştirip Norma yaparım Jacqueline'i." Kendi kendine konuşur gibiydi.

Hanri ellerini indirdi: "O niyeymiş?"

"Şu saniye müthiş bir tema buldum çünkü. Ona uysun diye. Bak şimdi: Sen romanın kahramanısın ya...?"

"Öyle miyim?"

"Öylesin öylesin!.. Şimdi, kendi hayatını yazıyorsun aynı zamanda. Yani romanda. Otobiyografik bir eser bu, anladın mı? Adı da *'Henry ile Norma'*. Şimdi romanın bir ye-

rinde romanı tarif ediyorsun sevgiline -yani *bu romanı* değil de, genel olarak *roman olayını*... Bunun yoğunluğunu, zenginliğini anlatmak, onunla paylaşmak istiyorsun, tamam mı? Diyorsun ki ona -bak burası çok önemli!- şöyle diyorsun: *'Roman orman Norma, orman!'*...Nasıl?"

Hanri, ağlamakla gülmek arası bir ifadeyle yüzünü buruşturdu: "Korkunç!... Dehşet verici."

Oğuz hüzünlendi. Biraz önceki teatral jestinin bir uzantısı olarak elleri hâlâ havadaydı. "Ama niye?" diye isyan etti.

"Bak azizim," diye başladı Hanri. için için gülerek. "Bir kere, bu senin kurduğun şey 'tema' filan değil; basit bir kelime oyunu sadece... Yanlış anlama, fazla bir itirazım yok. Fena değil, zekice bir buluş hatta. Ammaa -işte yanılgı burda- bununla roman denen türü birbirine karıştırıyorsan, o fena işte! Hani bana bu ikisi biraz karışmış gibi geldi de..."

Oğuz sinirli sinirli güldü: "Hanri, bunu *sen* yapma bari," dedi. "Nasıl anlamazsın anlamıyorum. Ağbi, bu oyunlar işin çeşnisi, tamam mı? Kendisi değil ki. Ne diyorum sana? Muazzam bir roman planlıyorum birader: Aşk-heyecan-macera! Binlerce olay olacak. Serüvenden serüvene koşturacağım seni. Aşktan aşka ve kucaktan kucağa!"

Hanri'nin gözlerinde muzip bir ışık parıldadı: "Ha, Jacqueline -pardon, Norma- gidici yani? Hayatımda başkaları da var öyle mi?"

Oğuz voltasını kesti: "Dalga mı geçiyorsun yahu?" dedi öfkeyle. "Elbette! Ayten var, Nevra var, Gülsen var...yüzlerce karı kız var. Ama tabii hepsi yabancı isimlerle: Ida, Lucette falan... Bak, öyle bir roman yazacağım ki, içinde herkes ve herşey olacak. Daha doğrusu, hem hiçbir şey olmayacak, hem herşey olacak."

"Niye illa herşey olacak? Belli bir konuyla kendini sınırlasan olmaz mı?"

Oğuz bir an düşündü. "Olmaz," diye kestirip attı sonra.

O arada cevabı bulmuştu. "Olmaz, çünkü bende bir Türk olarak *uzmanlaşamama* hastalığı var." Acıklı bir sesle devam etti: "Biliyor musun, keşke 'genel cerrahi' gibi 'genel kültür' diye de bir uzmanlık dalı olsaydı. Yok işte, Allah kahretsin!... Onun için, romanda herşeyden biraz olacak çaresiz."

Kanyaklı çay. Volta. Yeniden durdu: "... Ve Hanri'ciğim, herkes kendinden birşey bulacak orada. Hem ağlayacak, hem gülecek, anladın mı? Gözyaşları seller gibi akarken, kahkahalar gürleyecek! Otuziki kısım tekmili birden yani... Belki de otuziki bölüm halinde yazarım, bilmiyorum. İlk üç bölüm hazır bile kafamda. Şu imtihanlar bitsin, hemen oturup döktüreceğim. Geri kalan yirmidokuzu da Paris'te hallederiz artık..."

Gözünün önüne Paris'in kaldırım kahveleri geldi. Dışarıda yağmur. Önünde kahve fincanı, bir tomar sarı kâğıt, uçları sipsivri açılmış rengârenk kurşun kalemler, bir de, herşeyi gören, hiçbir ayrıntıyı kaçırmayan göz, kamera gibi... Elini Hanri'nin omuzuna koydu: "Bitince de filme alacağım tabii," dedi. "Dinle, seni başrolde oynatmamı ister misin?"

Hanri, 'hık' diye bir ses çıkarttı. Ardından da, sigarasının dumanını bir buhar kazanı gibi püskürttü.

Oğuz aldırmadı: "Sayemde müthiş meşhur olacaksın köftehor. Afişlerde adın kocaman yazılacak... Yalnız, çok önemli bir nokta var: Oyunculuk dert değil de, dik durmayı öğrenmen şart! *Nôtre Dame'ın Kamburu*'nu çekmiyoruz ya burda!... Ha, ne dersin? Yapabilecek misin?"

Hanri koltuğunda ıstırap içinde kıvrandı. Şimdi nasıl bir rol oynaması gerektiğini kestiremiyordu tam olarak. Oğuz formunun zirvesindeydi. Biraz daha kışkırtmayla—

"Çok gayri ciddi bir yaklaşım," diye söze girdi. "Bak dostum, sana birşey söyleyeyim mi? Roman moman derken sen Paris'teki üçüncü gününde bir kıza abayı yakarsın.

Ondan sonra bir güzel evlenip çoluk çocuğa karışırsın. Sonra da ver elini İstanbul. Ailecek dönersiniz buraya artık. Bol para 'tahsil etmiş' olarak tabii."

"Aah ah," diye içini çekti Oğuz. "Anlaşılamıyorum. Hiçbir zaman da anlaşılamayacağım bu gidişle." Sesinde öfkeden çok umutsuzluk seziliyordu. Belki biraz da hüzün.

Sonra, tavrında âni bir değişiklik oldu: Birden kollarını kaldırdı ve hayalî bir keman çalarak Hanri'nin çevresinde kıvrak adımlarla dönmeye başladı, çiganlar gibi:

"Romanımla sana bir ses
Verebilsey-dim eğer... "

Hanri dayanamadı artık ve kalın kahkahasını salıverdi:

"Yahu, arşeyi yanlış tutuyorsun bir kere. Sağ elle tutulur o."

Oğuz hiç istifini bozmadı: "Bütün dâhi sanatçılar solaktır oğlum, bunu bilmiyor musun?" diye yapıştırdı cevabı ve tangosunu sürdürdü:

"O sesimle sana ersem
Bana dünyaya değer... "

Hanri gülerek başını iki yana salladı ve içini çekti.

" *'Henry gülerek başını iki yana salladı ve içini çekti.'* " dedi Oğuz.

Uzanıp bardağına kanyak koydu ve devam etti:

" *'... Bak Norma,' dedi arkasından. 'Yazdığım bu Romanımla Sana Bir Ses romanımla sana öyle bir ses vereceğim ki, o sesimle sana ereceğim ve bir ermiş olacağım!...'* "

"Sen çıldırmışsın," dedi Hanri, kahkahadan kırılarak.

" *'Sen çıldırmışsın,' dedi Norma,*" dedi Oğuz. " *'Henüz değil,' dedi Henry. 'Daha eremedim çünkü.'...*"

Sonra, o da gülmeye başladı artık: "Biraz karışık bir roman oluyor galiba, ha?"

İkisi birden makaraları koyverdiler. Çılgınlar gibi güldüler. Dakikalarca.

"Serseri," diye mırıldanabildi sonunda Hanri, güçlükle. Sesinde büyük bir sevecenlik vardı. Gözlerinden akan yaşları sildi: "Peki ama niye ben?" diye sordu. Oyunu biraz daha sürdürmek istiyordu besbelli. "Niye *ben* oluyorum bunun kahramanı?"

"Söyledik ya oğlum: Yabancı isim şart. Ayrıca, şu da var: Roman otobiyografik olsun istemiyorum."

"Ne? Ama daha demin—?"

"Tamam, yanlış söyledim. Düzeltiyorum: Roman otobiyografik *görünmesin* istiyorum, anladın mı? Kendimi koyarsam, otobiyografi olur. Her önüne gelen otobiyografi yazıyor. Çok banal. Ben öyle sıradan biri miyim?"

"Halbuki 'Henry' deyince oluyor, öyle mi? Çok güzel!"

"Canım, hiç olmazsa görünüşü kurtarıyorum," dedi Oğuz. Sonra birden ciddileşti: "Üstelik, benim hayatımda bir kadın yok. Onun için de kahraman olarak uygun değilim." Hüzünle gülümsedi: "Hem Ayten'i de sana düzdüreceğim, daha ne istiyorsun yahu?"

"Çok teşekkürler," dedi Hanri. "Sahi, başka ne isterim hayatta?"

Oğuz onun bu müstehzi cevabını duymadı. Başka birşey düşünüyordu. "Dur bakayım," dedi. "Belki de haklısın. Başka bir isim altında kendimi yazarım belki." Gözleri parladı: " 'Owens' ! Owens nasıl Oğuz yerine?"

Hanri sesini çıkarmadan bekledi.

Oğuz gırtlağını temizledi. Sesini kalınlaştırıp 'okumaya' başladı:

" '... Merdivenleri hızla inmeye başladılar. Julie önde, Owens arkadaydı. Korkunç bir kavga etmişlerdi. Genç kız, elem içindeydi. Önünü göremedi. Birden şalına takıldı ve basamaklardan aşağı uçtu. Daha doğrusu, tam uçarken Owens âni bir refleksle yakaladı onu. Julie mut-

lak bir ölümden dönmüştü. Titreyerek delikanlıya sarıldı. Oracıkta uzun uzun öpüştüler. O sırada Henry ile Norma da gürültüye koşmuşlardı. Julie olup biteni anlatınca Owens'ı hayranlıkla süzdüler. Hele Henry'nin yüzü görülecek şeydi doğrusu'..."

Oğuz burada kesti. Hanri'ye baktı: "Pek olmadı, değil mi?" dedi. Acı acı güldü: "Peki: *'...Owens romanı bitirdi ve bir sigara yaktı. Son!"*

Bir sigara yaktı: "Nobel de boktan bir ödül zaten... Saçma sapan adamlara veriyorlar."

"Serseri," diye inledi Hanri, son nefesini verir gibi. Sonra ikisi birden delice gülmeye başladılar yeniden. Hanri koltuğundan yavaş yavaş aşağı kaydı. Oğuz da ona uyup kendini yere attı.

Orada, halının üzerinde altalta üstüste yuvarlanarak deliler gibi güldüler. Onların gürültüsüne Hâcer Hanım geldi. Kapıdan başını uzatıp kaygıyla baktı. Sonra, birşey söylemeden döndü gitti. Hanri'yle Oğuz kadının halini görünce yeni bir krize girdiler ve karınlarına ağrılar girene kadar güldüler. Çok eğleniyorlardı.

Herkes oradaydı: Uzun püsküllü siyah kare şapkaları, kalkık beyaz yaka üstüne arkadan kopçalanmış siyah papyonları ve etekleri yeri süpüren iğreti siyah cüppeleriyle oradan oraya amaçsızca koşuşturan 'mezun'lar; canlı yaz renkleriyle bezeli giysileri içinde onlarla övünen anneleri; annelerin telâş ve heyecanını yatıştırma bahanesiyle kendi telâş ve heyecanlarını bastıran babalar; sevecen ama ciddi, mesafeli ve vakur bir tavırla ağır ağır yürüyen hocalar...

Âniden, yeni bir hareketlenme oldu: Konferans salonuna doluşuldu itiş kakış, sandalyelere yerleşildi, bir sürü insan arkalarda ayakta kaldı, sonra sessizlik ve düzen sağlan-

dı, geleceğe yönelik dokunaklı konuşmalar yapıldı, çeşitli dallarda sivrilen öğrencilere ödülleri dağıtıldı, onur listesine geçenlerin adları okundu, gözpınarlarında yaşlar titreşti, alkışlar yüksek tavana tırmandı, bir an orada asılı kaldı, sonra açık pencerelerden dışarı savruldu ve uçup gitti.

Oğuz, spor sahasına çıkınca güneşte gözlerini kırpıştırdı. Beyaz örtülü uzun masaların üstlerinde küçük kanapeler, limonata sürahileri, bardaklar, masaların çevresinde hızla öbeklenen insanlar... Sonra anneannesiyle annesini gördü: Bir köşede ürkek ürkek dikilip duruyorlardı. Şapkasının püskülünü savurarak hızlı adımlarla onlara doğru yürüdü. Kavuştular. Öpüştüler.

"Seni hınzır," dedi anneannesi. "İftihara geçtiğini niye söylemedin bize?"

"Valla ben de bilmiyordum," dedi Oğuz, umursamaz görünmeye çalışarak. "Hem ne önemi var ki?"

Gözlerini kısıp çevreyi inceledi: Millet tebrikleşiyor, birbirini hiç tanımayan insanlar kırk yıllık dost gibi— Birden yüreği hopladı: "A, babam!"

Gerçekten oydu. Tepeden açılmış saçları, tiril tiril yazlık takımıyla. Onlara doğru geliyordu. Oniki yıl sonra! Haydaa. Ne olacak şimdi? Annesine baktı hemen: Nermin Hanım da hafif sararmış bir yüzle o yöne doğru bakıyordu. Oğuz âni bir kararla harekete geçti ve babasına doğru koştu. Öpüştüler.

"Merhaba baba. Burada mıydınız?"

"Evet... Biraz geciktim. Arkadan seyrettim merasimi..."

Sinekkaydı traşına rağmen, sakal dipleri mavi mavi parlıyordu yanaklarında. Biraz solgundu o da. Ama çok yakışıklıydı. "İftihara geçmişsin yahu," diye devam etti, sesinde iftiharla. "Hiç söylemedin."

"Ha, evet... Tesadüf aslında. Tam seksen tutturmuşum. Seksen nokta sıfır."

Babası gülümsedi: "Tipik Oğuz yani?"

İkisi de güldüler. Oğuz'un içine bir sıcaklık yayıldı. Hiçbir şey düşünmemeye çalıştı. Ne olursa olsun artık, boşver.

Yanyana yürüdüler. Kadınların yanına vardılar. Boşver boşver.

Cahit Bey, anneanneye çekingen bir el uzattı: "Merhaba hanımefendi... Nasılsınız?"

Çocukluğunun sahil kasabası. Ağaçlı bahçede çığlık çığlığa kaçan anneannesi ve elinde bir kibrit dolusu solucanla onu kovalayan babası. Belki de gerçek solucan değillerdi. Solucan süsü verilmek için bükülmüş kartonlar da olabilirlerdi. Farketmezdi aslında. Solucanı andıran herhangi bir nesne, kadının aklını başından almaya yeterliydi.

"...Teşekkür ederim efendim, siz nasılsınız?"

Çiçekli emprimeden tek parça yazlık elbisesi içinde genç kız gibiydi anneannesi.

Cahit Bey cevabı ağzının içinde yuvarladı. Sonra yavaşça döndü ve oniki yıl sonra Nermin Hanıma ilk kez doğrudan hitap etti: "Merhaba."

"Merhaba Cahit."

"Çok...iyi görünüyorsun." Etrafa kaçamak bir bakış.

"Sen de öyle."

Aşı boyalı panjurların ızgaraları arasından süzülen akşam güneşi ve uzun gölgeler. Yatak odası. Ağır ve oymalı ceviz gardrobun kristal boy aynasının karşısında çırılçıplak duran annesinin poposu. Yuvarlak, çıkık ve pürüzsüz. Ve aynada, babasının yarı kapalı sevecen gözleri.

Nermin Hanım kocaman kara camlı güneş gözlüğünü saplarından tutup yukarı kaldırdı, alnının hemen üstüne yerleştirdi ve eski kocasına baktı.

Kadının neredeyse efsanevî güzelliğini artık unutmuş - daha doğrusu elbette unutmamış da aklından silmiş- olan Cahit Bey, şimdi Haziran güneşinin altında ışıl ışıl görünen

bu olağanüstü büstle yeniden karşılaşınca şaşaladı ve üstüste birkaç kez yutkunmak zorunda kaldı. Ceplerinde bir sigara arandı. Bafra paketini zorlukla çıkardı. Nermin Hanıma tuttu, kendisi de ağzına bir sigara taktı, sonra da altın çakmağının kapağını 'klik' diye bir sesle açtı ve sigaraları yaktı. Ardından, bir 'klak', kısa bir öksürük, sonra sessizlik. E, şimdi?

"Ne güzel bir gün değil mi Cahit Bey?... Oğuz'un mürüvvetini de gördük işte."

Cahit Bey ağır ağır dünyaya döndü: "Evet hanımefendi... Sayenizde. Çok yardımcı oldunuz. Teşekkürler." Nermin Hanıma kaçamak bir bakış: "Tabii sana da..."

"Yok canım," diye mırıldandı kadın. "Herşeyi kendi yaptı aslında."

Cahit Bey düzeltti: "Gayet tabii. Orası öyle de... Sizin fedakârlıklarınız da unutulmaz..."

Sonra söz bitti. Cahit Bey, bir süredir nereye koyacağını bilemediği elini uzattı: "Hadi ben kaçayım artık. Müsaadenizle efendim. Allahaısmarladık. Tekrar tebrikler..."

Döndü. Her zamanki gibi, ayak parmaklarının ucunda öne doğru yaylana yaylana hızla yürüdü gitti. Oğuz, iyice ağırlaşmış bir yürekle onun uzaklaşmasını seyretti. Sonra, babasına 45 yaşında hâlâ çocuksu bir saflık veren şeyin ne olduğunu birden buldu: Bu aceleci yürüyüşü işte!

Fırladı, peşinden koştu ve ona yetişti: "Baba. Geldiğiniz için çok teşekkürler... Şey, ikizleri de çok öpün benim için, olur mu?"

Cahit Beyin gözleri parladı: "Biliyor musun, burdalar!"

"Yaa!"

"Evet. arabada bıraktım onları. Bir dakika gelip görmek ister misin?"

"İsterim tabii."

Spor sahasının arkasındaki tepeye doğru yürürlerken

Cahit Bey elini Oğuz'un omuzuna attı: "Güzin de tebriklerini yolladı sana. Onun bir işi çıktı da..."

"Sağolsun."

Uzakta, ikizler. Çok şıktılar yine. Mavi Oldsmobile'in çevresinde, kimseye aldırmadan koşmaca oynuyorlardı çığlık çığlığa. Peşlerinde dadı. Oğuz'u görünce ona doğru koştular. O da koştu ve ikisini birden kucağına aldı. Kısa zamanda çok büyümüşlerdi. Onları yanaklarından öptü ve şapkasının püsküllleriyle oynamalarına izin verdi. Sonra, gitme vakti geldi. Oğuz onları arka koltuğa yerleştirdi. Dadı da düğüm düğüm varisli bacaklarıyla arabaya girdi. Oğuz babasına veda etti. Sonra da pencereden içeri sarktı: "Güzin Teyzeye selâm söyleyin!" Dadı başını kaldırıp hayretler içinde baktı. Mesajı almıştı. Çıngıl mavi gözleri minnetle parladı. Cahit Bey de gülümsedi ve anahtarı çevirdi: "Allahaısmarladık oğlum."

'Osmobil' güçlü amortisörleri üzerinde bir yaylandı ve hareket etti. Oğuz el salladı. İkizler de arka pencereden ona el salladılar. Neş'eli çığlıkları ta uzaktan duyuluyordu.

Spor sahasına döndüğünde vedalaşmalar ufak ufak başlamıştı. Açık renkli binbir giysi arasında sürekli hareket eden bir yığın kara leke. Annesiyle anneannesini gönderdi ilk iş: "Beni beklemeyin, geç gelirim." Tekrar sarılıp öpüştüler. Nermin Hanım gözlüğünü yeniden gözüne indirdi ve annesinin koluna girdi. İki kadın, Oğuz'un eşliğinde ağır ağır otoparka doğru yürüdüler. İki saattir sabırla onları bekleyen Tahir Efendi Oğuz'u kutladıktan sonra Chevrolet'sinin kapılarını saygıyla açtı. Nermin Hanımla anneanne usulca bindiler ve araba hareket ederken el salladılar. Oğuz'un kadınları. Oğlan, uzun uzun arkalarından baktı, gözüyle sevdi onları, sonra birden döndü ve koşa koşa kalabalığa karıştı.

Veda töreni. Bütün hocaları bir bir dolaştı: 'Kaz'lar, 'ka-

rı'lar, 'Pinokyo'lar... Baykuş'u kasten sona bırakmıştı. Onun önüne gelince durdu, utangaç utangaç gülümsedi ve bekledi.

"Ee, Oğuz Efendi?" diye hırıldadı Türkçe hocası.

"Buyrun hocam," diye mırıldandı 'eski' öğrencisi.

"Hadi bakalım. Esas hayat şimdi başlıyor, ona göre. Ayağını denk al!"

"Farkındayım hocam."

"Bir bokun farkında değilsin ulan! Bana bak, kendini ziyan etme. Sana başka sözüm yok. Hadi güle güle."

Ağzını açmasına izin vermeden, mengene gibi güçlü parmaklarıyla onun yanağını sıktı. Ardından, iki tokat attı şaka yollu. Sonra da koca göbeğini hırıltılı bir kahkahayla hoplatıp Oğuz'u belirsiz geleceğine doğru yolcu etti.

Akşam, hava kararmadan, Veli'deydiler. Bütün takım. Muazzam bir rakı sofrası donatmışlardı. Oturur oturmaz dedikoduya geçtiler. Hikmet, edebiyat şubesini toptan mezun etmekle okul idaresinin kurnazca bir strateji izlemiş olduğunu savunuyordu: "...Ettiler ve büyük bir beladan kurtuldular. Akıllı herifler!" Garbis onu destekledi: "Bir daha bu hatayı hayatta yapmazlar. İyi sıyırdık." Ardından, müdür Horn'un, 'sevgili öğrencisi' Apo ikmale kaldı diye mezuniyet töreninde resmen gözyaşı dökmesi eleştirildi. Derken, iftihara geçerek şubesinin 'medar-ı iftihar'ı olan Oğuz'u tefe koydular. Oğuz, alay oklarına sessizce gülümseyerek göğüs gerdi. Sonra usulca kalktı, meyhanenin iç kısmına geçip telefonu istedi.

"Evet...?" dedi Charlie.

Törende ona rastlayamadığını söyledi Oğuz. Charlie, bu tarz şeylerden çok sıkıldığını belirtti.

"Veli'deyiz şimdi," dedi Oğuz. "Kalkıp gelsenize."

Charlie teşekkür etti. Bir yere davetli olduklarını söyledi. Sonra sordu: "Paris'e ne zaman gidiyorsunuz?" Oğuz, tarihin kesin belli olmadığını söyledi. "İki ay içinde herhalde. Hanri daha önce gidecek."

"Bak, ne yapalım o zaman," dedi Charlie. "Biz daha bir hafta buradayız. Hafta sonu bir telefon edip *siz* gelin buraya. Birlikte yeriz." Oğuz, onun içeriye seslendiğini işitti: "Ne dersin Rosie, bu hafta sonu çocuklarla yer miyiz burada?" Rosie'nin o ince melodik sesiyle "Tabii," dediğini de işitir gibi oldu. İçi sıcak bir duyguyla doldu.

"Olur," dedi. "Ararız."

"OK," dedi Charlie de. "Zilzurna sarhoş olmamaya çalışın bu akşam." Oğuz ahizeye sırıttı.

Döndüğünde masada cümbüş vardı. Herkes durmadan birbiri için kadeh kaldırıyordu. Kutlamalara Veli de katılmıştı. Ortaya özel karides güveç gelmişti, 'müesseseden'.

Büyük miktarlarda içtiler. Gittikçe uzayan nutuklar atıldı. Kafalar dumanlandı. Gece boyunca suskun kalan Hanri bile çakırkeyif oldu sonunda ve neş'elendi. Garbis ayağa fırlayıp, kalın ve çatlak sesiyle ünlü şarkısı '*Fatma*'yı söyledi haykırarak: Ermeni aksanıyla Mağrib Fransızcası! Bitirince, ötekiler alkış kıyamet onu omuzlarına almaya kalktılar. Ama iri cüssesinden dolayı bunu bir türlü başaramadılar. Sonra el şakaları, sonra toplumculuk tartışmaları...

Avaz avaz müstehcen şarkılara geçildiği sırada Hanri sessizce kalktı, gitti. Ötekiler onu ânında unuttular ve içmeye devam ettiler. Sedat'la Garbis sarhoş oldular. Garbis çok sarhoş oldu. Artık ne dediği hiç anlaşılmıyordu. Hikmet'le Oğuz onu kaldırdılar, bir taksiye atıp evine götürdüler. İki kat merdiveni zorlukla tırmandılar ve kapıyı çaldılar. Bütün aile evdeydi; Garbis'in sözlüsü bile. Onların şaşkın ve biraz da endişeli bakışları arasında oğlanı götürüp yatağına attılar. Garbis, ânında horlamaya başladı. Hikmet'le Oğuz nefes nefese aşağı indiler. Caddeye çıkınca,

yeniden Veli'ye dönmeyi göze alamadılar artık. Orada bir süre lâfladılar, şiirler okuyup gülüştüler, sonra da evlerine dönüp sızdılar.

Mezuniyetten sonra ailelerin çoğu yazlığa çıkarlarken, çocuklar büyük şehirde kaldılar: Üniversite Giriş İmtihanlarına hazırlanacaklardı. Bu sınavla hiçbir alışverişi olmayan Hanri, ailesiyle birlikte Büyükada'ya göçtü. Jacqueline de, yanında kaldığı Türk aile ile birlikte Ada'daydı zaten. Oğuz'un annesiyle anneannesi Çiftehavuzlar'da kiraladıkları yazlık eve göçtüler. Oğuz, Nişantaşı'ndaki evde Hâcer'le birlikte kaldı.

Aylaklık günleri. Gündüzleri öğlene doğru kalkılıyor, merkezde bir yerde buluşuluyor, günübirliğine yüzmeye gidiliyordu: Boğaz'a ya da -biraz erken kalkılabilmişse- daha uzaklara: Adalara, Kilyos'a, bazen Şile'ye... Kumların üzerinde yayılıyor, bembeyaz vücutlarına zeytinyağı, gliserin, tentürdiyot ve Coca Cola'dan oluşan garip bir bileşim sürüyor, durmadan bira içiyor, kızlardan, üstsüz modasından, Kıbrıs meselesinden, futboldan konuşuyor, sonra biraz uyukluyor, sonra yeniden denize giriyor, yeniden içiyor ve yeniden konuşuyorlardı. Kaygısız bir erkekler gürühunun okulsuz 'okul' günleri.

Geceleriyse, zincirlerinden boşanmış gibiydiler. Günboyu güneşi içmiş bedenlerinden hararet saçarak Beyoğlu'nun arka sokaklarına dalıyorlar, pavyonlarda genç konsomatrislere fazla para kaptırmamaya çalışarak azar azar 'bol' içiyorlar, kadınlardan bir tekini bile 'eve atmayı' başaramadıkları için, hüsranla pavyondan çıkıp sokaklarda Amerikan İngilizcesiyle nâralar atıyorlardı.

Delirtici sıcaklıktaki yaz gecelerinden birinde Yeşilköy'ün ıssız ara sokaklarından bir araba kaldırdılar: Eski, siyah bir Lincoln, 1947. Sene başında Amerika'dan gelip

soluğu edebiyat şubesinde almış olan Ziya 'düz kontak' yaptı ve direksiyona geçti. Aralarında araba kullanmasını bilen bir o vardı. Otomobili heyecan içinde sürüp okulun arkasındaki ormanın kıyısında park ettiler. Motoru stop ettirmeden oracıkta şişelerce şarap devirdiler. Bir suça ortaklık etmenin getirdiği gizli sevinçle şakalaşıp gülüştüler. Hikmet, Ziya'ya sorup duruyordu: "Sen 'elim bir ziya' mısın kardeşim?" "Evet," diyordu Ziya da. "Öyleyim." Sonunda, iyice sarhoş oldular, arabayı Boğaz'ın ıssız bir köşesine bıraktılar ve kazasız belasız evlerine dağıldılar.

İki gece sonra giriştikleri macera daha zorlu oldu: Pavyon çıkışı, Galatasaray'da Büyük Postane'ye indiler. Hikmet, o saatte Alman sevgilisini aramayı aklına takmıştı. Postanenin büyük salonunda in cin top oynuyordu. Hikmet, kumbaralı telefon aygıtının başında dakikalarca uğraştı. Numarayı bir türlü düşüremeyince öfkelendi ve aygıtı söküp eve götürmeye karar verdi. Onur'la Sedat buna karşı çıktılar ve uzayan tartışmanın sonunda, gruptan kopup eve gittiler. Hikmet, Oğuz'la Ziya'yı caddeye erkete bıraktı. Siyah Lincoln'ın torpido gözünden yürütmüş olduğu tahta saplı büyük tornavidayı arka cebinden çıkarıp işe girişti. O sessizlikte büyük bir rahatlıkla çalışıyordu. Dumanlı kafasının içinde binbir düşünceyle sinirli sinirli sokağı arşınlayan Oğuz, birden Ziya'nın küçük, keskin ıslığını işitti. Döndü. Döner dönmez de bir bekçiyle burun buruna geldi. Ziya'yla şimşek gibi bakıştılar. Hikmet'i uyaracak vakit yoktu. Herif çok âni peyda olmuştu. Bekçiyle birlikte postaneye girdiler. Hikmet, ayak seslerini işitince hemen toparlandı ve telefonla konuşuyormuş gibi yapmaya koyuldu. Oğuz, aygıtın bütün vidalarının sökülmüş olduğunu dehşetle farketti ve hemen ayıldı. Bekçi, kuşkulu gözlerle etrafı kolaçan ettikten sonra sordu: "Nöriyonğuz bakalım?" Oğuz, bir cevap aradı ama bulamadı. Kafası tamamen boşalmıştı. Onun yerine Hikmet konuştu: "Görmüyor musun,

telefon ediyoruz!" Sesine kayıtsız bir ton kazandırmaya çalışıyordu. Ziya atıldı: "Biz de arkadaşımızı bekliyoruz." Bekçi, anlamlı anlamlı başını salladı. Aldığı cevaplardan tatmin olmamıştı besbelli. Kıvırcık kirpikli küçük kara gözlerini sağa sola çevirerek bekledi. Hikmet, harcadığı büyük efordan dolayı iyice kızarmış olan yüzüyle, ahizeye birşeyler söylemekle meşguldü. Oğuz, derhal birşey yapması gerektiğini düşündü. Vakit daralıyordu. Ziya, bekçiyi lâfa tutmaya kalkıştı: "Kardeş, sabah kaça kadar—?" Cümlesini tamamlayamadı. Çünkü Hikmet, iç taraftan korkunç bir sayha koyvermişti: "KAÇIN!" Aynı anda da, elinden bıraktığı koca telefon aygıtı, adeta infilak ederek yere indi: Metal, taş, bakalit ve binlerce bozuk para! Kulakları sağır eden 'patlama' postanenin büyük salonunun duvarlarında dalga dalga yankılanırken Hikmet birden fırladı, iki adımda kapıyı tuttu ve gözden kayboldu. Bekçi, çok kısa bir şaşkınlık geçirdikten sonra onun ardından bir koşu kopardı. Oğuz'la Ziya da sokağa fırladılar, bir iki adım koştular ve durdular. Kötü bir rüya gibiydi: Hikmet, Tünel tarafına doğru koşuyordu sarsıla sarsıla. Hemen arkasında da bekçi, paytak adımlarla ama arayı gittikçe kapatarak. "Tutun!... Yakalayın!" sesleri. Sokaktaki tek tük gece insanları ilgiyle baktılar.

Sonra, olanlar oldu: Hikmet birden tökezledi ve kaldırıma boylu boyunca kapaklandı. Aynı anda gözünden fırlayan gözlüğü, iki adım öteye düştü. Bekçi oracıkta bitti. Oğlanın üstüne eğildi ve elini kaldırdı. Ama son anda vazgeçti vurmaktan. Hikmet'i kolundan tutup hoyratça ayağa kaldırdı ve yeniden postane yönünde sürüklemeye başladı. Oğuz'la Ziya bembeyaz yüzlerle birbirlerine baktılar. Karşılaşma acıklı oldu: Hikmet, camları örümcek ağı gibi çatlamış gözlüğü ve dizi yırtılmış pantalonuyla perişan haldeydi. Yine de zorlanıp bir gülümseme çıkarmayı başardı. "Serseriler," dedi bekçi. "Yörüyünğ bahalım." Hik-

met omuz silkti. Kolunu bir çekişte kurtardı bekçiden: "Tutmana gerek yok, geliyoruz işte." Önce postaneye girildi. Parçalanmış telefon aygıtı üzerinde kısa bir inceleme yapıldı. Sonra bekçinin önü sıra yola çıkıldı. Peşlerindeki meraklılar topluluğu, bekçinin bir tehdidi üzerine hemen dağıldı.

Karakol. Kalabalık salonda tahta sıralara oturtulup bekletildiler. Garip garip insanlar: 'Gece kuşları'. O saatte olağanüstü bir hareketlilik göze çarpıyordu. Durmadan odalara girip çıkan bezgin yüzlü polisler. Sigara dumanı, ter ve küf kokusu. Üçü, aralarında fısır fısır konuşarak, izleyecekleri taktiği kararlaştırdılar. On dakika bekletildikten sonra çağırıldılar. Çok sert bakışlı bir komiser tarafından sorguya çekildiler. Bekçi, ellerini iki yanda hazırolda tutarak aleyhlerinde tanıklık etti. Komiser daha sonra onu odadan çıkardı. Çocukları 'devlet malına zarar vermek' suçundan mahkemeye sevkedeceğini bildirdi. Oğuz, içinde derin bir yorgunluk duydu. Komiser, konuşmasını tamamladıktan sonra nöbetçi polis memuruna zabıt tutturmaya hazırlandı. Tam o sırada Ziya devreye girdi ve babasının Dışişleri Bakanlığı'nda yüksek bir memur olduğunu komisere çıtlattı. Komiser, çatık kaşlarını indirmeden onlara bir nutuk daha çekti. 'İyi aile çocukları' oldukları halde neden böyle serserilik yaptıklarını anlayamadığını belirtti. Bu fırsatı kaçırmayan çocuklar da 'liseyi bitirme heyecanı'ndan söz ederek 'nâdim olduklarını' komisere hissettirdiler. Komiser, bir an önce üniversiteyi bitirerek memlekete hizmet etmeyi düşünecekleri yerde 'toplu ızrar' suçu işlemelerinin bağışlanacak tarafı olmadığını söyledi. Ama tavrında belirgin bir yumuşamanın izleri görülüyordu. Gittikçe sohbete dönüşen sorgulama bir süre daha devam etti. Odada gittikçe yumuşak bir hava doğdu. Hatta Hikmet bir espri yapıp komiseri ve odadaki herkesi güldürmeyi bile başardı.

Sonunda bağışlandılar. Adreslerini yazdırdıktan sonra

polislerle el sıkışıp karakoldan 'sabıkasız' olarak çıktıklarında sabaha karşıydı.

"... Sabaha karşı şafak sökerken infaz hey'eti cezaevine gelmiş ve Aydemir'e hükmü yüzüne karşı okumuş, bunu takiben sıhhî muayenesi yapılarak dinî telkinde bulunulmuş, son sözü sorulduktan sonra infaza mânî bir hal görülmediğinden, cezaevinin iç bahçesine kurulan demir sehpada idam edilmiştir. Aynı yerde bir hafta önce 20-21 Mayıs olaylarının suçlularından..."

Gazeteyi sıkıntıyla yere attı. Sırtını yastığa dayayıp içini çekti. Fincanı kulpundan tutup kaldırdı ve içindeki soğumuş çayı başına dikti. Ağzına gelen yaprakçıkları, diliyle dudaklarının ustaca bir hareketiyle 'tppp' diye tükürdü. İç geçirdi. Sonra, tepsiyi yatağa devirmemeye çalışarak uzandı, gazeteyi yerden zorlukla aldı ve yeniden açtı:

"... Azılı şakî Koçero, soymak istediği petrol kampında vuku bulan müsademe sonucunda nihayet öldürülmüştür. Kime ait olduğu tesbit edilemeyen çifteden çıkan saçmalarla hayatı son bulan şakînin diğer altı arkadaşı kaçmaya muvaffak olmuştur..."

Kendi kendine acı acı güldü. Gazeteyi yeniden yere fırlattı. Tepsiyi itip kalktı. Pijamasının cebinden sigarasıyla çakmağını çıkardı. Tam yakarken, kapı zilini duydu. Saatine baktı: Onikiyi on geçiyordu. Bu da kim şimdi? Hole kulak kabarttı, ama gelenin kimliğini çıkaramadı. Ayak sesleri, bir tıklama ve Doğan. Sarılıştılar.

"Yahu Oğuz," dedi Doğan. "Seni her gelişte yatakta mı bulacağım ben?"

Sonra, onun giyinmesine bile fırsat bırakmadan, Ankara haberlerine geçti. İlk yılı sekiz buçuk ortalamayla bitirmişti. Ama asıl, Parti faaliyetleri yoğundu. Çankaya ilçe kongresini tamamlayana dek İstanbul'a gelmeyi düşünme-

mişti. Onun Parti'ye üye olduğunu kavrayınca Oğuz'un içinden bir ürperti geldi geçti. Doğan, Parti'nin büyük para sıkıntısı çektiğini anlattı: "İlçenin, 400 üyesine mektup gönderecek 200 lirası bile yok! Düşünebiliyor musun?" Oğuz 400 üyenin az mı çok mu olduğunu kestiremediği için susmayı yeğledi. "... Neyse boşver," dedi Doğan. "Her türlü güçlüğün üstesinden geleceğiz sonunda."

Sonra, başka konuya atladı: "Şu Johnson Mektubu kepazeliğine ne diyorsun peki?"

Oğuz gözlerini kırpıştırdı. Bir fikri yoktu. "Ne diyeceğim," dedi. "Büyük kepazelik tabii."

Hâcer Hanımın getirdiği çayları içerlerken Doğan, her zamanki sakin ve kesin tavrıyla uzun bir analize girişti. Johnson'ın bu mektubuyla Amerikan emperyalizminin gerçek dişlerini nasıl ortaya çıkardığını; İnönü gibi deneyimli bir devlet adamının bile bu zorbalık karşısında umarsızlık içinde boyun eğmek zorunda kaldığını; Kıbrıs gibi ulusal çıkarların sözkonusu olduğu durumlarda NATO'nun müttefiklerini nasıl yüzüstü bıraktığını, hatta düpedüz sattığını; tek çıkar yolun bağımsız dış politika izlemekten geçtiğini; uzun erimde de NATO'dan çıkarak Bağlantısızlarla ittifak kurma zorunluluğunu anlattı.

Oğuz, beyni uyuşmuş halde onu dinlerken gitgide derinleşen bir umutsuzluğa kapıldı: Bilmediği karanlık sularda yüzer gibiydi. Olayları, olanca karmaşıklıkları içinde hiçbir zaman Doğan gibi kavrayamayacağını, asla böyle çözümlemeler getiremeyeceğini hissediyordu. Yapacak fazla birşey de yoktu ama: Doğan bir dâhiydi. Onun zekâ kapasitesine ulaşmak olanaksızdı. Öte yandan, edebiyat ve sanat konularında da Hanri'yle Hikmet'in kavrayış düzeylerine ulaşılamıyordu...

"Sorun apaçık ortada," dedi Doğan. "Bilmem anlatabiliyor muyum?"

Oğuz başını salladı: "Hem de çok iyi."

Doğan ayağa kalktı: "Neyse, bunları konuşuruz ilerde." Durdu: "Yahu," dedi. "Bizimkileri hiç sormuyorsun."

Oğuz baktı: "Kimleri?"

"Bizim çocukları: Ali'yi, Nihat'ı..." Göz kırptı: "...Ayfer'i. Hepsinin çok selâmı var."

Oğuz kızardı ve anlamazlıktan geldi: "Aleykümselam."

Doğan üsteledi: "Yahu kıza Nâzım'ın şiirlerini filan göndermişsin biriyle. O da pek hoşnut kalmış. Belki İstanbul'a gelirse, arayacak seni. Şeytan tüyünle onu da etkilemişsin bakıyorum... Neyse, olmazsa gelecek yıl Ankara'da bol bol görürsünüz birbirinizi."

Oğuz, beyaz şosonlardan koptu: "Seneye ben yokum ki burada... Paris'te olacağım inşallah."

"Ne? Gene mi o hikâye? Üniversite sınavlarına girmiyor musun yoksa?"

"Canım giriyorum tabii. Ama farketmez: Paris konusunda kararlıyım."

"Oğuz, çıldırma! Bir araba lâfı boşuna mı ettirdin bana? Senin geleceğin burada oğlum, Ankara'da!"

"Neyse," dedi Oğuz. "... Daha bütün bir yaz var önümüzde... Bakarız." Üstüne müthiş bir ağırlık çökmüştü.

Doğan onun gözünün içine baktı: "Amman Oğuz! Gözünü seveyim bir delilik yapma. Herşeyi iyice düşün taşın. Kendi hayatın bu, oyuncak değil!" Sonra gülümsedi ve Oğuz'un yanağını okşadı: "Peki, sonra konuşuruz. Hadi ben kaçıyorum. Daha ağbimleri bile görmedim yahu..."

Oğuz ısrar etmedi. Onu yolcu ettikten sonra döndü, mavi pijamalarıyla odanın ortasında öylece durdu ve Koçero'nun delik deşik olmuş cesedini düşündü. Saçmalarla ha? Ne saçmalık!

Sınava aynı binada, aynı salonlarda girdiler. Önce zekâlarını, sonra sosyal bilim ve yabancı dil bilgilerini, sonra da fen bilimlerindeki bilgilerini ölçtürdüler. Herşey bir

oyun gibiydi aslında; oyun gibi başladı ve öyle de bitti. Hemen ardından da, dörtbir yana dağıldılar. Birçoğu büyük olasılıkla birbirlerini uzun yıllar görmeyeceklerdi, ama kimse bunu düşünecek durumda değildi. Artık yaz vardı yalnızca; uzun, sıcak yaz.

Oğuz da sınavın hemen arkasından Çiftehavuzlar'a göçtü ve yoğun bir atalete girdi. Evden çok az çıkıyor, Gülsen'in bulunabileceği yerlerden uzak duruyor, eski yazlardan kalan birkaç arkadaşıyla buluşup sandalla denize açılıyor, birkaç saat sonra eve dönüyor, biraz uyuyor, kalkıp biraz okuyor, çıkıp biraz yürüyor, sonra dönüyor, bütün kitap, gazete ve dergileri toplayıp odasına çekiliyor, saatlerce okuyup sabaha karşı yatıyordu.

Bu yarı-münzevi hayat haftalarca sürdü. Oğuz, hatmettiği gazete ve dergiler sayesinde, dünyada olup biten herşeyden haberdardı: Amerika'da ortaya çıkan çıplaklık salgını hızla yayılıyordu. Striptiz yıldızı ve dansöz Aysel Tanju İstanbul'da tevkif ediliyordu. Göğüsleri çıplak bırakan gelinlik bütün İtalya'yı heyecanlandırıyordu. Kıbrıs meselesi gittikçe sarpa sarıyordu. İzmir Emniyet Müdürü yabancı kadınların özel toplantılarda açık göğüslü elbise giymesine izin veriyordu. Wimbledon şampiyonu Roy Emerson'ın Türkiye'deki tenis turnuvasına katılacağı bildiriliyordu. Rejisörün ideolojisinden duyulan endişe yüzünden resmi makamların ülke adına gösterilmesine izin vermedikleri Türk filmi, özel girişimle katıldığı Berlin Festivali'nde Büyük Ödül'ü kazanıyordu. Sıcaklar her yerde artıyordu. Monokini şayiası bir İstanbul plajında denize girenleri birbirine katıyordu. Bir genç kız, aslında bikini giydiği halde, çıplak göğüsle denize girdiğini sanan yüzlerce kişinin hücumuna uğruyor ve boğulmaktan zor kurtuluyordu. Bir köşe yazarı sermaye birikiminin haksızlıklar pahasına özel ellerle yürütülmesine karşı çıkıyordu. Olağanüstü Dil Kurultayı, 'yüzde yüz Türkçeciler' ile 'yaşayan dilciler' (ılımlılar) ara-

sında çok sert düşünce çekişmelerine sahne oluyordu. Monokini başkent vitrinlerinde boy gösteriyor, İçişleri Bakanı bu konuda: "Kanun neyse, o uygulanır," diyordu. Öğretmen Dernekleri Kongresinde Köy Enstitüleri'nin yeniden açılması talep ediliyordu. Bir köşe yazarı toprak reformunun zorunluluğunu ve âcilliğini önemle vurguluyordu. Kıbrıs'ta durum gerginliğini koruyor, Atina'nın adada darbe yapmasından korkuluyordu. Bilim adamları dünyanın yakında susuz kalacağı iddiasını ortaya atıyor, tek çıkar yol olarak deniz suyunun arıtılmasını öneriyordu. Güney Vietnam'da Saygon'dan 55 kilometre uzaklıkta bir şehir (Cia Be) komünistlerin eline geçiyordu. New York'ta anarşi, siyah-beyaz çatışması, tahrip ve yağma olayları birbirini kovalıyordu. Türkiye, İran ve Pakistan arasında Bölgesel İşbirliği Teşkilatı (RCD) kuruluyordu. Türk siyasal hayatının önde gelen partilerinden birinin il kongresinde 'Milliyetçiler' ve 'Halk Çocukları' adı verilen hizipler birbirine giriyordu. Milli Piyango'da büyük ikramiye olarak 1 milyon Türk lirası veriliyordu. Bir Öğrenci Federasyonu'nun kongresinde hizipler arasında büyük bir kavga çıkıyordu. Rolling Stones konserlerinde seyirci ve hasılat rekorları kırılıyordu. Harlem'de büyük bir ırk çatışması patlak veriyordu. Türkiye'de 426 gün sonra sıkıyönetim sona eriyordu. Bir köşe yazarı, son ihtilalden önce ülkede namussuzlarla hırsızların rahat uyuduğunu, oysa şimdilerde bunlarla mücadele olanaklarının genişlediğini yazıyordu. Kıbrıs'ta Rum çetelerinin baskı ve tedhişinin arttığı bildiriliyordu. Türkiye'den sınır dışı edilecek Yunan uyruklu Rumlar için 500 kişilik geniş bir liste hazırlanıyordu. Toprak Reformu konusunda akademik bir toplantıda sağcı ve solcu profesörler arasında büyük bir tartışma çıkıyordu. A.B.D., Kuzey Vietnam'ı bombalamaya başlıyordu. Lefkoşe'de toplarla ve bazukalarla çatışmalar oluyordu. Kongo'da üçüncü büyük şehir de âsilerin eline geçiyordu. Uçaklarımız Kıbrıs'a hü-

cum ediyordu. Bilimsel bir makalede insanın aya nasıl gideceği anlatılıyordu. 64 jetimiz Kıbrıs'ı yeniden bombalıyor ve adaya çıkarma başlıyordu. Bir pilotumuz bombardıman uçuşu esnasında ölüyordu. Bir köşe yazarı, Kurtuluş Savaşı ile kavuşup yakın devirlerde kaybettiğimiz şeyi tekrar bulduğumuzu yazıyordu. Gençlik Federasyonları, Ata gençliğinin bu davada da bütün gücü ile silahlanmaya hazır olduğunu, Türk ulusunca kutsal göreve çağrılacağı günü heyecanla beklediğini bildiriyordu. İşçi Sendikaları Federasyonu, Türk işçisinin kayıtsız şartsız milletin emrinde ve vazifede olduğunu, bütün grev hareketlerini durdurma kararı aldığını duyuruyordu. Fransız aktörü Alain Delon evleniyordu. Şampiyon ağır sıklet boksörü Clay de evleniyordu. Berlin'de 'Utanç Duvarı' üç yaşını dolduruyordu. Şehit pilot hazin bir törenle toprağa veriliyordu. Mahzun Prenses Süreyya, Atina'da ilk filminin çekimlerine başlıyordu. Monaco Prensesi Grace üçüncü çocuğunu bekliyordu. Fatih Sultan Mehmed'in mezarının açılıp açılmaması konusunda geniş çaplı bir münakaşa oluyordu. Hazırlık maçında Galatasaray Feriköy'ü 3-2 yenerken, santrafor Metin eski günlerini hatırlatacak şekilde uçarak kafayla gol atıyordu. Güney Arabistan'da çarpışmalar başgösteriyordu. Kuzey Rodezya'da 'dişi peygamber' 587 kişinin ölümüne sebep oluyordu. Oğuz okuyordu.

Korkunç bir öğle sıcağı. "Milletlerarası Uçuşlar" bölümünün önünde buluştular. Hanri, Jacqueline ve bir kız daha: Ayşe. Jacqueline kemik rengi keten bir tayyör giymişti. Gözünde güneş gözlüğü, açık saç. Öpüştüler. Ayşe'yle tokalaşırlarken Oğuz kızı iyice hatırladı ve beğendi. Bal rengi dalgalı saçlar, hafif makyaj, tiril tiril ipek bluz. Dekolte.

"Nerdesin?" dedi Hanri. "Yarım saattir seni bekliyoruz."

Oğuz saatine bir göz attı: "Daha iki saat var yahu!"

"Olsun. Beni bilirsin... Hadi şunlara bir el at da bitirelim şu işi."

Jacqueline'in zarif bordo bavullarını yüklendiler ve Hanri'nin öncülüğünde bankolara yöneldiler. Salonda hareket, telaş ve bürokrasi. Cızırtılı hoparlörlerden anlaşılmayan anonslar, yazılı uyarılar, işaretler, biletler, konuşmalar, tartı, bagaj fazlası, fiş, konuşmalar konuşmalar. Oğuz terliyordu. Sonunda bitti. Hep birlikte restorana doğru yürüdüler.

Kesif bir sigara dumanı, boğucu bir hava, bordo ile mor arası örtüler, pis ve lekeli. Cam kenarına oturdular. Dört sigara birden yakıldı. Konuşmalar başladı. Ayşe'nin Fransızcası kusursuzdu. Oğuz hemen kabuğuna çekildi. Bir yandan, kızın koltuk altından içeri bakıp göğüslerini görmeye çalışıyordu. Sutyen var mı acaba? Bir türlü göremedi. Alanda hareketsiz duran iki uçak. Beton zeminde koşuşturan üniformalı görevliler. Döşenen hortumlar. Kötü yapılmış dalgalı bir camın ardından bakıyormuş gibiydiler. Beton ve asfalt yüzeylerden yansıyan sıcak, görüntüyü deforme ediyordu.

Garson geldi: "Buyrun."

"Soğuk biranız var mı?"

"Normal."

"Peki, dört tane lütfen."

Yine Fransızca konuşmalar. Arada uzun sessizlikler. Nihayet biralar. Garson bıraktı gitti. Oğuz servis yaptı: "Hadi bakalım, Jacqueline'e..." İçtiler. Oğuz, elinin tersiyle üst dudağındaki köpüğü sildi: "Öff, beygir sidiği gibi. Allah kahretsin bu herifleri! 'Normal' deyince anlamalıydım." Ayşe güldü.

"Boşver," dedi Hanri. "İdare et." Terleyen yüzünü mendiliyle kuruladı. Hâlâ gergindi. Yine Fransızca konuşmalar.

Garson ikinci kez geldiğinde Oğuz biraları şikâyet etti.

"Kusura bakmayın, bu havada dolap yetişmiyor."

"Havalandırmanız da dolaba bağlı galiba," dedi Oğuz. Ayşe yine güldü. Adam boynunu büküp gitti. Bölük pörçük konuşmalar. Hanri Jacqueline'in kırmızı ojeli parmaklarını esmer elinin içine aldı, usul usul okşadı. Fısıldaştılar. alandaki uçaklardan biri ağır ağır hareketlendi. Onu seyrettiler.

İkinci şişe biterken Oğuz açılmaya başladı: "Peki Jacqueline," dedi Fransızca olarak. "Gidiyorsun demek... Paris fahişelerinin 'şefkat ihtiyaçları'nı gidermeye."

Gitme lâfı ilk kez telaffuz ediliyordu. Kızlar gülüşürlerken Hanri'nin yüzünden bir hüzün bulutu geçti.

"Geldiğinde senin problemlerinle de ilgilenirim," dedi Jacqueline. Herkes güldü.

"Orada şefkat ihtiyacına ihtiyacım olacağını sanmıyorum," dedi Oğuz. Cümlenin anlamsızlığına rağmen, Fransızca'da da kelime oyunu yapmış olmaktan hoşnuttu. Ayşe'ye yan gözle kaçamak bir bakış attı. Kız gülümsüyordu. İyi.

"...Çocuklarım," dedi Jacqueline. "Gelmeden bir kere daha Polonez'e gidin. Yazın da çok güzelmiş."

"Sensiz olmaz," dedi Oğuz. "Ben kiminle ata bineceğim?"

"Canım pansiyoncu kadının kızı var ya... Maria mıydı, neydi?"

Oğuz kızardı ve ağzına iki fıstık attı hemen. Pörsümüş tuzlu fıstıklar, azı dişlerinin arasında gıcırtıyla esneyip ufalandılar. Bir anons yapıldı. Hanri hemen kulak kabarttı. Duyurunun tek kelimesi bile anlaşılmıyordu. Arkadan, Türkçeye çalan bozuk bir aksanla İngilizce ve Fransızca olarak da tekrarlandı anons. Ayşe, masaya abandı ve dikkatle dinledi. Oğuz, bu kez bluzun açık yakasından içeri bakarak görmeye çalıştı memeleri. Yine göremedi.

"Ne diyor, anladınız mı?" diye sordu Hanri.

"Bizimle alâkası yok," dedi Ayşe. "Frankfurt uçağı."

"Bravo valla, iyi işitiyorsun."

Yeni biralar geldi. Ama sohbet canlanacağına sessizlikler uzamaya, espriler giderek zorlama bir hal almaya başladı. Gittikçe yaklaşan ayrılığın ağırlığını herkes içinde hissediyordu. Birer ikişer tuvalete taşınıp döndüler. Anonslar sıklaşmıştı. Hanri her seferinde ayaklanıyor, kulak kesiliyor, sonra küt diye yerine çöküyor ve Jacqueline'in elini yeniden eline alıyordu. Bir ara 'enformasyon'a kadar gidip durumu sordu. Rötar yoktu. Oturup beklediler.

Paris uçağı anons edildiğinde hemen kalktılar. Hanri hesabı çoktan ödemişti. Çıkış kapısına doğru koşar adım ilerlediler. Kapıda duruldu. Uzun bir vedalaşma faslı. Ayşe ağlamaya başladı. Oğuz, sıra kendisine gelince, anneannesinden çaldığı avuç içi kadar küçük oyun destesini arka cebinden çıkarıp Jacqueline'in eline sıkıştırdı: "Yolda pişti oynarsın." Birbirlerine sarıldılar. Sonra Oğuz bir an kendini kurtardı ve ciddileşti:

"Senden bir ricam var."

"???"

"... Brigitte Bardot Brezilya'dan bugünlerde dönüyormuş. Görürsen söyle, beklesin. Yakında geliyorum!"

Jacqueline ona küçük bir yumruk attı gülerek. Yeniden sarıldılar.

"Yeter ulan," dedi Hanri. "Kıza uçağı kaçırttıracaksın." Sonra Oğuz'u itip kendi sarıldı. Pasaport kontrol bölümünün önünde uzun uzun öpüştüler. Sonra Jacqueline kuyruğa girdi, işlemlerini yaptırdı ve bir anda gözden kayboldu.

Ötekiler hemen cama koştular. Air France uçağı güneşin altında ışıl ışıl yanıyordu. Az sonra, yolcular göründü. Jacqueline, elinde dörtköşe seyahat çantası, düzgün bacaklarıyla hızlı hızlı yürüdü uçağa doğru. Merdivenleri çıktı. Tam kapıdan girecekken döndü ve onlardan yana baktı. Aynı anda, hafif bir esinti, tayyör ceketinin eteklerini hava-

landırdı. Penceredekiler deli gibi el salladılar ama kızın onları görüp görmediğini hiçbir zaman bilemediler. Sonra, kız tekrar döndü ve uçağın karanlık ağzından girip kayboldu. Herkes bindi. Kapılar kapandı. İşaretler verildi. Yol boşaltıldı. Uçak yavaş yavaş hareketlendi. Burnunu çevirdi. Piste girdi. Bir süre ağır ağır yürüdü, sonra yine hareketsiz kaldı. Uzakta öylece duruyordu, muhteşem bir masal kuşu gibi.

Sonra yeniden kıpırdadı. Pistte hızlandı hızlandı, birden havalandı ve uçtu gitti. Arkasından bakakaldılar.

16

Büyük kentin çehresi birdenbire değişiverdi. Havalara birşeyler olmuştu: Gölgede 30 dereceyi bulan boğucu sıcakta gökyüzü göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir süre içinde bulutlanıyor, insanın yüreğini daraltan bir karanlık sarıyordu ortalığı—gün ortasında gece. Derken, uğultuyla boşanan ağır yağmur. Genizlere işleyen ince bir toz kokusu. Kaçışan insanlar. Saçak altlarına sığınanlar. Cadde kenarlarında akıp giden sarı-kara yağmur dereleri. Mazgallarda anaforlar. Yerden ağır ağır yükselen buğu. Ve, bir türlü dağılmayan sıkıntı.

Gençlik Federasyonunun düzenlediği Kültür Festivali, bu 'tropik' iklimde başladı. Oğuz yeniden şehre indi ve kendini şenliğin kollarına bıraktı. Millet tam takım devredeydi: Hikmet, Önder, Onur, Sedat, Emre ve diğerleri. Ada'da seyahat hazırlıkları yapan Hanri yoktu bir tek.

Hakiki bir şenlik: Tiyatrolar, sonra aktör ve eleştirmenlerle tartışma toplantıları, sonra toplu öğle yemekleri, dans gruplarıyla geziler, tiyatrolar, konserler, meyhaneler, Kordon Blö, sonra yeniden tiyatro, yeniden tartışma...

Şehir delice renklenmişti. Özellikle Beyoğlu, özellikle geceleri: Blucinli, kumral sakallı, ince uzun oğlanların kollarında gevrek kahkahalar atan uzun etekli, mini etekli, dar pantalonlu, dekolteli, uzun lüle saçlı, *à la garçon* saçlı sarışın-kumral-esmer kızlar. Hülyalı sarı bir ışık veren sokak lambalarının altında güle oynaşa yürürken birbirleriyle karşılaşan, duran, konuşmaya dalan, sonra çoğalarak yürü-

meye devam eden topluluklar, caddenin bir yakasından öbür yakasına keyifle nâralaşan insanlar, topluca tiyatrodan, konserden, balodan çıkanlar, balon gezdirenler, durup durup gülüşenler, şakalaşanlar, toplu şarkılarla konseri sokakta sürdürenler, ıslıkla onlara eşlik edenler, mim yapanlar, küçük dans figürleri deneyenler, kucaklaşıp uzun uzun öpüşenler, selamlaşanlar, lâf atanlar, sırf gürültü etmek için gürültü edenler, içki içenler...

Oğuz, o güne kadar yurtdışına hiç çıkmamış olmasına rağmen, bir Orta Avrupa üniversite şehrinde yaşıyormuş hissine kapılmıştı. Bir gün Çekoslovak halk dansları topluluğuna takılıyorlardı. Hikmet, Anne-Höhe'sini unutup kızlardan birine âşık oluyordu derhal: Uzun saçlı, mavi gözlü, ama bacakları müthiş kıllı bir kız, Katolik. Gösteriden sonra, gruptan birkaç kişiyle Oğuz'un evine gidiyorlardı. Votka içiyorlardı. Hikmet, kıllı bacaklı kızla bir köşeye çekiliyor, kocaman mendiliyle gözlük camlarını parlatarak birşeyler anlatıyordu durmadan. Oğuz, öteki Çek kızlarının ikisiyle birden ilgileniyor, onların çat pat İngilizceleriyle anlattıklarını dinliyormuş gibi yapıyor, kime tutulacağına bir türlü karar veremiyor, yeniden votka içiyor, sarhoş oluyor, sonra da grubun liderliğini yapan altın saatli, altın kolyeli iri yarı delikanlıyı sosyalizm hakkında sorguya çekmeye başlıyordu. Delikanlı konuyu değiştirmeye çalıştıkça Oğuz büsbütün onun üstüne gidiyor, oğlanın saman sarısı saçlarının ta dibine kadar kızarmasına sebep oluyor, delikanlı da öc almak için Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki hegemonyasından söz açınca bu kez kendisi kıpkırmızı oluyordu sinirden. O zaman Hikmet araya giriyor, kadehlerin gençler arasındaki dostluğa kaldırılmasını sağlıyor, ama aradaki soğukluğu gidermeyi başaramıyordu. Çekler az sonra müsaade isteyip gidiyorlar, Hikmet de Oğuz'a yükleniyordu önce, kızları kaçırttı diye, ama sonra, Oğuz'un grup lideri delikanlıyı soktuğu zor durum aklına

gelince, o çılgın Sançar kahkahasını patlatıveriyordu birden: Hi-ha!

Ertesi akşam bu kez Polonyalı mimcileri hayranlıkla seyrediyorlar, gösteriden çıkar çıkmaz soluğu Çiçek Pasajı'nda bir meyhanede alıyorlar, birkaç kadehten sonra bitişik masadaki İsveçli gençlik orkestrası elemanlarıyla kaynaşıyorlar, derken masaları birleştiriyorlar, korkunç miktarlarda içen İskandinav delikanlılarından geri kalmamak için onlar da rakıları birbiri ardından kafalarına dikiyorlar, hep birlikte fitil gibi sarhoş oluyorlar, sokağa dökülüyorlar, nâralar atıyorlar, 'Dağ Başını Duman Almış'ı hep bir ağızdan Türkçe ve İsveççe olarak söylüyorlar avaz avaz, İsveçlilerin bu Türk marşını bilmelerine çok şaşıyorlar, bunun aslında bir İsveç halk şarkısı olduğunu İsveçlilerden öğrenince büsbütün şaşırıyorlar, sonra şaşkınlıklarını birden unutuyorlar, 'lay la lay la lay lay lom' nakaratını gâvurlara öğretiyorlar, sonra kolkola girip yalpalaya yalpalaya caddeden aşağıya yürüyorlar, Karavan Pavyon'a dalıyorlar, yeniden içiyorlar, çam yarması sarışın Viking'lerin arasında cüce gibi kalan kızıl saçlı, komik suratlı Norveçli orkestra şefinin ortaya fırlayıp kanter içinde kalıncaya kadar dansözlerle karşılıklı göbek atmasına kahkahalar içinde alkış tutuyorlar, sabaha doğru körkütük çıkıyorlar, İskandinavları kaldıkları lisenin yatakhanesine kadar çıkardıktan sonra kimin evi en yakınsa oraya gidip ânında sızıyorlar, ertesi akşam bıraktıkları yerden devam ediyorlardı.

"Oğlum, Paris'i ne yapacaksın?" diyordu Hikmet, Beyoğlu'nda kolkola gezerlerken. "Paris burda işte. Manyak mısın bırakıp gideceksin? Şu kızlara bak: Çiçek gibi hepsi, çiçek...!" Oğuz bakıyordu. Evet, çiçek gibiydi hepsi. "Ayağına gelmişler," diyordu Hikmet. "Daha ne istiyorsun?" Oğuz daha ne istediğini bilmiyordu. Hikmet çok ciddi bir yüz ifadesi takınıyor, nutkuna başlıyordu: "Ayrıca bak, herşey var burda. Sanat da var, siyaset de... Geleceği değiştir-

mek elinde! Genç ülke burası. Oysaki Fransa ne? Fosil fosil! Donmuş, bitmiş..." Oğuz'u kolundan tutup durduruyordu sonra caddenin ortasında: "... Burda üç dört yıl sonra iktidar bizde oğlum. En fazla dört yıl! Sonra tamam: İşçiköylü Meclis'te! Düşünsene ne müthiş...!" Oğuz düşünürken, Hikmet de, artık iyice uzamaya yüztutmuş yağlı saçlarını çekiştirerek devam ediyordu: "... Bir de Fransa'ya bak: Al gülüm, ver gülüm! Aralarında siyasetçilik oynasınlar sade. Şimdi nasılsalar, dört yıl sonra da öyle olacaklar. Tık çıkmayacak. Hiçbir şey değişmeyecek. Bitmişler oğlum onlar, tükenmişler, anladın mı...?" Oğuz anlar gibi oluyordu. Sonra Hikmet birden sıkılıveriyordu konuşmaktan. Oğuz'u kolundan çekiştire çekiştire bir işkembeciye sokuyordu. Tuzlama, kokoreç ve kelle yiyorlardı, gözüyle mözüyle birlikte.

Şenliğin son akşamı.

Oğuz kendini erkenden sokağa attı. Yine boğucu bir hava. Saatine bir göz attı: Oyuna daha çok vardı. İnsanlara baka baka yürüdü. Beyni, her adımda kafatasının içinde sallanıyormuş gibiydi. Taksim meydanına çıktı. İki aspirin. Ama önce birşeyler yemeli. İstiklal Caddesi'ne girdi ve karşıdan gelen biriyle çarpışmasına ramak kaldı. Soldan geçmek istedi. Adam da aynı tarafa hamle edince yeniden burun buruna geldiler. İkisi birden sağa hamle ettiler bu kez ve yine karşı karşıya kaldılar. Bakıştılar. Gülmekle gülmemek arası bir durumda kaldılar. Sonra kendi yollarına gittiler artık.

Oğuz, tiyatronun sokağına gelmeden hemen önce, köşedeki büfeye daldı: "İki tost, bir ayran." Sabırla bekledi. Nevalesini uzattılar. Alıp mermer tezgâha doğru ilerledi. Dışarıda hava iyiden iyiye kararmıştı. Ayranından bir yudum almak üzere başını kaldırınca gözü aynaya ilişti ve

yüreği tekledi: Nevra! İki ay sonra! İki ay, beş gün, yirmiiki saat. Bir daha baktı. Acaba?... Sarışındı ama...Oydu! O anda da gözgöze geldiler. Kız girişte bir an duraladı. Sonra içeri girdi. Hâmile gibi bir hali yoktu ve sarışın olarak da çok güzeldi.

El sıkıştılar.

"Ne haber?" diye mırıldandı Oğuz. Soluk almakta güçlük çekiyordu.

"Çok iyiyim," dedi kız. "Şu Alman çocukların senfoni orkestrasına gidiyordum. Seni camdan görünce bir merhaba diyeyim dedim."

"İyi ettin." Zonk zonk zonk. "Şey... Saçına ne oldu?"

"Ha o mu? Valla bir gün aklıma esti, gittim boyattım. İyi olmamış mı?"

"Yok, gayet iyi olmuş..."

"Seni hayırsız," dedi kız. "Hiç aramazsın."

"Valla ben..." diye mırıldandı oğlan.

"Neyse boşver, şaka söyledim," dedi kız. Güldü: "Bak ne bomba haberlerim var sana."

Oğlan bekledi. En kötüsüne hazırdı.

"Gelecek ay evleniyorum," dedi kız."

"Yaa, çok sevindim," dedi oğlan. "...Tebrikler."

"Sağol. Kiminle olduğunu sormayacak mısın?"

"Kiminle sahi?"

"Tahmin edemedin mi?"

"Ee, şey..."

"Tamam tamam, ben söyleyeyim bari: Oral. Tanıyorsun..."

"Ha, tabii."

"Aman Oğuz, ne soğuk nevale şeysin! İnsan güzel birşey söyler yahu."

"Çok sevindim... Gerçekten. Çok iyi çocuk."

Kız başını salladı gülerek: "Olmuyor, beceremiyorsun." İçini çekti: "Neyse. Balayına nereye gidiyoruz biliyor mu-

sun? Viyana'ya! Lotte'ye. Hatırladın mı, hani evine gitmiştik?"

Oğlan yutkundu: "Hatırlamaz olur muyum. Hoş kadın..."

"Sana davetiye gelecek yakında. Sade nikâh. Sonra da küçük bir parti, bizbize. Gelmezsen küserim bak. Babam da çok bozulur. Seni çok sever, bilirsin. Hem, Garip'i özlemedin mi?"

Oğlanın cevap vermesini beklemeden aynada kendisine bir göz attı. "Neyse ben kaçıyorum," dedi. "Adamcağız ağaç oldu kapıda... Oğuz, bak *mutlaka* bekliyorum. Hadi *ciao*!"

El sıkıştılar. Nevra çıktı. Sonra, birden geri döndü:

"Yahu, ne diyeceğim..." Yüzü çok ciddiydi. "Cem'i duydun, değil mi?"

Oğuz içgüdüsel bir korkuyla anlamadan baktı.

"... İntihar etmiş."

Trak-l. İçinden birşey koptu. "H-hangi Cem?"

"Hani adada tanışmıştınız ya... Almanya'dan dönmüş... evde...annesi komşularda...tabancayla...Güzelim çocuk..."

Koyu bir sıvının içinde ağır ağır yüzerken bir türlü iyi işitemiyormuş gibi geliyordu Oğuz'a. Sedef'teki yazarın, Cemal ağbinin, ressamın ve ötekilerin uçuşan flu yüzlerinin arasında Cem'in yumuşak kahverengi gözleri. Boğazına birşey tıkandı. Mermer tezgâha tutundu.

"Çok...üzüldüm."

Daha saçma ne söylenebilirdi acaba? Yorgun gözlerle etrafa baktı. İnsanlar ona baktılar.

"Şey, biliyorsun sanmıştım..." dedi Nevra. "Gazetelerde çıktı hep ilanı."

"Ben...ben bilmiyordum."

"Hay Allah, bilsem söylemezdim. Ya, gitti çocuk... Ne yapalım, dünya böyle işte." Durdu. Oğuz'un yanağını okşadı. "Hemen kaçmam lâzım maalesef... Hadi hoşçakal."

O gittikten sonra Oğuz uzun süre aynada kendi gözlerini seyretti. Sonra döndü. Kasaya parayı ödedi. Uzatılan bozuklukları aldı, çıktı. Caddede ışıklar yanmaya başlamıştı. Şakaklarını ovuşturdu. Kayıtsız kalabalığın arasına karıştı ve ağır ağır ilerledi. Yeniden meydana vardığı anda müthiş bir sağanak bastırdı, apansız. Aldırmadı. Islana ısla yürüdü.

Hanri, Paris'e giderken Oğuz'un kendisini uğurlamaya gelmesini istemedi: "Bizimkiler gelecek. Havra gibi olur orası şimdi."

Bir gün önce Oğuz'da buluştular ve kendi aralarında özel bir veda töreni yaptılar. Uzun susuşmalar ve hüzün oldu. Hanri plaklarını yüklenip gelmişti: "Gelirken, birkaçını getirirsin istersen." Tedirgin ve sinirliydi. Fazla oturmadı. Kalktı, Oğuz'a sarıldı ve kamburunu çıkarıp gitti.

Oğuz, Hanri'nin ardında bıraktığı boşluğu ancak birkaç gün sonra farkedebildi. Anneannesinin ısrarlı telefonlarına rağmen yazlığa dönmeyi reddetti, Nişantaşı'ndaki eve kapandı ve dünyayla ilişkisini kesti. Anneannesi, onun bu ruh halini her zamanki gibi uzaktan sezdi ve ilk tedbir olarak Hâcer Hanımı yolladı derhal.

Böylece, 1964 yazının sonlarına doğru Oğuz'la Hâcer garip bir ikili hayat sürdürmeye başladılar:

Kadın, mutfağı mekân bellemişti kendine. Sabahtan akşama kadar bir an olsun kapatmadığı cızırtılı küçük el radyosunu mutfak masasının üstüne yerleştirip taburenin üstüne tünüyor, sürekli iş görmekten mahvolmuş ellerini apış arasında birleştirerek arpacı kumrusu gibi düşünüyordu durmadan. O eski Amerikalı albay hikâyeleri bitmişti. Derin 'tefekkür' durumundan sıyrılıp mutfaktan çıkması, Oğuz'a çay-kahve getirmek ya da sofrayı hazırlamak içindi

yalnızca. Bu konuda 'büyük hanım'dan sıkı talimat almış olduğundan, bunları aksatması sözkonusu değildi. Gerisi, radyoydu.

Oğuz'sa, aksine, *düşünmüyordu.* Sabahları, huzursuz uykusundan uyanır uyanmaz, daha elini yüzünü bile yıkamadan bir plak koyuyor, öyle başlıyordu güne. Eline ilk ne geçerse: Prokofieff, Bach, Beatles, Roy Orbison, Ray Charles ya da Debussy. Bangır bangır çalan müziğin eşliğinde oturup kahvaltısını ediyor, kahvesini içiyor, sonra da geceden kalan kitap yığının ortasına gömülüyor, saç baş darmadağın, sakal bir karış, hepsini birden okuyor ve günlüğüne notlar düşüyordu: "*Dağlar, Değirmen ve Rüzgâr* (acıklı ve hüzünlü)... *Yabancı* (yeniden! sarsıcı!)... *Harp ve Sulh* (muazzam! adam Tanrı!)... *Gerçeküstücülük Manifestosu* (heyecan verici)... *Sosyalist Düşüncenin Gelişmesi* (uyarıcı)... *Tenasül Hayatımız ('Herkes ve Her Aile İçin Bir Rehber'/'Eserin güzel ve tatlı bir üslûbla tercümesini yapan: Cemil Cahit Cem';* uyarıcı) " ... Arada, Hâcer Hanım, yabancıların yanında çalışırken öğrenmiş olduğu kreplerden yapıp getiriyordu. Anneannesinin özel ev imalâtı kayısı marmelatıyla hazırlanmış krepler. Oğuz, müzikli okuma seansları kesintiye uğradı diye biraz bozuluyordu, ama yine de hırsla yiyordu hepsini. Sonra, anneannesine telefon ediyordu: "Nasılsın reçel kraliçesi?" "Oğuz'cuğum, sevgilim! İyi misin?" "İyiyim iyiyim..."

Sonra, kitaplara gömülüyordu yeniden. Kimseyi aramıyordu. Kimseyi sormuyordu. Arayanlara çıkmıyordu. Doğan'la Hikmet'ten özellikle kaçıyordu. Paris meselesi aklına gelince midesine kramplar giriyordu. Banyoya koşup klozete öğürüyordu azıcık. Yüzüne su çarpıyordu. Odasına dönüyordu. Aynada bembeyaz suratını seyrediyordu. Uzanıyordu. Okuyordu. Notlar alıyordu. Hâcer Hanımın getirdiği çayı içiyordu. Terliyordu. Terlemek hoşuna gidiyordu. Koltuk altlarını koklayıp kendi kokusunu dinliyor-

du. Divana uzanıp kendini dinliyordu. Bunu farkedince hemen futbol düşünüyordu. Başaramayınca fırlayıp kalkıyordu. Pikaba *'Dream Baby'*yi koyuyordu. Belden yukarısı çıplak, deliler gibi gitar çalıyor-muş gibi yapıyordu. Bir yandan da şarkıya avaz avaz eşlik ediyordu falsetto sesiyle ve dünyanın en büyük gitarist/şarkıcılarından biri oluyordu, *'sha la la la'*. Olağanüstü kıvrak hareketlerle eğilip bükülüyor, âniden havalara sıçrıyordu, *'ah, ha ha'*. Hayalî gitarının sapını sağ elle tuttuğunu farkediyordu birden. O zaman Hanri'yi hatırlıyordu ve birden duruyordu. Kanter içindeki yüzünü aynada uzun uzun inceliyor, ağzına burnuna garip şekiller veriyor, bakıyordu.

Üstüne bir gömlek geçirip sokaklara fırlıyordu sonra. Hava yavaş yavaş kararırken olağanüstü berraklıktaki yaz seslerini dinliyordu: Napoliten bir şarkı; denizin ortasında bir yerden gelen şen konuşmalar; bir genç kız kahkahası, şuh ve gevrek; pat pat geçen bir çatana, motorlar; birer ikişer yanan ışıklar; birden yanan sokak lambaları; ıslıkla çalınan tanıdık bir melodi; bir bodrum kat penceresinden sokağa yayılan fasıl; loş ev içleri; sebebi anlaşılmaz bir sıkıntı ve hüzün...

İki hafta kadar böyle gitti. Sonra, bir akşamüzeri yürüyüşünden döndüğünde annesini buldu karşısında. Bakışlarında bir tuhaflık. Hava da bir garipti. Etrafa göz gezdirdi: Salonda tek bir abajurun sarı ışığı ve yarı karanlıkta ince uzun bir gölge. Dağınık saçlı, delici bakışlı 40 yaşlarında bir adam oturuyordu köşedeki koltukta. Siyah kadife pantalonundan sivri kemikli dizleri farkediliyordu. Oğuz, onu tanıdık birine benzetti. Kime ama? Birden buldu: Baudelaire! Müthiş benziyordu adam. Daha doğrusu, Oğuz'un gördüğü tek Baudelaire fotoğrafına. Yanakları boydan boya kateden derin çizgiler, gözlerdeki deli bakış. Annesi tanıştırdı: "Şadi Bey...Oğuz, oğlum." Çok kısa nezaket cümleleri. İzin isteyip odaya dönüş. Divan.

Bundan sonraki günlerde, önceki ikilinin yerini, ondan daha da garip bir kuartet aldı. Şadi her gün geliyordu. Yıllar yılı Fransa'da kaldıktan sonra dönmüş, sanatçı havalı biriydi. Ne iş yaptığı belli değildi ama. Nermin Hanımla saatlerce salona kapanıyorlar, o sıcakta kanyak içiyorlardı durmadan. (Şair Cemal ortadan kaybolmuştu. Tabii, o bilezikli sarışın kadın ve ince bıyıklı matbaacı âşığı da.) Perdeleri daima çekili loş, hatta karanlık salonda uzun susuşlar, arada kesik kesik mırıldanan bir iki cümle ve yeni susuşlar... Kapıda ya da koridorda karşılaştıkları ender anlarda da Oğuz'a hiç yüz vermiyordu adam. Belli belirsiz bir baş selamı ya da tek kelimelik bir merhaba, o kadar. Oğuz tedirgin oldu. Ama belki de daha iyiydi. Adamın ürkütücü bir hali vardı çünkü: Başka bir yere aitmiş, hep orayı düşlüyormuş gibi.

Aralarında yalnızca bir kez diyaloga benzer bir konuşma geçti. Oğuz, salondaki telefondan Önder'le konuşurken Şadi geldi bir akşam. Bir kedi sessizliğiyle süzülüp her zamanki koltuğuna gömüldü ve sustu. Oğuz, Berlin'de ödül alan filmin eleştirisini yapmaktaydı. Oturduğu yerden Şadi'nin kulak kabarttığını gözucuyla farkedince fırsatı kaçırmadı ve filmi yerle bir etmeye girişti: "... Birader, adam toplumculukla başlıyor işe: Su kavgası, ağalık, feodal üretim ilişkileri filan. Sonra bir de bakıyorsun, ikinci yarıda bunlar tümden unutulmuş. Bu kez kırsal alanda cinsel bunalımlar, psikolojik sorunlar falan işleniyor. Apayrı iki konu yani. İki ayrı film gibi, anlıyor musun? Olmamış tabii..." Önder'le uzun uzun lâflayıp kapattılar. Annesi de gelip oturmuştu bu arada. Dönüp onlara nazikçe gülümsedi. Tam odasına dönerken Şadi ilk kez lâf attı:

"Demin söylediklerinize kulak misafiri oldum da istemeden... Şu meşhur filmi eleştiriyordunuz galiba, yanılıyor muyum?"

"Doğru," dedi Oğuz da. "...Ya toplumculuk, ya cinsellik. İkisi birden olmaz ki. Tutarsız yani."

"Neden?" dedi adam. Ateş saçan gözlerinde şeytanî bir pırıltı: "İkisi birden olamaz mı?"

Oğuz bir salise duraladı. Sonra hemen itiraz etti: "Ama ya o, ya o. Yoksa çorba olur."

Şadi, bıçak gibi ince ve şehvetli dudaklarıyla gülümsedi: "Bir yapıtta iki boyut birden işlenmişse, daha iyi değil mi? Hem toplumsal, hem bireysel boyut? Çok daha zengin bir izlek çeşitliliği. Bunun nesi kötü?"

Oğuz şaşırdı ve bozuldu. Bunu hiç düşünmemişti. Ayrıca 'izlek' ne demekti? Bir yerden duymuştu ama anlamını tam bilmiyordu. Tam değil, hiç bilmiyordu. Annesine baktı: Kadın dalgın dalgın bakıyordu; orada değildi. Oğuz çaresizlik içinde kıpırdandı. Neyse ki, Şadi üstelemedi. Oğuz'a olan ilgisi, başladığı gibi birdenbire sönmüştü. Oğlan birşeyler geveleyip çıktı.

Hayat eskisi gibi sürdü. Salonda kanyaklar, mırıltılı konuşmalar ve susmalar. Odada müzikler, yazılar, sabahlara kadar karıştırılan ve bir türlü istenen müziği çalmayan radyo istasyonları. Mutfakta Hâcer Hanım ve radyosu... Oğuz, Şadi ilişkisini çok sağlıksız buluyor ve annesi adına biraz kaygılanıyordu. Ama bu konu üzerinde fazla düşünecek hali yoktu. Kendi derdi kendine yetiyordu çünkü.

Bir gece, pikabı kısıp tuvalete çıktığında koridorda duraladı: Salondan yüksek sesle konuşmalar! Şadi ilk kez sesini yükseltmiş, bağırıyordu. Karşısında Nermin Hanımın küçük itirazları, cılız ve yorgun. Oğuz, durduğu yerde iyice kulak kabarttı ve adamın ne dediğini anlamaya çalıştı. Ama, bitişikteki küçük odada Hâcer'in ağır horultusu buna engel oluyordu. Şadi'nin gittikçe tizleşen asabi sesi: "Ne hakla?...şımarıklıktan...tabii zengin...!" Ses koridora doğru yaklaşınca, Oğuz gerisin geriye kaçıp kapıyı örttü hemen. Bir iki hırçın hece daha. Sonra kısa bir ara. Ardından, çarpılan bir kapı. Ve sessizlik... Oğuz, nefesini tutup bekledi. Çıt yoktu. Kapıyı aralayıp koridora çıktı. Mutfaktan ışık ge-

liyordu. Ses çıkarmadan oraya gitti. Annesi lavabonun önünde öylece duruyordu. Başını kaldırıp boş gözlerle oğluna baktı. O zaman Oğuz da, son on gün içinde bu gözlere nasıl bir humma yerleştiğini farketti birden, ve ürktü.

"Ne oldu?"

"Hiç."

"Yahu ne oldu, söylesene."

"Yok birşey. Beni yalnız bırakır mısın?"

"Gitti mi?"

"Evet. Önemli değil... Beni yalnız bırakır mısın? *Lütfen.*"

Duvar saatinin tiktakları.

"... Nereye gitti?"

"Bilmiyorum."

"Evine mi?"

"Bilmiyorum... Herhalde..."

Oğuz elini annesinin omuzuna koydu yavaşça. Onu oradaki sandalyeye oturttu: "Anlatmak ister misin?"

"Anlatacak birşey yok ki..." dedi annesi. Sonra da boşanıp anlattı artık: "Hiç yoktan... Ne olduğunu anlamadım bile... Buraya gelmiştim. Kanyağı içemedim. Bir damla birşey kalmıştı bardakta. Lavaboya döküverdim... Arkamdan gelmiş. Birden parladı. Ne olduğunu anlayamadım. Bağırmaya başladı. Yok zengin burjuva kızıymışım. Kötü yetişmişim. Hiçbir şeyin değerini bilmezmişim. Herşeyi çarçur edermişim. Başkalarının emeğine zerrece saygım yokmuş... Adam zırdeli..."

Arada bir durarak, tıkanarak anlatıyordu. Oğuz, onun her an gözyaşlarına boğulmasını bekliyordu ama böyle birşey olmadı.

Yüzü süzülmüştü. Gözlerinin altları mosmordu. Parmağındaki zümrüt taşlı yüzüğü döndürüp duruyordu anlatırken. Sonra birden sustu.

Oğuz, bütün cesaretini topladı ve sordu: "Onu... seviyor musun?" Aynı anda da kıpkırmızı oldu.

Yüzük durdu. Nermin Hanım, saatin tiktakları arasında oğluna uzun uzun baktı ve sustu. Herşey besbelliydi. Apaçık.

"Git o zaman peşinden!"

Nermin Hanım yine baktı. Anlamadan.

"...Git peşinden. Evine git. Kapısını çal!"

"Y-yapamam."

"Yaparsın. Git hadi!"

Kolundan tuttu ve kaldırdı. Kapıya doğru hafifçe itekledi. Portmantoda çantasını bulup eline tutuşturdu. Sonra da kapıyı açıp yolladı onu.

Kadın merdivenlerden inerken arkasından baktı: Kararsız, ürkek, yorgun adımlar. Yüreği parçalandı.

"Menhus bir adam buldu yine, değil mi?"

Anneannesi. Eylül başı. Yazlıktan döner dönmez ilk sorusu.

Şadi o geceden beri görünmüyordu. Oğuz bir daha aynı cesaret gösterisini tekrarlayıp birşey soramamıştı. Nermin Hanım hiç konuşmuyordu ama Oğuz fırtınanın dinmediğinden emindi. Şimdi anneannesinin sezdiğini de biliyordu. Her zaman hissederdi o.

"Ne bileyim yahu, farkında değilim," diye kaçamak bir cevapla idare etti durumu. Kadın da üstelemeyince rahat bir nefes aldı. Uğraşacak hali yoktu zaten. Karar vermişti: Gidiyordu! Bir daha dönmemek üzere. Ya da, çok çok sonra belki. Onyıllarca sonra. Bir yabancı olarak.

Hanri oralarda pek yabancılık çekmediğini yazıyordu:

"...korkunç sıcak. Ama umrumda değil. Müthiş bir dünya dostum. Yepyeni, bambaşka... Herifler sırf kültür!... Sokakta öpüşen çiftler adamın aklını başından alıyor.

Bütün kızlar birer Brigitte!... Jacqueline herşeyi ayarladı... Metro ile 15 dakika. Tualet dışarda ama fazla problem olmuyor, idare ediliyor... Gittim, Üniversiteyi gördüm: harika!... Gelişini mutlaka önceden bildir. Gene son dakikaya bırakma... "

Oğuz âni bir kararla gitti, otobüs biletini aldı ve gidiş tarihini Hanri'ye telgrafla bildirdi.

"Aman yarabbi! On günün var!" diye inledi anneannesi. "Nasıl yetişeceğiz?"

"Neye? Otobüse mi? Taksiyle gideriz canım!"

"Sen eğlen bakalım, eşek kafalı! Oralarda çok ararsın anneanneni."

Hareket başladı. Acele Ayten'e haber salındı. Hemen geldi kız. Hâmileydi. Sürekli gülüyordu. Hâcer Hanımla birlikte mutfağa kapandı. Hareket kısa sürede telâşa dönüştü. Evde sabahtan akşama bir koşuşturmadır gidiyordu. Oğuz'un yatakta sakin kafayla gazete okumasına bile imkân kalmamıştı. Anneannesi, kahvaltısını bitirene kadar başında bekliyor, sonra kolundan tuttuğu gibi çarşıya çıkarıyordu onu: Yünlü ekose gömlekler, altı kauçuk kışlık botlar, renk renk çoraplar, bezirgân tavırlı tezgâhtarlar, Yahudiler, yeni deri bavullar, kupon kumaşlar, ağızlarında iğnelerle konuşup duran terziler. Ayaklarına kara sular inmiş halde eve dönüyorlardı, paketleri açıyorlardı, Ayten'le Hâcer Hanım onların üstüne üşüşüyorlardı, yorgunluk kahveleri yapıyorlardı, sofrayı kuruyorlardı, onlar ikisi alelacele yemek yiyorlardı, telefonlara koşturuyorlardı, dönüyorlardı, yemeklerini bitiriyorlardı, kalkıyorlardı, salona geçiyorlardı, pantalon paçalarını bastırıyorlardı, yeniden telefonlara koşuyorlardı, yeniden kahve içiyorlardı, kapıya bakıyorlardı, Nermin Hanımı karşılıyorlardı, onun paketlere bir göz atıp hiçbir şey söylemeden birkaç lokma yemesini, sonra da odadan odaya bir hayalet gibi dolaşmasını izliyorlardı, aralarında gizlice bakışıyorlardı, üzülüyorlardı, bir-

birlerinin üzülmesine de üzülüyorlardı, ardından yine sokağa uğruyorlardı, yeniden alışveriş yapıyorlardı, yoruluyorlardı.

Dördüncü gün usanıverdi Oğuz. Artık provaya gitmeyeceğini bildirdi.

Yemekteydiler yine; annesi de vardı.

"Ama bu son prova oğlum," dedi anneannesi. "İki dakikanı bile almaz."

Oğuz ayak diredi.

Kadın yalvar yakar oldu: "Hadi canım, hadi güzelim, üzme beni..."

"Uzatma annane," dedi Oğuz. "Gitmeyeceğim. Söyle, olduğu kadarıyla göndersinler."

Kadın sinirlendi: "Ben senin için bu kadar fedakârlığa katlanayım, bu kadar parçalanayım, sen—"

Oğuz kesti. Onun kendini paralamasından çok duygulandığını, bunun için ona çok müteşekkir olduğunu, ama artık bir daha provaya gitmeyeceğini söyledi.

Anneannesi peçetesini atıp ayağa fırladı: "Ne halin varsa gör!"

Tam çıkıp gidiyordu ki, annesi müdahale etti: "Anne, bıraksana kendi halletsin. Çocuk değil artık. Başta senin karışman hata."

Anneanne birden parladı: "İllallah-i maasabirîn! *Ben karışırım* efendim! Mani olamazsınız! Karışırım, anladınız mı?! Kimse mani olamaz!!"

Mutfakta, hizmetçilerarası sohbet bıçak gibi kesildi.

"Yetti be! Yetti artık!!..."

Nermin Hanımın haykırışı yemek odasında çın çın çınladı. Haykırış da değil, tüyler ürpertici bir çığlıktı bu, ötelerden gelen.

"...Yetti, anladın mı?! Sana mani olan kim? *Ha, kim?!* Git, ne istersen onu yap! *Ne* istersen! Yeter ki yakamı bırak!... Çıldırmışsınız siz!"

Sesinin perdesine bakıldığında kimin çıldırmış olduğu şüphe götürürdü doğrusu.

"Allah belâmı versin benim!" diye haykırdı anneannesi de. "Gebereyim de hepiniz kurtulun!"

Artritten deforme olmuş parmaklarıyla yakasını bağrını parçaladı. Elbisesinin iki düğmesi birden çat çat kopup yerlerde yuvarlandı.

"... Gidiyorum zaten bu evden! Bir daha yüzümü göremeyeceksin. *Cenazemi* göreceksin ancak, anladın mı?!"

"KESİN ULAAN!..."

Sıra Oğuz'daydı. Kadınlar ona şaşkınlıkla baktılar.

"Asıl *ben* gidiyorum burdan! Unuttunuz herhalde! Küçük bir ayrıntı tabii. Neyse, önemi yok. Gidiyorum ve *dönmeyeceğim,* tamam mı?!"

Kendini sahneye çıkmış gibi hissediyordu. Ama aldırmadı: "...Bir hafta be! BİR HAFTA! Bir hafta sabredemediniz, değil mi? Allah *kah*retsin...!"

Peçetesini fırlattı. İki adımda yemek odasından çıktı. Holde sessizce dinelip kendilerini dinleyen Ayten'le Hâcer Hanıma bakmadan hışımla geçti, kapıyı çarptı, çekip gitti. Ondan sonrasını biliyordu: Kolonyalar, kalp ilaçları, mendiller, sarılışmalar, öpüşmeler...

"Aile saadeti," diye mırıldandı merdivenlerden inerken.

Acı acı çalan zilin sesiyle uyandı. Başı çatlıyordu. Saatine göz attı: Vay anasını, ikiyi geçmiş! Pencereye baktı: Parçalı bulutlu. Holden konuşmalar: Biri ince, öteki erkek. Kim—? Yaklaşan terlik sesleri. Kapı. Pikeye sarındı: "Girin!"

Ayten. Kızın hafif şişkin karnına âniden kabaran bir istekle baktı.

"Postacı," dedi kız. "Size mektup var. Şunu imzalayacakmışın."

Küçük beyaz pusulayı imzaladı. Çirkin sarı zarfı aldı. Bir sürü resmî damga. Bir süre anlamadan baktı. Kız çıktıktan sonra yırttı. Matbu beyaz kâğıt, zarfın içine yapışmıştı. Zorlukla söktü. Güçbelâ yerinden doğrulup okudu:

"Sayın....."

Noktaların üstündeki boşluğa işlek bir elyazısıyla kendi adı ve soyadı yazılmıştı. Gerisi yine matbuydu:

"... Merkezî Sistem Giriş Sınavlarında..."

Kalbi küt küt atmaya başladı.

"... puvan alarak... 17 sırada girmeye hak kazanmış..."

İçinde bir karıncalanma hissetti.

"...Kesin kayıt için...Eylül Cumartesi gününe kadar bir adet pulsuz dilekçe, lise diploması, nüfus kağıdı örneği, 6 adet vesikalık fotoğraf..."

Soluğunu koyverdi. Elinde titreyip duran kâğıdı yanındaki seramik sehpaya bıraktı. Gözlerinin önünde örümcek

gibi lekeler uçuşuyordu. İki parmağını gözlerine hafif hafif bastırarak masaj yaptı. Sonra kâğıdı alıp bir daha baştan sona okudu. Yeniden yattı, pikeyi üstüne çekti ve duvara dönüp uyumaya çalıştı. Ama dayanamadı. Gözlerini açtı: Örümcekler.

Fırlayıp kalktı ve giyindi. Yıldırım hızıyla banyoya girdi. İşerken yine o duygu: Memelerine doğru yükselen sızı. Çıktı. Koridorda parmak uçlarına basarak yürüdü. Mutfakta radyo: Türküler. Kimseye görünmeden portmantoya ulaşmayı başardı. İnce montgomery ceketini askıdan kaptı, usulca dışarı süzüldü ve kentin uğultusuna karıştı.

Taksim'e kadar dört-dörtbuçuk kilometre boyunca hiçbir şey düşünmemeye çalışarak ve binbir şey düşünerek yürüdü. Dolmuşun dolmasını beklerken üstüste iki sigara içti. İçerisi in gibi oldu. Müşteriler başlarını salladılar. Dudaklarını dişledi. Araba hareket edince yolun sol yanındaki ağaçları saymaya çalıştı. Hafif benzin kokuyordu.

Meydanda inince durdu. İnsanları seyretti. Deniz kenarındaki kahveye doğru yürüdü. Tam girecekken vazgeçti. Döndü. Kararsız adımlarla bir süre dolandı. Sonra yeniden kahveye girdi. Tahta iskemlelerden birine çöktü, ayaklarını yandaki sandalyenin arkalığına dayadı ve öylece oturdu. Çay çay çay. Dördüncüde midesi kalktı. Kendini güçlükle dışarı attı. Kimseye farkettirmemeye çalışarak denize kustu azıcık. Yosun tutmuş kaygan taşlar. Derin derin soluklandı. Burnuna iyot kokusu geldi.

Kıyı boyunca yürüdü. Suyun yüzeyi ile neredeyse aynı hizada seyreden turuncu bir mavna. Gözden kaybolana kadar izledi. Kıyıda balık tutanlar. Yanlarına gitti ve bir bank bulup oturdu. Bir saat boyunca hiç kıpırdamadan, sigara üstüne sigara içerek onları seyretti. Sonunda kalkıp baktı: Paslı gaz tenekelerinde, adını bilmediği ince uzun balıklar. Birbirlerine değmeden deli gibi yüzmeye çalışıyorlardı. Çömelip denizin dibine baktı: Hemen derinleşen

suda uzayan gölgeler. Bacakları iyice karıncalanınca kalktı.

Çınaraltı kahvesini tutana kadar kilometrelerce yürüdü. Yerdeki çatlakların hiçbirine basmamaya çalışıyordu. Melahat Abla olsaydı gülerdi. Muhteşem ağacın altında bir masaya oturdu. Tek tük insanlar. İhtiyarlar. Çay söyledi. Camekânlı adamı çağırdı sonra. Çift katlı kâğıt helvanın üstündeki kabartma yazıları, yıldızları, süsleri büyük bir dikkatle uzun uzun inceledi. Dairenin kenarını her tarafından düzgün aralıklarla küçük küçük ısırarak yıldıza benzer bir şekil çıkardı sonunda. Helvanın orta kısmında yoğunlaşan beyaz macun içini bayıltınca yemeyi bıraktı.

Hafif bir esinti. Ulu çınarın yaprakları hışırdadı. Parke taşlarının üzerine düşmüş sarı yapraklar oradan oraya savruldular. Ceketinin yakasını kaldırdı. Çay bardağının kırmızı-beyaz yollarla bezenmiş tırtıllı tabağına küçük madeni paralar bırakıp kalktı. Şimdi ne yöne? Gerisin geriye dönmeye karar verdi. Aynı taraftan tabii: Deniz tarafından. Yine kilometrelerce yürüdü. Balıkçılar hâlâ eski yerlerindeydiler. Sayıları biraz azalmıştı yalnızca. Yanlarında durup karşı kıyıya baktı. Alev almış gibi duran pencere camları. Az sonra bittiler. Yoluna devam etti.

Veli'nin önüne gelince durdu. Epey düşündükten sonra içeri girdi. Yarı kapalı bahçede bir masa bulup oturdu. Vakt-i kerahat. Garsona rakı, beyaz peynir ve kavun söyledi. Ağır ağır içmeye koyuldu. İçi eziliyor, ama birşey yiyemiyordu. Boş mideyle de olmaz ama. Zorla yedi. İçti. Saatlerce içti orda, tek başına, kimseyle konuşmadan. Arada denizi seyretti. Yavaş yavaş bütün Boğaz, karşı kıyı ve gökyüzü, hepsi birden aynı derin mavi rengi aldı. Yekpare mavi oldular. Sonra da yekpare lacivert. Sonra hava karardı. Bahçede yanan çıplak ampullerin altında rakısını içti. Tek başına içince sarhoş olamadığını farketti. Tek başına ilk kez rakı içtiğini farketti sonra. Sonra kalktı.

Ağır ağır yürüyerek meydanı geçti. Yeniden deniz kenarına indi. Araba homurtuları uzakta kaldı. Ağaçların altında bir banka oturdu. Etrafta birkaç kişi daha. Ama kimse konuşmuyordu. Alacakaranlıkta bir sigaranın kırmızı gözü parladı sessizce, sonra yine soldu. Motor sesleri. Karşı kıyıdaki evlerin pırpır eden ışıkları. Baktı, gökte yıldız yoktu. İleride, karanlık suların içinde küçük bir vapurun hareketi seçiliyordu. Önündeki ışıldaktan fışkıran korkunç parlak ışık demeti geniş bir yay çizerek denizi taradı. Huzme, üzerine vurduğu herşeyi ânında yaldızlayarak geldi geldi...oturduğu bankın tam üzerinde bir an şimşek gibi çaktı, sonra geçip gitti. İçinde bir ürperti oldu. Kalkmalı. Tam o sırada bir vapur, düdüğünü öttürdü. Belki de ışıldaklı olan. Keskin ve tiz düdük iki yakada birden yankılandı. Bir an durdu, bunun cevabı gelecek mi diye bekledi. Gelmeyince yürüdü artık.

Meydanda dolmuş bakındı. Bulamadı. Bir taksiye atlayıp mahallesine döndü. Dikilitaş'ın orada indi. Caddeden aşağı doğru yürüdü. Hanri'lerin apartmanının karşı köşesinde durup evin pencerelerine baktı: Işık yoktu.

Yeniden ana caddeye döndü. Her zaman oturdukları muhallebiciye girdi. İçerisi tenhaydı. Bir dondurmalı muhallebi yedi. Bir sürü sigara içti.

Çıktığında yağmur çiseliyordu. Ahmak ıslatan. Adımlarını biraz hızlandırdı. Apartmanın önüne gelince durdu. Başını kaldırıp evin pencerelerine baktı: Cılız bir ışık. Omuz silkti ve girdi.

Otomatiğe basar basmaz küçük gözetleme penceresi de aralandı: "Kim o?" "Benim, Ali Efendi." Küt kapandı pencere. Sızlayan bacaklarıyla merdivenleri tırmandı.

Koridorun ışığı yanıyordu, ama evde çıt yoktu. Yoklar herhalde.

Odasına geçip kapıyı örttü. Küçük abajuru yaktı. Yata-

ğına uzandı ve gözlerini tavana dikti. Şakaklarının attığını duyuyordu. Ne inanılmaz bir başağrısı!

Kalktı. Divanın altına yatıp çıkardığı topu hızla duvara fırlattı ve hemen arkasından plonjonunu yaptı. Kurtarış fazla basit oldu. Top biraz pörsümüştü, iyi zıplamıyordu artık. Onu tekrar yerine bıraktı.

Odanın içinde yürümeye başladı. Sonra durdu. Telefona gitti. Bir an düşündü. Ardından Gülsen'in numarasını çevirdi. Birkaç sitem eder, sonra yumuşar nas'olsa.

Son rakama gelince kapattı telefonu. Ya annesi çıkarsa? Çıkarsa çıksın. Yeniden çevirdi. Son rakamda yine kapattı. Ama ya annesi—? Sonunda çevirdi. Bekledi. Yedi sekiz kere çaldırdı. Açan olmadı. Hâlâ yazlıktalar. Herhalde.

Volta volta volta. Pikabın başına gitti. Altı-yedi tane kırkbeşlik seçti. Onları üstüste yerleştirip âleti çalıştırdı. Yeniden gitti, divana yattı. Orbison'ın dokunaklı tenor sesi, bütün dramatik iniş çıkışlarıyla beyninin kıvrımlarına sızdı. Aklına takılan birşey vardı ama. Bütün dikkatini toplayıp dinledi. Son *'dum dum dum/dum be doo wah'*dan sonra birden yerinden fırladı. Tam dört yıldır bıkmadan usanmadan dinleyip durduğu baladın içinde onca zamandır gizli duran söz oyununu ancak şimdi, şu anda kavradığını kavrayınca kendi kendine güldü. Karşılıklı aynalar, ha? Sonsuz görüntüler. Vay canına! Sonra gitti, çalışma masasının lambasını yaktı. Masanın başına oturdu. Önüne bir tomar kâğıt çekti. En üsttekine hızla, bir kerede yazdı metni:

SEVGİLİ HANRİ STOP ÇOK DÜŞÜNDÜM AMA BENDE O CESARET YOKMUŞ STOP KALIYORUM STOP SENİ SATTIĞIM İÇİN BENİ BAĞIŞLAYABİLECEK MİSİN STOP OĞUZ

Yazdıklarını bir daha okudu. Arkadan, bir daha. Sonra, kâğıdı güzelce katlayıp masaya bıraktı. Yarın çekilir artık.

Derin bir nefes aldı. Aynaya baktı: İki yorgun ela göz. *'It's Over'* çalıyordu şimdi. Hanri'nin hediyesi.

Odanın kapısı hafifçe vuruldu. Ardından da usulca aralandı. Oğuz başını kaldırıp soran gözlerle baktı:

GÜNÜMÜZ
TÜRK YAZARLARI

GÖNDEREN ENİS BATUR / **Enis Batur**

BAY MUANNİT SAHTEGİ'NİN NOTLARI / **Vüs'at O. Bener**

NEZLELİ KARGA / **Salah Birsel**

BİR BÜYÜLÜ ORTAMDA / **Orhan Duru**

BİNBİR HECE / **Ferit Edgü**

YENİ DERS NOTLARI / **Ferit Edgü**

MAVİ SAKAL HAKLI / **Mehmet Ergüven**

HÜZÜN KAHVESİ / **Selim İleri**

KÖTÜLÜK / **Selim İleri**

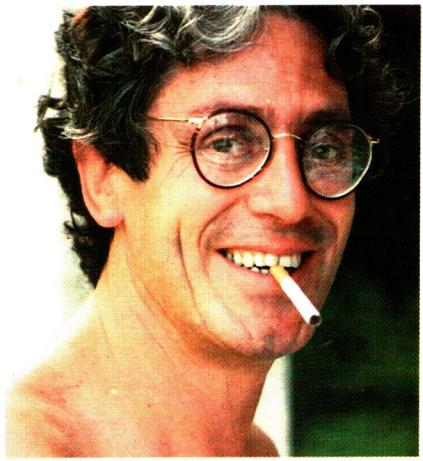
ROMANIMLA SANA BİR SES / **Ömer Madra**

ZAMANI SORGULAMAK / **Ahmet Oktay**

MUTFAK ÇIKMAZI / **Tahsin Yücel**

Hazırlananlar

CORNELIUS'A MEKTUPLAR / **Orhan Peker**

ANDREA FABBRİ

... Dudaklar silindi. Sonra kalkıldı... Duvar diplerine serilmiş minderlere oturuldu. Külotlar görünmesin diye etekler aşağı çekiştirildi. Temaslar arttı. Kol, bacak ve dizler birbirine değdi, ayrıldı, yeniden değdi. Parfümler birbirine karıştı. Sonra dans müziği başladı. Slow'dan Latin'e, oradan rock 'n ' roll'a, oradan twist'e atlandı... Derken müzik yeniden değişti, romans başladı, yeniden dansa kalkıldı, kollar bellere dolandı, yanaklar yanaklara yanaştırıldı, parke zemin üzerinde ağır ağır salınıldı, kulaklara aşk sözleri fısıldandı, fısıldanan sözlere gülümsendi, yürekler çarptı, sonra geç oldu, salon yavaş yavaş tenhalaştı, ceketler giyildi, şallara bürünüldü, kalkıldı, vedalaşıldı, çıkıldı, açık havada bir an ürperildi, durgun ve kokulu Mayıs gecesinin içinde ağır ağır yüründü, gölgeli ağaçlar arasından kolkola denize inildi, elele Boğaz seyredildi biraz ve balo bitirildi.

ISBN 975-14-0232-8
KTB 91.34.Y.0030.0292

